Feng DEYING

CRIZANTEMA DE MUNTE

roman

EDITURA MILITARĂ

CRIZANTEMA
DE MUNTE

FENG DEYING

CRIZANTEMA DE MUNTE

— roman —

Traducere din limba chineză, postfață și note de CONSTANTIN LUPEANU

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1986

Coperta : DAN STANCIU

FENG DEYING,
SHAN JUHUA,
Jiefanjun Wenyshe, 1979,
Beijing, China

1

Fiece familie din sat avusese de suferit.

De această dată, bocetele (cine să mai știe ale cui!) erau purtate de vîntul toamnei, de frunzele care, înfrînte și ele, cădeau la pămînt, prelungindu-se și răspîndindu-se astfel aiurea — stăruitor, tînguitor, trist.

Vîntul, vînt de toamnă tîrzie, strîngea norii răzleți suflîndu-i dincolo de Taibo, piscul cel mai de seamă al Muntelui Kunyu, apoi se strecura mai departe, pînă la Rîpa Soarelui, căscată lîngă munte, și șuiera înfiorător dînd o notă și mai jalnică vaietelor omenești. Locul se numea Floarea de Piersic și aici se întindea un cătun de munte cu numai cincizeci și șapte de familii.

Sătenii erau cu toții pe ogoarele rînduite în trepte pe coastele muntelui care împrejmuiau satul, dînd zor la strîngerea recoltei de toamnă și reacționînd la auzul bocetelor fiecare în felul său : unii, cu gîndul la grijile lor, nu întorceau capul nici măcar pentru o clipă, văzîndu-și mai departe de lucru ; alții se îndreptau din șale, se uitau spre sat și oftau, ștergîndu-și sudoarea, ca numaidecît să-și continue treaba ; dar mai erau și unii care priveau lung în direcția dincotro venea plînsul, își încleștau mîinile pe unelte și rămîneau vreme îndelungată locului, nemișcați, ca o stană, cu inimile clocotindu-le aprig în piept.

Printre aceștia din urmă se afla și o femeie de treizeci și opt de ani, slabă și măruntă la trup. Stătea dreaptă,

acoperită toată de năduşeală. Faţa prelungă îi era roşie pe alocuri, avea doi ochi negri, scînteietori, iar părul şi-l ţinea strîns într-un conci mare. Era nevasta lui Zhang Al Treilea, crescătorul de viermi de mătase din partea de miazănoapte a satului, şi cei de o vîrstă cu ea îi spuneau simplu, Cumătra A Treia.

Satul era mic şi într-o oră întreaga suflare afla dacă unul a dat peste un necaz, dacă altuia i s-a născut un fiu sau careva s-a însurat. De aceea, Cumătra A Treia ştia prea bine, ca toţi ceilalţi, de altfel, ce era cu bocetele. Se prăpădise tatăl lui Cincizeci. Dijmaşul acesta, în vîrstă de patruzeci şi doi de ani, împrumutase un măgar, cam pe vremea căldurilor mari *, şi plecase cu el spre tîrgul Nanhuang să vîndă piersici de luna a şasea. Ajungînd pe malul Riului Huanglei, dăduse peste Kong Xian, fiul al doilea al şefului de district, licenţiatul Kong, din Tîrgul Familiei Kong**, care, înhăitat cu alţi doi bărbaţi, încolţise prin trestiiş o tînără cu gîndul s-o pîngărească. Fata trecuse pe acolo din întîmplare, în drum spre nişte neamuri. Tatăl lui Cincizeci îi sărise fetei în ajutor, şi aceasta se aruncase pe dată în rîu, scăpînd astfel de urmăritorii săi. Kong Xian şi ceilalţi îl snopiseră în bătăi pe intrus pînă îl lăsaseră lat la pămînt, luîndu-i şi piersicile şi măgarul. Omul se tîrîse cum putuse pînă acasă la licenţiatul Kong, să-i ceară îndurare, dar slugile îi spuseseră că stăpînul era plecat cu treburi la judeţ. Mai mult decît atît, Kong Xian îl ocărîse, băgîndu-i din nou vină, firește, pe nedrept, şi, împreună cu intendentul casei, îl mai ciomăgise o dată.

Făcut cu ou şi cu oţet şi cu trupul numai o rană, tatăl lui Cincizeci căzuse grav bolnav ; zăcea neputincios pe *kang* *** şi uitîndu-se la copiii săi, slabi ca nişte scoabe,

---

* *Futian*, zile fierbinţi. Calendarul tradiţional, lunar, împarte perioada căldurilor mari ale verii în trei *fu*, fiecare perioadă avînd între 30 şi 40 de zile, în funcţie de ani.

** În China există multe localităţi care păstrează pînă în zilele noastre denumirea tradiţională, plecînd de la întemeietorul aşezării. Una dintre cele mai mari este Shijiazhuang (Satul Familiei Shi), capitala provinciei Hebei.

*** *Kang*, pat din cărămidă, care poate fi încălzit cu foc ; cuptor.

palizi și supți la față, își chinuia neîncetat mintea, cum și de unde să împrumute bani ca să-și hrănească familia și să-și îngrijească trupul vătămat! Îndurase așa cîteva luni bune, dar pînă la urmă nu-l mai răbdase inima și, aruncîndu-se de la înălțimea *kang*-ului, în cap, își făcuse felul... Aflînd nenorocirea, Cumătra A Treia și mulți alții alergaseră într-un suflet într-acolo și plînseseră amarnic, îngroziți de priveliștea aceea sîngeroasă, tulburătoare!

Cumătra A Treia cătă lung cu privirea peste sat. Bocetele acelea sfîșietoare erau de femeie și de copii, înfundate și ascuțite, răsucindu-i parcă un cuțit în inimă. Dintr-o dată, lacrimile începură a-i șiroi femeii pe obraji. După prînz, o sfătuise pe fiică-sa a doua, Piersica, să meargă să-i dea o mînă de ajutor mamei lui Cincizeci. Ea trebuise să vină pe cîmp, să smulgă din gura înghețului și a brumei dovlecii de pe doi *mu* * și jumătate, aceștia urmînd să-i țină în viață pe toți ai casei în iarna ce urma!

„Oh, îmi frîngi inima cu plînsul tău, femeie!" murmură, ștergîndu-și lacrimile cu mîneca hainei. „Ai rămas cu cinci copii, iar cel mare, Cincizeci, n-are decît cincisprezece ani! Vai, cîtă năpastă în vremurile astea grele, cîți oameni nenorociți! Suferă unul după altul și casă după casă, rînd pe rînd! Zile secătuite, ani pierduți! Soarele și luna ne știu și sînt martori la jalea și bocetele noastre. Dar pînă cînd?"

Suferința și amărăciunea acestei femei de la începutul deceniului al patrulea din secolul XX, pe deasupra și mamă a patru copii, erau cît se poate mai adînci și nici n-ar fi avut nevoie de pricini obiective, fiindcă ele izvorau din chiar viața chinuită care îi apăsa inima zi de zi. Ea, Cumătra A Treia, nu-și mai amintea cum arătase taică-su; mamă-sa trăise ani în șir din cerșit și își dăduse sfîrșitul în colții dulăilor moșierului. Așa că se măritase la șaptesprezece ani cu Zhang al Treilea, din Floarea de Piersic. Acestui Zhang i se spusese de la naștere Al Treilea, cu toate că doi băieți născuți înaintea lui nu trăiseră decît vreo cîteva zile, dar tatăl său se

* 15 *mu* fac un hectar.

încăpățînase să-l numească astfel, tocmai pentru a dovedi că nu-i unul din neam sterp.

Pe vremea cînd trăiau, părinții lui Zhang aveau trei *mu* de teren pe munte și, cu ce luau în arendă, făceau peste zece *mu* de pămînt pe care îl foloseau pentru creșterea viermilor de mătase. Tatăl lui se străduise din răsputeri, îndurase destule, dar izbutise să desțelenească doi *mu* și jumătate din munte. Numai că zilele de zbucium și de chin nu duseseră la nimic; cu timpul, prețul gogoșilor scăzuse mult, nu mai putuseră plăti arenda și, pierzînd banii băgați în pămînt, bătrînii se îmbolnăviseră și se prăpădiseră unul după altul. Atunci Cumătra A Treia și bărbată-su vînduseră terenul de pe munte, rămînînd și la bine și la rău doar cu cei doi *mu* și jumătate.

Pe băiat, Jingui *, îl dăduseră să slugărească pe degeaba în casa lui Kong Xiucai, în contul datoriei. La munte e pămînt puțin și greu găsești cîte un lot să-l iei în arendă. Ca să aibă din ce se hrăni, Zhang Al Treilea se zbătea în stînga și-n dreapta să ia pămînt și să crească viermi de mătase, însă de fiecare dată plătea prea mult și cîștiga prea puțin, încît trăiau tot din agoniseala nevestei și a celor trei fete, bruma de cîștig scoasă din țesut, brodat sau strînsul vreascurilor de pe munte, pe acestea din urmă vînzîndu-le mai la șes. De altfel, în Floarea de Piersic, cam așa o duceau toți.

Ca mamă, Cumătra A Treia muncea cu vrednicie și, cu gîndul la copii, să-i crească oameni întregi, suporta orice neajunsuri. Aceasta i se părea a fi datoria ei pe lume, viața ei. Acum era însărcinată în luna a șasea, dar lucra ca și mai înainte, cu sîrg, fără să se cruțe, ca să asigure ceea ce constituia principala hrană a familiei pe timpul iernii și al primăverii viitoare — dovlecii de pe cei doi *mu* și jumătate...

— Mamă! Mamă!

Întoarse capul și-și văzu a treia copilă, pe Crizantema, venind în fugă, ca o bezmetică pe cărare, strigînd-o. Își șterse bine ochii.

---

* Jin Gui, Aur Scump; se pronunță aproximativ Țincui.

— Mamă ! Mămico ! țipă de zor fata pînă ajunse în fața Cumetrei A Treia, apoi rosti gîfîind. Tăticu e făcut foc ! Și surioara plînge...

— Care din ele ? se minună mama.

— A mare !

— De ce ? Vorbește ! o îmboldi.

— Din pricina ei și a bădiei Yushan *...

— Ei, ce mai e și cu asta ? Femeia nu înțelegea nimic. Spune odată ! o zori.

— Tăticu număra gogoșii noi, iar Frumoasa, pomădată și aranjată...

— A învățat și ea să se poarte.

— Numai tușa Geruială e de vină ! Ea i-a zis tatei că a văzut-o pe soră-mea cu vărul Yushan, prin livezile cu piersici din spatele rîpei...

Cumătra A Treia fu cutremurată de un fior, de parcă i-ar fi turnat cineva apă rece în cap. Copila cea mare împlinise nouăsprezece ani și încă nu se măritase, lucru rar întîlnit prin partea locului. Fusese cerută, dar n-o dăduseră, socotind că e încă mică și slabă, timidă și neștiutoare, și o lăsaseră să mai crească. Cu numai cîteva zile în urmă, Kong Geruială, de care pomenise Crizantema, venise în petit, din partea unui nepot al său, Kong Juren. Cumătra A Treia îl știa pe tînăr nu tocmai de treabă și nu se învoise. Și iată că pe neașteptate buna ei copilă și Gao Yushan, văr de departe **, stîrniseră o adevărată furtună !

Crizantema, o fetișcană de doisprezece ani, iscodi, cu ochii ei negri, inteligenți, chipul trist și înnegurat al mamei.

— Mămico, dacă ar fi de-adevăratelea, începu ea cu ezitare în glas, înseamnă că sora cea mare a greșit ?

— Tu știai de ei, nu-i așa ? o întrebă înciudată femeia, pe un ton scăzut, neslăbind-o din ochi.

---

* Yushan, Munte de Jad.

** În original : *houyi biaoge*, văr după mătușa vitregă ; copil născut din recăsătorirea unchiului, după moartea mătușei după mamă.

Crizantema se feri de privirea mamei, biinguind mai mult ca să scape :

— De unde să știu... Eu...

— Minți, slugă ! Mama o apucă de bărbie.

— Nu mint, mamă, nu mint ! Uite, îți zic tot ce știu ! Din ochi i se rostogoliră lacrimi.

Cumătra A Treia o luă de mînă, o trase spre ea și se așezară amîndouă pe răzor.

— Spre amiază a dat pe la noi vărul Yushan, dar nu eram decît eu acasă. Era cu bicicleta și, în spate, pe portbagaj, avea o carte. L-am întrebat dacă să vin după matale, dar el mi-a spus s-o caut pe sora cea mare. Așa am făcut ! Vorbind, Crizantema se însufleți se, iar pe față îi apăruse o expresie de mare bucurie. Mămico, surioara a venit și ne-am jucat tustrei împreună. Vărul se pricepe să citească, dac-ai ști cîte semne recunoaște ! M-a învățat și pe mine. Mi-a zis că, de-aș putea merge la școală, aș ieși premiantă...

— Ascuțită limbă mai ai !

Încă ameți tă de visuri, fata continuă, fericită :

— A mai spus că la anul se duce la Wendeng, la școală, și că se face învățător. Pe urmă o să deschidă o școală pentru copiii săraci, ca mine...

— Spune mai repede despre sora cea mare !

Văzînd că mama rămîne la fel de supărată, Crizantemei îi pieri din voioșie.

— Peste puțin, vărul a dat să plece și i-a zis surioarei să-l conducă, povesti ea, sugîndu-și un deget. Ei îi era frică să n-o vadă cineva. Atunci eu am fugit pînă la poartă și, cum nu era nici țipenie, i-am strigat să se ducă. Mămico, vezi tu, eu n-am de unde să știu dacă au intrat sau nu în livada cu piersici. Chiar așa e, să știi ! De-am mințit cumva numa' cu o juma' de vorbuliță, să mi se umfle limba !

Femeia se uită fără să vrea spre livezile cu piersici de la marginea satului. Frunzele piersicilor se îngălbeniseră și pluteau spre pămînt, smulse de vînt. Parcă o dureau dinții și nu-i venea să deschidă gura din pricina aerului rece.

— Nu te lua după scornelile tușii Geruială, mămico ! încercă fetița, ca un om mare, s-o îmbuneze. Ce să caute

ei printre piersici ? Doar nu mai sînt nici flori, nici fructe și acum le mai cad și frunzele ! Hai, vino acasă ! Tata e făcut foc și pară, iar sora cea mare plînge de ți se rupe inima !

Cumătra A Treia se ridică și, arătînd spre niște dovleci strînși grămadă, își povățui fiica :

— O aștepți pe soră-ta a doua și-i aduceți acasă. Eu o iău înainte...

Zidul ce împrejmuia casa era făcut din bucăți de granit de culoare deschisă, colțuroase, ca atîtea altele în acea zonă montană. Era înalt de peste un *zhang* * și încărcat cu plante cățărătoare, de acum veștejite. Sub portalul acoperit cu trestie și iarbă, portițe fragile, vechi, erau încuiate. Cu sapa pe umeri, Cumătra A Treia încercă să intre, dar nu reuși ; atunci bătu în lemn cu inelul de fier agățat deasupra și strigă tare, să fie auzită :

— Gata, gata ! Iată-mă !

Într-o clipă, porțile se deschiseră fără zgomot.

— Gata ! mai spuse femeia, trecînd pragul și aruncînd o ocheadă spre fata cea mare.

Era mai înaltă decît ea, subțire să se frîngă și puțin adusă în față, ca ramurile salciei. Avea fața prelungă și, sub pielea albă, delicată, se vedea o ușoară roșeață. Coada lungă, subțire, îi cădea în voie pe umăr. În fața mamei sale, fata plecă privirea, lăsîndu-și genele în jos, fără să clipească.

Mama puse sapa la picioarele zidului și șopti, calmă :

— Du-te !

Așteptă ca fata să intre în camera de apus, își netezi părul și pătrunse în camera centrală. Pe patul dinspre răsărit stătea întins un om, cu ochii închiși și gura întredeschisă, respirînd ușor. Femeia îi aruncă în fugă o privire și scormoni în vatră.

— Tu strigai ?

— Hm, uite că s-a trezit și somnorosul ! izbucni ea, apucînd vătraiul. Te-ai și așezat pe cuptor ! Noi sîntem sărăcani și nu ne dă mîna să hrănim vreun spirit al somnului !

---

* 1 *zhang* este egal cu 3,33 m.

— Casa-i a mea, a lui Zhang Al Treilea! Și stau întins cît vreau. Cine îndrăznește să-mi zică mie să mă scol? Se burzului el și închise la loc ochii.

— Bine, atunci. Dacă e casa lui Zhang, eu plec*!

Zhang Al Treilea își dezlipi iar ochii și se întoarse pe o parte. Își văzu nevasta scuturîndu-se de praf, înaintea vetrei, fără nici cea mai mică intenție de a da curs amenințării ei.

— Scandalagiii ar face bine să-și ia tălpășița din casa asta! rosti, mînios.

Cumătra A Treia își arcui sprîncenele negre, subțiri și veni lîngă pat.

— I-a spune-mi, ce s-a întîmplat? întrebă blînd.

Zhang Al Treilea își umplu pipa, scotoci prin buzunar și scoase cremenea și iasca să și-o aprindă. Femeia îl urmărea răbdătoare. Deodată, bărbatul scuipă pipa din gura pierdută într-o barbă deasă și rosti arătînd spre dulapul negru de lîngă pat:

— Dă-mi chestia aia.

— Îi faci fetei scandal și tu îți umpli burta cu băutură, să prinzi curaj. Ești murdar...

— Bine, bine. Sînt murdar! Bărbatul lovi în rogojina patului, furios. Mie, Zhang Al Treilea, îmi țiițiie fundul în fața nevestei. Tu ești deșteaptă foc și tu răspunzi de casă. Cu fii-ta poți să faci ce vrei, n-o să cutez nici să trag o bășină! Tot nu-ți dai seama de nenorocirea care ne paște? Tu ești...

Femeia observă că bărbatul se învinețise la față, vinele de pe gît i se umflaseră să se spargă și cuvintele îi ieșeau greu din gură. Se așeză grăbită pe pat, lîngă el, spunînd încet:

— Dacă ai ceva de zis, vorbește frumos. Copila e atît de plăpîndă și m-am temut că ai atins-o. Iar dacă se întîmplă ceva...

— Am atins-o eu cu un deget? Întreab-o!

— Atunci e bine. Înseamnă că ai suflet înțelept!

---

* După căsătorie, femeile își păstrează numele de fată. Numai copiii preiau numele de familie al tatălui.

— Suflet, zici? La rușinea asta, trebuia s-o omor în bătaie! Bărbatul arătă spre tavan și continuă supărat: O să smulg jos acoperișul, să vă las în ploaie și în vînt!

Femeia îl privi nedumerită:

— Din cauza cui vrei s-o omori în bătaie?

— A cui? Hm, a nepotului ăluia, sau ce ți-e! Ticălocul ăla mic!

— Te știu om cu minte, spuse ea, mîhnită, oftînd din rărunchi. Copiii vor fi greșit, hai noi să-i învățăm cum să se poarte. Sînt tineri și nepricepuți. Să-i povățuim cum e bine și ce-a fost, a fost!

Strîngînd în mînă cutia cu tutun, bărbatul întinse degetul spre femeie, ridicînd glasul din ce în ce mai tare:

— Ești rudă cu Gao Yushan și uite cum se poartă! Ia aminte, lucrul nu-i așa de simplu! Du-te și întreab-o pe fii-ta, își dă seama c-a greșit? Mama lui de Yushan, dacă n-o să-l reclam!

Femeia păli, speriată, și ochii îi rămaseră pironiți înainte. Întrebă alarmată:

— Spune repede. Cu ce-au călcat legea? Ai?

Simțind că vorbele sale au neliniștit-o pe nevastă, Zhang Al Treilea prinse curaj. Aruncă în pat cutia cu tutun.

— Dă-mi patru *liang* *!

— Om murdar... Femeia deschise repede, furioasă, dulapul și dintr-un vas de lut turnă într-o ceașcă o băutură albă, făcută în casă din părțile de bostan care nu puteau fi mîncate.

El se grăbi să primească băutura, cu o expresie de bucurie pe chip.

— Păi, nu sînt nici doi *liang*...

— Doar n-ai vrea un butoi!

Ea închise bine vasul cu băutura și-l puse la loc în dulap. Apoi luă o farfurie și se duse în curte, la oala cu legume murate, care era așezată pe o piatră, și scoase cîte ceva dar, cînd se întoarse, constată că bărbatul golise

---

* *Liang*, unitate de măsură de bază, echivalentă cu 50 grame.

mai bine de jumătate din alcool, fără să mai aştepte gustarea. Neîntrebat, Zhang Al Treilea se apucă să vorbească mult, vădit înfierbîntat, făcînd spume la gură.

— Lasă-mă să-ţi spun totul, de la cap. Abia coborîsem de pe munte şi mă pusesem la numărat coconii, cînd mă trezesc peste mine cu Geruială. O întreb ce treabă are, dar ea, nu, că să merg cu ea şi o să mă lămuresc şi singur! Mă iau după ea, nedumerit, şi cînd ajung la marginea livezilor de piersici de la rîpa din dos cat încotro îmi arăta ea cu mîna şi văz două umbre înghemuite sub un copac. Atunci o întreb ce vrea să zică, şi ea, de colo: „Încetinel, să nu-i stinghereşti!...“ Dau eu să plec, că nu mă privea, dar ea mi se aşază în cale: „Frate Al Treilea, spune, netot mai eşti! Du-te degrabă şi înşfacă tîlharul, altminterea nu-ţi mai scapi copila!“ Şi îşi vîră iar sub ochii mei mîna împungînd într-acolo. Parcă mi se spărseseră în cap tunete pe vreme senină! Mă strecor pe după cîţiva copaci şi ce văz să nu cred! Era fata asta a noastră, a mare, Frumoasa. Se smiorcăia pe umărul unui bărbat. Iar el o domolea cu nişte vorbe.. nici n-am luat aminte la ele. Da' mă aprinsesem, nu alta. Pun eu uşurel mîna pe un lemn bun, mai noduros, şi urlu: „Ia'n te uită ce mişelie-mi pică sub ochi, aşa tamnesam!“ Copila ta îl tot împunge pe ăla: „Fugi! E tata!“ „Unde fugi, sămînţă de tîlhar!“ strig şi dau să mă reped la el, dar nu ştiu cum se face, mama ei, că mă împiedic de un ciot de rădăcină şi cad lat. Gata, mi-am zis, mi-a scăpat banditul, nici umbra n-o să apuc să i-o mai văd. Dar abia mă ridic, orb de durere, cînd vine unul spre mine şi mă întreabă, mieros: „Te-ai lovit rău, unchiule?“ Casc ochii mari şi bag de seamă că e nepotu-tău. Mă pipăi pe la încheieturi. Îi spun: „Yushan, ce bine c-ai venit, băiatule! Hai să prindem tîlharul“. Mă întreabă care tîlhar. „Ăla care şi-a bătut joc de vară-ta! A fugit!“ i-o întorc eu. Dar el se porneşte pe rîs: „Unchiule, zice, fii liniştit. Eu stăteam de vorbă cu Frumoasa!“ Cerule, chiar el era tîlharul! Nemernicul, încrezutul, nu numai că nu-şi luase picioarele la spinare, dar se proţăpise acolo lîngă mine! Scos din fire cum eram, m-am tras puţin într-o parte, gata să-l pocnesc... „Tată! Nu da în el, n-are nici o vină!“ Nici-

odată n-a fost Frumoasa noastră atît de vitează. A țîșnit în fața lui Gao Yushan, ferindu-l cu trupul ei. Am rămas prostit și ochii mi s-au împăienjenit ! Îmi venea s-o spînzur pe nemernică „Stai așa !" a strigat nepotu-tău, și mi-a smuls lemnul din mînă, aruncîndu-l aiurea. „Unchiule, m-a înfruntat, vreau să-ți fie limpede că Frumoasa e nevinovată. Și nici eu n-am greșit cu nimic. Dacă faci scandal, o să-ți pătezi numele și familia, și lumea o să rîdă. Dacă ridici mîna la noi, înseamnă că ne ești dușman și o să-ți răspundem pe potrivă". I-am spus : „Micuțule, ai făcut gaură în cer cu vorbele astea ! Ea e fiică-mea și..." Eram cît pe ce să-i ard fetei un dos de palmă, dar „micuțul" m-a îmbrîncit, azvîrlindu-mă cît colo. Văzînd eu că e mai tare și nu-i pot ține piept, l-am luat la înjurături : „Așteaptă, numai, prăpăditule, și-ai să vezi ce-o să pățești ! Mama ta, slugă împuțită ! Cară-te de-aici !" Am plecat cu Frumoasa, iar ticălosul de Yushan a strigat din spate : „Surioaro, nu te speria ! Strînge din dinți și rabdă. Dacă te atinge doar și cu un deget, îi dau foc la casă !" Of-of ! Vezi ce comoară ai ? Și ce nepot grozav ? încheie, acuzînd-o și împungînd-o cu degetul pentru ca apoi să se lase pe spate, epuizat.

Amețit întrucîtva de băutură, Zhang Al Treilea își povestise pățania cu lux de amănunte, însă femeia reținuse atît cît trebuia. De atîta vreme de cînd erau împreună, se obișnuise cu felul lui de a fi și, ca totdeauna, ținea să chibzuiască asupra chestiunii respective, să o întoarcă pe toate fețele, socotind cum e mai bine.

— Vai de mine, nici că mi-ar fi trecut prin cap că flăcăul ăsta atît de domol poate fi în stare de una ca asta ! rosti, înciudată. Dar cum Yushan n-are nici un aranjament*, ei doi s-ar nimeri și am ajunge și rubedenii mai apropiate...

— O dau după oricine, și dup-un cîine, dar nici mort lui Gao Yushan ! răbufni el, mînios. Ca să nu mai zic că nici nu știu dacă mamă-sa, Ochi de Perlă, bagă în seamă niște sărăntoci ca noi.

---

* *Xia jian*, schimbul de înscrisuri care se făcea între două familii în vederea căsătoriei copiilor, uneori încă de la nașterea acestora.

Cumătra A Treia nu-l luă în seamă și-și urmă firul gîndurilor :

— Copiii au întrecut măsura și e musai să-i ținem în frîu. A noastră e firavă și o sperietură ca asta îi dăunează. Ce inimă poate să aibă și nevasta lui Kong. Nu degeaba a fost poreclită Geruială !

— Hm ! Vezi să nu-ți facă fie-ta vreun pocinog, de n-o să-ți mai vină să scoți capul în lume !

— Prostii ! șopti ea, schimbîndu-se la față și sărind în picioare. Codana noastră n-a făcut ce nu se cade !

Zhang Al Treilea se ridică și el, anevoie, mai mult rostogolindu-se pe pat.

— Mai și vorbești ! Cînd am văzut-o cu ochii mei...

— Ce-ai văzut, ai ? izbucni ea cu voce subțire, tăioasă, încruntîndu-și sprîncenele negre, subțiri și privindu-și cu mînie bărbatul. I-ai găsit împreună. Și ce-i cu asta ? De ce nu te-ai uitat la Geruială Picior Mare, femeie trecută de patruzeci de ani, să vezi cît e de boită și de rujată ? Cine nu știe că primește musafiri în miez de noapte ? De-asta ce zici ?

Zhang nu-i dădu dreptate, dar se arătă ceva mai înmuiat :

— Ea e ea și noi sîntem noi ! Dacă unora nu le pasă de lume, nouă ne pasă !

Cumătra A Treia își trecu mîna prin păr și îi răspunse cu glas liniștit :

— Tu vorbești, zăpăcitule ! De ce nu te gîndești ? Uite, deocamdată s-o lăsăm pe Frumoasa, dar ia să cercetăm ce-a-mpins-o pe Kong Geruială să te înștiințeze. De obrazul ei nu-i pasă și uite că a prins-o grija de noi ! Ea e cu gîndul la nepotu-său, la Kong Juren, și de-aia e cu ochii pe Frumoasa. Dar nici noi n-o s-o aruncăm pe apele rîului, taman în brațele țestosului * ăluia. Ticăloșii ăștia nu vor decît să tragă foloase din necazurile altora !

La aceste cuvinte, bărbatul rămase cu gura căscată. Nu putea fi de acord cu judecata femeii. Era limpede că el avea dreptate, cum să se ia după vorbele ei ? Cu toate

---

* *Wangba*, broască țestoasă, sens injurios.

acestea, pe moment nu găsi cum să i-o întoarcă și sări de pe cuptor înciudat și rușinat totodată, umflîndu-se în pene ca șef al familiei ce se cădea să fie considerat. Ridică brațul :

— Ce tot vrei ? Cine e mai mare în casă ? O să mă bagi în mormînt, de supărare, mama ta...

Așa cum se afla, cu fața pe direcția brațului bărbatului, Cumătra A Treia nu se feri, ci îl înfruntă, calmă :

— Dacă ai de gînd să mă lovești, fă-o ! Adevărul este...

În momentul acela, o fată se repezi în cameră și se agăță de brațul omului.

— Tăticule ! Mămico ! Dacă vă bateți, o să vă rîdă lumea !

Micuța Crizantema se repezi și ea ca vîntul, trăgînd de mama sa :

— Vino încoace, mămico...

Bărbatul dădu să se elibereze din strînsoarea fiicei sale a doua, Piersica, și vorbi cu dezamăgire în glas, supărat, nefericit :

— Împotriviți-vă ! Răsculați-vă ! Văd că n-am cum să vă mai țin piept, v-ați înțeles cu toatele împotriva mea. Aur Scump, băiatul meu, unde ești, să-mi ții partea...

Se plecă, dibuind după încălțările cu fețe de pînză. Crezînd că omul căuta încălțările ca să-și lovească femeia cu ele, Crizantema le șterpeli degrabă și dădu să fugă.

— Îl lași să plece desculț pe poartă, măi fată ? ! o opri mama.

Tatăl își trase pe picioare încălțările peticite și ieși cu capul în pămînt, spre bucuria Crizantemei. Piersica dădu să se ia după el, dar mama o opri, sfătuind-o să-i țină de urît Frumoasei. După ce fetele plecară, rămasă singură, Cumătra A Treia își șterse cîteva lacrimi, alungîndu-și slăbiciunea, și se apucă să pregătească cina.

Tîrziu, pe la al doilea *geng* *, Zhang Al Treilea se întoarse acasă pe mai multe cărări. Nevasta ședea pe

---

* *Geng*, oră de noapte. De la căderea întunericului pînă dimineața erau cinci *geng* ; al treilea *geng* marca miezul nopții.

cuptor în camera de apus și o învăța pe Crizantema să coasă. O izbi duhoarea alcoolului, dar nu ridică privirea, mulțumindu-se să încrunte sprîncenele.

— Să-ți pun să mănînci, tăticule ? se grăbi Crizantema să-l întrebe.

— În casa asta n-am ce minca ! o respinse el, clătinînd din cap. Hm ! Aici nu-i loc pentru mine. Așteptați voi numai să mi se îmbogățească băiatul, Aur Scump, și o să-l fac să deschidă o prăvălie, iar eu o să mă pun patron. O să fim domni, cum e licențiatul Kong, și n-o să ne mai chinuim pe rîpele muntelui... Văzînd că nevasta nu reacționează în nici un fel, se trase spre ea și continuă pe un ton mai dulce : Cu tine vorbesc, mama lui Aur Scump. Cînd copila ți se mărește, n-ai cum s-o ții lîngă tine. Pe Frumoasa, gata, o măritam ! Stai doar nițel și te gîndește și tu la un lucru. Cumătra Geruială zice de Kong Juren. Firește, ea ne vrea binele și spune lucrurilor pe nume. Băiatul a rămas sărac și e cam lasă-mă să te las, dar e singur, nu mai are pe nimeni și e neam cu licențiatul. Crezi că ăsta n-o să-l ajute ? După ce se însoară și devine om la casa lui, își face o stare acolo...

— Tot nu te-ai dus la culcare, creatură fără simțire ? o îmboldi Cumătra A Treia pe Crizantema, lăsînd lucrul.

Neînțelegînd de unde venise pricina certei, fetei îi dădură lacrimile.

— Unde să mă duc, mămico ? Nu aici e locul meu ?

— Du-te unde-oi vedea cu ochii, creatură care nu știi ce e aia lumea, răbufni femeia și coborî de pe cuptor, trecînd în camera de răsărit.

Zîmbind și cu ochii înroșiți, Zhang Al Treilea se luă după nevastă.

— Nu lovi cîinele să priceapă găina, zise el, abia legînd cuvintele. Am băut, dar mi-am păstrat mintea trează. Sînt sărac, însă știu ce vreau. Bine, așa să fie, tu ai capul mai limpede, uite, o să mă iau după tine. Fac cum vrei tu, n-o mai dăm pe Frumoasa lui Kong Juren, nici...

Crizantema își adună așternutul și trecu în camera dinspre apus. Sora cea mare, Frumoasa, se trîntinse pe patul-cuptor, cu spatele la lampă. Piersica broda ceva și, văzîndu-și sora cea mică intrînd, o întrebă :

— Ce cauți aici ? Acum ești mare, puteai să ai grijă de mama.

— Cine-a vrut să vină ? Mama m-a dat afară și voi nu mă primiți. O să plec ! zise, smiorcăind, sumeținduși nasul frumos modelat pe fața ei slabă.

— Cum se poate una ca asta ? Hai, vino, o îndemnă Piersica și o trase de mînă.

— Ba mă duc să dorm în drum ! Crizantema se răsuci și o apucă spre ieșire. Să dea peste mine pisicile sălbatice și să mă mănînce !

— Bine, atunci. Călugărița chioară de-un ochi își petrece vremea văicărindu-se !

Crizantemei îi luciră ochii. Rămase dreaptă o clipă, apoi se însenină la chip, zîmbi și își aruncă așternutul pe pat.

— Lasă-mă, soră a doua, sînt prea mică ! se rugă.

— Ba, ești fată mare, de doisprezece ani !

Crizantema se bosumflă, urcă pe cuptor și se ghemui la pieptul Piersicii, ca o păsăruică.

— Sînt mai mică decît tine. Da' să știi, să nu-ți faci gînduri rele, că tata s-a înapoiat îmbunat, ba s-a și milogit pe lîngă mama... Soră a doua, vrei să dormi cu sora cea mare și să mă lăsați pe mine singură ? Ai tu inima aia ?

— Hai, întinde-te aici, slugă fără rușine ! o dojeni Piersica, acoperind-o cu grijă. Dacă mai scoți o vorbă, te azvîrl pe ușă afară.

— Nu mai fi supărată, soră cea mare, mai spuse Crizantema, cu ochii la spinarea încovrigată a Frumoasei. Tata n-o s-o mai înfrunte pe mama și nimeni n-o să-ți facă nici un rău.

Cum Frumoasa nu răspunse, Crizantema întinse mîna spre ea, să o miște, însă Piersica o opri.

— Vezi de tine și dormi ! Mîine avem treabă pe munte !

Crizantema tăcu, întorcîndu-se cu fața spre fereastră.

Hîrtia din cadrul ferestrei era străvezie sub razele luminoase ale lunii. Peștișorii aurii desenați pe ea păreau că înoată prin stufărișul apei ; fluturii prinseră și ei viață, rotindu-se deasupra florilor. Crizantema intră pe negîndite în lumea viselor.

Peste noapte, vîntul toamnei se mai potoli, deși continuă să bată în rafale reci, purtînd florile albe ale brumei pe care le împrăștia să împodobească satul. Piersicul mare din curte și plantele cățărătoare de pe zidul curții erau zgîlțîite neîncetat, scoțînd un sunet jalnic, prelung, parcă în armonie cu sforăitul ușor al fetișcanei de doisprezece ani.

Piersica se apropie de Frumoasa. Părul acesteia era răvășit, iar pomeții obrajilor albi, prudați cu mentă, erau plini de lacrimi care se rostogoleau în jos ca bobițele de rouă de pe petalele unei flori. Piersica ridică puțin cerga și se strecură lîngă sora sa.

— Ce bine e să fii cum e Crizantema, fără gînduri și necazuri, fără ca nimeni să tragă de tine într-o parte ori în alta ! Grea e viața, surioară ! se văicări sora cea mare.

— Orice lucru se face cu nădejde, o încurajă Piersica. Lași la o parte ce e rău, iar pentru ce e bine te zbați pe viață și pe moarte. Ia, zi-mi ce e între voi, ca să-mi dau și eu seama.

— Nu-i așa de simplu cum ți se pare ție, așa cum unu e unu și doi e doi. Mai bine tac.

— Ba poți să vezi ce e rău și ce e bine. Dă-i drumul !

— Nu pot deschide gura... îngăimă Frumoasa, rușinată, și sîngele îi năvăli sub pielița feței.

— Doar cu mine vorbești !

— De fapt nu e cine știe ce grozăvie...

— Atunci dă-i drumul, că nu te spun nimănui. Ești de mult cu vărul Yushan ? Ați ajuns departe ?

— În dragoste, n-ai cum să știi precis ziua cînd te-ai aprins ! Pe la cinsprezece ani, cînd lucram în mătăsăria familiei Kong și stăteam la mătușa, mă vedeam cu el de dimineața pînă seara. El mergea la școală și cîte nu știa ! Pe mine și pe Yushui ne învăța să scriem, să re-

citam poezii vechi... Așa ne-am apropiat. Apoi, cînd am făcut șaptesprezece ani, m-a dat gata munca și m-am îmbolnăvit. Tușa nu m-a îngrijit ca lumea și mama m-a luat acasă. Pe drum, Yushui, care m-a condus, mi-a spus că Yushan se certase cu maică-sa, care îi trăsese chiar două palme, din pricină că nu voia să încheie logodna cu o fată de opt ani... Și nu mergem și sporovăim noi mult, că, ce să vezi ? tocmai el mă aștepta la Izvorul Dragonului...

— Cine ?

— Yushan ! I-a zis frățiorului să se ducă mai încolo, să se bucure de privelişti. Rămaşi singuri, am adus vorba de cearta cu ai lui și i-am spus că nu se cade să-și supere părinții. Mi-a întors-o cum că bătrînii se supără o dată și le trece, dar supărarea lui ar fi una ce-ar dura viața toată ! Îi ascultă în toate, dar pînă aici ! Bine, i-am zis, dar nici n-ai văzut-o, de unde știi că n-o să-ți placă ? El a spus atunci că poate fi arătoasă sau urîtă, dar a întîlnit-o pe Frumoasa și de ce nu s-ar mulțumi cu ea ? La început nu l-am priceput, mi-am dat seama abia după felul cum se uita la mine. Am simțit că îmi ard obrajii și n-am mai cutezat să ridic capul. Dar el îmi vorbea, de foarte aproape...

— Zi mai departe !

— Sîntem oameni, nu animale, spunea, ca să ne însoțim oricum, fie că ne cunoaștem ori nu. Dacă trăiești lîngă cineva pentru care nu simți nimic, nu e ca și cum ți-ai duce viața singur ?

— Și tu ?

— Eu ? Eu nu eram în stare să scot un cuvînt. Simțeam că inima mi-o luase razna, țineam privirile plecate și vărsam lacrimi...

— Atît ?

— De atunci, de cîte ori trecea pe la noi, ardeam de nerăbdare să dau ochii cu el. Cînd se scurgea mai multă vreme pînă să vină, mi se făcea tare dor... Așteptam să aud din gura lui că a rupt logodna cu pricina... Acum, în livada cu piersici, mi-a spus că tușa nu vrea nici gînd să renunțe la fata aia, dar că eu să-l aștept. Era neliniștit și mîhnit, și am plîns pe umărul lui...

Aflînd povestea, Piersica rămase pe gînduri. Frumoasa suspina.

— Treaba asta e încurcată rău, rosti pînă la urmă Piersica. Eu, una, nu vă găsesc nici o vină. Dar și dacă rupe logodna aia, tușa n-o să ne vrea pe noi...

— Sînt și-așa bolnavă, n-o s-o duc eu cine știe cîți ani! zise Frumoasa, izbucnind mai tare în plîns.

— Nu vorbi cu păcat... O podidi și pe Piersica plînsul, dar, în același timp, zărind prin fereastră umbra cuiva, șopti. Taci! Mama e afară, și ea îndură greul cel mare!...

Ușa se deschise încet și o dată cu razele lunii în cameră se strecură tăcută Cumătra A Treia. Se opri nu departe de prag, privindu-și cele trei fiice. Crizantema dormea încovrigată, cu un braț trecut peste gîtul sorei a doua. Piersica trona în mijloc, cu trupul ei plin, ocupînd aproape jumătate din pat. Frumoasa era cam de aceeași înălțime cu ea, dar părea mai înaltă, din pricină că era slabă. Chiar și fața i se lungise.

Femeia o mîngîie pe obraji și îi simți fierbinți. Lîngă pernă, o batistă era udă de lacrimi. Oftă, înduioșată, și o sumedenie de simțăminte îi copleșiră inima: „Am trei fete tinere, fiecare cu felul său de a fi, și cresc văzînd cu ochii, apucînd-o spre drumul vieții lor. Tatăl lor mă blestemă că aș fi de vină că i-am adus pe lume un singur băiat. Oh, Aur Scump, flăcăul ăsta, uite a plecat de patru ani printre străini, la slugărit! Cînd s-o împlini sorocul îl iau acasă și mai bine crăpăm de sărăcie, decît așa. Numai taică-su s-a încrezut în vorbele altora și l-a băgat ucenic la prăvăliile familiei Kong, din orașul Tianjin, socotind că o să cîștige și el ceva. Da' azi trebuie să te iei cît mai puțin după alții... Fetele mele, mama nu vorbește ea aiurea, însă voi o duceți mai bine, nu sînteți silite să răbdați țîfnele doamnelor și domnilor. Of, Frumoasa mamei, tu ești cea mai plăpîndă și azi a mai picat pe capul tău și necazul ăsta! Mi se rupe inima și pentru tine Piersico, tu de copiliță n-ai fost văzută cu ochi buni de tata — că, de, o a doua fată e pentru oameni sărmani ca noi o adevărată pacoste! Și-apoi nici mama nu te-a dezmierdat, ba, din contra, te-a tîrît după ea, de mică, pe munte. Mi te-ai făcut, însă, zdravănă și

trăiești cu picioarele pe pămînt, și asta-i bine. Ce mă doare grozav, e că la anul o să pleci de la mine. Socrii tăi or fi ei săraci, dar măcar sînt oameni! Iar tu, Crizantema mamei, cum o să mi te faci? Ești leită mie, ba ești chiar și mai răbdătoare. Vai, el are buba asta la inimă, e doar ca toți bărbații. Dar mai sînt bune și fetele, fără ele lumea n-ar mai fi! Copilele mele! Care v-o fi norocul? O s-o duceți ca noi? Mai bine? Mai rău?..."

Afară se înteți vîntul. Frunzele piersicului din fața ferestrei fremătau, foșnind, și crengile zvîcneau anapoda, aruncînd umbre bizare în camera scăldată în lumina lunii.

Durerea din inima femeii spori.

2

— ...Mama ei de treabă! De la un tîrg la altul strici cîteva perechi bune de încălțări și prețul coconilor de viermi de mătase nu urcă deloc. Păi, așa, după un an de trudă sigur că nu te alegi cu nimic! Mai iute, lenevilă, haide! îndemnă Zhang Al Treilea, lovind cu palma peste crupa măgarului.

Măgarul se smuci cîțiva pași înainte și o dată cu el și Piersica, fiindcă ea era aceea care îl trăgea de funie. Fata era îmbrăcată într-o scurteică de bumbac, de fapt dintr-o cîrpă roșie, grosolană și pe braț avea trecut un paner împletit din crengi subțiri de răchită. Îl însoțea adeseori pe tatăl său la tîrg. La munte, pămîntul roditor e puțin și se trăiește mai mult din creșterea viermilor de mătase, din vînzarea de lemne și de ierburi. Zhang arendase de cîtăva vreme de la moșierul satului, licențiatul Kong Qingru, zece *mu* de teren muntos și primăvara și toamna bătea mereu drumul la tîrg, împreună cu fata a doua. Ea era de dimineața pînă seara pe drumuri și, deși cădea din picioare răpusă de oboseală, nu se plîngea.

Era vreme vîntoasă de iarnă, cu cerul împînzit de nori, gata să se spargă în ninsoare şi, ori încotro te uitai, nu străpungeai cu privirea pînă la Muntele Kunyu. În afara unor pini golaşi, de un verde întunecat, totul avea culoarea nisipului. Sus, pe munte, oamenii tăiau lemne sau smulgeau ierburi, iar securile şi topoarele scoteau zgomote seci, parcă răspunzîndu-şi unele altora, de pe o culme pe cealaltă.

Pometii obrajilor Piersicii se făcuseră, de frig, roşii-vineţii, dar trupul parcă i se încinsese puţin. Porniseră la drum la cîntatul cocoşilor şi, ca să nu ostenească măgarul, tatăl ducea pe o cobiliţă o sută de *jin*-uri de lemne, iar măgarul căra coconii. Străbătuseră deja peste douăzeci de *li* pe potecile de munte, în serpentine, şi atunci cum să nu fie frînţi de oboseală ? Auzind înjurătura adresată măgarului, fata întoarse capul şi-şi văzu tatăl, cu faţa năpădită de sudoare, respirînd greu. Se apropie de el să-i ia cobiliţa din spinare.

— Aşeaptă să trecem podul...

— Sînt tînără şi n-am obosit, zise ea şi-i trecu lui panerul.

Zhang Al Treilea răsuflă lung, uşurat, şi se gîndi, satisfăcut şi nemulţumit în acelaşi timp : „Fata asta a mea e robustă. Eh, de-ar fi fost băiat...". Simţindu-se eliberat de greaua povară şi rămînînd pe umeri numai cu o desagă cusută din petice, apucă panerul şi funia măgarului.

— Vai de noi, vine Anul Nou şi n-am scăpat de coconi ! Mama lor de preţuri, că scad şi iarăşi scad !

— Tăticule, mămica zicea că banii ce-o să-i luăm n-or să ne ajungă nici de încălţări ! se amestecă fata.

— Mda. E musai să vindem. Avem de plătit arenda, dobînda, sîntem taman la soroc ! Crezi că mie-mi place să alerg de la un tîrg la altul ? se mînie tatăl. Mama lor ! Ne sculăm cu noaptea în cap şi ne potolim doar seara tîrziu. Dormim prin pădure, în iarbă, mîncaţi de gîngănii, biciuiţi de vînt şi de ploi ; ziua ne arde soarele, ne tăbăcim de pietre degetele picioarelor, părul ne ia culoarea blănii de iepure — uite aşa creştem viermii de mătase. Şi după ce-am plătit tot ce se cuvine, la capătul unui an, ne alegem cu fluieră-vînt...

Cu lemnele în spinare, Piersica mergea cu paşi măsuraţi, parcă pipăind drumul, şi cu pieptul scos în afară. Vîntul îi flutura părul de pe frunte, în vreme ce coada i se bălăbănea pe piept. Cu genele plecate, fixa drumul, cu ochii ei negri ca tuşul, atentă să nu se împiedice. Nu mai asculta vorbele tatălui, pe care le ştia prea bine, gîndindu-se la ale sale.

După Anul Nou, la începutul lunii a cincea, urma să se mărite. Căsătoria fusese pusă la cale încă de pe cînd ea avea şapte ani, de pietrarul Yu Shizhan de la Rîpa Pinilor Roşcaţi şi de mama ei, stabilind amîndoi ca Piersica să fie dată după cel de-al doilea fiu al pietrarului, pe nume Yu Zhenhai *. Mai tîrziu, cînd familia Yu trecuse prin nişte necazuri, Zhang Al Treilea avusese de gînd să-şi retragă promisiunea, dar nevasta se împotrivise. Cum arăta viitorul ei soţ, Piersica nici că ştia. Îl văzuse de cîteva ori doar pe fratele mai mare al acestuia, Yu Zhenxin. Mama ei o liniştise, asigurînd-o că era om bun. După măritiş, Piersica ar fi fost mulţumită ca măcar să trăiască în tihnă cu soţul său, oricîte greutăţi ar fi avut de îndurat împreună.

Necazurile nu o speriau. Acesta era idealul obişnuit al fetelor sărace de la munte şi Piersica nu făcea excepţie. În vederea măritişului Cumătra A Treia încropise de multă vreme ceva economii dar, deşi se apropia Anul Nou, nu-şi făcuseră haine mai acătării. Chiar în ziua aceea, înainte de a se aşterne cei doi la drum, mama ţesuse optsprezece *chi* de pînză din bumbac, pentru ca Piersica s-o vîndă şi să cumpere stambă înflorată cu care să se gătească.

La vremea prînzului, făcuseră treizeci de *li*, ajungînd în Tîrgul Familiei Kong.

Tîrgul acesta cuprindea mai bine de şapte sute de familii şi era aşezat pe latura de miazăzi a centrului Muntelui Kunyu, în platoul care se întindea de pe malul apusean al Rîului Scroafa. Era un cunoscut nod de circulaţie, primul tîrguşor aflat între judeţele Múping şi Wendeng. De la oraşul Yantai din nord-vest şi pînă la

* Zhenhai, Mare Agitată. Se pronunţă aproximativ : Gen-hai.

portul Yuyan din Insula Pietrei, aflat la sud-est, de la zona Caiyang și pînă la orașul Wendeng, situate în partea opusă, pe direcția răsărit-apus, șoselele și căile ferate se întretăiau în acest loc. Produsele de munte de la nord, cele maritime din mările sudice și cerealele din cîmpie, toate se vindeau în Tîrgul Familiei Kong. Aici își aveau sediile administrația și poliția locală, precum și o unitate militară. Socotite după calendarul lunar, zilele de patru și nouă erau zile de tîrg, și ele reuneau cîteva zeci de mii de oameni. În mod obișnuit, restaurantele, hotelurile, farmaciile, băncile, bazarurile și tot felul de dughene își așteptau clienții.

Ziua aceea era în paisprezece ale lunii a douăsprezecea, ultima zi de tîrg a anului. Cînd Zhang Al Treilea și fiică-sa ajunseră în Strada Mare, care se întindea de la răsărit la apus, tîrgul clocotea de oameni. Cobilițele cu lemne și cu legume, cărucioarele cu produse de mare umpleau locul. Prăvăliile își deschiseseră larg porțile. Slugile din restaurante zoreau să care apă și să taie lemne. Cei care aveau tarabe montau acoperișuri deasupra acestora sau își scoteau marfa la vedere ; unii băteau deja în tobele din piele sau în tălăngi și-și îmbiau în gura mare clienții. Doi se luaseră la ceartă pentru loc și în timp ce unul îi sfîșiase celuilalt santalul și hîrtia, cel de-al doilea călcase în picioare lumînările și petardele primului ; apoi o pictură a Spiritului Vetrei se prăbuși la pămînt și se rupse, luînd-o în sus, în aer, ca un zmeu de hîrtie. Cîrduri de copii care se fugăreau, înjurîndu-se, unii aruncînd cu petarde aprinse, porniră să urle în hărmălaia aceea generală că Spiritul Vetrei urcă la ceruri...

Zhang Al Treilea își povățui fiica să ducă măgarul în partea în care se aflau mătăsurile și să-l aștepte, el urmînd să care lemnele în partea opusă a tîrgului.

Mătăsăriile se aflau la capătul de miazăzi al tîrgului. Pancarta imensă cu litere de aur era prinsă la înălțimea unui portal înalt, acoperit cu olane verzi. Piersica intră cu măgarul în curtea cea mare, scoase desagele de pe animal și rămase în așteptare, uitîndu-se jur-împrejurul său.

Curtea largă, împrejmuită cu gard, emana un puternic miros de coconi. Cazanele în care aceştia fierbeau sfîrîiau, coşurile scuipau un fum negru, înecăcios, iar apele reziduale, fierbinţi, se scurgeau în afara curţii, printr-un canal deschis ; marginile canalului erau negre şi, deşi era iarnă, duhneau puternic. O mulţime de oameni, unii cu coconi obişnuiţi, alţii cu coconi alb-gălbui, crescuţi cu frunze de stejar, se îndeletniceau cu cele mai felurite munci, preocupaţi, grăbiţi, intrînd şi ieşind într-un necontenit du-te-vino, unii cărînd apă, alţii lemne. Prin fereastra unui atelier scund se zărea jumătatea de sus a trupurilor lucrătoarelor. Vremea era rece şi hîrtia ferestrei nu fusese dată cu ulei gros, ca să oprească gerul, iar ele purtau bluze în tot felul de culori şi erau roşii la faţă, năduşite. Piersica le vedea numai braţele care se mişcau fără întrerupere, dar o urmărise pe Frumoasa muncind şi ştia că femeile acelea lucrau la cîte o maşină pe care o acţionau cu picioarele şi de lîngă ea nu se prea puteau dezlipi ziua întreagă ; aceasta era pricina pentru care braţele şi picioarele le amorţeau şi li se umflau.

La un moment dat, o femeie tînără ieşi din atelier şi se îndreptă grăbită spre latrină. Piersica o recunoscu, era din cătunul Floarea de Piersic şi se măritase aici.

— Phoenix ! o strigă ea. Eu sînt !

Femeia o salută şi spuse rîzînd :

— Stai niţel. Nu mai rabd...

Cînd ieşi, veni în fugă spre Piersica.

— Avem atîta treabă că nu putem nici să mergem la privată. Ai venit cu taică-tu să vindeţi coconi ? (Piersica dădu din cap în semn afirmativ.) Preţul a scăzut iar ! Domnul Kong Al Doilea zice că de cînd japonezii au ocupat cele trei provincii * a coborît şi preţul mătăsii şi al coconilor ! Minciună sfruntată ! Chiar ieri au trimis nu ştiu cîtă marfă în Tianjin. Dar ce-i de mirare ? În tîrgul ăsta, totul aparţine celor trei fraţi Kong şi cine se pune cu ei ?

---

* Cele trei provincii răsăritene care compun ţinutul Manciuriei, cotropit de Japonia în anul 1931.

— Nu mi-ar fi de alta, dar așa, noi o să murim de foame, se arătă Piersica neliniștită.

— Căutați s-o mai lungiți și voi, ca să faceți față.

Între timp, Piersica observase că haina peticită a lui Phoenix se rupsese la piept.

— Vezi de tine, zise, arătînd spre pieptul femeii. O să te faci de rușine. Uite am un material...

— Ei, și ce! Două țițe, acolo! i-o întoarse Phoenix, încercînd s-o oprească pe consăteanca ei să caute în paner. Ți-a dat-o mamă-ta să o dai pe pînză subțire, nu? Nu se poate...

Piersica despică în două pînza țesută în casă, o bucată o puse la loc în coș și cealaltă jumătate o vîrî la pieptul lui Phoenix.

— Sîntem ca surorile. Ne-ajunge la amîndouă.

Phoenix primi, dădu să pleee, apoi se apropie și mai mult:

— Ai auzit? În tîrg o să fie împușcat un om. Și nu era hoț, bandit. O știi pe Zeița, aia care a lucrat împreună cu soră-ta?

— Au omorît-o? întrebă Piersica, făcînd ochii mari, uimită.

— Pe fratele ei. Phoenix se întinse către urechea Piersicii. Era învățător, se zice că era comunist, care semăna vrajba.

— Comunist? Piersica nici nu mai clipi din ochi. Ce-i aia?

— De unde vrei să știu? Phoenix scăzu vocea. Eu l-am întîlnit o dată și mi s-a părut un flăcău tare de treabă, nu putea semăna unul ca el vrajba. Poate numai să fi fost împotriva celor mari. Du-te și vezi-l.

— Da' ce, am mîncat fiere de tigru, să am eu curajul să mă uit?... spuse Piersica.

Văzîndu-l pe Zhang Al Treilea, care se apropia, Poenix îl salută.

— Ai scăpat de lemne, Al Treilea?

— Să scap? În tîrgul ăsta așa de mare, lemne bine uscate n-au căutare la doi *mao* jumătate! mama lor! Acuș e Anul Nou! Ai întrebat dacă a mai crescut prețul coconilor?

— A scăzut iar ! zise Piersica.

Ca o găină ameţită, bărbatul rămase puţin năuc, apoi o luă spre biroul directorului.

— Tu du-te în piaţa de lemne, caută-l pe Liqiu şi ia cît poţi pe ele...

Tîrgul era înţesat de lume, glasurile oamenilor se învălmăşeau cum nu se poate mai ciudat într-un vacarm grozav. Cei mai mulţi erau bărbaţi, rar se zărea cîte o femeie, sulemenită şi dichisită, intrînd în cîrciumă în urma cîte unui bărbat bogat. Piersica venise întotdeauna la tîrg cu tatăl ei. Acum o pornise cu panerul spre locul unde se vindeau lemne şi ierburi. Strecurîndu-se prin marea de oameni, i se aruncau fel şi fel de priviri. Mai mult, haina ei de bumbac, roşie pe vremuri, dar acum decolorată, şi apoi şi atitudinea aceea ruşinată şi speriată, obişnuită fetelor de la munte, atrăgeau şi mai tare privirile. Mergea pe marginea drumului, pe lîngă zidurile caselor, cu capul plecat, timidă.

— Hei, asta nu-i Piersica ?

Piersica ridică ochii şi se trezi în faţa unei femei de vreo patruzeci de ani. Părul vopsit al femeii era prins cu agrafe de argint şi pe faţă îşi dăduse cu un strat gros de pudră. Purta o scurteică de bumbac căptuşită cu mătase, iar picioarele le avea vîrîte în încălţări cu feţe roşii, brodate. Nu era alta decît renumita Kong Geruială de la ei din sat. Etalîndu-şi cei doi dinţi de aur, cu gura şi toată faţa numai zîmbet, o încolţi pe fată cu întrebări :

— Taică-tu unde e ?

— La Izvorul Virtuţii, să vîndă coconii.

— Şi ?

— Încă nu... Piersica dădu să plece, dar femeia o prinse de mînă.

— N-aţi mîncat ? Du-te, caută-l pe taică-tu şi veniţi la Pavilionul Iarnă-Primăvară. Sînteţi invitaţii mei.

— N-are rost ! Avem bucate de acasă, rosti Piersica, smulgîndu-şi mîna, şi îşi reluă drumul prin mulţime.

Piersica nu băgase de seamă că femeia era întovărăşită de un tînăr tuns scurt, cu o pălărie gri pe cap.

— Cine era ? întrebă el. E îmbrăcată prost.

— Cine ? Sora Frumoasei.

— Aha ! și tînărul întoarse capul, urmărind silueta care se îndepărta.

— Haina face pe om și calul se vede după șa ! De-ar avea pe ea straie fine... Uite, viermele ăsta nătîng de Zhang Al Treilea are un cuibar plin cu phoenicși. Ce zici, Kong Juren, ești sau nu norocos ?

Bărbatul scoase o țigară aromată.

— Norocul meu ești dumneata, mătușă, spuse.

— Fumezi altă dată. Acum hai repede, să dăm de cap treburilor, îl zori ea.

Kong Juren se luă pe urmele femeii, strigîndu-i :

— Mi-e teamă că unchiul Al Doilea n-o să se încreadă în mine.

— De ce ? Doar sîntem un neam. Kong Geruială își umflă pieptul și scuturâ din cap, agitîndu-și cerceii din urechi. El nu ia seama la om, ci la bani. Unchi-tu cel mare a coborît prețul la coconi și acu' se umple de bani ! Pentru Zhang, e ultimul soroc de înapoiere a arendei, plus dobînda anului. Or, e limpede că n-are cum să achite ! Așa că Al Doilea mută datoria pe numele tău, lui nu-i ia nici un ban, iar ție îți aranjează cununia. Fapta asta de bine îi stă la îndemînă și tot el cîștigă !

— Bine-ai gîndit, mătușă ! zise Kong Juren și aprinse o țigară, pe care i-o întinse.

Femeia o primi și spuse bucuroasă :

— Și eu mă muncesc în zadar ?

— Dacă nu e ca data trecută...

— Data trecută ? Femeia trase adînc din țigară. Data trecută l-am pus bine la cale pe Zhang, cu nevastă-sa a fost mai greu.

— Acum...

— N-avea grijă ! Kong Geruială iuți pașii. Acum e altfel. O să le frîngem gîtul. Nu i-o plăcea cumetrei, dar n-are decît să joace cum îi cîntăm noi. Asta e viața. Ce, o schimbă ea ?

Preocupată de treburile sale, Piersica nici nu visa că cei doi își făceau planuri cum să le-o ia cu sila pe sora cea mare. Ajunse la Pavilionul Iarnă-Primăvară.

Restaurantul era plasat pe la mijlocul Străzii Mari. Clădirea, parter și etaj, fusese ridicată din cărămidă fumurie și acoperită cu olane verzi; avea pereți pictați și pridvor lăcuit în grena. Jos era o sală mare de restaurant, cu o tejghea lungă pe o latură, la etaj fiind separeuri elegante. Deasupra intrării, pe o pancartă, era caligrafiată denumirea: „Pavilionul Iarnă-Primăvară". Nenumărate coșuri cu legume și produse de mare așteptau în fața intrării să fie achiziționate.

Piersica se strecură printre ele, cînd din clădire se înălță ca un vîrtej un glas tunător, cutremurînd timpanele:

— Bă, pui de iepure! Îndrăznești să calci pămîntul Excelenței Sale? Du-te-n mă-ta!

Imediat, răsună o palmă și un tînăr slab, pricăjit și zdrențăros, în mînă cu un paner, fu împins pe poartă afară, și se prăbuși pe treptele de piatră.

Cu strigăte de surprinză, cei de față se adunară în jurul lui. Mai repede decît toți, un bărbat înalt, care păzea o cobiliță cu pește, fu din cîteva salturi lîngă tînăr, se aplecă și-l sprijini cu brațul său puternic.

— Cincizeci! izbucni Piersica, speriată.

Se strecură lîngă el, scoase un prosopel de față din panerul de pe braț, și șterse sîngele proaspăt care se prelingea din colțul gurii flăcăului.

— Trezește-te, frate Cincizeci! Trezește-te... șopti.

Fața acestuia se făcuse pămîntie, ochii i se bulbucaseră, iar pe obrazul stîng se vedeau urmele sîngerii a cinci degete groase. Încălțările albe, de doliu, săreau în ochi. Cînd își veni în fire, se agăță de brațul Piersicii și începu să plîngă cu sughițuri.

Fetei îi dădură lacrimile; nu cunoștea pe nimeni și nu știa ce trebuie să facă. Atunci țăranul acela înalt i se adresă tînărului, de parcă s-ar fi cunoscut.

— Nu plînge, frățioare, că și-au bătut joc de tine!

Abia acum Piersica băgă de seamă că omul acela cu picioare lungi și brațe zdravene purta o haină peticită, al cărei molton înflorat, vechi, abia se mai vedea. Mijlocul îi era încins cu un brîu, iar capul mare îi era descoperit. Avea ochi mari, luminoși și un chip impunător. Era

tinăr, de vreo douăzeci de ani. Chiar și într-un asemenea moment, fata nu uită să se tragă sfioasă într-o parte.

— Frățioare! Spune dacă ai ceva pe suflet. Mie poți să mi te destăinui, îl îndemnă blînd.

— Cum! Tot nu s-a liniștit? strigă un bărbat gras, în mînă cu o țigară aprinsă, ivindu-se în poartă.

Cei mai mulți se retraseră, privind cu frică spre omul acela. Numai bărbatul înalt continuă să-l sprijine pe Cincizeci, fără să se sinchisească în vreun fel. Uitîndu-se cu ură la omul din cadrul porții, Cincizeci deschise gura și vorbele îi ieșiră afară o dată cu sîngele:

— Patroane Kong Al Treilea! Mă bați și nu-mi dai banii. Tata a murit de mîinile tale. Eu...

— Tu faci pe tine! Patronul aruncă țigara, păși în față și ridică brațul.

— Mai domol! Țăranul sări și el brațul și-i opri mîna patronului. Dacă avem ceva de zis, să folosim vorba, nu pumnul. La ce să mănînce bătaie tam-nesam!

Trupul gros al patronului se înclină spre spate.

— Asta de unde a mai apărut? Își roti privirea peste mulțimea adunată, scuipă și spune: Stîrpitura asta m-a furat. Merita bătaia!

— Cine-a furat? Cincizeci se sculă brusc de jos. Cînd trăia tata, se plînse, ți-a vîndut o sută șaizeci și două *jin*-uri de piersici și tu nu vrei să scoți banii. Frate-tău, Kong Al Doilea, nu recunoaște că i-am înapoiat datoria. Voi nu știți decît să vă bateți joc de oameni, să-i zdrobiți...

— Gura! Ai limbariță, pui de iepure? Patronul se repezi iarăși spre el.

Dar țăranul îl acoperise pe Cincizeci cu trupul său.

— Sîntem oameni, de ce să nu lămurim treburile discutînd? Bătaia e lucru murdar. Ce zici, patroane Kong?

Cincizeci arătă spre coșul azvîrlit la pămînt.

— Asta-i tot ce am.

Piersica îl sprijini pe Cincizeci. Bărbatul cel înalt ridică panerul și încrețind sprîncenele se adresă celor de față:

— Priviți, oameni buni: patru bucăți de dovleac și o turtă uscată. Sînt ele de furat?

— Mi le-a dat mama să am ce mînca de prînz, spuse Cincizeci, suspinînd.

Cu ochii scînteind, bărbatul plimbă panerul sub privirile patronului, zicînd ·

— Uită-te bine. Vinzi așa ceva ? Nici porcii tăi nu mănîncă astea !

— Bă, sărăntocule ! E cumva străbunicul tău ? îl ocări Kong, roșu pînă-n vîrful urechilor.

Bărbatul îmbrăcat în haine peticite îi trecu Piersicii panerul. Fetei aproape că-i sări inima din loc. Nu văzu decît sprîncenele negre ale omului, apoi îl zări urcînd două trepte și îl auzi izbucnind :

— Kong Qingchou * ! De ce batjocorești lumea ?

— Și ce dacă te batjocoresc ? îl înfruntă patronul, cu o mînă în șold și cu alta împungîndu-l cu degetul. Să-ți intre în cap, sărăcilă ! Noi, cei din neamul Kong, călcăm apăsat și fără teamă și sîntem stăpîni pe tot pămîntul ăsta, roată în jur pe cîteva zeci de *li* **. Mai vrei ceva ?

— Ceva ? Ochii bărbatului scoteau flăcări. Te știu bine, Kong Qingchou, rosti el cu ură. Pe voi, cei trei frați, vă ține puterea șefului de district, Kong Qingru ***. Așa ați pus mîna pe atelierele de mătase, pe bancă, pe restaurante, pe bazare și tot așa ați luat cu japca pămîntul bun din împrejurimi. Noi sîntem săraci, dar curați. Voi sînteți bogați și murdari, aveți inimile negre ! Cît crezi că o să-ți meargă, tîrîtură făloasă, vierme ? !

— Ha-ha-ha ! Te răzvrătești ? Uite, sărăntocule, o să te ciomăgesc, să văd, mai îndrăznești să ridici mîna ?

Kong Qingchou își suflecă mînecile și-și încleștă pumnii. Țăranul nu se urni din loc, înălțînd brațul să primească lovitura potrivnicului, apoi se răsuci și sări în sus, izbind cu piciorul. Patronul cel gras se rostogoli pur și simplu pe trepte, strigînd :

— Răzvrătire ! Răzvrătire ! Săriți...

Bărbatul îi puse un picior pe spinare și îl lovi de cîteva ori cu pumnul.

---

* Celebrarea Prieteniei.

** Un *li*, 500 m.

*** Celebrarea Cărturarilor.

— Răzvrătire, zici? Atunci, hai să fie precum spui! rosti el. O să te omor, lup cu inima veninoasă!

La strigătele patronului, din restaurant năvăliră afară cinci-șase oameni, înarmați cu bastoane și cuțite, gata de atac.

— Fugi, bade! Sînt mulți! țipă Piersica.

Mulțimea se împrăștie ca potîrnichile, oprindu-se destul de departe și urmărind scena cu ochi îngroziți.

Țăranul se îndreptă liniștit spre Piersica și îi spuse:

— Surioară, du-l de aici pe frățiorul ăsta, altfel o pățește rău. Degrabă!

Piersica îl trase pe Cincizeci unde era lume mai multă și se întoarse să vadă ce se întîmplă. Bărbatul înalt așteptă ca bătăușii să se apropie de el și, cu o lovitură de picior, îi azvîrli unuia cuțitul din mînă. Cuțitul se răsuci prin aer, lucind, și înainte să atingă pămîntul, țăranul îl prinse de mîner și urlă:

— Domnilor! Cine mi-e prieten să plece, iar cine vrea nenorocire, să vină la mine!

Cu un icnet, arătă cuțitul, apoi îl înfipse în firma cu numele restaurantului.

Lumea prinse să murmure. Bătăușii patronului se speriaseră, rămînînd stane de piatră. Kong Qingchou se tîrî ca vai de el spre pragul porții. Atunci cineva strigă, cît îl țineau bojocii:

— Bravo, tinere! **Îți bați joc de unchiul?** Dar eu ce sînt?

Piersica se uită în direcția glasului și văzu un tînăr cu pălărie elegantă săltîndu-și pulpanele robei și apropiindu-se în fugă. Era Kong Juren, dar ea nu avea de unde să știe.

Acesta, cu un aer fioros și gata de luptă, părea dornic să-și doboare adversarul dintr-o lovitură. Țăranul se trase brusc într-o parte și răsucindu-și piciorul, mătură totul în calea sa: Kong Juren se trezi în țărînă, pălăria zburîndu-i undeva, departe.

— Aoleu! urlă el. Mi-ai rupt șalele! Te socotesc maestrul meu, tinere domn!*

---

* Această recunoaștere a calităților învingătorului din partea celui învins era, totodată, și un apel la clemența aceluia.

Țăranul scuipă și se aplecă să-l tragă de unde plonjase. Pe neașteptate, Kong Juren scoase de la piept un cuțit, îl repezi în adversar și se rostogoli în lături, pentru ca apoi s-o rupă la fugă spre intrarea în restaurant. Tînărul nici că bănuise că cel pus la pămînt avea asupra sa o armă, așa încît, din lipsă de prevedere, se alese cu o rană în braț.

Atunci mulțimea începu parcă să clocotească. Sosiseră soldații înarmați. Piersica nu știa ce-ar fi fost mai bine să facă, cînd deodată, văzu răsărind ca din pămînt un bătrîn cu barbă albă, însoțit de vreo patru-cinci țărani tineri. Se așezară în calea soldaților și, luîndu-l între ei pe tînărul rănit, se făcură nevăzuți în marea de oameni.

Se apropia prînzul, dar soarele încă nu se ivise pe cer din pricina norilor care se îngrămădiseră unul într-altul împinși de vînt, devenind tot mai grei și mai apăsători.

Piersica îl luă pe Cincizeci cu ea, căutîndu-l pe Zhang Liqiu de la ei din sat. Între timp, lemnele fuseseră vîndute. Îl lăsă pe Cincizeci cu omul acela de treabă, ca să-l ducă acasă cît mai iute, și ea o porni înapoi spre taică-său. Cînd ajunse în partea de miazănoapte a Străzii Mari, simți în aer o anumită încordare și stare de teroare : oamenii erau speriați, își șopteau cîte ceva la ureche și se furișau pe marginea drumului, iar cei mai mulți se zoreau undeva spre în față. Piersica se neliniști. Trecuse cu doar puțin mai înainte prin cele întîmplate în fața Pavilionului Iarnă-Primăvară și îi era teamă să nu dea acum peste altceva mai grozav. În apropierea scenei de teatru *, situată la o răscruce, nu mai putu să înainteze. Se stîrnise un vacarm de nedescris, lumea nu mai dădea nici un pic de atenție negoțului, iar cei care locuiau chiar pe acolo deschiseseră larg ferestrele, ochii tuturor fiind ațintiți la scenă. Piersica fu dusă de valul de oameni spre colțul din stînga al scenei. Cînd văzu soldați postați de o parte și de alta a acesteia, își aminti de cele ce îi po-

* În tîrguri erau ridicate, din cărămidă, scene acoperite, unde trupele ambulante dădeau spectacole de teatru și operă. Spectatorii veneau cu scaune sau stăteau în picioare în fața scenei.

vestise Phoenix. Inima prinse să i se zbată cu putere în piept...

Kong Xian, comandantul trupelor de jandarmi din district, un bărbat scund, rotofei, îmbrăcat în haină militară de stofă, cu pistol de șold, ieși în fața estradei și se adresă mulțimii :

— Liniște ! Puțină liniște ! Ați aflat ? Aici la noi a fost prins un răufăcător, un comunist, un bandit ! Azi îl ucidem. Ce rele a făcut ? Veți afla imediat. Vă va vorbi șeful Departamentului de partid din județ. Ascultați !

Șeful Departamentului județean al Partidului Naționalist *, Yan Zizheng, era un bărbat de treizeci și ceva de ani, cu fața suptă, pergamentoasă și slab de credeai că pielea îi era trasă direct peste oase. Înaintă pînă la marginea scenei, făcu o plecăciune și rosti cu distincție :

— Domnilor părinți, frați și surori ! Fratele vostru nu e din partea locului, ci e venit în peninsula voastră de peste ape și munți, pentru a colabora strîns cu voi și a înfăptui împreună planul construcției țării și al liniștirii poporului, cerut de domnul Sun Iat-sen, părintele națiunii, străduindu-ne, în același timp, să instaurăm în China naționalistă cele trei crezuri ale sale ** !

Fata de la munte nu pricepea mai nimic din ce spunea omul acela. Și nici cei din jurul ei, care stăteau impasibili. Văzîndu-l însă slab ca un pai, cu un surîs șters pe fața-i albă și cu glasul potolit, egal, Piersica se gîndi că poate cerșește ceva pentru mort !

---

* Guomindang, partid înființat de dr. Sun Iat-sen, conducătorul revoluției burghezo-democratice din 1911, care a răsturnat dinastia feudală și a dus la instaurarea republicii în China. Partid progresist, a avut perioade de colaborare cu Partidul Comunist, Gongchangdang, apoi orientarea sa reacționară l-a dus la masacrarea comuniștilor, act prin care a pierdut încrederea maselor populare.

** Este vorba de programul politic impus de revoluție : naționalismul (răsturnarea dinastiei feudale manciuriene și instaurarea puterii politice a națiunii han, chineze, apoi egalitatea între toate naționalitățile Chinei), puterea poporului (crearea republicii și instaurarea unei politici democratice, care să ducă la proprietatea comună a cetățenilor și nu la concentrarea bunurilor în mîna celor puțini), viața poporului (egalitatea în drepturi, limitarea capitalului).

— Comuniștii nu sînt bandiți de rînd, ei vor distrugerea țării și a poporului ! — glasul lui Yan Zizheng se ridică brusc, culoarea feței schimbîndu-se o dată cu cele rostite. Înălță brațele — două oase vii.

Piersica se sperie : ce om cu suflet negru putuse să fie omul acela.

— În sudul țării, Partidul Comunist a omorît oameni, a pus foc, pricinuind mari dezastre poporului. Era evident că Yan Zizheng nu rezista deloc la frig fiindcă, după primele propoziții, îi și pierise vocea și, ca să dea forță cuvintelor sale, ridica tot mai des brațele, trupul uscat bălăbănindu-i-se gata în orice moment să fie răsturnat de vînt. Comandantul suprem Jiang* conduce acțiunea de încercuire a lor și armata comunistă e pe cale de dispariție. Metodele comuniștilor sînt copiate după Rusia Sovietică ; ei practică folosirea în comun a bunurilor și a nevestelor, nu fac deosebire între mine și tine. La ei, lucrurile se împart în mod egal, iar nevestele și copilele trăiesc în dezmăț. Asta e comunismul pe care ei îl pretind !

Ultimele cuvinte fuseseră pe înțelesul tuturor și oamenii se priveau îngroziți.

— Cetățeni ai republicii ! O asemenea năpastă nu se cuvine înlăturată ?

Nu răspunse nimeni.

— Un asemenea partid dedat la rele nu trebuie distrus de către noi toți ? țipă el, cu mînie în glas.

Nici o reacție.

Pielea feței șefului de departament se făcuse ca ficatul de porc. Kong Xian scrută cu privirea oamenii de jos și arătă cu pistolul spre un om încins cu șorț alb, din ușa unei cîrciumi, spunînd :

— Hei, meștere bucătar, răspunde, trebuie distrus Partidul comuniștilor ?

„Meșterul" se încruntă, se făcu alb la față, se întoarse și fugi, ca hăituit, împiedicîndu-se de prag și trezind rîsete.

---

* Jiang Jieshi, cunoscut sub transcrierea : Cian Kai-și.

— Nu vă mîniați, comandante. Țăranii sînt inculți, rosti Yan Zizheng, apoi continuă să strige : Vă vorbim răspicat : oricine descoperă un element comunist trebuie să-l denunțe și va fi recompensat. Cine nu raportează sau se înhăitează cu aceste elemente, va fi omorît ! Acum priviți banditul comunist !

— Aduceți-l ! ordonă Kong Xian.

Mai bine de zece soldați și polițiști, înarmați cu puști și baionete, urcară omul pe scenă. Acesta rămase drept, cu capul ridicat, uitîndu-se peste capetele mulțimii adunate acolo. Era un bărbat firav, îmbrăcat într-o robă gri. Peste piept și brațe avea înfășurată strîns, de mai multe ori, o frînghie. Poalele robei, pătate de sînge, și părul în neorînduială fluturau în vîntul de miazănoapte ; din tîmpla stîngă i se prelingea o dîră de sînge proaspăt, împărțindu-i în două chipul fraged, plăcut.

Piersicii i se făcu milă și se porni pe plîns. Nu avea puterea să-l privească, însă nici nu se putea desprinde din mulțime și atunci întoarse capul.

— Are cel mult douăzeci de ani, șopti un bărbat de lîngă ea.

— E de la mine din sat, spuse un flăcăiandru. E învățătorul Kong Zhihong*. Are douăzeci de ani...

Cuvintele rostite de șeful de departament se șterseră iute din inima Piersicăi și a celorlalți țărani. „Kong Zhihong, douăzeci de ani", repetă ea în gînd.

— Ai ceva de spus, Kong Zhihong ? întrebă Kong Xian.

— Mai ai timp să te lepezi, rosti Yan, sarcastic. Vorbește !

Tînărul scuipă spre cei doi.

— Ptiu ! Cu voi, fiare sălbatice îmbrăcate în haine, n-am ce discuta. Cu voi nu se poate altfel, decît cu dinte pentru dinte și cu sînge pentru sînge !

Vorbea tăios, dar limpede. Mulțimea se foi. Ca și ceilalți, Piersica ridică privirea — acesta era primul comunist pe care îl vedea. Kong Zhihong înaintă cu pași

---

* Voință Roșie.

mari spre marginea scenei și se adresă mulțimii cu emoție în glas :

— Cetățeni, locuitori ai satelor ! Lacheul acesta al Guomindangului a îndrugat minciuni. Domnul Sun Iatsen a făcut revoluția și a cerut unitatea cu Partidul Comunist, pentru salvarea țării și a poporului. Însă Jiang Jieshi e omul marilor moșieri și al bogătașilor, a trădat cele trei crezuri revoluționare. El ucide comuniștii și instaurează fascismul, transformînd poporul în animale de muncă ! Guomindangul a vîndut țara, lăsînt cotropitorilor japonezi cele trei provincii de la nord-est...

— Minți ! Nu permit... strigă Yan Zizheng, înecîndu-se.

— Aceste adevăruri sînt sub ochii oricui, ca cerul și pămîntul, le poate vedea oricine. Dragi țărani, Partidul Comunist vrea să răstoarne vechea orînduire, vrea ca săracii să ajungă stăpîni, să trăiască bine. Armata roșie a muncitorilor și țăranilor, condusă de Partidul nostru Comunist, în sud, pe Muntele Jingang, a cîștigat destule victorii.

Kong Xian și soldații îl opriră și traseră de el să-l ducă în spate. Dintre oamenii strînși în partea dreaptă, o bătrînă cu părul alb se precipită spre estradă, strigînd

— Fiule ! Zhihong, băiatul mamei !

Kong Zhihong se zbătu și întoarse capul.

— Mamă, strigă, nu plînge ! Fiul tău moare pentru cei sărmani, pentru tine...

Numeroși oameni plecară de acolo lăcrimînd, triști, îndureraţi. Piersica se îndepărtă și ea, ștergîndu-și întruna ochii.

— Fiul meu, Zhihong ! Nu poți să mori. Nevastă-ta s-a spînzurat !... mai strigă bătrîna.

Strigătul acesta se împlîntă adînc, ca un burghiu, în sufletul Piersicăi ..

Între Floarea de Piersic și Tîrgul Familiei Kong era o distanță de treizeci de *li*, dar cîtă vreme Zhang Al Treilea și Piersica se aflară la tîrg, cu toate că pe cer se strînseseră nori groși, nu ninsese decît spre seară. Numai în Floarea de Piersic, cătunul înfipt adînc în munte, se

pornise încă de dimineață să se lase zăpada, acoperind pînă la amiază munții cu un strat de nea argintie, care continua să cadă, asemenea fulgilor albi de lebădă, spre pămînt.

Plutesc fulgii de nea
În cît este de-nalt și necuprins văzduhul.
În față totu-i alb,
Argintul razelor și ochii-i umplu.
Dar unde-i cerul, unde-s oare munții ?
Și unde-i începutul, marginile lumii ?
Au pogorît zăpezile-ntre oameni,
De Anul Nou petreacă clipele minunii.

Crizantema stătea pe cuptor, cu genunchii strînși sub ea, și se uita afară, cu ochii larg deschiși, printr-o crăpătură din hîrtia ferestrei, îngînînd molcom un cîntecel. Chipul ei exprima încîntare, tulburare, fericire.

Aceasta nu însemna că la vîrsta ei crudă n-ar fi știut ce-i durerea ; la țară, copiii sînt oglinzile sufletelor celor maturi. De cum intra în iarnă, familia Zhang nu mai avea ce face. Dovlecii din lotul de pe munte erau gata strînși, legumele de toamnă erau și ele deja puse la uscat, păstrîndu-se pînă în primăvară, prin grija Cumetrei A Treia. Alunele cultivate la capătul lotului le schimbau pe șase *jin*-uri de ulei, care le ajungeau să facă *jiaozi* * de sărbători și să prăjească legumele cînd primeau oaspeți. Coconii lui Zhang Al Treilea rămîneau mai mereu nevînduți. Dacă avea norocul să-i dea bine, tîrguiau bumbac și pînză, să-și facă haine noi ; dacă îi vindea în pierdere, abia acopereau arenda pămîntului și dobîndă pentru ouăle de viermi de mătase.

Deosebit de fericiți se simțiseră în urmă cu o lună, cînd Cumătra A Treia născuse un băiat. Lui Zhang i se părea că se pricopsise cu o comoară. Fătul venise pe lume pe la cel de-al patrulea *geng* ** și tatăl voise să iasă cu el în brațe la „întîlnirea numelui".

---

* *Jiaozi*, un fel de colțunași cu carne, mîncare tradițională de Anul Nou chinezesc, cînd se ținea Sărbătoarea primăverii.

** Între orele unu și trei din noapte.

— E noapte și n-o să întîlnești pe nimeni. Socotește... îl certase nevasta.

Dar el nu ascultase.

— Nu-i nimic, aștept mai mult. Piersico, înfășoară-l bine.

— Tăticule, afară bate vîntul, să nu răcească! se repezise Crizantema, dornică să-l țină pentru sine pe micuț.

Poc! Crizantema se alesese cu o palmă peste cap.

— Nu spune prostii, slugo! Dacă plîngi, îți închid gura...

Obiceiul era simplu: pentru ca un copil să crească frumos trebuia ca îndată după naștere să fie luat în brațe și dus în drum. Primul om ieșit în cale era rugat să-i dea un nume noului născut. Dacă se nimerea doar un cîine, copilului i se zicea „Rămășița" sau mai bine, „Fărîmiță", adică cel rămas să întîlnească doar cîinele, și copilul n-ar mai fi avut moarte *. Aceasta era așazisa „întîlnire a numelui".

Zhang-Al Treilea alergase cu fătul în drum. Dar cine să umble noaptea, pe zăpadă, printr-un sat de munte? Abia cînd se luminase de ziuă, doi cîini se repeziseră să-l latre. Se întorsese acasă rostind de mai multe ori Jusheng, Fărîmiță. A doua zi, băiatul făcuse temperatură. Nevasta își învinuise bărbatul, dar el nu voise să accepte că îmbolnăvise pruncul, spunînd că fata cea mică le adusese năpasta..

Acum, privind zăpada care curgea fără încetare, Crizantema cînta fără noimă.

— Mămico, tăticul și sora a doua nu s-au întors? N-or să mai poată trece muntele! se arătă ea neliniștită.

— Pînă vînd coconii și lemnele, pe urmă pînă plătesc taxele și trec pe la poștă, să vadă de vreo veste de la fratele tău, și pe deasupra mai bat și treizeci și ceva de *li*, ehei, cere mult timp, cum să ajungă atît de curînd? oftă mama, așezată la războiul de țesut din fața sobei și schimbînd ața din suveică.

---

* In tradiția populară chineză cîinele era o zeitate protectoare a copiilor.

— Da. Şi surioara mi-a promis să-mi ia şi mie nişte aţă colorată şi sfoară cu cap roşu !

Uşa se deschise cu un scîrţiit.

— Au venit ! Crizantema sări de pe cuptor, îşi trase încălţările şi ieşi. Ah ! e sora cea mare ! Nu sînt ei !

Frumoasa intră în cameră cu capul acoperit de o bucată de pînză. Crizantema scutură zăpada de pe ea.

— Surioară, ai capul acoperit, eşti numai bună de urcat în lectică * ! rise.

Frumoasa îşi înlătură pînza, rîzînd.

— Oh, gură spurcată.

Din toamnă, de la supărarea din livada cu piersici, nu se mai pomenise nimic despre căsătoria Frumoasei. Kong Geruială stăruise de mai multe ori pe lîngă Zhang Al Treilea, dar Cumătra A Treia nici gînd să se lase, astfel că bărbatul încetă să o mai îmboldească să dea fata după Kong Juren. Tot de atunci Frumoasa se liniştise, preocupată doar de broderiile ei, îşi mai revenise şi chiar recăpătase puţină culoare în obrajii.

— În tuci e mîncare. Gustă ceva, o îndemnă mama.

— Nu mi-e foame. Să mănînce Crizantema.

— Eu mă duc să mă joc cu zăpadă, spuse Crizantema, ca şi cum n-ar fi auzit, deschise uşa şi ieşi.

Iarna, mîncau doar de două ori pe zi : economiseau cereale, lemne şi trudă. Fata cea mare lucra într-un atelier de brodat. Era slabă, mînca puţin, şi Cumătra A Treia îi pregătea întotdeauna ceva cald de prînz.

Băgînd de seamă că buzele fetei se învineţiseră, o întrebă :

— N-aţi avut foc ?

— Nu. Am îngheţat că nu mai puteam ţine acul în mînă.

— Zgîrcita asta de Kong nu ştie decît să strîngă grămezi de bani ! răbufni mama, supărată. Cheam-o pe Crizantema cu un vas cu jăratic.

— Las-o încolo pe tuşa Geruială ! Ea sau altul, toţi sînt la fel. A fost ieri în Tîrgul Familiei Kong şi mi-a

---

* La măritiş, miresei i se pune peste cap o mătase roşie, este urcată în lectică şi dusă la casa mirelui unde, în faţa bărbatului său, i se ridică vălul de pe faţă.

spus pe furiș că pot să-mi iau lucrul acasă. Hm, nu i-am dat ascultare. Cine știe ce are ea în inimă !

Văzînd că sprîncenele subțiri îi tremură ușor, Cumătra A Treia tăcu.

Deodată, din curte se auziră glasuri voioase, rîsete.

— Mămico ! Surioară ! Veniți să vedeți ! Ha-ha-ha...

Femeia lăsă războiul și ieși în ușă, împreună cu Frumoasa. Crizantema cu alți trei-patru copii ridicaseră un om de zăpadă. Omul era butucănos și avea ochi mari, gură, dinți, nas și urechi, ba nici buricul nu-i lipsea. Izbucniră amîndouă în rîs.

— Ești îndemînatică, surioară, zise Frumoasa. Îi mai trebuie doar îmbrăcăminte.

Fața ca un ou a Crizantemei se înroși de plăcere.

— Asta-i Buddha, n-are nevoie de straie, zise și, în timp ce vorbea, îi ieșeau aburi din gură. Surioară, e la fel cu cel din Templul Apa Sfîntă ? Dar, sigur, pe dinafară nu contează, inima-i importantă. Inima sfîntului de la templu e din aur, al meu are o inimă și mai și. Ghici din ce e ?

— Perlă ? rîse Frumoasa.

— Inima ăstuia se mișcă ! spuse cu tîlc Șapte, fratele de opt ani al lui Cincizeci.

Cumătra A Treia îi văzu prin încălțările rupte degetele degerate ale picioarelor, arătînd de parc-ar fi fost niște curmale vinețiii. Se întoarse în casă, căută niște încălțări ale Crizantemei, ieși afară și i le puse copilului în picioare fără multă vorbă.

Micuța Lotus, sora lui Cincizeci, de o vîrstă cu Crizantema, în cîrcă cu frățiorul de numai doi ani, nu mai răbdă și-și dădu drumul gurii :

— Soră Frumoasa, n-ai cum să ghicești. Crizantema i-a pus în loc de inimă un pui de șobolan, prins de Șapte...

Fata nu-și sfîrși bine vorba, că se porni un rîset general. Un stol de vrăbii, care poposise sub streașină, se înălță în văzduh, speriat.

Pe la mijlocul nopții, ca niște oameni de zăpadă, Zhang Al Treilea și Piersica intrară pe poartă, trăgînd măgarul după ei.

— Ce vi s-a întîmplat? întrebă nevasta, văzînd ochii înroșiți ai fetei.

— Întreabă-l pe tata! spuse ea, întinzîndu-i panerul și fugind într-o cameră lăturalnică.

Prețul coconilor scăzuse atît de mult, încît banii nu ajungeau nici să acopere plata ouălor de viermi de mătase, darămite să mai dea arenda și dobînda. Făcut foc, Zhang se dusese la directorul băncii, Kong Qingbin *, cel de-al doilea bogătaș Kong, să-i prelungească termenele de plată. Acesta refuzase, pretinzîndu-i banii în ziua aceea, că altfel îi confiscă pe loc măgarul și-i ia înapoi pămîntul.

Pe înserat, oamenii plecaseră, iar negustorii se apucaseră să-și închidă dughenele. Vîntul urla. Zăpada se rotea în văzduh și începuse să se îngroașe pe jos, îngrămădită de vîntul turbat. Cuprinși de panică, Zhang și fiică-sa rămăseseră în mijlocul drumului, în vifornița aceea cinoasă, neajutorați. De unde să împrumute, cui să-i cerșească? Speraseră ca de sărbători băiatul cel mare, aflat la Tianjin, să le vină acasă cu ceva economii, dar la tîrg primiseră vorbă prin cineva că el n-are un ban. În Tîrgul Familiei Kong îl știau pe Gao Dekuan mai înstărit, dar le ajunsese la urechi și că ultima sa nevastă, femeie avară și rea, îi ținea casa; însă în situația în care se găsea, Zhang Al Treilea n-avu încotro decît s-o îndemne pe Piersica să încerce...

El se chircise la colțul porții Pavilionului Iarnă-Primăvară, cu capul între umeri, și plînsese pînă cînd lacrimile căzute în barbă se făcuseră de promoroacă. Atunci se ivise ca din pămînt Kong Geruială, întrebîndu-l plină de căldură ce i se întîmplase. Aflînd despre ce era vorba, îl condusese la Kong Juren. Acesta nu scosese un cuvînt, ci se dusese întins la unchiul său/al doilea, Kong Qingbin, rugîndu-l să prelungească scadența. Omul ăsta fusese ca un salvator cu o corabie apărută lîngă cineva căzut în

* Celebrarea Solului.

mare, Zhang putea să-şi păstreze măgarul. Mişcat pînă în adîncul sufletului, mulţumise de o mie de ori, cu lacrimi în ochi, şi puţin lipsise să se şi prosterneze în faţa nepotului lui Kong Geruială. Se scotocise de bruma de mărunţiş şi-şi invitase binefăcătorii să bea un pahar. Dar Kong Juren se împotrivise şi îl luase cu el la etajul restaurantului unchiului său, ospătîndu-l cum se cuvine. Geruială Picior Mare, stînd pe o latură a mesei şi înfruptîndu-se pe săturate, nu mai contenise cu laudele la adresa nepotului său ; pînă la urmă tot ea adusese vorba de măritişul Frumoasei.

Zhang fusese de mult de acord cu partida aceasta, numai soaţa sa se împotrivise ; însă şi fiindcă nu-l cunoscuse pe tînăr, nu luase nici o hotărîre. Într-o asemenea zi îi fusese dat să vadă cît de bun era Kong Juren şi el, unul, şi-ar fi dat pe loc consimţămîntul. Numai firea nevestei îl reţinea, fapt pentru care promisese că, o dată ajuns acasă, o s-o facă pe nevastă să accepte.

— Frate Al Treilea, îl luase peste picior Kong Geruială, lumea zice că la tine în casă nevasta e stăpînul. Eu, uite, nu credeam şi abia azi îmi dau seama că e chiar aşa. Păcat că ai în tine atîta răbdare !

— Dă-o-n mă-sa ! Lă orice, cînd spun eu... vorbise el, ameţit de băutură, roşind tot.

— Atunci să alegem o zi prielnică pentru căsătorie, ce zici ? nu-l lăsase surata.

— Asta... Tăcuse. În faţa sa apăruseră ochii negri, sclipitori ai nevestei. Adăugă : Nu vă faceţi griji. Mă gîndesc... mă gîndesc să nu iasă vreun scandal, că nu poţi să ştii, de-aia vreau să discut...

Kong Geruială îi făcuse lui Kong Juren cu ochiul. Acesta pomenise, aşa, ca din întîmplare că Gao Yushan era comunist şi că autorităţile erau pe punctul de a-l aresta. Chiar în dimineaţa aceea, Zhang îl văzuse pe comunistul Kong Zhihong. La această vorbă, rămăsese năucit şi ceruse să se pună la cale chiar atunci căsătoria. Cu cît mai repede, cu atît mai bine. În felul acesta, aduseseră pensulă şi tuş şi, printre pahare, redactaseră actul, stabilind căsătoria pentru ziua de douăzeci şi cinci.

La auzul acestor veşti, Cumătra A Treia se simţi ca doborîtă de fulger. Îşi privi cu ură bărbatul, cîntări trupul acela slăbănog, faţa palidă, uscată şi îşi simţi inima înăcrită. Din camera din margine se auzi plînset. Îşi şterse ochii şi se grăbi într-acolo.

În odaia apuseană, Piersica îşi ştergea lacrimile, încercînd s-o liniştească pe Frumoasa.

— Gîndeşte-te puţin, surioară, tata pur şi simplu n-a avut încotro ! Dac-ai şti cît a plîns că n-are cu ce să plătească... Apoi el ne vrea binele...

— Yushan nu e om rău !

— Vai, tu n-ai de unde ştii, dar comuniştilor le taie, zău, capul ! Kong Zhihong a fost împuşcat, ce grozavă durere ! Nevastă-sa s-a spînzurat...

— Dacă el e comunist şi o să fie omorît, eu mă spînzur cu dragă inimă !

Piersica n-o văzuse niciciînd pe plăpînda sa soră atît de puternică, aşa cum părea că o preschimbase în clipa aceea dragostea. Ce să-i mai spună ?

Frumoasa sări de pe cuptor.

— Mă duc la mama. Ea nu poate încuviinţa...

Cumătra A Treia intră. Frumoasa i se aruncă în braţe, văitîndu-se.

— Mamă ! Mămica mea ! Eu sînt a ta şi tu hotărăşti. Eu nu-l iau, nu mă duc după el ! Mamă...

Cumătra A Treia o luă în braţe, copleşită de tristeţe. Piersica o prinse pe soră-sa de mînă, scîncind. Peste puţin, mama îşi reveni, o duse pe Frumoasa şi o aşeză pe marginea patului, liniştind-o.

— Frumoasa mea, nu plînge, că aşa n-ai să poţi ţine piept la multe. Mama n-a avut încotro şi dacă lucrurile au ajuns aici înseamnă că asta e soarta.

— Dacă nu-l iau pe Gao Yushan, nu-mi pasă cu cine mă mărit.

— Ia-ţi gîndul de la el. Nu aveţi voi sorţi de izbîndă.

— Îmi vine să-mi pun capăt zilelor, mămico !

Femeia făcu ochii mari, se uită mută la fata sa şi mîinile începură să-i tremure. Atunci adîndouă fetele se repeziră la ea, îi prinseră mîinile strigînd-o printre sughiţuri de plîns :

— Mamă ! Mămico !

Frumoasa îngenunche în fața ei.

— Mămico ! Eu te-am supărat ! Nu trebuia să las să-mi iasă din gură așa ceva. Buna mea mamă ! Îți dau ascultare...

Cumătra A Treia își veni în fire tîrziu. Se străduí să-și înece durerea și, ștergîndu-i lacrimile, îi vorbi Frumoasei :

— Copila mea, v-am învățat de mici să îndurați greul. Nouă, săracilor, nu ne lipsește nici un oscior, sîntem oameni întregi ! În nici un caz nu trebuie să te gîndești la moarte ! Frumoaso, ia aminte la vorba mea și mergi să-ți duci zilele alături de bărbatul tău, fără să-ți faci inimă rea. O să vii des pe acasă, iar tata și surorile or să te viziteze acolo. Ascultă-ți mama, buna mea copilă ! și, fără să aștepte răspunsul, ieși pe ușă, lăsînd ca șiraguri de lacrimi fierbinți să-i curgă pe zăpadă.

După miezul nopții, șuierul vîntului se mai domoli, dar zăpada continua să cadă din abundență. De pe culmea din miazănoapte a muntelui, răzbătură țipetele jalnice ale cocoșilor de munte.

Cînd Piersica adormi, Frumoasa se ridică ușor și scormoni în cutia cu ace și ață, după foarfece. „Dacă în viață nu pot să trăiesc ca om adevărat, mai bine moartă, să mă fac strigoi ! “ gîndi. Dar cînd să-și taie gîtlejul, se opri de teamă că o să-și înfricoșeze sora. O înveli bine cu cerga și ieși tiptil în curte. Îngenunche în zăpadă, cu fața spre camera de la miazănoapte și șopti :

— Mamă și tată ! Mă simt vinovată față de voi, că m-ați hrănit degeaba pînă acum. Mor curată, ca zăpada asta...

Si-sii... se auzi din casă foșnetul suveicii.

Frumoasa duse mîna în care ținea foarfeca pînă în dreptul sînului. „Mama țese de cînd o știu, zi și noapte“, își zise. „Acum, la bătrînețe, mai mult ca sigur că-mi face veșmintele de mireasă. Are s-o înnebunească durerea... Nu. Nu pot să mor sub ochii ei. Curtea casei părintești e curată, zăpada e albă și dacă îmi vărs sîngele aici o să-i îndurerez pe toți, pe viață. Neaua asta e bună

pentru Crizantema, să-şi facă oameni de zăpadă!" Îi amorţiseră picioarele. Frigul o pătrunsese pînă la os. Se întoarse cu greu în casă. Între degetele ei subţiri, foarfeca devenise de gheaţă, şi nu ştia cum să scape de ea şi unde s-o pună...

3

Zgomotoasa celebrare a căsătoriei Piersicii era în toi. Din toate cele trei camere ale casei cu acoperiş de trestie a pietrarului Yu Shizhang se revărsau valuri de veselie şi rîsete. În mijlocul camerei centrale era o masă mare, de formă octogonală, iar pe cuptorul din odaia de răsărit era o măsuţă joasă, şi prima şi cea de-a doua încărcate cu platouri şi castroane cu peşte, creveţi, carne, ouă, brînză de soia, meduze şi alte delicatesuri; în ibricele mari se afla rachiu de dovleac. Bărbaţii, înghesuiţi în jurul meselor, mîncau şi beau, discutau şi petreceau. În capul mesei de pe cuptor se afla un bărbat de cincizeci şi ceva de ani, pietrarul Yu Shizhang. Pe faţa sa brăzdată de riduri flutura un zîmbet.

— Luaţi şi beţi! Gustaţi din bucate, îndemna el din cînd în cînd oaspeţii.

Apoi îi turna în pahar bătrînului cu barbă albă de lîngă el, spunînd:

— Bătrîne, vreau ca azi să te ospătezi din belşug!

Bătrînul nu refuza şi golea des paharul.

— Ah, ce bucurie! zicea. Frăţioare, bine se zice că peştele se leagă cu peştele şi langustele se adună una cu alta, iar brotacul îşi alege o broscuţă. Sîntem săraci, dar aducem pe lume phoenicşi. Zhenhai e norocos că o ia pe fata lui Zhang!

— Aşa e! Aşa e! Yu Shizhang zîmbi, apoi oftă. O fată aşa frumoasă ajunge... Oh, uită-te bine, bătrîne, şi ia aminte că nimeni dintre cei de faţă nu e din sîngele meu. Pe cînd voi, v-aţi înrudit şi mai mult!

— Cîţi bani face o legătură de rudenie în vremea noastră? continuă moşul cu barbă albă. Bogătaşii au

rubedenii pierdute în munți și nu le bagă în seamă nici la ocazii mari!

— Așa e, chiar așa! în ochii lui Yu Shizhang selipiră lacrimi. Săracii se unesc între ei... Ha-ha-ha!

Un tînăr înalt veni lîngă cuptor, aducînd un vas de lut plin cu alcool.

— V-am zis că voi, hodorogii, vă tociți dinții de pomană. Oare dacă nu soseam noi, era să ne așteptăm la viermele de licențiat Kong să se prezinte cu felicitări? Hai, beți!

— Da, da, dădu din cap barbă albă. Bine zici, Dinte de Aur. Să bem!

Dinte de Aur lăsă vasul pe masă.

— Astăzi sînt și eu oaspete. Să ne toarne ginerica! Frate Zhenhai, haide și ne slujește!

— Zhenhai, toarnă în pahare!

Yu Zhenhai se împărțea între cele două mese. Își pusese pe el o robă din pînză cenușie, strînsă pe corp, și pe cap o bonetă din piele, în formă de dovleac, cu partea de sus roșie. Auzindu-se strigat, se grăbi spre cuptor să toarne bătrînilor în pahare.

Dinte de Aur îi întinse bolul bătrînului cu barbă albă.

— Maestre, vezi ce faci cu el.

— Și tu?

— O înfrunt pe-asta! Ridică o brioșă mare și mușcă cu poftă, apoi ridică paharul lui Yu Shizhang. Umple paharul lui tătîne-tu. Vreau să ciocnim între *noi, bătrînii*.

— Nu pot. Baochuan, se adresă cel poftit unui flăcău robust din fața sa, bea în locul meu, cu maestrul.

— Venerate maestre, dacă ne învățați arta militară, vom fi de neînvins, rosti tînărul, primind propunerea.

Goliră paharele. Baochuan sălță capul; tăria alcoolului îl făcu să-i curgă lacrimile. Dinte de Aur îi băgă în gură o langustă. Toată lumea rîse.

Chiar atunci vreo șapte-opt fete și neveste intrară pe ușă. Yu Zhenxing, care avea în seamă primirea oaspeților, le salută.

— Poftiți. Beți și mîncați...

— Cine se-ndeasă la masa ta? zise o tînără, pe nume Primăvara. Am venit să vedem mireasa!

— Să nu vă lase gura apă, glumi Baochuan.

— Flăcăiașule, mai bine mor la mama acasă, decît să stau în lectica ta ! replică Primăvara, intrînd împreună cu celelalte în camera miresei.

Piersica era în camera apuseană, înconjurată de două veoine ale lui Zhenhai. Coada ei lungă de fată acum își dovedise rostul mai mult decît niciodată, părul bogat fiindu-i gătit frumos la spate și astfel scoțîndu-i și mai bine în evidență fața rotundă, plină. Nu se fardase în mod intenționat, fiindcă pielea ei sănătoasă arăta destul de fragedă. De dimineață, mama o îmbrăcase, o pieptănase și-i pregătise niște lucruri pe care să le ia cu ea. Lectica sosise înainte de prînz. Mîncaseră și apoi făcuseră cale de treizeci și ceva de *li* pînă la Rîpa Pinilor Roșcați. Intrînd în curtea casei viitorului său bărbat, se închinase în fața cerului și a pămîntului, după care fusese dusă într-o cameră, unde rămăsese pînă în momentul acela. De teamă ca lumea să nu rîdă de picioarele ei mari, le îndoise sub ea și ele îi amorțiseră așa de rău, că ajunseseră s-o și doară. Era pe la începutul verii. De cîteva zile, plouase aproape tot timpul și în aer plutea o răcoare plăcută. Ea însă transpira întruna. Aștepta să treacă mai repede această povară, să-și odihnească oasele. Dar lumea se scurgea fără întrerupere ; abia pleca un grup, că pica altul.

La apariția noilor venite, Piersica se înclină ușor și spuse cu voce blîndă :

— Nu vă știu pe nume, dar vă rog să luați loc...

Tinerele nu se grăbiră să se așeze. Vecinele le prezentară una cîte una : aceasta e nevasta lui cutare, aceea aparține casei cutare, tînăra de colo este mezina familiei... Cum să le țină minte pe toate ? Nu scosese un cuvînt. După poveștele mamei și așa cum văzuse și ea pe la nunți, stătuse și ea toată vremea acolo, cu capul plecat și sprîncenele lăsate, aidoma unui Buddha de lut.

Așa și apărea ea în ochii tinerelor fete, care, apoi, departe de voioșia și larma de la masa bărbaților, vorbeau liniștite, cu grijă.

— Vezi ce robustă e și ce față are, ca o floare de piersic. Chiar că e frumoasă !

— Păi, acolo la ei sînt izvoare cu apă dulce, piersicii cresc de umbresc soarele și copilele lor se înalță la umbra florilor de piersic. Sigur că au piele gingașă, proaspătă.

— Printre noi are să treacă drept una dintre cele mai frumoase. Și nu numai la față, dar uite ce mîini mari are, bune de muncă. După lucruri, se pare că e bună și la brodat..

— Dacă nu te uiți prea îndeaproape, nici nu crezi că bluza ei roșie și pantalonii verzi îi sînt țesute în casă.

— Or fi făcute de maică-sa.

— Dragonul naște dragoni, iar phoenixul — phoenicși. Ea o să semene mă-sii. Zhenhai e norocos!

— Uitați-vă ce coșuri frumos împletite a adus ca zestre! Lucru rar!

— Fetele sărace au parte de zile grele, aspre!

— Bine zis! Aici o femeie are de furcă, nu glumă.

— Zhenxing cît o să stea neînsurat?

— E trecut de treizeci. Tu l-ai lua?

— Du-te de-aici! Voi doi...

Tinerele au continuat-o tot așa, cu discuțiile și rîsetele lor, luîndu-se ușor peste picior, pentru ca în cele din urmă să o zbughească mulțumite pe ușă, pline de voie bună.

Petrecerea luă sfîrșit. Oaspeții trecură unul după altul prin fața tinerei neveste, urîndu-i noapte bună. Baochuan, Dinte de Aur și alți cîțiva tineri profitară de faptul că goliseră cîteva pahare și năvăliră în camera tinerilor căsătoriți, dînd drumul la tot felul de neobrăzări și vorbe spurcate. Piersica se rușină, încordată peste fire, neștiind cum e mai bine să reacționeze. Deodată, auzi un glas ascuțit ca țignalul de ceas:

— Flăcăilor! Acasă cu voi! Chiar acuși!

Piersica văzu în cadrul ușii un bătrîn cu o barbă albă, lungă de un cot și se minună: unde mai dăduse oare ochii cu el?

Tinerii n-aveau însă de gînd să-și ia tălpășița.

— Maestre, ia, facem și noi, acolo, puțină gălăgie, să dăm cu nasul prin colivie...

Bătrînul se înroşi la faţă, păşi în cameră, sigur pe el, apoi se roti pe loc, zvîrlindu-şi braţele în afară şi cei cinci sau şase flăcăi se făcură nevăzuţi.

„Ce puternic e moşul!“ se minună Piersica.

— Fată, să nu rîzi de felul meu de a fi. Poate ţi-oi părea necioplit. Am golit şi eu cîteva pahare şi-s mulţumit în inima mea. Dacă de acuş înainte te-o supăra cineva, fie el chiar Zhenhai, apăi să mă cauţi pe mine, să-l ciomăgesc, încheie, şi ieşi cu paşi mari, apăsaţi.

Nu mai rămăsese nici un musafir. Yu Zhenxing apăru în faţa uşii, ducîndu-l în circă pe tatăl său. Piersica sări repede de pe pat.

— Nu te zori, noră dragă, spun numai cîteva cuvinte şi plec. Că ai venit în casa noastră e bine. Inima mi-e mai fierbite decît focul. Casa asta nu se deosebeşte de a voastră. Sîntem din aceeaşi stirpe. Să nu te simţi cumva ca printre străini!

— Tată! rosti ea aproape fără să vrea.

— Două zile stai liniştită. O să vină tuşa Xibin să te ajute.

— N-am nevoie! sări Piersica. Mîine ies la cîmp...

— Bine şi-aşa. Faci cum vrei. Casa asta sărmană e a ta. Cumatu-tău şi cu mine o să dormim la tuşa. Culcaţi-vă din vreme!

Piersica îşi conduse socrul pînă la uşa casei. Îl văzu chircit, cu picioarele lui vătămate, pe spinarea fiului cel mare. Ochii i se umeziră şi o duru inima. Cît se gîndise la clipa plecării din casa părintească! Ştia că îşi va părăsi tatăl, mama, fratele şi surorile, că se va despărţi de munţii, piersicii şi izvoarele atît de cunoscute şi dragi ei, de vecinii lor inimoşi şi că se va aşeza într-un cătun cu totul necunoscut şi îndepărtat, ruptă de locurile sale natale, de munţii şi văile fără număr. În lectica înflorată care o purtase la casa mirelui, plînsese... Apoi, suferinţa aceea închipuită se topise cu totul. Simţise că oamenii din Rîpa Pinilor Roşcaţi erau la fel cu cei din Floarea de Piersic, şi mai zdraveni decît cei din Tîrgul Familiei Kong! Pe de altă parte, era atîta nevoie de ea în această casă! Fu cuprinsă rînd pe rînd de bucurie, înflăcărare, de o poftă nemăsurată de viaţă şi de muncă.

Pînă în clipa aceea nu-l văzuse pe ginere. Cînd se încheiase petrecerea, Yu Zhenhai mersese, după obicei, să-şi conducă prietenii de chefuri. Curtea era neagră ca tuşul, cerul cenuşiu închis şi vîntul şuiera în rafale. Intră în dormitor, făcu patul şi se lungi pe cuptor, trăgînd cu urechea la paşii ce aveau să se apropie.

Inima ei de fată ticăia ca pierită, apoi prinse să i se zbată cu putere. Obrajii Piersicii îşi aprinseră mai tare culoarea de floare de piersic. Ochii i se înnegurară, umezindu-i-se. Se nelinişti. Nu-i mai venea să stea locului. Era în aşteptarea primului eveniment radical din noua sa viaţă. Cum să nu fie emoţionată, neliniştită ! De fapt, ştia de doisprezece ani că are un soţ. Acum ea împlinise nouăsprezece ani şi el rămăsese pentru ea un necunoscut. Cutuma cerea ca tinerii să nu se viziteze înainte de căsătorie. În ziua sorocită, bărbatul mergea la casa fetei să-şi aducă mireasa acasă. Lua cu el două lectici, una albastră şi alta înflorată. Bărbatul o lua înainte, în lectica sa, iar femeia îl urma într-a ei. Lectica era mohorîtă şi rece, ea o odăiţă neagră. Înainte de a coborî din lectică, în faţa porţii, tînăra fată îşi potrivea şi mai bine pe cap şi pe faţă bucata de pînză roşie cu care fusese acoperită de acasă. În curte şi în casă era condusă de o surată. Cele mai îndrăzneţe, în momentele cînd, alături de mire, băteau mătănii, cerului şi pămîntului, ori cînd se înclinau în faţa altarului strămoşesc, se suceau într-un anume fel şi pe la cusătura pînzei aruncau o privire spre viitorul soţ. Om dintr-o bucată, Piersica nici nu se gîndise la una ca asta. Abia în camera nupţială l-ar fi putut vedea, însă el nu mai apucase să intre, chemat de musafiri. Se întrebau şi unul şi altul : „Cum arată la chip ? Are pielea albă sau tuciurie, netedă sau ciupită de vărsat?“ Ştiau prea bine că oricum ar fi arătat, tînărul devenea bărbatul de o viaţă al fetei, iar ea nevasta lui pe veci.

Vîntul se strecura prin fereastra din spate, rămasă deschisă, a camerei centrale, ridicînd apărătoarea * roşie

---

* Apărătoarea uşii era o draperie confecţionată din material gros, pentru iarnă, ori subţire şi răcoros, pentru timp călduros, agăţată în interiorul încăperilor, în scopul de a împiedica frigul sau căldura să pătrundă în casă la deschiderea uşii.

de la ușă. Piersica se duse și o închise. „Oricît de departe i-ar fi condus, își zise, tot ar fi trebuit să se întoarcă ! O să plouă..."

Poarta scîrții. Piersica dădu să-i iasă în cale, dar gîndul că n-ar fi frumos ce face o luă înaintea pasului și ea se înapoie în dormitor, așezîndu-se pe marginea patului, cu ureohea ațintită la cel mai mic zgomot.

Pașii se auzeau tot mai limpede. Trecură pragul casei. Inima fetei bubuia să-i sară din piept, nu alta. Se aștepta ca în orice clipă apărătoarea ușii să fie dată la o parte. Se ridică în picioare, încordată... Dar zgomotul pașilor se stinse. Piersica nu știa ce se întîmplă. Un tunet se sparse asurzitor spre miazănoapte. Pe dată, vîntul se înteți și se dezlănțui ploaia.

Ținîndu-și răsuflarea, Piersica căută cu privirea dincolo de ușă. În întunericul camerei centrale se ghicea statura unui bărbat înalt, bine legat. Era cu spatele la dormitor și cu fața spre fereastra dinspre miazănoapte. Oe-o aștepta ? își zise, înciudată. Ce mai are de făcut ? Îi venea să-l strige, dar îi era rușine și nici nu știa cum s-ar fi cuvenit să-l cheme. Maică-sa nu-i spusese cum să iasă dintr-un asemenea impas ! Dar din propria sa experiență, Cumătra A Treia n-ar fi avut cum să-și imagineze greutățile nopții de mireasă a fetei sale.

De încordare, Piersicii i se îmbrobonase de nădușeală fruntea. Nemairăbdînd, se răsuci și tuși ușor.

El se cutremură, întoarse capul și i se adresă cu glas rugător :

— Hm, eu mai stau... Tu culcă-te înaintea mea.

— Ai treabă ? întrebă ea încet.

— Nu. N-am nici o treabă. Dar tu mai întîi odihnește-te...

Cum se ascundea după vorbe ! Piersica simți că îngheață inima în ea. Ochii i se aburiră. Oare plăcea pe alta ?

Deodată, cineva ciocăni în fereastra din spate. Piersica se sperie, înălește dinții. Fereastra fu deschisă și un bărbat strecură înăuntru un cap leoarcă de apă. Fetei îi sări inima din piept.

— Intră iute, Ding! Te-am așteptat pînă acum în spatele casei. De ce-ai întîrziat?

Piersica împinse apărătoarea ușii într-o parte și văzu cum Yu Zhenhai întinde brațul să-l tragă pe omul acela în casă.

— Nu, nu intru, refuză necunoscutul. Se merge greu, am venit tîrziu... Hai mai repede! Li Shaoxian ne așteaptă la Templul din vale. Înainte de a se lumina de ziuă el trebuie să fie în Muping.

— Bine. Să le spun alor mei.

— Te-ai însurat? Cînd?

— Azi. Aș fi vrut să ajungi mai cuînd, să bei ceva...

— Atunci rămîi. Mă întîlnesc eu cu el...

— Am așteptat atît! Nu mai am răbdare...

Piersica se îndepărtă grăbită de ușă și se lungi pe cuptor. Îl simți intrînd, dar nu se clinti.

— Dormi?

Proaspăta mireasă se răsuci ușor, ca și cum atunci s-ar fi trezit, întrebîndu-se dacă el are tăria să plece.

— Am ceva grabnic, care trebuie încheiat înainte de ivirea zorilor. Tu încuie ușa și lasă deschisă fereastra din spate!

Un val de mînie îi scutură fetei tot trupul și abia se stăpîni să nu izbucnească în plîns. Cînd nu mai putu să rabde, se întoarse, dar omul ei dispăruse! Se repezi pînă spre ușa casei, însă înțelese că el sărise pe fereastră. Se duse atunci la fereastră și, la lumina albăstruie a unui fulger, zări două siluete, îndemnîndu-se la drum, prin picurii deși ai ploii și prin norolul cîmpului. Un tunet năprasnic răsună pe aproape și pielea i se făcu de găină. Era ca o păsăruică rătăcită. Cu ochii larg deschiși și pe față cu o expresie de nedumerire, stătu locului vreme îndelungată. Apoi, brusc, o rupse la fugă în cameră, se aruncă peste așternutul patului și începu să plîngă amarnic.

Ce bărbat îngrozitor îi mai fusese dat să aibă, se gîndea, să o lase singură din prima zi! Nici măcar nu se văzuseră la față și el plecase hoțește de-acasă. Iat-o, mireasă în noaptea nunții, departe de ai săi, singură,

într-o casă pustie. Yu Zhenhai ăsta ! Om fără milă, cu inima de gheață, cîinoasă ! O fi el pietrar, dar și inima îi e de piatră ? !

Pînă la urmă se trezi gîndind cu voce tare :

— Gata, viața mea s-a dus ! Mămico, amară soartă m-a păscut. N-am parte nici măcar cît Frumoasa... și izbucni iarăși în plîns. După ce se răcori, murmură : La ce bun plînsul ? O să fac ca mama, o să mă călesc în fața necazurilor.

Se ridică, merse la oglindă, își aranjă cîteva fire de păr și își șterse lacrimile. Flacăra opaițului pîlpîia în bătaia vîntului și a ploii strecurate prin fereastra deschisă. Închise obloanele și stătu ca pironită în mijlocul încăperii centrale, ascultînd vacarmul furtunii, cu gîndurile aiurea.

De ce ținuseră cu tot dinadinsul Zhenhai și omul acela să o pornească de acasă la drum greu, pe o vreme rea ca asta ? E adevărat, ea nu apucase să vadă nici măcar cum arată omul ei, dar care alta în locul ei n-ar fi fost îngrijorată ? Știa de la maică-sa că Zhenhai e cinstit, muncitor, bun la suflet și n-avea de ce să fie nemulțumit de căsătorie, mai ales că ai lui stăruiseră să o facă, temători că Zhang Al Treilea își ia cuvîntul înapoi. Dar ea nici nu putea să nu țină seama de fapte. Unde plecase ? Cine era Li Shaoxian ? Și ce vrajă purta omul ăsta în el, de vreme ce făcuse ca un tînăr să-și lase în noaptea nunții mireasa ? Ori era o femeie ? Nu părea. Prea puține femei se numeau Xian. Și cel care venise după Zhenhai ? Ce lucru îl sileă atît de tare ? Și pentru ce nu vorbise limpede ? Se părea că aveau ceva de ascuns și atunci însemna că era ceva rău. Putea Zhenhai să facă lucruri rele ? Erau o bandă, atacau drumeții ? Oare Zhenhai era bandit ?

Cu cît înainta cu supozițiile, cu atît nu mai înțelegea nimic. Mii de gînduri i se învălmășeau în minte. Oricum, un lucru era sigur, avea ea această senzație, anume că acel ceva era de rău, înfricoșător. O să-l întrebe direct și o să-i ceară să nu se mai repete.

Ploaia se înteța tot mai mult. Vîntul urla și mai tare. Fulgerele și tunetele nu mai conteneau, deveneau

și mai orbitoare și mai bubuitoare ; erau primele în acest început de vară și parcă adunaseră în ele toată puterea de peste iarnă și primăvară ; acum brăzdau cerul, cît pe ce să-l facă fărîme, năruindu-l în urlet de cascade ca pe niște munți în cutremur.

Opaițul cu ulei de soia se stinsese de suflul vijeliei și fulgerele albăstrii se înghițeau și iar se nășteau șerpuitoare pe pereți. Oricît ar fi fost de îndrăzneață, mireasa de nouăsprezece ani n-avea cum să nu se simtă înspăimîntată.

„Inimă de lup !“ gîndea. „Măcar să-mi fi zis unde se duce. Ce să fac ? Nu mai pot să îndur, mă duc după taică-său...“ Alergă pînă la ușă, să iasă afară, trase încuietoarea de lemn, apoi se opri și se întoarse.

„O să mă rîdă lumea. Iar dacă el e băgat în ceva ce nu știe nimeni, gura mea mare nu-l va pierde ? Și eu ce-o să mă fac ? Vai, fetele sînt nenorocite din născare ! Oricum aș suci-o, n-am încotro. E bărbatul meu, pe el îmi reazem zilele... Nu, nu pot să plec. Îl aștept și-l povățuiesc de bine. Trebuie să-l fac să țină la casa lui... Nu, nu plec. Fie să mă trăsnească, dar îl aștept, să-i deschid fereastra din spate...“

Piersica aprinse opaițul. Din coșulețul de care nu se despărțea niciodată, scoase lucrul de mînă și încet-încet prinse să brodeze absorbită de-a binelea.

Stăpînindu-și lacrimile, proaspăta mireasă rămase singură, tristă, în casa ca o peșteră de gheață.

La primul cîntat al cocoșilor, Piersica se trezi, speriată. Hîrtia din fereastră era albă ca neaua. Se luminase. Buimacă, la început nu își putu lămuri cum de se trîntise pe pat îmbrăcată, cu lucrul de mînă lîngă ea. Unde era Crizantema ? Apoi băgă de seamă ideogramele *xi* *, decupate în foiță roșie, lipite pe ușa dulapului vechi și își aminti. Era tînără nevastă și avusese o noapte urîtă ca un vis rău.

Cocoșii din vecini cîntau întruna. Coborî de pe cuptor și merse în încăperea centrală. Fereastra din spate era

* Acestea reprezentau urări de fericire cu ocazia ceremoniei de nuntă.

închisă. Un gînd amar îi săgetă inima : Yu Zhenhai încă nu se înapoiase !

Din camera răsăriteană auzi sforăitul unui bărbat. Se sperie. Cine să fi intrat în casă, de vreme ce uşile şi ferestrele erau încuiate ? Nebănuind nimic, înaintă cu paşi mici şi îşi vîri capul pe uşă. Pe cuptor dormea un bărbat tînăr, deşirat, cu faţa întoarsă spre ea. Capul mare, ochii şi ei mari, sprîncenaţi, i se păreau cunoscuţi. Unde îl întîlnise ? Îşi zbătu genele mărunt. Pe umărul stîng avea o cicatrice lăsată de lama unui cuţit. Într-o clipită, Piersica retrăi scena din iarnă, de la bîlci. Ţăranul acela tînăr şi înalt...

„El era ! E priceput la lupte şi cine ştie cum a intrat... Oare el să fie Zhenhai ? Nu se poate ! Nu seamănă cu socru-meu, nici cu Zhenxing. Iar dacă e el, de ce n-a bătut în uşă, în fereastră ? De ce n-a intrat la mine ?"

Neştiind ce e mai bine să facă, dădu totuşi să plece după socru. Pe uşă atîrnau, mînjite cu noroi, o robă de pînză, de culoare gri, şi o pălărie din piele cu pete roşii, iar pe pămînt zăceau nişte încălţări de pînză, noi, înnoroite bine. Lucrurile acestea o opriră locului. Cu ele se gătise mirele, iar încălţările fuseseră brodate de chiar mîna ei. Bătăile inimii i se domoliră. Se înapoie în camera răsăriteană şi se uită cu luare-aminte la tînăr. „Aşadar se întîlniseră ! Şi ea, care aproape că îl socotea bandit ! Surîse amar, oftă şi îl acoperi uşor. Se duse şi se spălă, apoi ieşi în curte şi descuie poarta.

Bătea un vînt răcoritor. Piersica ieşi în drum. Satul avea două uliţe întinse de la răsărit la apus şi casa lor era la capătul apusean. De la ei încolo se întindeau ogoarel. La vreo trei li mai departe, curgea un rîu mare, învolburat. Spre miazăzi, cîmpurile se întindeau nesfîrşite, iar şi mai departe, la miazănoapte, se ridicau munţii. Un pîlc des de pini roşcaţi, înalţi pînă la cer, se zărea în mijlocul satului. „De-aia-i zic Rîpa Pinilor Roşcaţi !" se gîndi şi se întoarse fără să mai privească cu de-amănuntul în jur.

În curtea lor creştea un pin bătrîn, cu trunchiul vineţiu-roşcat şi cu ţepii bogaţi, ale cărui ramuri uriaşe se propteau în zid. „E bătrîn, dar uite la el ce coroană bo-

gată, întrece pînă și piersicul din ograda noastră! Numai că n-au orătănii, n-au porc, curtea le e pustie..."

Intră în casă, luă hainele murdare ale lui Yu Zhenhai și le curăță. Cu gîndul să pregătească ceva de-ale gurii, aprinse focul și puse rînduială în lucruri.

Cînd soarele apăru, roșu, la orizont, Yu Shizhang intră pe poartă, cărat în spinare de fiul său cel mare.

— Am văzut fum pe coșul casei și-am ghicit că v-ați sculat... zise el, zîmbind. După o zi obositoare, puteați să vă odihniți mai mult.

— Nu-s obosită, tată...

Văzînd că bătrînul, așezat pe o banchetă de piatră, o scrutează cu privirea, Piersica își duse mîna la păr, potrivindu-și-l, și apoi și-o trecu peste față.

— Ochii ți-s cam umflați, noră dragă... se arătă socrul îngrijorat.

— Ei, am luat și eu o gură de băutură...

Bătrînul își mută ochii la rufele ude de pe sîrmă.

— Le-am clătit numai ușor... lămuri ea. Tată, intră să mănînci ceva.

— Mda... Bine, încuviință Shizhang.

Yu Zhenxing îi întinse două bețe seurte. Shizhang le luă, și le prinse sub coate, zvîcni o dată înainte și coborî de pe bancă. Piersica se apropie de el, să-l sprijine.

— N-am nevoie, o opri, clătinînd din cap. De opt-nouă ani, m-am învățat. Pot merge trei sau cinci *li*, duc gunoiul, plivesc în grădină.

Genunchiul stîng îi era înfășurat într-un papuc vechi, iar piciorul drept îl tîra pe pămînt; schiopăta bine, dar mergea.

— Nu mai pleca de-acasă, hotărî ea, străpunsă de mare durere în suflet. Dormi aici.

— Bine, noră. Îți dau ascultare. De fapt, dacă n-ar fi lunecuș, din pricina ploii, n-aș avea nevoie să fiu cărat în circă, explică el și trecu pragul casei.

Între timp, Yu Zhenhai se trezise, îl luă pe bătrîn și-l așeză pe cuptor. Piersica puse mîncarea pe măsuța joasă, de pe cuptor și aduse trei perechi de bețișoare.

— Noră dragă, la sărăcia noastră, nu ținem unele obiceiuri. Dacă nu stai cu noi, nu mănînc! spuse socrul.

Ea trebui să se supună și mîncară toți patru. Piersica trase cu ochiul spre bărbatul ei. Părea voios și se liniști.

După masă, Yu Zhenxing vru să plece undeva la muncă.

— Unde mergi, frate ? îl întrebă Piersica.

— În Tîrgul Familiei Kong, răspunse el. Ai vreo treabă ?

— Mă gîndeam că dacă ți-era în drum, treceai pe la mama și luai două găini...

— Nu-i mai sărăci pe-ai tăi, că nu-s pricopsiți, zise Shizhang. Acum ești stăpînă în casa asta, așa că, facem noi rost de bani pentru niște găini. Zhenxing, peste două zile să aduci niște găini din tîrg.

Zhenxing își luă sapa și plecă. Zhenhai ridică și el lădița de lemn cu sculele de pietrar.

— Tu rămîi cîteva zile, să ajuți la dereticatul casei, hotărî tatăl..

— Ce-ar mai fi de făcut ? se miră tînărul, aruncînd o privire prin casă.

Piersica spăla vasele pe vatră.

— Aranjăm războiul de țesut, strigă.

— Bine-am nimerit ! Părinții ți-au dat ladă de zestre și război pe deasupra. Mie, copilă, să știi că-mi pare rău, că n-am de nici unele...

— Ce tot spui ? i-o reteză Zhenhai. N-am ales noi sărăcia !

— O fi, dar în inima mea... Vai și-amar !

Piersica se duse în curte să verse lăturile și cînd se întoarse îl auzi pe bătrîn șoptind :

— ... ai lovit-o ?

— Nu.

— Atunci de ce are ochii umflați ? A plîns ?

— Ei...

Piersica își aminti prin cîte trecuse și se gîndi că e bine să-l lase să fie oleacă certat.

— Vorbește ! dacă...

Cînd vorba bătrînului se înăspri, inima fetei se înmuie. Intră și spuse :

— Tată, ar fi bine dacă am creşte un porc. Am avea şi îngrăşăminte şi n-am cheltui cine ştie ce. Trase cu coada ochiului spre bărbat : era roşu ca un rac.

— Bine, cumpărăm un godac... acceptă Shizhang, fixîndu-şi băiatul cu asprime.

Piersica se uită şi ea în ochii bărbatului şi-l goni de acolo :

— Ia un coş şi adu niscai pămînt ! Cînd punem războiul, trebuie să netezim locul.

Yu Zhenhai o zbughi afară. Shizhang mai vorbi puţin cu nora şi plecă în grădina de zarzavat.

Peste puţin, Zhenhai veni cu pămîntul.

— Aruncă-l în coteţul porcului, spuse ea rîzînd.

— Nu ne trebuie ?

— Locul e destul de drept. Ar trebui s-o ştii mai bine ca mine. Zhenhai se uită la ea, puţin jenat. Te-ai supărat că te-am pus la treabă degeaba ? îl întrebă. El clătină din cap şi ieşi. Om rău !... murmură ea.

Tinerii soţi se apucară să instaleze războiul sub fereastra camerei centrale. În acest timp, fata căuta să-l iscodească :

— Sînteţi pietrari. De ce n-aveţi pietre de măcinat ?

— Pe lumea asta, lucrurile stau cam aşa, dădu el lămuriri. Cine munceşte pămîntul, n-are cereale, cine taie lemne în pădure, n-ar cu ce să se încălzească. Pescarii nu ştiu gustul peştelui, cei care scot sare mănîncă nesărat. Cînd tîmplarul moare, n-are sicriu, iar ţiglarului îi plouă-n casă ! Noi sîntem doi flăcăi zdraveni şi nu reuşim să ne hrănim tatăl. N-avem decît astea trei camere acoperite cu stuf şi grădiniţa de zarzavat. Eu cu frate-miu muncim pe la alţii şi tot anul nu mîncăm acasă. Pentru cîte cereale mănîncă tata, n-are nevoie de piatră, le macină pe la alţii. Ce rost ar avea una aici ?

— Toţi sîntem la fel, spuse ea, neliniştită că o vorbă a ei iscase asemenea amărăciune.

— Unei fete ca tine i-ar fi trebuit unul cu stare. N-o să-ţi vină greu să fii soţie de pietrar ?

Piersica roşi toată.

— Soţie de pietrar, sună anapoda, nu-i aşa ? rise el.

— Omul cinstit trăiește din munca sa, răspunse ea, serioasă. Nu ziceai că n-am căutat noi sărăcia ?

El aprobă din cap și mută masa din loc. Piersica îi observă cicatricea.

— Anul trecut, cînd te-ai amestecat în cearta aceea, m-ai speriat tare rău !

— Unde ?

— La tîrg.

— Cînd ? Cu cine ?

— Ehei, văd că ai uitat ! Și de întrebi cînd, înseamnă că mereu te iei la harță. În fața Pavilionului Iarnă-Primăvară. Rana de pe umăr...

— Aa ! își aminti și o măsură cu privirea. Tu erai surioara... Da, da, tu ești ! Mama lui, scîrnăvia de Kong Qingchou !

— Nu rosti cuvinte murdare. Piersica se uită la el lung. L-ai salvat pe unul de la noi. Mi-era frică să nu pățești ceva...

— Bastarzii ăia ! Scîr... Văzînd-o supărată, cu sprîncenele ridicate, își înghiți vorba. Licențiatul Kong e o adevărată pacoste ! Ia pielea de pe om, nu alta. Ce să mai vorbim, tata nu e invalid din cauza lui ?

— A licențiatului ?

— Întreabă-l pe tata, mie nu-mi vine nici să-mi mai amintesc, zise, înghițind în sec. Norocul meu a fost atunci că a răsărit din pămînt maestrul Jiang cu băieții. Altfel, m-ar fi înhățat soldații. La gîndul că am putea să pățim ceva, fratele meu s-a dus și și-a cerut iertare. Dar n-a mers așa, cu una cu două. A trebuit să le muncească în crîșmă două luni încheiate, ca să nu se atingă de mine.

— Înțeleg. Maestrul Jiang era omul cu barbă albă ? Știe carte ?

— Da, chiar el ! E învățătorul nostru în artele marțiale. Nu e cărturar. Îl cheamă Jiang Mingyan *. E un om adevărat. Vorbind, tînărul mută singur războiul. Vezi, pot să-l mut și de unul singur, se lăudă. Ar fi bine să te odihnești, n-arăți prea bine.

---

* Jiang, Fluviu ; Mingyan, Cîntec de Gîscă Sălbatică

Cuprinsă de o sfîrșeală, Piersica se rezemă de cadrul ușii.

— Cînd te-ai întors ? întreabă.

— În zori.

— Cum ai intrat ?

— Văzînd fereastra din spate închisă, am sărit zidul curții și, cu un băț, am desferecat ușa.

— Ai fi bun de fur, spuse ea, cu subînțeles.

— Cînd eram mic, eram slab ca umbra și boleam tot timpul. Acum uite cum arăt și mă antrenez doar de șapte-opt ani ! răspunse el blînd, fără s-o ia în seamă.

Piersica se uită cu plăcere la umerii lui largi, la mușchii care îi brăzdau pieptul.

— Oricît ai fi de solid, nu face să umbli pe ploaie... rosti ea.

— Sînt rezistent, spuse Zhenhai. Mergi și te culcă.

„Vrea să mă îndepărteze" gîndi fata, dar spuse :

— Unii nu sînt !

Zhenhai se făcu că n-o aude, atent la treaba sa.

— De fapt, ce-ai făcut azi-noapte ? o luă ea de-a-dreptul.

— Și de ți-aș spune, tot n-ai pricepe, răspunse el într-un tîrziu.

Vorba lui căzu ca un strop de gheață în inima ei. Ea își mușcă buzele și plecă privirea. Cum ea tăcea, el o privi și, pocnindu-și palmele, rosti :

— Ți-a fost frică, singură în casă ?

— Frica n-ar fi mare lucru. Dar ce să înțeleg din plecarea ta furișă ?

Zhenhai rîse tare.

— Nu sînt nici tîlhar, nici criminal. Sînt curat. Uită-te la mine, arăt eu a bandit ?

Piersica săltă capul aproape fără voia sa și-l fixă cu privirea. Era bine legat, avea mîini mari, butucănoase, ochi frumoși, strălucitori și o față deschisă, care părea a nu ascunde nimic. Putea un astfel de om să aibă o purtare nedemnă, să încalce ordinea firească a lucrurilor ? Și totuși făcuse ceva peste noapte, pe ascuns, cu siguranță de teama autorităților... Brusc, Piersica își aminti scena de la tîrg, cu uciderea lui Kong Zhihong. Acesta

era un om bun. Nu cumva Yu Zhenhai, și el ?... Nu, nu se poate una ca asta ! Nu îndrăzni să se gîndească mai departe și hotărî : comuniștii sînt domni cu carte, ca Kong Zhihong, sau ca vărul ei Gao Yushan. Zhenhai e țăran, un om care nu-și cunoaște bine nici numele, e un pietrar sărac, cum să fie comunist ? Nu, nu se poate ! N-ar avea cum ! Atunci unde s-a dus ?

Cu ochii scăldați în lacrimi, murmură, în timp ce buzele ei pline tremurau ușor :

— Dacă n-ai încredere în mine, fie, nu te mai întreb. Numai că bărbatul și femeia sînt ca dovlecii din același vrej. La bine sau la rău, voi fi și eu părtașă ! Tu te porți rău cu mine, iară eu... Nu mai putu să continue.

Zhenhai se apropie de ea.

— Asta te supără ? Mie nu-mi plac lacrimile. Ascultă-mă bine, dacă mă voi duce vreodată la ceva rău, poți lua cuțitul să mă omori, fără să ții seama că sîntem soți. Liniștește-te, sînt un om cinstit și, dacă astăzi nu pot să-ți mărturisesc, într-o bună zi mă veți înțelege. Numai stai liniștită. Eu, eu...

Văzînd cît de blînd îi vorbește, ea își reveni și se lumină de-a binelea.

— Nu-ți fă griji în privința mea, spuse, ștergîndu-se la ochi. Eu te cred, te cred în totul.

— Eu nu știu să mă port, dar mă gîndeam că n-ai să te arăți altfel decît așa. Ești nevastă de om sărac ! zise el, mișcat.

— Nu vorbi așa. Era să te fac criminal !

— Ba chiar sînt. Poți să strigi să mă ridice.

— Și de-ar fi, și tu pățești ceva, eu ce mă fac ? Altădată să nu mă mai lași acasă singură.

— Dacă nu plec la muncă, ce mîncăm ?

— Bine, atunci poți lipsi tot anul, nu-mi pasă, spuse Piersica intrînd în camera lor. Deschise dulapul și căută o bluză din pînză albă, o despături și i-o întinse : Roba de ginere dă-o înapoi.

— De unde știi că e împrumutată ?

— Am spălat-o. E strîmtă și scurtă, nu putea să fie a ta. Bluza asta a croit-o mama. Îl ajută să o îmbrace și,

dînd cu ochii de cicatricea de pe umăr, reluă : Creatura aia îmbrăcată după moda străină e spurcată rău. Te-a lovit pe la spate.

— Cum, îţi blestemi cumnatul ? o înţepă el cu vorba.

— Ah ! abia acum îşi dădu seama că omul acela pe care îl disprețuise şi îl urîse pentru purtarea sa laşă îi era rudă.

— Kong Juren vine des pe la voi ?

— De cînd am ajuns neamuri, a dat pe la noi de două-trei ori.

— Cum se poartă cu Frumoasa ?

— Încă bine... însă om mai vedea ! Ce-a fost a fost, acum sîntem rude şi e bine să laşi ura deoparte.

— Asta... Zhenhai îi aruncă nevestei o privire şi înjurătura se transformă în flegmă, pe care o azvîrli cu putere : Ptiu !

Piersica îl privi neliniştită.

Războiul de ţesut fu îndată instalat. Piersica deschise lada neagră, din lemn din catalpă *, veche tocmai de la cununia părinţilor săi, dăruită ei, ca zestre şi scoase de acolo nişte sculuri de aţă. Se aşeză, se îngriji ca totul să fie la locul său, apăsă cu piciorul şi-ncepu să-şi mişte mîinile, să-l încerce. Mergea uşor. Atunci deschise o suveică, înfăşură aţă pe ea şi se apucă să ţească, luorînd din ce în ce mai iute. Yu Zhenhai rămăsese alături în picioare, urmărindu-i cu privirea fiecare mişcare a mîinilor şi a picioarelor, încîntat peste măsură. La auzul zumzetului mecanic al războiului, rîse tare.

Destul de repede, cinci-şase copii din vecini dădură buzna în curte şi se opriră în uşă, să se uite la spectacol.

— Ha-ha-ha ! răsună un glas din fundul curţii. Bravo, bravo ! Învie şi casa mea, moartă de peste zece ani ! Ha-ha-ha !

Yu Shizhang venea grăbit, tîrîndu-şi piciorul, şi rîdea ca un nebun, în vreme ce două dîre de lacrimi îi udau barba. Zhenhai îi ieşi în cale şi tatăl îi strigă de departe :

— Zhenhai ! Împrumută nişte bani şi cumpără un porc ! Ca să semene a gospodărie, casa asta are nevoie de

---

* Arbore originar din America de Nord, foarte înalt (15 m), cu frunze mari şi inflorescenţă în ciorchine.

porc, de găini... Ha-ha-ha! Licențiate Kong Qingru, cîine bătrîn, Yu Zhishan, Dovleac Stricat, vedeți că Yu Shizhang a învins? V-a învins, păcătoșilor! Mi-a înviat casa, auziți? Cumpără un porc, Zhenhai! Dar unul bun, bun!

4

Cu un sac pe umeri, Yu Zhenhai mergea întins la drum. În acest început de vară, după ploaie, cerul părea ca boltit cu olane de azur și aerul era proaspăt, curat. La miazănoapte, se vedea Muntele Kunyu, ale cărui piscuri bizare, înveșmîntate în verde strălucitor, străpungeau cerul.

Lanțul acesta muntos se ridică dincolo de zidul orașului Múping și, la aproape o sută de *li* spre sud-est, se avîntă măreț printre puzderia de culmi din masivul stîncos, vîrful principal, Taiba, atingînd aproape o mie de metri în înălțime, astfel că, prelungindu-se și de la est la vest pe mai bine de două sute de *li*, el pare că veghează asupra întregului județ Wendeng. La apus, masivul se învecinează cu lanțul munților Ai, iar la sud-vest primește replica Muntelui Haiyang, formînd împreună osatura zonei muntoase și deluroase a peninsulei. În spatele Muntelui Kunyu se află Marea Galbenă, iar la miazăzi se întind dealuri, văi și cîmpii și de aici, din uriașul său trup, își trag obîrșia nenumărate cursuri de apă, care irigă solul mănos pe care-l ține la piept.

De o parte și de alta a drumului, pe ogoare, verdele de jad al porumbului, grîului și al sorgului scînteia, tremurînd ușor. Mlădițele de soia abia crăpaseră scoarța pămîntului, ieșind din cuibul lor, cîte trei-patru frunze late, în întîmpinarea primei prașile. Cu excepția rîurilor nisipoase și a drumurilor, sinuoase și curate ca niște coarde albe, pămîntul cît se afla de întins era căptușit cu un strat de culoare verde, viu.

Cîțiva oameni care lucrau în apropiata vecinătate a drumului săltară capul și se salutară cu Yu Zhenhai. Printre ei, un bătrîn care prășea porumbul i se adresă tînărului :

— Te grăbești la tîrg, Zhenhai ?

— Da, unchiule Xibin. Zhenhai se opri. Tata vrea un porc. N-avem de nici unele și dobînda e mare !

— E bucuros că s-a ales cu o noră. O să vă fie ceva mai greu, dar treceți voi și de asta !

După doi-trei *li* de drum, alți oameni îl salutară, ca și cei de mai înainte, vorbindu-i totuși altfel :

— Te grăbești la muncă, pietrarule Yu * ?

— Am nevoie de tine, pietrarule Yu, vino cînd ai vreme...

— Bucuroasă să te văd, Yu, pietrarule...

Cei de prin alte locuri îi spuneau pietrarul Yu Zhenhai, ori mai simplu, pietrarul Yu. Dar cum Yu, numele lui, era apropiat ca pronunție de Yu, Jad, pentru a-i lăuda hărnicia, cinstea și priceperea în meserie îl numeau cu acesta din urmă. La țară, jadul este simbolul frumuseții, al purității și cinstei. Cu timpul, cei mai mulți îi uitaseră cu totul numele adevărat ! Apoi apelativul începuse să se impună și în satul lui.

Un alt sens, ascuns, era legat de priceperea lui în *wushu* ** și asociat cu nenorocirea abătută asupra familiei sale.

Yu Zhenhai se apucase să învețe artele marțiale de la vîrsta de paisprezece ani. Pe atunci, tatăl lui Yu Shizang, un bărbat robust, de patruzeci și ceva de ani, trudea pe vreo șaptesprezece *mu* de pămînt luate în arendă de la moșierul satului — care avea același nume de familie, Yu, Yu Zhishan —, iar în timpul liber tăia piatră. Bunicul, Yu Pingkuang, trecuse de șaizeci de ani, dar se ducea pe malul mării, prindea pește sau crabi și-i vin-

---

* Yu, Jad. Numele lui, Yu, este o prepoziție pentru indicarea locului, direcției. Cele două ideograme se pronunță pe tonalități diferite.

** *Wushu*, artele marțiale tradiționale, ca boxul chinezesc, lupta cu sabia, cu arbaleta etc., în prezent discipline sportive.

dea. Soția lui Shizhang vedea de casă și ținea pe lîngă ea o fată de opt ani ca s-o ajute. Cei șase membri ai familiei munceau cu vrednicie, cîștigîndu-și traiul zilnic.

Yu Shizhang era atît de sărac că nu avea nici cu ce să se îmbrace, însă îi plăcea să se amestece în tot felul de treburi, fiind aventuros din fire. De aceea era iubit de vecini, care îi cereau sfatul și sprijinul.

Într-o primăvară, fierarul Liu Fu se îmbolnăvise și n-avea un ban să cheme doctorul. Nevasta și-a mînat copii, pe Baotian și Baochuan, să cerșească un împrumut de la Yu Zhishan. Moșierul le-a spus că îi împrumută dacă găsesc un garant. Dar nimeni nu îndrăznea să primească. În cele din urmă, băieții și nevasta fierarului s-au dus la Yu Shizhang.

— Cui i-ar da mîna să se bage ? vorbise bătrînul Yu Pingkuang. Bani n-avem nici noi...

— Cerul lasă liberă calea oamenilor, intervenise Shizhang. Eu mă bag.

— Ce casă ori ce pămînturi avem noi, să putem garanta ? se grăbise bunicul.

— Viața omului e totul pe lumea asta, i-o retezase Yu Shizhang. Hai, cumătră !

— Bățeți plecăciuni în fața unchiului Yu, fiii mei, își îndemnase femeia copiii.

Baotian și Baochuan îngenunchează. Yu Shizhang îi ajutase să se ridice, după care împreună merseseră la moșier.

— Cînd o fi timpul, dacă ăștia n-au, tu garantezi ! îl avertizase moșierul cu capul ca o căpățînă de usturoi.

— Știu.

— Tu de unde-i scoți ? rîsese moșierul.

— Dacă n-am bani, am putere de muncă. Și de n-o fi de-ajuns a mea, am doi fii ! De-ar fi să vînd casa, și tot mă plătesc.

— Fie, am inimă bună, hotărîse moșierul, lăsîndu-și în jos fața ca dovleacul și măsurîndu-l pe Yu Shizhang cu privirea.

Intrase apoi în casă și peste puțin ieșise cu trei hîrtii

Una era către banca din Tîrgul Familiei Kong, pentru suma de douăzeci de *yuani* celelalte erau polițe de garanție.

— Hai, să semnăm toate părțile ! Luați seama la dobîndă și la termen ! le atrăsese el atenția.

Dar ei nu știau carte și puseseră degetele pe hîrtie, așa cum îi povățuise Yu Zhishan.

Femeia le ceruse copiilor să îngenuncheze în fața binefăcătorului și băiatul cel mare se supusese. Baochuan însă, cu cinci ani mai mic, se chiorîse la nasul ca o măciulie de usturoi verde al lui Dovleac Stricat. Cînd ea dăduse să-l bată, Yu Shizhang trăsese copilul spre poartă, spunînd :

— Ți-a dat puțin și-ți cere înapoi mulți. Nu e nici o pomană... Picioarele sărăcanilor nu-s moi ca ale altora.

Apoi fierarul se vindecase și îndată se pusese pe treabă cu întreaga familie. În primăvară, mersese țintă la moșier să înapoieze banii cîștigați cu sudoare și sînge. Yu Zhishan luase abacul, calculase și declarase că mai avea de dat încă douăzeci de *yuani*. Nedumerit, Liu Fu se dusese peste Yu Shizhang.

— Bine c-a venit garantul, îl întîmpinase moșierul, cînd acesta venise și el. Scrie negru pe alb !

— A luat cu împrumut douăzeci și, cu dobînda, avea de înapoiat patruzeci de *yuani*. De unde au apărut încă douăzeci ?

— Cum ? Glumești ! se oțărîse moșierul. Uite ce scrie aici : La termenul prevăzut, în afara împrumutului, numai dobînda este de patruzeci de *yuani*. Dacă nu mă credeți, aduceți pe cineva să citească și să vă adeverească cele scrise aici.

— Mă duc după domnul Zhang de la școală, spusese Liu Fu.

Yu Shizhang îl oprise. Supărat, aruncase polița la pămînt.

— Îți bați joc ? Atunci am vorbit limpede...

— Vorbele nu sînt o garanție, hîrtia oertifică totul. Fierare Liu, dacă te-ai vindecat, ai uitat de binele pe care ți l-am făcut. Dă fuga iute acasă și adă banii !

— N-am de unde să-i iau.

— Yu Shizhang ! schimbase moșierul tonul. În cinci zile, mi te înfățișezi cu banii. Ești garant !

Yu Shizhang înghițise în sec. Pleoase scrîșnind din dinți.

— Nu-l lua în seamă, frate Fu. Ia să-l vedem, ce-o să poată face !

Yu Zhishan și fiul său mergeau de cîteva ori pe zi acasă la Liu Fu după bani. Dar omul de unde să-i fi scos ? Pînă la urmă, Dovleac Stricat hotărîse să-i pună sechestru. Auzind una ca asta, Yu Shizhang se amestecase iarăși, luîndu-și toată răspunderea asupra sa. Se dusese deîndată în Tîrgul Familiei Kong, la dascălul Zhang, rugîndu-l să-i scrie o petiție.

— Ai să dai de belea, încercase tatăl să-l oprească de la ce mai avea de gînd. Yu Zhishan e unchi după mamă cu licențiatul Kong, care e șeful satului, iar șeful de district e și el rubedenie cu licențiatul, prin încuscrire. Rabdă, fătule, muncește-i și gata...

— Dacă-i pe-așa, merg drept la județ, se îndîrjise el și, împins de ură, pornise în chiar noaptea aceea spre tîrgul Wendeng, capitala de județ.

Magistratul căruia îi înmînase plîngerea, pentru a-și dovedi grija față de năpăstuiți și a-și spori faima, luase de bune și adevărate cele declarate, trimisese după Yu Zhishan, îl găsise vinovat și-i aplicase cîteva lovituri, pentru ca altă dată să nu-și mai bată joc de oameni. Moșierul crezuse că nimeni nu-i poate face nimic și, umilit, mersese țintă acasă la licențiatul Kong. Acesta îi explicase că situația politică în țară era tulbure, iar magistratul era unul nou numit în post și nu se cunoșteau bine. Cel mai bun lucru era să depună o contra-plîngere.

— Mai bine mă las păgubaș de cei douăzeci de *yuani*, se arătase Yu Zhishan îndărătnic.

— Știi să iei camătă, dar nu vezi interesul general. Pus cu botul pe labe, crezi că țăranii te mai bagă în seamă ? Iar pe Yu Shizhang poți să-l lași nepedepsit ?

Peste trei zile, Yu Shizhang și Liu Fu fuseseră chemați la județ și învinuiți că și-ar fi bătut joc de sătenii fruntași și că ar fi tras foloase materiale din aceasta ; se aleseseră cu o amendă de o sută de *yuani* ori, în caz

de neplată, cu pedeapsa de a munci pentru Yu Zhishan trei ani încheiați. Cu ura sporită, Yu Shizhang îl rugase pe dascăl să-i facă o nouă plîngere, pentru capitala provinciei. La început, domnul Zhang îl sfătuise să lase totul baltă, dar fără nici un rezultat. Atunci, dascălul n-avusese încotro și-i întocmise o plîngere detaliată, dîndu-i un ajutor bănesc din propria-i leafă.

Yu Shizhang înaintase plîngerea la guvernul provincial din Jinan, dar ea fusese respinsă. Oamenii îl povățuiseră să fugă din sat și să se ascundă pentru cîțiva ani.

Întors acasă, după nedreapta judecată ce i se făcuse, Yu Shizhang nu plătise amenda și nici la muncă nu se dusese. Renunțase la arenda pămîntului, tocmindu-se cu ziua, trăind din pescuit și din cioplitul pietrei. La poruncile și amenințările moșierului, de a munci pentru el, nemaiputînd răbda, într-una din zile îi trăsese acestuia o bătaie zdravănă, strigîndu-i :

— Sînt sărac, dar cinstit. Am înghițit eu ce-am înghițit, dar uite că mi-am ieșit din pepeni și nu te mai iert. Îți iau zilele cu mîinile astea ale mele !

Lovit peste picioare, cu nasul mînjit de sînge, Yu Zhishan mersese să i se plîngă licențiatului Kong. Acesta, ca șef al satului, îl arestase pe Yu Shizhang, care la procesul ținut în Wendeng fusese condamnat la cinci ani închisoare. Cum nu acceptase nici mort sentința, îl reținuseră trei ani în temnița județeană și îl schingiuiseră, vătămîndu-i ambele picioare. Cînd ajunsese pe punctul de a-și da duhul, îl trimiseseră la ai săi.

Între timp, familia i se destrămase. Fiul cel mare trudise fără simbrie trei ani de zile pentru moșier. Tatăl i se stinsese de muncă prea multă iar nevasta și fiica îi fuseseră prinse de o furtună grozavă pe munte și se prăpădiseră.

Iată cît făcuseră cei douăzeci de *yuani* ai moșierului !

La înapoierea lui acasă, lumea îl căina că o să se sfîrșească în mai puțin de-o lună.

— Liniștiți-vă, copiii mei, spusese el cu ochii în lacrimi. N-o să închid ochii pînă nu-i văd intrați în pămînt pe bastarzii ăia de licențiat și de moșier.

Luase leacuri tradiționale și sub îngrijirea pricepută a inimosului doctor din Sat, Feng Zijiu, într-o jumătate de an se înzdrăvenise. Firește, totul datorită miraculoasei lui puteri de viață ! Totul ca urmare a teribilei lui dîrzenii din oase și din spirit !

— Dacă n-avem pămînt să-l cultivăm, o să mîncăm din piatră ! își îmbărbătase el copiii. Pe Zhenhai, care era numai piele și os, îl sfătuise : Copile, bani să înveți carte n-am, iar fără carte uite ce poți păți ! Ai putea deprinde artele marțiale. Cu un trup viguros, te descurci.

De atunci, Yu Zhenhai învăța ziua să cioplească piatră și seara se ducea să pătrundă tainele artelor marțiale. Punînd inimă, prinsese totul repede, maestrul îl plăcuse și în trei-patru ani ajunsese un tînăr falnic, priceput. Acum, la cei douăzeci și unu de ani ai săi, devenise maestru în toate cele optsprezece feluri de lupte. Lucrul acesta îi folosea în meserie, ajutîndu-l să găurească piatra ușor, cu precizie și finețe.

Yu Zhenhai era tocmai pe lîngă Riul Scroafei, cînd, din spate, îl ajunse un uruit de roabă. Se întoarse și îi văzu pe băieții fierarului împingînd de zor la un cuptor.

— Ai pornit-o devreme la drum, frate Hai, îi strigară ei, de departe.

Zhenhai îi așteptă.

— Ați întîrziat !

— Tata e plecat de cu zori. Noi am avut ceva de lucru, îl lămuri Baotian, ștergîndu-se de sudoare cu un prosop țesut în casă. Ce-ai de gînd să cumperi ?

— Un porc. Tata vrea și porc, și găini...

— Cu bani de împrumut ?

— Ei, și ? interveni Baochuan. Se duce și caută *renshen* * și gata !

— Tu cu cît crești, cu atît ești mai nepriceput. Pentru blidul zilnic, tata s-a tot afundat după *renshen* prin păduri, pe poteci bătrîne, fără capăt, pînă a căzut bolnav la pat.

---

* Se pronunță aproximativ jenșen și este faimoasa rădăcină a vieții lungi.

Chiar în clipa aceea, o bicicletă trecu pe lîngă ei ca fulgerul, într-un tin-tin prelung. Se dădură la o parte din drum. Cel de pe bicicletă îi privi pieziș. Roba lungă, din mătase, îi flutura în vînt. Baochuan scuipă în urma lui.

— Lupul ăsta flămînd ! Conduce al dracului, deși e cu un picior mai lung și altul mai scurt. Frate Hai, mai bine îl omorai atunci, cînd l-ai întîlnit la Templul Apa Sfîntă.

— Ține-ți gura, că te aude și te leagă ! Haide, Zhenhai !

— Luați-o înainte. Aștept un cunoscut, le spuse Zhenhai.

Frații Liu plecară, iar el trecu podul de lemn de peste rîu, scrută drumul cu privirea, să nu fie văzut de cineva, și o apucă pe mal, spre miazăzi. Stufuł verde, bogat, era de o jumătate de stat de om. Crengile sălciilor, aplecate spre pămînt, erau încărcate de frunze, iar plopii se înălțau, drepți, către ceruri. Aici, pe cursul mijlociu al rîului, matca se lățea bine. Apa curgea învolburată, de culoare cenușiu-gălbuie, și valurile întoarse păreau asemenea unor dovleci care se rostogoleau, urmărindu-se, în drumul lor spre miazăzi.

Cînd Zhenhai intră ca vîntul pe poartă, cu sacul pe umeri, bucuros nevoie mare, Piersica țesuse deja mai bine de jumătate de *chi* * de pînză.

— Vino să-l vezi ce mare e ! strigă el ;

— De cînd te aștept ! îl dojeni ea, ridicîndu-se de la război și îndreptînd fețtila opaițului. Adu-l în casă, să ne uităm bine la el.

Zhenhai trecu pragul și puse sacul pe cuptor.

— De ce nu guiță ? întrebă Piersica, așteptînd ca bărbatul să deschidă gura sacului.

— Poate doarme. Nu-i așa că merge ?

— Da' e mare ! exclamă ea și întinse mîna să-l scarpine pe burtă. Dar pe dată se încruntă, duse mîna la botul porcului, apoi oftă : A murit ! S-a dus !

** 1 *chi* este egal cu 0,33 m.

Lui Zhenhai îi sări inima din piept și zorit răsturnă sacul pipăind neîncrezător animalul. Într-adevăr, se răcise deja. Se uită la nevastă, care se întorsese cu spatele și-și lăsase privirea în jos. Piersica luă de pe vatră mîncarea caldă, o așeză pe măsuța joasă de pe cuptor și se înapoie la războiul său de țesut. Flămînd, Zhenhai mîncă iute, gînditor. De teamă să nu se spargă tîrgul, mai întîi cumpărase porcul și apoi mersese să ducă la bun sfîrșit o misiune de partid. Nu-i trecuse prin minte că la drum de șaptezeci și ceva de *li*, făcuți în marș forțat, avea să uite de porcul de douăzeci și ceva de *jin*-uri * și pur și simplu, fără voia sa, îl va sufoca.

— Nu știu cum se face că nu mai răsufli deloc! spuse cu mustrare în glas către porc, după ce termină de mîncat. Na, că m-am înfruptat eu din bucatele ce ți se cuveneau, și nici măcar n-am meritat-o...

Auzindu-l, Piersica nu-și putut stăpîni rîsul. Bărbatul rîse și el.

— Lasă țesutul. La o supărare ca asta, o să-ți iasă pînza rară!

— Uite, e prima oară că te văd și eu vesel cu adevărat, zise ea, oprindu-se din lucru.

— Stai să vezi tu de acum încolo! spuse el ducînd opaițul în camera apuseană.

Ea îl urmă și făcu patul.

— Oamenilor trebuie să le placă să rîdă, să se bucure. De ce să fie triști? Dar pe tine nu te doare inima că am aruncat o grămadă de bani pe un porc mort?

— Pentru ce m-ar durea? Cîtă vreme trăim, e bine!

— Ai dat de vreo comoară, de ești vesel?

— Mai mult... M-am întîlnit cu niște cunoscuți, cu care am discutat pe cinste.

Zhenhai se descălță și urcă în pat. Se întinse, și, cu mîinile împreunate sub cap, fixă cu niște ochi scînteietori fereastra.

— Ce anume? Spune-mi și mie, îl îmboldi Piersica, lungindu-se alături.

---

* 1 *jin* este gal cu aproximativ o jumătate de kilogram.

— E bine. Foarte bine... răspunse el aproape fără să vrea.

— Nu-ți fă griji, nu-s curioasă din fire. Dacă nu-mi vorbești din inimă, mai bine să taci.

— Am multe să-ți spun, dar lasă-mă să mă gîndesc bine !

— Fie, aștept... Piersica suflă în opaiț și urmă, duios : Ești tare obosit, dormi. Mama mi-a trimis vorbă ca mîine, pe șapte iulie, să ne întîlnim cu Frumoasa. Tata ne roagă să mergem și să rămînem la ei cîteva zile.

— Flăcăul acela vine și el ?

— Cine ? dar numaidecît, Piersica înțelese. Cum să nu, doar e bărbatul Frumoasei.

Rămaseră tăcuți. Cu toate că era întuneric și nu-i putea vedea expresia feței, Piersica îi înțelese după voce simțămintele.

— Dacă nu vrei, nu te trag cu sila după mine. Numai că, știi cum sînt oamenii. Dacă pe mine nu mă iei în seamă, nu-i nimic. Dar mamei o să-i vină greu. De-aia zic, că ar fi bine să mergi. Ah ! Dar vorbește, pînă la urmă vii ori nu ?

Zhang Al Treilea stătea pe cuptor și discuta cu ginerele cel mare.

— Ce poți scoate anul ăsta din pămînt ? După ce plătești impozitul, nu-ți rămîne nici să-ți umpli burta ! Din creșterea viermilor, iar nu te-alegi cu nimic, de vreme ce prețurile scad întruna. Rămîn cele cîteva sarcini cu lemne, cu toate că nici pe ele nu primești cît ar merita. Noroc cu tine, băiatule, că m-ai scăpat de la foamete și mi-ai mai dat și niște bani, de am putut să-i bag în două mii de viermi. Treaba cu cazanul merge bine, Juren ?

Se aflau în camera apuseană. După ce Frumoasa și Piersica se măritaseră, încăperea devenise dormitorul lui Zhang, salon și locul de creștere a viermilor de mătase.

Îmbrăcămintea din mătase fină a ginerelui, cît și aerul de bunăstare al feței sale prelungi contrastau cu înfățișarea grosolană a socrului. După ce sorbi din ceaiul

fierbinte, Kong Juren își făcu vînt cu un eventai și mărturisi, rizînd :

— Un cazan de băutură aduce venit, nu glumă. Sînt atîția care beau. Mătușa Geruială ține atelierul ăla de broderie și se alege cu un cîștig frumos. Am fost tocmai la Yantai și i-am vîndut marfa, întorcîndu-i un profit de optzeci la sută. Iată cum pot să-ți mai dau cincizeci de *yuani* să cumperi încă o mie-două de viermi, iar la toamnă ți le vînd eu spre Changha, încolo, unde se cîștigă bine ! și la rîndul tău, în Tîrgul Familiei Kong, îmi dai o mînă de ajutor la negoț.

Socrul apucă cecul cu mîna tremurîndă.

— Fiule, de-ai ști ce bine-mi faci ! Înainte mă bazam doar pe Jingui, dar uite că am dat peste un ginere grozav...

— Ginerele este pe jumătate fiu.

— Așa-i. Ai dreptate. Ba nu, tu faci cît unul și jumătate ! Continuă, cu voce joasă : Vezi să nu afle soacră-ta. Ea nu-mi dă voie să iau bani de la tine... Femeie fără, cap care nu e bună de nimic pe lumea asta, spuse nervos. Nu m-a lăsat pînă n-am dat-o pe Piersica la alde Yu. Aia sînt trei hăndrălăi și trăiesc într-o sărăcie lucie. Apoi, pe lîngă aia, că fata o s-o ducă rău, a trebuit să-i dăm dulap, război de țesut... Mama lor !

— Fiecare are părțile lui bune ! vorbi Kong Juren în derîdere. Zhenhai e puternic și e pietrar neîntrecut.

— Ei, și ! Dacă e puternic, ce cîștig eu ? ! Iar fără cereale, ce să fac cu pietrele lui de măcinat ? De supărare lui Zhang Al Treilea i se ridică sîngele în obraji. Scotoci cu mîna după tutun.

Kong Juren îi întinse o țigară parfumată. Își aprinse și el una.

— Asta-i lucru fin, îl opri Zhang. Eu dac-o fumez îmi ard buzele... Auzind pașii nevestei, ascunse cecul sub saltea. Cînd ea intră, o întrebă :

— Masa nu e gata ?

— Ba da. Stai să vină și ceilalți doi.

— E tîrziu, ce să mai așteptăm ! se arătă el nerăbdător. Amîndouă stau la fel de departe. Frumoasa e de

mult venită, dar ceilalți nu știu ce moșmondesc. Întîi adu ceva de băut.

— Ginerii sînt la fel, de ce să nu stai și după celălalt ?

— Atunci stai tu să te fericească ălălalt !

— Copiii îi crești nu ca să te fericească. Cumătra A Treia vorbi firesc, deși tonul nu-i era deloc blînd. Se întoarse spre oaspete. Mie nu-mi place să-l laud pe unul și să-l înjosesc pe celălalt. N-am dreptate, Juren ?

— Așa e, mamă. Și împăratul are neamuri sărace...

Femeia nu așteptă răspunsul și ieși. În curte, Crizantema, în brațe cu cel mic, îi șopti :

— Mamă, vezi că Frumoasa plînge...

Frumoasa se măritase de o jumătate de an. Slăbise tare, trupul ei ca o ramură de salcie devenise parcă și mai fragil, iar sîngele îi dispăruse cu totul din față. Ființa aceasta delicată avea o putere sufletească neobișnuită. Hotărîse să se omoare la puțină vreme după ce avea să coboare din lectică și să intre în casa socrilor, pentru a rămîne curată în fața omului drag inimii ei. Numai că Geruială îi ghicise gîndurile negre și o păzise, iar Kong Juren nici el nu o slăbise o clipă. Ba îi și mărturisise de îndată, că de cînd o văzuse pentru prima oară, într-una din vizitele sale la mătușă-sa, ceva pusese stăpînire pe el și se jurase s-o ia de nevastă. Pentru ea, luase asupra sa datoria tatălui ei. Dacă se omora cumva, ai ei nu mai scăpau de răzbunarea neamului Kong. Atunci mireasa se gîndise la taică-său, care trudea ziua întreagă, fără preget, chiar dacă era el și cam nepriceput în ale vieții, apoi se gîndise la mama, care ducea tot greul și toate necazurile, la Piersica cea harnică, la cinstita și ambițioasa Crizantema, apoi și la cei doi frați ai săi, astfel că nu se simțise în stare să-i năpăstuiască pe niciunul dintre ei, îndurînd cu trupul ei rușinea și nefericirea.

Timpul trecuse, nici ea nu știa cum. Cît despre sentimente, acestea îi erau într-o derută totală. Sămînța iubirii încolțise în inima ei și deși întîlnise atîtea opreliști și ocolișuri, nu dăduse cu totul înapoi. De cîte ori era singură, la lumina slabă a opaițului, în nopțile cu

lună, își amintea de vremea cînd se afla împreună cu Gao Yushan. Îi veneau în minte cuvintele sincere, directe și rîsul lui frumos, apoi felul lui simplu de a fi și momente ca despărțirea la Izvorul Dragonului ori întîlnirea din livada cu piersici... De cîte ori zăbovea asupra acestor crîmpeie din viața sa simțea o fierbințeală în ea și o apuca așa un dor de ducă în căutarea celui pe care-l iubea. Dar pe dată îi jucau în fața ochilor cele două cuvinte teribile, Partidul Comunist, și i se și năzărea că vede capul însîngerat al lui Kong Zhihong ! Gao Yushan fusese închis și putea împărtăși aceeași soartă. Oare dacă el ar muri, ea ar mai putea trăi ? Dar cine-l trimisese la comuniști ? El nu se gîndise cît avea ea să sufere ? Oare o iubea cu adevărat ? Era primul bărbat căruia îi încredințase inima. Se obișnuise să lăcrimeze des, ziua și noaptea.

Apoi se zvonise că Yushan se înapoiase acasă.

— Ai lui Gao au nuntă. Nu te duci să te uiți ? îi spusese la un moment dat Kong Juren.

— Care Gao ?

— Mătușă-ta.

— Cine dintr-ai lor ?

— Gao Yushan.

Frumoasa își mușcase pînă la sînge buza de jos. Ceva care i se ridicase din străfundul inimii o înăbușea. Apoi, într-o zi, se întîlnise cu Gao Yushui pe cînd acesta se întorcea de la școală. De la mutarea ei în Tîrgul Familiei Kong, deși erau aproape vecini, ea nu se dusese la mătușa ei decît o dată, a cincea zi după căsătorie, și atunci din pură curtoazie.

— Nu te-am văzut de mult, soră Frumoasa, o întîmpinase Yushui. N-ai venit nici la cununia lui Yushan.

— N-am știut... înșinase, întinzîndu-i cîteva bucăți de zahăr.

— Așa e. Trebuia să te chem.

— Cumnata ta e bună ?

— Cam nepriceputâ, mama o face mereu netoată.

— E frumoasă ?

— E foarte scundă, grasă, albă și moale. Nu seamănă cu tine.

— Fratele tău e mulțumit? întrebă, roșie toată.

— De cînd a ieșit din închisoare e mai mult bolnav. Mama zice că așa, însurat, se înzdrăvenește. M-a mînat pe mine să aduc mireasa, dar frate-miu nu vroia să stea cu ea în aceeași cameră. Pînă la urmă, mama l-a forțat, l-a băgat cu ea înăuntru și a încuiat ușa pe dinafară. Atunci el a dormit pe jos și a plîns... Alaltăieri, el s-a certat rău de tot cu mama. Tata nu l-a convins nici el, și frate-miu a plecat.

— Unde? se repezise ea, cu voce tremurată, și-și apăsă o mînă pe piept, simțind că inima i se face fărîme.

— În județul Múping, să predea la o școală.

— De la închisoare, cum de i-au dat drumul?

— Ai mei au cheltuit o groază de bani. Au vîndut cinci *mu* de pămînt bun și cu ce au luat pe el, plus garanția licențiatului Kong, l-au eliberat. De-ai ști cît l-au bătut în temniță! Corpul îi era numai o rană. Nu plînge, acum e mai bine. Află de la mine că el nici nu e comunist, a fost învinuit pe nedrept.

— Nu e? Cine l-a pîrît?

— Asta n-am aflat.

— Ce bine c-a ieșit și că nu e comunist... răsuflase ea cu inima ușurată.

— Ba să știi că acești comuniști nu sînt oameni răi. Profesorul Kong Zhihong era cel mai bun om de pe lume!

Cumătra A Treia intră la Frumoasa și o găsi ștergîndu-se la ochi.

— Ce ai, copila mea? O duci rău? Hai, spune-i mamei tale tot ce ai pe suflet.

— Întoarsă acasă, văzîndu-vă pe voi... Frumoasa îi împărtăși tot ce știa despre Gao Yushan. Ce mă fac, încheie, eu nu mai pot trăi...

— Yushan e băiat bun, îl cunosc bine, dar acum, că te-ai măritat, scoate-ți-l din suflet. Eu sînt tare nemulțumită de bărbatul ăsta al tău, fiindcă nu se poartă ca un om cinstit. Dar, de vreme ce te-a luat și trăiți în tihnă, uită ce-a fost mai înainte. Te văd cam palidă la

față, parc-ai fi suferindă. Să iei și tu ceva ierburi de leac, că viața se cuvine trăită. Ascultă-mă bine, fetița mamei!

— Liniștește-te, mămico! se grăbi ea să pună capăt tristeții, pătrunsă de cuvintele drepte și adînci ale mamei. Cît te am pe tine...

— Mamă, au sosit sora a doua și Zhenhai! se auzi de afară strigătul Crizantemei.

Cumătra A Treia își orîndui părul și ieși să-i întîmpine. Își luă ginerele de mînă și cu celălalt braț o cuprinse pe Piersica.

— Copiii mei, sînteți obosiți tare, după treizeci și ceva de *li*! Cuscrul, fratele sînt bine?

— Bine. Dumneavoastră?

— Bine. Sîntem bine.

Frumoasa și Crizantema îl salutară pe Zhenhai. El puse jos lădița cu uneltele de pietrar, iar Piersica panerul plin pe care-l adusese.

— Nu-ți uiți deloc meseria, o iei după tine, glumi Frumoasa.

— Meseria asta o fac oriunde mă duc. Erau adevărate spusele lui Zhenhai, deși ele aveau și un tîlc anume. Pietrarul comunist ducea muncă revoluționară la adăpostul meseriei.

— Ești harnic, zise Frumoasa.

— Ne-ai făcut daruri, surioară! strigă bucuroasă Crizantema.

— La Rîpa Pinilor Roșcați e pămînt mai bun și mai roditor. Caută în legătură și-ai să vezi.

Crizantema desfăcu cîrpa de deasupra.

— Oh! Ouă de găină, de rață și pîinițe albe... Bune pentru ăsta mic.

— Și pentru tine, adăugă Piersica și-i puse în palmă o pîiniță.

— Zhenhai, spuse Cumătra A Treia, vă știu cum stați. Păstrați-le pentru soorul...

Dar Piersica nu-l lăsă pe bărbatu-su să răspundă.

— Tata ne-a cerut să le-aducem. E așa de bun, că n-am mai întîlnit un altul ca el.

— Frumoaso ! Crizantema ! Pregătiți masa ! porunci mama. Apoi se întoarse spre Zhenhai : Bărbații te așteaptă dincolo.

Yu Zhenhai încruntă sprîncenele și nu se mișcă din loc. Piersica îi aruncă o privire dojenitoare, vrînd parcă să spună : Ai uitat ce-am vorbit pe drum ? De ce-o faci pe mama să sufere ? Zhenhai se strîmbă și plecă după Cumătra A Treia. Piersica mergea în spatele lui.

Curtea era mică și din casă se auzea cel mai mic zgomot. Atunci cum se făcea că Zhang și Kong Juren nu reacționaseră în nici un fel la discuția de afară ? Sigur că ei știuseră de venirea celor doi, dar Zhang Al Treilea își dădea aere de socru și rămăsese nemișcat. Kong era neliniștit, stătea ca pe ghimpi, însă se făcu a nu fi auzit nimic, doar era ginerele cel mare și binefăcătorul socrului său. Nici să continue discuția nu le dădea mîna și înțepeniseră unul în fața celuilalt, muți ca doi butuci de lemn.

— Bine te-am găsit, tată socrule ! zise Zhenhai, intrînd în cameră.

— Ai venit ? Ia loc, răspunse Zhang impasibil.

— El e Juren, îl prezentă soacra pe Kong Juren.

Kong Juren se ridicase în picioare acolo, pe cuptor, dar cum camera era joasă, stătea încovoiat.

— Ia loc, frate... Cum a fost drumul ? întrebă el, oarecum silit.

Zhenhai îl privi în treacăt, dar nu răspunse. Din spate, Piersica, surizătoare, îi dădu o mînă de ajutor.

— Am venit bine, frate mai mare. Voi ne-ați luat-o înainte...

Zhenhai se așeză la capătul cuptorului. Kong rămăsese în picioare și socrul său îl trase de cracul pantalonilor.

— Stai ! Puneți masa, Juren e înfometat.

Cumătra A Treia și fetele aduseră băutură și bucate. Apoi ea aștepta ca ele să plece și se așeză pe un taburet, în fața patului.

— Voi luați și mîncați. Noi avem de toate dincolo, îi îndemnă.

Zhang Al Treilea se așeză în capul mesei, în stînga cu ginerele cel mare și în dreapta cu cel mijlociu. Gusta,

încîntat peste măsură din alcoolul de sorg adus de Juren, atent numai cu acesta, să nu-i lipsească băutura și mîncarea din față, de celălalt ginere nepăsîndu-i deloc.

— Vremurile-s grele. Trebuie să ne gîndim cum e mai bine, să nu ne prăpădim, deschise vorba Zhang. Bea, Juren!

— Așa e. Kong își înmuie buzele în alcool. Cîțiva bogătani fac avere, nu glumă.

— Țăranii ce să se facă, doar n-or să se hrănească cu piatră sau cu pămînt, constată Cumătra A Treia.

— Bine zis! se amestecă Zhenhai. Bogătanii se îngrașă pe seama celor săraci. Cine-i cinstit nu făptuiește strîmb.

— Gustă din supa de găină sălbatică. Mi-a luat trei zile pînă să pun mîna pe ea...

— Fratele meu vorbește frumos, spuse Kong Juren, după ce sorbi supa. Numai că te chinuiești de pomană cu cinstea și nu ajungi nicăieri.

— Fiindcă nu există dreptate pe lume, se oțărî Zhenhai. Bogații îi exploatează fără milă pe cei săraci. Pînă la urmă, situația asta trebuie să se schimbe.

— Să se schimbe? Prostii! Cine-i sărac, sărac moare, iar bogătașul strînge și mai mult. Așa-i de cînd lumea! rosti Zhang, solemn. Poți tu să faci altă lume?

— Așa înțelege licențiatul Kong lucrurile. Zhenhai se gîndi să-i explice socrului său: Tată, nu putem să luăm lucrurile așa cum sînt și să fim de bunăvoie animale de trudă pentru cei cu avere. Noi, săracii, trebuie să ne trezim. Sîntem mai mulți decît bogătașii și putem îndrepta lumea.

— Tu nu te înveți deloc minte, îl apostrofă socrul. Se găsesc și de-ăi ca tine. Aici, în munți, au fost de cînd lumea revolte. Nu mai devreme decît acum cîțiva ani, Duan Jingrui din Múping s-a ridicat împotriva tiranilor. L-au urmat cîteva zeci de mii de oameni, au dărîmat zidurile capitalei de județ și ce-au cîștigat? A venit armata, a pus mîna pe cîteva sute dintre ei și le-a ars satele din temelii...

— Și asta înseamnă schimbare — scapi de grija hranei! îl luă Juren peste picior.

— Ba, Duan a fost un bărbat viteaz. A pierdut fiindcă nu toți sărăcanii s-au ridicat...

— Ce tot îi dai înainte? Zhang Al Treilea se făcuse roșu ca un rac. Soldații și polițiștii sînt mulți ca furnicile... și au puști și tunuri.

— Ai dreptate, dar cîți dintre ei * sînt fii de moșieri? Și care-s mai mulți, ei sau noi?

Zhang rămase cu gura căscată.

— Puștile și tunurile sînt lucruri moarte, bubuie în mîna cui le are. Tată socrule, securea ta nu taie singură lemnele, dacă nu pui mîna pe ea, nu-i așa?

Al Treilea continuă să rămînă tăcut. Cumătra A Treia își uitase de lucrul la ciorap; își oprise mîna în aer, cu ochii la Zhenhai.

— Schimbarea lumii nedrepte depinde de unirea săracilor, asta e!

— Vorbele tale seamănă cu ale comuniștilor! remarcă brusc Juren.

— Aoleu! răbufni Zhang, de parcă s-ar fi prăbușit casa peste el; paharul îi căzu din mînă. Femeia holbă ochii. Amîndoi îl fixau pe ginerele al doilea. Zhenhai îl săgetă pe Kong cu privirea și strînse instinctiv pumnii. În clipa următoare lăsă ochii în jos, ridică paharul căzut pe cuptor, îl așeză pe masă și spuse liniștit, fără să privească pe nimeni:

— Nu știu dacă seamănă sau nu. Sînt lucruri reale și oricine are un cap pe umeri se poate gîndi la ele.

Kong Juren turnă alcool în paharul socrului și rise.

— Știu, rosti. Te-aș sfătui totuși să nu prea vorbești așa. Dacă te află stăpînirea, o pățești ca și Kong Zhihong...

Zhang goli paharul, să-i treacă mînia, bătu cu palmele în pat și aproape că strigă:

— Zhenhai! Ai intrat în casa unui om așezat, de treabă. Dacă tu îți cauți necazul cu luminarea, e treaba

---

* Ca urmare a vieții covîrșitor de grele sub taxe, dări și datorii numeroase, care depășeau cu mult venitul unei recolte de pe un pămînt puțin și sărac, cei mai mulți țărani renunțau la truda lor zadarnică, preferind să intre de bunăvoie, pe un număr nelimitat de ani, în armată, aceasta oferindu-le suficiente și mulțumitoare avantaje materiale ca: adăpost, hrană, îmbrăcăminte, toate gratuite, și pe lîngă acestea și soldă.

ta, dar fiică-mea nu e un pumn de zăpadă, să ți-o dau ție pe nimic! Toți ai mei au încă un cuvînt de zis!

Cumătra A Treia, adînc tulburată, nu-și dezlipea privirea de la ginerele său.

— Ce-i cu vorbele astea? își mustră ea bărbatul. Ca și cum Zhenhai ar fi așa ceva! Nu vezi ce greu îi e?

— Să fii cuminte, la locul tău, fătul meu, îl povățui Zhang, îndulcindu-și glasul sub fulgerarea aspră a ochilor nevestei. Ia-te și tu după fratele tău Juren, fă ceva negoț, să o scoți la capăt într-un fel.

— Dacă frățiorul vrea...

— Eu sînt pietrar, nu mă înhăitez cu alții!

— Hm, rău... își ieși socrul din fire.

— Ei, dacă nu faci negoț, nu înseamnă neapărat că e rău. Femeia se ridică. Numai că, Juren și Zhenhai, eu am o vorbă cu voi, amîndoi. Între voi a fost o încăierare, dar acum sînteți rude. Uitați-vă la mine. Promiteți că nu mai țineți în inimă ce-a fost?

— Eu n-am nimic, am și uitat se grăbi ginerele cel mare.

Cel de-al doilea ginere încruntă sprîncenele și bău, fără un cuvînt.

Nori răzleți alergau pe cer, iar luna răsărea și dispărea la trecerea lor repetată. Era o noapte întunecată. Dinspre munți, sufla un vînt răcoritor. Era la începutul lunii a șaptea, după calendarul agricol. Aici nopțile cu adevărat călduroase erau puține. După miezul nopții, era nevoie să tragi învelitoarea peste tine.

În mijlocul curții, Yu Zhenhai căuta în sus, trecîndu-și privirea dincolo de zidul de piatră, spre cîmpul verde închis. Culmile muntelui se înălțau una lîngă alta, parcă încercuind satul cu cele cincizeci și șapte de familii ale sale. Stîncile uriașe, fără seamăn de frumoase la vedere, ascundeau nenumărate peșteri, de alcătuiri bizare, mari și mici, care de multe ori dădeau una într-alta. Numeroasele cutremure și puhoaiele de munte năruiseră piatra, și la miazănoapte de sat se ridicase din spărturile muntelui un paravan natural, numit de săteni „Casa de Piatră". În vîrful „casei" era o peșteră ascunsă de pietre

cu chipuri din cele mai ciudate și de pini roșietici, unde își aveau sălașul mii de porumbei ; pentru asta i se și spunea „Templul Porumbeilor". În fiecare an, de Sărbătoarea bărcilor-dragon *, țăranii își luaseră obiceiul să se plimbe pînă la „Casa de Piatră". La miazăzi de sat curgea un rîu în albie de piatră, cu apă tot timpul anului, vara clocotitoare ca un torent, rostogolindu-și la vale valurile-i roșietice cu zgomot asurzitor. Pe maluri avea pămînt negru, gras, iar dealurile și văile dimprejur erau acoperite cu tot felul de pomi roditori, pruni, migdali, peri și vișini, dar cei mai răspîndiți erau piersicii. Piersicile creșteau pline, cărnoase și satul de aici își trăgea numele.

Se aflau aici destule locuri cu pămînt mănos. La vreo trei *li* de cătunul Floarea de Piersic, pe versantul estic al Vîrfului Călugăriței, se găsea Stînca Apei Sfinte, una dintre cele douăzeci și patru de priveliști magnifice ale Muntelui Kunyu. Despre ea existau însemnări în cronicile dinastiilor Yuan și Jin**. Dar în privința apei nu se știa unde își avea izvorul. Ea apărea într-o crăpătură în piatră, țîșnind de-acolo năvalnic, cu susur plăcut, neschimbată, iarnă și vară... Peisajul era minunat și de fapt însuma cîteva locuri renumite : Valea cu Aer Violaceu, Rîpa Rîndunicilor de Piatră, Stînca Orologiului, Vîrful Capul lui Buddha, Culmea celor două Călugărițe și încă altele. Munții și pădurile din jur, livezile și ogoarele, cîndva proprietatea mănăstirilor, erau stăpînite acum de moșieri și mandarini, care smulgeau profituri grase Pe deasupra, marele tîrg din opt ale lunii a patra, la care

---

* *Duanyangjie*, sărbătoare populară, în ziua a cincea a lunii a cincea. Este ziua cînd poetul Qu Yuan (340—278 î.e.n.) s-a aruncat în fluviu luîndu-și viața, din pricina corupției interne și a relei cîrmuiri, îndurerat de neputința de a opri decăderea țării sale intrată sub influență străină. În memoria poetului, erou național, și a sacrificiului său, oamenii au transformat ziua evenimentului în zi de sărbătoare, păstrîndu-se de mii de ani obiceiul de a se arunca la această dată pîinițe din orez în apele curgătoare și de a se organiza întreceri cu bărci ușoare, cu cap de dragon.

** Dinastia Jin, 1115—1234. Dinastia Yuan, de origine mongolă, 1206—1368.

se adunau peste zece mii de oameni, era un prilej cum nu se poate mai nimerit pentru cîştiguri din speculă şi locul predilect al vagabonzilor şi tîlharilor. Într-un an, Yu Zhenhai şi alţi flăcăi, îl prinseseră la un astfel de tîrg pe şeful satului lor, Yu Linhui, îl legaseră la ochi să nu recunoască pe nimeni dintre ei şi, tîrîndu-l în pădure, îl bătuseră pînă la sînge... Şi nici pînă în ziua de faţă el nu avea habar cine îl scurtase de un picior...

Cu privirea aţintită asupra Rîpei Soarelui, unde se afla Floarea de Piersic, Zhenhai se gîndea la Stînca Apei Sfinte şi la alte atîtea locuri pe care le bătuse cu piciorul. Ce grozav acest Munte Kunyu şi ce nemaipomeniţi erau oamenii săi. Cîţi viteji ai neamului nu se ridicaseră de aici ! Dar, din vremea împăraţilor de demult şi pînă în zilele lui, şefii de provincie, de judeţ, pînă la licenţiatul Kong, şeful de district, şi la căpeteniile satelor, se purtaseră cu sălbăticie, asuprindu-i şi înfometîndu-i, lăsîndu-i să moară de foame pe semenii săi, pe concetăţeni, pe prieteni şi pe necunoscuţii truditori, argaţi, pietrari, fierari, văcari... Ce lume, în care un pumn de şarlatani se îngrăşau după bunul lor plac ! Atîţia oameni sărmani se străduiau din răsputeri, neputincioşi, înşelaţi, prostiţi ! Ce nedreptate strigătoare la cer !

După masa de prînz, Zhang Al Treilea mersese să-şi vadă viermii de mătase. Kong Juren plecase în vizită la mătuşă-sa, Geruială. Cele două fete mai mari aveau atîtea şi atîtea să-i spună mamei, astfel că Zhenhai, neavînd de ales, se lăsase dus de Crizantema spre „Casa de piatră". Asta fusese şi ideea mamei. Îl văzuse cît de necăjit este. Dar adevărul era că plimbarea printre stînci şi peşteri îi făcuse bine, limpezindu-l. De fapt, îşi însuşise artele marţiale străvechi, cu gîndul de a-i uni pe săraci, întocmai ca haiducii de odinioară. Dar acum nu mai era vremea fraţilor Chiyi şi Yuchi, ci deceniul al patrulea al secolului XX. Yu Zhenhai era membru al Partidului Comunist Chinez, îşi aflase steaua călăuzitoare şi pentru a se elibera trebuia să participe cu trup şi suflet la revoluţie. Fiindcă duşmanul era înarmat şi dacă nu acordai atenţie laturii militare nu aveai cum învinge. La momentul oportun, avea să fructifice cele învăţate

din experiența de pe muntele Jinggang*, zona Florii de Piersic și a Apei Sfinte fiind numai bună pentru a hărțui dușmanul. Firește, singur locul nu era suficient, avea nevoie de oameni. În cătunul acesta trăiau oameni sărmani și dacă s-ar fi pus pe treabă aici, sub pretextul meseriei sale, să creeze o grupă de partid, locul ar fi fost destul de aparăt. Avea să raporteze despre acest lucru. Dar cu cine să vorbească mai întîi? Socrul său era el sărac, dar era dificil ca om. Soacra părea luminată, dar ca femeie, nu era de mare folos... Își aminti ce-i spuseseră Li Shaoxian și Ding Chijie: avem nevoie și de femei, sînt și ele bune la ceva. Se gîndi să i se destăinuie întîi nevestei. Tinerii, de cînd lumea, sînt mai cutezători. Apoi era Cincizeci. Avea cincisprezece-șaisprezece ani, suferise mult și strînsese în sine ură adîncă; avea să-l caute chiar în ziua următoare.

Yu Zhenhai rămase dus pe gînduri, cu privirea zburîndu-i peste munții din jur, pînă tîrziu în noapte. Auzi răgetul animalelor înfometate, intră în șopron și le dădu cîte un braț de iarbă măgarului socrului și catîrului cu care venise Kong Juren.

— Încă nu te-ai culcat? îi strigă soacra, venind spre el.

— Înăuntru e zăpușeală. Odihnește-te, de animale am eu grijă.

— N-ai chef să stai cu ei? Du-te în camera de miazănoapte. Cuptorul dinspre răsărit ți-l las ție.

— Nu e nevoie, îngăimă Zhenhai.

Soacra îl luă de braț și-l duse spre zidul porții.

— Zhenhai, băiatule, să nu fii supărat pe socru-tău. A îndurat prea mult și vrea să-i fie și lui mai bine. El de felul lui e cam stîngaci și cînd dă de băutură nu te mai înțelegi cu el.

— Știu. Nu sînt supărat.

— Ori ai ceva împotriva mea, că ți-am cerut să te ai bine cu Juren?

---

* Munte în sudul Chinei, unde s-au format primele detașamente ale Armatei Roșii conduse de P. C. Chinez.

— E firesc să fie așa, cum ai putea sta împăcată, știind că ginerii se dușmănesc. Mi se pare însă că Juren s-a îmbogățit cam repede, de numai o jumătate de an incoace !

— Și eu și Frumoasa ne-am gîndit la asta. El se trage din neam bogat, dar tată-său s-a certat cu licențiatul Kong și toată averea i-a intrat, nu știu bine cum, pe mîna ăstuia. El n-are nici o meserie. A luat niște bani cu împrumut și s-a apucat să facă alcool. Pe urmă, vinde broderiile tușii-sii și-și face parte trei sferturi din cîștig.

— Cum de i-a dat licențiatul bani cu împrumut, știndu-l sărac ?

Se zice că bogații n-au ochi pentru rudele sărace. Eu nu-l las pe-al meu să primească bani de la el, dar crezi că ăsta m-ascultă ? Mîine n-o să-l slăbesc cu întrebările... Discuția o îndureră pe Cumătra A Treia. Ea îl măsură de cîteva ori cu privirea pe ginerele al doilea și îi șopti cît putu mai blînd :

—Zhenhai, băiatule, acum ți-ai înjghebat o familie, te arată și tu ceva mai cu grijă, mai prevăzător. Orice-ar fi, să nu te amesteci cu nu știu ce comun și nu știu ce partid * !

Zhenhai se sperie. Oare bănuia ceva ? Dădu s-o liniștească, dar chiar atunci răsunară rîsetele fetelor. Se părea însă că femeia nu aștepta răspuns, căci stărui ca el să se ducă la culcare.

Mai întîi se auzi un lătrat de cîine. Cine să-l ia în seamă ? Din zece familii, opt aveau cîini care să-i apere de fiare sălbatice. Dar curînd lătrăturile se întinseră și cuprinseră tot satul. Cîinele alb al familiei Zhang sări la poartă, lătrînd întruna. Cumătra A Treia se înfricoșă. Fetele se uitau la ea, tăcute. Copilul se puse pe plîns.

Yu Zhenhai se trîntise pe pat îmbrăcat. Sări pe dată în picioare și din cîțiva pași fu în curte. Luna nu se vedea, acoperită de niște nori negri. Era întuneric beznă. În drum se auzeau pași. Cineva bătu în poartă. Zhang

* Partidul Comunist, în chineză, *Gongchandang* : *Gong*, comun ; *Chan*, proprietate ; *Dang*, partid.

Al Treilea se trezi și aprinse opaițul, însă Kong Juren îl lovi cu mîna, răsturnîndu-l.

— Ce-i? Cine bate? întrebă socrul, speriat.

Zhenhai se apropie de poartă și trase cu urechea. Nu se auzeau vorbe. Cineva împingea de zor în poartă. Propti în ea un pietroi de vreo sută de *jin*-uri și puse mîna pe o furcă pe care o găsi rezemată de zid, gata să-i întîmpine pe atacanți. Bănuia că se aflase că e comunist. Deodată, în spatele lui răsună vocea lui Kong Juren.

— Nu deschide. Mă ridică...

Zhenhai îl apucă de braț.

— Ce se întîmplă? Vorbește! îl grăbi.

— Eu... sînt agent de legătură. Am pus mîna pe cecurile lui Kong Qingbin. Înseamnă că s-a aflat! Salvează-mă! Frate, sînt un om de nimic, te-am jignit. Iartă-mă, te rog! Salvează-mă ca pe o rudă ce-ți sînt...

— Kong Juren! se auzi de dincolo de poartă. N-ai cum să fugi! Sînt eu, Kong Xian. Comand o duzină de oameni și am înconjurat casa...

Înspăimîntat și dezamăgit, Zhang Al Treilea îl înhață pe ginerele cel mare.

— Nu pleci nicăieri, banditule! Mi-ai pîngărit casa...

Chiar atunci din casă apăru o femeie mică de statură, dar toată numai inimă. Ea îl dădu la o parte pe Zhang, împingîndu-l spre poartă.

— Ține poarta, nepriceputule! Copile, se întoarse apoi spre Zhenhai, te rog eu din adîncul sufletului ca, de dragul Frumoasei, să-l scapi. Scoate-l de aici. Pleacă și tu cu el. Iute!

Yu Zhenhai nu mai stătu la vorbă și îl trase pe Juren după el într-o aripă a casei. Sări pe pervazul ferestrei care dădea în spate, și se aruncară unul după altul în grădină, iar de acolo o apucară prin livada cu piersici, spre munte. Ajunși destul de departe, se opriră. Lătrăturile cîinilor și țipetele copilului îl făcură pe Zhenhai să scruteze neliniștit în direcția casei.

— Repede, frățioare, că altfel pune Kong Xian mîna pe noi!

— Du-te. Eu mă întorc să văd ce s-a întîmplat!

Kong Juren îngenunche.

— Frate bun, strigă, plîngînd. N-o să uit pînă la moarte bunătatea pe care mi-ai arătat-o salvîndu-mi viața!

— Nu-i mare lucru. Dar să știi că nu trebuia să te bagi în așa ceva!

— Eu n-am fost prea cinstit de cînd mă știu. Dar tot avutul nostru ne-a fost luat cu japca de licențiat. Și n-o să scape el, cu una cu două, de mine.

— Unde te duci?

— În apus, la prieteni. Am lucrat pînă acum mînă în mînă cu mătușa. De data asta... gata, n-am ce-i face!

— Mda! I s-a înfundat! Văzîndu-l cu spinarea goală, Zhenhai își dezbrăcă bunda albă și i-o întinse. Ia-o pe tine. În ea ai niște bani.

— La necaz se vede inima lui Buddha! Îți mulțumesc, frate bun. Te rog ai grijă de nevastă-mea.

— Dacă-ți era gîndul la ea, nu făceai una ca asta! De azi înainte umblă pe calea cea bună. Vezi-ți sănătos de drum!

În clipa aceasta, Yu Zhenhai nu numai că trecuse iertător peste purtarea de mai înainte a lui Kong Juren, dar rămase să se și uite lung după el, cu părere de rău. În viață, oamenii buni se înduioșează ușor și chiar pentru cei care le-au pricinuit numai rău simt mai multă milă decît ură. Cei necinstiți se folosesc tocmai de lucrul acesta și-și bat joc în repetate rînduri de cei cu inima îndurătoare, făcîndu-i tot de atîtea ori să sufere. Să fie de vină cei buni sau cei răi? Viață, ce complicată mai ești!

Pe cînd făcea calea întoarsă, Zhenhai se gîndi că soacra îl sfătuise de bine, cerîndu-i să fugă și el. Negăsindu-l pe vinovat, Kong Xian l-ar fi arestat pe el. Pe femei nu le putea lua, iar socrul era prea bătrîn! Preocupat de toate acestea, se oprea din loc în loc, neștiind cum ar fi mai bine să facă.

Etapele drumului se succedară aproape fără să le bage în seamă.

De-acum prinsese să se lumineze de ziuă. Ceață grea. Răspîntie de munte, livezi de pomi fructiferi. Satul. Prin trîmbițatul cocoșilor, răzbătu pînă la el un strigăt de jale. Era glas de femeie:

— Frateee ! Frate Haiii ! Zhenhaiii !

Alergă în direcția glasului. La marginea satului, își încrucișă pașii cu un copil ce purta o sapă pe umăr. Mergea la cîmp. Nu-l luă în seamă și trecu de el, dar copilul îl opri.

— Nu ești fratele Zhenhai ?

— Tu ești...

— Cincizeci.

— Bine că te-am întîlnit ! Lasă puțin prașila, am nevoie de tine...

— Atunci mă întorc și te aștept acasă. Ieri am argățit la cineva și azi mama e dusă pe munte. Nu știam că vii... Ascultă ! Te strigă Crizantema. Ouăle stricate * au plecat...

— Frate Zhenhaiii ! Frateee !

Yu Zhenhai o întîlni pe Crizantema în capul uliței. Fata avea ochii roșii. Se aruncă la pieptul lui.

— Fugi și scapă-i pe mama și pe tata. I-au ridicat soldații !

5

— Bine ! Bravo !

— Excelent ! Minunat !

— Bravo !...

Cuvintele de laudă umpleau curtea. Pe creasta zidului se așternuse un strat subțire de nea. Luna lumina ca ziua.

Doi bărbați, unul tînăr și altul în vîrstă, se întreceau la lupte. Bătrînul avea o sabie, iar tînărul ținea în mînă o halebardă. Cei doi se atacau și se răsuceau atît de iute, încît privitorii, furați de jocul armelor învîrtite amețitor și ațintite cu mare precizie, nici nu apucau să le vadă pașii. Era evident că bătrînului îi lipseau oarecum sprinteneala și replica imediată. Pe de altă parte, tînărul parcă

* *Huaidan, ou stricat.* Aici are sens de invectivă la adresa jandarmilor care călcaseră mai înainte casa lui Zhang Al Treilea.

înflorea pe măsură ce lupta înainta, plin de vigoare, neobosit, luptînd din ce în ce mai strîns. Numai că, într-o clipită, bătrînul își dovedi măiestria, îndepărtînd de sine vîrful ascuțit al halebardei pe care o prinse ferm cu stînga de coada lungă și, în același timp, proptind vîrful sabiei sale în pieptul tînărului; acesta se clătină, mișcîndu-se alandala, se împiedică, gata să cadă, și răsucindu-se în cerc cedă arma.

Șapte sau opt tineri se repeziră spre bătrîn, primiră de la el sabia și halebarda și-l înconjurară ca pe un învingător. Intrară cu toții în sală.

— Maestre! Bine lucrat! Sabia scurtă s-a descurat nemaipomenit de bine!

— Învață-ne și pe noi, maestre Jiang!

— Învățătorule!...

Jiang Mingyan se așeză pe scaunul scîlciat din mijlocul încăperii. Avea pe el un simplu maiou și mușchii încă viguroși ai brațelor luceau de sudoare. Își mîngîie barba albă, care-i cădea pe piept. Bău apă, apoi vorbi:

— Mișcarea asta înseamnă folosirea totală a inteligenței și a vitejiei. O singură șovăială și ți-ai pierdut viața. Zhenhai stăpînește bine halebarda și nu mi-a dat pace deloc! Uitați-vă, sînt lac de sudoare. Zhenhai!

Cu o haină de bumbac aruncată peste umeri, tînărul stătea deoparte, cu fața spre maestru.

— Ai fost cam prea aprig. Dacă n-ai fi lipsit în ultima vreme, m-ai fi bătut bine!

— M-am luat cu ale vieții! Am ieșit mereu la lucru...

— Lasă! rîse Baochuan. Cu nevastă proaspătă alături, cine mai are chef de antrenamente!

— Îl învinuiești pe nedrept, el nu ne-a uitat, se arătă a-i lua apărarea fiul lui Jin. Mai degrabă ea nu l-a lăsat să plece!

— Povești! declară Baotian, în rîsul general. Nevastă-sa e tare vrednică. De un an, de cînd s-au luat, casa lor e curată ca un pahar, iar în bătătură au porc și orătănii. Ei, bărbații odată însurați sînt de nerecunoscut, nu mai sînt cei de mai-nainte!

— O asemenea nevastă abia de afli una la o sută de *li*! Zhenhai, am auzit că ar fi rost de cumetrie. În ce lună e?

Zhenhai roși.

— Ea spune că ar avea cam șase luni.

Chiar atunci, o fată de vreo șaisprezece ani intră în fugă, adresîndu-se maestrului.

— Tată, tușa Yongshen nu mai poate sta în casa ei!

— Cum nu mai poate sta?

— Dovleac Stricat i-a sigilat poarta.

— Spune de la capăt, surioară.

Fata avea glasul limpede și, cu toate că era destul de fragedă, vorbi răspicat, fără grabă și fără să se piardă:

— Păi, nu-i dăduse el niște cereale cu împrumut? Sorocul cădea în toamna trecută și cum ea n-a putut atunci să se plătească, a rămas să achite datoria, plus dobînzile, anul ăsta. Al ei e hamal în portul Dairen și gîndeau că o să adune el banii. Dar după ce Japonia a ocupat răsăritul țării, omul n-a mai avut cum să intre în legătură cu familia. Acum moșierul vrea să-i pună ipotecă pe casă.

— Bastardul! sări Baochuan, apucînd de lîngă perete un cuțit cu lama lungă. Unchiul Shizhang l-a doborît la pămînt, lăsîndu-l cu ochii beliți la cer, iar eu o să-l jupoi de viu.

— Și primarul e acolo. I-a pus în vedere că, dacă nu se mută, aduce soldații.

— Poate să vină și licențiatul Kong în persoană! izbucni Dinte de Aur, înșfăcînd un ciomag. Care n-ai teamă, după mine!

Cîțiva tineri se grăbiră să strige:

— Jos cu el!

— Haidem!

— Să-l ciomăgim...

Zhenhai deschise brațele larg, acoperind ieșirea.

— Fraților, în felul ăsta n-o scăpați pe biata femeie și dați și de bucluc!

Dar Dinte de Aur se proțăpi în fața lui, cu ochii plini de furie.

— Lasă-mă să-mi vărs năduful, frate Hai. De obicei, tu erai ăla de mergeai în fruntea noastră. Vrei să-ți amintesc? Acum ce ți s-a întîmplat de ți-a pierit curajul?

— Ce tot spui ? Mă știi pe mine fricos ?

— Te doare ? se răţoi Baochuan. Fratele Dinte de Aur a zis ceva. Cine n-are curaj, nu vine și gata ! Lăsaţi-l, noi hai la drum !

Văzîndu-i atît de porniţi, Zhenhai se stăpîni, vorbindu-le frumos :

— Fraţilor, ascultaţi-mă bine...

— Nu-l luaţi în seamă ! După mine ! Baochuan dădu la o parte brațul lui Zhenhai și trecu pragul.

Baotian se întoarse :

— Mare mai ești tu, să le știi pe toate. De ce nu-l asculţi pe Zhenhai ?

— Știu că și tu ai de gînd să te însori ! îl înfruntă fratele mai mic.

— Maestre ! Dracii fricoși nu-s învăţăceii tăi. Vino cu noi și ia comanda! i se adresă Dinte de Aur profesorului Jiang.

— Vino, maestre.

— Un cuvînt de-al tău e de-ajuns !

Zhenhai și Baotian se uitară cu teamă spre bătrînul cu barbă albă. Acesta le aruncă o privire și rosti :

— Yu Zhishan și Yu Linghui meritau de mult să cadă sub tăișul sabiei.

— Așa e !

— Haidem !...

Baochuan, Dinte de Aur și ceilalţi erau pe picior de plecare.

— Domol ! le făcu maestrul semn cu mîna. Zhenhai vede drept. La una ca asta, avem de suferit...

Tinerii aprinși, gata să dea piept cu dușmanul, se opriră nedumeriţi. Baochuan înfipse cu sete sabia în pămînt.

— Nu știam că și maestrul se teme !

— Eu ? Jiang Mingyan se ridică în picioare și vorbi răspicat : Eu, Jiang Mingyan, am venit de la miazăzi, cu fiica mea. V-am acceptat ca discipoli, v-am învăţat artele militare străvechi și n-am făcut-o pentru bani ! Zănaticule ! Cînd ai rostit cuvintele de mai-nainte nu te-au durut dinţii ?

Dinte de Aur și ceilalți se înapoiară să-l liniștească pe maestru, băgîndu-i vină lui Baochuan și punîndu-l să-și ceară scuze. Baochuan își duse mîinile la cap și îngenunche. Ochii fiicei maestrului scînteiau. Îl privi mînioasă pe Baochuan, apoi îl trase de mînă pe tatăl său, silindu-l să se așeze.

— De ce-ți faci sînge rău, tăticule, spuse ea, mîndră. Nu știi că ăsta e cap pătrat ?

Maestrul își privi fata, se holbă la Baochuan și deodată izbucni în rîs. Rămaseră cu toții uluiți.

— De ce rîde ? îndrăzni cineva.

— Rîd că n-am făcut mare lucru și Mu Guiying * a și apărut.

Tinerii se molipsiră și ei de rîs, uitîndu-se la Baochuan și la fată. Ea se înroși toată și fugi de acolo.

Zhenhai i se adresă lui Baotian :

— Du-te tu, pune-te garant și cere cîteva zile de răgaz. O să încercăm noi să strîngem banii.

— Ce rost are tot ce-am învățat ? răbufni Baochuan, după ce fratele lui plecă. N-ai voie să lupți, să mușți..., nimic-nimic !

— Parcă voiai să ne spui ceva, Zhenhai ? Dă-i drumul.! îl îndemnă maestrul.

— Bine. V-ați supărat pe mine, dar uite ce vreau să zic. Dinte de Aur, noi doi i-am bătut pe cei de la piața de sare și cu toate acestea prețul sării a crescut întruna. Bogații o țin pe-a lor și noi ne zbatem tot în sărăcia noastră. Yu Linghui a ajuns șontorog de-un picior, dar ca și mai înainte aleargă nebunește cu bicicleta și face ce-i place. Kong Qingchou a încasat de la mine cîțiva pumni buni, iar fratele meu a fost obligat să intre slugă la el, și restaurantul lui prosperă... Într-un cuvînt, în felul în care am procedat pînă acum, nu ne alegem cu mare lucru.

— Atunci, învățăm degeaba aici ! izbucni Dinte de Aur, întorcîndu-i spatele, ca și cum ar fi vrut să plece.

---

* Eroină din antichitate. La cincizeci și ceva de ani, a condus văduvele din familia sa în lupta cu agresorul extern, după ce soții lor căzuseră eroic în război. Neînfricată, aflată în primele rînduri, a repurtat victorii de răsunet.

— Aşteptăm să ne bage în pămînt!

— Nu vă înfierbîntaţi, fraţii mei, îi opri Zhenhai. Dacă doriţi să vă răfuiţi cu adevărat, ar exista o cale!

— Ce cale? se bucură Baochuan.

— Frate Hai, nu e vorba de ce mi-ai spus tu odată? îşi aminti Dinte de Aur. Ziceai că în sud s-au adunat zeci de mii de oameni şi s-au ridicat împotriva mandarinilor. Nu cumva vin aici?

— Vorbeşte-ne limpede, Zhenhai! se arătă maestrul Jiang dornic să afle amănunte.

— Du-te... i se adresă Zhenhai lui Baochuan.

— Frate Hai, nu păreai supărat pe mine. Acum de ce mă îndepărtezi? se apără acesta.

— Du-te şi zăvoreşte poarta! îl îndemnă Zhenhai, zîmbind.

— Aşteaptă-mă! Să nu care cumva să deschizi gura înainte de a veni eu!

Baochuan alergă afară, zăvorî poarta, reveni în fugă şi îngenunche lîngă Zhenhai.

— Sîntem între noi, ne cunoaştem bine. Am crescut ca nişte luptători vajnici. Acum vă voi spune adevărul. Răzvrătiţii aceia din sud sînt conduşi de comunişti.

— Comunişti!

— Kong Zhihong!

— Oh!

Sub privirile severe ale maestrului, tinerii încetară comentariile.

— Partidul Comunist este îndrumătorul celor săraci. El vrea să strivească toţi viermii pămîntului şi să instaureze un stat al muncitorilor şi ţăranilor. Asta înseamnă revoluţie! În nord-estul patriei noastre se află o ţară numită Uniunea Sovietică. Acolo, Partidul Comunist i-a învăţat pe cei oprimaţi să pună mîna pe arme şi i-a călăuzit la luptă, şi uite că sînt peste zece ani de cînd i-au doborît pe capitalişti, întemeind societatea socialistă. Ţăranii au pămînt, muncitorii au de lucru şi nimeni nu-i mai îngenunchează. Treburile merg din ce în ce mai bine!

— E de-a dreptul ca-n vis!

— Ba eu nici în vis nu dau peste aşa ceva!

— Aici sîntem mulți săraci. De ce n-avem comuniști ?

— Și Kong Zhihong ?

— Unul singur ! Și ăla mort !

— Unde-s săraci sînt și comuniști. N-au cum să-i omoare pe toți.

— De ce nu ne-ai zis mai înainte, frățioare ? Hai degrabă ! îl îndemnă Dinte de Aur, vesel, trăgîndu-l pe Zhenhai de mînă.

— Unde ?

— Nu te grăbi, frate. Partidul Comunist e altceva decît celelalte organizații și societăți. În el nu se intră așa de ușor.

— Îi dau tot ce-mi cere, chiar și capul, se sumeți Dinte de Aur. Numai bani n-am...

— De unde să scoată săracii bani, din piatră seacă ? Prostule ! sări cu gura Baochuan, strîngînd pumnii. Zi repede, frate Hai, unde e partidul ăsta ?

— Nici eu nu știu...

— Atunci ne prindem cu toții să întrebăm în stînga și-n dreapta, și cine află... strigă Dinte de Aur.

— Mai încet, îl opri Zhenhai. Lucrul acesta nu trebuie trădat, despre el nu se poate vorbi oriunde și oricum. Partidul Comunist îi are în vedere pe săraci și, dacă îl vrem, vine el singur la noi.

Jiang Mingyan fumase tot timpul, scrutîndu-l pe Zhenhai cu privirea. Apoi se uită, aspru și solemn, la fiecare în parte și rosti :

— Cuvintele lui Zhenhai ascundeți-le bine în inimă. Ce-am vorbit aici, aici rămîne ! Cine suflă un singur cuvînt — își mîngîie ușor barba — să nu spună că sînt fără milă !

Cineva bătu în poartă.

Peste puțin, își făcu apariția un bărbat înalt, trecut de treizeci de ani. Zhenhai îi ieși în întîmpinare, plin de căldură :

— Tu erai ?... El e maestrul.

— Mă cheamă Jiang Mingyan. Așază-te, îl pofti maestrul și-i ceda locul.

— Am întîrziat la drum, lămuri noul venit, zîmbind. Îl căutam pe pietrarul Yu, să mă găzduiască.

— De unde știai că e aici? îl iscodi Baochuan.

— Mi-au spus de-acasă.

— Dacă ești prieten, de ce nu te-au oprit?

Bărbatului îi veni greu să răspundă. Zhenhai dădu să intervină, însă vorbi Jiang Mingyan.

— Ce te privește? Ești cumva omul primarului? Zhenhai, mergi cu prietenul, să se odihnească.

— Chiar vii să dormi la noi, bătrîne Ding?

— Nu. Xian te așteaptă la mine. Du-te și liniștește-i pe ai tăi, fiindcă e nevoie de tine trei-patru zile.

— Dacă mă întorc acasă, îmi va fi greu să le dau lămuriri. Mai bine... știi... stai puțin...

Zhenhai îl caută degrabă pe Baotian.

— Mă solicită organizația, îi explică. Du-te la ai mei și spune-le că m-a trimis tatăl tău la Yantai, să vînd cărbuni și fier. Apoi îl întrebă ce făcuse pentru cumătra Yongshen.

Baotian spuse că lucrurile se aranjaseră și atunci el o apucă după Ding Chijie, spre miazănoapte.

Se făcuse noapte. Vîntul sufla tăios, răsucind în văzduh fulgii de nea și biciuindu-le fața. Cu spinarea plecată, cei doi bărbați urmau potecile de munte, zorindu-se la drum. Prăpăstiile căscate nu departe de pașii lor, se umpleau văzînd cu ochii de zăpadă. Pinii fosneau năprasnic. Unul în spatele celuilalt, n-aveau cum să discute. Zhenhai se gîndi la soarta omului dinaintea sa.

Locuia la templul Ding, aflat într-o vale largă, la apus de Peștera Ceața Amurgului. Templul acesta și altele asemănătoare lui din Muntele Kunyu nu erau totuna cu templele budiste de călugări. În văile pierdute departe în munți, se găseau multe astfel de „temple", locuite de oameni săraci. De obicei, era cîte-o singură familie în fiecare vale și numai rar cîte două sau mai multe la un loc. Sigur, erau și cîteva temple cu opt sau nouă familii, cum era Templul Familiei Wang, situat nu departe de Castelul Apei Sfinte, dar acestea apăreau ca raritați. De aceea, gospodăriile-temple luau numele de familie al locuitorilor lor. Așa era și cu templul Ding. Oamenii din aceste temple duceau o viață covîrșitor de

grea. Trăiau în afund de munte și creșteau viermi de mătase, tăiau lemne, păzeau munții, iar pe cîte un povîrniș, unde găseau cît de cît pămînt, înlăturau pietrele și cultivau cereale, legume. Vînau cocoși de munte și iepuri. Unii dintre ei și mai ales femeile nu ieșeau toată viața din munți și nu știau ce-i aceea lumea. Dar *stăpînii lumii* nu-i uitau pe ei și le pretindeau arende, le luau dobînzi, astfel că de asemenea poveri nu scăpa nimeni.

Ding Chijie avea doar tată, și un frate și o soră mai mici decît el. În urmă cu opt ani, fusese luat cu forța la armată, dar după un an se îmbolnăvise de variolă și-l izgoniseră. Acasă, trăsese multă vreme să moară. După ce se înzdrăvenise, plecase în nord-est, la minerit. Odată, cînd se prăbușiseră galeriile, un muncitor coreean fusese grav rănit, în timp ce-și ajuta tovarășii de muncă. Înainte de a-și da duhul, bătrînul muncitor îl prinsese pe Ding de mînă.

— Sîntem din țări diferite, dar aparținem aceluiași neam sărac. Femeia mea și băiatul au murit de mîna japonezilor. Eu am fugit în China, împreună cu fata, și iată-mă omorît de capitaliști. Mă încred în tine, Chijie, și dacă n-ai nimic împotrivă, ia-o pe fiică-mea, Aroma *.

Cînd Chijie și Suxiang au îngenuncheat în fața patului, bătrînul și-a dat ultima suflare. L-au îngropat acolo și au venit la templul Ding. Ding Chijie se alăturase comuniștilor și, la îndemnul său, Aroma intrase și ea în rîndurile Partidului Comunist Chinez.

Ajunși la templu, Ding Chijie și Zhenhai îi trecură pragul. Cui ** Suxiang, subțire la trup și cu fața rotundă, îi primi cu căldură, măturindu-le zăpada de pe umeri. Le puse în față apă fierbinte și dovleci copți, apoi dispăru.

La lumina opaițului, Li Shaoxian scoase caietelul cu coperți roșii și notă tot ce îi raportă Zhenhai.

— Jiang Mingyan, Dinte de Aur și Cincizeci merg. Baoțian să-l mai strunească pe Baochuan. Cătunul Floarea de Piersic se află la granița a două județe și se poate lucra ușor. Aici poți intensifica munca. De acum, avem grupe de partid în patru județe din zonă. Cei cîțiva oa-

---

* *Suxiang.*

** Se pronunță : Țui. Femeile își păstrează numele de fată.

meni de legătură nu mai fac față. Comitetul special a hotărît ca tovarășul Jad * să ducă și o asemenea activitate. Meseria îl acoperă perfect. Ce zici ?

— Bine ! Sînt mai fericit decît să fac propagandă ! se însufleți Zhenhai.

— Aici nu e vorba de fericire. Oriunde mergi, nu trebuie să uiți să faci propagandă, să agiți masele, spuse Shaoxian, serios.

— Muncește din ce în ce mai bine, îl prezentă Chijie.

— Indicațiile Perlei sînt : tovarășul Jad pleacă la Weihui, să întîmpine un tovarăș cu muncă de răspundere. Acesta așteaptă la hotel. Întrebi de domnul Chen. Pe el îl întrebi unde vrea să meargă. O să răspundă că se întoarce în locurile natale, să-și vadă o mătușă. Te interesezi de numele mătușii. Trebuie să-ți spună că o cheamă Zhao. Atunci e în ordine și-l aduci aici. Ai trei *yuani* pentru drum.

— O să ți se dea hrană rece, adăugă Chijie.

— Nu-mi trebuie. Muncesc ceva și-mi scot eu mîncarea.

— Timpul e scurt, îl opri Shaoxian. Am primit tîrziu comunicarea și omul așteaptă de cîteva zile. Vine de departe și n-o să știe ce să creadă.

— Fii liniștit, lăsați pe mine. E nevoie de pumnal ?

— Nu e bine să-l poarte asupra sa nimeni, din cauza controalelor. Mai ai ceva ?

Zhenhai clătină din cap că nu !

— N-a trecut pe-acasă... șopti Chijie.

— Femeile se smiorcăie. N-o iau în seamă... spuse Zhenhai și dădu să iasă, din încăpere, calm.

— Înapoi ! Nu pleci !

Strigătul aspru al lui Shaoxian îl sperie pe Zhenhai. Se opri, se întoarse și văzu cum chipul slab al omului se albise ; gura îi tremura.

Mai tîrziu, avea să afle de la Chijie că soția și copilul aceluia o sfîrșiseră condamnați la moarte. Rămas fără familie. Înaintașul cutreiera neobosit de colo-colo, dedicîndu-se trup și suflet revoluției.

---

* Numele conspirativ al lui Yu Zhenhai. Lui Li Shaoxian i se spune Înaintașul etc.

Zhenhai își îndeplini misiunea, dar pe drum, dînd nas în nas cu patru polițiști, o rupsese la fugă cu o geantă de piele plină cu cărți marxiste. Reușise să le scape acelora printre degete, dar se alesese cu un glonte în braț.

Acasă, Piersica înțelesese cîte ceva despre preocupările lui, din spusele lui Baotian. El o anunțase că bărbatul ei plecase cu cineva.

— Cum arată ? dorise ea să afle, curioasă.

— Înalt, cu ciupituri ușoare pe față. Nu te neliniști, cumătră, nu e vorba de o femeie...

Piersica recunoscuse omul. Era Ding Chijie. Venea des pe la Zhenhai și nu o dată discutase cu socru-su despre cîte mai poate îndura un om. Yu Shizhan îl știa de om bun. Brusc, Piersica își dăduse seama că Ding era una și aceeași persoană cu cel care îl luase de acasă pe Zhenhai în noaptea nunții. „Precis că el e. Iar acum tot el îl cară pe drumuri", își zisese. Altfel era om bun, cinstit. Acel Kong Zhihong era și el bun, dar era comunist. Zhenhai și Chijie aduceau mereu vorba de comuniști. Să fi luat legătura cu ei ? Comuniștii nu sînt numai oameni cu carte ? Printre ei se află și țărani și muncitori ?

Patru zile și patru nopți fusese neliniștită. Ieșea de cîteva ori pe zi în drumul mare, căutîndu-l cu privirea. Noaptea cosea, țesea și, din cînd în cînd, se oprea și trăgea cu urechea la zgomotele de afară. În fața socrului său se prefăcea că n-are nimic, numai să nu-l pună și pe acesta pe gînduri.

...Acum omul ei se afla lîngă ea. Dormea pe o dungă, cu fața la perete și sforăia dulce, ca un prunc. Cînd nu-l mai auzi sforăind, se gîndi să-l trezească, să-l întrebe de-a dreptul. Deodată, mica ființă din pîntecele ei se ridică în sus, apoi coborî la loc. Se rezemă de perete, închizînd ochii. Își pipăi burta. Încetul cu încetul, fătul se liniști. Ea oftă din rărunchi, apoi își sterse lacrimile și continuă să țeasă la vesta mică, roșie...

Vîntul amuțise. Încetase și ninsoarea. Norii se împrăștiaseră, iar stelele împînzeau cerul. În curte, bătrînul ulm, puțin pleșuv, stătea țeapăn, nemișcat sub apăsarea grea a zăpezii. În casă era cald. Din camera răsăriteană răzbătea din timp în timp tusea bătrînului.

„Îi merge din ce în ce mai prost, dar nu se lasă. Zhenxing, după obicei, lucrează iarna departe de casă, slugărind la stăpîn. O duce rău, dar știe să rabde. Pe cînd el, se bagă oriunde-i mai greu și mai primejdios. Poate după nașterea copilului, cînd are să ajungă tată, o să fie mai cu grijă!“ Piersica se gîndea la toate acestea în timp ce cosea. Deodată, observă că bărbatul i se dezvelise și se aplecă să-l acopere bine. Tot potrivind învelitoarea, veni cu fața deasupra lui. „Vai, își zise, pielea chipului i s-a zbîrcit, bătută de vînt; obrajii i s-au scofîlcit, iar ochii s-au înfundat în cap și nu i se mai văd decît sprîncenele! A slăbit așa de repede, de parcă n-ar fi pus nimic în gură zile la rînd. Și ce-și ține gura atît de strînsă? Of, om care nu știi ce e dragostea, ci doar ura, cu mine ce faci?“

Piersica oftă, își aranjă părul care-i căzuse pe frunte și trase ușor de lîngă el haina de bumbac, să vadă dacă nu era cumva ruptă. Pe dată, ochii îi scînteiară. Prinse cu amîndouă mîinile partea de sus, din dreapta a hainei și o cercetă cu de-amănuntul. „Cît pe ce să nu bag de seamă. Cine i-o fi cusut-o? I-a pus un petec asemănător, e mînă de femeie aici... Ei, el e om bun și are mulți prieteni!“ Zicîndu-și așa, întoarse haina, să se uite dacă era ruptă și pe dinăuntru. În dreptul peteculuí găsi o gaură cît un ou de găină, în jurul căreia se zăreau dîre de un roșu închis. Se dădu spre lumină, cîntărind lucrurile. Cum s-o fi rupt? De o creangă de copac? Nu prea părea, mai ales că străpunsese și prin dos. Să fi căzut? Nu, nu e asta. Și petele astea sîngerii... Ah, sînge!

Piersica se cutremură. Merse hotărîtă și trase cerga de pe el. Se aplecă asupra lui și văzu că umărul drept îi era strîns într-o eșarfă albă, îmbibată bine de sînge. Sprîncenele ei subțiri luară forma cornului lunii, se albi toată la față, simți că o părăsesc puterile și se prăbuși peste el. Lacrimi fierbinți o podidiră și se porni, nestăpînită, pe bocit.

Zhenhai se trezi, speriat. Se ridică în capul oaselor.

— Ce-ai pățit? o întrebă nedumerit.

Piersica alunecă în jos pe picioarele lui, bocind în toată legea.

El se sperie și-i vorbi blînd :

— Hai, spune ! Ce rost are să plîngi ?

Trupul tînăr al femeii se zguduia de hohote de plîns.

— De ce nu zici nimic ? Ești om în toată firea și uite cum te omori cu plînsul.

Însă nevasta bocea și mai tare, pe măsură ce supărarea creștea în ea.

— O să te audă tata... mai spuse el, prinzînd-o de umeri.

— Ți-ai amintit că ai un tată, inimă de lup ? strigă ea.

— Mă jelești înainte de moarte — se oțări el. Dacă nu taci, o să ridic palma !

— Atinge-mă ! Bate-mă ! Omoară sufletul ăsta răbdător ! îl dojeni ea, rezemîndu-și capul de pieptul lui.

Zhenhai ridică brațul.

— Inimoasă și aprigă mai ești ! răbufni el, supărat, uitîndu-se la fața înlăcrimată a soției, și lăsă ca palma să-i cadă cu putere pe pulpă. Poc !

— Ia mîna, nătărăule ! se auzi de dincolo de ușă glasul aspru al tatălui.

Cei doi încremeniră. Piersica se depărtă de la pieptul lui, își trecu mîinile prin părul în neorînduială și își șterse ochii. Zhenhai coborî de pe pat, trase la o parte apărătoarea ușii, se plecă și întinse brațele, să-l culeagă de pe jos pe omul care se tîrîse pînă acolo.

— Tată ...

— Poc !

Zhenhai primi o palmă fără să clipească, îl ridică pe bătrîn și-l așeză pe taburetul din fața cuptorului. Bătrînul îl certă, revărsînd asupra lui un potop de vorbe. Fiul, înalt și bine legat, nu scoase un cuvînt, plecîndu-se supus după cum o cerea obiceiul străvechi. Piersica îi luă apărarea bărbatului. Shizhang își trimise fiul după cutia cu tutun și între timp îi șopti norei :

— Parcă mi s-a împlîntat un pumnal în inimă, noră dragă. Dacă e nevoie, îmi cer și eu iertare. Uite, știi ce zic, în noaptea asta nu-l slăbim pînă nu ne spune adevărul !

— Tată, să nu-i fie greu...

Zhenhai reveni. Shizhang aprinse o țigară, rămase gînditor și deodată întrebă :

— Cum se numește organizația aia a ta ?

— Organizație ? se sperie Zhenhai. Societatea artelor marțiale !

— Nu de asta întreb.

— Nu e alta...

— Zhenhai !

Zhenhai săltă capul și se izbi de privirea de gheață a tatălui său.

— Mă refer la Partidul Comunist ! nu-l slăbi tatăl.

Piersica se uită cu asprime la soțul său, nedîndu-i răgaz nici să respire.

— Răspunde-i lui tăticu'. Ești sau nu omul lor ?

Zhenhai își puse capul în piept, ținîndu-se cu mîinile de marginea patului.

— Spune ! Ești sau nu ? Dacă nu ești, de ce nu vorbești ? îl grăbi ea, împungîndu-l cu degetul.

Lui Yu Shizhang îi trecuse furia. Îi făcu semn Piersicii și se adresă fiului său.

— Tata nu vrea să te pună într-o situație grea, fiule. Dar de vreo jumătate de an te-ai cam schimbat, te-ai făcut mai alunecos ca înainte. Unele vorbe de-ale tale sînt cu bătaie lungă. Mi-am zis că te-ai copt și tu, nu ?, acum că te-ai însurat. Pe urmă, tot gîndindu-mă, mi-am dat seama că nu asta e pricina. Prietenul ăsta nou al tău, Ding Chijie, care te tot caută, ori de cîte ori stă de vorbă cu mine, vorbește pe drept despre necazurile noastre. Ei, toate astea m-au băgat la idei ! Ah, zăbăucule ! Te-am crescut mare și tu nu știi ce fel de tată ai !

— Nu fii supărat, tată. Dacă de azi încolo o să fie sincer, e bine, interveni Piersica.

— Eu nu sînt sincer ? Ce rău am făptuit ?

— Gura ! Te simți încolțit, nu-i așa ? Tu ți-ai căutat-o, fiule. Ia zi-mi, comuniștii îi îndrumă pe cei săraci sau nu ?

— Sigur, cum să nu ? răspunse Zhenhai.

— Ei vor ca sărăcanii să învie, să dea din mîini și din picioare și să doboare întunericul lumii, așa-i ?

— Da, sigur !

— Păi dacă-i pe-așa, eu și nevastă-ta ce sîntem ? Moșieri ? Mandarini ?

— Tăticule, am ţinut cont de starea ta. Apoi, ea, ca femeie, e slabă, temătoare şi...

— Şi ? Aşteptai ca soarele să răsară la apus ? Sînt schilod, abia jumătate de om, urmă el, grav, dar eu, tatăl tău, am plecat vreodată capul în faţa ălora mari ? Parcă n-ai ştii că trăiesc ca vai de mine, că abia îmi ţin suflarea, numai să-i văd pe cei răi intrînd în pămînt. Cine te-a pus să înveţi artele marţiale, Zhenhai ?

— Tata.

— Cine te-a îndreptat spre Asociaţia ţăranilor ?

— Tata.

— De unde-ai învăţat să sări în ajutorul altora ?

— De la tata...

— Tata te-a învăţat să fii mai înţelept decît el, ca să suferi mai puţin şi să-i răzbuni pe cei săraci. Aşa-i ?

— Acesta e adevărul, tată.

— Atunci tu de ce te ascunzi de mine că eşti cu comuniştii ?

— Tată, organizaţia asta nu e ca celelalte. Ea e foarte secretă, disciplinată, n-ai voie să trădezi nimic despre ea în faţa părinţilor, soţiei, copiilor...

— Şi pe cine primeşte ea ?

— Pe toţi acei care urăsc vechea orînduială şi vor revoluţie.

— Dacă ai încredere, înscrie-mă şi pe mine.

— Bine. O să comunic mai sus.

În clipa aceea, Yu Shizhang, omul neîngenuncheat o viaţă întreagă, plînse sub ochii fiului şi ai nurorii sale.

Lucrurile se limpeziseră şi luaseră o dezlegare după chiar gîndul ascuns al Piersicii. Ele se succedaseră însă prea repede şi ei îi venea greu să le accepte aşa, dintr-o dată, simţindu-se parcă singură, neajutorată. Se sprijini de perete, plîngînd surd. Socrul încercă s-o facă să înţeleagă. Ştia şi ea lucrurile acelea şi cuvintele socrului o mişcară profund. Dar primul comunist pe care-i fusese dat să-l întîlnească era plin de sînge înainte de execuţie. Temîndu-se pentru viaţa soţului său, nu putea lua lucrurile uşor. Numai că tînăra, călită de lipsuri şi de greutăţi, deţinea în ea o putere de neîngenuncheat. Îşi înghiţi deci amarul şi neliniştea, şi cu sufletul clocotind se întrecu pe

sine în a-și mîngîia omul. Încetă să mai plîngă și întoarse capul, hotărîtă :

— N-ai grijă, tată, nu-s o proastă ! Du-te de te odihnește !

Zhenhai îl purtă pînă în camera lui.

— N-o pune la greu, îi șuflă bătrînul.

— E temătoare...

— Ba nu. Piersica nu e moale, are suflet dîrz în ea, o cunosc bine. Vorbește mai des cu ea și o să înțeleagă. Ia-o domol...

Cînd reveni în cameră, Zhenhai își ceru scuze, dar ei îi stătea gîndul numai la rana lui.

— Rana e adîncă. Ar trebui să te duci după niște doctorii, îl sfătui ea.

— Nu e bine. Or să-și dea seama că e rană de glonte...

— Merg eu, rosti ea, de parcă de mult hotărîse lucrul acesta. Trec și pe la Zhenxing, că n-a mai dat de mult pe acasă...

6

— E tîrziu ? întrebă femeia, intrînd în cameră.

Era frumoasă, fragilă ; zăpada i se așternuse peste baticul alb și peste costumul gri. Obrajii îi înghețaseră și-i erau roșii ca focul, iar mîna aproape că îi înțepenise pe cutia din bambus, plină cu mîncare.

Yu Zhenxing se ridică și-i făcu loc, apoi îngenunche, să aţiţe focul în vatră.

Femeia cea delicată puse cutia pe sobă, se aplecă într-o parte și-și scoase baticul, scuturîndu-și zăpada de pe umeri. Zîmbi îmbietor către Zhenxing și strigă :

— Tușă, vino de rînduiește mîncarea și încălzește băutura !

O femeie trecută de patruzeci de ani își făcu apariția și deschise cutia.

— Vai, ai cumpărat patru-cinci feluri de bucate, plus *baozi**, plus băutura...

— Pe frigul ăsta, cîteva înghiţituri de alcool ne mai încălzesc niţel.

Tînăra avea un glas sonor, plăcut. Cînd vorbise, lăsase să i se vadă două şiraguri de dinţi albi, mărunţi. Puse mîna şi şterse masa.

— Eu tree în camera de la miazăzi... se scuză Zhenxing, ridicîndu-se.

— Ce te supără, bătrîne argat? Adevărul adevărat este că masa asta e un gest de mulţumire din partea mea. Ia te rog loc pe cuptor, îl pofti ea şi dispăru în camera din interior.

— Nu se cade! Nu... îngînă Zhenxing, cu mîna pe apărătoarea uşii.

— Ia te uită la el, ce orb e. Ce ţi se pare altfel decît de obicei? spuse ea, ivindu-se din nou şi trăgînd la o parte draperia uşii, ca el să treacă dincolo.

Buimac, Zhenxing nu mai ştiu de sine. Intră. În cadrul mare al ferestrei era prinsă hîrtie uleioasă, albă ca neaua. Patul era acoperit cu o mătase în roşu şi verde, brodată cu flori. Pereţii văruiţi erau acoperiţi cu tablouri şi caligrafii, la care se adăugau afişe înfăţişînd două eroine de operă şi reclame ale companiilor de ţigări, cu femei pe jumătate goale. Oglinda mare, montată pe uşa şifonierului din faţa cuptorului, strălucea orbitoare, iar pe o masă cu trei sertare erau aranjate un serviciu de ceai, cutii cu pudră, rujuri, săpunuri, un pahar cu apă pentru clătit gura, un pămătuf din fulgi de găină de felurite culori pus în gura unei vaze de porţelan şi, dincolo de toate acestea, un ceas de mînă, bătînd greoi.

Camera era atît de parfumată, încît Zhenxing nu se putu abţine şi strănută de două ori. Rămăsese ca prostit, asudînd, şi, cînd tocmai era gata să plece, o voce blîndă, plină de căldură i se adresă cu dulceaţă din pragul camerei.

— Vai, de ce nu stai jos? Ia loc. Nu eşti obişnuit aici la mine, nu-i aşa?

---

* Pîinişte de mărimea chiflelor noastre, făcute din făină de grîu sau de orez şi fierte în abur.

Femeia lepădase hainele groase, și bluza din mătase portocalie îi scotea în evidență linia unduitoare a trupului, albeața brațelor și a gîtului. Mîinile împodobite cu brățări de argint duceau un platou cu pește și o farfurie de mîncare cu carne.

— Ce-i asta ? se sperie el. Stăpînă*, mănîncă dumneata, eu plec.

— Unde ? Nu ți-am spus că azi ești invitatul meu ? Bine, îmi ești argat, nu te socotesc invitat, ci pur și simplu îți pun masa. Doar n-o să refuzi să mănînci. Politețea e mai scumpă decît viața, fii și tu ascultător.

Vorbind, toată numai zîmbet, femeia îl împinse ușor de braț. Zhenxing era leoarcă de sudoare. Ca să nu se apropie prea tare de el, ea se așeză pe marginea patului. Mătușa aduse băutura și astfel se găsiră toți trei la masa joasă așezată pe cuptor. Tînăra femeie dădu să-i toarne întîi lui, dar el își acoperi cu amîndouă palmele gura paharului.

— Nu se poate ! Nu se poate, stăpînă. Eu n-am pus strop de alcool în gură...

— Măcar te faci că bei !

Femeia îi desprinse mîna ; Zhenxing se supuse și alcoolul se revărsă în paharul lui. Îmbufnat, bărbatul îl dădu deoparte. Ea îl îndemnă, cu cele mai bune sentimente :

— Tu, omule prea ești de gheață. Muncești la mine de astă toamnă, ai făcut treabă bună și, ca vădană ce sînt nu pot să nu fiu mișcată în adîncul sufletului meu ! M-am tot sfătuit cu tușica în ce fel să te răsplătesc. Sîntem în prima lună a anului, în toiul sărbătorilor și tu, în loc să te odihnești, tai lemne,pe viforniță asta, îți găsești mereu de lucru. Unde mai aflu eu un alt argat la fel de inimos ? Pentru asta și fiindcă am și de unde, te poftesc la un pahar și la o gustare. Ce ți se pare curios ? Simte-te ca acasă.

— Încuviințez bunele simțăminte ale stăpînei. Pentru muncă sînt plătit, dar cît privește ospătatul, mie unuia

---

* *Dongjia*, stăpîn, proprietarul unei case. Este o formulă de politețe, de înalt respect față de persoana respectivă.

nu mi s-a mai întîmplat așa ceva și nici n-am auzit pînă acu'. Zici că ai. Dacă ai sînt bunurile tale și le meriți.

— Că n-or fi împuțite ! răbufni femeia. Așa îndărătnic cum ești, faci omul să crape de rușine !

— Zhenxing, dacă te mai codești atît, vezi că se face foc și pară și n-o să ai pe unde să scoți cămașa ! interveni mătușa.

Neavînd încotro, Zhenxing gustă băutura. Era fierbinte înțepa limba.

— Ei, așa te vreau ! rîse ea, bău și-i umplu bolul cu mîncare.

Astfel, încetul cu încetul îl aduse acolo unde voia ea. Două-trei guri de alcool îl amețiră pe argatul cel de bunăcredință. Atunci femeia își goli dintr-o dată paharul.

— Tușă, du-te la crîșmă și mai ia o litră de alcool, dar din cel bun.

Oftînd, femeia coborî de pe cuptor și ieși. Zhenxing stătea ca pe ghimpi.

— M-am săturat, spuse, lăsînd bețișoarele. Mă duc să văd de niște lemne de foc...

— Nici n-ai pus cine știe ce în gură, să te saturi ! nu-l slăbi ea. Ia și bea, lasă lemnele...

El rămase pe loc și-și aprinse o țigară.

— Ce cîștigi din țigara aia împuțită ? Bea și mănîncă ! Voi nici de Anul Nou nu aveți așa ceva, ia zi drept !

— O fi, dar nici nu mă omor !

— Ei, nu te supăra ! Doar nu tu ai cerșit bunătățile astea, ci altcineva le-a ales pentru tine, în semn de cinstire. Nu e nimic rău în asta, ci doar gînduri bune. Văd că nu iei seama la ce spun, îl mustră femeia și ochii îi sclipiră.

Zhenxing nu-i putu susține privirea pătrunzătoare și întoarse capul. În direcția aceea se afla oglinda și, în apa ei limpede, înghețată, dădu de un chip mîndru, îmbujorat și doi ochi umezi, care îl căutau. Simți o dată mai mult cum nădușește și sări în picioare.

— Mulțumesc, stăpînă. Acu' plec...

— Nu pleca ! se ridică ea repede și se lăsă la pieptul lui.

Zhenxing își simți pieptul ca dogorît de un ghem de foc ; rămase cu mîinile pe jumătate ridicate, uitîndu-se în gol.

— Mă, om prea cinstit, buturugă seacă ! La treizeci de ani ai tăi, fără un suflet de femeie care să se topească după tine, cum de n-ai băgat de seamă gîndul meu ? Te prefaci, sau ăsta ești tu ? Prea cinstitule ! Ești un prost, ăsta ești. Oi fi vreun nemuritor, ori ai inima de piatră ?

Yu Zhenxing nu mai auzea vorbele pătimașe, mieroase, ale femeii, îi simțea numai răsuflarea fierbinte în obraz... Cînd nu mai răbdă, o prinse cu putere de umeri și o împinse, dar ea parcă i se lipise de trup.

— De ce mă respingi, dovleac prost ? Uită-te la mine, privește-mă ! Cîți bărbați n-ar vrea să le-arunc măcar o uitătură... Nu te speria, fac parte din neamul Kong, dar eu...

Într-o clipă, mîinile bărbatului se înfipseră ca un clește în umerii femeii. De durere, ea ridică privirea și se holbă la el. Bărbatul o împinse brusc, aruncînd-o cu spatele în dulap. Oglinda se făcu țăndări.

— Vicleano !... strigă, ridicînd pumnul.

— Vicleană ? Te stric, sămînță fără suflet, dovleac prost ? ! Mă-ta și tac-tu nu te-au crescut cum trebuie...

— Îmi aduci mie ocări ? Bărbatul făcu un pas înainte, gata s-o lovească..

Femeia nu se feri și palma lui căzu grea pe obrazul ei. Cu obrajii în flăcări, se uită întristată cum el se strecoară din cameră, ca mai apoi să audă ușa de afară trîntită. Cu privirea pierdută și cu urechea la pîndă, rămase nemișcată ca o stană în locul în care el o lăsase.

— Ce s-a întîmplat ? întrebă mătușa speriată, intrînd în cameră.

— Ai adus alcoolul ? întrebă femeia, ștergîndu-și lacrimile.

Mătușa puse sticla pe masă și întrebă, fără milă :

— Ai în tine sămînța gîlcevii ? Pune-ți ceva pe tine, afară ninge iar !

— Bine-ar fi ca zăpada asta să astupe pămîntul și cerul ! strigă, turnîndu-și în pahar.

— Lasă băutura, mai bine vezi ce boită și spoită ești la față...

— Mai bine-aș muri! Își duse paharul la buze, încruntă sprîncenele și aruncă cu furie paharul pe jos: La ce bun? Ah, ce viață amărîtă... strigă și izbucni în plîns.

— Ce-ai cu el? Nu zic, așa e chipeș, plăcut, dar e sărac lipit pămîntului...

— Să nu vorbești! o întrerupse tînăra femeie. Or fi mai buni cei bogați? Care din ai lui Kong sînt buni? Pe mine m-au luat la nouăsprezece ani, pentru nepotul lor ăla bolnav, și în nici trei luni am rămas singură. Și tot ei nu m-au lăsat să mă mărit, că, de, e bine să mă păstrez curată. Dar toți își bat joc de mine... Să nu-i mai prind că-mi calcă pragul!

— Tu chiar ții la Yu Zhenxing?

— Mult.

— Actele tale de căsătorie sînt în mîna licențiatului. Ce-ai să te faci?

— Deocamdată nu mă interesează hîrtiile. Dar nici nu vreau să trăiesc ca o moartă. N-am nici douăzeci și cinci de ani și-mi trebuie un bărbat lîngă mine. Tușă, jumătate din viața ta ai dus-o în văduvie. Vrei să-ți împărtășesc soarta?

— Dacă așa ți-a fost scris, rabdă...

Yu Zhenxing era mai tulburat ca niciodată. Viscolul și ninsoarea grea, cum e la munte, nu reușiră să-i limpezească mintea. Zhenxing era frate cu Zhenhai, dar nu semănau nici la fire și nici la chip. El era mijlociu de statură, cu umerii înguști, subțire la trup, ochios și cu pielea feței albă, deși muncea tot anul afară. Vorbea puțin, dar avea un glas dulce, plăcut. Nu obișnuia să cînte, dar, ca mulți alți flăcăi din partea locului, putea rivaliza cu unii cîntăreți care veneau pe acolo în turnee. Oamenii îl știau de bun și săritor la nevoie. Cînd cineva avea treabă pînă peste cap, el apărea fără să fie chemat, iar la vremea mesei dispărea fără urmă. De se întîmpla să dea pe drum de vreun copil plîngînd, lua numaidecît o mînă de lut și meșterea o păsăruică, aducînd bucuria în ochii micuțului, pe care apoi îl purta în circă pînă acasă. I se spunea

„băgăciosul" și uite că împlinise treizeci de ani fără să-și fi găsit o nevastă. De ce ? Pentru că el însuși respinsese orice propunere : „Abia-l hrănesc pe tata, dar să mai am încă pe cineva !"

Incidentul de la prînz îl socotea ca pe o nălucire ori un vis, ba i se părea că nici în vis nu i s-ar fi putut întîmpla. Venea des în Tîrgul Familiei Kong și muncea ca argat pe la bogătași. Nu se angaja niciodată pe un an sau mai mult, fiindcă avea un tată invalid, iar fratele său, pietrarul, pleca și el deseori de acasă. Abia după ce fratele mai mic se însurase îi dăduse și lui mîna să lipsească mai mult de lîngă taică-său. Așa se face că din toamnă fusese tocmit de către cele două văduve. Ele se purtau bine cu slugile, mîncarea nu era prea proastă și îl ținuseră și peste iarnă, să le taie lemne, să hrănească animalele, oferindu-i aceeași simbrie ca mai înainte. Fusese bucuros, fiindcă iarna găseai mai greu un stăpîn.

Oricît ar fi căutat și oricît s-ar fi frămîntat, nu înțelegea ce sens avusese purtarea văduvei celei tinere. Dacă n-ar fi fost virtuoasă și ar fi avut nevoie de un bărbat, în Tîrgul Familiei Kong ar fi aflat oricîți bărbați și-ar fi dorit ; la ce bun să se agațe de un țăran ? Pînă la urmă ajunsese la o concluzie ; auzise că unii îi îmbătau pe argați, îi ademeneau la jocuri de noroc și le luau banii înapoi ; alții puneau cîte o concubină să-și dea pantalonii jos în fața argatului, pretinzînd că omul a vrut s-o violeze și îl curățau de bani, în loc să-l dea pe mîna legii. „Lepădătura !" se gîndi speriat. „Ar fi vrut să-i fi muncit pe degeaba. O să plec de la ea !"

Hotărîse să plece chiar atunci, apoi gîndul acesta îi dispăruse și se trezise că urcă iar pe munte după lemne. O pălmuise pe femeie și probabil că ea acum îl ura din adîncul sufletului ei. Pădurea era la cinci-șase *li* depărtare de tîrg și se înapoie frînt de oboseală, sub apăsarea sarcinilor de lemne agățate de cobiliță. Se înserase cînd intră în curte.

— Ai venit ? îl luă chiar atunci în primire mătușa stăpînii. Intră în casă, să mănînci.

— Nu mi-e foame, răspunse el liniștit. Mai aveți vreo treabă ? Am de gînd să plec.

— Mă duc să întreb.

Zhenxing se întoarse în cămăruța sa și-și strînse lucrurile. Bătrîna intră cu două boluri din lemn, pline cu tăiței, le puse pe cuptor și-i vorbi :

— Nepoată-mea zice că dacă nu mai vrei să rămîi, pleacă, dar în seara asta n-are cum să te plătească. Rămîi peste noapte și mîine vă socotiți.

— O să-mi dea plata altădată. Eu plec...

— Oi fi cumva supărat ? zîmbi femeia. Trebuie să știi că nepoata asta a mea o avea ea douăzeci și cinci de ani, dar a rămas tot copil. A mai și băut puțin și de-aia te-a necăjit, dar tu n-o lua în seamă.

— Ba eu nu-s supărat, spuse Zhenxing, gîndind : „Oare să n-aibă inimă rea ? Poate că e mai bine să plec dimineață, să n-o mînii".

După ce bătrîna plecă, Zhenxing se aruncă asupra mîncării și înfulecă cît ai clipi tăiței dintr-un bol. Cum în cameră era frig, încinse un pui de foc în sobă. Luă o țigară și merse în șopron să dea fîn măgarului cel negru, apoi se întoarse, încuie ușa și se băgă în pat.

Vîntul sufla sălbatic și zăpada era aruncată cu putere peste hîrtia din fereastră, iscînd un hîrîit continuu. Istovit de peste zi, nu-i ardea să mai mănînce și restul, ar fi vrut doar să doarmă. Numai că gîndurile nu-i dădeau pace și o întrebare după alta îi răsărea în minte. Focul din sobă prinse tărie și cuptorul se încinse împrăștiindu-și dogoarea. Zhenxing simțea că un milion de purecI îi cutreieră și-i pișcă trupul. Curînd înțelese însă că nu era vorba de asta, avea doar veșminte curate, spălate de cumnată-sa. „Femeia are nevoie de un bărbat care să urce pe munți și să coboare sub pămînt, la fel cum bărbatului îi trebuie mînă de femeie pentru grijile casei. Bărbatul și femeia sînt pereche din născare..." gîndi. Se mai destinse și, încălzit, dezbrăcă haina și pantalonii, lungindu-se la loc. „Stăpînele astea ale mele sînt îmbrăcate bine, hrănite cum se cuvine și de-aia au pielea albă, moale. De ce așa și nu altfel ? Păi, au bani. Femeile cu bani n-au nevoie să se mărite, pot tocmi oricîți argați le poftește inima. Și totuși, una ca ea, ca să rămînă cu

nişte bani, a îngroşat pielea obrazului ! Ehei, dar ce-mi pasă mie ? Mîine plec, plec..."

În toiul nopţii, cele două femei se sculară şi veniră să-şi lipească urechea de uşa lui, pîndindu-i perpeleala din aşternuturi.

— Strigă. Zi ceva ! şopti tînăra la urechea mătuşii sale, strîngînd o pătură la piept.

Mătuşa bătu în uşă.

— Dormi, Zhenxing ? E rece, ţi-am adus o pătură !

— Vă sînt îndatorat, stăpînă, dar nu-mi trebuie. Aici e cald, răspunse el, aprinzînd opaiţul.

Femeile ascultară, aşteptară, dar nu se mai ivi nici un alt semn.

— Prăpăditul ăsta de treabă nu deschide. Lasă-l !...

Tînăra femeie îşi muşcă buza de jos, se încruntă, îşi roti ochii strălucitori şi strigă :

— Du-te de-i dă fîn măgarului. Nu-l lăsa să moară de foame. Hai, repede, că îngheţ de frig !

Din cameră, bărbatul le auzi paşii îndepărtîndu-se. Cînd să stingă opaiţul, îi ajunse la ureche tropăitul nervos al copitelor animalului. Îşi puse pufoaica, descuie uşa şi se duse să vadă ce era cu măgarul. Îi dădu un braţ de fîn. Se linişti abia cînd văzu că în camera de la miazănoapte s-a lăsat întunericul. Reveni la el, încuie uşa, se întoarse şi — rămase ca trăsnit.

Ea stătea pe marginea patului, cu o haină din pînză înflorată, cu părul căzîndu-i în voie pe umeri, arătînd ca o ţărancă adevărată. Era cu totul alta decît cea de la prînz. Se uita la el cu ochi calzi, şi faţa îi era numai zîmbet.

— Ce stai ca o curcă beată ? Nu mă cunoşti ?

— Eşti... eşti... izbucni el, mînios, arătînd-o cu degetul.

— Ce te-ai aprins aşa ? Am venit cu cărbuni. Mi-era teamă să nu îngheţi, spuse ea, ridicîndu-se.

Zhenxing se apropie de pat, îşi culese de acolo pantalonii şi-i împături.

Femeia nu se mişcă, fixîndu-l zîmbitoare cu privirea.

Zhenxing îşi strînse lucrurile în grabă, se repezi la

ușă, trase de zăvor, dar ușa nu se deschise. O zgîlții din răsputeri.

— Nu te chinui, e închisă pe dinafară...

Zhenxing veni în fața ei, furios la culme.

— O să te ciomăgesc, femeie stricată...

— Bate-mă! La prînz nu m-ai atins destul și-am venit să continuăm. Hai, bate-mă! Pocnește-mă!

Brațul lui se înmuie. Privea buimac, în timp ce respirația i se precipită. Femeia se apropie de el.

— Nu sîntem la teatru, la „Primăvara în casa de jad", așa că, dă-i!

El se trase înapoi. Ea înaintă:

— Lovește-mă, hai!

Pieptul femeii aproape că se lipi de al lui.

— Dă-i!

Zhenxing ridică brațele în sus, ferindu-se să fie atins de carnea femeii. Bocceaua pe care și-o făcuse îi căzu la pămînt.

— De ce vă bateți joc de mine, stăpînă? imploră, cu lacrimi în ochi. Cu ce v-am supărat...

— Eu îmi bat joc? Cum? rosti cu ton serios, trăgîndu-se puțin. Ești sărac, nu te ai decît pe tine, asta ți-e averea... Eu pe tine te vreau, prostule!

— Ai vrea să-ți lucrez pe degeaba?

Femeia rîse din toată inima.

— Oh, eu nu-s ca bogătașii de care ți-e teamă. Sînt o tînără văduvă și te vreau pe tine, pe viață te vreau!

— Vrei să mă iei de bărbat? se sperie el. Nu te cred. Și nici nu te vreau!

Ea rămase tăcută un moment, se aplecă și culese legătura lui cu lucruri de pe jos, o scutură de praf și o puse pe pat.

— Știam, spuse, tristă. Îmi placi și-aș vrea să te iau, dar văd că nu se poate. Și căutam un om cu inimă bună... Hai, primești?

— Prostii! Ți-ai greșit ținta, i-o reteză el ferm.

— Toți mă privesc la fel. Mă cred un om de nimic... Dar nu-i așa! Ei m-au stricat. Eu nu-s...

— Dacă mai ai ceva rușine în tine, dă-mi drumul.

— Fie, doar n-o să te ţin legat de mine, spuse ea, dezamăgită. Oftă. Hai, pleacă!

Zhenxing îşi înşfăcă boceaua şi o zbughi spre uşă, parcă atunci scăpat dintr-o temniţă.

— Stai! îl opri ea, înaintînd pînă lîngă prag. O strig mai întîi pe tuşa să deschidă lacătul şi pe urmă am de gînd să-ţi dau simbria.

Zhenxing o privi fără să vrea în ochi.

Brusc, tînăra femeie se smuci iar din loc, veni spre el şi îngenunche, încercuindu-i picioarele cu braţele şi ţinîndu-şi capul dat pe spate, pentru a-l privi în faţă. Plîngea de-a binelea.

— Omule bun, începu cu glas tremurat, de oe ai inima atît de rece? Nici nu ştii cîte am de îndurat. Eu nu sînt rea, lumea m-a stricat. Ascultă-mă, ascult-o pe sora Splendida.

Tatăl ei fusese un renumit *cîntăreţ de operă de Beijing*. Certîndu-se cu directorul trupei, se întorsese în locurile sale natale, vînduse bruma de pămînt pe care o moştenise şi alcătuise o trupă a sa, cu care cutreiera satele şi oraşele. Splendida îşi pierduse mama de mică şi fusese dată în grija mătuşii. La cincisprezece ani, tatăl o urcase pe scenă şi cu toate că nu era o artistă de prima mînă, se dovedise sîrguincioasă şi, cum era şi frumoasă, fusese deja supranumită Lăptuca**. La şaptesprezece ani, juca în oraşul Dalian. Un comandant, vă-

---

* Artă sintetică ultraelaborată, apelînd la muzică, dans, cînt, acrobaţie, declamaţie, opera de Beijing se realizează ca o dramă alegorică în care convenţia fixează într-o simbolistică desăvîrşită atît mimica, gesturile, machiajul, costumaţia actorilor, cît şi elementele (precare) de decor, rechizitele actorilor şi chiar anumite sunete de fundal. Cele patru mari categorii de roluri ale ei, stereotipe şi schematice, (axate pe o trăsătură dominantă de caracter) sînt: de bărbaţi, de femei, de feţe pictate (acestea în funcţie de culoarea machiajului pot reprezenta un om cinstit — faţă neagră, un şarlatan — faţă albă, un tîlhar — faţă cu pată albă pe nas, demon — faţă verde, zeu, zeiţă — faţă aurie ori galbenă, etc.) şi de comici. Timpul de reprezentare a unui spectacol de operă de Beijing putea dura şi zece ore.

** Xiao Baicai, Micuţa Varză, de fapt *Baicai* se traduce Legumă Albă şi este un fel de lăptucă de Orient, o varză care nu creşte rotund, ci prelung.

zînd-o cît e de gingaşă, pusese la bătaie arginţi frumoşi să şi-o facă soţie secundară. Tatăl ei refuzase energic, împachetase degrabă şi se mutase în Yantai. Ofiţerul se folosise atunci de un şiretlic. Trimisese acolo un om de-al său, acela invitase trupa pe o corabie şi o arestase pe Splendida. Tatăl le ceruse socoteală, dar fusese snopit în bătăi, pînă cînd vărsase sînge. Înainte de a-şi da ultima suflare, el lăsase cu limbă de moarte ca fiica să i se întoarcă în satul natal şi să nu mai urce în viaţa ei pe scenă. Fratele ei, Yang Gengxin, era student în Beijing şi încercase fără succes să-şi răzbune tatăl. Îi trebuiau bani mulţi şi el nu avea de nici unele. Atunci licenţiatul Kong se arătase săritor la nevoie şi o peţise pentru unul dintre nepoţii săi, cu o singură condiţie, pe care clanul Kong o respecta din moşi-strămoşi : în caz că soţul murea, soţia nu se putea remărita, păstrîndu-se în văduvie pînă la sfîrşitul vieţii. Nepotul acela era proprietarul cîtorva zeci de *mu* de teren muntos şi ţinea un restaurant în Yantai. Splendida aflase abia după măritiş că soţul ei era sfîrşit din pricina opiumului, şi că deja nu mai era om, ci o umbră, un strigoi. La numai cîteva luni de la nuntă, se prăpădise. Ca să-l poată înmormînta, ea îi vînduse fratelui lui restaurantul şi o parte din pămînt.

— ... În primii ani m-am chinuit îngrozitor. Tata murise, fratele se afla la o mie de *li* depărtare. Cum să trăiesc ? Ce să fac ? Licenţiatul Kong şi fiul său, nu i-ar mai răbda pămîntul, şi alţi cîţiva bogătaşi de aici şi-au pus în gînd să mă piardă ; m-au căutat şi m-au chemat să mă prind cu ei la jocuri de noroc, la băutură şi la petreceri, să-i ajut să-şi toace banii... Numai că eu nu mi-am bătut joc de trupul meu şi nici unul nu s-a ales cu nimic de la mine. Vroiau să se distreze cu mine, dar i-am dibuit la timp ! Pe urmă, de teamă că n-am să le fac faţă, am chemat-o în casa mea pe mătuşa, văduvă şi ea. Mai tîrziu, cînd fratele meu a ajuns dregător, neruşinaţii n-au mai îndrăznit să mă ia peste picior, dar din păcate, cum-necum, faima rea deja mi se dusese. Oricine auzea de Lăptuca, scuipa cu scîrbă. Pînă şi tu, nu-i aşa ? Femeia îşi şterse lacrimile şi se ridică. În afara mătuşii, nimeni nu-mi ştie năduful ! Omule bun,

te știu cinstit și cuminte, ia aminte : eu nu-s din tagma bogătașilor și nici pramatie nu sînt, că pe mine nu mă lasă inima să-mi bat joc de oameni. Am suferit atîta din pricina altora ! Astăzi mi-am îngroșat pielea obrazului fiindcă te-aș vrea alături de mine. Actele mele se află în mîinile lui Kong, dar dacă m-ai vrea eu te-aș lua de bărbat ca să-mi fii reazemul vieții... Numai că văd că nu se poate... Tare aș fi vrut să fiu... cu tine... Dacă te mint cu ceva, uite, să nu mă ierte tata, în vecii-vecilor ! Nu mă așteptam ca haita aia de bărbați să-mi dea tircoale ca roiul de muște la stropul de sînge. Cu tine m-am purtat cum am putut mai bine, dar nu ți-am clintit cît de cît inima. ... Omule bun, știu că ai inimă blîndă. Cu tine... Nu, nu, nu mă supără. Nu te urăsc și n-am să-ți port pică. Poți să rămîi aici pe mai departe și să bagi de seamă cum sînt. Asta e ! Poți pleca, sau rămîi, faci cum vrei !

Fără să se uite la el, Splendida se duse la ușă, trase de ea și o deschise larg. În clipa aceea, un vîrtej de vînt cu zloată pătrunse în cameră. Opaițul se stinse.

7

— Fir-ar de revoluție ! izbucni Zhang Al Treilea, mînios. Cînd om fi ars santal pentru morți, de s-a întors el în otravă și sînge ? Gineri-miu cel mare e bandit — mai bine crăpa, păcătosul ! Al doilea, pietrarul, mi se părea om drept și cinstit ; cui i-ar fi trăsnit prin cap că e comunist ? Tu ești un domn, doar ești învățător, și nu-mi vorbești decît de răzmeriție, apoi o ții una și bună, că maimuța s-a prefăcut în om și încă nu mai știu eu ce bazaconii. Oi fi tu maimuță, eu mă știu născut și crescut de părinți și de bunici.

Zîmbitor, clătinîndu-și capul cu pletele netunse de multă vreme, domnul Chen se uita prin ochelari, fără nici un gînd rău, la țăranul cu fața roșcovană și gîtul gros. Stătea în gazdă la Zhang Al Treilea de mai bine de o

jumătate de an. Piersica pusese o vorbă pe lîngă maică-sa și amîndouă hotăriseră să-l primească. Zhang, însă, nu era de acord să țină bărbat străin în casă, dar nu se împotrivise prea tare, fiindcă i se părea că prezența unui om cu carte îl făcea și pe el mai important.

Pentru a-și masca activitatea, domnul Chen deschisese o școală sătească în cele două săli înguste ale unui templu străvechi, dărăpănat. Avea vreo duzină de elevi. Cît privește leafa, domnul Chen nici nu se gîndise că ar putea să primească așa ceva, părinții elevilor n-aveau cum plăti, și cu toate acestea fiecare familie se îngrijea, prin rotație, de masa învățătorului. În paralel cu activitatea didactică, domnul Chen recruta noi comuniști. Atrăsese deja trei oameni : pe vînzătorul de coconi de viermi de mătase, Zhang Fuxiang, pe Yang Yuqing, negustorul de brînză de soia, care se pripășise acolo de pe alte meleaguri, și pe știutorul de carte din partea locului, Zhang Fuli, care învățase doi ani într-o școală particulară.

La începutul primăverii, elevii plecaseră care încotro : pe cîmp, la muncă sau la cerșit, departe de sat, astfel că învățătorul luase automat vacanță și nici de hrana lui nu se mai îngrijea nimeni.

Acum, domnul Chen îi dădea o mînă de ajutor lui Zhang Al Treilea la pregătirea patului viermilor de mătase. Se apucase, totodată, pe un ton domol, să-i clarifice lui Zhang mobilul revoluției. O pornise de la transformarea maimuței în om și de la rolul hotărîtor al muncii în nașterea lumii, a civilizației. De la comuna primitivă ajunsese la supraprodus, de la originea proprietății private la împărțirea în clase, de la exploatarea de clasă la marea producție colectivă ca rod al victoriei revoluției socialiste, cînd unul ca Zhang, n-ar mai trudi atît de necăjit, ci ar lucra ușor, cu voioșie...

„Bă, țăcălie", se înciudase țăranul, „te-ai oplosit pe la casa mea, te înfrupți pe gratis și te faci că te omori cu firea că nu sînt eu vesel. Să știi că mi te-am ghicit dintr-o ochire. Ți-am prins șiretenia, domnule. N-am de nici unele..." Cînd domnul Chen spusese că cei care îndură amarul trebuie să se unească împotriva bogătașilor,

Zhang Al Treilea nu mai răbdase și se răţoise la învăţătorul pentru care pînă atunci avusese oarecare consideraţie.

— Omule, vorbi blînd domnul Chen, zîmbind, faptul că ginerele tău cel mare e pungaş dovedeşte una din părţile rele ale acestei societăţi ; cei mai mari pungaşi sînt cei care au în mînă puterea. Ginerele al doilea vrea să răstoarne această societate întunecată, el e împotriva mandarinilor. M-ai înţeles greşit, bătrîne, maimuţa de care ziceam...

— Ce-mi pasă mie care dintre maimuţe ? Eu una ştiu, să nu bag omul la un loc cu animalele ! Baliverne, asta-i !

Stăpînit de mînie, Zhang Al Treilea, atît de obişnuit cu munca sa, se arătă neîndemînatic şi rupse firul gogoaşei în care era nimfa viermelui de mătase. Pus în libertate, fluturele prinse a se roti prin cameră.

— Iute ! sări ţăranul căutînd după preţiosul gîndac.

— Poftim, întrebă domnul Chen, potrivindu-şi ochelarii pe nas, neştiind ce se întîmplase.

— Gîndacul ! strigă ţăranul. Uşa, închide uşa !

Ţinîndu-şi ochelarii, domnul Chen se repezi la uşă, dar fluturele îi scăpă printre degete. Zhang ţîşni peste prag, dar alunecă şi se prăbuşi cu o bufnitură puternică dincolo de uşă.

Plouase şi apa băltea în curte. Domnul Chen încercă să-l ridice de unde era, însă Al Treilea căzu şi mai rău. Atunci învăţătorul se apucă să-l şteargă de noroi. Zhang îi îndepărtă mîna, se uită cu durere în suflet după fluturele care zburase peste zidul curţii şi o porni cu năduf spre camera de miazăzi.

— ... mama ta. Fir-ar să fie, ce m-am necăjit ! Nu ştie decît să-i dea din gură, la nimic nu se pricepe...

Cu mîinile pline de pămînt, învăţătorul Chen rîse amar. Auzise înjurătura ţăranului, dar nu se supărase. Crescuse şi studiase la oraş şi acum era la primul său contact cu ţăranii. Eşecurile nu-l speriau, nu se temea de greşeli, fiind dornic să ajungă la fel ca tovarăşul Li Shaoxian, care vorbea şi se comporta aidoma oamenilor simpli. Nu luase în seamă atitudinea ţăranului, mai

mult, înțelese cîtă prețuire acorda acesta unui gîndac, însemnînd, pentru el, sîngele și sudoarea lui. Lucrul acesta era strîns legat de viața familiei sale !

Se întoarse în casă. Se simțea vlăguit. Mațele îi chiorăiau. În zori, Cumătra A Treia făcuse obișnuita fiertură de orez, iar lui îi pregătise un fel de turtă și cîteva felii de dovleac uscat, dar el nu se atinsese de ele. În ciuda burniței, femeia se dusese pe cîmp, la muncă. Crizantema, în spinare cu frățiorul de trei ani și ceva, plecase pe munte, după ierburi sălbatice și încă nu se înapoiase. Ce să facă ? Strînse și mai tare cureaua și se apucă să citească din Marx. După vreo zece pagini, nu-și mai putu ține pleoapele istovite, care se închiseră.

— Domnule, masa !

Cuvintele i se înfipseră în minte. În starea de toropeală în care se găsea, își zicea că bine ar fi ca invitația să fie una adevărată, să nu rămînă doar o părere.

— Domnule, hai să mîncați și o să dormiți mai apoi !

Glasul îi era cunoscut. Dar nu, nu putea fi decît o năzărire. Se străduí să deschidă ochii.

— Ai murit în somn, sau ce ?

Domnul Chen se trezi brusc. Cînd își desfăcu pleoapele, zări chipul posomorît al țăranului.

— Mănîncă ! îl îndemnă acesta, arătînd ce-i adusese. E caldă.

Domnul Chen se așeză pe cuptor unde se aflau turta aburindă, două boluri cu fiertură de orez și cîteva felii de dovleac uscat. Adînc mișcat, întoarse spre Zhang Al Treilea ochii scăldați în lacrimi. Dar țăranul nu-l mai luă în seamă. Se chircise alături, fumînd.

— Mănîncă. Eu mi-am pus burta la cale.

Învățătorul ridică unul din boluri și uitîndu-se înspre țăranul slab, numai piele și os, rosti cîteva cuvinte cu voce mîngîietoare :

— Asta este solidaritatea, omule sărman. Moșierii și fabricanții... Uf, unchiule, aș vrea să-ți spun că ai mei sînt avuți. Stăpînesc vreo două sute de *mu* * de pămînt și trăiesc din sudoarea argaților...

---

* Aproximativ 14 hectare.

Zhang Al Treilea tocmai își scotea tabachera și rămase cu gura căscată, măsurîndu-l de sus și pînă jos pe domnul care îi stătea în preajmă de mai bine de jumătate de an, însă nu descoperi nimic deosebit, în afara celor cîteva petece noi de pe roba lui gri din pînză subțire. „Ce tot îndrugă ăsta?“ își zise, aprinzîndu-și țigara pusă între buze. „Dacă ai atîta bogăție de pămînt, ce ți-o mai trebui cătunul ăsta de munte, unde nu cîștigi nimic și te ții de pe o zi pe alta din mila altora? Gogoși! Ori mă socoate vreun netot!“

— Nu mă crezi? Domnul Chen se întrerupse pentru a înghiți o gură din fiertura de orez. Toate relele pămîntului se trag de la exploatarea nevoiașilor. Uite, să-ți explic...

Țăranul se înfierbîntă și el. Observînd acest lucru, domnul Chen prinse aripi. Uită de burta care aștepta să fie umplută, uită cu cine stătea de vorbă. Se porni să cuvînteze despre izvorul relelor, despre revoluție, despre lumea viitorului.

— Tu ești com... ești comunist! izbucni țăranul, sărind de pe cuptor și tremurînd ca varga.

— Da, omule. Sîntem tovarăși de arme și de revoluție! adeveri domnul Chen, neluînd seama la starea în care se găsea gazda sa.

— Vai! Taci! Să taci! Pleacă! Întinde-o de aici numaidecît!

Domnul Chen rămase tăcut și abia în acest moment își aminti ce-i spusese în repetate rînduri Cumătra A Treia: ca nu cumva în fața soțului ei să pronunțe cuvîntul „comunist“. Vorba, o dată ieșită din gură, n-o mai prinzi nici cu patru bidivii!

— Nu te neliniști, unchiule... încercă tînărul învățător să-i vorbească pe șleau!

— Eu? Eu am familie și n-am chef de pușcărie! Ia gura de pe mîncarea mea! Țăranul îl prinse de braț, zgîlțîindu-l. Fiertura din bol se vărsă pe pat.

— Omule!

Zhang Al Treilea nu încetă să-l scuture bine, îl obligă astfel să se dea jos de pe cuptor și îl dădu pe

uşă afară, aşa desculţ cum era, apoi se luă după el, îmbrîncindu-l.

— Stai puţin... încercă să-l domolească domnul Chen, cînd ochelarii îi căzură de pe nas.

— Nu-ţi fă griji, nu se atinge nimeni de lucrurile tale. O trimit pe Crizantema cu ele la templu. Acum pleacă ! Să nu te mai văd ! Al Treilea nu-l slăbi o clipă. Îl împinse cu braţele, cu capul, pînă îl scoase din curte şi numai atunci se potoli şi încuie poarta în urma lui.

În drum, domnul Chen alunecă şi căzu la pămînt. Fără ochelari, îi jucau în faţa ochilor, înceţoşate, toate lucrurile. Se ridică şi bătu în poartă :

— Deschide, omule ! Eu...

— Te rog pe toţi zeii, omule bun ! răsună de dincolo glasul rugător al lui Zhang Al Treilea, parcă înlăcrimat. Lasă-mă şi tu în plata cerului ! Îmi ajung cei doi gineri. Nu mai rabd ! Eu nu mai pot ! Fii bun şi du-te într-ale tale.

Domnul Chen renunţă să mai bată în poartă. Desculţ, cu capul în pămînt, o porni încet, înaintă cîţiva paşi, dar apoi se înapoie şi, cînd ajunse în dreptul porţii, strigă :

— N-ai grijă, unchiule. Plec chiar acum.

O apucă prin noroiul clisos al drumului, străbătînd uliţa îngustă, mărginită de ziduri scunde din piatră, îndărătul cărora erau grădinile de zarzavat ; înainta anevoie, cîte un picior afundîndu-i-se zdravăn în pămîntul moale, saturat de apă. Ploaia de primăvară se cernea neobosită, pătrunzîndu-l pînă la piele şi şiroindu-i în pîrîiaşe de-a lungul pletelor lui de cărturar, în vreme ce ochii-i mari, de miop, îi dădeau o înfăţişare ciudată. Cînd ajunse pe malul rîului, întoarse capul. Reuşi să ghicească vag silueta impozantă a muntelui, ascunsă pe alocuri de pîlcuri de nori şi deja proaspăt îmbrăcată în culoarea de jad a primăverii. De-a lungul rîului se întindeau livezile de piersici în floare, care, sub pînza fină a ploii, păreau un ocean sîngeriu.

Cerul e plin de aripa ploii,
Munţii sînt roşii cu totul
Florile-n piersic sînt picuri de sînge ;

Luptător în dreptate-i bărbatul,
Chiar stomacul de-i roade în gol!
Cei la mult greu se revarsă uniți
Ca torenții de munte în vară
Dracii și monștrii sînt frunze în vînt
Toamna, culoarea pe munți și pe ape-i compactă!

Recită poezia, într-o exaltare întreținută de peisajul proaspăt, viu.

— Vai, domnule, cu cine vorbiți?

Căută cu privirea drept înainte, atent, și deslușì o femeie, în mînă cu o umbrelă neagră, însă nici vorbă să distingă ridurile adînci și multe de pe fața femeii, fardul ei gros și părul strîns în coc înalt la spate, pomădat din abundență, încît era de un negru sclipitor.

— Admir peisajul, răspunse el, politicos.

— Vai de mine, dar așa în picioarele goale! Un domn desculț, ha-ha-ha! rîse ea.

— Picioarele... Venisem să mă spăl pe picioare, apa e curată și răcoroasă. Băgă picioarele în apă și, ca să evite alte întrebări, atacă el: Unde te duci, cumătră?

— La tîrg. Zici că te minunai cît de frumoase sînt florile de piersic din livada mea? îl întrebă femeia, rîzînd mereu. Rupse două crengi încărcate de flori din copacul cel mai apropiat și i le întinse.

— Ce faci? Nu e bine. Cum te lasă inima să distrugi un pom care leagă roade? Tu cu ce te ocupi? Ești săracă?

Femeia băgă de seamă că el făcuse ochii mari și dăduse să se apropie de ea, s-o vadă mai bine.

— Văd că ești om bun, domnule, spuse ea, privind chipul livid al tînărului de treizeci de ani, aflat în fața sa. Săracă nu-s, dar am dat de-un necaz... Ei, nu-i nimic! Oricum, o duc mai rău decît sărăcanii de-aici. De nu mă crezi, vino pe la mine.

— Vorbești așa...

— Ai nevastă? îl întrebă ea brusc, zîmbind și arătîndu-și dinții de aur.

— Poftim?

— N-ai pe nimeni noaptea lîngă tine și mai zici că vorbesc nu-știu-cum! Ha-ha-ha! Femeia se răsuci în-

tr-un fel anume, ca să-l aţiţe şi plecă rîzînd, legănîndu-şi umbrela.

— Ce femeie ! răbufni el. Roşise tot. Scuipă.

Şapte-opt copii cu panere în mînă se întorceau în sat. Văzîndu-l, îl înconjurară, întrebîndu-l de-a valma :

— Ce faceţi aici, domnule învăţător ?

— Aţi mîncat, domnule învăţător ?

— Sînteţi ud leoarcă, domnule învăţător !

— Desculţ, domnule învăţător ?

Crizantema se sperie.

— De ce nu sînteţi acasă, frate Chen ?... V-aţi udat tot ! Ah ! şi ochelarii ? Dacă n-aţi mîncat, să ştiţi că am adus'ceva bun...

Chen îi îmbrăţişă şi-i mîngîie, protector, ca o cloşcă pigulindu-şi puii care-au dat prin baltă. Erau elevii lui iubiţi şi se simţi străbătut de un val de căldură.

— Unde mi-aţi fost, copii, de v-aţi înapoiat abia acum ?

— Am fost...

— Rong ! o opri Crizantema pe sora lui Cincizeci.

— Am căutat rădăcini bune de mîncat. Pe urmă ne-am adăpostit de ploaie şi aşa s-a făcut tîrziu.

— Frate mai mare ! scînci Fărîmiţă.

Domnul Chen îl luă în braţe. Crizantema se uită nedumerită spre picioarele goale ale învăţătorului :

— Pantofii...

— Sînt acasă... Parcă voi aveţi !

— Noi sîntem obişnuiţi. Cum se încălzeşte vremea, nu ne mai încălţăm. Dumneavoastră sînteţi însă un domn !

— Şi domnii pot să umble desculţi. Îşi călesc organismul.

Crizantema vru să-l ia cu ea acasă, dar Chen o refuză. Spuse că luase deja prînzul şi că se ducea la templu să citească ceva.

— Mama-i acasă ? întrebă Crizantema.

— Încă nu s-a întors.

— Şi ochelarii ?

— Pe o ploaie ca asta îmi alunecă. Taică-tău s-a temut să nu-i sparg şi i-a luat el să-i ţină bine, lămuri învăţătorul, rîzînd.

Cumătra A Treia intră pe poartă, puse sapa jos, iar mîna de răsaduri care-i rămăsese o îngropă undeva lîngă zid. Își scoase pălăria mare, împletită din paie de sorg, care o ferise de ploaie și intră în casă. Primul lucru pe care îl făcu fu să se scuture de apă și să se spele.

— Crizantema! Crizantema! strigă. Neprimind răspuns, întrebă, mai mult pentru sine. Nu e nimeni acasă? Merse în aripa apuseană a casei și dădu acolo peste bucatele aproape neatinse. Lîngă patul-cuptor găsi o legătură. Bănuitoare, o desfăcu și găsi în ea o robă de bumbac, cîteva cărți, o pereche de încălțări cu față de pînză, între care erau prinși niște ochelari.

— Ce să fie? se miră. Domnul Chen vrea să plece? De ce n-a mîncat? Unde-s ai mei? Poarta era descuiată...

Auzi pași și știu cine era.

— Unde mi-ai fost? S-a întîmplat ceva? întrebă neliniștită.

Zhang Al Treilea apăru în ușă, roșu la față. Se uita prostit la nevastă, fără un cuvînt.

— Iar ai dat cu nasul prin băutură, îl certă ea, simțind că duhnește a alcool. Ai plecat lăsînd totul vraiște, n-aveai casă și nu te mai privea!

— Că ție-ți pasă de ea! I-ai făcut mai rău decît ar fi fost să-i pună cineva foc. De-aia am tras și eu o beție. De-acum pot să și crăp...

Ea se încruntă. Sprîncenele fine, prelungi, i se arcuiră.

— Ce s-a petrecut aici? Vorbește o dată! întrebă, străduindu-se să-și păstreze calmul.

— Hm! Cînd mă iau după tine, nu m-aleg cu bine! La-nceput n-am știut că-l oprești la noi. Erai bunătatea întruchipată. Vezi, însală-lume ăsta ți-a distrus casa. Știi cine e?

— N-are nici o vină el. Firește, eu am știut de la bun început, recunoscu ea, cu glas scăzut.

— Ce anume? se sumeți el și ridică vocea. Ehei, pe voi, femeile, vă poate duce de nas, dar cu mine nu-i merge! Treaba asta e pe muche de cuțit...

— Vorbește mai încet! îl opri ea, astupîndu-i gura cu palma. Sau îți chemi în gura mare beleaua.

— Află că nu mi-e frică ! spuse, de data asta mai încet, rotindu-și neliniștit privirile, pe cînd barba zbîrlită îi tremura de-a binelea. Însală-lume ăsta a strîns în suflet numai venin.

— Ți-am spus că știam că e comunist, repetă ea, apoi împachetă lucrurile și le puse pe pat. Nu-l condamna.

Cumătra A Treia vorbi potolit, însă bărbatul se holbă la ea și vreme îndelungată nu scoase un cuvînt. Apoi dintr-o dată veni în fața nevestei. O prinse cu putere de braț.

— Mama ta ! răcni. Știai **pe ce** drumuri umblă și mi l-ai băgat în casă. Ești...

Femeia îl înfruntă, dar parcă mai liniștită decît altădată.

— Lovește-mă, hai ! Om care nu alegi binele de rău, hai, du-te și declară, o să mă ia și pe mine și pe el, iar tu capeți un premiu ! Hai, atinge-mă și du-te !

Bărbatul ridică brațul, furios, apoi făcu calea întoarsă și lovi patul.

— Ce ți-a venit, ai înnebunit ? zise, distrus. Ăștia nu mai știu pe unde să se ascundă și ție nici că-ți pasă !

— Stai jos și domolește-te ! Femeia îi puse în mînă luleaua și firele de tutun mentolate. Se așeză lîngă el.

— Lumea te împinge de la spate și de un reazem ai oricînd nevoie. Programul Partidului Comunist e bun, și atîția oameni, dacă le-a fost să moară, au murit, iar dacă le-a fost dat să se ascundă, au fugit prin alte locuri. Noi știm prea bine ce i s-a întîmplat fratelui Shizhang. Oare atîția și atîția oameni să n-aibă casă și agoniseală, bătrîni și copii ? Numai nouă să ne fie frică ? Și de-ar fi așa, la **ce** folosește frica ? Astăzi, uite, dau lucrurile pe față. Dacă nu ne apărăm chiar noi ginerii, ticăloșii îi omoară și **ne** rămîn fetele văduve. Zi tu, ce să facem ? Ești în stare să-l vinzi pe învățător ?

— Fie-ți milă ! ceru el, înmuindu-se.

— Mă gîndesc că nu ești om rău. Femeia își reținu un zîmbet. Ei, acum ce mai spui ?

— I-am luat mîncarea din mînă și l-am dat afară pe poartă. M-a făcut să mi se ridice sîngele la cap și mi se părea că așa nu mai merge. Pe urmă mi-a fost și mie

milă și-am luat doi *liang* de alcool, ca să mai prind ceva inimă. Aveam de gînd să-i duc eu lucrurile, să-i zic cîteva vorbe și să-l scap.

— Ce inimă ai avut să dai omul afară pe vremea asta, și cu burta goală! sări ea cu gura pe bărbat. Un om ca el, în loc să trăiască ca un boier, își pune viața la bătaie și acum, săracu', n-are nici unde să-și tragă sufletul!

Cuvintele se abătură, unele după altele, tot mai aspre, șfichiuind ca rafalele de vînt. Numai că Zhang Al Treilea era Zhang Al Treilea, își plecă spăsit capul, în sinea lui recunoscîndu-se învins, însă în fața soției tot nu se lăsă.

— Destul! Știu eu și singur cum să mă port!

— Ne ținem oaspetele și avem grijă și de casă, spuse ea. Dacă sîntem cu luare-aminte în toate, n-are ce să se-ntîmple. Una la zece mii... Ei, uite, mai e și una ca asta!

Bărbatul încuviință din cap, scutură scrumul țigării și se apucă să strîngă masa. Cumătra A Treia rămase ca trăsnită. El nu făcea niciodată treabă în casă în fața ei sau a fetelor. Așa era regula pentru bărbați la țară.

— Mă duc să pun mîncarea la încălzit. Tu adu-l degrabă acasă, o sfătui el.

— Ei, asta nu pot s-o fac, zise ea, rizînd. Cine l-a gonit, ăla să-l aducă.

— M-am purtat fără cap. El e un domn și poate că a prins pică pe mine, încercă el să scape.

— Să nu crezi că toți sînt ca tine, îl contrazise ea și îi făcu vînt spre ieșire. Du-te. Prefă-te că nu s-a întîmplat nimic și-l cheamă la masă.

El se codi, șovăi și, cînd să plece, își aminti ceva și se înapoie la cuptor

— Oh, ce mai bărbat, te schimbi mai rău ca o codană. Ești un aiurit... se mînie ea.

— Eu sau tu, care e aiurit? nu se lăsă el și se întoarse, arătînd că luase încălțările și ochelarii. El e domn, cum să intre desculț pe poarta mea? Ori să bîjbîie ca un orb? Tu ești aia aiurită rău ziua-n amiaza mare!

Ea nu mai zise nimic. Chiar atunci, Crizantema intră în casă. Cumătra A Treia se repezi să le dea copiilor haine de schimb și apoi își scoase sînul să-și alăpteze băiatul. O țărancă, dacă n-are alt pruno nou-născut, își înțarcă ultimul dintre copii tîrziu, astfel că la șapte-opt ani încă îi mai dă să sugă. Băiatul respinse țîța.

— Nu vreau, spuse, sincer. Am mîncat ce mi-a dat surioara.

— A mîncat ierburi ? se miră mama, uitîndu-se la cea de-a treia fiică.

Crizantema scoase ierburile și încercă să dosească ce mai avea în paner.

— Ce-ai acolo, Crizantema ? întrebă mama.

— Nimic, ni... zise fata, roșie toată.

— Ia să văd !

Crizantema își roti ochii în cap, își lăsă botișorul în jos și se văzu nevoită să arate panerul, în care se găseau boțuri de mămăligă și bucăți de dovleac uscat de toate mărimile.

— Vorbește ! se mînie femeia.

— Ceilalți copii m-au luat prin sate. Eu nu voiam să mă duc...

O durere ascuțită, amară, îi străpunse femeii pieptul. Scrîșni din dinți. Fața i se făcu albă ca hîrtia. Crizantema îngenunchease în fața ei și i se agățase de pulpana fustei, plîngînd :

— Nu mai fac, mămico ! Bate-mă, sînt vinovată ! Eu pot să îndur greul. M-am dus, văzîndu-te slăbită și tot auzindu-l pe-ăsta mic că-i e foame. Bate-mă, ca să nu mai fac.

— Scoală-te. N-o să te bat... Săltă capul și lacrimile îi șiroiră pe obraji. Fată neascultătoare ! Mama ne-a spus mereu că bunica a murit mușcată de cîini, pe cînd cerșea de-ale gurii... Înainte de a-și da duhul, m-a pus să ard coșul cu ce brumă cîștigase și a lăsat cu limbă de moarte ca nimeni din neam să nu mai cerșească.

— Am greșit. Mîine mă duc la mormînt cu ceva ! spuse Crizantema, plîngînd.

Curînd, își reveni, își sumeți pieptul mic, slab și căzu pe gînduri, ca un om mare.

Din curte, se auzi glasul lui Zhang Al Treilea.

— Ea singură are umbrelă. Geruială Picior Mare într-un fel ne e rudă.

— Geruială. Are picioarele mari ? întreba Chen.

— Deloc. I se zice așa din pricină că face pe pețitoarea.

— M-am întors, rosti domnul Chen, intrînd pe ușă.

— Treceți degrabă dincoace. Mîncarea e caldă.

La masă, femeia îi șopti învățătorului să nu fie supărat.

— Cine s-a supărat ? Așa e în familie, lumea se mai ceartă, recunoscu Chen.

— De la Zhenhai, nici o veste, zise ea.

— Liniștește-te. În cîteva zile or să ia legătura cu mine. Cumătră, ginerele tău a făcut treabă bună, capturînd vreo zece arme de la dușman...

Cîtă vreme există iubire, nu are importanță dacă apropierea a două suflete întîrzie. Splendida credea în acest precept. Ea și Zhenxing își mărturisiseră unul altuia sentimentele și, de cînd îl avea tot în preajmă, ea se schimbase mult. Renunțase la vechile sale obiceiuri, era mai veselă și mai sănătoasă.

Sigur, umbra rea a vieții de mai înainte nu putuse să nu se facă simțită. În vară, Zhenxing fusese martor la schingiuirea tatălui său de către ai lui Kong. Atunci îl căutase pe fratele său, dar acesta, aflînd de legătura lui, nu-l înțelesese și-l pălmuise în plin cîmp, lăsîndu-l acolo. Se întorsese acasă și, cînd ultimul suflu de viață se stinsese din trupul muncit de chinuri al părintelui său, se prăbușise peste el, pierzîndu-și cunoștința. Cînd își revenise, primul gînd fusese să termine cu Splendida. Atunci lăsase totul baltă și fugise într-un suflet în Tîrgul Familiei Kong.

— Ce-a fost, a fost, i se adresase el iubitei. Acum o soartă nemiloasă ne-a separat pentru totdeauna. De azi înainte, nu ne mai cunoaștem.

Ea se speriase. Chipul lui era, ca niciodată, răvășit, cu ochii înroșiți, plini de lacrimi.

— Nu vorbi de despărțire. Hai să ne lămurim, implorase ea.

— Să ne lămurim ? Ce mai e de lămurit ? ridicase el tonul, gata de plecare.

Văzîndu-l cum arăta, cu pumnii strînși, orb de furie și de ură, ea se înfricoșase, se trăsese înapoi, lipindu-se de marginea patului și își dusese mîinile la piept.

— Dar ce-ai cu mine ? cu ce ți-am greșit, omule bun...

— Da, sînt bun ! Zhenxing se bătea cu pumnii în piept și continuase, cu durere în glas : Sînt cinstit și voi v-ați bătut joc de mine. Sînt cinstit și am văzut cu ochii mei cum licențiatul Kong l-a ars de viu pe tata. Sînt cinstit și de-aia cei cu inimi de lup și fiere de cîine își bat joc de mine...

— Vai ! Tatăl tău nu mai e ! Splendida prinsese să bocească. Ai murit, tată, tată cum mi se mai frînge inima...

Se jelise un timp, pînă cînd glasul i se stinsese și lacrimile îi conteniseră. La început, Zhenxing se neliniștise, apoi, cum inima i se înmuia, se chircise la pămînt, punîndu-se și el pe plîns.

— Dacă eu sînt de vină, omoară-mă și gata ! Pe cine urăști, omule ? Ai uitat cine sînt ? Tata cum a murit ? Oi face eu parte din neamul lui Kong, dar ce legătură am eu cu el ? Nu el m-a nenorocit ? Zile și nopți la rînd l-am blestemat pe licențiatul Kong cu tot neamul lui ! Omul meu, omul meu bun ! Cu toate că n-am fost dusă în litieră la casa ta, inima asta a mea îți aparține !

— Taci ! răcnise el.

Splendida se trîntise peste rogojina patului și izbucnise în hohote de plîns. Răgușise de tot și uneori nu se auzea mai nimic din ce spunea, alteori vocea i se ridica ascuțită, șuierătoare : „Tată ! Tată !“ Mai întîi îl jelise pe tatăl lui Zhenxing, pe Yu Shizhang, împărtășind nefericirea iubitului său. Apoi, tot plîngînd, își amintise de propriul său părinte, de felul crud și trist în care și el se stinsese, astfel că vărsase lacrimi amare pentru chiar nenorocirea vieții sale. În cele din urmă, nici ea

nu mai știa pe care dintre tați îl plîngea, cele două necazuri amestecîndu-se în sufletul ei. Niciciînd nu plînsese atît de amarnic.

Abia cînd mătușa ei se înapoiase de la cumpărături, încetaseră amîndoi să mai bocească.

— N-am să uit niciodată lacrimile pe care le-ai vărsat acum, o asigurase el. E timpul să mă întoro acasă.

— Pleci ? Ea își înălțase spre el ochii înlăcrimați.

— Tata e mort, iar frate-miu e fugit. Acasă nu sînt decît Piersica și copilul. Au încercat să dea și foc casei.

Splendida rămăsese gînditoare o vreme, apoi vorbise cu voce răgușită, dar firească și sinceră.

— Trebuie să te întorci, sigur, nimeni nu te oprește. Deși eu am un gînd al meu, că n-o să le fii de prea mare folos și în orice caz n-ai să ai cu ce să-ți hrănești cumnata și nepotul. De-aia zic, cumpără un sicriu solid, mergi și-ți îngroapă tatăl, curăță casa și pe urmă revino aici, ca și pînă acum. Poți să treci mai des pe acasă, le duci alor tăi banii de care au nevoie ca să poată trăi. Nu e bine așa ?

— Xing, intervenise și mătușa, altă cale mai bună nu-i. N-ai nici un petec de pămînt și nici o palmă din munte. Iar dacă e să argățești, de ce să n-o faci aici ? Unde să te duci ?

Zhenxing se supusese, cumpărase un sicriu, căutase o căruță și o pornise spre casă, dar acolo cadavrul tatălui său nu mai era. O femeie îi șoptise că îl luase Jiang Mingyiang cu învățăceii săi. A doua zi, Piersica se înapoiase și-i spusese că Yu Shizhang fusese îngropat în pădurea de pini roșcați din fața casei lui Ding. Zhenxing pregătise ofrande de carne și niște santal și hîrtie să le ardă pentru sufletul mortului și alergase într-un suflet într-acolo. Apoi, cu ajutorul vecinilor, reparase acoperișul ars al casei și se întorsese la Splendida. De atunci, din timp în timp dădea pe acasă să-i aducă Piersicii și copilului bani și de-ale gurii. Piersica încerca de fiecare dată să-l oprească.

— Cumnate, ține-ți agoniseala. O scot eu la capăt.

— Cum așa ? Ce, nu mă știi ? protesta el. S-ar putea ca tu s-o urăști și n-am să-i iau eu apărarea în fața ta. Dar banii ăștia sînt munciți !

Cu toate că-i venea greu, Piersica îl prevenea :

— Să nu crezi că eu nu-s în stare să aleg răul de bine. Dar tata a lăsat cu limbă de moarte să nu te mai duci la ea și nu e bine să treci peste aceste vorbe.

Zhenxing nu spunea nimic și se înapoia cu ochii înlăcrimați în Tîrgul Familiei Kong...

Era într-o seară. La lumina opaițului, Splendida și mătușa aranjaseră masa joasă de pe cuptor. Zhenxing sta alături, molfăind o țigară.

— La masă, Xing !

Zhenxing stinse țigara și se apropie de masă. Luă bolul cu mîncare și cînd să ducă bețișoarele la gură, se opri. Se uită lung la tăițeii albi și subțiri, pînă cînd în fața ochilor îi jucă chipul palid al Piersicii. Trase aer în piept, puse bolul pe masă și se ridică.

— De frate-miu nu mai știu nimic, spuse, cu voce tristă. Piersica e amărîtă, și eu... Mai bine plec. Mi-e mai bine dacă sufăr acolo, alături de ei.

Mătușa vroi să-l rețină, dar Splendida crezu că e mai bine să nu se amestece. Zhenxing trecu la el. Splendida intră în camera sa, care fusese rînduită frumos și cu gust, fără stridența de mai înainte. Pe pervazul ferestrei erau două ghivece cu flori — unul cu trandafiri și altul cu palma lui Buddha. Femeia deschise un sertar, scoase niște bani și se duse cu ei în odăița lui.

Zhenxing se afla lîngă pat, strîngîndu-și lucrurile.

— Am venit, spuse ea.

El n-o goni și continuă să-și facă bagajul, din cînd în cînd privind-o. După ce-și legă bocceaua cu o sfoară, ea îi strecură banii în buzunar.

— Ce ?

— Banii pe muncă.

— Nu mi-ai dat prea mult ?

— De atîta vreme te cunoso și eu bine. De nu mă crezi, numără-i.

— Te cred.

— Atunci e bine.

Rămaseră față în față. Nu scoteau nici unul, nici altul o vorbă. Vîntul răbufnea la intervale scurte de timp, pe sub ușă.

Parcă amuțiseră cu totul.

Zhenxing își atîrnă legătura pe umăr.

— Pleci ?

— Plec.

Zhenxing o porni spre ușă. Splendida se luă după el. În curtea întunecoasă, el se opri și se răsuci spre ea.

— Să nu mă socoți un om fără inimă. N-am să te uit, oriunde m-or purta pașii și mi-oi duce zilele.

— Am înțeles prea bine că trebuie să pleci, deși... parcă m-a lovit trăsnetul! Ea se apropie de el. Îi puse o mînă pe piept. Măcar i-ai zis Piersicii ce fel de femeie sînt ? Am întîlnit-o. Mi s-a părut a fi om de înțeles.

— Uf, alții nu-s ca mine și nu se gîndesc la tine.

— Mergi cu bine. Dar mai devreme sau mai tîrziu o să vin la voi să le vorbesc despre mine...

— Să n-o faci, orice-ar fi, zise el, încordat.

— Pe tine nu te privește... își scoase cercelul mic din urechea stîngă și i-l îndesă în mînă. Asta o să-ți aducă aminte de mine! șopti. El îl băgă în buzunar. Du-te, o să încui poarta după tine.

Îl urmă pînă în drum, apoi trase zdravăn drugul de lemn. Stătu înfiptă locului, ascultîndu-i mersul atît de cunoscut; pașii i se auzeau din ce în ce mai stins. Se îndepărtase. Deodată, simți că îi piere toată vlaga din oase și, ca moartă, se prăbuși moale în spatele porții.

8

Moșierul din Rîpa Pinilor Roșcați, Yu Zhishan *, se opri în fața porților negre, străjuite de doi lei din piatră. Poarta din stînga se deschise larg, dar nu intră, ci rămase pe loc, mulțumindu-se doar să tușească de cîteva

* Yu, ideogramă cu sensul de bunătate aici.

ori. Așteaptă pînă ce un portar se ivi și se frînse din șale, poftindu-l înăuntru. Abia atunci, Yu Zhishan își ridică poalele robei și păși hotărît peste pragul înalt. Străbătu un coridor larg și ajunse în curtea din față. Intendentul Wan Gezi, cu revolverul prins la șold, îi ieși în întîmpinare și, în chip de umil salut, împreună mîinile și le ridică în dreptul frunții, în același timp plecîndu-se adînc.

— Ați venit prin zăpadă, cu noaptea-n cap, unchiule! spuse el.

— Stăpînul tău e încă acasă? întrebă el din mers, luînd-o spre curtea din spate.

— S-a înapoiat ieri de la județ, răspunse intendentul, mergînd în urma oaspetelui. E vesel, a jucat pietre toată noaptea la Pavilionul Iarnă-Primăvară și... e încă în pat.

— Aha! Ce l-o fi înveselit? Yu Zhishan așteptă răspunsul, cu urechile pîlnie.

— Nu știu prea bine. Poate să fie... A poruncit pentru diseară o masă de opt persoane!

— Mda! Și pe cine-a chemat?

— Oameni de la județ, dar și de-ai noștri... A trimis invitații.

— Mie de ce nu mi-a trimis? izbucni Yu Zhishan de-a dreptul îndurerat, oprind o clipă bastonul în aer.

— La ce v-ar folosi invitația? răspunse Wan în batjocură.

— Crezi că nu merit? Cine are pămînt mai mult decît mine în Rîpa Pinilor Roșcați? se supără Yu.

— Vreau să zic că unchiul e de-al nostru și poate să vină și fără invitație.

— Ei, așa da, admise moșierul, venindu-i inima la loc. La urma urmei, ce lucru grozav l-a făcut să se bage la cheltuială?

— Noi, slugile, n-avem voie să flecărim. Dar deoarece sînteți aici, o să aflați numaidecît.

Vorbind, cei doi trecură prin fața clădirii principale, alcătuită din cinci încăperi, și ajunseră în curtea din spate. Acolo se ridica o nouă casă cu cinci camere, iar în partea de răsărit se afla o poartă în formă de lună, care dădea într-o altă curte. Intendentul grăbi pașii, îl intro-

duse pe oaspete în salonul central şi porunci să se aducă ceai.

— N-am vreme. Cînd se scoală stăpînul tău ? se arătă Yu Zhishan plin de neliniște.

— Cum credeți ? Să-l trezesc pe Excelența Sa ?

— Sînt grăbit, nici vorbă, dar... Yu Zhishan se afla la grea cumpănă. Dacă e obosit, poate că nu e bine să-l deranjez.

— O să trebuiască să aşteptaţi ceva, îi rîse intendentul în nas. Şi eu sînt ocupat şi n-am să pot să vă ţin companie.

— Zi-le slugilor să nu facă zgomot prea mare, îl sfătui el, ca un adevărat stăpîn al casei.

— Asta-i regulă veche, aminti Wan şi plecă.

— S-a ajuns şi ăsta, dintr-un biet paznic... îl boscorodi Yu Zhishan, aşezîndu-se într-un fotoliu. Luă o ţigară de pe masă, o aprinse şi se apucă să tragă din ea cu poftă, măsurînd cu ochii săi mici, de găină, lucrurile bogate din încăpere.

Salonul, cît trei camere obişnuite, era încărcat cu mobilă grea, lăcuită în negru. Pe pereţi atîrnau tablouri semnate de celebrităţi în caligrafie şi pictură ; în mijlocul peretelui de la miazăzi, era agăţat un tablou cu genealogia familiei *, încadrat de două rulouri verticale pe care erau caligrafiate următoarele : „Virtutea şi bunătatea s-au transmis din tată în fiu nepieritoare peste veacuri“şi „Poezia se respiră ca aerul, cultura e renaştere“. Iar dedesubt, pe un rulou orizontal era inscripţia : „Licenţiatul Kong, din descendenţa sfîntului învăţător al neamului, supranumit Zhengda“.

Yu Zhishan se uită atent la fiecare caligrafie, rîzînd în sinea sa : „Lunecosul ăsta bătrîn, uite de ce e în stare ! Confucius e oale şi ulcele de cîteva mii de ani, şi ăsta se socoteşte că se trage din spiţa lui. Ei au fost izgoniţi de Primul împărat al Chinei în locurile astea muntoase,

---

* Cei desprinşi din spiţa lui Confucius, Kong Fuzi, au păstrat înregistrate cu strictețe numele tuturor descendenților marelui învățat. Din secolul al V-lea î.e.n. pînă în prezent au existat mai bine de şaptezeci de generaţii, pe linia urmaşilor direcţi.

în Kunyu, și ce, parcă-și mai știu șirul? Agață hîrtiile astea numai ca să-i bage în sperieți pe țăranii proști. I-auzi la el, licențiat! Cît a mai cheltuit ca să-și poată cumpăra bonetă de cărturar!..." Apoi privirea îi coborî spre o masă înaltă și îngustă, așezată de-a lungul unui perete, plină cu obiecte sculptate în lemn și cu cărți vechi. „Ce bine le-ai orînduit, ca să iei cu ele ochii. Fiule, te știu de mic. Mă întreceai la socoteli, erai mai grozav decît mine, mai răbdător...".

Cum făcuse licențiatul Kong avere, Yu Zhishan era cel mai în măsură să știe. Dacă se ridica un licențiat dintre țărani, era un lucru ieșit din comun, despre care se ducea vestea cale de o sută de *li*, iar oamenii puteau să nici nu-i cunoască numele, spunîndu-i simplu, licențiatul. Și dacă acest supranume avea sens de injurie sau de venerare, dacă era rostit în derîdere sau din toată inima, depindea numai de omul în cauză, de felul cum se arăta el în ochii mulțimii. Numele din pruncie al licențiatului Kong fusese Poama, cel de școlar — Kong Qingru —, iar numele poetic — Zhengda, cu sensul de urmaș direct din Kong Fuzi, Confucius. Tatăl lui, Kong Xuangui, era cunoscut mai degrabă sub porecla sa de Drac Împielițat, decît sub numele său adevărat. În tinerețe, lucrase la județ ca grefier mărunt și colector de cereale și, strîngînd ceva avere, deschisese un han în Wendeng. Cine se ducea la oraș, vrînd-nevrînd, trebuia să tragă la el, altfel o pățea. În șapte ani, omul acesta își ridicase în Tîrgul Familiei Kong o gospodărie ca nimeni altul.

Numai că oamenii cu cît sînt mai bogați, cu atît se lăcomesc mai tare; Kong Xuangui trăsese învățăminte din propria-i experiență: nu existase funcție care să nu-i aducă bogăție. De aceea, pe băiatul cel mare, Kong Qingru, îl trimisese să învețe carte, să-și facă nume cărturăresc, să ajungă mandarin și să sporească averea familiei. „Cu bani, cumperi și pe dracul", era deviza lui. La primele examene, cu o grămadă de bani și cu insistenta pretenție arogantă că în vinele lui Kong Qingru curge sîngele sfîntului Kong, tatăl obținuse pentru fiul său rangul de licențiat. Amîndoi se lăudaseră că avea să le meargă la fel de ușor și la treptele cărturărești urmă-

toare, însă planurile lor dăduseră greș. Tulburările din țară duseseră la căderea împăratului și la desființarea sistemului de examene mandarinale. Totuși, titlul de licențiat era suficient să-l arate pe Kong Qingru într-o altă lumină. Iar ca să facă avere serioasă, el era cu mult mai priceput decît tatăl său, dispunînd de o fățărnicie fără egal. La început, el fusese doar șeful unui sat, apoi căpetenie de comună, pentru ca, după aceea, să ajungă promovat șef de district. Trecuse prin multe evenimente, revoluția burgheză din 1911, înfruntările dintre nord și sud, ciocnirile dintre clicile militariste și încă multe alte zguduiri sociale. Țara fusese cu totul răscolită, aproape dată cu fundul în sus, numai Kong Qingru rămăsese mereu la putere, la fel de stabil și de neclintit. Prin 1910, cînd în țară bîntuise o epidemie teribilă, el se apucase să fabrice simulacre de medicamente, pe care le vînduse la prețuri enorme. În urma tratamentului cu ele, cei săraci mureau pe capete, iar bogăția lui nu înceta să sporească, încît chiar vestita cîrciumă a Pavilionului Iarnă-Primăvară se ridicase pe aceste cadavre. În 1928, cînd țăranul Duan se pusese în capul răzvrătiților și năruise capitala județului Múping, sărăcimea tîrgului se sculase la luptă, dăduse foc pavilionului, iar pe Kong Drac Împieliat, care intrase în al optulea deceniu de viață, dar încă se ținea bine, îl aruncaseră în flăcări. De atunci, licențiatul Kong trăsese ceva învățăminte — fără o putere armată, chiar și bogat era greu. Comunele aflate în subordinea sa erau mari, întinse, cu armată suficientă pentru autoapărare. Și dacă în alte districte, pe baza stipulațiilor superioare, forțele locale de reprimare ajungeau la treizeci de oameni, care dispuneau de zece cai și de zece biciclete, după ce Kong Qingru se căpătuise cu funcția de șef de district, își alcătuise o trupă bine înarmată de peste cincizeci de oameni. Pe fiul său al doilea, Kong Xian, îl făcuse comandant, astfel ca ordinele să pornească din chiar casa sa.

Licențiatul mai avea doi frați mai mici. Mijlociul, Kong Qingbin, era directorul băncii și administra atelierul de fire de mătase, iar mezinul, Kong Qingchou, se ocupa de cîrciuma care fusese reconstruită și era chiar

mai arătoasă decît înainte de incendiu. Pavilionul Iarnă-Primăvară nu era un birt oarecare, ci un local de soi care închiria și camere și, pe deasupra, aici se stabilea și prețul cerealelor. Aici, și nu altundeva în tîrg, veneau la întrevederi și întîlniri înalții mandarini.

Fiul cel mare al lui Kong Qingru, Kong He *, răspundea de trei prăvălii de mătase deschise în orașul Tianjin, unde ucenicea și Aur Scump, băiatul cel mare al lui Zhang Al Treilea. Licențiatul însuși era directorul școlii centrale din district.

În felul acesta, Kong Qingru pusese în întregime monopol pe puterea politică, militară, economică și culturală a districtului — întrecîndu-l de departe pe bătrînul său tată, Kong Xuangui, Dracul Împielițat.

Ochii lacomi, mai să se scurgă, ai lui Yu Zhishan, cîntăriră obiect după obiect și brusc ei fură atrași de două scaune pe care, obosit cum era, s-ar fi putut întinde. Se duse, se așeză pe unul din ele ,apoi sări ca ars **, pipăindu-și speriat fundul :

— Bravo, flăcăule ! Te-ai gîndit cum se cuvine, pe ăsta știu că te odihnești, nu glumă ! murmură.

Se așeză în fotoliul unde stătuse mai întîi și descoperi pe măsuța din fața sa ceașca de ceai și ibricul, curatelună, care-i fuseseră aduse de la bun început, de o slugă. Se uită cu luare-aminte la ideogramele de pe dosul farfuriei : „Jingde zheng ***, provincia Jiangxi...“ Aruncă o privire spre ușă și vîrî ibricul de porțelan sub haina mare din blană de oaie.

Chiar atunci, intendentul Wan își făcu apariția. Ochii lui ca de bou inspectară camera. Cînd Yu Zhishan dădu să deschidă gura, intendentul țipă ca mușcat de șarpe :

— Vai, lipsește ibricul ! E primit în dar de la un om mare și pentru el mă trăsnește stăpînul !

În chipul cel mai firesc, Yu Zhishan îl scoase de sub haina sa.

---

* He, Somptuos.

** Este vorba de un obiect decorativ, cu sculptură în relief și pe partea pe care te așezi — pe care de obicei se pune o pernă.

*** Localitate celebră prin cuptoarele sale de fabricare a porțelanului, datînd de mai multe sute de ani.

— Mda, uite-l la mine, cum să se piardă ? Am auzit că dacă porțelanul e de preț, omul poate să încălzească apa din el chiar la temperatura corpului său. Vroiam să-l încerc.

Plin de venerație, ceremonios, intendentul luă în mînă ibricul.

— Vă știu cît sînteți de inimos, unchiule, rosti. Nu vă mint deloc cînd vă zic că de cîte ori ne onorați cu vizita dumneavoastră, nu știu cum se face, că se topește cîte-un obiect din casă.

Yu Zhishan se făcu a nu-l fi auzit.

— La o casă mare, nu-nseamnă nimic dacă se pierd acolo, cîteva lucrușoare ! zise.

— Aveți inima largă, dar în casa asta pînă și acele se țin cu număr.

Yu Zhishan fornăi de vreo două ori pe nas, apoi schimbă vorba.

— Stăpînul tău n-a apărut ?

— Acuș apare.

— Adu-mi iute mîncarea, porunci Yu Zhishan, sumețindu-și capul și îmbățoșîndu-se.

— Vai, unchiule n-ați mîncat de dimineață ? se prefăcu Wan că nu pricepe.

— Prostii ! i-o tăie Zhishan. De cîte ori vin aici, iau masa. Ce, ai uitat ?

— Mda. Dar în clipa asta nu-mi dă mîna.

Intendentul făcu o plecăciune și se retrase.

— Slugă spurcată ! Îți bați joc de mine, ai ? îl ocărî Yu Zhishan. Albul porțelanului îi sărea în ochi. Puse mîna pe două cești și le îndesă în sîn.

Kong Xian, cu fața sa prelungă și închisă la culoare, trecu pragul, azvîrlindu-se într-un fotoliu.

— Ce treburi, unchiule ?

— Urgente ! E greu, Xian, fiule...

— Intendente Wan, adu mîncare ! porunci Kong Xian.

— Iar mîncați aici, domnișorule al doilea ? întrebă Wan, sosind în fugă și făcînd cu ochiul.

— Vezi-vezi ! îl luă în primire Kong Xian cu răceală. Aici ! Îngrijește-te de-o băutură bună !

— Da, stăpîne, încuviință intendentul și se grăbi la treabă.

— Xian, am dat de belea !

Yu Zhishan se opri. Se ridică şi se apropie de Kong Xian. Acesta, cu chipul aproape negru, clocotea de mînie. Pe obraz, lîngă ureche, avea o zgîrietură.

— Cu cine te-ai bătut ? întrebă Yu Zhishan, cu interes.

— Pe mă-sa ! izbucni Kong Xian, aprinzînd altă ţigară. S-a făcut tot mai băţoasă.

— Cine ? Cine are atîta îndrăzneală ? Yu Zhishan apucă bastonul din lemn de curmal. Spune-mi mie cine îndrăzneşte să ne-nfrunte la noi acasă !

— O femeie, pe...

— E nebună. Sau vreo proastă...

— Nici zece ca tine la un loc nu-i ajung la suflet.

— Da' cine-o mai fi ? Merg la ea şi-o omor !

— Lăptuca.

— Ah, cîntăreaţa... vădana... Văzînd că o slugă intră cu mîncarea, Yu Zhishan se repezi în faţa mesei şi nu mai aşteptă ca bolurile cu supă să fie lăsate jos. Luă unul şi-l sorbi, lacom, apoi se şterse cu dosul palmei şi continuă, satisfăcut : Lasă supărarea. Ia un pahar, sau gustă ceva... O bucată frumoasă de piept de găină îl făcu să-şi înghită restul vorbelor.

— Femeia asta, mama ei, pur şi simplu nu mai ştie ce-i ruşinea ! izbucni Kong Xian, înmuindu-şi buzele în alcool. Înainte, jucam pietre împreună, beam, mîncam, pe urmă îmi cînta... Iar acum nu mă mai ascultă deloc. Ieri seară am trimis un om după ea şi nici că s-a sinchisit să vină. Atunci m-am dus chiar eu s-o invit la Pavilionul Iarnă-Primăvară şi ea, ca o zgripţuroaică, a trecut la atac... Pe mă-sa...

Yu Zhishan se înfruptă în voie din carnea gustoasă, apoi examină faţa nepotului său după soră :

— Îmi pare rău, fiule, pentru o femeie, nu merită...

— Tu nu înţelegi nimic. Nu ştii decît să strîngi avere şi să cumperi pămînt şi iar pămînt.

— Cine e ăla care nu te pricepe, prostuţule ? La tinereţe, e bună cîte o femeie, dar nici să te aducă-n halul ăsta. Tîrgul e plin de femeiuşti, de ce-o vrei tocmai pe ea ? Uite, în Rîpa Pinilor Roşcaţi, am două. Una e cam bătrînă, de vreo cincizeci de ani, dar cealaltă n-are decît

vreo douăzeci și ceva. Au stat amîndouă într-o casă din orașul Yantai. Dacă ai poftă, vino cu mine. N-o să te coste mai mult de-un *yuan*.

— Tu nu te gîndești decît la bani. Ehei, Lăptuca...

— Lasă, lasă ! Nu-mi spune mie că are carnea parfumată... Yu Zhishan mîncase de-a valma, de-aici dintr-un fel, de dincolo din alt fel și tot așa, pînă golise tava. Mai e ceva ? întrebă.

— Să vină cineva ! strigă Kong Xian. Mai aduceți bucate. Repede !

— Cerule, oh, cerule ! Ucide-mă ! Arde-mă de vie ! Pune mîna pe sabie, om cu inimă de lup, și ia-mi viața ! Sau împușcă-mă, hai !

Vocea ascuțită a femeii trecu prin zid, parcă străpungîndu-l.

Yu Zhishan înlemni, Kong Xian azvîrli încolo bețișoarele cu care mînca și ieși în cadrul ușii.

— Încă n-ai încheiat, ticăloaso ?

Îmbrăcată în brocart și împodobită cu giuvaiericale de aur, femeia stătea în mijloeul curții, cu părul în neorînduială, căzîndu-i în ochi.

— Dacă vrei s-o închei cu mine, împușcă-mă, sau taie-mi gîtlejul, urlă ea, ca apucată ! Atunci strigoiul meu o să-ți mănînce ficații ! Te ții toată ziua la oraș, în capitala județului, iar la înapoiere nu dai pe-acasă și alergi zor-nevoie mare la Lăptuca aia, naiba știe cum o arăta, mică sau mare, neagră ori albă...

Kong Xian se năpusti asupra femeii s-o lovească. Intendentul Wan și cîteva slugi îi ațînură calea.

— A lui Xian ! strigă Yu Zhishan, mergînd înaintea femeii. Nu se face să lași lumea să te rîdă. Kong Xian e ocupat pînă peste cap și dacă dă rar pe acasă nu trebuie să ai îndoieli în privința lui.

— Păi, sigur, ești unchiul lui și de-aia-i iei apărarea, nu cedă deloc femeia. Își bate joc de mine ! Că doar nu-l rabd de o zi-două. La început n-am vrut să-l fac de rîs, dar atunci cînd mi-am dat seama ce inimă are, și că nu-și trece zilele și nopțile decît la putori... Uite, Lăptuca i-a lăsat și semne pe față. Mă mir că n-a adus-o acasă, s-o culce lîngă mine în pat...

— Te bag în mormînt, băbătie! Kong Xian scoase pistolul.

Cum se aflau atîția în jurul bărbatului, femeia sări și mai rău cu gura pe el :

— Ești în stare, inimă veninoasă! Omoară-mă! Știu că las în urmă un nume curat, dar pe tine o să te pîrlească bine tartorul dracilor.

— A lui Xian! se amestecă iar Yu Zhishan, pe un ton ferm. Ce fel de oameni sîntem noi, să ne facem de rîs sub ochii slugilor?

Vreo zece slugi se îngrămădiseră acolo, dar nu cutezau să sufle o vorbă în fața tinerei stăpîne. La rîndul ei, femeia prinse curaj :

— El să hotărască dacă vrea sau nu să ajungă de rîsul slugilor, replică ea. Eu nu-s o sărăntoacă, să nu prețuiesc nici măcar un bănuț. Oricît ar fi de mare tatasocru, nu poate să acopere cerul cu o mînă. Vă știu eu pe toți, tineri și bătrîni, ce vă poate pielea.

— Uite-ți socrul! șopti Yu Zhishan, înspăimîntat, aproape aruncîndu-se înainte.

— Și ce dac-a ieșit? Piciorul meu n-are frică de încălțări strîmte, ce-i de speriat... însă, brusc, vocea ei de femeie trecută scăzu, pînă la a se stinge de tot. Amuți. Rămase locului, uitîndu-se plină de groază spre poarta în formă de lună tăiată în zidul gros.

De acolo se auzi cineva tușind. În chiar aceeași clipă, toți cei prezenți încremeniră. Nimeni nu mai scoase un cuvînt. Intendentul Wan se repezi spre poarța aceea laterală, încovoindu-și spinarea.

De dincolo de poartă răzbătu iarăși o tuse ușoară.

— V-ați sculat, Excelența Voastră? îșî întîmpină intendentul Wan stăpînul.

Kong Qingru își făcu apariția. Capul îi era acoperit cu o căciulă înaltă din blană de castor. Avea o față colțuroasă, ușor prelungă, însă plină, cărnoasă, cu riduri vizibile. Se purta cu mustață neagră, tunsă scurt. După luciul tenului, se vedea că era proaspăt bărbierit. Îmbrăcase o haină îmblănită, cu fața de mătase de culoare cafenie, și pantaloni largi, groși. Trecu pragul agale, ca și cum ar fi ieșit la plimbare, ținîndu-și mîinile la spate și scoțîn-

du-şi burta în afară. Ridică uşor pleoapele grele, umflate, şi întrebă încet, potolit :

— Pe ce pricină vă certaţi ?

Se lăsă tăcerea. Yu Zhishan înaintă spre el, numai zîmbet.

— Te-ai sculat, frăţioare ? Hai în salon, să te odihneşti. Aşa-s tinerii, de prea sătui ce sînt.

— Tu eşti, Zhishan ? Kong Qingru se răsuci spre el.

— Ám venit cu noaptea-n cap. Am o vorbă...

— Mda. Să plece fiecare la ale lui, rosti, întrucîtva înnegurat, şi se îndreptă spre salon.

Slugile se împrăştiară. Nevasta lui Kong Xian prinse să plîngă încet.

— De ce plîngi ? întrebă socrul, întorcînd capul.

— Încă n-ai încetat, soacro ! scrîşni Kong Xian, repezindu-se spre ea şi apuncînd-o de păr.

— Ia mîna ! îşi opri licenţiatul Kong fiul. Pleacă ! Du-te !

Kong Xian scuipă şi intră în salon. Licenţiatul stătu un moment, să se calmeze, şi i se adresă nurorii :

— Dacă te pune în situaţii grele, înjositoare, spune-mi mie şi am să te ajut. Cînd fiul nu se ţine pe calea cea dreaptă şi tatăl nu are putere de convingere, tatăl e cel vinovat. Du-te şi te linişteşte, o să-l învăţ eu minte.

Femeia fu luată de o slujnică şi dusă în casa din faţă. Kong Qingru tuşi iar, apoi porni decis spre salon.

Bucatele de pe masă fuseseră strînse şi înlocuite cu ceai din cel mai fin.

— Xian, nu-ţi mai permit să te mai certi aiurea cu nevastă-ta, declară tatăl.

— Ea e de vină, soacra...

— Am auzit despre ce e vorba. Eşti mare de-acum, de ce mă obligi să mă ocup de treburile tale ? Te ridici, să te-ajungi, într-o viaţă întreagă, dar casa ţi-o poţi distruge într-o singură zi. Am trecut prin multe şi nu mai am răbdarea de altădată. Dar tot ce-am clădit, averea, renumele, rămîn pe umerii voştri, ai tăi şi ai fratelui tău cel mare. Din cauza femeilor, ai să-ţi pierzi calităţile de cărturar.

— Așa e, interveni Yu Zhishan. Xian, băiatule, tatăl tău se aseamănă cu tine în privința capacității, dar te întrece în felul lui de a fi, de a se purta. Mama lui — se întoarse spre licențiat —, surioara mea cu viața subțire ca pergamentul, de cîte ori nu i-a spus să fie cu grijă...

— Dacă-ți moare soțul, nu te recăsătorești și dacă-ți pierzi soția n-o înlocuiești. Acesta este preceptul urmat cu strictețe, fără nici o abatere, de neamul Kong. Altfel ce fel de urmași ai sfîntului părinte am mai fi? vorbi licențiatul pe un ton aspru, așezîndu-se greoi în fotoliu.

— Chiar că-i drept! se grăbi Yu Zhishan să aprobe. Păstrezi numele nepătat și casa îți înflorește.

Kong Xian tăcu, dar în sinea lui îl boscorodi răutăcios: „S-a ținut de o mulțime de păcătoșenii, vorbe de clacă, bune pentru alții. Nu s-a însurat din nou spre binele lui. Parcă de cîte ori merge la oraș își petrece nopțile singur? Și camera secretă din Pavilionul Iarnă-Primăvară? Că n-o fi pregătit-o pentru mine! Frate-miu are trei favorite în Tianjin, iar a lui stă aici cu noi și nu pomenește nimic despre asta. Puțin ar lipsi să dau eu lucrurile în vileag și să mă apuc să-i zic mamă, nu cumnată... Iar după Lăptuca nu i-au sfîrlit călcîiele ani în șir? Ba nici acum nu s-a lăsat cu totul.

— Poți să pleci, zise tatăl, cu intenția vădită de a nu-i asculta punctul de vedere. Vezi dacă s-a sculat Yan Zizheng. Condu-l aici.

După ce Kong Xian ieși, Yu Zhishan își dădu drumul:

— Nu te supăra pe copil.

Licențiatul își scoase abia acum căciula. Coada, încolăcită pe cap, părea de bivol, atît era de groasă.

— Să mă supăr? glumi licențiatul. Ei, Zhishan, ai răcit, de îți curge nasul?

Yu Zhishan se șterse cu grijă la nas cu amîndouă mîinile.

— Am înghețat cît am stat în curte, se scuză, zîmbind.

— Mai bine vezi cum te îmbraci, parcă-ai fi un cerșetor. Unora ca noi nu le e îngăduit să tremure de frig. Ești om cu stare, ai slugi.

— Averea mea e mică. M-am îmbrăcat așa fiindcă am venit la tine, pe-acasă stau și mai golaș. E și bine, pe de-o

parte... Atent la reacția gazdei, Yu Zhishan se opri, înghițind în sec.

Kong Qingru apucă cu mîna o prăjitură făcută cu ou și începu s-o mănînce pe îndelete. Lăsîndu-i gura apă, Yu Zhishan își trăgea din cînd în cînd nasul.

— Am încercat și eu, ca tine, să nu pun dimineața nimic în gură, dar n-am izbutit. Prăjitura asta îți ține de foame?

— Ia și mănîncă! Licențiatul făcu un gest spre supa din cuib de rîndunică.

— Mîncare am luat. Gust cîteva... se repezi Yu Zhishan apucînd două prăjituri și mușcînd din ele cu poftă. Oh, se topesc în gură, nu alta, și sînt pline de aromă. Xian a pățit-o din pricina Lăptucăi. Cîntăreața asta prea ne înfruntă și ar trebui învățată minte. Dacă nu ascultă, găsește-i o vină și trimite-o la temnița județeană.

— Lăptuca a trecut prin necazuri și se lasă greu... Dar rufele murdare ale casei se spală în familie, iar nu sub ochii altora. Ca să nu mai spun că fratele ei are însărcinări speciale în Weihai...

— Nu tu l-ai sprijinit la început pe Yang Gengxin? Ai ajuns să-ți fie frică de el.

— Tu nu te pricepi. Floarea frumoasă o rupi greu. Zhishan, de azi înainte nu-i mai dau voie lui Xian să se ducă peste cîntăreață. Nevastă-sa n-o fi nici ea urs, însă are gură spurcată. Ai auzit-o chiar tu, m-a blestemat pînă și pe mine.

Yu Zhishan se grăbi să-i dea dreptate. Simțea cum i se umflase burta să-i plesnească, nu alta, de la atîtea bunătățuri. Își desfăcu puțin cingătoarea de la haină. Cele două cești alunecară în jos, pînă la buric. Noroc că pantalonii îi erau prinși cu altă curea, altfel le-ar fi scăpat pe jos.

— Frate, cît te-a costat acest nou serviciu de ceai? întrebă cu gîndul la cestile din sîn, în timp ce ochii i se plimbau, neliniștiți, peste tava de pe masă. Primesc mereu oaspeți și...

— Le-am primit de la Yan Zizheng. Porțelanurile astea și canapeaua de colo.

— E bogat.
— Un sărăntoc.
— Atunci de ce te amesteci cu unul ca el ?
— Acum lumea e-a lui, de-aia !
— E mai mare decît așa-zisul rege al peninsulei Jiaodong ?
— Liu Zhennian nu e nimic. Kong sorbi din ceai și primi luleaua umplută de Yu Zhishan. După ce trase din ea cu sete, urmă : China e de mai mulți ani în cea mai mare dezordine. Partidul de guvernămînt n-a reușit să pună la punct lucrurile.
— Deci steagul în cinci culori n-are...
— Rupe-l și șterge-te la fund cu el.
— Vezi departe, exclamă Yu Zhishan, admirativ. Acum cîțiva ani, cînd i-ai zis lui Xian să intre în Partidul Naționalist, eu nu m-am dus cu el, numai ca să nu cheltui cîțiva *yuan*-i cu formalitățile... Acum e tîrziu.
— Tîrziu nu este. Partidul Naționalist tocmai își sporește rîndurile. Am cele mai bune raporturi cu Yan Zizheng. Îl aștept aici să stabilim împreună o politică față de comuniști, ca să ne găsim o dată liniștea.
— E bine. Lucrurile nu-s prea domolite. De-aia am venit și eu.
— A venit directorul Yan, stăpîne, anunță intendentul, intrînd în fugă.
— Invită-l !
Kong Qingru ieși înaintea oaspetelui.
— Frate Yan, te primesc cu plăcere în adăpostul meu sărăcăcios, îi vorbi, înclinîndu-se. Sînt vinovat că nu ți-am ieșit în întîmpinare mai de mult.
— Ce vorbă e asta ? întrebă Yan Zizheng, răspunzîndu-i pe măsură la salut. Sînteți seniorul, cum aș îndrăzni ?
Yu Zhishan ardea de nerăbdare să-i fie prezentat înaltul oaspete, dar cei doi trecură umăr la umăr spre poarta în formă de lună. Se auziră cuvintele pline de căldură prin care cei doi se invitau unul pe altul să ia loc. Supărat, Yu Zhishan se simți ca un cățel lăsat dincolo de ușă. Merse în curte, se plimbă încoace și încolo, apoi își netezi puțin straiele, își îndesă căciula pe cap și se strecură și el pe poartă. Dar intendentul Wan îi bară calea.

— Stăpînul mi-a poruncit să nu las pe nimeni din afară.

— Unchiul casei e om din afară ?

— Nici vorbă ! Dar dacă intrați, stăpînul o să se supere și are să fie vai și amar de pielea mea. Dar pot să vă anunț.

— Nu e cazul. Yu Zhishan trase de el să-l oprească și chiar atunci Xian ieși din casă. Xian, aș vrea să ascult și eu ce discutați, zise.

— Ia-o mai încet. Trage și tu cum poți cu urechea, mă întorc acum...

Yu Zhishan păși în vîrful picioarelor pînă în antreu, unde fu asaltat de un miros fin de țigară. Ciuli urechile.

— ...Cît m-am chinuit să stăpînesc dezordinea de pe aceste meleaguri, uită-te numai, ca să înțelegi, la neaua din părul meu, vorbi licențiatul Kong... Cum or fi comuniștii, nu prea știu, dar peninsula noastră e la dispoziția mai multor persoane, care se luptă între ele pentru supremație. Și cine să le înfrîngă, dacă nu Partidul Național al lui Jiang Jieshi ?... Partidul Comunist e mic, cum o să-i fie unul ca el rival domnului Jiang ?

— Lichidarea comuniștilor nu e o problemă. Numai că Partidul Comunist și-a creat armată proprie, are baze de schimb și a venit cu așa-zisa revoluție a pămîntului. N-am să-ți ascund că în sud, în cîteva provincii, fac zgomot destul de mare în jurul acestei chestiuni. I-am încercuit de cîteva ori, însă de fiecare dată au scăpat..

— Ah...

— Instrucțiunile cer să grăbim înarmarea locului, să întărim forțele polițienești și să reparăm drumul din Qingdao spre Weihai. Astea ar fi urgențele...

Glasurile se auzeau cînd tare, cînd încet, uneori doar cîteva cuvinte, alteori fraze întregi sau rîsete. Yu Zhishan înțelegea și nu prea. Hotărî să intre. Își aranjă iarăși hainele pe el, numai că tot trăgînd de ele răsunară deodată două zgomote seci și cele două cești căzură la pămînt.

— Cine e ? întrebă Kong Qingru, aspru.

— Eu. Eu sînt ! strigă Yu Zhishan și intră. Mă bag și eu, Excelență. Mă bag și eu. Uite, dau zece *yuani*...

— Nu înțeleg. Unde te bagi ? întrebă licențiatul, supărat.

— Oh, mi se învîrtește capul. Păi n-am spus că mă bag și eu în Partidul Național ?

Yan Zizheng îl măsură, disprețuitor.

— Dînsul...

— O rudă. Zhishan, dînsul este directorul Yan.

Yu Zhishan își scoase căciula și se aplecă adînc.

— Sînt fericit că vă văd în casa cumnatului meu, spuse.

— Dacă aveți recomandarea fratelui Zhengda eu nu mă opun, ba vă salut cu plăcere, rosti Yan, cu un zîmbet superior, sorbind din țigară.

— Zece *yuani* ajung ? Mai mulți...

— Zhishan, du-te și stai în altă cameră, îl întrerupse licențiatul Kong.

— Plec și eu. Mă duc la district pentru niște formalități pe linie de partid, spuse Yan și-și luă boneta.

Kong Qingru îl conduse, iar la întoarcere își certă cumnatul.

— Tot așa ai rămas, de la țară ! Nu știi decît de bani !

— Numai eu ? Alții ce mai știu ? Banii-s ca nutrețul, toți le cunosc prețul !

— Iar vorbești ? Încetează o dată !

— Venisem cu inima deschisă să vă ascult și voi...

— De cînd te știu, nu iei seama decît la cîștigul imediat, nu vezi mai departe de lungul nasului, îi explică licențiatul după ce termină luleaua și se mai calmase. Ce-am vorbit noi nu e un secret față de tine. Yan Zizheng ne cere să fim atenți la mișcările comuniștilor.

— Parcă i-am lichidat.

— Doi sau trei... Dar au mai rămas !

— Uite ce vroiam eu să te întreb. A venit cineva din răsărit și mi-a spus că japonezii au ocupat întreaga regiune de nord-est, ucigînd fără milă tot, săraci și bogați la un loc. Acum s-au apropiat de noi. Domnul Jiang de

---

* Zhengda, onorabil, drept, onest.

la Partidul Naționalist e un om foarte capabil. Nu se ocupă de noi ?

— Adversarul nostru cel mai mare e Partidul Comunist. Întîi terminăm cu el și pe urmă vorbim de japonezi.

— Aha ! Rău, mai sînt și tîlharii obișnuiți. Frățioare, am venit așa de noapte ca să-ți zic că am fost amenințat.

— Cînd ?

— Ieri...

— Cum de nu te-au...

— Ascultă. Ieri m-am dus cu sluga pe muntele de miazăzi, să văd de niște lemne de foc. Ca din pămînt, au apărut bandiții și, nici una nici două, fără nici cea mai mică lămurire, mi-au prins omul, l-au legat bine, i-au îndesat în gură o batistă și au dispărut cu el. Pe mine m-au povățuit să mă întorc în sat și să duc vestea că mîine dimineață vor o mie de *yuani* ca răsoumpărare. Spune, să nu faci pe tine, de frică ?

— Îmbrăcămintea jerpelită te-a salvat, rîse licențiatul.

— Chiar așa. M-am tot gîndit eu ce trebuie să fi fost de-am scăpat ca prin urechile acului și mult mai pe urmă mi-am dat seama de ce. Ei aveau un fir de-al lor. Știau că urc pe munte, dar cum să-și închipuie că o să fiu îmbrăcat mai prost decît slugă ? Ei, acum ce mă fac ?

— Nimic ! Cînd au să-și dea seama că au înhățat sluga, or să-i dea drumul.

— Frate, să nu fie mîna lui Kong Juren. Ăsta ne e dușman recunoscut.

— A fugit de vreo jumătate de an și nu i s-a dat de urmă, nu s-a aflat încotro a apucat-o tînărul ăsta zăbăuc, zise Kong Qingru după un timp de gîndire. Așa cum îl știu eu, îl cred în stare de astfel de năzdrăvănii.

— Bun sau nu, s-a făcut tîlhar de drumul mare.

— Ei se au bine cu comuniștii. De azi înainte fii atent la mișcările dracilor ăștia. La Rîpa Pinilor Roșcați sînt mulți sărăntoci, vedeți să nu dați de ceva.

— Da, da. Da. Întîi să-i ucidem pe Yu Shizhan și pe fiii săi. Precis sînt comuniști !

— De ce ?

— Nu sînt cinstiți. Și ne înfruntă !

— N-avem nici cel mai mic motiv. De-ar fi comuniști, li s-ar duce vestea. Oricum, fii cu ochii pe ei !

Deodată, Yu Zhiszan își aminti de ceva.

— Am auzit că astă seară dai o masă mare. Ce serbezi ?

— Ai ureche lungă. Ce să mai serbez, că doar m-am îngrășat ! Sînt președintele Consiliului intercomunal de la noi din district,dar cînd am fost făcut șef peste district, fiind și cărturar, funcția de președinte am vrut s-o trec altuia. Dar nici nu mi-a dat prin cap că cei de la județ n-or să-mi permită. O să se mărească numărul soldaților. Dacă înainte se plătea unul la o sută de *mu* de teren arabil, acum se plătește unul la cincizeci de *mu*. Să vezi ce armată o să avem !

— Grozav ! Ești șeful districtului și președinte și, cum s-ar zice, și cărturar și militar. Mare bucurie ! Se cade să inviți...

— Să invit ? Fiecare șef de comună vine să plănuim cum să-i stîrpim pe comuniști.

În chiar momentul acela, intendentul Wan intră cu o geantă de piele.

— Stăpîna cea mare a pus aici leacurile de preț și bijuteriile dînsei, de cum s-a întors din Yantai, îi șopti la ureche.

— Du-o în dormitor. Vorbim diseară. Pe stăpîna a doua, nevasta lui Xian, ai văzut-o ? întrebă în clipa în care intendentul trecea pragul să iasă.

— Nu...

— Fii cu ochii pe ea !

Yu Zhishan îi urmări în tăcere pe stăpîn și pe slugă.

— Frățioare, n-ai nevastă și bădăranul ăsta de intendent face totul anapoda. Văd că ești încă în putere. Sora mea, acolo sub pămînt, e tihnită...

— Să taci ! Eu sînt licențiat, urmaș al sfîntului Confucius și dacă te mai aud rostind un singur cuvînt despre asta, nu-ți mai dau voie să pășești în casa mea ! Kong Qingru ieși în pragul casei și rămase pe treapta de sus, privind lung peste casele cenușii, acoperite cu zăpadă.

Cine nu lasă nimic în urma sa, nu poate fi socotit om, rosti, cuprins de entuziasm, Zhishan, agoniseala mea e prea mică. În cîțiva ani, dacă nu mai fac încă pe atît, n-o să am scuze în fața strămoșilor. Hm, o să am armata mea și o să fiu puternic, de neînvins, asemenea unui tigru. Comuniștii, dacă vor să se ciocnească de mine, n-au decît. Minunat. Eu, Kong Zhengda, voi fi ca un cocoș, gata de luptă și ne vom măsura pe viață și pe moarte !

9

Anul 1934, luna a treia, ziua de douăzeci și patru. În calendarul agricol local se spunea :

Dacă norii o iau spre răsărit, bate vîntul
Dacă norii se îndreaptă spre miazănoapte, e timp senin
Dacă norii aleargă spre miazăzi, se pornesc ploile
Dacă norii alunecă spre apus, puneți-vă haina de ploaie.

Numai că în ziua aceea vîntul își schimba mereu direcția, cînd spre răsărit, cînd spre apus, cînd spre miazănoapte... și norii se învălătuceau în văzduh, mînați de vînt. Vremea era închisă, neguroasă și era greu să ghicești ce va mai urma.

Piersica era în grădina din spatele casei și culegea spanac. Pe drum, înainta spre sat o femeie îmbrăcată într-o jachetă albastră și pantaloni negri. Pe cap purta o năframă albă, iar pe braț ducea o legătură. În capul satului se opri, o cîntări din ochi pe Piersica și se apropie de gard.

— Culegi spanac, soră Piersica ? întrebă prietenește, zîmbindu-i.

Piersica căută cu privirea la fața aceea albă, bine hrănită, ovală cum e oul, la trupul subțire, înalt. Parcă ar cunoaște-o pe femeie, dar de unde s-o ia ? Cine-o fi ? Se ridică și întrebă :

— Mă știi ?

Tînăra femeie se trase mai lîngă gard și își țuguie buzele.

— Nu mă mai ții minte ? E și greu. Într-un an și jumătate, abia de ne-am văzut o dată, vorbi ea. Văd că tu ai slăbit, nu glumă. Dar n-aș zice că-ți stă rău ! Ochii parcă sînt mai mari, mai vii. Cred că tu ești dintre acelea cărora le stă bine și grase și slabe, dovadă că sînt femei cu adevărat frumoase.

— Cine ești ? vru să știe Piersica punînd astfel capăt laudelor care nu-i plăceau deloc.

— După ce intrăm în casă, o să afli, răspunse femeia, iscodind în jurul ei.

Piersica întîrzie cîteva clipe, apoi îi arătă pe unde să intre în curte. „Știe să se îmbrace și are pielea fragedă și albă. Nu pare a fi de neam sărac. Ce-o avea cu mine ?"

— Oh, n-ai nici poartă ! Negreala asta de pe zid e de atunci ? Turbații ! Zhenxing mi-a spus...

Piersica se întoarse brusc și făcu ochii mari.

— Lăptuca ! Ce cauți aici ?

Splendida se trase instinctiv înapoi, roșind.

— Nu mă socoti dușmancă...

— Acum pricep de ce-ai venit. Ai de gînd să-l iei din nou la tine pe cumnată-miu, nu-i așa ? vorbi Piersica plină de răutate. Știi să ai grijă de tine. Ție nu ți-o păsa, dar eu mai am obraz !

Fața Splendidei păli, apoi se înroși pînă peste urechi. Încercă să rîdă.

— N-am venit pentru asta, ci ca să-ți aduc niște doctorii. Bărbatu-tău e rănit grav, dar a scăpat, fii liniștită... Uite-le. Eu plec !

Piersica scăpă frunzele de spanac. Își încleștă pumnii și fără să ia seama la bocceaua înflorată în care erau medicamentele, strigă :

— Otravă ce ești ! Cît ți-a dat licențiatul Kong ca să-ți bați joc de oameni ? Inimă de șarpe ! I-ai luat mințile lui cumnată-miu și acum vrei să-mi distrugi bărbatul ? Ieri, Yu Zhishan a fost aici cu armata. Mi-a întors casa pe dos și n-a găsit nimic. Azi tu ce vrei ? Mi-au zis că al meu e mort. Dacă-i așa, hai, du-mă la el !

Torentul acesta de cuvinte dure o năucirăpe Splendida. Ea se repezi și o prinse pe Piersica de braț, zgîlțîind-o din răsputeri.

— Surioară Piersica, de-ai ști ce rău îmi faci! Alaltăieri noapte, la noi în tîrg au avut loc lupte. La un moment dat, s-au pornit strigăte, cum că autoritățile îl vor prins pe Zhenhai. Ofereau pe el, viu o mie de *yuani* și opt sute, mort! Am fugit în poartă și, ca un făcut, am dat peste Phoenix, abia îl căra pe bărbatu-tău, care nu mai știa de el. I-am luat la mine, iar pe el l-am pansat, scăpîndu-l cu viață. Acum veniseм să-ți spun, să nu-ți omori inima cu supărarea. Și tu... Se opri, înecată de plîns.

Piersica fu cutremurată de această mărturisire. Să pună sau nu temei pe vorbele ei? Era convingătoare și o știa pe Phoenix. Să se încreadă? Un om murdar ca Lăptuca, era ea în stare să salveze un comunist?

— Înțeleg că n-ai încredere în mine, urmă Splendida, ștergîndu-și lacrimile. N-am un renume bun. Pe bărbatu-tău l-am salvat fiindcă e fratele lui Zhenxing și ca să vă arăt că sînt de-a voastră, să mi-l lăsați pe Zhenxing lîngă mine. Acum mă crezi?

Piersica păru convinsă de sinceritatea femeii, deși nu-i plăcuse că adusese vorba de legătura aceea.

— Acum e la tine acasă, rănit? întrebă.

— Azi-noapte au venit și l-au luat. Înseamnă că n-au putut încă să te anunțe.

— Cine?

— Tu trebuie să-i știi, mie nu mi-au spus cine sînt. Phoenix a adus doi oameni. Unul era înalt și cu fața ciupită de vărsat. Mi-a mulțumit de cîteva ori!

„Ding Chijie!" se bucură Piersica în sinea sa.

— Tot mai crezi că am venit să-ți întind o cursă?

De data aceasta fu rîndul Piersicii să roșească.

— Te rog să mă ierți, rosti sincer, zîmbindu-i femeii. Intră să te odihnești.

În urmă cu două zile, pe o noapte neagră ca smoala, Yu Zhenhai și ai săi se strecuraseră în Tîrgul Familiei Kong, atacaseră închisoarea și-i eliberaseră pe Gao Yushan și pe alți doi comuniști. În timp ce le acoperea fuga, Zhenhai fusese rănit. O luase la fugă împreună cu Phoe-

nix, pe niște uliță, dar curînd își pierduse cunoștința. Phoenix încercase să-l care, dar trupul bărbatului era greu. Abia înainta. Tocmai atunci, un glas de femeie i-a strigat, ajutîndu-i să se furișeze la ea în curte. Abia pe urmă și-au dat seama că se aflau în casa femeii de tristă faimă, Lăptuca.

Piersica o conduse pe Splendida în casă, poftind-o să ia loc pe cuptor. De cum intră, femeia aduse laude frumuseții micuței Bambus Verde. Piersica se spălă pe mîini, fierse apă și-i dădu musafirei să bea un ceai.

— Rana e mare ? întrebă.

— Destul de gravă. La piept, în partea stîngă. Pînă să plece de la mine, încă nu-și revenise. Dar nu trebuie să-ți pierzi capul. L-am chemat pe doctorul Feng, care a zis că nu-i nimic. A pierdut mult sînge, dar se face bine. Poți să-i dai doctoriile ?

— Pot. Îți mulțumesc ! Mai înainte... Piersica lăsă capul în jos.

— Ehei, erai mai fioroasă decît mă prefăceam eu pe scenă, cînd o jucam pe Orhideea. Mi-era teamă că mă iei la bătaie.

Piersica săltă privirea și-și trecu mîna prin păr. Continuară să-și vorbească. Splendida, neliniștită, căuta mereu spre ușă. Piersica pricepuse după cine se uită, dar se făcea că nu bagă de seamă.

— Cumnatul tău e plecat la muncă ? întrebă ea în cele din urmă...

Piersica aprobă din cap.

— Surioară ! se înfierbîntă Splendida, prinzîndu-i mîinile. Azi am venit să-ți aduc leacurile, să te fac să-ți schimbi părerea despre mine și... Mă gîndesc că poate mă ajuți să-l am pe cumnatul tău lîngă mine.

— În asta nu mă bag.

— Măcar ascultă-mă... și Splendida îi înșiră povestea vieții sale, mult mai pe larg decît i-o făcuse cunoscută lui Zhenxing și așa cum numai femeile între ele ajung să se destăinuie.

Piersica fu cu totul impresionată. Femeia aceea atît de fină, de mlădioasă și de atrăgătoare la înfățișare, fusese atît de chinuită ! Și ea și tatăl ei fuseseră îngenuncheați

de Kong ! Ușuratica, Micuța Lăptuca, la auzul numelui căruia oamenii scuipau, scîrbiți, de fapt era o femeie tare nefericită, care merita cu prisosință să fie compătimită. Nu era de mirare că bunul Zhenxing o iubea atît de mult și nu era de mirare nici că atunci cînd alții se împotriveau, el se simțea înșelat. Și nici că dragostea lor era adevărată și numai vrajba oamenilor o făcea de neadmis.

— Nu mi-ar fi trecut prin minte că ai suferit atît, se arătă Piersica mișcată adînc.

— Zhenxing vorbește puțin, dar inima lui... Oh, în capitală există o ridiche, căreia i se zice „frumusețea din inimă". Așa e și el, e frumusețea neîntinată din inimă. Piersica îi udă puțin batista și Splendida își șterse fața de lacrimi. Surioară bună, tu ai inimă duioasă și mă încred în tine. Ajută-mă.

— Cum să te ajut ?

— Cumnatul tău m-a părăsit din pricina voastră, cu toate că mă iubește... Fă-l să vină iarăși la mine.

— Lucrul ăsta... cum să spun, nu merge !

— Eu ce mă fac ? Ai lui Kong nu mă lasă să divorțez, iar eu nu mă pot despărți de Zhenxing. De-ai ști, surioară, că inima mea mi-a plecat cu el atunci, cînd m-a părăsit. M-a lăsat stearpă, năucă. Nu-mi revin deloc ! Uite... vorbind, Splendida izbucni iarăși în plîns.

Piersica o înțelegea că iubește, dar nu putea să n-o condamne ca pe o femeie lipsită de demnitate, cel puțin așa vedea ea lucrurile. La urma urmei, nici ea nu știa ce era de făcut și se uita la Splendida puțin descumpănită, însă cu un sentiment de milă. Splendida o ținea strîns de mînă, parcă cerșindu-i sprijinul. Tîrziu, dezamăgită, Splendida își trase baticul de pe umeri, se șterse la ochi și se ridică.

— Bine, surioară, eu plec.

— Acuși e prînzul. Stai să-ți fac ceva să mănînci, chiar de n-am eu cine știe ce...

— Nu. Să nu socoți că îți desconsider omenia, dar nu mai pot rămîne, zîmbi ea amar.

Piersica o conduse. Neputînd să împlinească cerința unei ființe care-i salvase soțul, țăranca simplă și mi-

loasă nu se simțea deloc în apele sale.. Dacă însă i-ar fi cerut orice altceva, chiar mai greu de înfăptuit, s-ar fi dat și peste cap să-l îndeplinească. Numai lucrul acesta în cuprinderea minții ei; nu era cîtuși de puțin posibil. Ajunse în poarta căzută în paragină, Piersica fu aceea care îi prinse mîna Splendidei, ținîndu-i-o strîns.

— N-am să te uit niciodată pentru ce-ai făcut. Numai că lucrul acela...

— Știu că ai inimă bună. Mîna ei fină, delicată se încinsese în palma grea, viguroasă a țărăncii. În chestiunea aceasta altora le vine greu. Totul ține de iubirea celor în cauză... Surioară, mă mulțumesc cu faptul că te-am văzut, și pentru asta tot zic că n-am făcut drumul degeaba!

— Na, c-am uitat. Stai să-ți dau legătura în care-ai adus leacurile... își aminti brusc Piersica.

— Nu-i nevoie. Trimite-i-le așa cum sînt.

— Bine. O să ți-o înapoiez mai tîrziu prin cumnată-miu, îi promise Piersica.

Piersica nu se gîndise că această vorbă scăpată la întîmplare avea să fie ca un pahar cu nectar pentru inima Splendidei. Își reveni numaidecît și acoperindu-și capul se îndepărtă cu pas întins.

— Stai, încercă Piersica s-o oprească. Să nu se nimerească cineva...

— Nu mi-e frică! Am venit să caut un argat. Cine are ceva de zis? Iar dacă are, să spună ce-o vrea! Nume bun n-am, iar faptul c-am pus mîna pe cumnatul tău e lucru știut. La bîrfe, gura lumii n-are cum să fie astupată, iar mie nu-mi clintește nici un fir de păr din cap. Licențiatul Kong n-are de ce să mă caute aici, și-așa le țîțîie fundul!

Piersica simți că tristețea femeii se risipise deja și că ea își luase atitudinea nepăsătoare dintotdeauna. „La urma urmei, Mica Lăptucă e tot Mica Lăptucă", își spuse.

Spre seară, soarele roșu sîngeriu fu acoperit de nori negri. Cerul albastru-deschis nu se mai vedea. Vîntul prevestitor de furtună se înteți.

Piersica mîncase spanac fiert și simțea cum sînul i se umflă de lapte. Tocmai se gîndea s-o strige pe Bambus Verde, plecată prin vecini, la joacă, să-i dea să sugă. O căută pe drum, o strigă încolo și încoace, dar n-o găsi. Se întoarse în casă, luă legătura cu doctoriile aduse de Splendida și niște vată pentru dezinfecție și pînză, cu gîndul să le dea tușei Xibiau, urmînd ca peste noapte Baotian să le ducă unde știa.

Dar cînd să iasă pe poartă, dădu nas în nas cu soldații care veniseră după ea. Pe loc, fu arestată.

Prima furtună a primăverii se spărsese deja pe Muntele Kunyu. Norii ca o herghelie de cai sălbatici se rostogoleau în văzduh, aducînd un întuneric nefiresc, înfricoșător. Copacii fremătau zgomotos, prelung. Țăranii se înapoiau de pe cîmp cu sapele pe umăr, uitîndu-se lung, cu ochii scăldați în lacrimile mîniei, la cei care treceau acum pe drum.

Ca și prima oară cînd fusese arestată și eliberată de licențiatul Kong, Piersica mergea între doi soldați, în urma ei cu alți vreo zece, strînși unul în altul. Deosebirea era că de data aceasta ea își sumețea pieptul plin și-și ținea capul sus. Ochii mari, negri, priveau drept în față. Înainta cu pas apăsat pe drumul cunoscut de munte. În vacarmul furtunii de primăvară vîntul aprig vijîia dezlănțuit, răscolindu-i părul moale și umflîndu-i bluza cu reflexe roșietice, făcută din pînză țărănească.

Mergînd, Piersica își aminti cum nu mai mult decît cu vreo doi ani înainte, sosise în lectică, aici, tot spre seară. Atunci avea nouăsprezece ani și o pornea pe drumul vieții sale de femeie. Gîndurile se goneau unele pe altele, la fel cum în vadul Rîului Scroafei, peste care tocmai treceau, valurile din urmă le împingeau pe cele dinainte. Încă din noaptea aceea de demult simțise gustul noii sale vieți...

În aceeași seară, în tîrg, Zhang al Treilea păzea o sarcină cu lemne și, supărat, trăgea cu sete din țigară.

Era vremea mutării viermilor de mătase sus, pe munte, și Zhang nu și-ar fi lăsat baltă îndeletnicirea dacă n-ar

fi fost mînat de foamete. Lemnele le adunase din toamnă, erau bine uscate, dar lui nu-i dăduse mîna să le ardă. Ajunsese în piață în zori, asudat bine și cu un singur gînd : să termine curînd și să se întoarcă degrabă acasă. Piața de lemne era pe un loc viran în spatele Tîrgului Familiei Kong și grămezi de lemne erau cu nemiluita, cît cuprindeai cu ochii. Prețul începuse amarnic de jos, un *mao* și opt *feni* pe suta de *jin*-uri, bani cu care abia dacă luai zece *jin*-uri de cereale, iar cumpărători erau puțini. Apoi și acesta scăzuse, și scăzuse pînă cînd nimănui nu-i mai dădu mîna să vîndă. Acum vînzătorii de lemne se împrăștiaseră, furtuna se apropia și Al Treilea nu găsea cumpărător. Oftă, scuturâ fumul țigării, cu gîndul să ducă lemnele acasă la fiică-sa cea mare, Frumoasa, și el s-o apuce pe întuneric la drum. Nu-și putea lăsa coconii nevegheați.

Săltă cobilița pe umeri și porni la drum, dar mînia din suflet îi încețoșase ochii, încît pur și simplu bîjbîia pe unde călca; vîntul îi dezechilibra cobilița, picioarele îi erau nesigure și, la un moment dat, se înclină într-o parte și căzu peste lemne. Se ridică furios la culme, smulse cobilița și lovi cu putere în sarcina cu lemnele la care ținea atît de mult. Cu cît lovea mai tare, cu atît îi creșteau nebunia supărării și ura din el. Pînă la urmă lăsă cobilița, scoase amnarul de la piept și le dădu foc. Uitîndu-se la flacăra care juca veselă printre lemnele de brad și de pin atît de bine uscate, prinseră să-i curgă lacrimile. Cînd nu mai răbdă, se șterse la ochi, luă cobilița goală și cu capul în piept se așternu la drum. Vroia să treacă pe la Frumoasa înainte de a o lua spre casă. La răscruce, un om îl opri.

— Àsta să fie fratele Al Treilea ? îl întîmpină. De ce ești plîns cînd ți s-a întors flăcăul ? Ar trebui, dimpotrivă, să fii vesel !

Omul era Zhang Guiyuan de la el din sat, cel care avea un mic cazan de băutură.

— Care flăcău ?

— Jingui al tău ! Să nu-mi zici că n-ai habar !

— Adevărat ? Al Treilea se bucură de-a binelea.

— Caută-l la bancă. Zhang Guiyuan se apropiase lovindu-l ușor cu unul din vasele cu alcool pe care le căra pe umăr. Frate, ce mai încolo și încoace, ai zeul bogăției în buzunar. Să nu ne uiți. Băutura pentru petrecere o am gata...

Zhang Al Treilea nu ascultă pînă la capăt și o rupse la fugă spre bancă. Din gura unei străduțe se auzi strigat.

— Uite-l pe tata. Tată, s-a întors fratele.

Lîngă Frumoasa se afla un tînăr rotofei, purtînd pălărie de domn și costum gri-închis. În picioare avea pantofi de piele. Avea fața prelungă și ochii mari, negri, semănînd foarte mult cu Piersica.

— Tată, vorbi tînărul, venind spre el și prinzîndu-i mîna.

Al Treilea se uită lung la el, murmură ceva și abia într-un tîrziu reuși să articuleze cîteva cuvinte.

— Jingui! Chiar te-ai întors? Intrînd în casa Frumoasei, își certă fata: S-a întors de atîta timp și tu n-ai putut să mă cauți în piață.

— Abia acum a picat la mine.

Jingui scoase două țigări aromate, una pentru el și o alta i-o întinse tatălui său. Al Treilea o primi cu amîndouă mîinile, dar n-o aprinse.

— De cum m-am întors, am tot fost ocupat cu niște daruri, lămuri fiul, trăgînd din țigară. Le-am dus stăpînului al doilea și al treilea, făcîndu-le urări de bine, dar cel mare încă n-a apucat să mă vadă. Pe cînd așteptam să mă cheme, am auzit că sora cea mare s-a măritat aici și am tras o fugă s-o văd, aducînd și lucrurile la ea.

— Ești dus de șapte-opt ani. Eu cu mamă-ta ne-am gîndit... Of, bine c-am dat ochii cu tine. Hai să punem ceva în gură și o pornim la drum.

— Eu am mîncat la Pavilionul Iarnă-Primăvară. Iar acasă nu vin pînă nu mă primește Excelența Sa, Zhengda.

— Cine-i ăsta? se miră tatăl.

— Ei, n-ai cum să știi! E numele de cărturar al licențiatului Kong. Tată, eu am cu mine niște lucruri, e tîrziu, o să plouă, nu e vreme de călătorie. Mai vorbim mîine.

— Ploaia poate să cadă, e vremea ei...

În timp ce vorbea, slugile licențiatului Kong îl strigară pe Jingui. Tînărul nu mai stătu ca tatăl său să sfîrșească vorba și se zori după ele.

— Ce e cu el? Nu și-a văzut mama și tatăl și se omoară pentru alții? Mama lui! răbufni Zhang Al Treilea și aruncă țigara.

— Tată, încercă Frumoasa să-l domolească, el a lucrat pentru ei și e bine să meargă să-i vadă.

Al Treilea se gîndi că era cam adevărat și se apucă să mănînce.

— Acum e timpul viermilor de mătase. Eu bag ceva în gură și plec pe întuneric, spuse. Frumoaso, mîine vino și tu cu fratele tău. Maică-ti i-e dor de tine și nici nu-mi place cum arăți.

— O să vin peste cîteva zile, vorbi ea încet. Tată, bărbatul Piersicii a fost rănit pe-aici?

— Și încă cum. Greu de tot! recunoscu el.

— A fost prins?

— Nu.

— Atunci e bine, răsuflă ea, ușurată. În noaptea aia, soldații au cotrobăit peste tot...

— Știau că Juren s-a întors?

— Nu cred. Îl căutau pe cumnatul. Frumoasa ezită o vreme, apoi: Tată!

— Mda.

— Tată... Nu îndrăznea să continue.

— De ce nu vorbești?

— N-am cine știe ce de spus... Frumoasa plecă privirile, mototolind, tulburată, în palme, colțul bluzei.

— Frumoaso, rosti tatăl, care nu-i observase prea bine frămîntarea, mama și cu mine ne tot gîndim la tine. Vezi, ai grijă, du-te doar la Atelierul de mătase, la muncă, și ține-te tot pe acasă. Să stai aici, cu poarta încuiată și să nu mergi nicăieri altundeva.

— Așa și fac, tată.

După ce mîncă, Zhang fumă o țigară, așteptă ca ploaia să mai contenească și porni la drum, ducînd pe cobiliță geamantanul de pînză al băiatului.

După atîția ani de despărțire, Cumătra A Treia era nespus de bucuroasă că i s-a înapoiat fiul cel mare. De mult nu se arătase ea atît de veselă, de fericită. Îi pusese bărbatului o sumedenie de întrebări. E înalt? Gras? Slab? Mai seamănă atît de tare cu Piersica? Vedea cu ochii minții toate cîte le făcuse pe cînd era flăcăiandru. Crizantema, care adormise, fu sculată din somn. Nemaiîncăpîndu-și în fire de bucurie, ea deschise geamantanul și scoase din el lucruri pe care nu le avusese sub ochi în viața sa.

Învățătorul Chen le dăduse elevilor vacanță, dar rămăsese tot la Zhang. Acum era plecat să-i vadă pe Yu Zhenhai și Gao Yushan, care erau răniți. Zhenhai fusese adus de la Splendida. Pentru a evita și un risc la zece mii, Li Shaoxian nu-l lăsase în grija soacrei, ci îl ascunsese acasă la Cincizeci. Yushan și ceilalți doi comuniști, răniți în închisoare, fuseseră ascunși la alți țărani. Învățătorul se întoarse tîrziu în noapte. Crizantema îl luă în primire de cum sosi:

— Frate Chen, ia uite, e frumoasă? îl întrebă, plină de însuflețire, la gît cu o eșarfă roșie, de lînă.

— Chen prinse un capăt al eșarfei și o privi îndeaproape.

— Marfă străină. De unde e?

— Întîi spune dacă-mi stă bine, se răsfăță ea.

Învățătorul înnodă capetele eșarfei, se trase înapoi și spuse, admirativ:

— Eroina neînfricată!

Numai zîmbet, fata înflorise toată.

— Privește! Tata are pantofi, mama căciuliță, sora cea mare ciorapi, a doua brățară, cel mic un lanț de argint...

— Aveți un băiat mare? se miră Chen.

— E plecat de șapte-opt ani și n-a prea scris... răspunse Al Treilea, zîmbind pentru sine. A făcut negustorie în Tianjin. Îl cheamă Jingui. Vine mîine. Știe ceva carte. O să aveți ce vorbi.

După ce Zhang se culcă, domnul Chen se apropie de Cumătra A Treia:

— Vroiam să-ți spun că Piersica l-a ținut ascuns la ea pe Dinte de Aur. E rănit rău și abia ieri noapte l-au mutat Baotian și Baochuan la coliba lui Chijie. Fata a doua îți seamănă, tușă !

— E mai tare ca mine, rise ea.

— Cum de-a plecat băiatul cel mare de acasă ?

— Cînd avea cincisprezece ani, a murit bunicu-su și ca să ne plătim datoriile către licențiatul Kong i l-am dat ca argat. După doi ani, văzîndu-l inimos și ascultător, ai lui Kong l-au trimis în orașul Tianjin, ca ucenic în branșa mătăsarilor. După trei ani, a început să cîștige bani.

— Îți seamănă ție sau unchiului ?

— Cu nici unul. E primul născut și pe atunci o duceam ceva mai bine. L-au crescut bunicii, o vreme a fost dat la școală. Era rău de mic, își bătea mereu joc de surorile lui, obișnuit să fie ascultat. Cum o fi ajuns, mi-e greu să zic.

Domnul Chen rămase pe gînduri.

— Am pornit o luptă fără milă cu dușmanul, vorbi el. Kong Qingru e viclean... Tușă, nu spun că n-am încredere în fiul tău, dar, ca măsură de precauție, încă nu-i vorbi de treburile noastre.

Femeia se încruntă.

— Bine...

În ziua următoare, pe la amiază, Aur Scump măsura din priviri poarta scundă și îngustă a casei în care se născuse. Ca să poată intra, fu nevoit să se aplece, pentru a nu se lovi cu capul de acoperișul din paie de dasupra porții.

Cumătra A Treia curăța masa de pe cuptorul-pat și, auzind zgomot, întoarse capul să vadă cine e. Oricît de modern ar fi fost el îmbrăcat, inima de mamă recunoscu dintr-o privire chipul pe care îl dezmierdase deseori; exclamă : „Băiatul mamei !“ și ieși în curte, în întîmpinarea lui.

Aur Scump o îmbrățișă.

— Mamă, iată-mă-s !

Cu ochii plini de lacrimi, Cumătra A Treia îl privi de sus și pînă jos și îl pipăi neîncrezătoare cu mîinile sale,

de la obraji, pînă la palmele mari. Apoi îl trase în casă, în vreme ce cu pulpana hainei își șterse lacrimile.

— Descalță-te și urcă pe cuptor, să-ți tragi sufletul. Îți aduc degrabă ceva să mănînci.

— Am mîncat la restaurant, mămico, nu mi-e foame.

Aur Scump se așeză pe pat, la un capăt al mesei, dădu la iveală un pachet cu țigări Hedemen, scoase una, o aprinse și trase un fum.

— Te-ai întors și mănînci tot prin străini. Mama cum se simte ? ! spuse ea, cu iubire în glas.

— Știu că n-o duceți prea bine.

— Ce contează o gură în plus ? Vai, ai băut, uite, te-ai înroșit la față. Aur Scump, să nu-i semeni lui taică-tău. Lăcomia la alcool te strică. De fapt, spusele ei erau o dojană, însă auzite în treacăt nu supărau. Să nu vii tu pe-acasă de atîta amar de vreme ! Oare ne-ai uitat ? îl mustră ea.

— Primii trei ani am fost ucenic și nu puteam face ce vreau, vorbi el, după ce sorbi o gură de apă. Domnișorul Kong cel mare m-a îndrăgit, fiindcă eram bun de gură, iute de picior și cinstit. Așa am ajuns vînzător în toată regula ! Mamă, un drum acasă însemna o lună-două, timp în care nu luam salariu, iar cheltuielile călătoriei mă dădeau peste cap. Acum am venit cu niște lucruri și mă folosesc de ocazie să vă văd. Să știi că mă străduiesc din răsputeri să pun bani deoparte. Am de gînd să deschid aici în sat o prăvălioară. Mi-am zis că e mai bine așa, decît să vă trimit din cînd în cînd niscai bani. Nici acum n-am adus cu mine cine știe cît. Sper să nu vă supărați.

— Lasă-i încolo de bani ! Bani și iar bani ! Mama nu asta a vrut să zică. Ne-a fost dor de tine. Pe timpurile astea, dacă poți să te întreții singur e mare lucru. Băiatul mamei, gîndul tău de a deschide o prăvălioară pe noi nu ne privește. Dacă poți, fă economii și întemeiază-ți o familie. Atunci eu o să fiu împăcată.

— N-am chef să mă însor sărac !

— Vrei să te îmbogățești ? Ce copil ești !

— Tata unde e ?

— Pe munte. Cu viermii lui. După prînz e aici.

Mama și fiul stăteau unul în fața celuilalt. El își mai aprinse o țigară, iar ea îl privea în tăcere și nu se mai sătura

— Mamă ! Vocea lui se înăspri. Aveam de gînd să-l aștept și pe tata, să lămuresc treburile o dată. Acum hai să-ți spun întîi ție. Tu ții casa asta. Am aflat că fetele ți-au adus doi gineri grozavi — unul bandit și altul dat cu comuniștii. Cum de s-a-ntîmplat una ca asta ?

— Pe-a mare am dat-o de nevoie. Taică-tu i-a promis-o lui Kong Juren, și el a furat bani de la Kong mijlociul. Da' asta mai pe urmă.

— Cu ăsta e mai ușor. Dar al doilea ?

— Abia te-ai întors, lasă, că avem vreme...

— Avem vreme ? Aur Scump stinse țigara și se ridică. Yu Zhenhai a fost rănit și e căutat. Ieri, sora a doua a fost ridicată.

— Ah ! Au ridicat-o ? De unde știi ? se sperie ea.

— Am fost azi-noapte la ea.

— Și cum e ? se repezi ea.

— Nu vrea să spună unde s-au ascuns comuniștii și bărbatu-său.

— Chiar că nu știe... Femeia își reveni.

— Matale n-ai habar ! se arătă el supărat. Acasă la ea au găsit urme de sînge și doctorii pentru răni.

Cumătra A Treia se rezemă de perete, plîngînd. Aur Scump se apropie de ea.

— Liniștește-te, mamă. Licențiatul Kong m-a căutat ca s-o sfătuiesc pe Piersica să spună unde-s comuniștii. Dacă vorbește, îi dau drumul, iar pe bărbatul ei îl scot nevinovat... Am sfătuit-o în fel și chip, dar nu m-a luat în seamă, ba m-a și blestemat.

— Adevărat ?

— Cum mă vezi și cum te văd. Licențiatul Kong s-a învoit în termeni limpezi, și un om cu căderea și numele lui, pe deasupra și atît de virtuos, nu e în stare să mintă.

— Te întrebam dacă e adevărat că te-ai dus să-i dai tu sfaturi.

Abia acum Aur Scump observă săgețile din ochii mamei și paloarea feței ei. Se retrase automat, se așeză la loc și scoase o țigară.

— Sînt fratele ei mai mare. Cum puteam să fiu nepăsător, cînd am aflat-o la așa mare necaz?

— Fiul meu, te-ai făcut om în toată firea! Taică-tău te socoate sprijinul său și al întregii case. Ai fost plecat atîția ani printre străini și te-ai îmbrăcat bine, ai strîns și ceva arginți. Dar să nu uiți, fiule, că ai intrat la bogătași ca să ne scapi de datorii. Cumnatul tău al doilea e om de treabă. Ai lui au îndurat multe și el de-aia s-a dat cu comuniștii. Înainte, mama și sora ta luau viața așa cum le era dată, îndurînd împăcate. Numai că de vreo doi ani, am băgat de seamă că suferințele n-au capăt, și că nu soarta e de vină, ci licențiatul Kong și alți înrăiți ca el atît de sălbatici. Tu dacă le cauți ăstora în gură, orbește, și te pui să le faci rău comuniștilor care-și varsă sîngele pentru cei săraci, crezi că e drept? Uite, Piersica s-a călit după ce a trecut prin nu știu cîte necazuri. E săracă și cui îi pasă de ea? Dar sîngele și lacrimile curg în zadar. Ura și nedreptățile nu se plătesc? Tu ai fost mult timp plecat și nu înțelegi ce-a fost pe la noi. De azi înainte ascult-o pe mama și să nu mai faci asemenea prostii! Oh, fiul mamei!

Aur Scump așteptă pînă cînd ea termină ce avea de spus, apoi zise:

— Mamă, ca să schimbăm sărăcia și amarul, trebuie să găsim altă cale. Calea comuniștilor înseamnă pieire curată. În Tianjin, ziarele scriu zilnic despre uciderea unor comuniști de frunte. Sînt proști, nu-s în stare să înjghebe o organizație viguroasă. Să nu te încrezi în propaganda lor, mamă.

— Cum să nu cred, dacă au dreptate? aproape că strigă, pe jumătate tristă și pe jumătate rănită pînă în străfundul sufletului său.

Aur Scump nu-i luă în seamă sfatul, nul în fața propriilor sale idealuri.

— E și calea înavuțirii, se încăpățînă el.

— Dă-i drumul! Cumătra A Treia se rezemă de zid, dezamăgită.

Aur Scump întinse gîtul peste masă, să fie cît mai aproape de ea și spuse, cît putu de încet:

— Licențiatul a făgăduit că dacă Piersica îmi dă ascunzătoarea ălora, îl eliberează pe Yu Zhenhai, ne face cu treizeci de *mu* teren de munte, iar mie îmi oferă un sfert din beneficiile Atelierului de fire de mătase din tîrg.

— Și tu ce-ai spus ?

— Că-mi dau toată silința. Dar sora a doua e încăpățînată... Mamă, pe tine te ascultă. Vorbește tu cu ea...

„Pleosc !" Cumătra A Treia îl lovi peste obraz. Aur Scump se retrase și se propti de zid. Se uită împietrit la fața neagră, la ochii larg deschiși și la sprîncenele încruntate ale mamei.

— Inimă neagră ! Cum am putut crește asemenea fiu ? Cumătra A Treia se ridică și în mînia ei răsturnă masa. Bolurile cu apă și farfuriile cu alune prăjite căzură împrăștiate pe pămînt. Ieși ! Să-mi pleci de aici !

— M-ai lovit... Așteaptă, să vezi ce-o să pățească fii-ta ! amenință el de dincolo de pragul camerei.

— O să mi se frîngă inima pentru ea. Dar în ce te privește, cu o palmă nu m-am răcorit, știindu-te o năpîrcă ! Luă pălăria, i-o aruncă și arătă ușa casei. Pleacă !

Aur Scump se grăbi într-acolo, iar din prag i-o întoarse :

— N-am mai văzut o mamă fără suflet și milă !

— Te-nvăț eu minte, copil orb ce-mi ești, strigă ea și luînd mătura, se repezi după el.

Aur Scump alergă în curte, culese de pe jos pălăria și se îndreptă spre poartă.

— Stai ! îl opri mama.

El se opri, crezînd că ea s-o fi îndurat.

— Să-i dăm bagajul, cu tot ce-a adus, ceru ea Crizantemei, care stătea speriată în pragul camerei de miazăzi.

Crizantema fugi în casă, aduse geamantanul și-l puse la picioarele fratelui mai mare.

— Nu mă iubești, dar eu am inimă bună, spuse el mîhnit. Nu-l iau.

— Îndrăznești ?

Sub privirile neînduplecate ale mamei, Aur Scump își îndesă pălăria peste părul răvășit, ridică geamantanul și rosti plin de răutate:

— Atunci plec !

Crizantema aduse în fugă șalul din lînă roșie și i-l aruncă pe umeri.

— Ține-ți lucrul străin, frate străin ! îi strigă.

Soarele se înălțase la amiază. Sub razele lui copleșitoare, Cumătra A Treia rămase istovită, ascultînd pașii care se îndepărtau de poartă și care parcă îi călcau peste inimă. După o vreme, simți că o cuprinde amețeala și trupul i se înclină, gata să se prăbușească la pămînt. Crizantema o prinse de mijloc, ținînd-o cît putu mai strîns, și înghină :

— Mamă ! Măicuțo !...

10

Apa limpede a Riului Pietrei se ridica la fiecare pas în efemere înfloriri ; pietrele de pe drum se rostogoleau în urma piciorului ; florile roșii de munte, frumoase, rezistente, păreau că se miră că femeia întîmplată pe acolo nu le adună, iar brazii de pe margine dacă ar fi fost să aibă ochi, abia dacă i-ar fi zărit spatele încovoiat. Doar păsările mici o urmăreau cu ciripitul lor. Cumătra A Treia își ținea cu o mînă părul pe care i-l umfla vîntul și, cu iuțimea cea mai mare de care era în stare, ba alerga, ba mergea, mergea și iar alerga, cu ochii ațintiți numai în față. Nici nu știa cînd străbătuse mai bine de cinci *li*, suind pe creasta unui munte. Din față se auziră bubuituri, cărora munții le răspunseră afund. O apă, ca o uriașă amenințare albă, se strecura năpustindu-se furioasă printre pietre și copaci, pentru a se prăbuși direct la picioarele muntelui. Odată cu panorama cascadei, în cîmpul vizual al femeii intră și o pată roșie, ușor mișcătoare.

— E ea ! Bluza ei roșie... Da' ce-o fi căutînd acolo ? E periculos... murmură femeia, speriată, grăbind pașii. Era cît pe ce să strige, dar n-o făcu ; picioarele își domoliră ritmul, ca în cele din urmă să se oprească. Întoarse capul. Oftă și durerea ascuțită din picioare, pe care abia în clipa aceea o simți, o sili să se așeze în iarba de pe marginea drumului.

Zărise alături de Frumoasa pe încă cineva, apoi recunoscu în omul acela pe Gao Yushan.

— Oricum, îi spunea el Frumoasei, pe un ton sincer, prietenos, n-ai altă ieșire !

Frumoasa stătea pe o piatră, cu mîna la falcă ; lacrimile i se rostogoleau fără întrerupere pe obraji.

Se aflau amîndoi în partea de sus a muntelui, pe al cărui versant abrupt se puteau întîlni pini bătrîni, cu forme dintre cele mai bizare. Deasupra lor era o stîncă verde, uriașă, în formă de ciupercă, sub care se oploșise o alta, ovală și cu multe striațiuni ; în partea de sus a acesteia din urmă erau două cavități mari, din care izbucnea afară, cu putere, izvorul năvalnic preschimbat în cascada ce cădea la picioarele muntelui. El curgea mai blînd pînă la rîpa care se prăvălea mai spre poale, unde se așternea într-o baltă neagră. Despre cascada născută din izvorul acesta năprasnic de munte, ca și despre atîtea alte minunății naturale din Muntele Kunyu, exista o legendă. În vremuri de demult, în partea de miazănoapte a Mării Galbene, trăia un dragon negru, fioros, care isca vîrtejuri și valuri uriașe, răsturnînd și înghițind corăbiile negustorilor și bărcile pescarilor. După un timp, stăpînitorul cerurilor a aflat de nelegiuirile lui și odată, în timpul unei furtuni cumplite, l-a adus aici, în munți și l-a pironit de o stîncă, pentru ca el să lăcrimeze veșnic în memoria acelora pe care îi năpăstuise pînă atunci. De aceea, cascada a și fost numită Izvorul Ochiului Dragonului. Iar ieșirea ce dădea în drumul îngust de munte situat de partea cealaltă a stîncii a primit denumirea de Gura Izvorului Dragonului.

Pe vîrful din dreapta era un templu care purta același nume, însă acum era părăsit cu totul — și de oameni și de călugări.

— În viața asta, murmură Frumoasa, sînt pedepsită să vărs lacrimi la nesfîrșit, ca și izvorul ăsta. Poate că plătesc greșelile dintr-o viață de mai înainte...

Ținînd o mînă rezemată de stîncă, Gao Yushan stătea în fața ei, cu trupul său lung și subțire aplecat.

— Spiritele, soarta — toate astea sînt cuvinte goale, oare chiar nu ți-ai dat seama ? zise el, serios. Surioara mea, nu ne-am văzut de mult...

Frumoasa venise în sălbăticia munților să-și întîlnească soțul, trecut la comuniști nu din convingere, ci pentru a se putea răzbuna pe licențiatul Kong. La un moment dat, zărise pe cineva alergînd spre ea și acel om se dovedise a fi tocmai omul cel mai drag inimii ei și a cărui lipsă o îndurerase ani în șir. Cu sufletul plin de amărăciune, ar fi vrut să-l tragă lîngă ea și să-i plîngă pe piept, fericită. Iubitul de pe vremuri părea însă altul, arătîndu-se rece ca gheața. Se simțea nefericită cu adevărat. Se ridică și se sprijini și ea de piatră, cu spatele la el.

— Tu ești bărbat, știi cum să umbli, îi replică.

— Iar tu stai închisă în casă, socotindu-te nefericită. E firesc să n-ai habar că sînt atîția care suferă mai mult decît tine !

Frumoasa se întoarse fără să vrea. Abia acum își cercetă de aproape fostul iubit. Fața îi era supță și ridată, avea o barbă neagră, încîlcită și alături de ea o cicatrice proaspătă... Toate acestea stricaseră chipul lui prelung și frumos, de erou.

— Ai uitat iubirea noastră, frate Yushan, rosti ea cu durere în glas. Pe cînd eu...

Privirea lui Yushan se desprinse de trupul ei și zbură peste cascada aceea viforoasă.

— Se poate spune și așa. Te-am ocolit cu intenție, Frumoaso ! Pe vremuri, jurasem să lupt oricît pentru dragostea noastră, ba chiar mă gîndeam să te fur și să rătăcim prin munți, prin locuri neumblate, pînă aveam să ajungem în nord-est. Abia după ce am fost închis și am intrat în contact cu comuniștii mi-am dat seama că în societatea aceasta neagră nu e posibilă libertatea. Frumoaso, eu n-am dat uitării iubirea care ne-a legat, ba tocmai pentru ea am apucat calea revoluției. Să nu te

sperii. Ia lucrurile așa cum sînt. În lumea de astăzi nu se poate fără revoluție. Lumea asta nedreaptă o vom răsturna, iar cînd poporul va ajunge stăpîn în țară, vom putea discuta și de hrană, de îmbrăcăminte, de libertate, și de iubire. Pînă atunci...

— Da, dar iubirea noastră... n-o s-avem parte de ea!

— Sigur că s-a dus fără putință de întoarcere, vorbi el cu franchețe, rizînd. M-am referit la alții ca noi, să nu fie și ei zdrobiți de aceeași nefericire.

Dragostea și prețuirea pe care le simțea pentru iubitul său o făcură pe Frumoasa să-l privească din nou lung, cu jind. I se părea că această rană a ei nu numai că nu era rușinoasă, dar o durea chiar mai puțin, alinată dintr-o dată de noi amintiri frumoase.

Yushan se apropie și mai mult de ea, o prinse de braț și-i spuse cu căldură :

— Surioară, să ne prindem împreună în lupta aceasta. Vom fi mult mai fericiți decît dacă vom rămîne la lucrurile personale care ne chinuiesc.

Frumoasa avu o tresărire. Simți cum căldura din mîna lui mare îi pătrunde direct în inimă.

— Ce poate să facă un om slab, fricos ? remarcă ea timorată. La nimic nu mă pricep.

— Nu e bine să te desconsideri singură. Ce zici de Piersica ? E o țărancă neștiutoare de carte și îi ține piept șefului de district, licențiatul Kong, care se proclamă urmașul sfîntului părinte al națiunii. Acum doi ani, cine s-ar fi gîndit la una ca asta privind-o ? Și de ce ? Pentru că are revoluția în suflet și fiindcă pe acest drum devii mai puternic, pe măsură ce te fortifici. Ai putea învăța de la ea. Revoluția nu e ca broderia, e lupta focului cu sîngele, e opera cea mai superbă a omenirii ; în ea nu se angajează decît cei cu suflet adînc și prin ea îți dai seama dacă un om este bun sau rău, superior sau josnic. Soața pe care mi-a ales-o mama, auzind că sînt comunist, a rupt pe dată legătura ce ne unea. Pricepi ? Chiar legăturile dintre soți ajung fragile ca foaia de hîrtie. Frumoaso, tu ești deșteaptă și înțelegi. Acum, Juren al tău a apucat și el calea revoluției și va trebui să fim cît mai uniți. Am încredere că vei fi ca și mama ta. Da sau nu ?

Ochii calzi, mîinile fierbinți și cuvintele lui limpezi ca izvorul de munte o făcură pe Frumoasa să se simtă mai curată ca niciodată. Fața ei palidă înflorise ca o floare de piersic.

— Aici mi-erați ! răsună glasul cuiva.

Yushan întoarse capul și numaidecît îl salută pe nouă venit.

— Sosisem înaintea ta, spuse.

— Ai venit ?... îngăimă Frumoasa, rușinată, înroșindu-se.

Era Kong Juren. Avea la el trei puști și se uita la ei cu vădită supărare.

— N-am picat bine, dar voi pleca îndată...

— Stai, omule, îl opri Yushan, apoi i se adresă Frumoasei : Tu ia-o înainte, mătușa o sta ca pe ghimpi !

— Mama... încercă ea.

— Du-te ! replică Yushan.

Frumoasa îi aruncă soțului o privire rapidă, neliniștită, și plecă.

Gao Yushan și Kong Juren se așezară pe piatră. Juren era mîndru. Atacase, împreună cu niște vîntură-lume, mașina cu care licențiatul Kong se ducea cu marfă la Tianjin și capturase două puști, de fabricație germană. Ceilalți împărțiseră între ei banii și mărfurile.

— Noi sîntem comuniști, îl certă Gao Yushan, nu o bandă oarecare. Acționezi anarhic. Stai rău cu disciplina...

— Mda. Poate greșesc, dar o fac pentru revoluție. Însă sînt unii care caută locuri frumoase din natură, unde se ascund cu nevestele tovarășilor lor. Ei, la ăștia, da, disciplină !

— Nu vorbi cu păcat !

Kong Juren sări în picioare, îl prinse pe celălalt de braț și-l zgudui bine.

— Vrei să ne batem ? Hai ! Eu nu accept orice ! Gao Yushan ! Ție, dacă nu ți-a plăcut soția care ți-a fost ursită, de ce te bagi pe soțiile altora ? Crezi că eu am orbul găinilor și n-am văzut cum ai luat-o de mînă și i-ai vorbit ?

Gao Yushan strînse din dinți, gata să-l respingă.

— Bine, vom supune această chestiune în organizație ! Yushan se ridică să plece și, cînd se întoarse, aproape că se ciocni de o femeie.

— Tușă, matale ?

Cumătra A Treia se uită cînd la unul, cînd la altul.

— Ce-i cu voi, vă certați ?

— Nu, tanti, zise Yushan, temîndu-se că ea nu va înțelege.

— Nu ? Hm, dacă întîrziam puțin, cine știe cît de departe ați fi ajuns... se repezi Juren.

Cumătra A Treia înțelese.

— Juren ! exclamă ea cu asprime. De ce rănești oamenii ? Fiica mea și nepotul meu nu sînt stricați. În privința asta poți să fii liniștit. Uite, colo, jos, Frumoasa mi-a spus tot.

— M-a vorbit de rău ?

— Chiar de nu te-ai purtat bine cu ea, fii sigur că nu a suflat un cuvînt. Juren, noi sîntem curați. De cînd ai luat-o pe Frumoasa, cît ai fost plecat, ea a stat la mine. Te-oi fi interesat. Ai auzit vreo bîrfă pe seama ei ? Atunci cînd Yushan a venit pe la noi, pe mine m-a căutat, în nici un caz n-a dat ochii cu ea. Mai înainte a îndemnat-o să se angajeze împreună cu tine, pe drumul nostru. Sînt veri și nu s-au văzut de mult timp. Dacă s-au întîlnit, e rău că și-au vorbit, că și-au dat mîna ?

Kong Juren se uită tăcut la soacră. Se scărpină în cap, apoi se întoarse spre Yushan.

— Vere, socotește că m-am grăbit. Uită ce ți-am zis, i se adresă rîzînd.

— Îmi pare bine că zîmbești.

— Își strînseră mîinile.

— Juren, Frumoasa te așteaptă. Du-te la ea, eu am ceva de discutat cu Yushan... Se întoarse spre nepot. Shan, Piersica e de o lună în mîinile lor. Care e situația ?

— Tușă, să nu-ți faci griji. Piersica nu a pățit nimic...

— Prostii ! De ce nu te uiți în ochii mei ? Spune !

Gao Yushan ridică privirea. Femeia aceea, de patruzeci și unu de ani, îl ardea cu ochii.

— Licențiatul Kong o urăște și încearcă s-o zdrobească. Azi au închis-o în Wendeng.

Cumătra A Treia se lăsă pe piatră, privind năucă peste cascadă.

— Tușă, fii tare! O să căutăm s-o scăpăm! Ai să vezi...

— Shan, ai văzut în ochii mei vreo lacrimă? întrebă ea.

— Nu, tușă, nu, recunoscu el și, tulburat, începu să plîngă de-a binelea.

Ea se ridică și vorbi cu glas încet, fiecare cuvînt părînd luminos ca o perlă:

— Shan, mîine mă duc la Rîpa Pinilor Roșcați și-mi iau nepoata acasă. Să nu mă opriți. E carne din carnea mea și nu pot s-o las pe mîna altora.

Pentru familie, nevastă și fetiță, Yu Zhenhai ajunsese aproape un străin. De aproape doi ani, trăise azi aici, mîine acolo, fugea dintr-un loc într-altul, muncea, lupta. Cînd îi era foame, tovarășii îi dădeau să mănînce, iar cînd rătăcea singur, își umplea stomacul cu fructe și ierburi sălbatice; cînd se simțea obosit, dormea pe la un tovarăș, iar dacă nu ajungea pînă acolo, închidea ochii pe cîmp. Vreme de vreo doi ani, dusese o viață de hărțuială, vîntul îi servise drept masă și bruma de acoperiș. În aceste condiții, se gîndise prea puțin la ai săi, la nevastă și la copilul care abia împlinise o sută de zile cînd el scăpase de încercuirea dușmanului și fugise de acasă. Nici nu-și mai amintea prea bine trăsăturile nevestei. Trecuse o groază de vreme de cînd se despărțise de ea, depășind cu mult timpul petrecut de ei laolaltă!

Acum urmau să se întîlnească! Ce va spune ea în momentul revederii, ea, care fusese de două ori arestată, care îndurase atît? Îl va condamna? Poate că nu. Se va arăta înfrîntă, îndurerată? Firește. Cînd el aderase la Partidul Comunist, ea plînsese, îl implorase să renunțe... Știa că se schimbase, dar cît anume? Cum o să-l primească și ce-o să-i spună? Oricum, avea o nevastă pe măsura sa. Dacă va plînge de deznădejde și-i va povesti cu de-amănuntul prin cîte trecuse, o va înțelege. Nu, nu se va supăra, va socoti că acesta este lucrul cel mai firesc

de pe lume și o va consola, cu siguranță mișcat de ce va afla...

Yu Zhenhai era emoționat. Fulgii de zăpadă îi biciuiau fața. Era alb tot, ca o langustă ajunsă în oala cu apă fiartă. Grăbi pașii, prinzîndu-l din urmă pe Dinte de Aur.

— Ce părere ai, cum o să mă primească ? întrebă.

— Cum ? rise acesta. Ne oprește de sărbători, ne dă să mîncăm *qiaozi* și să bem „dovleac ars" !

— Vorbind serios, crezi că o să mă învinuiască ?

— Asta... Țăranul masiv, cu membre viguroase și cu capul mare, pe care de puține ori îl folosea, chibzui de data asta ca niciodată și apoi răspunse : Frate Hai, puține au inima ei bună ! Apoi tare greu găsești femei atît de dirze. Că s-o îndurera, se poate întîmpla ! Da' știu că e puternică !

În întunericul nopții, Zhenhai clătină din cap ; zori pașii.

Un strat de zăpadă de o puritate fără seamăn acoperise cătunul Floarea de Piersic și împrejurimile, iar cele peste cincizeci de case păreau cufundate într-o lume de basm. Căderea molcomă a fulgilor de nea sporea și mai mult pacea munților. Ciinii dormeau tihnit în cuștile lor, și nu-și mai ciuleau urechea la orice zgomot de afară.

Cei doi oameni se strecurară pînă într-un loc anume de la marginea satului. De lîngă zid se desprinse o umbră.

— Jad ! șopti.

Cei doi păsiră înainte. Se salutară cu Ding Chijie.

— Intrați, îi pofti el. Sînteți așteptați. Aur Scump vine și el mîine, așa că înainte de lumina zorilor va trebui s-o porniți la drum.

Poarta se deschise. Zhenhai și Dinte de Aur fură luați de mînă de cum pătrunseră în curte.

— Veniți aici, copii !

Era Cumătra A Treia. O salutară și intrară într-o aripă a casei. În cameră era aprins opaițul, fereastra fiind acoperită cu o rogojină. Cumătra A Treia le perie zăpada de pe umeri. Zhenhai scoase din sîn două *jin*-uri de făină și i le dădu soacrei.

— Nevasta lui Hai unde e ? întrebă Dinte de Aur.

— În camera de miazăzi. Ceva mai înainte a luat doctoriile şi acum doarme. Mergem acuşi la ea.

Crizantema sosi cu Bambus în braţe.

— Frate, ia-ţi fetiţa ! îl îndemnă pe Zhenhai.

Bambus Tînăr dormea dusă. Zhenhai o luă la piept, se uită la ea şi-i spuse soacrei :

— E destul de grea, mamă. Te-ai chinuit mult !

— Bunicilor le plac nepoţii, nu-i aşa ? rîse ea.

— Seamănă cu cumnata, iar nasul e al fratelui Hai. Văleu, ce frumoasă e pe lîngă mine !

Crizantema se duse în faţa lui Dinte de Aur, înălţă privirea, cătînd cu atenţie spre gura lui.

— Unde e ? Unde e ?

— Ce cauţi ? Vrei să vezi cît sînt de frumos, ca să mergi în peţit pentru mine ?

— Dacă-ţi arde de peţit, caut-o pe Geruială. Eu întrebam unde ţi-e dintele de aur ?

— Cine are dinţi de aur ? zise el şi deschise gura mare.

— Atunci de ce te cheamă Dinte de Aur ?

— Ei, e o poveste lungă. Cînd aveam vreo şapte ani, băiatul moşierului Nurcă Năpîrcă, care era cu trei ani mai mare, şi-a bătut joc de mine, punîndu-mă să-i înghit scursorile din nas. Da' şi eu, mi-am băgat colţii în nasul lui şi de atunci mi s-a spus Dinte de Aur.

— Deci asta era. Nemaipomenit...

Văzînd-o minunîndu-se, Dinte de Aur urmă :

— Numele meu e şi nu e grozav. Ştiu pe unul pe care-l cheamă Coajă de Alună, fiindcă seamănă cu aşa ceva.

— Ea cum se simte ? o întrebă Zhenhai pe Cumătra A Treia.

— Şi-a revenit, n-are mare lucru, zîmbi ea.

— Spune-mi adevărul ! E vorba să plec departe de aici, ceru el, prinzînd-o de braţ.

— Nu... Ea zîmbea, lacrimile curgîndu-i şiroaie. Copile, nu ştiu de cîte ori mi-a atras atenţia să nu-ţi spun. Ticăloşii ăia au schingiuit-o în fel şi chip. Mi-au dat-o acasă numai piele şi os. Abia dacă mai avea suflu în ea. Eu şi al meu am îngrijit-o şi-am vegheat-o, plîngînd la

căpătîiul ei, trei zile și trei nopți. Am chemat pe doctorul Feng și nici nu-i venea să-i mai dea doctorii... Acum e bine, mult mai bine!

Puțin mai tîrziu, Zhenhai ședea pe marginea patului, lîngă Piersica. Ea îi puse o mînă pe piept și el i-o luă și o strînse într-a sa. Mîna ei era subțire și aspră.

— Voiam să te văd, rosti el cu glas tremurat.

— Și eu, murmură ea.

— Aș vrea să văd cum arăți!

— Nu aprinde, la lumină amețesc. Ea se gîndise dinainte la această replică. Nu vroia ca el s-o vadă cît era de slăbită și cu cicatrice pe trup. Sînt la fel ca mai înainte, spuse. Ai uitat cum ziceam?

Fața lungă, purpurie,
Ochii mari, minunăție,
Copiliță de țăran,
Neam trudit și sărăcan.

— O să plec departe.

— Cînd te întorci?

— Peste un an. Atunci e vorba să pornim lupta. Era să uit. Ai salutări de la Perla și toți ceilalți.

— Mulțumesc. Să fii cu ochii-n patru. De mine și de fetiță să nu duci grijă. Mai greu decît în temniță n-o să ne fie. Cu lumină și speranță în suflet, oricît ar fi suferința, strîngi din dinți și trece. Te așteptăm să vii sănătos.

Atît. Au rămas tăcuți în camera întunecată, dar caldă, gîndind și unul și celălalt la trecerea timpului.

Cînd, pus la cale de licențiatul Kong, Aur Scump venise acasă cu gîndul de a-i convinge pe ai săi că e bine ca Piersica să-i denunțe pe comuniști pentru a scăpa din închisoare și a-și salva soțul, el fusese pălmuit de Cumătra A Treia. Atunci plecase val-vîrtej în Tîrgul Familiei Kong, însă nu-i povestise stăpînului și protectorului său cele întîmplate, ci pretextase că mama îi era bolnavă și n-avea cum să se înfățișeze la închisoare. Îi era teamă că, aflînd de atitudinea familiei, șeful de district avea să le

facă rău alor lui. El se mai dusese de cîteva ori s-o determine pe Piersica să accepte oferta autorităților, dar totul fusese în zadar. Își pusese în minte că cel mai bun lucru era să se întoarcă în Tianjin.

După vreo jumătate de an, licențiatul Kong îl chemase la el, întrebîndu-l dacă aflase ceva despre Yu Zhenhai.

— Eu am beneficiat atît de bunătatea Înălțimii Voastre, răspunse el, dar Yu Zhenhai nu trece deloc pe-acasă, și eu n-am cum să-i dau de urmă.

— Pune mai multă inimă, băiete! îl îmboldi Kong Qingru. Căruța lasă urme și copacul umbră. Dacă trăiește, nu poate să nu fie printre oameni. Metoda comuniștilor e să-i asmută pe săraci la răzmeriță. Tare mi-e teamă că tată-tău și mumă-ta au fost și ei duși de nas ca și soră-ta a doua.

— Asta nu se poate! În privința lor, să fiți liniștit, Excelența Voastră. Ei sînt oameni cinstiți și temători, vorbi Aur Scump, mai să-i sară inima din el.

— Dar eu am grijă de tine și de ai tăi. Dacă și tu mă ajuți, n-am să te uit. Averea mea, terenurile de munte, ogoarele, prăvăliile și celelalte pentru cine le-am agonisit? Oh, nu ești însurat? Chiar ieri, fratele meu al doilea îmi zicea că are nevoie de un ginere ca lumea pentru cea de-a treia fată a lui. Cum te ține de priceput, avea, știi, un gînd, și mi-a cerut părerea. Aur Scump, dacă-i pe-așa, treimea aia din depozitele băncii, care revine familiei mele, o să intre pe mîini bune.

Tînărul, care n-avea altceva în cap decît să ajungă patron, fu ametit de aceste cuvinte.

— Nu mă crezi? Așa se și cade. Cine e prost să-și dea averea pe nimic?

— Eu... nu îndrăznesc să nu vă cred...

— Băiete, lasă prostiile și ascultă. Gîndește-te: dacă nu-i lichidez pe comuniști, pot eu trăi în tihnă? Și ca să-mi înfrîng dușmanul de moarte, trebuie, nu? să plătesc. Ești negustor și înțelegi.

Aur Scump îl privi cu admirație.

— Cum ziceam, bandiții de comuniști trebuie smulși din rădăcină. Mă îngrijesc de tine fiindcă lucrezi de mic la mine și pe de o parte nu vreau să pățești ceva, iar pe

de alta, am de gînd să te formez, că ai stofă în tine! E limpede sau nu?

— Înțeleg, Excelența Voastră, și vă cred.

— O faci pentru mine, dar și pentru tine. Băiete, ia aminte, ai ocazia să te îmbogățești peste noapte. Mare primejdie nu e. N-ai decît să dai cît mai des pe-acasă, să faci pe fiul inimos. Atunci ei or să-ți ceară părerea la orice și n-or să mai fie duși de nas de către comuniști. Pricepi ce vreau să zic?

— Pricep.

— Bine. De azi înainte, să-mi spui tot ce afli.

Aur Scump șovăi un moment, apoi imploră:

— Excelență, puteți s-o eliberați pe Piersica. Are un copil de țiță... Garantez că n-o să mai aibă de-a face cu ăștia.

— Au închis-o la județ și ea n-a scos o vorbă... Eu n-am putere în fața lor, dar dacă tu vrei, o să încerc.

De atunci, Aur Scump pica tot mai des pe acasă și își ajuta tatăl la muncă. Se atașase mai mult de el, pe motiv că maică-sa ar fi fost prea nervoasă. De fapt, își știa tatăl mai puțin atent la vorbă și astfel încerca la tot pasul să-i smulgă cîte ceva. Despre Yu Zhenhai se aflase că murise într-o crîșmă din județul Múping, și Piersica, ajunsă văduvă, rămăsese fără un reazem pentru ea și pentru fiică.

Într-o bună zi, pe munte, Aur Scump își dăduse seama că învățătorul Chen era comunist și se grăbise să-i raporteze șefului de district. Curînd, domnul Chen și Piersica fură arestați. Chen fu trimis la Wendeng, să fie judecat, iar Piersica, închisă pentru a treia oară, fu silită să se mărite cu fratele mai mic al doctorului Feng Zijiu, Feng Kairen, socotit un înapoiat mintal, pentru că la cei douăzeci și opt-douăzeci și nouă de ani ai săi își ducea zilele, ca un rătăcit, pe muntele Taibo. În felul acesta, licențiatul vru să-și arate mărinimia, scăpînd-o pe Piersica de la moarte, cu prețul acestui măritiș. Numai că Piersica nu-i era nevastă tontălăului de Feng decît cu numele. Doctorul, om cu vederi largi, acceptase căsătoria de formă. Piersica locuia acum alături de noul său soț în căsuța de pe munte, fără a avea însă nici o legătură cu el.

Îmbrăcat într-o jiletcă de piele, cu fața vînătă de prea multă băutură, Aur Scump era îngrijorat, neliniștit. Cum ar fi putut să fie calm și împăcat? În fapt, Kong Qingru îi pretindea în continuare informații secrete și nu-i recunoscuse nici un merit în descoperirea domnului Chen. Aur Scump îl căutase pe tatăl său la tîrgul de lemne și-l îmbătase doar-doar avea să afle ceva, dar nu se alesese cu nimic. Dorea să pună mîna pe premiul acela în bani, să se însoare cu fata patronului băncii, să se apuce de un negoț și să trăiască numai în lux, dar licențiatul Kong îi cerea să se ducă mai des la Floarea de Piersic, să dea de urma comuniștilor. Primise, dar nu avea de gînd să se vadă cu ai săi, așa că o apucase spre miazănoapte, o ținuse într-o hoinăreală cîteva zile în șir și la înapoiere declarase că nu dăduse de „plasa păianjenului și nici de urma calului".

În ajun, licențiatul Kong îl chemase din nou și-i spusese că Chen acela fusese șef și că nu se putea să nu fi atras pe nimeni de partea sa. O dată dusă la îndeplinire această treabă, primea o mie de *yuani* și se logodea imediat cu Orhidee Aromată. „Minți", își zisese el în gînd. „Să nu crezi că îmi mai primejduiesc eu viața pentru tine!" Își propusese să procedeze ca mai înainte și să se ascundă pe undeva cîteva zile, dar licențiatul îi pusese la dispoziție trei agenți. Ca să nu se deconspire, ei trebuiau să rămînă la Gura Izvorului Dragonului. Dacă Aur Scump descoperea ceva, îi chema. Neputînd să se împotrivească, își înfipsese la brîu un pistol, își îngroșase obrazul și se întorsese acasă. „Tîlharul, se schimbă adesea", gîndea el pe drum. „De data aceasta, dacă-mi merge bine, iau oricît mi-o da, pun mîna pe Orhideea și să vezi trai..."

În poartă, dădu nas în nas cu Crizantema.

— Unde te duci? întrebă.

— Pe munte, la muncă, făcu ea ochii mari.

— Cine-i acasă?

— Tata și mama.

— Altcineva?

— Nimeni.

Aur Scump își luă inima-n dinți și trecu pragul porții. Tatăl stătea în curte.

— Tată, m-am întors!

— Bine-ai venit! Aveam de gînd să te chem eu, vorbi tatăl cu dușmănie, arătînd spre săpăliga pe care abia o lăsase din mînă.

— Aur Scump, de ce n-ai mai dat pe-acasă? se amestecă mama. Apoi, către bărbat: Tu și Crizantema vă aprindeți iute. Acum mai stai, dacă ți-a venit flăcăul.

Zhang Al Treilea se lăsă pe vine și-și aprinse o țigară. Aur Scump se folosi de răgaz pentru a-și lua inima în dinți. Îi întinse tatălui său o țigară aromată, dar fu refuzat. Atunci și-o aprinse el.

— Tată, Piersica o duce bine, acolo pe munte?

— Foarte bine. Noroc cu tine, că ai ajutat-o.

— Doar sînt fratele ei mai mare! se mîndri el. Mamă, de-ai ști cît am luptat pentru ea! Kong, bătrînul ăsta prăpădit, nu se lăsa deloc!

— Ți-o fi fost greu! Ai sosit să-ți primești răsplata? întrebă Cumătra A Treia.

— Ei, asta-i. Am scos-o eu la capăt. Tată, unde-or fi cărțile domnului Chen? Le-a luat cineva? Că îmi ziceam să le citesc și eu, să mă fac om.

— Ai inimă neagră, de drac! sări Al Treilea. Iar mă tragi de limbă.

— Tată, eu... Aur Scump se duse în fața mamei: Nu știu ce-i cu tata...

— Tu ce ai? își certă ea soțul, apoi, către fiu: Cine te-a trimis Aur Scump?

— Eu însumi... Frumoasa mi-a zis că frățiorul e bolnav tare. Am trecut să-ți aduc ceva bani.

— Cel mic e bolnav rău, iar tu, cel mare, ai o „boală" pentru care nu se află leac.

— Ce vorbă-i asta? se sperie el.

— Știi cumva pe mîna cui a căzut viața domnului Chen? întrebă, mînioasă.

— Pe-a cui? De unde să știu eu? Am auzit că i s-ar fi tras de la Lăptuca... Tată, dumitale ți-e limpede că eu îl prețuiam și vroiam să învăț de la el.

— Ptiu! sări Al Treilea. Ticălosule! Ții cu tot dinadinsul să mă înșeli din nou? La tîrg, mi-ai dat să beau, dar erai cu urechea pîlnie la ce zic! Noi știm că tu i-ai

făcut rău domnului Chen și nu te-am dat în vileag pînă acum ! Cîine !

Aur Scump rămase buimac.

— Nu-ți băgăm vină, Aur Scump ! spuse mama.

Aur Scump nădușise tot. Își roti ochii neștiind ce să facă, se întoarse și o rupse la fugă, spre poartă.

— Unde fugi ? Tatăl îi tăie calea, puse mîna pe sapă și se apropie de el.

— Tată, ce-ai de gînd ? strigă el.

— Tu nu ești fiul meu. Zhang Al Treilea ridică brațele.

Aur Scump se înnegri la față, scoase pistolul, îl încărcă și-l îndreptă spre tatăl său.

— Foarte bine. Tu nu mă recunoști drept fiu și nici eu pe tine drept tată. Eu l-am pîrît pe Chen și ce-i cu asta ? Vrei să mă înfrunți ?

Zhang se pierdu și se opri. Cumătra A Treia lăsă copilul, alergă și se proțăpi înaintea pistolului.

— Bravo, fiul meu ! Ți-ai dat arama pe față ! Omoară-ne și vei dovedi că ești cîinele ascultător hrănit de licențiatul Kong ! Dă-i drumul ! Trage !

Cu pistolul îndreptat spre părinți, el se retrase spre poartă.

— V-ați dat cu comuniștii și nu mai aveți mult de trăit. Stați voi, că se găsește cine să vă ridice. Eu n-am vreme... Lăsați-mă să plec, altfel nu mă uit...

— Trădătorule ! Inimă de cîine ! răsună un glas.

Aur Scump ridică privirea și zări în ușa casei un tînăr înalt și suplu, în mînă cu un pistol.

— Tu cine mai ești ? întrebă Aur Scump, văzîndu-l.

— Un comunist ! Gao Yushan se apropie de el : Aruncă arma.

— Mamă ! Tată ! Lăsați-mă să plec. Dacă ăștia pun mîna pe mine, mă lichidează.

Dintr-o parte și din alta, tatăl și mama înaintară tot mai mult spre el, închizîndu-i calea.

— Vrei să-ți lăsăm viața, ca să ne vinzi ? spuse Cumătra a Treia.

— Eu nu-s copilul vostru, părinți cu inima de piatră... izbucni Jingui.

Gao Yushan zvîcni spre el. Aur Scump trase în direcţia lui, se repezi spre mama sa, o împinse, doborînd-o la pămînt şi o luă la fugă. Tatăl nu izbuti să-l atingă cu lopata de fier şi, cum pusese prea multă forţă în lovitura sa, căzu lat pe jos. Aur Scump păşise cu un picior afară din curte, cînd tatăl îl prinse de celălalt. Trase cu putere să-şi smulgă piciorul, dar nu reuşi şi atunci îşi ameninţă cu pistolul tatăl. Acesta fu descumpănit pentru moment, şi fiul năvăli pe poartă, îndepărtîndu-se. Gao Yushan nu fusese atins, dar nici nu putuse acţiona, de teamă să nu-l rănească, din greşeală, pe Al Treilea.

La marginea satului, Aur Scump se întîlni cu patru oameni. Nici nu apucă să-i vadă bine şi o femeie i se agăţă cu disperare de mîna în care ţinea pistolul. Apoi un bărbat îi puse piedică şi, pe cînd cădea, îi smulse pistolul.

Cei patru erau Ding Chijie, cel care îl dezarmase pe Aur Scump, Li Shaoxian, prostălăul Feng cu Bambus Tînăr în braţe şi Piersica. Pînă ce Chijie îl ridică pe Aur Scump de jos, Yushan fu lîngă ei.

În clipa aceea, satul alcătuit din cincizeci şi şapte de familii se puse în mişcare. Întîi se apropiară copiii şi femeile, apoi bărbaţii din cîmp, cu seceri, săpăligi şi nu puţini se iviră cu săbii, suliţi şi puşti de fabricaţie proprie...

Şi nici nu era de mirare. În satul acela de munte, aşezat la graniţa judeţelor Wendeng şi Múping, erau douăzeci şi ceva de comunişti şi existau asociaţii ale ţăranilor, femeilor şi tinerilor, care cuprindeau mai mult de jumătate din suflarea omenească de acolo ; pînă şi mătuşa lui Kong Juren, Geruială, participa la asociaţia femeilor.

Li Shaoxian îl interogă pe loc pe Aur Scump, care mărturisi pentru ce fusese trimis, împreună cu cei trei agenţi. Ding şi alţi şase bărbaţi plecară degrabă spre locul unde se aflau agenţii.

— Curăţaţi locul, îi sfătui Li Shaoxian, altfel duşmanul o să ne facă greutăţi...

Mulţi strigară că Aur Scump trebuie lichidat. El stătea într-o parte, cu capul plecat, spăşit, ca un căţeluş, speriat. „Aproape toţi sînt cu comuniştii", gîndea. „Li-

centiatul Kong e surd, e orb...Mama lor, de știam, nu mai veneam". Se apropie de Li Shaoxian și îngenunche.

— Fiți buni, ceru, și iertați-mă. Mi se trage de la oul de broască țestoasă* Kong Qingru. Și eu sînt sărac ca voi și dacă l-oi mai asculta atunci...

— Întreabă oamenii ! zise Li.

— La moarte !

— Să-l răzbunăm pe învățătorul Chen ! ceru mulțimea.

— Iertați-mă de dragul mamei !

Oamenii se liniștiră. Se priviră unii pe alții.

— O cunoaștem pe Cumătra A Treia. O fi el rău, dar e carne din carnea ei. Cînd dai într-un cîine, e bine să știi cine îi e stăpînul !

— Băiatul cel mic poate se prăpădește și li se stinge spița. Să ne gîndim.

— Uite-o că vine !

Sprijinită de Piersica, Cumătra A Treia își făcu apariția. Toate privirile se ațintiră asupra ei.

— Cum îl pedepsim ? întrebă.

Aur Scump se tîrî la picioarele ei.

— Mamă ! E vorba de viața fiului tău ! Un cuvînt de-al tău e de-ajuns...

— Da, cumătră, hotărăște : îl ucidem sau îl lăsăm cu viață ? ! rosti Li Shaoxian.

Femeia de patruzeci și doi de ani se uită la Li, apoi la Piersica, la consătenii strînși acolo grămadă și, în sfîrșit, ochii i se abătură asupra fiului. Cu fața în lacrimi, Aur Scump o implora să-l ierte.

Trupul scund și subțire al femeii avu o tresărire puternică. Ochii i se umplură de lacrimi. Piersica o sprijini.

— Mamă !

— Lasă, sînt tare... Își șterse ochii cu mîneca bluzei.

Cei de față își ținură răsuflarea. Unii plîngeau.

— Aur, tu îți știi vina ? șopti ea.

— Iartă-mă. N-am să mai fac așa ceva, mamă !

---

* Cea mai aspră și rușinoasă injurie care i se poate aduce cuiva. Broasca țestoasă, venerată în vechime ca simbol al longevității, ajunge să desemneze ulterior indivizii cu vicii, proxeneții.

— În inima ta te gîndești cum să scapi, să alergi în tîrg și să te înapoiezi pentru a ne face un rău și mai mare...

— Nu, mamă ! Fiul tău...

— Ai fi avut timp să te îndrepți, dar n-ai făcut-o... Fiul mamei bun ! Poate că în adîncul sufletului tău ești un copil de treabă, îți respecți părinții și socoteai să le faci rău doar altora. Dar te întreb, lupul care nu-și jupoaie părinții, ci se repede la oameni, lupul ăsta e bun ? E cinstit, drept ? Iar pe tine nu te-au adus pe lume niște lupi. Te-ai străduit să te îmbogățești pentru ai tăi ! Fiul meu amărît ! Ai fost departe de noi atîția ani și cu ce te-ai ales ? Mama te-a învinuit cu ceva ? Tu însă nu o slăbeai pe soră-ta, împingînd-o să-și trădeze bărbatul, ca tu să iei premiul ! Aur Scump, de cum ai venit ai apucat-o greșit. Eu ți-am vorbit, te-am și pălmuit, dar tot degeaba ! Tu ai plecat dintre noi și te-ai băgat în haita lupilor. Nu ești cinstit, nici sincer, nici omenos și nici drept. Tu să rămîi fiul meu ? Tu nu ești om ! Unde e loc pentru tine pe lumea asta ?

— Are dreptate !

— La moarte !

— Fiarele n-au ce căuta printre noi ! strigară cîțiva.

Aur Scump se ridică, fixînd-o cu ură.

— Suflet otrăvit de mamă ! scrîșni printre dinți. Am să te urăsc și după moarte !

— Mai înainte n-ai vrut să tragi în taică-tu ?

— Bine ! urlă el. O să mor, dar ai să rămîi fără urmași.

— Mai bine așa, decît...

— Și voi ? înfruntă el mulțimea ! Sărăntocilor ! Cît credeți că o să vă bucurați ?

— La ce s-o mai lungim ? i se adresă Cumătra A Treia lui Li și o porni cu pași repezi spre easă.

Acesta făcu un semn și cîțiva tineri îl înconjurară pe Aur Scump, îl legară și plecară cu el spre munți. Aur Scump blestemă o vreme, apoi izbucni într-un plîns în hohote.

— Piersică !
— Î...
— Nu dormi ?
— Mamă, m-am obișnuit să dorm cu Bambus Verde. Fără ea, parcă n-am unde să-mi țin mîinile.
— E cu sora-ta...
— Lasă, acum. În noaptea asta te veghez pe tine. Nici tu nu poți să dormi.
— Nu mi se închid ochii...
— Ți-e greu...
— ...Ia pipăie, frate-tău a înghițit doctoria, i-o mai fi scăzut fierbințeala ?
— Parcă. Mamă, să aprind opaițul ?
— Nu. Stăm de vorbă și-așa.
— Of !
— Tot vin oameni să vă iscodească ?
— Mai puțini ca înainte. În privința mea, fii liniștită. La început, îmi era silă de el. Casa are două odăi. Într-una e cuptorul și în alta soba. Așa dormim, eu cu Bambus Verde și el singur. Dormeam îmbrăcată și pe căldurile alea mari și nădușeam toată... Dar el n-a intrat niciodată peste mine. Dacă are ceva de zis, strigă de dincolo. Cu toate că abia de deschide gura. Dimineața, pleacă înainte de a se crăpa de ziuă. Are o săpăligă și o traistă și taie iarbă sau culege ierburi de leac. Seara, se întoarce după ce cade întunericul. E atît de cinstit !
— E chiar prost ?
— Prostălău.
— Prostălău ?
— Ca un animal. În fiecare lună, pe zece, ia santal, hîrtie, flori de cîmp și dus e toată ziua. Seara se-ntoarce nemîncat și scîncește afară pe patul de paie. Uneori bocește amarnic...
— Ah, e bolnav rău !
— Și încă ceva. La început nu mă lăsa să-i spăl, să-i deretic prin casă. Bine, i-am zis, nici tu să nu-mi mai tai lemne, ba nici n-o să pun gura pe mîncarea adusă de tine... Atunci m-a lăsat. Într-o zi, am băgat de seamă că n-avea un nasture, sus la gît și i l-am cusut. Mamă ! Ce crezi c-a făcut ? S-a îngălbenit și m-a privit fix, a mormăit ceva și l-a rupt iar...

— Ah, te bagă-n sperieți !

— Nu mi-e frică. Într-un fel chiar îl iubesc...

— Iubești un prostălău ?

— Știu că pînă la urmă pricepe. Îl apăr. Mamă, ia gîndește-te, știi de ce-i așa ?

— Fata mea, văd că te-ai prostit și tu.

— Sigur ! Înainte, mă supăram cînd Bambus Verde îi spunea „tată". Acum nu mă supăr nici cînd aud că oamenii îmi spun „soția prostălăului".

— Dacă puteți să trăiți în tihnă, eu, una, sînt împăcată.

— Mamă, eu cu el o să luăm parte la lupte. Asta le-am spus-o clar lui Xian și celorlalți !

Noapte de toamnă. Pe cer, puzderie de stele, sus, cît mai sus, de neatins. Jos, multe ca un roi de albine, mogîldețe negre, mari, mici, de forme ascuțite sau rotunde, așteptau căderea brumei.

11

Un țăran mijlocaș avea cam cincisprezece *mu* de pămînt. Anual, de pe fiecare *mu* cîștiga sub zece *yuani*, ceea ce făcea cu totul cam o sută de *yuani*. După ce plătea taxele, impozitele, nu-i rămîneau bani îndeajuns nici pentru niște pînză grosolană și pentru ceva de-ale gurii. Argații, tîmplarii, zidarii și alții ca ei cîștigau între treizeci și cincizeci-șaizeci de *yuani*. Cît despre impozite, acestea erau cu duiumul

Impozitul de stat pe pămînt	doi *yuani* și doi *mao* ;
Impozitul local pe pămînt	un *yuan* și opt *mao* ;
Taxa pentru securitatea publică	șapte *mao* ;
Taxa pentru armata locală	șase *mao* și trei *fen-i* ;
Taxa pentru asociația intersătească	opt *mao* ;
Impozitul pe construcții	un *mao* și doi *feni* ;
Taxa pentru Direcția constructorilor	opt *feni* ;
Taxa pentru învățămînt	doi *mao* ;
Taxa pentru gospodărirea comunei	opt *feni* ;
Cheltuielile pentru pregătiri diverse	trei *mao* și un *fen* ;
Impozitul special local	cinci *yuani*

În total, unsprezece *yuani*, nouă *mao* și doi *feni*. Cum se luau de două ori pe an, anual trebuiau plătiți douăzeci și trei de *yuani*, opt *mao* și patru *feni*. Acestea erau cheltuielile pe pământ. Pe lîngă acestea, erau alte impozite de seamă, de pildă cel militar special, cel pe garnizoană, pentru loialitate, pentru amenajările cursurilor de apă, taxele de calamitate și de ajutorarea sinistraților, taxa pentru drumuri, care ajungeau și ele la vreo șaisprezece taxe felurite.

Socotit în *liang* de argint *, guvernul primea de la un singur țăran douăzeci și cinci de *yuani* și ceva, ceea ce făcea mai bine de șapte sute șaptezeci și opt de *wen*! Dar cîte nu mai erau: impozitele pe animale, pentru abatoare, pe uleiuri, pe mărfuri, pe tutun, pe imprimeuri... că nici nu le mai știai numărul. Cei care cultivau arahide aveau un impozit special, pescarii „se bucurau de impozitul pe pește, plus impozitul pe sare **. Orice ai fi făcut, cu orice te-ai fi ocupat, de impozite nu scăpai.

Pe trei ale lunii a unsprezecea din anul 1935, pe înserat, Yu Zhenhai, comandantul detașamentului de șoc din subordinea Comitetului Jiaodong al Partidului Comunist Chinez intră în satul de la poalele muntelui. În acel moment, peste cincizeci de comuniști, sub pretextul că merg la neamuri sau la pescuit, se adunară pe locul unde era aria satului. Yu Zhenhai proclamă constituirea detașamentului militar. Gao Yushan deveni comisar politic, iar Baotian, Kong Juren și alți patru tineri, comandanți de grupe și instructori.

După declanșarea acțiunii de organizare, li se adăugaseră tineri de încredere, cărora comandantul le explicase planul de acțiune. În afară de puști și de un număr limitat de gloanțe, erau înarmați cu cele mai felurite unelte de luptă străvechi de prin partea locului. Detașamentul urma linia muntelui. Muntele nu era prea înalt, abia dacă

---

* În vremea imperiului, plățile se făceau direct, în argint, unitatea de bază fiind un *liang*; care echivala cu cincizeci de grame. *Wen* era bănuțul de aramă cel mai mic, de uz popular.

** Impozitul acesta era destul de mare. China nu are saline numeroase și sarea este obținută în principal din apa mării.

trecea de patru sute de metri altitudine, dar fiindcă se afla aproape de litoralul Mării Galbene şi se ridica în plină cîmpie, punînd la vedere, înlănţuite, nouă culmi ciudate ca formă, străpunse de peşteri şi acoperite cu pini roşcaţi, mai tot timpul înecate în pîela deasă a norilor şi a ceţii, el părea a avea în sine ceva „sfînt". Circula şi o poezie populară :

Opt comori din peşteri între nori, lumină,
Nouă culmi din muntele de fier,
Dacă urci pe vîrfurile reci de limpezime,
Dai cu mîna, bîjbîind, de cer.

Însingurat cum se afla acolo, Muntele Cha dădea impresia că e copilul mai mic al Muntelui Kunyu.

Înaintînd spre miazănoapte, oamenii lui Zhenhai luară cinci prizonieri — o patrulă trimisă din Insula Pietrei.

Localitatea îşi trăgea numele de la realitatea ţinutului pietros de acolo. Muntele se chema Muntele Pietrei, cîmpurile şi ogoarele, Valea Pietrei, şi pînă şi casa spiritului local fusese numită Templul Pietrei. Ajunşi în preajma acestui templu, Zhenhai pocni de trei ori din palme. Din spatele clădirii veni un răspuns similar şi o siluetă înaltă se apropie. Era Gao Yushan.

— Organizaţia de aici a fost nimicită, rosti el amar, înciudat. Ieri am ajuns şi am intrat în legătură cu tovarăşii de aici, aranjînd tot ce se cuvine. Azi pe lumină, duşmanul a arestat un mare număr de oameni. Eu şi cîţiva tovarăşi abia am scăpat. Încercuirea prin surprindere cade ! Situaţia e gravă. Ce facem ?

— Atacăm ! îşi dădu cu părerea Baochuan.

— E greu. Aici se află soldaţi mulţi şi sînt pregătiţi ! spuse Gao Yushan.

— Cum să facem faţă la vreo patru sute de soldaţi ? întrebă cineva.

— E moarte sigură. Ar însemna să ne-o alegem singuri...

— Şi insurecţia ? se arătă Baochuan îngrijorat.

— Ce facem, comandante ?

— Ordonă, comandante !

Yu Zhenhai căută cu privirea spre Insula Pietrei, cufundată în întuneric. În partea cealaltă a localității răsunară împușcături. Se auziră glasuri, pași iuți, ordine scurte.

— Ne retragem în ordine ! Gata ! spuse Kong Juren.

— Ce insurecție e asta, dacă fugim ? nu se lăsă Baochuan.

Liu Baotian se apropie cu grupa sa. Toți așteptau încordați.

— Tovarăși ! Sîntem armata poporului și acționăm uniți, la ordinul comandantului.

Toată lumea își ațintì ochii asupra lui Zhenhai. Acesta simți o greutate de mii de tone covîrșindu-l. Urcă pe un dîmb, scrută un moment împrejurimile, apoi veni în fugă lîngă Gao Yushan.

— ...N-avem de ales, nu-i așa ? șopti.

— Eu cred că putem îndrăzni, răspunse acesta.

— Situația s-a schimbat și trebuie să găsim căi noi, rosti Zhenhai. Oricum, nu ne putem întoarce cu mîinile goale ! M-am sfătuit cu Munte și ne vom îndrepta spre apus. Vom ataca primăria din tîrgul Armonia și Direcția sării din Insula Vrăbiilor, apoi luăm comenduirea districtului Munților Galbeni... Atunci, avînd suficiente arme de foc și muniție, cu efectivele mărite, atacăm Tîrgul Familiei Kong și ocupăm reședința de județ Wendeng. Spuneți-mi, e bine așa ?

Majoritatea aprobă.

— O să ne fie greu să cucerim primăria și Direcția sării ! spuse cineva.

— Cum nu știu de noi, îi putem încercui prin surprindere.

— Just ! încuviință Zhenhai.

— De aici pînă la Armonia sînt vreo treizeci și ceva de *li*. O să ajungem ziua, constată Baotian.

— Da, și vom acționa separat. Munte și Mijloc o iau înainte, cu prizonierii. Eu cu frații Bao, cu Cincizeci și încă patru oameni o luăm pe la miazăzi. Nimeni n-o să știe cînd vom apărea în orășel.

Tîrgul Armonia avea vreo două sute de case, orînduite pe o stradă, orientată de la est la vest. Strada nu

era atît de aglomerată ca aceea din Tîrgul Familiei Kong. Cu excepţia zilelor de tîrg, nu existau în restul timpului decît cîteva drogherii deschise. Pe patru ale lunii a unsprezecea nu era zi de tîrg, dar fiind iarnă, sosiseră destui ţărani cu cobiliţe sau cu roabe să vîndă lemne, zarzavaturi sau produse marine.

Sediul primăriei era spre capătul apusean al străzii. Poarta instituţiei se afla spre miazăzi. Doi poliţişti stăteau în post, cu puştile pe umăr, şi mestecau alune, uitîndu-se la trecători. În mijlocul străzii se iscă deodată o harţă. Doi ţărani se luaseră de piept, vociferînd. Pînă la urmă o apucară spre apus, cu o mulţime de gură cască după ei. În dreptul primăriei, cel mai tînăr dintre ei ridică braţul să lovească, dar fu oprit de ceilalţi. Se zgîlţîiau din ce în ce mai tare, cînd un tînăr înalt, îmbrăcat în robă tradiţională, ţîşni din mulţime.

— Jos mîinile şi înţelegeţi-vă cu vorba bună, spuse el. Ce rost are să vă sfîşiaţi hainele ?

— Frumos zis, sări tînărul. Mi-a furat un dovleac. Mi-l plăteşti tu ?

— Eu ? Ba tu m-ai furat pe mine, spuse celălalt ţăran.

— Dacă-i pe-aşa, intraţi la judecată, îi sfătui cel cu înfăţişare de cărturar.

— Ia plecaţi de aici ! Aveţi voi bani de judecată ? îi opriră gardienii.

Cei doi nu ascultară şi intrară, disputîndu-şi în continuare dovleacul.

— Bine, vă conduc, dar o să vă pară rău ! spuse unul dintre gardieni.

— Ce faci ? strigă numaidecît cel rămas în post.

Cînd cel plecat întoarse capul, văzu cum cărturarul îl somează pe gardianul de la intrare cu un pistol şi îl dezarmează. Chiar atunci, se trezi şi el cu arma smulsă de tînărul ţăran de lîngă el, care îl lovi puternic cu patul puştii. Căzu jos, strigînd :

— Cruţă-mă ! Cruţă-mă !

În clipa aceea, cărturarul, care nu era altul decît Yu Zhenhai, îi încredinţă pe cei doi prizonieri unor oameni de-ai săi şi le ordonă fiilor fierarului Liu, cei doi inşi care se încăieraseră cu puţin înainte :

— Baotian, ţineţi puştile şi luaţi-o unul la stînga, celălalt la dreapta. Eu o iau spre sala din mijloc.

În sala din mijloc, douăzeci şi ceva de oameni erau la masă.

— Nu mişcaţi ! se auzi o comandă.

Duşmanii se cutremurară. Cînd ridicară privirile, văzură un tînăr impozant, în mînă cu un pistol aţintit asupra lor. Oamenii de la cele trei mese rămaseseră aşa cum fuseseră surprinşi, luînd orez din bolul cel mare ori muşcînd din brioşe, dezghiocînd carnea de pe os sau ducînd la gură beţişoarele...

— Mîinile sus ! urmă a doua comandă. Toată lumea cu faţa la perete. Repede !

Se supuseră. Unii scăpară beţişoarele pe jos. Alţii se holbau la puştile agăţate în rastel.

— Lăsaţi puştile ! Cine mişcă, primeşte un glonte. Am douăzeci pe ţeavă ! rosti Zhenhai, ameninţător. Ascultaţi ! Sîntem Armata de voluntari, condusă de Partidul Comunist Chinez. Răsturnăm vechea ordine şi instaurăm o societate nouă. Voi n-o să vă mai vindeţi bogătaşilor. Vă puteţi întoarce pe la casele voastre...

Doi oameni din detaşamentul de şoc năvăliră în sală şi luară toate armele şi muniţia. Apoi, fraţii Liu veniră cu alţi şapte oameni pe care îi găsiseră prin sediu. Yu Zhenhai ordonă ca toţi prizonierii să fie închişi acolo. Baochuan îi întinse un pistol şi un încărcător de rezervă cu gloanţe.

— Erau ale comandantului.

— E la fel ca al meu, constată Zhenhai şi opri încărcătorul, iar pistolul i-l trecu lui Baotian. Dă-i-l comisarului. Şi vezi dacă ceilalţi au ajuns.

Zhenhai băgă încărcătorul în pistolul său. Cîţiva duşmani îi urmăriseră de la ferestre şi constataseră, speriaţi, că pistolul celui care îi arestase fusese gol !

Din stradă, se auzi dangăt de clopot. Ieşiră din primărie înarmaţi pînă-n dinţi, fiecare cu cîte cinci-şase puşti pe umăr.

Strada fremăta de oameni. Deasupra tuturor, flutura un steag roşu. Gao Yushan şi Kong Juren sosiseră cu grosul detaşamentului. Soldaţii scoteau afişe din sîn şi le

lipeau pe ziduri, pe copaci. Pe hîrtiile roşii şi verzi, scria cu ideograme negre :

„Jos administraţia veche, exploatatoare. Să instituim o societate nouă !"

„Jos imperialismul japonez !"

„Să eliberăm cele trei provincii din răsărit, aflate sub ocupaţie !"

„Trăiască revoluţia !"

„Trăiască Partidul Comunist Chinez !"

Gao Yushan veni lîngă Zhenhai.

— Jad, aţi lucrat bine, fără să trageţi un singur glonte. Voi, cei nouă, rămîneţi să mîncaţi. Eu o iau înainte, spre Insula Vrăbiilor.

— Merg tot eu primul. Tu vorbeşti frumos. Fă puţină propagandă. Locul ăsta n-o să rămînă multă vreme în mîinile noastre !

...În Insula Vrăbiilor, oficialităţile auziseră de insurecţie şi fugiseră. Noii veniţi puseră mîna pe armele rămase şi pe un cal sur. Deschiseră depozitele de sare, lăsînd oamenii să ia, care cît voia.

Apoi, Yu Zhenhai porni cu oamenii săi spre Muntele Galben. Detaşamentul îi sporise cu mai bine de o duzină de oameni. La Muntele Galben, vreo încă şaizeci şi ceva de tineri li se alăturaseră.

...Înaintau rapid. Avuseseră ceva răniţi şi doi tineri muriseră ca adevăraţi eroi. În fiece sat în care ajungeau, le vorbeau ţăranilor, şi, cu sprijinul celulei de partid de acolo, îi ridicau pe moşieri, ardeau catastifurile şi înscrisurile cu datoriile, împărţeau cereale. Şi plecau mai departe cu rîndurile crescute. Unii voluntari, văzînd că se îndepărtează de locurile natale, se înapoiau acasă. Cei mai mulţi însă, o dată ce trecuseră de partea lor, îi urmau fără gînd de întoarcere. În ziua a treia, la prînz, Yu Zhenhai şi detaşamentul său intrară în Rîpa Pinilor Roşcaţi.

Satul său natal, din care fugise pe ascuns, primi botezul revoluţiei în plină zi. Moşierul Yu Zhishan fugise în Tîrgul Familiei Kong. Arseră şi aici actele şi împărţiră cerealele.

— Am învins !

— Ridicăm și noi capetele !

— Răzbunare fratelui Yu Shizhang ! striga mulțimea.

Aici se opriră să se îndestuleze și să rămînă peste noapte. Gao Yushan îi ceru lui Zhenhai să se odihnească, iar el plecă să vegheze cu soldații. Yu Zhenhaï fusese rănit într-una din lupte. Capul i se învîrtea și ar fi vrut să stea puțin întins... Dar nu reuși. Se spălă doar și ieși afară.

În stradă, lumea îl saluta cu căldură. Unii trăgeau de el să intre la ei. El răspundea la salut fără să se oprească, ținînd-o tot spre apus. În spatele lui, oamenii comentau :

— Ziceau c-a murit și iată-l viu ! Ticăloșii, le-ar fi plăcut lor să-l știe mort !

— Dinte de Aur arată bine. Cu ei doi, satul se poate mîndri.

— Nici băieții fierarului Liu nu-s de lepădat !

— Și unchiul Yu Shizhang, săracul !

— Oh ? Păcat că Piersica s-a remăritat. Ce femeie !

— Mîna licențiatului...

— Vai de el ! Uite-l ce chipeș e și prin cîte a mai trecut ! Tatăl i-a ars de viu, nevasta i-a fost luată cu forța...

— Asta om !

Zhenhai nu-i auzea, cu gîndul să cerceteze locurile de aici, în vederea imediatelor măsuri. Cînd ajunse în partea de apus a satului, urcă în vîrful dealului, cîntărind din priviri terenul spre tîrg, pentru a stabili direcțiile de atac.

În acest timp, un țăran se apropie de el. Cînd fu la cîțiva pași, se opri, se uită lung la el, apoi deschise gura :

— Cumetre, răzvrătirea a ajuns pînă aici ?

— Da. Yu Zhenhai scruta în continuare terenul.

— Yu Zhenhai e și el în sat ? întrebă omul.

— Ce te interesează ?

— Am o treabă urgentă cu el.

— Cine ești ?

— Eu ?

Abia acum Zhenhai îl privi cu luare-aminte. Era un bărbat de douăzeci și opt-douăzeci și nouă de ani, cu

spatele încovoiat ; pe cap purta o bonetă de modă veche şi avea ochii încercănaţi, deşi se arăta a fi un om sincer, cinstit. Privindu-l, lui Zhenhai îi păru cunoscut. Aducea puţin cu fratele său, cu toate că era limpede că nu era el. Dar de unde-l ştia, nu-şi putea aminti...

— Sînt... O să-i spun chiar lui, se opri ţăranul şi, scoţînd o batistă de la brîu, îşi şterse faţa de sudoare.

Zhenhai recunoscu batista Piersicii. „Pentru voi doi, a murit. Să nu vă facă necazuri..." gîndi.

— El n-a venit, răspunse şi îşi văzu de calculele sale.

— Tu cine eşti ? întrebă ţăranul, bănuitor.

— Mă ştii de undeva ? se sperie Zhenhai.

— Nu, dar pari a fi unul din şefi. Îl cunoşti bine pe Yu Zhenhai ?

— Mda. El e... îmi e prieten.

— Atunci fugi degrabă şi caută-l. Zi-i că nevasta-i e bine, bine. Şi copilul tot bine, bine !

— Tu...

— N-ai de unde să mă ştii. Sînt Feng Kairen, Feng Prostălăul. Da' acum nu îndrug aiureli, spun adevărul ; adevărul adevărat. Piersica e nevasta bună a lui Yu ăsta. E foarte, foarte bună !

— Nu-i plînge de milă, că şi el e bine. N-aveţi decît să rămîneţi împreună...

— Aoleu !... se repezi prostălăul. Cerule, cum gîndiţi una ca asta ? Azi-dimineaţă l-am auzit pe Al Treilea că Yu Zhenhai trăieşte şi s-a întors. Ei se gîndeau că i-ar fi greu Piersicii ! De fapt, tatăl lui Bambus Verde n-are a se teme ! Eu şi Piersica sîntem oameni de-nţeles şi socotim că şi alţii e musai să fie la fel !

Zhenhai îl privea înmărmurit, cum sporovăieşte.

— Tot nu pricepi ? urmă ţăranul. Mă crezi cumva prost ? Pot să-ţi spun cu de-amănuntul ce s-a întîmplat cu mine. Ce zici, ai vrea să m-asculţi ?

Zhenhai şovăi o clipă, apoi acceptă :

— Bine, vorbeşte ! Poate eşti obosit. Apropie-te şi stai jos.

— O să încep cu ce mi s-a întîmplat mie de-am ajuns prostălăul lumii. Altfel chiar o să mă ţii de prostălău !

Acum vreo șapte ani, eram pe munte, pe panta din spate, sălbatică, nelocuită, de la Stînca Lupului Adormit, și culegeam leacuri, cînd deodată am auzit pe cineva strigînd: „Săriți! Ajutor! Ajutor!...“ M-am uitat în partea de unde venea glasul și, cerule! am văzut o fetișcană fugind de mama focului și în urma ei doi lupi cenușii. Am pus mîna pe ciomag și i-am ieșit în cale. Fata s-a aruncat strîngîndu-se la pieptul meu, gata să mă sugrume. Lupii s-au apropiat, și eu, încremenit de spaimă, n-am putut să-mi ridic brațul. Ei, bine, ei s-au uitat la mine, eu la ei și peste puțin... gata. N-au îndrăznit să ne atace. Fata aia era albă la față și cu totul pierită. Am dus-o la mine, am lăsat-o să-și vină în fire și i-am fiert niște ierburi contra sperieturii. După ce le-a luat, sîngele i s-a urcat iar în obraji. Am întrebat-o unde-i e casa și cum de s-a încumetat să umble prin locuri atît de primejdioase. Mi-a spus că stă la Castani. Mama ei orbise și ea auzise de la unul și de la altul că pe la Stînca Lupului Adormit s-ar afla iarba fermecată *. Venise s-o caute, să-și vindece mama. I-am zis că nu e nici o iarbă fermecată pe acolo, dar că leacuri s-ar găsi. I-am pregătit chiar eu o fiertură din mai multe ierburi și i-am dat-o. Mi-a spus că n-are bani să-mi plătească și că se duce ea să culeagă ierburile alea. I-am lămurit că locul cu pricina nu era nimerit pentru fetele tinere ca ea. Și-a amintit ce i se întîmplase, s-a înroșit toată și, fără să ridice privirea, a rupt-o la fugă, în vale.

Valea Castanilor e cam la treizeci-patruzeci de *li* de casa mea și mă gîndeam că de la așa depărtare ea n-o să se mai întoarcă niciodată. Dar după vreo lună, într-o zi pe la prînz, apare înaintea mea în carne și oase. Mi-a vestit că mamă-sa a început să vadă și că ea a trimis-o să-mi mulțumească. Mi-a adus din partea bătrînei un coș plin cu ouă... Pe urmă, a tot dat pe la mine, după ierburi de leac, cărîndu-mi de fiece dată de-ale gurii. În cele din urmă, am ajuns amîndoi să înțelegem că nu ne mai putem despărți.

---

* *Lingzhi xiancao*, iarba fermecată *lingzhi*, folosită în medicamentele tradiționale chinezești. Numele latinesc: Ganoderma lucidum.

O chema Aur. Tatăl ei murise de tînăr. Mamă-sa trăia cu ierburi de munte și o creseuse cum se pricepuse și ea. Fata avea acum nouăsprezece ani și era tare slabă. Da' cum putea să fie grasă? Mamă-sa și cu fratele meu, doctorul, ne-au logodit, dar n-au fixat ziua nunții, lăsînd s-o stabilească după ce avea să se vindece cu totul bătrîna. Aur era miloasă și nu-i venea s-o lase singură și să se mute la mine. Eu n-am zis nimic. O iubeam, ea mă iubea și că ne luam mai devreme sau mai tîrziu nu mai avea nici o însemnătate. Vai! Dacă știam ce o să se-ntîmple, n-o mai lăsam să plece! N-o lăsam!

Acum cinci ani, pe timpul căldurilor mari, cu o zi înainte de a mă duce la tîrg, Aur a picat la mine de cu zori. Ochii-i scînteiau în cap și parcă se mai rotunjise la față. Avea obrajii rumeni și era frumoasă de pica! Mi-a zis că mamă-sa se vindecase de-a binelea și că se întremase și la trup. A doua zi urma să se ducă la bunică-sa după tată, care-i promisese o oglindă ca dar de nuntă! Ce m-am bucurat! I-am spus că a doua zi mergeam și eu la tîrg să-i dau de știre fratelui meu. La plecare, am condus-o. Mereu o însoțeam pînă la drumul mare, mai departe nu mă lăsa. Atunci, nu știu cum s-a făcut că mi-a îngăduit s-o urmez pînă la podul de la Trei Cărări. A scos din buzunar o pînză mică, roșie, și mi-a dat-o. Mi-a zis că n-avea alt dar, mai acătării, decît o șuviță din părul ei și mă ruga s-o primesc. Se spune că pînă și oasele putrezesc, numai părul e fără moarte, ține în veci. Eu ce să-i dau în schimb? M-am scotocit vreme îndelungată, dar n-am găsit nimic. Atunci ea s-a apropiat de mine și s-a apucat să-mi răsucească un nasture de la haină. Cel de sus. Pînă la urmă mi l-a rupt cu dinții și l-a băgat în buzunar. Mi-a spus că nimeni în afara ei n-are voie să-mi coasă nasturele ăla... Am iubit-o mult pe Aur. De-aia am ajuns să fiu luat drept prostălău, să mi se spună că îndrug baliverne și că fac lucruri de om nebun... De-aș fi știut ce-o să se-ntîmple, n-o lăsam să plece!

Și Aur a pornit-o spre casa bunicii ei, să ia oglinda. Era în ziua de zece a lunii. Urma să se întoarcă tot atunci, dar nu s-a mai întors!

Oamenii vorbeau că ar fi căzut în rîul Reduta galbenă și că s-a înecat. Era vremea puhoaielor, însă bunica locuia în partea de miazăzi a rîului, nu avea de ce să-l treacă ! Mi s-a spus unde ar fi căzut și am căutat-o. Am găsit într-un stufăriș oglinda, un ciob oval, spart, și altceva nimic !

Am fost la prezicător să-mi ghicească despre viața ei. Omul m-a ascultat, apoi și-a aruncat bețișoarele lui, a citit semnele și mi-a lămurit că cei doi lupi din urmă cu doi ani erau spiritele morții. Spiritele n-au îndrăznit să se atingă de ea, nimerindu-mă eu acolo, însă cum au aflat prilejul, au atras-o în apă.

Mama lui Aur și-a jelit amarnic fata și nu i-au mai trebuit leacuri pentru boala ei ! Am adus o mînă de nisip din locul în care s-a înecat și am îngropat-o împreună cu șuvița de păr și cu oglinda. Mormîntul l-am făcut pe povîrnișul însorit, din partea cealaltă a muntelui, și în fiecare lună, în ziua de zece, mă duc și ard bani de hîrtie pentru sufletul ei, o tămîiez și o plîng. Uite, fac lucrul ăsta de aproape cinci ani... Și la fiecare haină nouă rup nasturele, vreau să spun că o aștept să se întoarcă și să mi-l coasă ! De-atunci, de cînd s-a întîmplat nefericirea asta, m-am ascuns în munte, nu mi-a mai trebuit să văd pe nimeni. Oamenii au crezut că m-am prostit și mi-au zis Feng Prostălăul. Nu i-am luat în seamă... Cine-ar fi crezut că dau peste alt prostălău...

— Cine-i ? se miră Zhenhai.

— Piersica...

— Ea ?

— Da. Da' prostia ei e altfel, cu ea m-am lecuit. Tu n-ai de unde să știi cum a venit ea în casa mea. Dar să-i spui prietenului tău ce-ai aflat acum. La început, ne-am ferit unul de altul. Eu pentru Aur a mea, iar ea pentru Jad, bărbatul ei ! Dar iubindu-l pe pietrar, în ascuns, ea are o văpaie care o face tare. Pe cînd eu ? Nu știu decît s-o plîng pe Aur, să aduc ofrande sufletului ei, să-mi rup nasturii de la haine. Piersica știe de unde mi se trage mie țicneala și mi-a spus că lupii nu erau niște spirite care o urmăreau pe Aur. Ci că ea a murit din pricina lui Kong Xian, fiul oului de broască țestoasă, licențiatul

Kong! Cînd a fost ea să se-nece, tatăl lui Cincizeci se ducea la tîrg cu piersici și l-a văzut pe Kong Xian hăituind-o prin stufăriș s-o necinstească. Oameni haini, prefăcuți în lupi, i-au adus moartea lui Aur! Așa că ce rost are să mai fac pe prostălăul? Mai bine o răzbun!

Nici nu gîndești ce om cinstit și de nădejde e Piersica. Greu mai găsești o femeie ca ea! Nici prin cap nu-mi trecea să dau de o soră mai bună decît ea. Cînd vremea s-a răcorit, nu m-a mai lăsat să dorm pe jos, afară, ci m-a luat pe cuptor *. La început n-am vrut. Mi-a zis că-i sînt frate și ea îmi e soră, curați ca apa de izvor! Cine are năravuri rele, jos sau pe pat e totuna! Așa, ea dormea la un capăt al patului, eu la celălalt, iar între noi era Bambus Verde. Ea vorbea cît o doare inima după Jadul ei, eu îi împărtășeam ce dor mi-e de Aur... Tot vorbind, ne-am dat seama că nefericirea amîndurora avea același izvor. În urmă, Piersica a început să-mi spună că doar păstrîndu-i vii în noi pe cei iubiți, putem să luptăm.

Sîntem soț și soție numai cu numele, dar ne avem ca frații. Fata ei mă strigă tată, dar eu știu că de fapt îl cheamă pe taică-său care a făcut-o.

Am vorbit mult, dar nu am înșirat prostii. N-am spus decît adevărul adevărat, încheie Feng, apucîndu-se abia acum să-și facă o țigară.

Yu Zhenhai plîngea de-a binelea.

— Te-am ascultat cu luare-aminte, rosti. Nu ești ceea ce spui, ci un adevărat bărbat!

— Du-te și zi-i lui Zhenhai.

— O să-i spun, liniștește-te. Piersica știe că Yu Zhenhai trăiește?

— Nu știe. De cîteva zile e ascunsă. Azi-dimineață am fost în Floarea de Piersic să duc niște ierburi de leac și, auzind ce s-a întîmplat, am lăsat-o acolo pe Bambus Verde și am alergat aici într-un suflet...

Femeia trecea din curte în casă și din casă în curte... De cîte ori făcuse drumul acesta dus-întors nu socotise. Se gîndea la cîte îi fuseseră date în zilele de mai înainte

---

* *Kang*, pat-cuptor.

și încerca să-și închipuie noua sa viață. Venise la Rîpa Pinilor Roșcați și aștepta în casa și în curtea ei, din care moșierul Dovleac Stricat făcuse cocină de porci. Femeia nu era alta decît Piersica.

Deodată, de afară se auziră scîrțiitul cunoscut al porții și pași. Prevăzătoare, ieși în ușă, și ochii ei luminoși, mari, ficși, păreau a-i ieși din orbite, iar fața i se albi de tot și trupul i se înțepeni. Se rezemă, grea, de cadrul ușii.

Yu Zhenhai se apropie și o sprijini să nu cadă.

— Tu! Cînd ai... Eu sînt, n-am murit. Dinte de Aur s-a jertfit pentru mine. Nu fi speriată...

Un val de sînge puternic îi năvăli Piersicii prin vine și ea se puse pe bocit.

— Vino-ți în fire! Sînt eu, m-am întors, repetă el.

— Trăiești...

— Trăiesc!

— Te-ai întors...

— M-am întors!

— M-ai recunoscut? întreabă ea, strîngîndu-i mîna.

— Te-am recunoscut. Puteam să te aleg dintr-o sută, dintr-o mie!

Piersica își lăsă capul pe umărul lui.

— Ești tu, tu! Nu visez, ești în carne și oase!

— Mă visai mort?

— Ba viu! În inima mea nu muriseși! Cerule! De data asta nu e un vis!

— Ești ca un copil!

El era la fel de înalt, de solid. Fața îi părea ceva mai colțuroasă, mai aspră, fruntea îi căpătase cîteva încrețituri adînci. Ochii, cu toate că erau tot strălucitori, ca mai înainte, aveau în ei ceva amenințător și trist. După atîția ani, pentru prima oară își privea soțul îndeaproape, la lumina soarelui. Îi descoperi repede rana de la umărul drept. Tresări și rosti aproape fără voie, tulburată:

— Ești rănit!

— Nu-i nimic ...

Piersica îi desfăcu cămașa și văzu pansamentul. Îl certă că nu e atent cu el ...

În aceeași zi, Perla și Chijie plecară spre Wendeng. Yu Zhenhai, Gao Yushan și ceilalți stabiliră ce aveau de făcut : mai întîi ridicau la luptă satele din jurul Tîrgului Familiei Kong, le înarmau și formau un șuvoi puternic cu care să pornească la atac.

12

Stătea încovrigat în șaretă.

Pe la noi, *shanzi*, șareta, era un fel de litieră trasă de animale, sau mai precis, ceva între căruță și litieră, un mijloc de transport specific drumurilor de munte. Sigur că în afară de oamenii de condiție medie, care se foloseau de ea numai la nunți și atunci cînd primeau cîte un oaspete de departe, medic sau prezicător renumit, de regulă numai cei bogați aveau șaretă.

Șareta aflată pe drumul dintre Weihai și Wendeng era cu totul altfel decît cele obișnuite. Era trasă de doi măgari viguroși și bine hrăniți, la gît cu zurgălăi ; apoi era acoperită cu un covor de lînă, dublat cu o pînză violetă, și ciucurii lui cădeau pe cele patru laturi ale sale, împodobind-o frumos. Iar cît privește forța impresionantă din fața și din spatele șaretei, ea nu era cîtuși de puțin de colo. Căci pe lîngă cei doi inși care mînau animalele, în jurul șaretei erau destui soldați înarmați : în față mergeau trei polițiști călări, iar în urma lor două slugi și ele călări. În urmă de tot, veneau două căruțe, una încărcată cu soldați, șase la număr, iar cealaltă avînd instalată pe ea o mitralieră.

Cerul era mohorît. Se părea că o să cadă zăpadă. În peninsulă, zilele cele mai friguroase cădeau în prima lună a calendarului lunar *, însă anul acesta gerul se lăsase mai devreme. Vîntul rece prinsese să bată încă din a doua săptămînă a celei de-a unsprezecea luni și sufla în

* Perioadă echivalentă cu sfîrșitul lui ianuarie-februarie.

continuare, măturînd răspîntiile de drum și cîmpiile, lăsîndu-le lucii.

Șareta înainta, zguduindu-se din toate încheieturile, drumul în pantă mică și, o dată cu ea, însoțitorii se precipitau, nemaiștiind de ei, la suișul sau coborîșul dealurilor care se țineau lanț ori la trecerea cîte unui rîu, dar mai cu seamă la urcușul de munte. Cel instalat comod în șaretă, la adăpost de intemperii, îmbrăcat în haină de zibelină, pe cap cu căciulă de vidră, închisese ochii ; dar nu dormea, cum putea să doarmă ?

El, mai marele locurilor, licențiat, moșierul Kong Qingru, cu numele cărturăresc de Zhengda, el care se pregătise de o jumătate de lună să facă față atacurilor, în cele din urmă pierduse Tîrgul Familiei Kong, astfel că alături de fiul său, Kong Xian, și împreună cu Wan Gezi, intendentul casei, cu Liu, adjunctul comandantului trupelor locale, și cu unchiul Yu Zhishan coborîseră în subterana Pavilionului Iarnă-Primăvară. Subterana dată din cel de-al șaptesprezecelea an al Republicii China*, din toamna anului 1928, cînd avusese loc răzmerița a sute de mii de țărani înfometați din județul Múping, condusă de Duan Jingzhai, și răsculații dăduseră foc pavilionului în care își găsise moartea tatăl lui Kong Qingru. La refacerea cîrciumii, licențiatul pusese să se sape în secret subterana, o cameră nici prea mare și nici prea mică, unde se ajungea din bucătărie și care își avea ieșirea în ciupercăria de lîngă zidul exterior al curții. Așa se explica de ce, punînd stăpînire pe oraș, Yu Zhenhai nu-i dăduse de urmă.

Stătuseră ascunși acolo o zi și-o noapte. Își luaseră cu ei mîncare și apă și, din fericire, mai dăduseră în subterană și peste un vas mare cu băutură, stingîndu-și astfel amarul. Dar nici să mai rămînă nu puteau. În

---

* Republica burgheză, proclamată după victoria burghezo-democratică din 1911. Conform tradiției de pînă atunci, cînd fiecare dinastie își ținea calculul anilor, a existat o triplă evidență a scurgerii vremii, perpetuată pînă la proclamarea Republicii Populare Chineze, la 1 octombrie 1949, și anume cea modernă, valabilă astăzi pe tot globul, cea recurgînd la ciclul de șaizeci de ani și aceea începînd numărătoarea cu primul an de după răsturnarea dinastiei feudale Qing.

timpul nopții, încercaseră să evadeze. Cum era liniște, fugiseră în grabă din tîrg, fără să le pese chiar de starea propriilor case. Numai pe Yu Zhishan îl lăsaseră în pivniță, amețit de băutură, și puseseră o piatră de moară la ieșire.

Fugiseră întîi în orașul Weihai și trăseseră la șeful poliției, Zhen Weiping. Zhen era socrul lui Kong Xian și unul dintre oamenii cu care licențiatul Kong era de mult în raporturi bune. Kong se gîndise că dacă aici nu se va afla în siguranță, va fugi în Tianjin, unde avea cîteva magazine. Dar după cîteva zile primise vești bune : răsculații din cele patru județe învecinate fuseseră în cea mai mare parte reprimați de Divizia 81, la care se adăugaseră trupele locale ale guvernului. Secretarul organizației comuniste din regiunea Jiaodong, comandantul șef al insurgenților, fusese prins și dus în Wendeng. Kong Xian nu mai putuse de bucurie și fusese gata să se îndrepte într-acolo, dar tatăl său îl domolise. „Mai tîrziu", îl sfătuise el.

Adevărul era că el se războia de cîțiva ani buni cu comuniștii, iar vulcanul acesta care răscolise întreg tîrgul și arsese din temelii Pavilionul Iarnă-Primăvară îi apărea mereu, de mai bine de zece zile, în fața ochilor ; noaptea visa urît, transpira, iar bătăile inimii i se precipitaseră. Dar nu dorința de a se odihni îl făcuse să adaste puțin, ci gîndul că era mai bine să îl lase pe Zhang Shutang, comandantul trupelor guvernamentale, să curețe locul. De ce să nu profite de prilej ? Îi trimisese înainte pe Wan Gezi și pe Liu, să-i liniștească pe-ai casei și să facă preparativele necesare în vederea reîntregirii familiei. El și Kong Xian rămăseseră pe loc, hrănindu-se cu delicatesuri și alimente tonice, ca de pildă urechiușe de argint, cuiburi de rîndunică, aripioare de rechini, castraveți de mare, dormind bine, ascultînd opere de Beijing... În urmă cu două zile, Yan Zizheng, șeful Departamentului județean pe linie de partid,* trimisese după el. Licențiatul Kong își luase rămas bun de la cuscru, care îi dăruise o mitralieră ușoară, de fabricație japoneză, zece puști de

* Este vorba de Partidul Naționalist.

calibru 38 și două mii și ceva de cartușe. Plecase la drum cu o zi în urmă, dimineața și în după-amiaza aceleiași zile ajunsese la un templu aflat la vreo cincizeci de *li* de Wendeng, unde fusese ospătat și găzduit de șeful de district. În dimineața aceasta pornise iar la drum.

„De ce m-or fi chemat atît de grabnic?" se gîndea, stînd ghemuit în șaretă. Scoase un pachet de țigări englezești 555 și bagă una în gură.

— Tată! Tată!

— Hm, mormăi.

— Am ajuns sub zidurile orașului Wendeng, Tată!

— Oprește! strigă, aprinzîndu-și țigara. Desprinse colțul covorașului și lumina puternică îl izbi neplăcut. Închise ochii, îi deschise iar: Xian, vreau să urc pe cal...

— Bate vîntul...

— Rezist!

Șaretă se opri. Kong Xian și ceilalți descălecară și-l ajutară pe licențiat să urce pe calul fiului său. Frigul strîngea tare și bătrînul începu să tușească.

— Era mai bine în șaretă!

Kong Qingru încetă să mai tușească și făcu semn din mînă să pornească. Kong Xian urcase pe calul unuia dintre însoțitori, și așa ajunseră la poarta orașului.

Aici era un ulm bătrîn, nu atît înalt, cît de o formă ciudată; crescuse noduros și trunchiul i se uscase, dar din el dăduseră nenumărate mlădițe, care parcă îl țesuseră într-o broderie de jur-împrejur. Crengile erau și ele ciudate, arătînd ca niște cozi de phoenix și gheare de dragoni. Localnicii îi ziceau *ulmul pe care dragonul suie la ceruri*. Se spunea că ulmul era mai vechi decît orașul, deși era greu de dovedit acest lucru. Oricum, ulmul avea cu siguranță peste o mie de ani, dar istoria orașului urca pînă în dinastia Han *.

Indiferent ce nume a purtat, orașul acesta fusese întotdeauna un loc important, datorită așezării sale. El era centrul cîmpiei care se întindea la poalele Muntelui Kunyu, și oceanul se afla la nici o sută de *li distanță*.

---

* În pragul erei noastre.

Orașul dispunea de zonă muntoasă și de ape. Spre nord-est, cale de numai doi *li* de la zidul orașului, se ridica o stîncă frumoasă, un fel de paravan natural, iar sub ea era Dealul Culturii. Se zicea că Primul Împărat*, în călătoria pe care a întreprins-o în acest capăt de țară, a avut aici o discuție cu cărturarii locului și de aici i s-ar fi tras dealului și denumirea. Încă și în zilele de azi, de sărbători, aici continuă să se organizeze spectacole.

În partea de miazăzi curgea Rîul Nisipos, care se vărsa în Rîul Scroafei. Rîul avea apă tot anul și era locul în care gospodinele își spălau rufele și zarzavaturile. Spre apus, cale de șapte *li*, era un vestit izvor natural, a cărui apă era fierbinte tot timpul iernii. Wendeng era orașul cu cele mai multe temple : Templul Pămîntului, Templul Spiritului Calului, Templul Iadului, Templul Strămoșilor — în centru ; în partea de apus erau alte două, iar lîngă poarta răsăriteană era așezat Templul lui Kong**, căruia oamenii îi ziceau Palatul Sfîntului Confucius. În mijlocul templului era statuia lui Confucius iar pe părți se aflau acelea ale discipolilor săi Zeng Zi, Zi Si și a filosofului Mencius. Tatăl licențiatului Kong, Kong Xuomgui, fusese unul dintre patronii acestora, iar acum fiul îi călca pe urme.

Aproape de intrare, șeful de district își îndreptă spinarea, luînd o mină aspră. Însoțitorii ridicară capetele, atenți în jur. Se opriră lîngă un lac.

— Vreți să admirați oglindirea pagodei în apă, Excelență ? întrebă o slugă. Azi vremea...

Acolo, în partea de apus era o mare întindere de apă. Era locul de unde se luase pămîntul pentru zidul gros al orașului. Cînd nu ploua, apa era limpede ca oglinda și de pe podul de piatră din apropiere vedeai în ea răsfrîngerea pagodei cu nouă etaje, de pe Vîrful Jadeitei. Era una din cele optsprezece priveliști uluitoare din Wendeng.

---

* Qin Shi Huang, Primul Împărat Qin, unificatorul Chinei (221—206 Le.n.).

** Kong Fuzi, Confucius (551—479 Le.n.).

În ziua aceea, Kong Qingru n-avea chef de pagode reflectate în ape. Își holbase ochii, bărbia prinsese să-i tremure, sîngele i se urcase la cap și arăta ca ametit.

Kong Xian nu înțelegea ce se întîmplase cu tatăl său, ce putuse să-l tulbure atît de profund. Abia într-un tîrziu zări, azvîrlite în iarba uscată de pe malul lacului, trei cadavre decapitate. Sîngele colorase în roșu straiele lor albe, din dimie țărănească, iarba și pămîntul galben.

— Cine-s ? îl întrebă Kong Xian pe cel care le ieșise în întîmpinare.

— Nu știu, răspunsese acela. Zilele astea au fost uciși atîția bandiți comuniști...

Pe zidul orașului erau prinși pari în care fuseseră înfipte capete omenești, cu totul peste treizeci. Cele mai multe se mumificaseră, răsunînd în bătaia aprigă a vîntului ca niște tîlvuri golite și uscate. Numai la cîteva capete mai proaspete se puteau încă distinge nasul, gura și celelalte trăsături.

Nerecunoscînd nici un chip, licențiatul întrebă :

— Azi cine a fost ucis ?

— Unul mare.

— Cine ?

— Șeful bandiților din toată regiunea Jiaodong. Îl chemă Zhang Lianzhu, zis Perla.

— De ce s-au grăbit ? Trebuia interogat.

— Ba l-au interogat și prea destul, se arătă omul vorbăreț. Cum îl cheamă, cine e, ce-a făcut, tot ! A fost trădat de unul de-ai lor. Era de-o juma de lună închis și-a fost luat și cu bine și cu rău. Am adus cîteva sute de oameni să asiste la execuție. Le-a vorbit atîta pe drum, că răgușise. Cînd să se tragă în el, a strigat jos asta, jos aia, trăiască asta, trăiască aia, victoria...

— Care e ? se interesă Kong Qingru.

— Cel din mijloc, dintre alea trei capete. Are fața parcă pătrată și părul lung. Avea vreo treizeci de ani, terminase liceul...

În ziua a opt a lunii a unsprezecea, cînd Yu Zhenhai intra victorios în Tîrgul Familiei Kong, Divizia 81 înconjurase Wendeng-ul. Lupta fusese aprigă. Pe la prînz, armele simple, vechi, ale celor o sută și ceva de insur-

genți nu mai făcuseră față mitralierelor dușmane. Ding Chijie căzuse eroic. Perla reușise să străpungă linia dușmană, dar fusese încercuit într-un sat. Își oprise un glonte și, în poarta unei case, cînd tocmai se pregătea să-și curme zilele, un țăran de cincizeci și unu de ani îl trăsese în curte, îi vîrîse în mînă o custură și-l pusese să taie niște dovleci. Dușmanii ajunseseră în poartă și Perla nu mai avea de ales. A făcut întocmai cum i-a cerut omul. Pe dată, trei-patru soldați au pătruns în casă. Fiind îmbrăcat ca un țăran, soldații nici nu-l luaseră în seamă. Perla era emoționat de curajul țăranului care îl acoperise... Dar imediat ce soldații ieșiseră, îi urmase în drum, șoptindu-le că cel din casă este unul din capii revoluției.

Cu toate că intendentul Wan Gezi se întorsese acasă cu cîteva zile mai înainte, cînd Kong Qingru pătrunse pe poarta casei, în fața ochilor i se desfășură scena unui dezastru total.

Leii care străjuiau intrarea principală dispăruseră, unul răsturnat cu burta în sus, iar celălalt aruncat într-o baltă din apropiere. Salonul principal, alcătuit din trei încăperi unite între ele, deși fusese aranjat în cinstea întoarcerii stăpînului, arăta jalnic. Piesele de mobilier, antichitățile, tablourile, caligrafiile, cărțile de valoare ori dispăruseră, ori fuseseră distruse, ori arătau ca vai de ele. Ambianța inițială pierise. Sofalele vechi fuseseră atît de lovite, încît nu se mai putea sta pe ele, iar în locul măsuțelor fine de ceai se instalaseră cîteva mese grosolane și scaune obișnuite.

Licențiatul Kong se așeză greoi, mîngîind și umplînd cu tutun luleaua pe care o păstrase pentru el nora cea mare. Văduvele fraților săi, Kong Qinbin, directorul băncii, și Kong Qingchou, patronul restaurantului i se înfățișară în veșmintele de doliu, trăgîndu-și după ele copiii, și îngenuncheară bocind. Îl implorară să le ajute să-și capete bunurile și să se răzbune. El se ocupă de fiecare în parte și în cele din urmă reuși să scape de această liotă. Liu, adjunctul comandantului trupelor, îi raportă că nu mai aflase în oraș picior de răsculat.

Kong Qingru se mai liniști dar, după ce acesta plecă, clătină din cap, cu amărăciune : „Chiar că sute de lucruri au explodat aici și așteaptă să fie orînduite... De unde să încep ?“

Kong Xian intră și îi șopti :

— Tată, Qin, comandantul garnizoanei locale, s-ar fi refugiat la familia Ge.

De cînd se înapoiase, licențiatul îi ceruse fiului său să-l caute pe comandantul companiei care-și avea sediul în districtul lor, să se sfătuiască în chestiunea extirpării comuniștilor. În Wendeng, Yan Zizheng, șeful Departamentului județean al Partidului Naționalist, îi dăduse sarcini exprese în acest sens.

— A mers acolo cu treburi oficiale ? întrebă.

— Pe naiba ! E în bune relații cu Ge. Acum cîteva zile a dus acolo o căruță înșirfuită cu lucruri... Se zice că el și fata lui Ge...

— Oh, pe vremuri... Licențiatul înghiți în sec. Yan Zizheng avea dreptate. Dacă nu mă întorceam la timp, tîrgul ăsta își schimba și numele, găsindu-se alți stăpîni ! Băiete, adu-mi două *jin*-uri din tutunul primit de la socri. Plec să-l aduc înapoi pe acest Qin.

— Asta e ca și cum ți-ai băga de bună voie copiii în gura șacalului !

Tatăl îl fulgeră cu privirea.

— Fără șacal trăim? murmură. Ține minte, inima noastră e pornită contra comuniștilor ! Îl hrănesc, numai să-i distrugă ! Aruncă luleaua cît colo, minios. Se ridică și o luă spre ieșire : Intendentul să vină cu mine la Pavilion.

— Locul e plin de cărămizi, de bîrne și de olane, ce să vezi ?

— Voi învia Tîrgul Familiei Kong, îl lămuri el, solemn, oprindu-se, și încep cu ridicarea Pavilionului Iarnă-Primăvară. Ani și ani, cîrciuma asta ne-a ținut mari în tîrg. Am s-o fac mai zdravănă, mai impunătoare, ca un munte care să-i înspăimînte pe țărani ! Înțelegi ?

Era tocmai momentul cînd țăranii o terminaseră cu treburile cîmpului. Strînseseră recoltele și acum adunau lemne de foc. Dintre toate patru anotimpurile, iarna era

cel cu timp liber berechet pentru ei. În mod obișnuit, în zi de tîrg, orășelul fremăta. Se vindeau lemne, legume, produse marine, alune, iepuri, cocoși de munte și tot felul de alte lucruri. Ce să mai vorbim de negoțul de fiecare zi, de prăvălii, birouri, farmacii cu medicamente vestice* și tradiționale, de depozite, de ricșe, de larma și de acel du-te-vino al străzii, de fierberea și de nebunia oamenilor. Or acum, în ciuda așteptărilor, veniseră doar cîțiva, puțini, să-i numeri pe degete, și pe fețe li se citea neliniștea. Zidurile străzii principale erau pline cu afișe albe, pe care erau trecute cu tuș negru un șir de nume ; erau evidențiați cei care uciseseră comuniști și înfierați cei care participaseră la revoltă, cei care ascunseseră elementele comuniste, pe capul cărora se puseseră premii între zece și o mie de *yuani*. Hîrtiile acestea adăugau străzilor atît de slab animate un plus de teroare.

Condus de intendent, Kong Qingru înainta încet. Lui îi plăcea aspectul străzii principale, iar anunțurile care proclamau succesele lor îl făceau să se simtă un fel de vajnic ostaș revenit printre ai săi ca un erou. Sentimentul acesta îi învinsese mînia și durerea încercate la vederea jalnicei distrugeri în care își aflase casa.

Se uită peste locul unde fusese Pavilionul Iarnă-Primăvară. Ca să grăbească ritmul degajării dărîmăturilor, oferi celor vreo zece lucrători, pe lîngă un *mao* și cinci *feni* pe zi, cîte o masă din partea sa. Pe loc, munca oamenilor se acceleră. Plecă mulțumit, îndreptîndu-se spre reședința districtului.

— Te-ai înapoiat, unchiule ?

Kong întoarse capul și dădu cu ochii de fiul lui Yu Zhishan, călare pe o bicicletă.

— De unde-ai aflat vestea ? se miră licențiatul.

— O șaretă luxoasă ca a matale se vede de la șapte poște. Cine altul se bucură de atîta cinstire și faimă pe la noi ?

---

* Medicamentele nechinezești, cele sintetizate chimic, cunoscute în medicina modernă.

— După cine ești în doliu? se miră Kong Qingru, văzînd semnul alb de la haină și pantofii complet albi*.

— Vai de bietul tata!

— A murit? Unde? se sperie Kong Qingru.

— Nu i-am găsit cadavrul. Dar nu l-am văzut de vreo lună. Unde să fie, dacă ar trăi? Dacă au pus mîna pe el, mai poate fi viu? Bietul tata, s-a chinuit o viață să facă avere și nici oasele nu i se odihnesc cum trebuie, că n-a avut parte de un sicriu...

Licențiatul Kong tăcu. Ce să spună? Își amintise de soarta lui Dovleac Stricat: rămăsese în subterană și probabil că murise de foame.

În acest timp, strada se însufleți. Wan venea spre el, împreună cu încă cineva. Omul era din cap și pînă-n picioare numai o singură culoare. Nici pielea feței nu se zărea, acoperit cum era, tot, de lut. Părea un șobolan hidos.

— Ce mai e și arătarea asta?

— Au dat lucrătorii peste el, rise administratorul.

— Frate! izbucni omul ca șobolanul și se porni pe plîns. Nu mă mai recunoști? Eu îmi amăram sufletul că tu n-oi mai fi trăind. Credeam că n-o să te mai văd vreodată.

Yu Zhishan se ținuse scai de licențiatul Kong și, în ziua intrării răsculaților în tîrg, se ascunsese cu el în subterană. Băuse mult și, cînd tăria alcoolului îi trecuse, nu-i mai aflase lîngă el pe cei cu care se adăpostise acolo. Strigase, plînsese îndelung și, cum nu avea lanternă, nu găsise ieșirea, ajungînd însă pînă la urmă în locul unde fusese intrarea, de data aceasta blocată cu lemne și cazanul de apă. Apoi fusese incendiul care mistuise fiece bucățică de lemn. Yu Zhishan se zbătuse din răsputeri și, tot răsucindu-se ca o vietate prinsă în cursă, descoperise o dîră de lumină. Își făcuse drum înspre ea, săpînd cu palmele prin moloz, dar nu reușise decît să dea peste resturile din bucătărie, printre care un sac cu alune și niște apă murdară din cazanul distrus. Le cărase în hrubă. Mîncase,

* Din cele mai vechi timpuri, în China, culoarea doliului este albul.

băuse, își făcuse nevoile în același loc, temîndu-se să mai iasă. Stătuse acolo singur mai bine de o jumătate de lună.

Kong Qingru nu rîse, dar nici nu se milostivi, fața rămînîndu-i împietrită.

— Trăiești, Zhishan? Să nu crezi că n-am vrut să te iau...

— Frate! Să nu mă învinuiești că am mîncat de unul singur alunele, dar la toți cîți fusesem nu ne-ar fi ajuns... Socoteam că ați murit! La fiecare masă, abia gustam un pumn de alune, cu gîndul să-mi ajungă și să mă țin cu viață ca să pot ieși viu.

— E bine! Noi cei de-acasă te și crezusem întors la ceruri... rosti fiul.

— Ce tot spui! Prostule! Abia așteptai să mor. Nevastă-ta mă blestema mai rău decît comuniștii! Ați vrea voi casa mea, pămîntul meu! He-he-hei! Uite aici! zise și se bătu cu palma peste buzunarul de la spate. Actele pe casă și pe pămînt, toate sînt aici! Iar eu n-am murit...

— Nu îndruga prostii! îl opri licențiatul Kong. Băiatul purta doliu de durere! Acum mergi acasă și te spală. Ne așteaptă treburi importante

Șeful satului Rîpa Pinilor Roșcați, moșierul Yu Zhishan, se așeză pe șaua din spate a bicicletei:

— Repede! strigă. Repede!

13

— De ce nu s-a întors Piersica, tată? Sora asta e de speriat! strigă Crizantema, intrînd în casă.

Zhang Al Treilea stătea chircit în fața vetrei. Mîna lui neagră, aspră și puternică strîngea gogoșile, făcîndu-le să trosnească, și în inima sa el se desfăta ca un meloman fermecat de o muzică divină. Auzind glasul copilei a treia, răspunse, ținînd între dinți luleaua care se stinsese de mult:

— De-aici pînă-n tîrg și înapoi, e cale lungă. Dacă vine spre seară, e bine.

Crizantema avea acum aproape șaptesprezece ani și știa și ea bine acest lucru, mai ales că era o fată cu mintea ascuțită. Rîndui lucrurile din încăperea centrală, încreți sprîncenele, și ochii ei, nu prea mari, dar negri, luminoși, se arătară dintr-o dată umbriți de tristețe.

— Uf! Știam eu! spuse cu un oftat bătrînesc. O aduc pe Bambus Tînăr, domnul Feng e bătrîn, iar drumul nu e drept. Numai că rănitul și-a pierdut cunoștința. Cum să nu te doară inima, să nu simți că iei foc....

Această stare nu o trăia numai fiica lui Zhang Al Treilea, ci ea apăsa, din ce în ce mai greu, inimile tuturor locuitorilor din Floarea de Piersic, întocmai ca norii care se îngrămădeau tot mai groși și mai negri în jurul munților. În cele cinci zile ale împotrivirii, deasupra cătunului Floarea de Piersic, cu cele cincizeci și ceva de familii ale lui, fluturase nestingherit steagul roșu al partidului, pentru ca apoi el să fie coborît chiar de persoana care îl lucrase, anume Cumătra A Treia. Portalul triumfal ridicat în cinstea eroilor detașamentului de șoc condus de Yu Zhenhai și Gao Yushan fusese desfăcut, zidurile fuseseră și ele curățate de lozinci, și toate acestea în numai o jumătate de zi. Acum, satul nu lăsa să se vadă nici o urmă a răscoalei, era ca întotdeauna: la fel de copleșit și pierdut între munții cei mari, și insurecția rămăsese să dăinuie doar în sufletele locuitorilor.

De fapt, nici pînă în ziua aceea ei nu cunoscuseră teroarea din afară. Și nu numai pentru că satul lor se afla la granița dintre județele Muping și Wendeng, de unde venea și vorba „Munții sînt înalți și împăratul e departe“ Dar în sat nu exista nici un bogătaș. Geruială ar fi fost singura mai îndreptățită să fie numită astfel, ea, care avea purtare anapoda și era stăpîna unui atelier de broderie, însă nepotul ei, Kong Juren, era unul dintre capii răzmeriței. Căpetenia satului, Zhang Fuli, fusese chemat și i se vorbise de campania de lichidare a comuniștilor, dar el însuși era comunist și nu se putea supune ordinelor.

Dar, o dată cu vîntul aspru, se întețea și neliniștea din sufletele sătenilor. De cîteva zile, pierduseră legătura cu tovarășii din afară și nu le ajungeau la urechi decît vești rele. Teroarea dușmanului se dezlănțuise: arestări,

uciderii... Atunci grija tuturor se îndreptase către cei cincispreze răniți care zăceau în atelierul de brodat al lui Geruială. Îi instalaseră acolo, fiind încăperea cea mai mare și mai luminoasă din tot satul, ba avînd și două sobe, astfel că bolnavii puteau fi ușor îngrijiți. Oamenii le trimiteau orez, orz, ouă, carne și alte alimente luate de acasă de la licențiatul Kong.

Doctorul Feng își dăduse toată silința, încît cei mai mulți erau spre însănătoșire și numai trei, unul cu un glonte în plămîn, altul cu rană la cap și al treilea cu piciorul rupt, nu cunoscuseră nici o schimbare în bine, ba mai mult, în urmă cu o zi își pierduseră cunoștința. Piersica, cea care se ocupase de ei, se sfătuise cu Yang Yuqing, secretarul celulei de partid, și amîndoi ajunseseră la concluzia că, ori ce s-ar fi-ntîmplat, Feng Zijin trebuia adus să-i consulte. Cumătra A Treia o îmboldise pe Piersica să se repeadă mai întîi la căsuța de pe munte, să-l ia pe Feng Prostălăul și să se ducă împreună în tîrg.

Auzind-o pe Crizantema pomenind de pericolul care-i păștea pe răniți, Zhang se încruntă, scoase luleaua din gură și merse să scuture scrumul în vasul cu cenușă de lîngă cuptor.

— Dacă-i pe-așa, ne putem aștepta la lucruri grave, spuse. Ehei, dar nici nu ne putem da peste cap. Dacă domnul Feng sosește...

Vorbi cu voce calmă, băgă în sac gogoșile făcute, coborî de pe cuptor și se încălță.

— Unde pleci, tată ? întrebă Crizantema.

— Să văd răniții.

— Nu-i nevoie. Mama e acolo, cu...

— Ce să facă muierile ? spuse el, bombîndu-și pieptul.

Ieși. În curte se opri. Se uită la ceața care se lăsase înspre miazăzi, clătină din cap și se întoarse înapoi în casă. Pietrele de măcinat scoteau un huruit continuu. Crizantema era aplecată asupra mînerului, trupul ei fragil fiind înclinat mult înainte, pentru ca sub greutatea lui pietrele să se rotească repede și grîul să se prefacă într-o făină fină și albă ca laptele.

— Lasă-mă pe mine, îi ceru tatăl, apropiindu-se.

Crizantema își aranjă părul ud de pe frunte.

— Tată, matale odihnește-te, îngînă.

— Crezi că alegerea gogoșilor obosește ? Tu ar trebui să te odihnești ! Zhang obișnuia ca în discuțiile cu soția sau cu fetele sale să fie moralist. Prinse mînerul și învirti cu putere.

— Împingem împreună, mai zise fata.

— Ți-am zis să te odihnești, păi fă-o !

Vînduseră măgarul ca să se plătească de datorii, în anul cînd Kong Juren furase cecurile licențiatului. De atunci, ori de cîte ori aveau de măcinat cîte ceva, împingeau ei la pietre. Noroc că cei din partea asta de țară se hrăneau mai ales cu dovleci, iar grîu și orez aveau prea puțin, astfel că asemenea munci grele le făceau mult prea rar.

Crizantema se retrăsese în fața vetrei, uitîndu-se la părintele său, care se învîrtea în jurul pietrelor de măcinat, împingînd din răsputeri mînerul de lemn. Tatăl îi era slăbănog ; haina de bumbac, rămasă mică, o avea cîrpită și răspeticită, iar brîul din pînză grosolană, veche, i-o strîngea în jurul lui. Barba, care începuse să-i încărunțească, îi accentua slăbiciunea. Ținea spinarea încovoiată și se rotea în jurul pietrelor de măcinat, călcînd cu pași apăsați. Deodată, imaginea măgărușului îi jucă Crizantemei în fața ochilor. Înainte vreme, el făcea treaba mai ușor și mai bine. Simți un gust amar în gură și își plecă privirea : nu mai putea suporta.

De cînd se știa, era mai apropiată de mamă-sa, pe ea o iubea, inima îi era plină de ființa sa și, cînd aceasta nu era cu ei, casa i se părea pustie, simțea că ceva îi lipsește și pleca după ea, oriunde ar fi fost. Cu tatăl, nu era același lucru. El bodogănea toată vremea, înjura, și Crizantemei îi era frică de el. De cîte ori părinții se certau, ea îi lua parte mamei, uneori lovindu-și pe furiș tatăl. De cînd se angajaseră în revoluție, atmosfera din casă era mai destinsă. Nebuniile lui iscate de alcool erau din ce în ce mai puține și, la dragostea pentru mama ei, Crizantema adăuga adeseori și o înțelegere mai mare a tatălui. Probabil că lucrul acesta se datora vîrstei ei mai mari. Începuse să înțeleagă viața.

— Boabe. Toarnă boabe !

Trezită din visare de strigătul tatălui, Crizantema se uită și văzu că boabele din pîlnia de deasupra pietrelor erau pe terminate. Se repezi, luă coșul de nuiele și turnă grîu.

Kong Qingru mergea cu intendentul după el. Trecînd prin fața băncii, la colțul unei străzi, dădu peste o mulțime adunată în jurul unui afiș. Unii citeau cu voce înceată. Cînd licențiatul Kong se apropie, lumea, ca și cum ar fi avut ochi în spate, se împrăștie. Rămaseră doar doi, un bărbat și o femeie. Bărbatul ținea un copil în brațe, iar femeia avea brațul vîrît pe după toarta unui paner.

Kong Qingru trecuse de ei dar femeia aceea cu toate că nu o văzuse la față, poate însă din pricina trupului bine făcut, înalt, a cocului mare, a umerilor obrajilor, roșii, i se păru cunoscută și se opri fără să vrea, săgetînd-o cu privirea.

În clipa aceea, descoperindu-l pe licențiat, bărbatul trase de toarta panerului, îndemnîndu-și femeia să plece de acolo.

— Stai ! strigă Wan. Mama ta ! Dai cu ochii de șeful districtului și-i întorci curul ? Cine ești ?

— Cine e ? Chiar să nu-l fi întîlnit, ar trebui să știi că e Feng Prostălăul, zise femeia, calmă, întorcîndu-se.

— Prostălău ? Și de ce fuge ?

— Dacă s-ar purta ca toată lumea, ar mai fi socotit nebun ?

Kong ridică brațul, dîndu-i de înțeles intendentului că nu vrea ceartă.

— Acum știu. Ești fata a doua a lui Zhang Al Treilea. Pe frate-tău îl cheamă Aur Scump, iar tu ești Piersica, nu-i așa ?

Piersica lăsă capul în jos și prinse mînerul panerului în mînă.

— Ah ! Ești plină de draci ! Din pricina ta am tras și eu niște ponoase... Femeie, n-ai văzut pe vreunul dintre cei dați morți pe afiș ?

— Cum să-i văd ?

— Vreau să zic... Yu Zhenhai n-a trecut cu ei pe acasă ?

— Oh, ce rost are să amintiți de vremurile alea ? spuse ea, cu durere în glas. E dus de pe lume de mai bine de un an. Ce-a fost a fost ! Acum sînt nevasta Prostălăului, dumneavoastră mi l-ați dat. Ea îi întinse bărbatului panerul și luă fetița în brațe.

Licențiatul Kong clătină din cap.

— Să se fi scufundat lumea și dacă s-a dus, s-a dus, nu se mai întoarce. De bine, de rău, ți-ai găsit un bărbat. De prost e prost, dar e om bun.

— N-am să uit bunătatea dumneavoastră ! rosti Piersica și legănă ușor fata în brațe.

— Vă duceți la Feng Zijin ? întrebă Kong, cîntărindu-i din ochi. Salutați-l din partea mea. M-am înapoiat și o să-l chem să mă consulte. El e om bun și priceput ca nimeni altul. Numai că... Bine, plecați. Cînd aveți vreme, dați pe la mine.

— Excelența Voastră, vorbi Wan, uitîndu-se după cei doi, femeia asta chiar că nu știe că bărbatu-său n-a murit. Dar Yu ăla, pierzînd o asemenea femeie, nu vine el înapoi după ea ?

— Dacă nevastă-ta s-ar duce după altul, ai iubi-o sau ai urî-o ? Ai căuta s-o întîlnești sau, temîndu-te de cuțitul soțului de-al doilea, ți-ai vedea de treabă ? spuse Kong, pentru ca apoi, mîngîindu-și barba, să murmure : Oricît or fi fiind ei comuniștii de dîrji, răniții au nevoie de medicamente, și îngrijire iar priceperea fratelui ăsta al Prostălăului nu le este necunoscută. Iată un fir...

— Excelență, dumneavoastră sînteți o adevărată zeitate ! exclamă Wan, pocnindu-și palmele de bucurie. Acum, că sînteți aici, s-a terminat cu banditii...

— Greu ! Licențiatul Kong își încrucișă mîinile la spate și se urni din loc. M-au pus pe fugă, ba era să mă... Și uite-mă acasă, la locul meu. Dar dacă nu-i curăț pe comuniști, jură, urcînd treptele casei lui Ge, să nu-mi mai țin capul pe umeri !

După miezul nopții, Zhang Al Treilea auzi ciinii lătrînd și pe dată în drum răsunară copitele unui animal. Ajunse în poarta sa, acestea se opriră și cineva bătu cu putere.

Pe Zhang îl luă cu sudori reci. Se repezi, stinse lampa și alergă în curte să proptească ceva în poartă.

— Unchiule, deschide! auzi. Sînt eu, Zijin, domnul Feng!

Recunoscînd vocea, descuie poarta și o deschise larg.

— Ehei, credeam că nu mai vii. Cum de-ai izbutit? Mă gîndeam la tine... Oh! Se opri, observînd dincolo de măgarul pe care călărise doctorul un bărbat de statură înaltă. Nu ești singur? întrebă, speriat.

Sosirea doctorului Feng, însoțit de Yu Zhenhai îi făcu pe toți ai casei să treacă de la frică la bucurie. La început nu-și vorbiră, nici tradiționala ceașcă de apă fiartă nu o băură, doctorul zorindu-se să vadă bolnavii cu răni grave. Dacă nu venea, cel atins în plămîni ar fi murit. Numaidecît după ce-și făcu treaba, Feng încălecă din nou măgarul și plecă, petrecut de doi tineri.

După ce pusese stăpînire pe Tîrgul Familiei Kong, detașamentul de șoc al lui Yu Zhenhai, primind vestea că Perla, Ding și oamenii lor fuseseră încercuiți la Wendeng de către Divizia 81, pornise în ajutorul acestora. Erau cu toții vreo două sute de oameni, iar dușmanii șase-șapte sute. Încleștarea avusese loc pe înserat, pe malul unui rîu. Pe la miezul nopții, ambele tabere aveau pierderi grele. Apoi voluntarii rămaseseră fără gloanțe. Nu mai aveau cu ce să lupte. Atunci Yu Zhenhai îi condusese spre nord-vest, spre Muntele Kunyu, croindu-și drum de sînge cu săbii și cuțite. Cum era noapte, și dispuneau de teren prielnic, reușiseră să scape. Mulți se rătăciseră însă, și, în zori, în fața Templului Trei Împărați, constataseră că nu mai erau cu totul decît șaizeci și ceva, printre care mulți răniți. Din fericire, ceea ce constituia forța lor de șoc, anume luptători ca frații Lin, Kong Juren, Cincizeci și alții erau teferi.

Principalul vîrf al muntelui, Taibo, era numit de localnici Vîrful Babei, fiindcă se ridica deasupra celorlalte culmi, ca o bătrînă înconjurată de fii și nepoți. De pe acest vîrf, în zilele senine, vedeai, la apus, orașul Múping, la răsărit Wendeng și Rong, la miazănoapte, Weihai și la miazăzi granița județului Haiyang. În zilele senine de toamnă, puteai zări din trei părți, acolo unde se

îngemăna cerul azuriu cu marea, pînzele albe ale corăbiilor săltînd pe valurile zbuciumate.

La acest timp, spre sfîrșitul anului 1935, cei ajunși sus pe vîrful muntelui puteau surprinde cu privirea satele din jur, cu fumul lor albicios înșurubîndu-se spre cer și cu lumina lor roșietică, pîlpîitoare ; apoi nu le puteau scăpa vederii soldații în uniforme cenușii, gălbui și negre fugărind pîlcuri-pîlcuri de țărani...

Răzvrătiții, cu hainele împroșcate de sînge, plini de răni, aveau ochii roșii de lacrimile scurse și li se uscase gîtul de prea mult plîns. În puștile lor nu mai era urmă de gloanțe, sulițele le ajunseseră boante, tăișul săbiilor li se tocise, dar mînia îi îndemna să strige să vor să coboare de pe munte pentru a le veni în sprijin țăranilor.

Yu Zhenhai și cîteva cadre se sfătuiseră și hotărîseră că nu puteau ieși din munți, deoarece pe de o parte nici oamenilor nu le-ar fi fost de un folos real, iar pe de altă parte, detașamentul lor s-ar fi dezmembrat cu totul. Explicaseră tuturor situația și îi ascunseseră pe răniți prin casele unor oameni de nădejde.

Din nefericire, știrile rele ajunseseră repede la ei : Ding Chijie căzuse eroic, secretarul organizației partidului comunist și conducătorul insurecției, Perla, și alți cîțiva fuseseră prinși și executați. Gao Yushan, care rămăsese cu cîțiva zeci de oameni în Tîrgul Familiei Kong, fugise cu aceia în munți și li se alăturaseră. Se împărțiseră în patru grupe și în timpul zilei dislocau pietre uriașe și le slobozeau în jos pe munte, iscînd bufnituri grozave, asemănătoare bubuiturilor de tun ; noaptea făceau focuri mari, care se vedeau de foarte departe. Apoi, îi convinseseră pe călugări și pe țăranii care tăiau lemne sau culegeau ierburi pe munți să spună oricui că ei, cei aflați acolo, erau nu șaptezeci și ceva, ci cîteva mii.

Și iată că soldații încercuiseră muntele, dar nu se încumetau să se aventureze prin hățișurile lui.

Yu Zhenhai, Baotian și încă vreo doi o porniseră pe munte în jos. Intraseră prin județul Múping, trecuseră din sat în sat, spre miazănoapte, ajunseseră în județul Haigang și abia după aceea o apucaseră spre răsărit. În Tîrgul Familiei Kong intraseră pe înserat. Acasă la doc-

torul Feng își întîlnise nevasta. Piersica venise și ea pentru răniții ascunși în satul său. Așa se făcuse că Yu Zhenhai îl adusese în toiul nopții pe domnul Feng și tot în puterea nopții îl ajutase să se întoarcă acasă, ca nu cumva să fie descoperit de licențiat.

Omul acesta dat mort de atîta vreme, țăranul robust, cu oase de fier și mușchi de oțel, obișnuit cu toate greutățile, călit în lupte, se simțea de data aceasta ca un bătrîn fără puteri. Sprijinindu-se de copacii de pe marginea drumeagului de munte, el se tîrî cu greutate printre pinii roșcați, ca pe vremuri, cînd îl ducea în cîrcă pe tatăl său, Yu Shizhang. Deschise larg brațele afundîndu-se cu totul în ierburile înalte, ca într-un mormînt aromitor. Plînse îndelung, vărsă lăcrimi amare, pentru ca năduful greu care i se strînsese în suflet să iasă din el. Nemaiputîndu-se stăpîni, găsise aici singurul loc în care să se elibereze de propria-i slăbiciune, fără opreliști!

În zilele din urmă, trecuse pe la tovarăși foarte cunoscuți, pe la vechile lor locuri de întîlnire... Dar cei care îl primeau nu mai erau entuziaști ca înainte de izbucnirea revoluției. Cei mai mulți fuseseră întemnițați, uciși. Sînge și lacrimi. Lacrimi și sînge! În cutare loc pieriseră atîția, în altul... Detașamentul condus de Li Shaoxian fusese distrus.

Unii îl primeau, înfruntînd primejdia. Alții nu-i deschideau ușa, temîndu-se să nu fie descoperiți și pacostea să cadă asupra întregii lor familii.

Niciodată nu fusese pietrarul Yu atît de îndurerat. Cum să nu plîngă? Zile întregi cutreierase peste tot, în căutarea unor conducători, a unor oameni care să-i sprijine. Și nu întîlnise decît ochi umflați de lacrimi pentru cei pierduți, nu auzise decît vaiete și suspine de tristețe. Sat după sat, casă după casă, din creierul munților și pînă la ocean. Numai lacrimi și sînge. Oamenii îl considerau erou, îi împărtășeau necazurile și-i cereau părerea, îl implorau să-i răzbune. În fața lor, el nu putea să se arate năpăstuit. Zîmbea, făcea pe bravul, îi încredința că revoluția va fi dusă pînă la capăt, jura...

Și numai în timpul zilei, cînd stătea ascuns prin văi sau pe malul rîurilor așteptînd să se lase înserarea, plîngea mocnit...

Cui i se putea plînge el? Într-adevăr, cînd intrase pe poarta lui Zhang Al Treilea, un val de căldură îi inundase tot corpul. Apoi stătuse cu nevasta sa pe un cuptor cald și atunci iarăși ar fi vrut să-și mărturisească durerea din suflet. Numai că pe dată își amintise cît suferise Piersica de cînd îl luase... cît aștepta să se despartă de falsul soț, cît dorea ca fata să-i spună „tată" celui care o făcuse cu adevărat... Ea era îndreptățită să plîngă și să se vaite, și niciodată el. Stătuse țeapăn, neîndrăznind să se apropie prea mult de ea, ba chiar fiindu-i teamă să o și privească. Spera ca ea să i se plîngă lui, să-l roage ca el să-i șteargă lacrimile, s-o îmbărbăteze. Dar ea nu făcuse nimic din toate acestea, nu se arătase cum gîndise el. Atunci crezuse cu adevărat că ea e o flacără, un rug roșietic, arzător, și el, de fier fiind, stînd acolo, alături, avea să se topească. Se despărțiseră spunîndu-și vorbe înflăcărate...

De două săptămîni de cînd se întorsese printre ai săi, licențiatul Kong nu făcea decît să se străduiască zi și noapte să vindece rănile tîrgului. Repusese pe picioare compania de ostași a județului, înarmase fiecare sat, crease grupe de soldați în fiecare cătun. Închisoarea tîrgului era plină cu răsculați și aproape pe toate drumurile se ridicaseră spînzurători. Lucrurile păreau a se fi potolit. Dar ce-l neliniștea era faptul că nu pusese încă mîna pe unii ca Yu Zhenhai, Gao Yushan, Kong Juren. Yan Zizheng îi pretinsese să găsească răniții. El pusese să se lipească afișe, îndemnînd oamenii să-i denunțe, dar nu se grăbise nimeni s-o facă. Împreună cu comandantul Qin, întărise paza, făceau descinderi noaptea, arestau necunoscuții. Supraveghea locurile unde se găseau leacuri, doar-doar va apuca un fir... Dar nu pusese mîna pe nici un element roșu așa cum nădăjduise. În plus, se trezise cu o pacoste pe cap, cu comandantul de companie Qin. Provenit dintr-o familie decăzută, acesta era afemeiat și încăpuse, de cum sosise în tîrg, pe mîna familiei Ge.

Își pusese în gînd să-l ademenească și pe el, cum o făcuse într-o vreme cu Aur Scump, cu Orhideea, fata cea mică a fratelui său, Kong Qingbin, directorul băncii. Bani aveau, numai că fata de nouăsprezece ani, elevă la liceu, nu vroia în ruptul capului să primească. Înainte, în povestea cu Aur Scump, fata nu știuse nimic, totul fiind o pură înșelătorie din partea licențiatului Kong, dar de data aceasta lucrurile erau serioase. Orhideea înțelese și, atunci cînd Kong vru s-o prezinte ofițerului, ea își reteză părul și ceru să fie lăsată să se călugărească, altfel avea să se omoare. Cum ființa aceea fragilă îl respinsese, Qin îl trata cu răceală pe șeful de district.

În seara aceea, Kong Xian, Wan și alți cîțiva îl invitaseră pe ofițer la un joc de mahjong*. La patefon puseseră plăci cu muzică ușoară.

— Cîntă bine, dar, sincer să fiu, nu mă mișcă deloc, comentă Qin, schimbînd pietrele. Cîntărețul Mei Lanfang are vocea mai plăcută, știe să se machieze, încît pare o veritabilă...

Cei de față izbucniră în rîs.

— Căpitane, noi avem o cîntăreață de operă. Garantez că o să-ți placă s-o asculți și s-o privești, ba e și singură...

— Nu mai spune ! ochii acestuia luciră. Se compară cu Orhideea ?

— Numele de actriță îi e Lăptuca. E mai ceva decît Orhideea, are pielea mai albă, rosti Wan.

— N-ar fi rea ! Prin locurile astea sînt semănate numai comori ! Chemați-o să ne cînte, să ne distrăm, ceru Qin.

— Ei, ușor de spus, interveni Kong Xian. Dar ea o să vrea să vină ?

— Cum ? se mînie ofițerul. Mama ei ! Care femeiușcă mi se împotrivește mie ? Orhideea e de-a voastră, altfel făceam ce vream din ea. Mergi și cheam-o de îndată pe cîntăreața asta...

— Nu te pripi. Lăptuca asta nu-i o femeie obișnuită, ba aș zice că e de o sută de ori mai dibace decît fii-mea

* Un fel de domino.

Căpitane, dacă vrei s-o vezi pe Lăptuca, mai întîi trebuie să accepți niște condiții, nu se lăsă Kong Xian.

— Care anume ?

— Mîine să facem o incursiune prin Floarea de Piersic.

Satul fiind prea departe, comandantul nici că se gîndise să se obosească pînă în marginea județului.

— Asta...

— Nu te deranjezi personal. Mă duc eu, dacă-mi dai un pluton...

— S-a făcut.

Nora lui Kong Qingru îi spusese acestuia că a doua zi după intrarea insurgenților în tîrg Lăptuca închiriase o lectică roșie înflorată și se măritase cu Yu Zhenxing, bătînd amîndoi mătănii în fața cerului și pămîntului, după cum o cerea datina.

— Nu se poate ! protestase licențiatul și ochii îi ieșiseră din cap de furie.

Apoi se gîndise că în felul acesta își atingea planul său de a pune mîna pe capii răscoalei. De la, Lăptuca la Yu Zhenxing, apoi la Yu Zhenhai. De la Geruială la Frumoasa și la Kong Juren...

Căsătoria Splendidei fusese neașteptat de frumoasă, plină de căldură, emoționantă. Într-un cuvînt, ceva deosebit. Dacă nu ar fi avut loc în timpul revoluției populare, ar fi devenit un eveniment, tulburînd ordinea firească și cu ecouri în toate cele patru zări...

Lectica înflorată a miresei își făcuse apariția a doua zi după ce detașamentul de șoc pusese stăpînire pe Tîrgul Familiei Kong, iar pregătirile febrile de dinaintea oricărei căsătorii începuseră în seara zilei precedente...

În ziua aceea, în faptul serii, Splendida stătea cu mătușa ei în capul uliței, uitîndu-se la oamenii aceia răsculați care îi duseseră la moarte pe cei doi frați mai mici ai licențiatului Kong și puseseră foc Pavilionului Iarnă-Primăvară. Atunci, în mulțime, îi descoperise pe Piersica și pe Yu Zhenxing, costumați ca niște cerșetori. Brusc, sentimente contrarii o năpădiră. Simți în sufletul său ceva parcă dulce, acru, iute, amar. Ea, care odinioară

îl avusese lîngă ea și îi dăduse drumul, de data aceasta își pierdu cu totul stăpînirea de sine și se grăbi s-o salute pe Piersica, femeia pe care o prețuia cel mai mult. Apoi își înnodă colțurile șalului alb și lăcrimînd, ca beată, se strecură în curte, intră în casă și se ghemui pe cuptor.

Yu Zhenxing se luă după ea, cu pași apăsați și, ajuns în curte, lăsă jos sapa de pe umăr, o ridică iar, neștiind dacă era bine să treacă pragul casei sau să plece...

— Ce ai rămas acolo? Vai ce straie ai pe tine! spuse mătușa, repezindu-se după el și închizînd poarta.

Zhenxing o privi cu neîncredere.

— Cît rău i-am făcut spuse.

— Bine că-ți dai seama! Nepoată-mea s-a zbătut atît pentru voi, frații, și pentru cumnată-ta! Iar pentru tine.. da' bine că înțelegi măcar acum!

— Piersica mi-a lămurit cu de-amănuntul, recunoscu el, uitîndu-se spre casă. Ea, la rîndul ei, ar putea să mă înțeleagă? Să-i spui că-mi pare rău. Eu...

— Ba io nu mă bag, zi-i singur, rosti mătușa, și apropiindu-se de el, îi luă sapa de pe umăr și o rezemă de zid.

Yu Zhenxing își șterse mîinile de sudoare pe haina peticită și se trase spre ușa casei, cuprins de un puternic sentiment de frică și de rușine. Apărătoarea ușii era ridicată pe jumătate, lăsînd vederii locul din fața vetrei, unde îi zări labele picioarelor.

— Ești cinstită, ești sinceră, vorbi el cu durere în glas. Te-am făcut să suferi, sînt vinovat. Piersica m-a îndemnat să te iubesc!

Splendida stătea chircită pe cuptor. Cuvintele lui o tulburară, se mișcă puțin, dar nu se ridică și nici nu răspunse.

— Tu m-ai iubit din toată inima și eu în ultima vreme te-am tratat ca pe-o otreapă... Omul e făcut din carne și tu ne-ai făcut nouă numai bine, iar eu parcă aveam urechile astupate cu vată, am săvîrșit fapte neîngăduite de ceruri și față de tine și de mine...

Argatul din el nu mai fu în stare să continue. Plînse, apoi se retrase pînă lîngă vatră, îndesă tutun în pipă și luă foc, să o aprindă.

O mînă îi smulse pipa dintre dinți. El ridică privirea, surprins, și dădu cu ochii de un chip mînios, scăldat în lacrimi. Zhenxing se ridică în picioare și lăsă ochii în jos.

Mînia de pe fața Splendidei pieri ca izgonită de un vînt de primăvară. Se uită la el, în ochi cu lacrimi de mînie și de durere. Îl măsură îndelung și pînă la urmă îi vorbi :

— S-ar zice că te-ai întors !

— Iată-mă... repetă el, nesigur.

— Știam că o să vii !

— Tu...

— Dar nu ți-ai dus pînă la capăt ce-aveai în gînd.

— Ce...

— Uite ! Splendida întinse brațul.

— Ah !

Zhenxing descoperi acolo cuțitul de tăiat legume, cu care vroise să-i ia viața.

Se repezi în genunchi, cerînd iertare.

— Știu că mă urăști...

— Ură ? Da, te urăsc că nu l-ai înfipt în mine atunci, lăsîndu-mă să îndur un an întreg tot felul de blestemății ! Splendida aruncă încolo cuțitul și căzu peste el, fără vlagă.

— Ce ai ? Ești bolnavă ? întrebă Zhenxing, sprijinind-o.

Splendida închise ochii și se lăsă la pieptul lui.

— Să te întind pe pat și mă reped după doctorul Feng... spuse el, temător.

Dar ea se răsuci și-i trecu mîinile pe după grumaz, apropiindu-și fața de obrazul lui și atingîndu-l cu o mîngîiere drăgăstoasă.

— Omul meu, rosti ea cu glas de dezmierdare, boala asta a mea are cîțiva ani buni. Acum mi-e bine, m-am vindecat. Hai, sărută-mă, îmbrățișează-mă !

Yu Zhenxing nu era obișnuit să îmbrățișeze femei, dar nici nu-i venea să o îndepărteze.

— Nu sta așa. Ne vede tușa. Repede...

— Repede, repede! Splendida se îndepărtă de el. E bine să facem totul repede, precum zici.

— Uiți că ni se cere o purtare cuviincioasă? o mustră el, cu glas scăzut.

— Faci pe prostul? Palmele ei îi mîngîiară umerii și ca spuse cu glas tremurat, fremătînd toată... Uiți că vechile rînduieli s-au schimbat? Pavilionul Iarnă-Primăvară e la pămînt. Sînt liberă și pot să te iubesc în văzul lumii, să te îmbrățișez cît vreau. Plîngînd de fericire, femeia îl sărută o dată și încă o dată, repetînd: Ești om bun, butuc ce-mi ești! Trezește-te la viață, sări în sus de bucurie, bate-mă omoară-mă! Cuprinde-mă și învăluie-mă așa cum faci cînd iei în brațe o sarcină de lemne...

Se petrecuse totul astfel, că bărbatul zdravăn fusese împresurat, asaltat de ea pînă ameți se, încheieturile i se înmuiaseră și nu mai avea nici vlagă s-o tragă de acolo, rămînînd amîndoi căzuți în fața vetrei, plîngînd, bucurîndu-se, jelind, strigînd...

Se auzi ușa deschizîndu-se.

— Vine cineva, să nu ne facem de rușine! bîigui el.

Dar Splendidei nu-i păsa, strîngîndu-se mai abitir la pieptul lui.

— Să vină, să vină tot tîrgul! Sau haidem noi în stradă, ca lumea să se bucure pentru noi.

— Ați înnebunit! le strigă mătușa, văzîndu-i îmbrățișați pe jos. Nu cumva ați făcut plecăciuni în fața cerului și pămîntului, dar nu s-ar prea părea...

— Ha-ha-ha! Bine zis! Ne plecăm în fața cerului și pămîntului, ca doi soți tineri, să fim împreună o sută de ani! spuse Splendida, împingînd de el, ca să-l facă să-și plece capul.

— Da' de unde! Trebuie să așteptăm... începu Zhenxing, săltîndu-se în capul oaselor.

— Pînă cînd soarele o să răsară la apus! replică Splendida, ridicîndu-se și ea. Își rîndui părul mătăsos și urmă: Înainte nu mă puteam remărita, dar acum scrisorile prin care eram legată de prima căsătorie s-au dus o dată cu ai lui Kong. Sînt liberă! Ce să mai aș-

tept ? Te supără faptul că sînt văduvă ? Sînt urîtă ? Plicticoasă ? Nu te merit ?

— Nu, nu ! Ce tot vorbeşti ? tresări Zhenxing, violent. Mă tem că eu nu te merit...

— Atunci ce mai aşteptăm ?

— Aşteptăm ca Zhenhai şi ai lui să încheie bătălia, să ne refacem casa, din care Dovleac Stricat a făcut cocină de porci, să ne ridicăm două cămăruţe ale noastre...

— Te-ai gîndit bine, dar astea cer timp. Uite ce zic eu, cîntăreşte şi tu : ne căsătorim aici...

— Mă iei de bărbat în casa ta ?

— N-are rost să ne gîndim dacă tu vii la mine sau vin eu mireasă în casa ta, după cum e obiceiul pămîntului. Povestea noastră a ajuns să fie ştiută de toată lumea. Casa mea înseamnă eu şi tuşica. Oriunde mă duc, ea vine cu mine. Socotesc că această casă e a mea ca şi a ta şi, dacă ne luăm aici, tu o să fii stăpîn. Mai încolo, dacă Zhenhai vrea să te întorci în Rîpa Pinilor Roşcaţi, vindem aici şi ne facem acolo o acasă. Iar dacă el te lasă aici, ne stabilim definitiv în casa asta. Ei, ce părere ai ?

— Ar fi cu cale să faceţi aşa, zise mătuşa. Eu mă duc să caut un prezicător, să aleagă o zi prielnică pentru a vă lua.

— Ce să aleagă ? Seara asta nu e bună ? nu se lăsă Splendida.

— Astăzi ? rostiră în acelaşi timp Zhenxing şi mătuşa.

— E ziua victoriei ! Domnia alor Kong s-a sfîrşit ! Care zi să fie mai prielnică decît asta ?

— În tîrg e încă mare zăpăceală... se arătă Zhenxing şovăitor.

— N-am pregătit de nici unele, spuse mătuşa. Ca să facem totul ca lumea, trebuie să poftim pe cineva. Vouă vă trebuie haine noi. Altfel...

— Prea bine ! încuviinţă Splendida, după ce rămase o vreme pe gînduri. Trebuie să afle tot tîrgul că am devenit soţ şi soţie. Tuşică, să-l împodobim pe Zhenxing, să arate mai frumos ca Pan An *, în aşa fel ca frumu-

* Personaj din vechime, celebru pentru frumuseţea sa.

seţea din inimă să i se vadă şi din afară ! Să luăm o lectică înflorată, de nuntă, să invităm oaspeţi şi să fie o cununie veselă, zgomotoasă !

— Lectică, zici ? se sperie Zhenxing. De unde pînă unde ?

— Facem de trei ori ocolul tîrgului şi venim aici ! se însufleţi Splendida.

— Aşa ceva nu s-a mai văzut. Lumea... interveni mătuşa.

— Aşa e ! Zhenxing, o să stai şi tu în lectică...

— Eu ? Nu se cade.

— Atunci stau eu. Tu rămîi acasă şi-ţi aştepţi nevasta ! Să fie mîine, ce zici ? Nu te omor cu graba pentru chiar în seara asta. De fapt, în noaptea asta noi nici n-o să dormim...

Toţi trei îşi găsiră de lucru. Aveau ochii roşii, dar nimeni nu simţea oboseala. Splendida era mai vioaie ca niciodată, veselă, răsturnînd lăzile şi sertarele, tăind, croind, cosind. Era stăpînită de o ardere febrilă ca a flăcărilor, lucra cu sîrg, pregătind veşminte noi pentru mire. Zhenxing făcu curat în casă, prinse noi hîrtii în cadrul ferestrelor, lipi în ele ideograme mari, cu urări de fericire, pe care le decupase el însuşi din hîrtie roşie... Camera în care se cunoscuse întîia oară cu Splendida o făcuse de nerecunoscut, avînd să fie camera lor nupţială.

Mătuşa se ocupase de treburile din afară. Ea angajase bucătari pricepuţi, cumpărase bucate, tocmise lectică înflorată, căutase o domnişoară de onoare, făcuse invitaţiile la ospăţul nunţii.

Dar pînă a doua zi spre prînz, cu excepţia lecticii, care aştepta în curte, şi a celor trei bucătari care trebăluiau de zor, nu se încumetase nimeni să vină, nici chiar domnişoara de onoare.

La început, Splendida şi Zhenxing aşteptară nerăbdători. Pînă la urmă, ea se întunecă la faţă şi spuse, oftînd :

— Nu vin din pricina renumelui nostru prost. Ai lui Kong n-au cum să vină, iar alţii socotesc că această

casă e murdară... Cei ce ne prețuiesc, cum ar fi Phoenix, sînt ocupați pînă peste cap...

— Să mai așteptăm, propuse Zhenxing. Avea pe el numai lucruri noi: boneta de ceremonie de pe cap, roba lungă, gri, pantalonii negri, cingătoarea lată, ciorapii și încălțările din picioare. În afara bonetei, toate celelalte fuseseră transformate din hainele cu care ieșea în scenă tatăl Splendidei, cîntărețul.

— Oare să merg și să-i mai chem o dată? întrebă mătușa. Unii mi-au spus limpede că vin...

— **Nu**! se repezi Splendida.

— Atunci renunțăm? **se** miră Zhenxing.

— Să renunț? Cum se poate? aproape că țipă mireasa, încruntîndu-și sprîncenele. E treaba noastră și noi hotărîm. Doar n-am avut petitori, n-am schimbat între noi horoscopurile! Gata, în lectică!

— Fără domnișoară de onoare? se repezi mătușa.

— Haideți, frați ricșari, ieșim pe poartă și o luăm pe Strada Mare și facem de trei ori ocolul tîrgului. Plătesc de două ori mai mult! zise Splendida și trecu lîngă lectică, ridică perdeaua să intre înăuntru.

În vremea aceasta, oamenii tîrgului trăiau încă bucuria uciderii celor doi frați ai licențiatului Kong și a distrugerii Pavilionului Iarnă-Primăvară. Ei nu știau încă de acțiunea de reprimare pe care o începuse armata. De aceea, cînd dăduseră cu ochii de lectică, la început fuseseră cuprinși de un mare entuziasm, dar mai apoi, aflînd că o purta pe Lăptuca, unii sculpaseră cu dispreț, alții înjuraseră, iar alții ridicaseră vocea.

Pe lîngă vreo cîțiva pierde-vară, în spatele lecticii se strînseseră o liotă de copii, vociferînd și trăgînd de o coadă lungă, ca de cal. Cînd lectica intră în curte, alaiul acela ciudat rămase în poartă, neîndrăznind să intre.

Apoi lectica fu lăsată jos, Splendida ieși din ea și merse împreună cu Zhenxing în fața mesei de sacrificii, îngenunchind. Atunci, un bucătar gras ieși și strigă tare:

— Închinați-vă întîi în fața Cerurilor, apoi a Pămîntului și **la urmă** în fața părinților...

— Niciunul dintre noi nu mai are părinți ! spuse Splendida. Unchiule, ne înclinăm în fața Partidului Comunist !

— De una ca asta n-am auzit, răspunse omul, cu sfială.

— Strigă, unghiule ! îl îndemnă ea.

— ...și la urmă în fața Partidului Comunist... reluă omul, cu gîndul la spaima pe care o trăise pe vremuri, asistînd la uciderea comunistului Kong Zhihong, amintindu-și și cum fugise de acolo, tremurînd de frică, pentru ca în clipa de față să ceară să fie venerat Partidul Comunist !

Cînd se ridicară în picioare după mătăniile făcute, în ochii mirilor luceau lacrimi.

— Uită-te la ea, poartă costumul de actriță ! prinseră copiii să comenteze.

— Și el la fel !

— Au cîntat amîndoi pe scenă.

— Ba ei le-au făcut și nu e bine...

— Cum să nu ? Arată mai bine ca orice mireasă...

— Mai bine-ar cînta !

— Chiar !

Într-adevăr, în Splendida clocoteau simțăminte de mînie și de bucurie și îi venea să izbucnească în plîns și să rîdă, să cînte... Auzindu-i pe copii, se duse în mijlocul curții și cîntă o arie din opera „Brățara de jad".

Lucrul acesta fu pe placul alaiului, fiindcă pe dată tinerii și copiii trecură pragul porții, intrară în curte și ascultară, veselindu-se. La sfîrșit, nici nu le venea să mai plece. Masa fusese pusă, și pînă la urmă cu toții, împreună cu rîșcarii și bucătarii, ținură loc de invitați la paharul bucuriei, petrecînd întreaga amiază.

Dar nu se bucurase decît de amiaza aceea. În partea a doua a zilei începuseră deja să curgă zvonurile despre înfrîngere și se auzeau tunurile. Gao Yushan și ceilalți pregăteau cu febrilitate retragerea...

Căsătoria Splendidei cu Zhenxing fusese ca o zi caldă, în plină iarnă aspră, zi în care sub razele binefăcătoare ale soarelui se umflă și plesnesc mugurii florilor, pentru

ca numaidecît după aceea ei să înghețe și să dispară sub răceala cumplită a zăpezii.

Știrile înfrîngerii se întețeau. Soldații pătrunseseră în Tîrgul Familiei Kong. Splendida și Zhenxing erau neliniștiți nu atît în privința soartei lor, la urma urmei nu participaseră la revoltă și nici nu erau comuniști, ci în privința situației lui Yu Zhenhai, care murise și înviase, și care fusese capul răsturnărilor. Doar fratele Splendidei, Yang Gengxin, era încă membru al Partidului Naționalist și ocupa o poziție bună în Weihai.

Temători, stăteau ascunși în casă. Afară, după cumpărături, ieșea mătușa, iar Zhenxing doar căra apă și tăia lemne. Zi și noapte, țineau poarta încuiată bine, ca nu cumva furtuna de afară să-i despartă pe unul de celălalt, ci dimpotrivă, la adăpost de orice, să-și trăiască dragostea în tihnă, netulburați.

În vremea aceea, iubirea avea înțelesuri diferite pentru cei care aveau parte de ea. Unii ajungeau la ea prea ușor și socoteau că fericirea ca mierea de dulce, în iubire, le revenea de drept, fiind pentru ei tot ce era mai frumos și mai bogat din lume. Dar aceasta dispărea la fel de ușor precum venise. Numai cei care luptaseră, îndurașeră și dobîndiseră în cele din urmă iubirea cu un preț greu erau pătrunși de adevărata ei semnificație, de frumusețea și de bogăția ei lăuntrică fără de sfîrșit. Cel puțin o anumită semnificație era chiar aceasta. Firește, în oceanul de necuprins al vieții, existau înțelegeri și năzuințe și credințe diferite. Aceasta era iubirea comună, obișnuită. Fiindcă atunci cînd realitatea nemiloasă se pogoară peste oameni, cerîndu-le să-și aleagă singuri partenerul, fericirea și nefericirea sînt cuprinse în atitudinea fiecăruia.

Numai cei care își plătiseră cu un preț uriaș iubirea, numai ei puteau ști cu adevărat prețul acesteia.

Splendida se preschimbase brusc. Ca un miel care nu știe decît de oaia la care suge, așa se ținea ea pe urmele lui Zhenxing. Deseori nu avea somn, vorbind și iar vorbind despre iubirea sa. Cînd nu-l știa lîngă ea, suferea, era nefericită și, atunci cînd îl revedea, nu-și mai dezlipea de pe el ochii săi plini de viață, ca și cum

s-ar fi putut întîmpla ca el s-o lase iarăși singură. Se temea, și încă grozav de rău ! Iar cînd el, seara, tîrziu, fără somn, se încrunta și fuma, cu gîndul la fratele său, ea încerca să-l smulgă din gîndurile rele.

— Zhenhai și ai lui sînt pricepuți. Știu să facă față luptei și nu cunosc odihna. Iar dacă o dată dau de necaz, pentru ei nu-i mare lucru, victoria și înfrîngerea sînt parte din viața soldaților... Pe urmă, cum i-am putea noi ajuta ? Asta-i, să stăm ascunși aici, cît putem. Cerul are ochi și uite că ai lui Kong și-au găsit sfîrșitul, iar noi putem trăi ca soț și soție. Crede-mă, Xing, această viață, cît ne-o fi nouă dată, cîțiva ani acolo, ba și un an, o zi, merită s-o trăiesc, chiar de-ar fi ca după aia să-mi aflu moartea...

— Nu mai cobi și tu. Nici nu se știe bine dacă licențiatul Kong e mort sau viu.

— Oh, iar începi ! Unde să fie ? E mort !

Apoi cînd vestea revenirii licențiatului în tîrgul natal le ajunse la urechi, își ieșiră din fire, de spaimă !

Acum nu mai era același lucru ca atunci cînd cu povestea mai veche a legăturii lor. Mai înainte, familia Kong n-avea cum să le pună bețe în roate, cu atît mai mult cu cît licențiatul Kong îi trimisese Splendidei mai multe poezii de amor, destul de deșănțate, care o dată aflate pe mîna ei, lui nu i-ar fi căzut deloc bine un scandal. Cît despre lege, fratele Splendidei o putea ajuta. De data aceasta, însă, femeia se măritase cu de la sine putere, or toți din familia Kong știau de înscrisurile prin care ea era legată să păstreze văduvia cît avea să trăiască, Kong Qingru putea s-o pedepsească și s-o silească la ascultare, fără ca nimeni să aibă dreptul de a i se ridica împotrivă. Ce să facă ? Să fugă ? Fără ea, viața lui Zhenxing ar fi fost fără rost. El o povățuise să se ducă la fratele ei, dar ea prefera să moară lîngă el, decît să trăiască despărțiți. Să fugă împreună ? Unde ? Fără un loc anume, fără un cunoscut, nu însemna că s-ar fi îndreptat cu fiecare pas, ca animalele de sacrificiu, spre abator ? Nici fratele ei nu o putea primi cu un soț care era fratele unei căpetenii comuniste și pe deasupra simplu argat.

Amîndoi oftau, se căinau, fără cale de ales. Uneori li se alătura și mătușa. Li se părea că nu mai aveau nici o scăpare. Pavilionul Iarnă-Primăvară se reconstruia, masiv, dominînd cerul și acoperind pămîntul!

Se încuiau și mai înfricoșați în casă. Pînă și apa de băut o aducea mătușa, cu găleata pe jumătate goală. Splendida și Zhenxing nemaiîndrăznind să se arate în stradă.

...Așa trecuseră două luni. Intraseră în anul 1936 și ei trăiau cu iluzia că dacă nu mai ieșeau și nu mai erau văzuți, puteau s-o scoată la capăt. Desigur, blănile porții nu erau în măsură să oprească spiritul morții și nici ochii oamenilor și se găsiseră destui care să-i pirască licențiatului Kong. De altfel, din prima zi, de cînd se odihnise pe patul nurorii, Kong aflase, dar fusese prea prins cu treburile sale ca să se ocupe de ei.

Înainte de Anul Nou, Kong Xian trimisese într-o seară după ea să-i cînte comandantului de companie. Crezuseră că îi puneau în mare încurcătură, că proaspeții căsătoriți vor veni în fața lor plîngînd, acceptînd orice condiții.

Altădată, Splendida ar fi refuzat cu îndîrjire. De data aceasta se gîndise un moment, apoi se sulemenise și se dusese...

Pe la jumătatea nopții, se întorsese roșie din pricina băuturii, cu părul răvășit. Zhenxing nu era în stare să spună ce simțea în clipa aceea, mulțumindu-se să o cîntărească din priviri. Ea se pieptănase, se spălase și se aruncase la pieptul lui.

— Omul meu cinstit! Liniștește-te, de cînd am început să te îndrăgesc, alții au terminat-o cu mine. Dar acum, gîturile noastre se aflau în mîinile lor și nu se putea să nu mă supun. Am făcut-o pentru noi doi, pentru viața noastră...

În după-amiaza aceea, fulgii de nea dansau în aer ca niște pufușori de gîscă. Splendida ședea pe patul-cuptor din camera răsăriteană, cosîndu-i lui Zhenxing o jachetă. Bărbatul ședea și el pe un taburet lîngă sobă

și împletea paie de orez. Splendida se opri din lucru și socoti ceva pe degetele sale albe, prelungi.

— Oi fi obosit, odihnește-te ! i se adresă Zhenxing. Acum că ai copilul, nu știu cum e mai bine.

Splendida rise, apoi plecă privirea, rușinată.

— De ce rîzi ?

Ea săltă capul și-și trecu mîna prin păr.

— Rîd că nici tușa, nici tu și nici eu nu știm cum se crește un copil. Nu e prea plăcut, nu-i așa ?

— Și mai și rizi !

— Bine, dar nu tînjeam noi după un copil ? Sînt în luna a doua și socoteam că la toamnă, exact cînd vremea nu e nici caldă, nici rece, o să...

— Ți-e frică...

— N-au venit atunci să mă cheme să le cînt la petrecere ? Și uite că m-au lăsat în pace.

— Îți coace el ceva, n-o face din milostivenie pentru tine.

— De bolea nu scapă omul. Orice-o fi, facem noi față pînă vine comoara pe lume și de-o fi ca noi doi să trăim în pămînt, o să aibă cine să ardă hîrtie* și pentru noi. Ei, n-am dreptate ? zise, lăsînd lucrul jos, și se ridică să-și îmbrățișeze bărbatul.

Chiar atunci, se auziră bătăi puternice în ușă.

Rămaseră amîndoi uluiți, bubuiturile părîndu-li-se ca de tunet. Splendida se repezi spre pat, sui și se uită afară pe ferestruică. Zhenxing o luă spre ușă.

— Cine-i ? se auzi glasul mătușei, venind dinspre camera de miazănoapte, în care locuise mai înainte Zhenxing și în care stătea acum ea.

— Intendentul Wan ! îi răspunse un glas dur.

Mătușa trase drugul de lemn care bloca poarta. Wan nu intră, ci se trase doi pași înapoi, permițîndu-i cuiva să urce pe scări și să intre în curte, urmîndu-l. Omul avea baston și era îmbrăcat în piele de sus și pînă jos : pălărie, robă, pantofi. Femeia se sperie și, după ce noul venit trecu prin fața ei înțelese, dar nu știa ce putea

---

* E vorba de ofrandele din hîrtie, imitații de bani și de lucruri, arse pentru morți, în credința unor posibile înlesniri în lumea lor de dincolo.

să facă. Sosirea bruscă a licențiatului o luase pe neașteptate și pe Lăptuca. Rămăsese ca încremenită pe pat, fără alt gînd în minte în afară de obsesia : nevăstuica pătrunsese în ogradă...

Yu Zhenxing le oferi oaspeților scaune, fără să-i privească în ochi și întîmpinîndu-l pe licențiat cu formula cunoscută, însă rostită rece, grosolan :

— Luați loc, Excelența Voastră !

Wan Gezi scutură zăpada de pe umerii stăpînului. Kong Qingru nu se așeză, ci i se adresă cu blîndețe :

— Dragă Yu Zhenxing, după cîte văd, tu cu Zhenhai sînteți frați buni din aceeași mamă, numai că tu ești atît de deosebit și ca înfățișare și ca purtare. Ce să zic ? Nepoată-mea are ochi bun, a descoperit perla aruncată în gunoi... Cum ? Ea nu este acasă ?

Stătea cu spatele la ușa care ducea în dormitor, trăgînd cu urechea la fiecare mișcare de acolo, unde Splendida se afla trîntită pe cuptorul-pat.

— E... voise Zhenxing să spună ceva, dar mătușa îi tăie vorba, încercînd să-l facă pe licențiatul Kong să plece cît mai repede :

— Nu se simte bine, zise.

Kong lăsă bastonul din mînă. Rîse.

— Nu-i nevoie să se ducă undeva, la vreo petrecere. Am venit să vă văd, să vă îmbărbătez. Poate aveți nevoie de ajutorul meu.

— E bolnavă, se îndîrji mătușa, încă speriată.

Contrar așteptărilor, de dincolo răsună un glas :

— Sînt bine ! Apărătoarea ușii fu trasă într-o parte și Lăptuca apăru în prag, pe fața-i suptă nelăsînd să se vadă nici o expresie de surpriză. Putem sta de vorbă, spuse.

Kong Qingru întoarse capul spre ea, apoi îi privi pe rînd, pe Wan Gezi, pe mătușă și pe Yu Zhenxing.

— Camera asta e prea mică. Ieșiți puțin. Aș vrea să discut cu nepoata niște treburi de-ale noastre, ale familiei.

Zhenxing se cutremură. Se uită plin de neliniște la înfățișarea autoritară, severă a licențiatului, apoi la fața

albă, trasă, dar minunată a soției și, strîngînd pumnii, spuse fără ostentație :

— Eu nu plec.

— Puteți vorbi și în fața mea, se alătură mătușa.

— Nu-i fac nici un rău, precizează licențiatul.

Splendida se uită la bărbatul său, apoi își mută privirea spre toporul de despicat surcele, agățat pe perete, dîndu-i de înțeles că poate să fie liniștit, și rosti :

— Tușe, du-l pe intendentul Wan la matale și ospătează-l cum se cuvine. Aici am eu grijă.

După ce cei trei ieșiră, Splendida prinse apărătoarea ușii în cîrligul de bronz și-i făcu semn cu mîna oaspetelui :

— Sînteți oaspe de seamă, vă rog să intrați. Dincolo e mai curat.

Kong Qingru ezită o vreme. Nu se așteptase la un asemenea tratament. Apoi păși peste prag, pătrunzînd în camera de dormit a Lăptucăi. Camera era mult mai simplu aranjată decît s-ar fi putut crede și cu mult mai modestă decît fusese înainte, însă era lună de curată și foarte îngrijită, neputîndu-se compara cu vreo alta din tîrg. Kong Qingru pătrundea aici pentru prima oară. Ca și cum s-ar fi așternut lumina dimineții într-o pădure bogată, el avu brusc senzația de prospețime și, fără să vrea, își îndreptă trupul, trase aer în piept și se lăsă cu plăcere pe scaunul de lîngă pat.

— Vă ascult prețioasele gînduri, spuse femeia, rezemîndu-se de marginea patului.

Kong Qingru își trecu ochii încercănați de la încălțările negre, brodate cu flori, ale femeii, peste fusta de culoarea mazărei și bluza înflorată pe fond albastru închis, lucrată din pînză subțire de bumbac, și se opri la pielea albă a feței ei, la ochii-i luminoși și sprîncenele frumos trasate. Apoi privirea făcu repede cale întoarsă și sînii plini, ca două culmi de munte, îi tăiară respirația. De uimire, ochii începură să-i crească, deveniră încetul cu încetul apoși, prinzînd o lumină rece, de gheață, gata să străpungă bluza femeii, s-o sfîșie cu tăria neîndurătoare a unui brici și să scoată la iveală frumusețea de

zeiță a trupului ei gol. Respirația i se acceleră și tresări violent, adulmecind în sus...

— Ce e? întrebă Splendida, tăios. Ea nu-și dăduse seama de nimic, nici nu se uitase la el, ci i se adresase mai curînd pradă propriilor gînduri.

— Eu... Licențiatul își umezi buzele, își reprimă pe cît putu vîlvătaia din vine și se lăsă mai greu pe scaun. Mi se pare cam cald. Mi-aș da jos roba de piele. Camera asta a ta e ca o căldare cu jăratec... hm...

— Nici vorbă. Ba chiar mi-a înghețat apa în lighean. Nu vă dezbrăcați, altfel o să răciți. Splendida aruncă o privire spre camera centrală. Ușa care dă afară nu e prea solidă, zise. Mie mi-e destul de frig.

Licențiatul Kong își recăpătă calmul, fața îi luă aerul solemn de mai înainte și el prinse să vorbească domol, mîngîindu-și barba :

— Să nu-mi porți pică. Eu ani de zile am nutrit față de tine anumite gînduri, dar nu m-ai vrut. Lucrul acesta este cu adevărat plăcut atunci cînd ambii parteneri se doresc. Te cunosc bine. Acum n-am venit pentru asta. S-ar putea ca tu să-ți zici că sînt ca nurca în vizită în cotețul găinilor și din pricina asta să te simți neliniștită. Așa este?

Splendida își crispă umerii adunîndu-i înainte.

— Dacă e sau nu așa, vă dați și singur seama.

— Am urcat la Palatul celor Trei Comori fără nici o treabă.

Înțelegînd, Splendida se albi și mai mult la față. Venise nu întîmplător, ci ca să o oblige să renunțe la bărbat. Cîte zile și nopți nu fuseseră și ea și Zhenxing îngroziți de o scenă ca aceasta.

Cînd ideea de pericol abia li se strecoară în suflet, oamenii sînt torturați, nu o pot admite, pur și simplu nu-și închipuie cum ar putea s-o suporte, și obsedați de aceste chinuri nu găsesc cale de împotrivire ; această etapă este cea mai greu de trecut, pentru că în asemenea momente durerea îi fierbe cumplit și, cu toate acestea, ea îi fortifică, îi călește. În clipa în care pacostea se pogoară asupra ta, măcar știi că e de neevitat și în loc

să te înfierbînți, dimpotrivă, te răcești și nu-ți mai e frică de nimic.

— Lucrurile au ajuns aici și nu are rost să ne mai ascundem, deschise vorba Splendida, privind fix fața de masă brodată cu păsări multicolore. Spuneți, ce aveți de gînd cu noi ?

— La ce te referi ?

— Sînteți un om atît de învățat și vă faceți că nu înțelegeți ?

— Te referi la tine și la Zhenxing ?

— Îhî.

— Cred că e un lucru frumos, spuse licențiatul, calm.

— Cum ? Splendida îl privi surprinsă.

— Vă accept. Vă recunosc căsătoria, vorbi Kong Qingru și mai lămurit.

— Dumneavoastră ? Splendida făcu ochii mari și se plecă înainte, nevenindu-i să creadă.

— Nu crezi ? Licențiatul Kong scotoci prin buzunare și scoase o hîrtie. Uite, spuse, arătînd-o, am adus hîrtia prin care te legai pe viață să respecți văduvia. Ia-o !

Cerule ! Era adevărat ? Cum era posibil ? Oare nu visa ? Și ea, care nici în vis nu ajunsese pînă aici. Dar nu, era ziua în amiaza mare, și omul acela îi vorbea clar, iar hîrtia din mîna lui era dovada. Splendida fu cuprinsă parcă de flăcări și, frecîndu-și mîinile, se duse și luă plicul, îl deschise și, într-adevăr, găsi în el actul, semnat, ștampilat, datat, așa cum fusese făcut. Hîrtia aceasta simplă o apăsa pe biata femeie ca un drug de fier, făcînd-o să nu mai răsufle, preschimbînd-o într-un biet fir de iarbă care abia reușește, pe furiș, să se strecoare prin crăpătura unei bîrne, cerșind cu toată ființa un bob de rouă, pentru a nu se ofili. Iar acum, pe neașteptate, bîrna aceea fusese înlăturată. În sfîrșit, căsătoria putea să-i fie recunoscută în mod public, ea avea dreptul să nască. Ținea actul cu mîinile amîndouă și-l duse spre față, iar lacrimile care-i șiroiau ca din izvor udară cît ai clipi hîrtia :

Kong Qingru se sprijini de ușa dulapului și rosti, mișcat :

— Lumea e ca un codru verde și căile omenești se schimbă mereu. Nici eu nu mai sînt căposul de odinioară. Experiența de acum m-a făcut să trag destule învățăminte. Bunii noștri spuneau că omul adevărat nu ține supărarea. Cît ești în viață, fă cît mai mult bine, ziceau, și ai să te îmbogățești sufletește. Care om cuprinde în el toate cele șapte sentimente? Tu ai fost mult încercată, ai avut de suferit. Ești o femeie mîndră, frumoasă, curajoasă și ai izbutit să-ți schimbi soarta. Nu e bine să nu te încrezi deloc în mine. Sfîntul nostru, Confucius, are o vorbă : „Omul nu există în afara încrederii". La vîrsta mea, pot eu să pierd încrederea voastră, a femeilor tinere?

Oricît de tulburată era Splendida, ea nu se putea încrede ușor în cuvintele licențiatului Kong, dar el îi dăduse hîrtia aceea care o condamnase la uscăciune și aceasta însemna totul. Nu-l ascultase prea atentă, însă printre lacrimile ei năvalnice, îi apărea un Kong-Qingru schimbat. Dacă ar fi să spunem că rămăsese încă un lup, măcar nu mai era periculos ; ori era ceva mai bun decît un lup rău, ori un lup ceva mai bun. Așa se face că pentru prima oară ea i se adresă sub imperiul sentimentelor :

— Indiferent ce a fost pînă acum, doar omul adevărat trece cu buretele peste tot necazul, eu vă mulțumesc foarte mult. N-am să uit acest gest de mărinimie. Sufletul tatălui meu din ceruri, și el... Ea scoase batista și își tamponă ochii.

— Trecutul să aparțină trecutului. De astăzi devenim curați. Și tu ar trebui să-mi dai înapoi poeziile pe care ți le-am scris. Trebuie să fie vreo unsprezece!

— Sigur că da!

Cuprinsă de o bucurie aprigă, fără seamăn, Splendida scotoci în sertar după o cheie, deschise lada mare care se afla pe masă, scoase cîteva rînduri de rufe și de pe fundul lăzii culese un pachet, pe care i-l întinse.

Licențiatul Kong îl înșfăcă numaidecît și se uită prin teancul de hîrtii scrise de mîna sa. Nu lipsea nici una. Se duse în dreptul sobei, scoase chibriturile și arse filă după filă, transformîndu-le în cenușă. Eliberat de o

povară, se ridică ușor, își șterse mîinile și făcu cîțiva pași.

Crezînd că pleacă, Splendida se repezi spre ușă.

— Afară ninge tare, îl anunță ea. Stați să-i chem pe intendent și pe Zhenxing, să vă conducă.

Dar Kong Qingru se întoarse din ușă, devenind iarăși grav.

— Eu m-am gîndit la tine și sînt de acord că nu mai e cazul să respectăm riturile străvechi, cu păstrarea văduviei pînă la moarte. Dar și tu trebuie să mă ajuți.

— Spuneți, se sperie ea. Dacă e pe măsura puterilor mele...

— Am mai vorbit noi și nu m-ai luat în seamă. Astăzi însă e firesc să-mi răspunzi printr-o faptă bună. Privirea licențiatului înțepa ca un ac. Ajută-mă să fac față comuniștilor!

Splendida se trase înapoi, îngrozită.

— Nu i-ați omorît pe toți?

— Nu. Ticălosul acela desculț, Yu Zhenhai, încă stă ascuns pe undeva, rosti el cu ură, apropiindu-se de ea.

— Vai! Și cum... aș putea eu să vă ajut?

— Sfătuiește-ți bărbatul să-i ia urma.

— El cum să dea de el?

— Căruța lasă urme și copacul umbră. Yu Zhenhai și ai lui sînt oameni și omul trebuie să mănînce, să se îmbrace, nu poate sta la nesfîrșit pe vîrful muntelui, printre pietre. Dacă Yu Zhenxing pleacă și caută pe unde obișnuia odinioară fratele său să meargă, oamenii n-o să-l ocolească.

Splendida se întoarse, se lipi de zid și se șterse ușor cu batista.

— Ei, ce zici? Licențiatul se apropie de ea. Dacă mă ajutați, pe lîngă premiul public, vă dau treizeci de *mu* de pămînt bun. Iar dacă nu-ți convine să stai la țară, îți ofer jumătate din negoțul meu din Tianjin. Ce părere ai?

Splendida își simți buzele reci. Nu numai că ar fi primejduit carne din carnea soțului ei, dar n-ar fi putut-o face nici dacă ar fi fost vorba de niște necunoscuți, doar îi venera pe comuniști. Îi venea să-l pălmuiască, să-l gonească trăgîndu-i un picior la spate. Dar, în definitiv,

el îi ajutase, avea puterea și nu-și permitea să-l supere. Își înăbuși cum putu mai bine durerea din inimă, cu gîndul să se descotorosească repede de șarpele din fața ei, să închidă poarta casei și să-și ducă în tihnă viața sa de om mărunt.

— Mda, spuse, comuniști sau necomuniști, pe noi nu ne privește. Bogată n-am de gînd să ajung. Să nu mai zic că Zhenxing n-ar fi în stare să facă așa ceva.

— Yu Zhenxing te iubește prea tare ca să nu te asculte, vorbi licențiatul Kong, neslăbind-o din ochi. Doar îl sfătuiești să-și caute fratele...

— Și dacă nu? Splendida se întoarse brusc, săgetîndu-l cu privirea.

— Ah, gîndește-te... zise omul, luat prin surprindere.

— Ce să mă gîndesc? Splendida nu mai putu să-și ascundă mînia. Zici că ești om sfînt și împingi oamenii la rele, împingi o femeie să-și pună bărbatul să-și nenorocească fratele. Curată cinste!

— N-ai auzit bine? Am zis să prindem comuniștii, care ne vor răul...

— Mie de ce nu mi-l vor? Dacă nu li te opui, m-aș mira să-ți facă vreun rău.

— Bravo, ești de-al lor! se înfurie Kong.

— Sînt o roșie, hai, arestează-mă! îi rise ea în nas. Trimite-mă în Weihai.

— Știu că frate-tău e mare acolo... Hm! Te întreb pentru ultima oară: mă ajuți sau nu?

— Nu, rosti ea ferm și se repezi la ușă deschizînd-o larg.

— Așa te porți cu oaspeții? Bine! Kong Qingru își luă bastonul, zîmbi cu răceală și continuă: Lumea zicea că Lăptuca e om priceput, dar astăzi am constatat că ai minte mai puțină decît un copil.

— Ce vrei să spui?

Licențiatul Kong își netezi barba, despicîndu-și-o în două.

— Din cele mai vechi timpuri umblă vorba că preacurvia este culmea relelor. N-ai avut ocazia să vezi cu ochii tăi, dar poate c-ai auzit că neamul Kong, care se trage din Confucius, pedepsește pe vădanele care nu-și

văd de văduvie și se înhăitcază cu ticăloșii, în felul acesta : femeile sînt zdrobite cu piatra de moară, iar bărbații sînt băgați în saci de cînepă. Să simtă gustul plăcerii... Asta-i !

Splendida se îngălbeni, dar își recăpătă pe dată aerul firesc. Pipăind actul pe care i-l dăduse licențiatul, spuse :

— Iar mă amenințI cu asta ? S-a sfîrșit ! Domnule licențiat, Excelența Voastră, eu n-am de gînd să rămîn văduvă pe viață. Sînt liberă. Tu n-ai decît...

— Ha-ha-ha ! izbucni el în rîs.

Splendidei i se strînse pielea pe ea, de parcă ar fi auzit, noaptea, bufnița țipînd. Se uită crispată la cărnurile căzute ale omului din fața sa, la gura mare, terminată cu barba despicată.

— Ce-ai de rîzi ? întrebă, neliniștită.

Licențiatul Kong scoase o hîrtie din sîn și o ridică deasupra capului.

— Actul e aici.

— Cum ? Splendida desfăcu hîrtia pe care o udase cu lacrimi.

— Uită-te mai cu luare-aminte.

Într-adevăr ! Semnăturile părților, ale martorilor și ale garanților erau neclare, iar ștampilele false. Pe Splendida o prinse un tremur. Rupse hîrtia și o aruncă spre Kong Qingru.

— Nu știi decît să înșeli, lup bătrîn ! strigă. Mi-ai smuls hîrtiile tale prin viclenie. Tu nu ești om...

Kong Qingru nu mai ascultă pînă la capăt. Vîrî actul în buzunar și o întrerupse :

— O să vezi ce om sînt, nepoată ! Fii mai potolită și ajută-mă !

— Te omor ! urlă ea și vru să se repeadă la el, dar se simți brusc fără vlagă, picioarele i se înmuiară și căzu pe pat.

O rafală de vînt deschise ușa și fulgi de zăpadă se așternură în cameră... Vîntul urla cu sălbăticie. Lumea întreagă se afla sub imperiul furtunii de zăpadă...

14

Piersica deșertă panerul pe corlată și vru să plece, cînd fu oprită în loc de plînsul unui copil, venind de pe o latură a casei.

— Nu mănînc, bunico, nu mănînc ! Nu pot să înghit !

Era o voce de fată și mama o recunoscu numaidecît pe Bambus Tînăr, care avea de-acum patru ani.

— Fii ascultătoare, Bambus Tînăr ! Ce-i cu tine ? Hai să ne întrecem, să vedem care mănîncă mai mult. Cu burta plină, scapi de foame. O să căpătăm putere să facem un om de zăpadă.

De data aceasta era vocea unui băiat. Ca soră mai mare, Piersica îl recunoscu pe Fărîmiță, care încă nu împlinise șase ani.

— Mă chinui să înghit, dar burta nu vrea, se răți Bambus Tînăr.

— Îți mărunțește bunica mîncarea.

— Degeaba, că tot mă doare și pute... Mai bine stau întinsă pe pat, cu burta goală și o să-mi vină somnul. N-o să mor. Tata mi-a zis că viermii stau așa în pămînt de cu iarna, dormitînd... Spune ceva, bunico, apără-mă. Ia întoarce-te cu fața la mine.

Piersica rămăsese în încăperea centrală, cu un pesmet în mînă, șovăind dacă să-l pună în vasul de pe foc, în care fierbea un terci negru din frunze de dovleac uscate peste care fuseseră turnate niște tărîțe.

— Încă n-ai plecat ?

Piersica se răsuci și o văzu pe mamă-sa. Strînse dinții de ciudă și puse pesmetul la loc în paner, închizîndu-l pe acesta din urmă, bine.

— Tocmai plecam.

— Mă doare inima de fata ta, spuse Cumătra A Treia, apucînd de toarta panerului, petrecută după brațul Piersicii. Lasă un pesmet pentru ea. Nu numai unui copil, dar și omului mare i se face lehamite de atîtea frunze și vrejuri de dovleac.

Dar cea care mai înainte vroise să facă tocmai lucrul acesta, acum se împotrivi :

— Mamă, noi sîntem încă zdraveni, dar răniții nu au de nici unele.

— Știu, zise femeia, legînd din nou bocceaua din paner. Nu te doare inima pentru copilă ?

— Ție nu ți-e milă de singurul fiu ?

— Fărîmiță e mai mare.

— Nici cu doi ani.

— Dacă-i pe-așa, nu mi-e milă.

— Dacă-i pe-așa, mă iau după matale.

— Zîmbiră în același timp. Dar după ce își conduse fiica, cu fața spre munții înzăpeziți, Cumătra A Treia își încreți iar sprîncenele.

Piersica mergea în partea opusă a munților, la Casa de Piatră de la miazăzi, să ducă mîncare răniților. Înainte de Anul Nou, într-o noapte, Frumoasa venise în cătunul Floarea de Piersic frîntă de oboseală și plină de răni și, după ce stătuse și se încălzise vreme îndelungată, reușise în cele din urmă să le spună că a doua zi urmau să sosească soldații. Oamenii nu aveau însă a se teme. Yu Zhenhai și organizația de partid analizaseră de mult situația în care ar fi fost nevoiți să înfrunte dușmanul și să pună la adăpost și să ocrotească răniții. Aceștia fuseseră transportați în peștera Casei de Piatră, pe care mai întîi o curățiseră și în care așterniseră fîn, ierburi uscate. Soldații cotrobăiseră prin tot cătunul, furaseră unele lucruri de la țărani dar nu dăduseră peste umbră de rănit. De atunci, răniții nu mai îndrăzniseră să revină în cătun și numai Piersica, Cincizeci și Yang Yuqing știau unde le era sălașul. Piersica rămăsese în sat să îngrijească răniții. De la primele leacuri aduse de doctorul Feng, cincisprezece răniți scăpaseră de pericol, apoi șapte se însănătoșiseră și se înpoiaseră la casele lor. Unul dintre ei, pe nume Cheng Yi, plecase la o mătușă, în Rîpa Pinilor Roșcați, numai că în a treia zi după venire fusese depistat de șeful satului, Yu Zhishan, arestat, torturat și pînă la urmă prins de zid cu cuie mari, de șapte *cun** bătute prin mîini și prin picioare ; două zile și

* 1 *cun*, 3,3 cm.

două nopți, pînă ce și-a dat ultima suflare, tînărul de nouăsprezece ani n-a făcut nici o mărturisire.

Prinzînd de veste, Piersica i-a ținut în continuare în același loc pe cei opt răniți, cîți se mai aflau, dar a pregătit și Templul Porumbeilor, o peșteră situată într-un loc și mai primejdios, avînd la îndemînă și o scară, astfel că la nevoie oamenii puteau fi pe dată mutați acolo.

Apoi apăruseră alte greutăți. În ținuturile acestea muntoase trăiau oameni nevoiași și jumătate de an se hrăneau cu ierburi, iar ceea ce ei numeau „cereale" erau mai cu seamă dovleci, cereale propriu-zise, ca orezul, avînd foarte puține. Din cele cîteva sute *jin*-uri de grîu luate din Tîrgul Familiei Kong, cea mai mare parte o mîncaseră rănițiii. Din detașamentul răsculat, mai rămăseseră cincizeci-șaizeci de oameni, care acționau în munți, și masa le era asigurată tot de oameni cum era Cumătra A Treia. Mai departe nu se puteau mișca, de teamă că dușmanul află de ei. În felul acesta, cei din familia Zhang nu-și țineau zilele decît cu ierburi uscate din toamnă. Cei mari rezistau, dar lui Bambus Tînăr și lui Fărîmiță li se lungiseră gîturile, ochii li se afundaseră în orbite și oasele feței le ieșiseră în afară. Ierburile acestea, bune-rele, puteau fi fierte, le țineau de foame și o duceau ei într-un fel sau altul, pînă în primăvară cînd pămîntul se umplea de ierburi proaspete. Cel mai greu era cu rănițiii, pentru care lipsa hranei echivala cu lipsa doctoriilor. Orez mai aveau pentru două-trei zile. Ce era de făcut? Nu puteau să ceară cu împrumut și nici nu aveau de la cine. Zhang Al Treilea și încă vreo cîțiva bărbați aleseră lemn mai bun de ars și plecară să-l vîndă prin alte părți. Dar vîntul bătea cu furie, ningea din greu și cum se hrăniseră cu mai nimic, n-aveau pic de vlagă în ei. Cu cîte o sarcină de șaptezeci-optzeci de *jin*-uri în spinare, după două-trei cotituri ale muntelui începeau să le tremure picioarele și vedeau negru înaintea ochilor. Se întorceau în aceeași zi, însă pe o sarcină de lemne abia dacă reușeau să cumpere șapte *jin*-uri de orez.

Ce era de făcut? Cumătra A Treia nu putu dormi cîteva zile la rînd, perpelindu-se în așternut, cu gîndul

la o cale de scăpare. Și oricît ar fi chibzuit, nu era decît un singur drum care trebuia urmat.

Își scoase din dulap o bluză de pînză mai puțin peticită, o îmbrăcă, se privi într-un ciob de oglindă și își împleti părul cît mai strîns. Luă coșul de nuiele în care ținuse orezul, goli ce brumă mai rămăsese într-un vas de pămînt, pe care îl acoperi bine cu o cîrpă, apoi îl povățui pe Fărîmiță să stea cuminte acasă, iar cînd se întorcea Crizantema să-i spună că mama s-a dus pînă la o rudă și că o să se înapoieze seara.

Se zice că la munte e ușor să-ți sară o fiară în spinare și foarte greu e să dai de vreun ajutor. Prin părțile acestea, cerșitul era socotit cel mai rușinos lucru. Cu excepția celor decăzuți, prostiți, oamenii, oricît de săraci și de potopiți de necazuri, mai degrabă își umpleau burta cu frunze și cu ierburi sălbatice sau se întindeau să zacă pe cuptor, lihniți de foame, decît să cerșească. Sigur că se găseau și unele femei lipsite de orice mijloc și care o făceau pentru a-și hrăni copiii. Dar ele nu umblau prin satele unde puteau fi cunoscute, ci se îndepărtau cît mai mult de locurile de baștină. Acesta era felul lor de a o scoate la capăt.

Cumătra A Treia se strecură cu grijă pe poartă, uitîndu-se în stînga și-n dreapta, cu gîndul să iasă cît mai repede din sat. Plecă privirea și o luă iute la drum, fără se mai caute înapoi. Înainta greu prin zăpadă, din cînd în cînd un picior sau altul afundîndu-i-se în stratul gros și moale. La un moment dat auzi un tropăit de animal și cînd săltă capul văzu un catîr negru oprit în fața ei. Se gîndi să nu stea locului, dar vocea răgușită a unei femei o împiedică.

— Nu ești mama Frumoasei ? Ia ghici, cine sînt ?

Cumătra A Treia privi în sus și, pe spinarea animalului, descoperi o mogîldeață înfofolită cu totul într-o pătură. Se sperie.

—Hi-hi-hi, aveai niște ochi că te întreceai cu nevestele tinere. Ce-i cu tine ? Chiar nu mă mai cunoști ?

Pătura fu trasă puțin într-o parte, lăsînd să se vadă o față ridată, mare și surîzătoare. Era Geruială.

— Ah, dumneata erai? Unde pleci pe o viforniță ca asta? Întoarce-te acasă, la căldură! zise Cumătra A Treia, salutînd-o, cu gîndul să treacă mai departe.

Dar Geruială n-avea de gînd s-o lase cu una cu două. Scoase de tot capul afară din pătură.

— Mama Frumoasei *, tu și fratele Al Treilea sînteți... spuse mieros. Dar ce zic! De fapt, toți din satul ăsta sînt niște viermi care știu îndura greul ce nu s-a mai pomenit. Tîrgul Familiei Kong s-a așezat, e ca mai-nainte. Eu am fost în Muping și lumea zicea că bîlciul e-n floare. Numai de la noi nu se duce nimeni acolo, pînă nici Zhang Guiyuan nu mai vinde băutură... E doliu mare în Tîrgul Familiei Kong! Oricine merge acolo, primește o bonetă de doliu și i se dă să mănînce pe săturate. Eu am trăit, nu glumă și de cînd sînt n-am văzut așa ceva. Am vrut s-o duc și pe Frumoasa, dar m-a refuzat, prefăcîndu-se bolnavă. Se chinuie mereu, cu munca la atelierele de mătase. Și cum e ea făcută, cu fața rotundă și pielea albă, ah, măiculiță, e ca phoenixul căzut printre rațe.

— Nu merită fata mea atîta laudă! spuse Cumătra A Treia, încrețind din sprîncene. Ei, eu trebuie să plec.

— Stai un pic. Geruială înghionti catîrul să înainteze și cînd fu mai aproape de țărancă, îi șopti:

— Te-am supărat cu ceva, mama Frumoasei?

— Nu. De ce? Cumătra A Treia întoarse spre ea o față inexpresivă.

— Mă urăști c-am ținut doliu pentru ei, nu-i așa?

— Abia-mi văd capul de treburi. Ce să am cu alții?

— Ba eu mă jelui după situația voastră, mărturisi Geruială, privind trupul subțire al femeii. Ai dus-o greu o viață, iar cei doi gineri... N-ai mai văzut pe nici unul?

Cumătra A Treia clătină din cap. Geruială își lungi capul spre urechea acesteia.

---

* Expresie foarte uzitată în vorbirea populară și anume adresarea prin relațiile introduse de nașterea copiilor, preferate celor prin căsătorie sau rudenie. Femeia îi va spune soțului ei „tatăl copiilor" și nu „bărbate", soacra va prefera să zică „mama copiilor" și nu „noră" etc. *Haor ta ma*, Mama Frumoasei, conține un plus de considerație decît *San Sao*, Cumătră A Treia.

— Juren m-a căutat în Muping, rugîndu-mă s-o scot pe Frumoasa din mîna licenţiatului Kong. Am cheltuit cincizeci şi mai bine de *yuani* ca s-o răscumpăr.

— Mi-a spus fata.

— Doar e din familie. Eu l-am sfătuit s-o ia din loc, împreună cu Frumoasa. Dar ea nu l-a văzut la faţă nici pînă acum. Dacă-l vezi zi-i să nu mai mă ocolească. Un nepot am şi eu pe lumea asta.

— Bine. Cumătra A Treia întoarse capul, izbită neplăcut de un miros rău ieşit din gura cu dinţii îngălbeniţi şi înnegriţi ai femeii. Cînd să se urnească din loc, Geruială o trase de gulerul hainei, apropiindu-se şi mai mult.

— Am dat prin sat de vreo cîteva ori. De ce nu mai văd răniţii ?

— Nu le-am spus de mult să vină să şi-i ia ?

— Unde i-au dus ?

— De ce te interesează ?

— Mă gîndesc că le-o fi greu pe vremea asta ciinoasă. Ei s-au luptat pentru noi şi e firesc să ne simţim îndureraţi. Cumătra, eşti om de înţeles. Cînd am cerut să fie mutaţi de la mine, n-am făcut-o pentru altceva, ci să nu vă fac rău, ţie şi Frumoasei. Acum nu mai mi-e frică, porcul de licenţiat n-a aflat de noi. Dacă-mi zici unde sînt, merg eu şi-i aduc înapoi la mine.

— Noi de unde să ştim ?

Geruială slăbi gulerul, dezamăgită, şi se îndepărtă.

— Bine, vezi-ţi de-ale tale. Eu mă duc în sat să pun pe picioare atelierul de brodat. Eu fac bine oamenilor, nu ca inimă neagră de licenţiat. Ehei, nu te uita c-am purtat doliu, sînt ca pisica ce plînge după şoarece, m-am prefăcut şi eu, de ! Ha-ha-ha !

După calendarul lunar, era spre sfîrşitul celei de-a doua luni. În ani normali, în peninsulă zăpada strînsă peste iarnă se topea, iar gheaţa de pe rîuri se ducea şi ea. Ziua curgea totul, iar noaptea se prindea doar o poşghiţă de gheaţă, care a doua zi se făcea apă numai-decît. Anul 1935 adusese însă o iarnă neobişnuită, cu temperaturi de minus 13°C. Porturile la ocean îngheţaseră, vapoarele nu navigau şi vremea rece se prelun-

gea. Zona Muntelui Kunyu era dominată de alb, aflîndu-se cu totul sub imperiul gheții și zăpezii.

Riul Pietrei de la poalele livezilor cu piersici era încă bocnă. Bucățile de gheață albă alcătuiau pe albia neregulată jocuri florale mari și mici, încît locul apărea ca un tărîm de cristal și de jad al nemuritorilor.

Cînd să treacă pe celălalt mal, Cumătra A Treia se auzi strigată.

— Ma-ma ! un glas de fată, apoi :

— Mama ! Mama ! vocea unui copil.

Întoarse capul și zări o tînără cu un copil de mînă, alergînd spre ea. Neștiind ce se întîmplase, femeia făcu cîțiva pași în întîmpinare :

— Crizantema ! Fărîmiță !

Cei doi fugeau direct spre ea. Apoi Crizantema slăbi mîna băiatului și prinse brațul mamei.

— Ce faci, mamă ! Ce-ai de gînd ?

— Mă duc la soră-ta cea mare...

Înainte de a încheia, băiatul desfăcu brațele și o prinse de șolduri, apoi de mijloc.

— Nu te credem. Mai înainte, pe noi ne-ai păcălit, dar sora a treia nu se lasă amăgită. Ai plecat să cerșești...

— N-ai voie, orice ar fi, mamă dragă, vorbi Crizantema. Eu nu rabd **una ca asta.** Dacă vrei, vinde-mă, taie carnea de pe **mine** și mănînc-o, dar nu cerși. Gîtuită de durere, tînăra **fată** izbucni în plîns.

— Ba vinde-mă pe mine. Sînt băiat și fac mai mulți bani decît o fată, zise Fărîmiță.

— Încetați ! Femeia îl prinse strîns pe băiat de braț, de parcă ar fi vrut acolo, pe loc, cineva să i-l cumpere. Cu cealaltă mînă îi șterse fetei lacrimile : Nu s-a întîmplat nici o nenorocire, de ce plîngeți pentru un cerșit ?

O apucă o sfîrșeală și se trase un pas înapoi. Închise însă ochii, ca lacrimile să nu-i curgă. Crizantema ridică mîna și se șterse la ochi.

— Știu de ce vrei să cerșești. Dacă trebuie, mă duc eu.

— **Vin** și eu, surioară. Lumea o **să se** îndure de mine, că sînt mic...

Cumătra A Treia își plimbă privirea de la unul la altul. Se spune că o fată e mare la optsprezece ani, iar Crizantema abia împlinea șaptesprezece. Cu toate acestea, de cîteva luni, se preschimbase neașteptat de mult. Se înălțase, se frăgezise, se făcuse frumoasă, plăcută la chip. Părul întunecat, cu reflexe deschise, și-l strîngea într-o singură coadă, iar bretonul răvășit îi cădea de-a valma pe frunte. Ochii negri pe fața prelungă, slabă, erau mereu strălucitori, cu o undă de apă în ei, astfel că sprîncenele prelungi erau ca o iarbă tînără crescută pe malul a două lacuri cu ape limpezi. Nasul îl avea mic, frumos, perfect, iar buzele pline, roșii, îi adăugau culoare. Și totuși, ceea ce îi vrăjea pe oameni erau cele două gropițe din obraji, care, atunci cînd rîdea, atingeau adîncimi de nebănuit. Pieptul începuse să i se împlinească, însă din pudoare, în fața oamenilor ea își ținea brațele în jos, în așa fel ca sînii să nu-i fie prea vizibili, fiindcă restul corpului îi era peste măsură de slab și de uscat.

Orice mînca, orice îmbrăca, n-avea importanță fiindcă ea avea mereu aceeași înfățișare, cu adevărat ca o crizantemă înflorită de pe munte. Și cu ea se întîmpla aceeași minune ca și cu floarea muntelui: fie că creștea printre pietre sau printre ierburi ea prindea rădăcini, făcea muguri, boboci și înflorea, îndura vîntul, ploaia, bruma și zăpada și se ridica, minune, peste restul cîmpului.

Cumătra A Treia o cîntări cu luare-aminte.

— Te chinui pentru mine, mama știe. Dar de-acu', Crizantemo, nu mai ești copil. Ai crescut, ochii lumii sînt răi și pofticioși.

— Eu pot să mă duc. Sînt mic... se repezi Fărîmiță să ia coșul.

— Tu ești singura rădăcină a neamului Zhang. Și ești prea mic, n-o să poți merge.

— Ba pot. Te apăr de cîini, pe mine nu mă mușcă, sînt crescut din fărîmiturile pentru ei.

Mama oftă, nehotărîtă. Parcă nu mai avea tăria să treacă micul rîu înghețat.

Cîțiva porumbei trecură în zbor dinspre Casa Pietrei, se rotiră de cîteva ori și se îndreptară spre Templul Po-

rumbeilor. Îi urmăriră cu privirea pînă ce ei se lăsară pe pămînt.

— Hai! Repede! Mergem toți trei. Ne trebuie mult, trebuie să trăim! hotărî ea, apucînd bita din mîna fetei și cu cealaltă mînă trăgîndu-l pe băiat după ea.

Sub picioarele lor, gheața riului pocnea. De pe celălalt mal, porniră să urce spre Izvorul Dragonului.

Tîrgul Familiei Kong se însuflețise. Kong Qingru organizase pomenirea morților.

Înaintea ceremoniei, șeful de district se folosise de puterea sa pentru a face o largă popularizare, precizînd: oricine vroia să participe, fie rudă sau nu, cu numele Kong sau cu alt nume de familie, fie el din tîrg sau de prin locuri îndepărtate, mandarin sau om simplu, bogat sau sărac, putea veni cu sau fără daruri; indiferent dacă în trecut fuseseră unele neînțelegeri între ei, toți erau la fel de bine primiți, fără să se socotească profunzimea compasiunii arătate, oaspeți și gazde, deopotrivă, purtînd bonetă de doliu bărbații și batic de doliu femeile. Cei care doreau să primească manifestația, beneficiau și de trei zile de spectacole de operă.

Aranjamentele nu erau din cele obișnuite. Din pămîntul înghețat scoseseră ce mai rămăsese din Kong Qingbin și Kong Qingshou, vîriseră acele resturi în straie scumpe, de veci, le băgaseră în sicrie din lemn de camfor, cu scîndura groasă de patru *cun*, și le așezaseră în sala mare a clădirii guvernamentale. Pe pereții care străjuiau cele două laturi lungi ale coșciugelor și pînă în curte, se agățaseră însemne și caligrafii de rămas bun primite de la oficiali, moșieri și negustori din județ, din district și de la sate. În stradă, în fața porții, ridicaseră un umbrar de doliu impresionant de înalt, care putea adăposti două sute de oameni. Alături se încropiseră patru bucătării unde se gătea fără tihnă, furnizîndu-se mîncare zi și noapte.

Zilnic, înainte de ivirea soarelui, se ardeau bani de hîrtie pentru sufletul răposaților. În bubuitul a trei pușți cu cîte două țevi, cîteva zeci de femei învești mîntate în doliu îngenuncheau în fața sicrielor și începeau să bocească; cele mai multe erau rude, care se întreceau cu

celelalte, glasurile lor răsunînd cel mai tare. În acest timp, o sută şi ceva de oameni strînşi sub umbrar, sub conducerea unuia dintre fiii morţilor, o apucau în şir pe Strada Mare şi ieşeau un *li* şi ceva din tîrg, pînă la Templul Pămîntului, pentru „a duce apă“ *. Din mulţimea aceasta, din timp în timp se auzea cîte un hohot de plîns şi ţipătul : „Tăticule !“ sau „Unchiule !“ sau „Excelenţă !“. Mai puţin de un sfert din procesiune nu mai era alcătuită din rude cu mortul şi oamenii aceia străini purtau doliu pentru a se alege cu o bonetă şi a-şi desfăta cerul gurii cu bucate alese. Tocmai de aceea, bocetul lor era neclar şi tot ce se auzea venind dinspre ei, nu era decît un mormăit continuu. Şi mai spre coada şirului, oamenii chicoteau pe înfundate sau abia aşteptau să iasă din oraş, pentru a-şi da drumul în voie la vorbă, acolo fiind împrejurările cele mai prielnice pentru a se împărtăşi unul altuia, pentru a se întreba dacă la prînz li se oferea porc fiert înăbuşit sau berbec tăiat în bucăţi mici...

După apusul soarelui, se ardea din nou hîrtie şi, în bubuitul puştilor, femeile boceau iarăşi, pe întrecute, bărbaţii pornind ca mai înainte „să ducă apă“ la templu.

După cum o cerea obiceiul, drumul de două ori pe zi la templu se repetă trei zile încheiate. În tot acest timp, se ţinură spectacole de operă.

Scena se amenajase în plin cîmp, în partea de răsărit a tîrgului, şi nu la Pavilionul Iarnă-Primăvară. Alegerea aceasta se făcuse cu bună intenţie. Pavilionul era încă în construcţie, şi acolo era locul unde cei doi fraţi Kong îşi găsiseră moartea, deci le-ar fi fost nefavorabil. Apoi se temuseră că locul era prea strîmt şi nu avea să cuprindă toţi spectatorii. În cîmp deschis ar fi putut fi atraşi oricît de mulţi privitori. Fuseseră invitate mai multe trupe de operă chinezească din Yantai şi Weihai. Numai că lumea nu se prea înghesuise şi nici cei din tîrg nu apăruseră toţi, spre marea dezamăgire a lui Kong Qingru. În ziua a patra, el se puse în fruntea procesiunii la care participa toată suflarea, cu mic, cu mare, bărbaţi şi femei, conducînd pe ultimul drum sicriele cu rămăşiţele

* Unul din multele obiceiuri vechi la ceremoniile funerare.

pămintești ale fraților săi, ce aveau să fie înmormîntați în cimitirul apusean. Uitîndu-se la boii și caii, la animalul fantastic *qilin** și la copiii, fete și băieți — cu toate figurine lucrate de meșteri pricepuți în decupaje de hîrtie aurită —, cărora li se dădură foc lîngă morminte, ura din inima lui nu mai cunoscu margini. „M-aș limpezi de clocotul urii, gîndi el, numai dacă obiectele acestea n-ar fi închipuite din hîrtie, ci ar fi în carne și oase chiar Yu Zhenhai și comuniștii lui!".

Kong Qingru nu-i mai așteptă pe călugării taoiști și budiști să termine de recitat din cărțile lor sfinte și nici ca sicriele fraților săi să fie acoperite cu pămînt, fiindcă se simți deodată slăbit, fără vlagă. Îi spuse fiului său, Kong Xian, să preia conducerea ceremoniei și el plecă acasă călare, urmat de intendentul Wan Gezi.

Îndată ce stăpînul și sluga intrară pe poarta de forma lunii și pătrunseră în dormitor, slugile casei aduseră vasul cu cărbuni încinși, ceai și prăjituri. Wan își dezbrăcă stăpînul de roba albă de doliu și-l ajută să se întindă peste blana de lup, caldă, de pe pat. Licențiatul Kong închise ochii, își domoli respirația, sorbi două guri de ceai și ceru slugilor să ia de acolo prăjiturile.

— Cînd or să se întoarcă, își instrui intendentul, spune-i lui Xian să comunice tuturor că sînt obosit peste măsură și nu pot să văd pe nimeni. Să le mulțumească și să plece fiecare la ale sale.

— Stați liniștit, Excelența Voastră, vorbi Wan, plin de sine. Sînteți dumneavoastră prea bun. Excelențele lor Al Doilea și Al Treilea s-au sfîrșit prea tragic, dar ceremonia aceasta de doliu a luat ochii tuturor, întrecînd chiar și o nuntă. A fost aproape ca la înmormîntarea bătrînului vostru tată, de acum opt ani!

— Nici pe departe! Clătină din cap licențiatul. Atunci n-am cheltuit atît și cei veniți la procesiune se revărsaseră ca puhoaiele, pe o sută și ceva de *li*, călcînd în picioare peste zece *mu* de ogoare. Pe cînd astăzi au fost destul

* Unicorn.

de puțini, iar cei mai mulți dintre ei au dat năvală pentru a se pricopsi cu cîte o bonetă de doliu.

„Sigur că da! Nu zic de alții, dar pînă și unchiul vostru, Yu Zhishan, n-a sosit decît cu trei oameni. Dar de înscris, ca să ia bonete și basmale, s-a înscris cu fiul, nepotul nepoata, nepoții după fiice, soacra... în total douăzeci și șapte de persoane, plecînd cu ditamai maldărul de lucruri", gîndi intendentul, însă cu voce tare se limită să spună doar :

— Cînd s-a săvîrșit Excelența Sa, țin minte că era în anul șaptesprezece al republicii, era toamnă tîrzie, pe cînd acum, cu toate că se apropie primăvara, azi a fost neobișnuit de frig și mulți nu s-au încumetat să iasă din casă.

— Vremea nu e decît pretextul, de fapt n-au vrut să vină. Nu e cazul să mă menajezi, vremurile sînt altele. Dă-mi o pipă!

De fapt, intendentul Wan îi și îndesase și-i aprinsese pipa. Omul acesta care îl slujea de peste zece ani, acum, în urma răzmeriței, căpătase mai mari înlesniri din partea stăpînului, arătîndu-se mai necesar, mai important. Cu toate acestea, își calcula atent fiecare vorbă și fiecare gest, ca să tragă foloase cît mai mari.

După ce sfîrși de fumat, licențiatul Kong își reveni. Coborî de pe pat și trecu la birou, unde-l aștepta o depeșă secretă, personală.

Scrisoarea fusese trimisă de șeful Departamentului județean al Partidului Naționalist, Yan Zizheng. Începea prin a se scuza că era prins cu diverse însărcinări publice, care nu-i permiseseră să participe la ceremonia de doliu pentru frații lui. Spera ca șeful de district să facă în așa fel încît să pună mîna pe răniți și să prindă în plasă peștele cel mare, pe Yu Zhenhai. La sfîrșit îi amintea de discuția lor din Wendeng, întrebînd dacă rezolvase ceva în privința unei anumite mijlociri...

Observînd că obrazul stăpînului se înnegrește, intendentul se grăbi să-i umple pipa. Kong Qingru aruncă scrisoarea pe masă, primi pipa, așteptă pînă cînd intendentul se îndepărtă cu focul și trase de două ori din pipă.

— Belitul ăsta din Shanxi, spuse, preocupat, nu se gîndește decît la avantajul propriu. Sînt în doliu, de venit nu vine să-mi arate compasiune, dar nu uită să-mi amintească să-i găsesc o concubină ! Du-te-n mă-ta, ou stricat !

— Dumneavoastră sînteți o personalitate, Excelență, cum vă puteți compara cu un asemenea om de paie ? rîse Wan. E posibil să fi fost ocupat cu încercuirea comuniștilor și faptul că se gîndește la femeie, nu e chiar de neconceput. Excelența Voastră intenționa să i-o dea pe Orhideea căpitanului Jin, dar ăsta nu face nici cît un deget de-al lui Yan ! De ce nu i-ați trimite-o lui, cum a făcut bătrînul Song Al Optulea ? Asta...

Licențiatul se ridică și făcu cîțiva pași. Wan Gezi închise gura. Kong Qingru rămase un timp pe gînduri și se lumină la față.

— M-am gîndit la toate și le voi săvîrși cum se cuvine la vremea potrivită. Pentru lichidarea banditilor roșii și păstrarea pămîntului, mi-aș da nu doar o nepoată, dar chiar și soția și copila. Song Al Optulea a procedat cum trebuie. Eu cu Yan Zizheng sîntem apropiați, numai că acum nu sînt în apele mele.

— Așa e. Umilul de mine, o știu prea bine.

— Yan e om cult, capabil și dușman declarat al comuniștilor. Licențiatul Kong își recăpătase calmul. În lumea de azi, asemenea oameni pot să conducă. Ai noștri nu sînt dotați. Acum cîteva zile, la Rîpa Pinilor Roșcați au prins rănitul acela care se înzdrăvenise și Zhishan al meu îl schingiuiește pînă-l omoară și abia după aceea îmi raportează ca să primească recompensă.

— Unchiul e mult mai pornit decît înainte.

— Mai pornit și mai prost ! spuse licențiatul, supărat. Dacă vroia să obțină mărturii, trebuia să aștepte să prindem mai mulți și să fi raportat imediat. Așa, l-a înghițit singur ! Să-i spui că altădată nu numai că nu mai primește nici o răsplată, dar îl și amendez.

Wan zîmbi misterios și nu răspunse. Turnă în ceașcă ceai fierbinte, o luă cu mîinile amîndouă și o puse pe masă. Licențiatul se așeză la masa de opt persoane, bău și întrebă, mîngîindu-și barba :

— Petitoarea aia e tot aici ?

— Este. Așa cum mi-ați poruncit, am dus-o să stea și să mănînce împreună cu doamnele, în camerele interioare. S-a văzut că i-a convenit, fiindcă a pus toată inima la ceremonie, plîngînd mai abitir decît oricine.

— I-ai pregătit darurile ?

— Așa cum mi-ați spus. Stăpîna cea mare nu e prea mulțumită...

— Ce înțeleg femeile... Nevasta e ca pantofii, cînd s-au învechit, îi arunci și iei alții noi. Așa s-ar cuveni... Diseară, după ce toată lumea s-a culcat, o conduci la mine.

— N-ar fi mai bine după prînz, Excelență ? Ați fost atît de ocupat zilele acestea, încît nu v-ați dus deloc la stăpîna. Diseară poate vă odihniți puțin...

— Mda... Tuși ușor și ridică pleoapele, arătînd un chip aspru, rău. Lucrul acela poate fi făcut oricînd. Ziua nu pot s-o aduc pe mijlocitoare la mine, de teamă să nu fie văzută. Zile de-a rîndul am pus acest plan la punct, cu gîndul că Kong Juren e, astfel, mai ușor de înfruntat...

Auzindu-se chemată, Geruială Bicior Mare simți cum îi sare inima din loc.

Atunci, la întîlnirea cu mama Frumoasei, la intrarea în sat, minți se cînd spusese că dovedise aici, la funeralii, o milostivenie ipocrită, întocmai ca pisica ce plînge șoarecele. Desigur, n-ar fi adevărat nici dacă am spune că deplinsese moartea fraților mai mici ai lui Kong Qingru. Atunci pentru ce se înfățișase la ceremonia de doliu ? Pentru ea însăși , de teamă să nu fie învinuită că nu-și duce pe ultimul drum pe cei din neam și că înclină spre comuniști. Dacă s-ar fi cercetat mai mult și s-ar fi aflat că participase la asociația de femei care ființase pe timpul revoluției, că strigase lozinci pe ulița satului și că rănițiii fuseseră îngrijiți cîteva zile în atelierul ei de brodat... dacă la acestea s-ar fi adăugat furtul cecurilor săvîrșit acum cîțiva ani de către bunul ei nepot, ar fi fost cu totul suficient să primească mai mulți ani de închisoare sau cel puțin să-și prăpădească averea. Se sfătuise cu niște prieteni din Mûping și rămăsese că era bine să se ducă la ceremonie, să plîngă bine ca să dovedească faptul că era de-a lor și să înlăture orice altă bănuială, iar apoi

să se întoarcă în deplină siguranță în cătunul Floarea de Piersic și să-și reia vechile îndeletniciri : să deschidă atelierul de broderie și să facă pe mijlocitoarea la căsătorii. Iată cea mai bună cale dintr-o sută bune !

Planul ei mersese strașnic. Se prezentase încă de la început cu un dar de cinci *yuani*, șezuse în casa Kong, stăpîna casei ocupîndu-se de ea.

Bocise morții, dar cum nu-i venise să plîngă, jucase teatru. Vocea puternică, sonoră, torentul de cuvinte proaspete, noi, pe care le rostise pe cel mai jalnic ton cu putință, mișcarea corpului, a brațelor, exersată cu mult înainte, îi făcuse pe cei din jur să o creadă pe deplin.

Ce zile minunate ! Geruială era fericită. La ceremonia de doliu nu numai că își atinsese planul stabilit de ea dintru început, dar cîștigase ceva mai mult . în ochii oamenilor ajunsese cineva. Într-adevăr, arăta bine în haine de doliu, cu părul vopsit și fața sulemenită abundent. Chipul ei brăzdat de riduri, de femeie trecută cu mult de patruzeci de ani, avea încă destulă căutare. După depunerea sicrielor, nu vroise să lepede doliul, zicîndu-și că-i mai putea înșela pe cei din jur încă o zi, ziua a patra ! Se plimbase pe Strada Mare stăpînită de un sentiment de automulțumire, dar din păcate nu se aflase nimeni care să-i remarce „frumusețea" și se înapoiase dezamăgită în camerele femeilor Kong, socotind ca în ziua următoare să plece... Și contrar așteptărilor, licențiatul Kong ceruse s-o vadă, intendentul făcînd într-atîta pe misteriosul...

Lampa cu petrol, prevăzută cu abajur, lumina perfect salonul elegant, decorat cu antichități, care îi împrumutau un aer străvechi. Pășind pragul salonului, Geruială nu văzu nimic din toate acestea, ochii săi neliniștiți oprindu-se asupra persoanei cufundate în fotoliu, mai precis asupra capului mare, greoi, gras, cu luciu dezgustător. În cameră era o căldură copleșitoare și femeia simți că o ia cu furnicături prin tot trupul, iar capul îi păru deodată că i se îngreunează și că nu mai era și în stare să ducă nici un gînd pînă la sfîrșit. Gura ei atît de pricepută să convingă oamenii și să-i facă să se lege prin căsătorie, de data aceasta rămase închisă.

Kong Qingru nu se mișcă și nici n-o privi, cuvintele răsunîndu-i neobișnuit de cordiale :

— Ia loc, surioară a patra ! Șezi în voie. Intendente. vezi de ceai.

— Fra... Frate mai mare, se bîlbîi ea, stînd ca încremenită locului. Mă mai ții minte...

— Glumești ! În cadrul familiei, te socotim a patra născută în generația ta. 'Mda. Zi de zi, ocupat cu treburi de tot felul, n-am apucat să ne vedem ani în șir, numai că toți din neamul nostru îmi sălășluiesc adînc înscriși în memorie... Dar stai jos.

Geruială se înclină, salutîndu-l, apoi se retrase cu prudență spre masa din mijloc și se așeză pe un scaun de pe latura mesei.

— Cum o duci, surioară a patra ? întrebă stăpînul, trăgînd din lulea.

— Ah, mă descurc întrucîtva. Grație bunătății fratelui cel mare...

— Știu că ești inteligentă, ai experiență și vii în contact cu multă lume. Apoi ai personalitate, nu ca femeile de pe la țară.

Fața putredă a femeii se împurpură, picioarele i se înmuiară și cu un foșnet de fuste îngenunche pe pămîntul podit cu cărămizi.

— Iartă-mă, frate mai mare, se plînse. Surioara ta a greșit, s-a luat cu alții și atunci a păgubit banca...

— Ce tot spui...

— Cecurile acelea...

— Ha-ha-ha ! Uitasem definitiv, rîse el. Dacă nu-mi aminteai, eu nici că mai țineam minte. E cazul ca și tu să mă ierți că nu am avut grijă de tine și de nepot, lăsîndu-vă să suferiți. Am aflat destul de tîrziu că fratele al doilea vă arestase. Atunci i-am tras două palme și l-am îndemnat să te recompenseze. A făcut-o ?

Wan aduse o farfurie cu prăjituri făcute cu ouă.

— I se umflase obrazul, preciză intendentul. Am fost și eu de față.

— A fost, a fost, se grăbi Geruială. A vorbit frumos, arătînd că sîntem neamuri... Femeia duse aproape instin-

ctiv mîna la spate, mingîindu-şi cicatricea rănii pe care i-o făcuse atunci directorul băncii.

Kong Qingru se ridică şi luă o prăjitură de pe masă. Se făcu că nu observă gestul ei şi continuă :

— Rudă dragă, ce-a fost a fost. Tu te tragi din familia Kong şi asta-i de-ajuns. Anii aceştia, atiţia au încercat să ne distrugă neamul. Uite, bieţii fraţi... Oh !

— Ce oameni buni ! întări dinadins Geruială, ştergîndu-şi ochii. Aveau inimi de aur şi erau mai blînzi şi mai omenoşi decît Buddha de la Castelul Apei Sfinte. Dacă stau să mă gîndesc la anii aceia, nu tot fratele al doilea şi-a arătat bunătatea, dîndu-i bani cu împrumut lui Juren, ca să-şi poată lua nevasta şi să intre în rîndul lumii ? Tot el a deschis atelierul de mătase dînd de lucru la atiţia. Sau cît lumet a ospătat la restaurantul fratelui al treilea ? Ah, stăpînul cerurilor a închis ochii, dacă celor buni le-a dat viaţă scurtă, şi de atîta durere mi se frînge inima, nu alta. Am plîns că mi-au plesnit pînă şi ficaţii... Vai, fraţii mei duşi ! De ce nu pot să mor eu în locul vostru ? Vai, spirit al vieţii, cît de rău eşti şi cît te urăsc, dac-ai fost tu în stare să le curmi lor, oameni atît de buni, firul vieţii şi să mă ţii în viaţă pe mine, om fără nici un rost şi nici un folos...

Kong Qingru muşcă încet din prăjitură, aşteptînd ca femeia să-şi cam încheie bocetul. După ce termină prăjitura, îşi clăti gura cu ceai, îşi mîngîie mustaţa pe oală şi tuşi ameninţător.

— Ehei ! Comuniştii mi-au făcut ei rău, dar n-au cîştigat nimic, ci, dimpotrivă, au pierdut ! Fiindcă nimănui nu-i va fi uşor să distrugă pămîntul familiei Kong. Vezi ? Ai mei au murit în prăpădul acela şi i-am înmormîntat cu mare pompă. Pavilionul a ars şi l-am ridicat mai falnic, Anul acesta, de Sărbătoarea Mijlocul Toamnei, o să admir de acolo luna plină şi o să mănînc plăcintele lunii !

Pe fruntea lui Geruială apăruseră primele bobiţe de transpiraţie. Stratul gros de pudră de pe faţă începuse să-i curgă. Lăsă capul în jos, fixînd cu ochii vîrful alb al încălţărilor ei de doliu, brodate.

— Sora a patra mă ştie, pentru mine neamurile sînt neamuri, iar pe cine urăsc, urăsc ! Alor mei, nu le amin-

tesc greșelile vechi. Aceasta-i o învățătură străveche ce ne-a fost trecută nouă de-a lungul timpurilor, de la primul sfînt, nemuritorul Kong Fuzi, Confucius.

Geruială nu știa cum să scape mai repede. Se ridică, făcu o plecăciune și rosti, zimbind :

— Vorbele fratelui cel mare sînt aur și jad de mare preț ; fiecare cuvînt al său răsfrînge legea cerurilor și credința pămîntului. E știut și răsștiut că ești ca dintele călugărilor și inima lui Buddha. Surioara nu-ți mai răpește timpul prețios. Mîine mă întorc în sat, să dau drumul la atelierul de broderie...

— Ia loc. Drumul o să fie obositor.

— Nu...

— Wan !

Intendentul Wan se ivi cu o legătură, pe care o puse pe masă.

— Știu că n-o duci prea îndestulător. Zilele astea ai fost cu inima alături de noi. Primește aceste fleacuri. De azi, poți să mă cauți ori de cîte ori ai necazuri.

Geruială se sperie de-a binelea. Făcu ochii mari.

— Nu, n-am nevoie, bîigui. Ce-i acolo...

Licențiatul Kong intră în camera din spate.

— Încă n-ai desfăcut să vezi ? aruncă Wan Gezi în grabă și se duse după stăpîn.

Kong Geruială rămase o vreme, nedumerită, apoi se repezi la masă și desfăcu legătura, tulburată : un carnet de cecuri gros, un teanc de bancnote și o grămadă de monezi de aur curat. De teamă, se dădu înapoi cîțiva pași. Oare văzuse bine ? N-or fi „banii dracului" ? Se apropie iar de masă și îi pipăi, îi încercă în dinți, îi linse cu limba. Ce minunăție ! Cerule ! Aur adevărat ! Ochii încercatei pețitoare străluciră. Lăcrimă și mîna prinse să-i tremure. Împături pînza, legă bine colțurile și dădu să plece. Cînd auzi pași, se opri.

— Surioară a patra, ia-i. Sînt ai tăi, rosti blînd licențiatul, făcîndu-și apariția în salon. Nu e numai un dar din partea mea. Sînt acolo și banii tăi.

— Ai mei ?

— Desigur. Data trecută, ai scos cincizeci de *yuani* pentru ca Juren să se însoare. Ți-i înapoiez...

— I-am dat pentru nevasta nepotului, cum să piardă fratele cel mare ?

— Şi ea ce-mi este ? Aurul e pentru Juren, iar cecurile şi bancnotele ale tale. Juren n-a venit să poarte doliu după unchii săi, dar eu n-am uitat că-mi e nepot.

Geruială băgă legătura la piept. În cele cîteva zile de doliu nu scosese o lacrimă, iar acum ochii i se umpluseră.

— Frate mai mare, frate bun ! şopti, mişcată. Eşti... Dac-ar şti Juren ce faci pentru el...

— El pe unde e ?

— Nu ştiu.

— S-a dat cu comuniştii ?

— Nu mi-e limpede nici mie.

— Bine. Chiar cu ei, nu poate fi la fel ca sărăntocul de Yu Zhenhai. Nu numai că nu vreau să ştiu cît e de vinovat, dar mă îngrijesc de el. Să nu-ţi faci griji !

Abia acum, peţitoarea care cutreierase atîtea sate şi oraşe pătrunse sensul comorii pe care i-o dăruise licenţiatul. „Prăpăditul ăsta bătrîn vrea să-l ajut să dea de Juren. Se foloseşte de mine şi mă plăteşte", gîndi, venindu-şi dintr-o dată în fire. Prinse vigoare, sigură pe sine, îşi reluă locul şi vorbi desluşit :

— Frate mai mare, mărturisesc deschis că nu mi-e clar cu ce se ocupă Juren. Nici n-am cum să-l văd. Banii ăştia nu cumva...

— Opreşte-i. Cînd o să-l întîlneşti pe Juren, spune-i atît din partea mea : Dacă-i place să se distreze cu comuniştii, treaba lui, numai să nu regrete. Să n-ajungă să-şi piardă cu adevărat capul. Dacă dă de greu, să mă caute, că eu nu-i port pică. Iar de cumva nu-i mai convine cu pietrarul Yu şi are de gînd să se facă soldat, îi dau locul lui Xian. Dacă vrea să ajungă proprietar, îi dăruiesc cincizeci de *mu* de pămînt gras, pe malul apusean al Rîului Scroafei. Vrea negoţ, îi deschid prăvălie. Juren e om capabil şi am de gînd să-l sprijin după cum îi e voia.

La început, femeia nu crezu un cuvînt din spusele licenţiatului, numai că aurul de la piept era mai convingător decît orice promisiune şi bănuielile i se topiră încet-încet.

— Te-am ascultat cu mare luare-aminte, frate mai mare, rosti ea cu deplină sinceritate. De-o fi să dau de

Juren, îl sfătuiesc să ți se înfățișeze. Băiatul a apucat calea asta împins de nevoi. Dar azi comuniștii sînt nimiciți și el nu se poate să nu-și arate supușenia în fața viitorului care-l așteaptă. O să vorbesc și cu nevastă-sa, că el se prăpădește după femeia asta cu trup firav, de salcie.

— Nevastă-sa e cumva fata lui Zhang Al Treilea din Floarea de Piersic ?

— Da, a mai mare.

— Nu vorbi cu ea direct. Acum cîtva timp am arestat-o și n-am scos nimic de la ea. E la fel de dîrză ca soră-sa, nevasta pietrarului. Nu, nu ! Mai bine nu vorbi cu ea.

— Ah, înțeleg, spuse femeia, dîndu-și seama de gravitatea lucrurilor.

Brusc, Kong Qingru se înfipse în fața ei.

— Cine din sat a participat la lupte ? Răniții unde-au stat ascunși ? întrebă el, tăios.

Întrebările acestea abrupte nu intrau în pregătirile pe care și le făcuse ea. Dar la experiența sa de viață, putea prea bine să evite adevărul. Or, aceasta nu era atît inteligență, cît o pricepere dobîndită.

— Lucrurile acestea, spuse ea cu tristețe, fără să se ferească de privirea lui, dacă le-aș fi știut, le-aș fi spus de mult fratelui mai mare. Cu cîteva zile înainte de a izbucni lupta am plecat în Mûping, să-mi vînd broderiile. Și aflînd ce se întîmplă, am rămas acolo — ba am venit o dată, am aflat că nevasta lui Juren e închisă și am scos bani, punîndu-mă garant. Cînd treaba s-a făcut, m-am înapoiat în Mûping și iată-mă acum revenită cu adevărat, să îmbrac doliu.

Kong Qingru își mîngîie iar barba, plimbîndu-se cu pași apăsați. Gerunială se ridică, strîngînd la piept legătura cu bani.

— Frate mai mare, fii liniștit. Grijile tale sînt și ale mele. Așa rămîne, o să mă străduiesc pentru chestiunea ce mi-ai încredințat-o. Și dacă pot să o fac, e sigur că am te ajut !

— Bine, bine, aprobă el, satisfăcut. Am reținut vorbele tale. Dacă ai vreo veste, te duci la bancă, îl cauți pe domnul casier Wu și el o să-ți spună ce-i de făcut.

— Ihî !

— Să te gîndești bine. Dacă nu te străduiești și iese vreo nepotrivealâ sau se aude ceva de planul nostru, atunci să nu uiți că viața omului poate astupa cerul.

Kong Geruială își aminti cum o sfîrșise cu viața Aur Scump și păli. Dar își reveni pe dată.

— Știu, răspunse, sigură pe ea, și nu mă tem.

După plecarea lui Geruială, intră Kong Xian. Tatăl lui trăgea din lulea, chibzuind : „Cătunul ăsta, Floarea de Piersic, plin cu sărăntoci, trebuie să fie locul acțiunilor comuniștilor. Yu Zhenhai și răniții nu se poate să nu fie pe aproape. Dar oamenii mei n-au găsit nimic și nimeni n-a divulgat ceva...".

— La ce bun să cheltui atît ca să cumperi o femeie ? rosti Kong Xian, gustînd dintr-o prăjitură.

— Nu facem negoț pe cîștig, răspunse licențiatul, cu gîndul la planul său. Femeia asta uită tot cînd e vorba de avere. Gradul de rudenie aici nu contează. Mai întîi, am cumpărat-o să-mi servească de ochi, în căutarea răniților. Și mai cu seamă ca prin ea să-l înșfac pe Kong Juren. Yan Zizheng a aflat că Juren al nostru ar fi unul dintre capii răzvrătiților, lucrînd mînă-n mînă cu Yu Zhenhai. Dacă-l am pe el, pietrarul cade. Și atunci s-a zis cu roșii în ținuturile mele. Subvenția e mare, dar negoțul acesta e obligatoriu, ar merita dat pînă și jumătate din avere !

— Nu-mi vine să cred că prăpăditul de Juren, care a fost cu banditii, a ajuns comunist.

— Socot că el nu e de teapa lui Kong Zhihong. Așteaptă și vom vedea.

— Cu cuplul ticălos Lăptuca — Yu Zhenxing ce facem ?

— Dacă n-am avea pe cap beleaua asta roșie, am rezolva ușor. Deocamdată lăsăm lucrurile așa cum sînt, răspunse, după ce trase cîteva fumuri din pipă. Xian, ai grijă, acum avem un cui al nostru în Floarea de Piersic. Să ai soldații bine pregătiți. Cum primim informații, acționăm.

— Te încrezi atît de mult în Geruială ?

— Mă încred în banii mei !

15

Necazul începu de la mijlocitoarea Kong Geruială, cea cu fața boită. Femeia aceasta care vindea trupuri și suflete intra în cîrdășie cu orice om oricît de rău, numai să se aleagă cu cîștig. De cînd se întorsese în sat cu banii oferiți de Kong Qingru, nu avea alt gînd decît cum să dea de urma comuniștilor. Discută cu Frumoasa, se apropie de Zhang Al Treilea, dar în zadar. Nu știa că oaia vine singură în sălașul lupului. Într-o zi, întorcîndu-se din Haiyang, Kong Juren ciocăni la poarta socrilor săi. Aceștia îl primiră cu căldură. Și cum se putea altfel ? Situația era dificilă, destui oameni se retrăseseră, dispăruseră fără urmă și numai el rămăsese neclintit alături de Yu Zhenhai, și nu erau cu totul decît douăzeci și ceva de tineri. După ce fu ospătat, se culcă lîngă socru, dar înainte de cîntatul cocoșilor, supa de ridichi uscate și mămăliga din urulială de dovleac începură să i se răsucească, fierbîndu-i și bolborosindu-i prin burtă, nelăsîndu-l să doarmă. Se ridică în capul oaselor și scotoci după luleaua socrului, dar dădu în ea de frunze de susan. „Ah !“ oftă, uitîndu-se mohorît la bătrînul care dormea chircit. Și cum să nu fi fost nemulțumit ? În casa aceea, pînă și ce aduseseră din cerșit nu era mîncare pe gustul lui. Lăsă fumatul și se strecură afară pe nesimțite.

Merse și bătu la ușa mătușei. La Geruială, situația era alta : casa mare și bogată, plină cu de toate. Acum, ea îl primi ca niciodată. Își șterse de cîteva ori ochii, văzîndu-și nepotul iubit. Sătul de mîncare și de băutură, Kong Juren se acoperi cu plapuma de mătase și dormi dus pînă la ora plecării. Acum, Geruială îi spuse vorbele licențiatului Kong, îndemnîndu-l să primească, să ajungă și el mandarin.

Kong Juren o ascultă ospătîndu-se din nou și, cînd termină, se șterse la gură și se ridică, dînd să plece. Geruială se luă după el, întrebîndu-l ce părere avea.

— Tu ține-o pe drumul tău strălucit, și eu pe puntea mea de lemn. Apa din puțul meu nu tulbură valurile fluviului, rosti el.

Rămasă singură, Geruială îl blestemă în gînd, înciudată că se înfruptase de două ori degeaba pe seama ei. Dar, deodată, ochii i se luminară și, bucuroasă, deschise gura larg, a rîs, arătîndu-și dinții negri.

Dimineața în zori, Geruială intră în Tîrgul Familiei Kong, îl căută pe casierul băncii și-i spuse ce aflase înainte de a-l sfătui pe Juren să trădeze. Ce anume? În timp ce se ospăta, nepotul lăsase să-i scape că răniții sînt ascunși în Casa de Piatră. Chiar atunci, Kong Qingru plecă la Județ, iar fiul său, Kong Xian, se îndreptă spre Floarea de Piersic cu două plutoane, unul călare și altul pe biciclete...

În peninsula Jiaodong, la începutul primăverii, văzduhul era mai tot timpul limpede ca jadul transparent, iar copacii, încă fumurii, abia prindeau să înmugurească și numai pinii, fie ei bătrîni sau tineri, înalți sau scunzi, își păstrau coloritul verde dintotdeauna. Avînd rădăcinile puternice și încăpățînate, pinii roșcați răsăreau oriunde le cădea sămînța, în pămîntul gras, printre pietre sau pe buza prăpastiei, ori în cîte o crăpătură a muntelui. Rădăcinile li se înfigeau adînc și ei se înălțau temeinic, trăgînd hrană și căldură din pămînt, rezistînd și învingînd gerul. După o toamnă bogată în brumă și o iarnă cu zăpadă multă, ramurile biciuite de vînt și de îngheț luau o culoare ușor roșietică, în vreme ce acele fine deveneau tot mai verzi.

În clipele acelea, soarele își pierduse din putere și se lăsa spre asfințit, trimițîndu-și ultimele săgeți împurpurate peste Templul Porumbeilor, aflat în punctul cel mai de sus al Casei de Piatră. Peștera era ascunsă de pietre așezate în cele mai ciudate poziții și de numeroși pini roșcați, astfel că oamenii și animalele abia dacă ajungeau la ea. Tabloul, aureolat de razele soarelui la apus, era aproape ireal.

Cumătra A Treia și Piersica îi păzeau pe cei opt răniți. Peștera nu era deloc mare. Avea forma acului unei undițe de prins pește. Înăuntru era ceva mai largă, să fi avut doi *zhang** lățime, deși nu era înaltă și oamenii mai mult se

* *1 zhang*, 3,3 m.

tirau în ea. La intrare, în buza muntelui, se putea sta în picioare, dar locul era îngust și doi oameni cu greu s-ar fi mișcat în voie. Intrarea era străjuită de stînci fără seamăn de frumoase. Unele erau drepte, altele povîrnite și printre ele își făcuseră loc pini roșcați, mari și mici, înalți și piperniciți, care astupaseră cu totul gura peșterii, încît cei care nu aveau habar de existența ei n-aveau cum s-o descopere.

Răniții zăceau înăuntru, pe cîte un strat gros de paie. Aveau răni grave, fie la piept, fie în burtă ori la picioare. În condiții normale, ar fi prins să se îndrăvenească, dar așa, de o lună și mai bine, ascunși în peșteri reci și lipsiți de doctorii — domnul Feng era supravegheat strict de licențiatul Kong, iar alți doctori și farmaciști nu îndrăzneau să le vină în ajutor — ținuți doar cu leacuri băbești, nu se puteau vindeca degrabă, însă erau mulțumiți că cel puțin situația nu li se înrăutățea.

Miile de porumbei nu prea se arătaseră bucuroși de musafirii nepoftiți și se așezaseră prin scobiturile din jur, privindu-i. Cumătra A Treia prindea blînd în plamă porumbeii încăpățînați și-i punea pe cîte o piatră, vorbindu-le duios, ca unor copii :

— E loc, e loc destul. Lăsați răniții ăștia să stea întinși ca lumea. Așa ne dați și voi un ajutor. După victorie, o să vă fac eu cuibare. Hai, fiți ascultători. Încet. Încet.

Și porumbeii păreau a-i pricepe vorbele, găsind că oamenii veniți printre ei erau pașnici. Se obișnuiseră repede cu noua stare de lucruri, veneau și-și lăsau ouăle, aduceau hrană, văzîndu-și de ale lor, ca și cum nimic nu s-ar fi schimbat.

Femeile, și ele își vedeau de ale lor. Le dădeau răniților să mănînce și să bea, îi ajutau să se întoarcă, să-și facă nevoile. Vremea era încă rece, în peșteră era răcoare și umezeală, dar ele erau mereu asudate. Pe de o parte ajutau răniții, pe de alta se strecurau neîncetat pînă în gura peșterii, cercetînd împrejurimile.

În cele din urmă, soarele apusese. Rezemate de stînci, ele îi zăriră pe soldați ieșind din sat, fără să fi luat pe cineva. Se bucurară, crezînd că scăpaseră de necaz. Îi așteptau pe-ai lor. În noaptea aceea, răniții urmau să fie

mutați într-un loc tihnit. Cînd Piersica îi văzuse pe tatăl său și pe Yang Yuqing ieșind din sat, cu cobilițele de lemne și cu fringhii la ei, aproape că izbucniseră în țipăt de bucurie. Dar ea nu era Crizantema cea fragedă. Lăsă capul în jos rușinată ea însăși, și strigă spre peșteră :

— Mamă ! Tata și cu unchiul Yuqing au ieșit din sat. Să terminăm degrabă.

— Stai acolo și urmărește-i. Mă descurc singură.

Uitîndu-se la cei doi bărbați, Piersicii nu-i veni a crede. Făcu ochii mari și se sperie de-a binelea : cei doi nu o apucaseră pe drumul spre ele, ba chiar nici nu aruncaseră vreo privire spre Casa Pietrei, ci trecuseră înainte, pierzîndu-se în partea cealaltă de munte.

— Nu mai ajung o dată, Piersico ? întrebă femeia. Într-un tîrziu, neprimind răspuns, se trase spre înafară și-și văzu fiica stînd locului, ca încremenită.

— Ce ai ? întrebă, speriată.

— Nu vorbi tare.

Cumătra A Treia veni lîngă ea. Se uită în jos și nu văzu urmă de om.

— Ce-i cu tată-tu ? se miră.

— Nici n-au luat seama la noi și au apucat-o spre răsărit.

— De !

— Mă tem că e ceva grav.

— Mda. Să fim cu grijă, licențiatul Kong e plin de rele.

Mama și fiica se puseră să iscodească cu luare-aminte orice mișcare de dincolo de peșteră.

În înserarea dinainte de căderea beznei, parcă și vîntul se oprise. Un cîrd de vulturi trecu în zbor dinspre răsărit, croncănind.

Apoi, din partea de unde dispăruseră păsările acelea mari, din capul satului se ivi silueta unui omuleț. Acesta o luă pe cărăruia ce suia de-a lungul Rîului Pietrei, îndreptîndu-se spre Casa Pietrei. Mergea greu, șovăind, cu opintiri și pauze, dar cu fiecare pas se apropia de ele. Cele două femei îl recunoscură : purta pantaloni negri și haină de aceeași culoare, în mîna dreaptă avea un coș, iar în cea stîngă un vas cu apă.

— Fărîmiță ! șoptiră.

— Vine... începu Piersica să spună, speriată, dar se opri.

— Vine cu mîncare. Copil inimos, se arătă mama mișcată.

— De ce el și de ce singur ? se frămînta Piersica.

Zhang Al Treilea încălzise mîncarea, gata ca, după ce Kong Xian și soldații aveau să plece, să ducă hrana răniților. Dar abia ieșiseră din sat și Yang Yuqing venise la el, atrăgîndu-i atenția să aibă grijă ca nu cumva să cadă în vreo cursă a lui Kong Xian. Mai bine îi înfometau pe ai lor, decît să le primejduiască viețile. Prefăcîndu-se că se duc după lemne, ei plecară să cerceteze care era situația.

Neștiind unde i se dusese tatăl și găsind mîncarea și apa pregătite, Fărîmiță o pornise el cu ele. Era obișnuit să se cațere pe stîncă.

Nădușit tot, intră în munte, o apucă pe Calea Leului, se strecură prin Fericirea Nemuritorilor — o peșteră formată din două încăperi — și puse lucrurile pe Masa de Piatră. Întoarse capul și nevăzînd pe nimeni se apucă să strige în sus, înspre Templul Porumbeilor :

— Mamă ! Surioaro ! Spurcații au plecat. V-am adus mîncarea.

Cumătra A Treia, care sătea în spatele Piersicii, fu gata să răspundă, dar fata îi astupă deodată gura. Piersica avea privire ascuțită și, undeva în spatele băiatului, observase o șapcă de militar.

Piersica avu impresia că maică-sa și-a pierdut răsuflarea.

Neprimind răspuns, Fărîmiță se miră că nu era auzit și strigă mai tare :

— Mămico ! Surioară ! Ieșiți iute ! Se răcește mîncarea ! Sloboziți frînghia în jos...

Auzi zgomot în spatele său. Se întoarse și văzu doi oameni, cu puști prinse la briu. Merse spre ei.

— Ce e cu voi ? întrebă.

— Sîntem din detașamentul de șoc al lui Yu Zhenhai, zise unul scund și gras, rizînd. Am auzit că au venit ticăloșii după răniți și am venit să vă dăm o mînă de ajutor.

— Fiți liniștiți, spurcații s-au cărat ! îi asigură Fărîmiță.

— Bravo, băiețel deștept ! Duci mîncare răniților ?

— Da.

— Cine mai e cu ei ?

— Mama și soră-mea.

— Bravo, bravo, băiețel. Kong Xian era nespus de bucuros. Se prefăcuse că se retrage, împreună cu soldații, dar se înapoiase prin pădure și apăruse chiar sub Casa Pietrei.

— De ce nu-ți răspund ? întrebă Kong Xian.

— Nu știu.

— Cum se ajunge acolo sus ?

Fărîmiță zărise niște baionete lucind în întunericul unui desiș. Se trase îndărăt spre ele și dincolo de Fericirea Nemuritorului dădu peste soldați.

— Ah ! Voi sînteți spurcații. Ticăloșii !

Ajutorul lui Kong Xian îl pălmui, trîntindu-l la pămînt.

— Sămînță de bandit comunist ! strigă. Te-nvăț eu minte să le mai duci mîncare ! ridică piciorul și mătură dintr-o lovitură coșul de pe masa joasă.

Fărîmiță nu luă în seamă sîngele de pe fața sa și alergă spre coș.

— Mi-ai risipit mîncarea ! strigă.

Kong Xian zîmbi, își scoase din buzunar ochelarii de soare, și-i puse pe nas și ordonă să se găsească ceva cu care să se ajungă la Templul Porumbeilor.

Piersica se sprijinise de peretele intrării și căuta cu privirea în jos.

— Și frate-tău ? întrebă mama, care nu vedea din pricina ei.

— Nu-l mai văd, s-a întors la Fericirea Nemuritorilor, unde sînt mulți soldați și nu înțeleg de aici ce își spun.

— Vasăzică soldații sînt.

— Așa cred.

— Băiat prost, să cadă în cursă...

— N-are decît șase ani, mămico... șopti Piersica. Matale du-te înăuntru și vezi ce fac răniții. Orice-ar fi, nu-i speria. Rămîn eu de pază. Fără scară, n-au cum să urce.

După ce Cumătra A Treia plecă, ea se puse pe treabă. Adună în gura peșterii toate pietrele pe care le putuse disioca și, ferită de crengile bogate a doi pini, se uită în jos. Inima îi bătea cu putere în piept.

Temerile ei se adeveriră. Cîțiva soldați găsiseră scara ascunsă într-o hrubă adîncă.

Piersica luă o piatră și o aruncă spre locul unde îl văzuse pe Kong Xian. Ce păcat că nu era grenadă, să explodeze.

Trei soldați se cățărară pe scară. După puțin se opriră, privind cu teamă în sus, dar știind că aveau în spate arme de foc de care erau apărați continuară urcușul.

Piersica se aplecă, se propti cu pieptul de vîrful stîncii și prinse scara cu amîndouă mîinile, împingînd-o. Dar aceasta nici nu se clinti, fiindcă picioarele îi fuseseră înțepenite între pietre mari, iar în acel moment erau pe ea deja trei soldați, care atîrnau greu.

Dușmanii ajunseseră cam pe la mijlocul scării. Piersica dădu să-și cheme mama în ajutor, dar întîmplător atinse cu mîna o piatră, care se rostologi înspre soldați. Atunci tînăra se așeză în genunchi și se porni să arunce în jos piatră după piatră.

— Ah!

— Mamă!

— Vai!

Primul soldat fu izbit de pietre, slăbi strînsoarea mîinilor și se lăsă peste cel de-al doilea, amîndoi îl izbiră pe cel de-al treilea și cu țipete sfîșietoare se dădură de-a rostogolul toți trei în jos, bușindu-se de stîncă.

Profitînd de moment, Piersica împinse scara și fără a urmări cu prea mare interes nenorocirea soldaților de mai înainte, se așeză pe vîrful stîncii ca pe un scaun și prinse să-și șteargă sudoarea.

Cei de jos se ascunseseră după stînci și deschiseseră focul, dar gloanțele cel mult scrijeleau pereții de stîncă ai peșterii. Numai porumbeii zburaseră din cuiburi și se roteau în stol, deasupra, neliniștiți, înfricoșați.

— Piersico! Cumătra A Treia ieși în gura peșterii.

— Nu-i nimic, mămico, răspunse aceasta, cum nu se poate mai calmă.

Împușcăturile încetară.

— Ascultați-mă bine, voi cei de sus, strigă cineva. Dacă ne lăsați să urcăm, nu vă facem nimic.

— Dacă nu, aruncăm grenade !

— Vă măcelărim pe toți.

— Dacă nu vă predați, vă lăsăm să muriți de foame și de sete.

— Hai, predați-vă. Comandantul Kong are inimă largă !

— O să aducem tunul și dintr-un obuz vă nimicim ! Unul dintre răniți, Dasheng, se tîrî pînă lîngă ele.

— Mamă și soră Piersica, ascultați-mă. Tovarășii mi-au spus să vin să căutăm pentru voi o cale de a scăpa de aici. Lăsați-ne pe noi ! Și așa ați pus atîta suflet, că am renăscut sub îngrijirile voastre. Hai, voi trebuie să scăpați vii...

— Nu vorbi așa, tinere, îl opri Cumătra A Treia, mișcată.

— Du-te și stai întins și liniștit, spuse Piersica. N-au cum să urce aici. Se lasă negura și Kong Xian n-o să înnopteze în munte. Să nu mai zic că la noapte vin ai noștri.

Cumătra A Treia îl duse pe om la locul lui, apoi reveni și se aplecă să se uite în jos.

— Ia seama la gloanțe, mămico, o opri Piersica. Ești amărîtă pentru Fărimiță ? întrebă.

— Nu l-ai mai văzut ?

— O fi fugit cînd soldații erau prinși cu scara. E isteț și știe bine locurile.

Cumătra A Treia tăcu o vreme, dusă pe gînduri, apoi întră în peșteră.

— Mamă, ai grijă de răniți și dă-le să bea apă. Mai avem... strigă Piersica după ea.

Kong Xian se retrase în peștera Fericirea Nemuritorilor și-și aprinse o țigară. Se sfătui cu ai săi. Nimeni nu vroia să înnopteze acolo, de teama partizanilor, care știau bine fiecare cărăruie și fiecare stîncă și îi puteau căsăpi.

Atunci își amintiră de Fărîmiță. Îl căutară. Băiatul nu fugise, ci strînsese ca o furnică bucatele împrăștiate pe jos și apoi se ascunsese într-o hrubă.

— Nu ți-ai luat picioarele la spinare, copile ? se miră Kong Xian.

— Trebuie să duc mîncarea.

— Nu ți-e frică de pușcă ?

— Ba da...

— Mama și soră-ta sînt sus, nu-i așa ?

— Mama... Fărîmiță se învinețise la față. Clătină din cap. Nu știu.

— N-ai strigat-o pe ea ?

— Eu zic că nu-i acolo, că mi-ar fi răspuns.

— Uite, îți așez eu scara și tu urci la ea.

— Nu urc.

— De ce ?

— Aștept să plecați.

— De ce ?

— Fiindcă sînteți răi, spurcăciunilor.

— Sămînță de tîlhar comunist !

— Eu sînt mic, nu-s mare să mă fac comunist.

— Pe mă-ta ! O să te ucid.

— N-am făcut nimic rău.

— Ia puneți scara ! comandă Kong Xian. Cineva să-l ia în spate pe ăsta mic.

Observînd pregătiri, Piersica alese mai multe pietre cu vîrfuri ascuțite. „Veniți, se gîndi, încercați oriciți și-o să rămîneți și mai puțini". Aștepta momentul prielnic ca să arunce piatra, dar încremeni locului. Primul soldat avea în mînă o pușcă, iar în urma lui venea un zdrahon de soldat care ducea în cîrcă — nu, avea legat în spinare — un copil.

— Fărîmiță ! Frate ! țipă ea și se repezi înainte, parcă gata să se arunce în hău, să-l salveze.

— Ascultați-mă, voi, cei de sus, strigă Kong Xian, ridicînd pistolul. Pe scară e chiar copilul vostru. Dacă mișcați scara, îl faceți fărîme.

— Aveți grijă ! E carne din carnea voastră. Să nu regretați ! adăugă Liu.

Piersica strînse piatra în mînă, apoi desfăcu palma și dădu drumul pietrei la picioarele sale, peste celelalte.

— Mamă! Soră! Nu vreau să urc! Tată, unde ești, vino să mă scapi! țipa Fărimiță.

Piersica cea tare era acum ca de argilă. Se lăsă jos, îndurerată. Ar fi vrut să plîngă, dar ceva o gîtuia și nu putea scoate un sunet. Ochii i se umpluseră de lacrimi, nu mai vedea nimic.

Cinci soldați urcau, unul după altul. Înaintaseră pînă pe la mijloc și scara scîrțîi ușor.

Deodată, Piersica simți pe cineva lîngă ea și auzi un glas pe care-l știa de mică.

— Te-ai oprit!

Înfricoșată, se șterse la ochi. Cumătra A Treia îngenunchease lîngă pietre. Fața i se făcuse cenușie, ochii îi ieșiseră din orbite tot uitîndu-se în jos. Ajunsese să arate parcă făcută toată din fier.

— E fratele meu, mamă. Atîta fiu ți-a mai rămas, zise Piersica, plîngînd și prinzîndu-i brațul.

Femeia o respinse fără milă, se duse în marginea peșterii, prinse scara în mînă și, cu ochii închiși, împinse cu putere, însă scara nici nu se clinti. Poate nu avea destulă forță, poate... Simțea numai cum pașii care urcau pe scară îi călcau pe inima din piept, iar scîrțîitul lemnului sub greutatea lor i se părea scrîșnetul oaselor ei, zdrobite în fărîme...

— Piersico! Fată fără vlagă, sări de m-ajută, spuse ea cu voce stinsă.

Piersica țîșni lîngă mama sa. Stăteau îngenunchеate, umăr lîngă umăr. Dar mîinile Piersicii, mai mari decît ale mamei, fiind învățate de mici cu truda, tremurau, temătoare să se apropie de capetele scării.

Cumătra A Treia se trase puțin, apucînd în mîini un singur capăt al scării, pe celălalt lăsîndu-i-l fiicei sale.

— Fată bună, o imploră, ascult-o pe mama și vino-mi în ajutor. Peste puțin, ridică glasul și strigă: Fărîmiță! Singurul vlăstar al mamei, nu țipa. Să nu plîngi, fiul mamei...

Lăsă capul în jos, închise ochii și împinse scara nebunește, punînd toată tăria pe care o avea în ea.

Împinsă de două perechi de brațe puternice, scara înaltă se porni din loc.

În fața Cumetrei A Treia se căscă un hău negru și ea văzu limpede cum un munte întreg se prăbușește peste carnea trupului ei slab, subțire, plăpînd.

Valea adîncă răsună îndelung la strigătul de durere al mamei.

Porumbeii care se roteau printre vîrfurile stîncilor își iuțiră zborul și, ca înspăimîntați de-un cataclism, se repeziră de-a valma spre peștera lor...

În cele din urmă, nemaiavînd încotro, Kong Xian a lăsat patru soldați de pază și s-a retras în sat peste noapte, așteptînd ca a doua zi să-i vină ajutoarele de la județ. Dar pe la miezul nopții, Yang Yuqing, Yu Zhenhai, Kong Juren și alți zece partizani au lichidat sentinelele și au mutat răniții în munți, la coliba lui Ding... A doua zi, armata n-a avut decît să-și culeagă morții. Înfuriat, Kong Xian s-a întors în sat, a bătut cîțiva țărani, a pus foc la vreo șase case și la plecare l-a luat cu el pe șeful satului, Zhang Fuli, care a fost eliberat pe cauțiune, peste două zile.

După cele întîmplate, oamenii s-au tot gîndit dacă nu fusese cineva din partea locului care să informeze dușmanul, dar nu au ajuns la nici cea mai mică urmă. Numai Kong Juren se chinuia să-și amintească dacă nu cumva scăpase vreo vorbă, fără să vrea. Oare Geruială să-i fi trădat? Oare era ea agentul licențiatului? Cum de n-o avertizase să nu sufle nimănui nimic din ce discutaseră? Vroise s-o caute, să lămurească chestiunea, dar poarta acesteia era încuiată și vecinii îi spuseră că mijlocitoarea era plecată în Múping, să cumpere fire pentru brodat.

Primăvara, cînd ploua puțin, Izvorul Ochiul Dragonului curgea învolburat, ca un filon topit și nesfîrșit de jad sau de argint, irumpt la suprafață, iar de la depărtare el făcea să li se taie oamenilor răsuflarea, rămînînd ca vrăjiți în fața acelei urzeli de mătase albă, suspendată peste stîncile uriașe și munții verzi.

Templul Izvorul Dragonului, aflat prin preajmă, încheiase demult cu închinăciunile și arderea santalului. Părăsite, clădirile se degradaseră, pereții căzuseră și numai un castan din mijlocul curții se ținea drept, coroana lui adăpostind ca sub o umbrelă cîteva pietre mari, pe care uneori drumeții își găseau o odihnă de moment. De data aceasta o femeie tînără își culcase pe una din pietre trupul subțire. În preajmă se afla un măgar negru, priponit de tulpina unui pom. Din timp în timp, femeia se ridica, scruta drumul spre Gura Dragonului și nevăzînd pe nimeni se lăsa la loc pe piatră.

Era Frumoasa. De dimineață, Gao Dexuan, primind prin Phoenix și Frumoasa comunicarea din partea fiului său, Gao Yushan, venise cu măgarul pînă aici, în preajma cătunului Floare de Piersic. În saci avea două sute și ceva de *jin*-uri de alune. Partidul aranjase să fie duse la Yantai. După sosirea lui Liqi, se întărise legătura cu organizațiile de partid din Yantai, Weihai și din unele județe apusene.

Pe Liqi îl chema Wang Qi, dar își schimbase numele, atît din motive conspirative, cît și de concepție, adăugînd la numele său ideograma „rațiune". În noua grafie, numele se citea Liqi. Se născuse în 1906, într-o familie de mici moșieri din Henan. Numele inițial îi era You Jianduo și în 1927 absolvise liceul din Kaifeng. Tînărul, împregnat de gîndirea revoluționară, propovăduia adesea țăranilor necesitatea luptei pentru libertate și democrație, împotriva imperialismului și feudalismului. În anul următor, intrase la școala de telegrafiști a armatei, unde se legase prieten cu un coleg, Deng Ruxun. La absolvire, fusese repartizat telegrafist pe lîngă armatele lui Feng Yuxiang. Știa ceva engleză și pe vremea aceea telegrafiștii chinezi se foloseau de engleză și de cifrele arabe în transmiterea mesajelor. În decembrie 1931 Armata 26 a Partidului Naționalist se răsculase în Ningdu. După eșecul revoluției, Liqi se refugiase în zona roșie, apoi fusese trimis pe lîngă Comitetul Central al Partidului Comunist, în Shanghai, unde lucrase pe față sau în ascuns, tot în domeniul transmisiunilor. Cînd Comitetul Central se mutase în zona din Jiangxi, unii activiști rămaseră în Shanghai și printre ei

fusese și Liqi. În timpul teroarei albe, Liqi distrusese stația, cifrul și documentele și reușise să scape, însă pierduse legătura cu organizația de partid. Și tocmai pe cînd căuta să reia acest contact, primise o scrisoare de la Deng Ruxun, care îi cerea să meargă în aceste locuri pentru a conduce munca revoluționară. Se angajă învățător, luminîndu-i deopotrivă pe copii și pe adulți...

Acum Frumoasa nu știa cine avea să vină în locul lui Gao Dexuan. El pretextase că era ocupat cu munca ogorului și se înapoiase în Tîrgul Familiei Kong.

Frumoasa scruta depărtările, dar nu zărea pe nimeni. Măgarul păștea iarba abia încolțită, plină de rouă. Simți că i se făcuse și ei foame. Nu mîncase cînd se sculase. Își adusese ceva la ea, dar nu-i era aminte să mănînce. Coborî pînă la șuvoiul apei, îngenunche, băgă mîinile în apa dulce și sorbi două înghițituri...

Apa limpede, la strălucirea căreia se adăuga contrastul pădurii negre, adînci, fără fund, reflecta cu claritate, aidoma unei oglinzi, piscurile ca jadul din jur, norii albi și cerul albastru. Fascinată de priveliște, Frumoasa întinse mîna să smulgă din apă un trandafir de lună, de culoare roz. În aceeași clipă, în oglinda apei apăru un chip alb, care îi urmărea mîna întinsă spre floare. Nu, nu era cu putință, alături de al ei, chipul reflectat în apă era cel al iubitului. Uite, fața luminoasă, cu umerii obrajilor prelungi, nasul drept și cicatricea lăsată de glonte pe maxilarul de jos... Dar nu, nu era iluzie, era adevărat, nu i se năzărise gîndindu-se la el, ci el însuși venise la ea, uite, uite cum mai rîdea. Frumoasa simți furnicături de sus și pînă jos prin tot trupul și întoarse brusc capul.

— Oh, tu erai ? Tu ești, într-adevăr ! spuse înfiorată de bucuria surprizei și se ridică.

— Cum ai ghicit ? zîmbi el.

— Nici nu nădăjduiam o asemenea bucurie, mărturisi ea și plecă privirea, roșind.

Gao Yushan se lăsă pe vine, se prinse cu amîndouă mîinile de colțul stîncii, își aplecă partea de sus a corpului pînă atinse cu gura suprafața apei și bău cu poftă.

— Nu bea mult, apa de munte e tare și o să te doară burta, îl sfătui Frumoasa, scoțînd batista și întinzîndu-i-o.

Gao Yushan n-o luă, ci se șterse cu mîneca hainei.

— Mi-era o sete ! răspunse. Am ținut-o aproape în fugă patruzeci și ceva de *li* și tot am ajuns în urma voastră.

— Eu am venit călare, zise ea, împăturind automat batista. Unchiul Dexuan s-a întors. Zicea că e prins cu treburi și nu mai dă pe la ai mei.

— Îi e teamă să nu se molipsească de culoarea roșie din Floarea de Piersic. Atunci îl vede licențiatul Kong și-i taie dovleacul, comentă el și se așeză pe piatră.

— E cam temător, dar s-a mai schimbat și el. De data asta a făcut totul cu tragere de inimă. Și mătușa l-a ajutat.

— Parcă tu nu te-ai schimbat ? Am auzit că ai ieșit și noaptea să duci unele mesaje. Nici nu știi cît m-am bucurat.

— Ce-am făcut eu nu merită atenție.

— Ai dreptate. Atît cît facem, mult, puțin, nu e decît doar o picătură dintr-un ocean, comentă el, uitîndu-se la șuvoiul apei care se prelingea vertiginos în jos. Uită-te la izvorul ăsta care curge fără odihnă, cu aceeași vigoare, primăvara, vara, toamna și iarna, pe vreme fierbinte, pe îngheț, cînd e secetă și pe ploaie. Și cît de adîncă e bulboana asta, nu e ea formată din picături fără număr ?

Frumoasa ascultă tăcută, emoționată și fericită că putea fi și ea un strop de apă în șuvoiul revoluției, că primise lauda omului mult iubit și simți în inimă un gust al dulcelui și al frumosului mai desfătător decît acela de cu puțin mai înainte, cînd sorbise din izvor. Uită de rușine și îl privi cu ochii larg deschiși, calzi, strălucitori, în așa fel ca el să primească fericirea ei, să înțeleagă că ea se bucură de ziua aceea numai și numai grație lui. Apoi se sperie. Ochii lui o priveau aspru, fața îi era mohorîtă.

— Ce ai să-mi zici, frate Yushan ? întrebă, neliniștită.

— Am, dar nu te grăbi, surioară, răspunse el, calm.

— Nu cumva el iar a făcut ceva nepotrivit ?

— Da... și-i spuse că a fost văzut căutînd-o pe Kong Geruială, dar ea nu era acasă, iar cînd a fost trimis la Weihai să-l întîmpine pe Liqi, își petrecuse vremea cu jocuri de noroc...

Frumoasa rămase mută, privind fix, în gol și simți că i se clătină pămîntul sub picioare. Gao Yushan se repezi s-o sprijine și ea își lăsă capul pe pieptul lui și plînse; mai întîi întristată, fără un sunet, apoi zguduită de un val de hohote..

— Frumoaso, nu poți...

— Nu-ți face griji, șopti ea. Acum m-am mai obișnuit. Uite, frate Yushan, eu aș pleca de acasă să mă angajez cu totul în lupta revoluționară.

El se uită surprins la fața ei brăzdată de lacrimi, la luminile pîlpîind ca niște focuri din ochii ei mici și prelungi și se trase înapoi.

— Ce tot spui ?

— Crezi că am înnebunit ? Nu sînt nici zănatecă, nici proastă, ci așa cum mă știi. Iar dacă nu mă crezi, bine, sînt o zănatecă, vorbesc în dodii, dar astfel nu se mai poate. Frate Yushan, vin cu voi, vreau să fiu cu tine la un loc. Știu, e greu, însă voi îndura orice. Sînt mai slabă decît Piersica, dar voi strînge din măsele. Lîngă tine, orice s-o întîmpla și oriunde vom merge, n-am să zic nimic. Eu pentru tine m-am născut, cu tine vreau să trăiesc. Spun adevărul, n-o să-mi pară rău de nimic și n-am să fac nici cel mai mic gest de deznădejde. Pentru ce te-ai tras înapoi ? Tu nu m-ai iubit ca pe nimeni alta ? Bine, trupul nu mi-e curat, dar inima mea te merită !

— Nu-i vorba de asta, Frumoaso ! Ascultă-mă... o opri el, trăgîndu-se mereu în spate.

Ea veni spre el.

— Ba tu să mă asculți întîi ! Atunci ce-ai vrea ? Să-i trec toate cu vederea lui Juren ? L-aș fi răbdat pînă la capăt, tu însuți te-ai purtat bine cu el, cerul ne e martor. Pentru el, eu m-am ales cu inima fărîme. Vorbele astea nu le-am rostit nimănui și aveam de gînd să le țin pe veci în sufletul meu. Astăzi însă n-am avut cum să nu le dau drumul, ele însele au răbufnit din mine, m-au silit să le scot pe gură. Socoți însă că aș putea să-mi mai duc viața cu un om ca el ? Care îl amăgește pe celălalt ?

Se îmbujorase la față și niciodată nu păruse atît de sigură pe ea și în același timp atît de sălbatecă.

— Ce spui tu este adevărat, recunoscu el, clătinînd din cap și desfăcîndu-i încet pumnii. Acum te cunosc mai bine. M-am înșelat în privința ta, te-am luat drept...

— Nu vreau să te ascult. Nu vreau decît să-mi zici că ești de acord ca eu să merg alături de tine.

— Nu se poate, nu merge, nu se cade.

— Și de ce? strigă ea, îngenuncheată. Îmi dai dreptate în tot ce spun, dar nu mă lași să și fac. Tu spuneai, frate Yushan, că omul nu e animal să se ducă după oricine. Soții trebuie să se înțeleagă, iar nu unul să domine și altul să i se supună. Tu dormi pe cîmp, în loc să stai alături de soția pe care n-o iubești. Eu de ce n-aș face la fel? Noi doi ne iubim și avem aceleași gînduri. Comuniștii nu susțin că cei care nu se iubesc se pot separa? Vorbește!

— Stai, surioară Frumoasa, stai jos și ascultă-mă. Se așezară amîndoi, apoi el se ridică, privi spre cel mai semeț vîrf, tăcu o vreme și începu: Din cîte ai rostit mai înainte, nu toate, dar unele sînt juste. Poți să te desparți de Kong Juren și poți să fii laolaltă cu omul iubit, asta-i limpede. De-aș zice că nu te iubesc, tu însăți n-ai crede. Aș vrea chiar să-ți mărturisesc că te iubesc mai profund decît înainte. Pînă astăzi nici eu însumi nu eram sigur, dar acum îmi dau seama că meriți să fii iubită, fiindcă ești cu totul și cu totul desăvîrșită ca femeie și ai o inimă minunată. Sînt om viu și n-am o inimă de fier, însă, Frumoaso, nu putem să ne luăm și nu de alta, dar chiar pentru revoluție...

— Mi-ai spus că revoluția nu e o piedică.

— Am spus-o. Acesta este un aspect al luptei noastre. Din acest punct de vedere, revoluția se face pentru împlinirea dragostei. Dar uneori, pentru revoluție, pierzi iubirea... Frumoaso, tu ești înțeleaptă, și trebuie să mă înțelegi cît de cît.

— În ce ne privește, vorbi ea cu tristețe, oare dacă rămîn cu un om rău și pe care nu-l iubesc, o fac pentru revoluție?

— Lasă-mă să termin. Despre trecutul lui Juren să nu pomenim, că rădăcina îi e rea și a săvîrșit multe lucruri nedemne. De s-a schimbat e bine: valul se întoarce, aurul

nu se schimbă. Te întreb : de cînd a participat la revoluție, Kong Juren s-a tras înapoi din fața dușmanului ?

— Asta... nu.

— Sau măcar n-am descoperit. De cînd am dat de greu, unii au fugit, au fost și dintre cei care au trădat. El are încă gîndul la luptă.

— Spuneai că la Weihai a jucat banii voștri...

— A greșit și vom cerceta, dar crezi că el vrea să plece ?

— Nu. De-ar fi să plece, ar veni și m-ar lua. Băiatul ăsta, în ce mă privește... Tînăra femeie se înroși la față și coborî privirea.

— Facem totul să-l salvăm. Un om în plus pentru revoluție este un lucru bun.

Gao Yushan îi ceru Frumoasei să-i intre în voie și să se poarte mai prietenoasă cu Geruială pentru a-i urmări deplasările permanente la Múping și în Tîrgul Familiei Kong, astfel ca să-i descopere firea adevărată.

Frumoasa ridică ochii umezi, zîmbind.

— Frate Yushan, spuse, te-am ascultat și voi face așa precum zici. Numai că, vorbele acelea zănatice pe care le-am rostit, nu le arunca în bulboana asta. Te rog, frățioare ! Te rog din adîncul sufletului.

Yushan nu apucă să răspundă, fiindcă cei care urmau să plece la Yantai se apropiară.

Zhang Al Treilea purta o bluză neagră, pe jumătate nouă, pantaloni din mătase grosolană, căciulă din lînă de oaie. După el venea Crizantema. Ei doi trebuiau să aducă materiale imprimate din Yantai, cale de două sute de *li*.

Ca și Weihai, Yantai era un mic port, o tipică localitate colonială în care se făcea negoț. Ridicat în buza Mării Bo, nu departe de Dalian, se afla în drumul corăbiilor spre Tianjin și, mai jos, spre Shanghai și Canton. Apa în port era adîncă, iar munții din spate împiedicau vîntul să iște valuri înalte. De aici se puteau pescui languste, castraveți de mare și scoici, iar mai departe, în Marea Galbenă, se găsea pește de preț. Spre vest, printre coline se întindeau șesuri potrivite cultivării cerealelor, cu o climă prielnică, care nu cunoștea seceta și nici inundațiile. Dacă

la miazănoapte ținutul se mărginea cu marea, la răsărit și la miazăzi el dădea în zonă deluroasă și muntoasă, încărcată cu livezi de pomi fructiferi, cele mai răspîndite roade ale locului fiind merele, perele, vișinile și strugurii. Apoi, aici se produceau coniacuri și vermuturi celebre, care se exportau în țările Europei. Era firesc să atragă atenția un asemenea port natural, un asemenea ținut al peștelui și al orezului, pe deasupra împărăție a fructelor și a verii prelungite și tărîm real al fetelor frumoase și fragede ca florile și luna. Cei buni și de treabă veneau să se minuneze, pierde-vară să se distreze și cei răi să se țină de blestemății.

De la războiul chino-japonez de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, vapoarele britanice, americane, japoneze, ruse și olandeze acostau necontenit în port. Unii aventurieri străini urcau pe mal și în cele mai atractive locuri construiau vile, exportînd produse locale. Aduseseră în schimb și ei ceva, mărfuri de-ale lor, astfel că răsăriră aici ca din pămînt străzi întregi cu prostituate, sifilisul rozînd fără milă trupuri tinere, frumoase, sănătoase, de femei și fete, iar în rada portului, printre ierburile marine, se descopereau deseori prunci morți, abia născuți.

Nenorocirile nu veneau toate din afară. Generații în șir, demnitarii și bogătașii răseseră mereu grăsimea de pe concetățenii lor. Supremă realizare era să fii numit dregător în Yantai, lucru care de multe ori se cucerea prin luptă aprigă. Zhang Zongchang a stat patru ani guvernator și birurile impuse de el au fost cele mai mari din istorie ; numai din județul Múping, el a smuls 300.000 de galbeni. În anul optsprezece al republicii, în 1929, Liu Zhennian s-a instalat în Yantai, devenind un fel de rege peste douăzeci și unu de județe, spoliind tot atît cît și predecesorii săi. Iar acum, prin primăvara anului 1936, cu excepția vilelor străinilor, vopsite în alb și roșu, mereu mai atrăgătoare, mereu mai prospere, și a două-trei artere unde se făcea negoț și care aduceau a oraș, restul Yantai-ului era doar un sat întins, cu nimic altfel decît un sătuc din cîmpie.

Sigur că împrejurimile erau la fel de frumoase și de încîntătoare. Mîinile celor mulți rămăseseră la fel de

harnice, de îndeminatice. În special primăvara crengile pomilor încărcate de flori și strălucirea albastră a mării dădeau prospețime orașului încîntător ca o femeie frumoasă. Atunci, asociațiile elevilor organizau excursii în afara orașului, pentru a admira pomii în floare. Aceste ieșiri se numeau „șezătorile florii de prun", tocmai fiindcă prunii aflați în plină floare atrăgeau cei mai mulți admiratori. Cum iarna acestui an fusese bogată în zăpadă, copacii avuseseră apă destulă și pomii înfloriseră neasemuit de frumos. Valul șezătorilor florii de prun era în toi. Cei mai gălăgioși erau elevii și elevele de liceu, organizați în zona de miazăzi a orașului.

Crizantema mergea alături de cîțiva adolescenți subțiri. Înfățișarea și atitudinea fetei de la munte se distingeau ușor printre liceeni. Chiar de la început doi băieți i se adresară pe un ton glumeț necăjind-o. Noroc că o elevă o trase pe o căpiță cu fîn. Jucară „pierderea batistei" și își mai reveni, apoi iar fu obiectul hîrjoanei unor băieți. Băieții și fetele stăteau laolaltă, atingîndu-și mîinile, împingîndu-și picioarele unul în altul și Crizantema, neobișnuită, se simțea izolată, cînd cineva îi puse palmele pe umeri, strigînd :

— Te-am prins !

Întoarse capul și văzu un tînăr care îi aruncase batista pe după gît, trăgînd-o înspre el și repetînd :

— Te-am prins ! Te-am prins !

Aproape că încremenise. Se scutură aprig, ridicîndu-se de unde se afla și o rupse la fugă. Băiatul o urmă. O luară spre un loc necultivat, dar nu mergeau alături, ci unul în spatele celuilalt.

— Numai tu ai stăruit, eu nu vroiam să vin ! îl mustră ea. Unii s-au aprins...

— Sînt colegi, nu e nimic rău, spuse Yushui.

— Nu mai sînt copii ! nu se lăsă ea. Se înghesuie băieți și fete, unii în alții, se iau de gît, mai ales fetele... m-au speriat de moarte !

— Se hîrjonesc în joacă !

— Altfel nu se poate ?

— Nu pot să-ți răspund, rosti el blînd, văzînd-o atît de pornită. Acum ești supărată.

— Cine-i supărat ? Înainte de a pleca de acasă, mama mi-a zis că sînt mai mare decît tine și să văd de tine.

— Nu e cazul. Ești oaspetele meu, surioară Crizantema. Dar dacă nu mă ocup bine de tine, poți să te arăți supărată.

— Ești mai mic decît mine cu șaptesprezece zile. Ia să vedem, m-ai întrecut măcar cu o juma' de cap ?

— Sînt bărbat !

— Și ce, e musai să fii mai înalt ?

— Așa se întîmplă, de la natură.

— Că n-o fi lege.

— Iar nu pot să-ți răspund !

— Credeam că un licean știe tot, zise, scoțînd limba la el. De ce stai cocoșat ?

Yushui își scoase pieptul în afară.

— Tata e cocoșat de muncă. Tu ești însă tînăr și nu se face. Îți spun o cale : cînd mergi pe drum, să ții mereu pieptul scos înainte, iar noapte să dormi fără pernă.

— Dacă fac așa o să arăt mai înalt decît tine ?

— Și de ce să te compari cu mine ? Crizantema se holbă la el.

— Mă tem că nu-ți plac.

— Și ce dacă-mi placi sau nu ?

— Ești verișoara mea. Știu că mama mea și a ta nu sînt surori bune, dar mă simt foarte apropiat față de mama ta. Pe Frumoasa, pe Piersica și pe tine, Crizantema, vă consider ca pe surorile mele mai mari. Să nu mă iei drept un străin.

Încheind, el o privi încurcat. Vorbele lui și sentimentele pe care ea însăși le nutrea o făcuseră să vină mai lîngă el.

— Eu de multă vreme îl socotesc pe fratele Yushan ca pe fratele meu adevărat. Tu, Yushui, te afli departe, dar ești îndrăgit.

— De cine ?

— De verișoara ta mai mică. Ha-ha-ha ! O zbughi din loc, rîzînd, atinse o creangă de prun și petalele imaculate i se lăsară pe umeri și pe plete, ca fulgii de nea. Cu o crenguță în mînă, strîngînd ușor ochii negri, strălucitori, de sub sprîncene arcuite, fata se uită țintă înainte.

Prunii din livadă păreau niște pini acoperiți cu un strat de zăpadă. Liceenii, îmbrăcați în haine decente, se jucau printre copaci, rîdeau, se urmăreau unii pe alții, întrecîndu-se ca fluturii și ca albinele, și scuturau crengile, iar petalele albe cădeau legănat spre pămînt ca neaua sau ca bruma. Privind spre nord, dealul și marea formau un tot, pînă la orizontul nesfîrșit.

Văzînd-o întristată, Yushui se opri un moment apoi se duse la ea.

— Îți place aici ? E mai frumos ca în sat la voi ?

— E și..., și ! Adică și mai bine și mai rău, adăugă, fericită. Dar eu nu știu decît de Floarea de Piersic, Ripa Pinilor Roșcați, Rîul Scroafei... Aici faceți revoluție ?

Yushui se uită în jurul său și vorbi pe șoptite.

— La noi la liceu au venit destui elevi din nord-estul țării, ocupat de Japonia. Ei vorbesc de necesitatea rezistenței antijaponeze, interpretează piese antijaponeze, redactează reviste culturale...

— Tu participi ?

— Da. Dar n-am făcut cine știe ce. Am auzit că tu ești foarte curajoasă.

— Ba eu n-am făcut nimic.

— Acum, că ai venit cu unchiul după hîrtie, tuș și celelalte, ăsta nu e un lucru mare ?

— Ehei, sînt departe de mama și ceilalți. Eu nu sînt decît „surioara tovarășei", așa mi se spune.

— Surioara tovarășei ?

— Da. Tu nu ești „frățiorul tovarășului" ? Tot nu înțelegi ? Cînd o să semănăm și mai bine, tu cu fratele tău Gao Yushan și eu cu Piersica, atunci o să ni se spună direct : „tovarășe frate mai mic" și „tovarășă soră mai mică". N-o să fie bine ?

— Înțeleg, înțeleg, izbucni el, luminat, pocnindu-se peste ceafă. Mă prind greu...

— Gao Yushui ! Te așteptăm, nu vii ? De după niște pruni apăru o fată înaltă, cu pielea feței nespus de albă și catifelată, strigîndu-l pe băiat.

— Începeți, că vin, răspunse el. Vino și tu la lecțiile noastre din afara școlii.

— Cea care te striga cine era ?

— O cheamă Kong Orhideea. E din tîrg... nepoata licențiatului Kong.

— Așa, deci! Crizantema se opri. Cu ăștia te plimbi tu!

— Sîntem colegi. Și ea îl urăște pe unchiu-su. Licențiatul vroia s-o dea concubină unui șef mare de la partidul lor și ea nu s-a supus. A fugit de-acasă, să învețe.

— Nu vin. Dacă asta află cine sînt...

— Vino! Orhideea e fată bună.

— Nu, se încăpățînă Crizantema, se întoarse și o luă de-a lungul plantației.

În cîteva clipe, elevii se risipiră prin livadă, în grupe de cîte trei sau cinci, și scoaseră ziare cu conținut antijaponez, pe care începură să le citească. Unii aveau în mîini cărți de Lu Xun, Ron Shi, Kuo Moruo.

Crizantema se minună de ce văzu.

— Face parte din educația revoluționară a elevilor, îi șopti el din urmă.

Ea întoarse capul.

— Nu te duci?

— Mi-e teamă că te rătăcești.

— Du-te. Te aștept.

— Atunci ajută-mă să răspîndesc manifeste. Yushui scoase din sîn o mînă de coli proaspăt imprimate cu „Manifestul 1 august" * al C.C al P. C. Chinez.

— Bine.

— Tu ia aminte. Dacă apar polițiști sau alți indivizi, mă anunți ca să ascund hîrtiile.

Yushui merse și împărți manifeste tuturor. Crizantema venea în spatele lui, rotindu-și ochii, grijulie. Undeva, în față, alții făceau același lucru cu hîrtiile roșietice. Deodată, de undeva din spate, apărură trei siluete înalte.

— Cîinii! strigă ea. Cuvîntul acesta abia îl învățase.

Yushui se întoarse, cu gîndul să ascundă în sîn manifestele rămase, dar cei trei înaintau cu rapiditate spre

---

* Manifest prin care se cerea colaborarea cu Guomindangul (Partidul Național), aflat la putere, în lupta cu agresorul japonez.

ei. Atunci, Crizantema se repezi la sinul băiatului, lipindu-se strîns de el și acoperind cu pieptul ei brațul lui plin cu manifeste.

Agenții se apropiară de ei, se uitară lung, pofticioși, la îmbrățișarea celor doi tineri și se îndepărtară, ștergîndu-se de sudoare.

Văzîndu-i plecați, Yushui o mîngîie ușor pe capul care odihnea încă lipit de umărul lui. Crizantema se strînse și mai tare în el și băiatul simți cum o inimă fierbinte bătea năprasnic, părînd gata să pătrundă spre inima lui. Fata rămăsese așa, tremurînd, cîteva minute.

— Au plecat? întrebă ea în șoaptă, încă îngrozită.

— S-au îndepărtat bine.

Ea se trase de lîngă el, își potrivi părul și făcu pe supărata:

— De ce nu mi-ai zis mai înainte?

El se înroși. Nu îndrăzni s-o privească în față și lăsă capul în jos, rușinat. Gîndindu-se și ea la ce se întîmplase mai înainte, obrajii îi luară foc.

La ora prînzului, elevii o apucară spre oraș. Crizantema era entuziasmată. Îl ajutase pe Yushui și îl ascultase citind un capitol de roman...

— Verișoară, spuse el, văzînd-o veselă, mai înainte te făcuseși foc!

— Cine? Eu? Ehei, încă nu mă cunoști! rîse ea. Bine, de azi încolo n-o să mă mai supăr pe tine.

— Ba poți s-o faci. Îți stă bine. Cînd te superi, ca și atunci cînd te bucuri, gropițele din obraji se adîncesc și arăți nemaipomenit; cum nu mai e alta!

— Cum nemaipomenit? Așa sînt de la natură! și rise, strengărește. Și tu ești grozav: îți plac oamenii supărați.

— În orice caz, te plac oricum, zise el rușinat, plecînd capul.

— Hai repede! Mîine, eu cu tata o luăm spre casă.

Și, într-adevăr, a doua zi Zhang Al Treilea și Crizantema plecară cu lucrurile atît de prețioase pentru cei ascunși pe la templele izolate din munți; fură conduși pînă la ieșirea din oraș de meșterul Song și de soția lui Ding, care activa în oraș sub numele de Qing Shan, Muntele Verde.

La o jumătate de lună după perioada căldurilor mari, cădea începutul toamnei. În peninsulă acestea erau socotite zilele cele mai plăcute, fiind mai puțin calde decît pe continent, în fiece dimineață și seară suflînd un vînt răcoros, prielnic somnului celui mai odihnitor. Pe nouă august, după calendarul solar, în Tîrgul Familiei Kong se înstăpînise o atmosferă de mare sărbătoare : se pregătea serbarea refacerii Pavilionului Iarnă-Primăvară.

După o jumătate de an de muncă neîntreruptă, timp în care Kong Qingru cheltuise fără să regrete sume importante, pavilionul reconstruit arăta mai impunător decît înainte. Mai înalt de trei ori decît o casă obișnuită, acoperit cu olane și avînd pe marginile streșinilor dragoni în zbor și animalul fantastic *qilin*, degaja strălucirea aurului și a jadului și se vedea în toată splendoarea lui cale de șapte-opt *li* în jur. Poarta lăcuită în negru fusese lărgită, și în părți fuseseră adăugați cîte doi pilaștri dați cu lac roșu, iar pe frontispiciu, ideogramele „Pavilionul Iarnă-Primăvară" fuseseră dublate ca mărime.

Licențiatul Kong alesese personal, pentru sărbătorire, ziua cînd se socotea a cădea începutul toamnei, zi de bun augur pentru bogăția recoltelor viitoare. Din Yantai fuseseră angajate cîteva trupe de operă chinezească, pentru a da spectacole, trei zile la rînd, de dimineața și pînă seara, cu șase piese de operă diferite, invitînd ca spectatori pe negustorii și pe pierde-vară din patru sate din jur. Pe strada din fața estradei de pe o latură a pavilionului, mulțimea se perinda din zori și pînă tîrziu în noapte.

Dregătorii obișnuiți de la județ se grăbiseră să asiste la ceremonie, la care erau prezenți șefii de districte și de sate și oamenii cu vază din jurul tîrgului, înghesuindu-se care mai de care să fie printre primii ce oferă daruri și adresează urări. Neamurile apropiate și cele mai îndepărtate ale lui Kong Qingru se bucurau că li se oferă acest prilej de a veni în contact cu șeful districtului, somitate care se bucura de atîta putere. Cine ar fi îndrăznit să lipsească ? În pavilion se așternuseră cîteva zeci de mese, și oaspeții stăteau în jurul lor în-

grămădiți ca furnicile. Bucatele și băutura erau în permanență împrospătate. Petrecerea atinse punctul culminant la amiază, cînd sosiră Yan Zizheng și șeful serviciului de siguranță. Pe aceste două personaje importante Kong Qingru nu le lăsă o clipă să-și tragă sufletul, petrecînd și ospătînd cu ele, purtîndu-le la spectacole și iar benchetuind pînă la al treilea *geng* * din noapte, cînd le conduse într-o cameră luxoasă de la etaj, unde cu un entuziasm neștirbit se puseră să joace *mahjong*.

Spre deosebire de Yan, care era slăbănog, numai piele și os, și avea parcă o față dată cu var, șeful siguranței era masiv și gras și un fel de unsoare îi lucea pe gît și pe obraji, astfel că aducea întru totul cu un șacal. Aparent, jucau *mahjong* de dragul de a juca, dar de fapt Kong și directorul băncii puseseră la bătaie bani frumoși. Militarul cîștigă primul două sute și ceva de *yuani*.

— Tare mai m-am pierdut, zise licențiatul. Ia să vină două actrițe dintr-o trupă care n-a urcat pe scenă, și să ne cînte ca să ne ridice spiritul.

— Lasă, că nu-i nici una mai de soi. Bătrîne, am auzit că ai avea o alta provenită din rîndul cîntărețelor faimoase, pe numele ei de artistă Lăptuca, grozav de talentată și frumoasă fără seamăn. Oare frații mai mici ar putea să-și încinte ochii, privind-o ? întrebă Yan Zizheng, pe jumătate în glumă și pe jumătate în serios.

— Are așa ceva ? se aprinse pe dată șeful siguranței. Frate dragă, nu ascunde aurul de preț, să te bucuri de el doar tu !

— Nu știu cum o scot la capăt cu gluma asta... se codi gazda. În familia Kong domnește sobrietatea... Bine, intendente Wan, du-te și vezi, zi-i că o chemăm la petrecere, că nu-i nimic altceva. În caz că n-o vrea să vină, îi atragi atenția că aștept un răspuns.

După ce intendentul plecă, Yan întrebă :

— Pe firul ăsta n-ai prins nici un pește ?

— Ori nu l-am găsit, ori n-a tras încă la cîrlig, clătină licențiatul din cap.

---

* Al treilea *geng* marca miezul nopții.

— Lăptuca și Yang Gengxin sînt frați buni?

Kong aprobă din cap.

— Yang e șeful gărzii din Weihai. E foarte capabil, urmă Yan.

— Bine, bine! îi opri șeful siguranței. În seara asta fumăm opium, jucăm *mahjong*, ne distrăm și serbăm reașezarea tihnei și refacerea pavilionului! Hei, ia spune-mi, frate Yan, cînd închinăm paharul de fericire și noroc? Se aude că fratele licențiat îți mijlocește o partidă.

— Cînd o vrea el!

— Dacă nepoată-mea s-ar putea ridica pînă la această înălțime, ar fi o mare onoare pentru casa noastră, rosti Kong, de nevoie. Numai că fata a învățat ceva carte și nu vrea să asculte. I-a făcut maică-sii un tărăboi teribil și a plecat în Yantai, la liceu. Liniștește-te, ilustre frate, peste cîteva zile o adue de-acolo și mă voi ocupa personal de ea. Nu va întîrzia prea mult.

— De cînd mi-a căzut sub ochi portretul delicat al Orhideei, mi-am pierdut capul și nu-mi mai vin deloc în fire. Bătrîne, doar n-o să mă lași să rabd noapte de noapte! Ha-ha!... încheie chip de var, rîzînd, apoi adăugă: Fetele învață greu și dacă face liceul e bine. Numai că, în Yantai, pretențiile elevilor sînt din ce în ce mai mari, s-au pus pe greve...

— Dacă fata se apropie de comuniști, interveni șeful siguranței, nu mai aveți ce să-i faceți. Intră pe mîna mea, mă ocup eu de ea și-i astîmpăr setea. Ha-ha-ha! și carnea grasă îi tremură pe ceafă. Frate dragă, oi fi tu mare în confruntarea cu comuniștii, dar eu sînt acela care știu să le țină piept femeilor. Uite, îți arăt calea cea mai simplă să le cîștigi. Cînd îți cad în mînă, nu trebuie să te grăbești să le posezi. Pe urmă trebuie să încerci să vezi dacă mai sînt întregi. Împărații așa făceau cu concubinele lor. Domol-domol și foarte lejer... Ha-ha-ha!

Yan Zizheng ascultă cu atenție, fără să se amuze cîtuși de puțin. Kong Qingru se prefăcu a nu fi auzit nimic, concentrat asupra opiumului, în realitate gîndindu-se la scene asemănătoare din trecutul său...

Intendentul se întoarse, anunțîndu-l pe licențiat că Lăptuca nu vine și nici măcar nu s-a sinchisit de cererea lui. I-a aruncat în față că n-are legătură cu comuniștii și că Yu Zhenxing de cînd se știe nu se înțelegea cu fratele său cel mic.

— Trebuia s-o aduci pe sus.

— Nu prea merita, în situația ei.

— Cum ?

— E în luna a cincea sau a șasea !

Licențiatul Kong se făcu negru de furie, hotărînd ca peste două zile, cînd serbările se încheiau, să ia măsuri.

— Mișcă, cîine ! Repede, că altfel mori ! răcni aspru Kong Juren, îndreptînd pistolul spre Shang Belitul.

Shang se făcuse ghem într-un ungher al camerei. I se spusese în derîdere, de către săteni, Belitul. În realitate avea un nume cu rezonanță : Shang Shangwen *. El însă nu recunoștea nici o ideogramă, în schimb dispunea de un dar ieșit din comun : jefuia, smulgînd tot, pînă și pielea de pe om... Lua pur și simplu orice, nu cruța nici lucrurile, nici pămîntul, nici munții, rădea tot... Oriunde vedea piele, o belea și se părea că, pentru el, pe lume nu se afla nimic fără de asta. În tinerețe fusese ajutor de prăvălie la tatăl licențiatului Kong și dacă patronul sugea sîngele oamenilor, el se ocupa de ce brumă mai era de smuls de pe ei, jupuindu-i fără milă. Mai apoi se întorsese în Jieshi și deschisese o prăvălie de opium. De la niște oameni veniți să cerșească tocmai de pe undeva din apus, cumpărase pe nimic două fete frumoase de zece ani și ceva și le trimisese la Yantai să învețe să servească și să desfete clienții. Purtîndu-se în felul acesta, adusese în sărăcie și mizerie morală nenumărați oameni. Iar el care nu avusese nici măcar o bucățică de loc, în vreo zece ani ajunsese mare bogătaș. Cu doi ani în urmă, în primăvară, fostul primar murise în patul din prăvălia lui deocheată. Familia mortului îl dăduse în judecată, pe motivul că Shang îl otrăvise. Shang și una dintre prostituatele sale fuseseră arestați și reținuți o lună la județ ;

* Shang, comerț. Shangwen, cultură de rang înalt.

apoi, la proces, rezultase că răposatul fumase prea mult opium, se întrecuse în amor și nu era decît el singur răspunzător de moartea sa. La puțin după eliberarea și întoarcerea sa, Shang luase conducerea localității, iar peste un an, fusese instaurat în mod oficial. De atunci, prostituata care fusese întemnițată ridicase prețul de o sută de ori, devenind pe jumătate stăpîna casei, astfel că ei pînă și soția patronului îi datora respect.

În ziua aceea, pe înserat, Shang abia picase în orășel. După cel de-al treilea *geng*, Yu Zhenhai și o mină de partizani, cu sprijinul comuniștilor din localitate, printre care maestrul în arte marțiale Jiang Mingying și fiica sa, pătrunseseră în sediul primăriei și, fără să tragă un glonte, fără nici un rănit, dezarmaseră douăzeci și trei de soldați și capturaseră tot pe atîtea puști și peste o mie de gloanțe. Le ținuseră prizonierilor o lecție și îi închiseseră în birouri.

Kong Juren, Cincizeci și încă un om porniseră să-l prindă pe Belit. Îl ridicaseră ușor din patul acoperit cu plasa împotriva gîngăniilor și-l lăsaseră într-o cameră laterală, în paza lui Juren, ceilalți plecînd să raporteze îndeplinirea misiunii...

Kong Juren apucă un pachet de țigări aromate de pe masă, scoase una și o aprinse la lampă.

— Tu ești Juren ? îl recunoscu primarul.

— Eu, și ce e ? îi rîse acesta în nas. Tu i-ai luat tatii un rînd de piele, și cînd eu am venit după bani m-ai urecheat. Recunoști ?

Pe om îl trecură toate sudorile, se aruncă în genunchi, implorînd :

— Sînt vinovat ! Sînt vinovat ! Te rog pe toți zeii, nepoate, iartă-mă ! Lasă-mi viața. Dacă vrei, jos am aur. Îți dau...

— S-a terminat ! Kang Juren trase cu poftă din țigară. Nu-ți mai trebuie decît atît cît să-ți iei un coșciug !

— Nu te bucura prea repede ! schimbă Shang tactica. Știi bine ce fel de om ești !

— Ce vrei să zici ? se sperie Kong. Vrei să-ți afli pe loc moartea ?

— Bine, mor, dar nici tu n-o s-o mai duci mult. Licențiatul te are în mînă. Am văzut plîngerea ta în care îl pîrai pe Gao Yushan că e comunist. Dacă mă ierți...

Se auziră pași.

— Bine, fugi iute. Pe fereastră... îl grăbi Juren.

Shang sări la fereastra din spate, o deschise și din spate două gloanțe îi sfîrtecară plămînii...

Kong Qingru stătea întins pe șezlong, amărît, ajuns la capătul răbdărilor; de o parte și de alta, fiul său, Kong Xian, și intendentul Wan asistau neputincioși la o minie turbată ca focul, cum nu le mai fusese dat să vadă pînă atunci.

Necazul și furia licențiatului nu erau pricinuite de moartea primarului și a negustorului Shang Shangwen și cu atît mai puțin de vreo rană ce i-ar fi făcut-o lui partizanii. Nu, pietrarul Yu și ai săi încă nu-i clintiseră un fir de păr din cap. Însă el începuse să vadă limpede că poziția sa fiind mai mare decît a Belitului, moartea avea să-i fie mai aprigă. Se străduise să repună pe picioare pavilionul și deci să reabiliteze prestigiul familiei Kong, să dovedească faptul că acesta nu fusese și nu avea să fie doborît. Tîrgul cuprindea patru sate mari. Și iată că în prima noapte a ceremoniei plănuite să țină trei zile în șir fuseseră distruși primarul cel mai energic al unuia dintre satele din subordine și garda acestuia, faptă care îi băgase în toți sperieții pe musafirii lui. Dar el le alungase temerile, stăruind ca petrecerea să-și urmeze cursul. A doua zi, mulțimea se strînsese și mai multă. Oamenii se duceau la spectacolele de operă, făceau negoț și vorbeau pe șoptite despre „plecarea" Belitului. Pe ziduri apăruseră cîteva afișe despre pedepsirea lui Shang Belitul și „împrumutul" de arme și de muniție făcut de la garda acestuia de către partizanii care se luptau cu ocupanții japonezi. Or, lucrul acesta stricase cu totul peisajul solemn al inaugurării pavilionului, ridicînd prestigiul comuniștilor. Neavînd încotro, licențiatul Kong Qingru fusese silit să concedieze trupele de comedianți.

În cea de-a doua noapte, armele și munițiile dintr-un alt sat „fuseseră împrumutate" și ele. Apoi șefii primi-

seră o telegramă : în cele două districte ale județului, partizanii atacaseră trei primării. Șeful Departamentului județean și șeful siguranței plecaseră în mare grabă. Ei, care veniseră să se distreze, să petreacă, fugiseră îngroziți să-și apere propriile feude. Pavilionul Iarnă-Primăvară rămase pustiu, părăsit ca un copac bătrîn în iarnă.

— Vrei să fumezi, tată? întrebă Kong Xian, văzîndu-l că se mai potolise și deschisese ochii.

Kong Qingru clătinase din cap. Intendentul îi întinse ceașca cu ceai, așteptă ca stăpînul să soarbă o gură, apoi umplu o lulea și i-o întinse cu mîinile amîndouă. Licențiatul se ridică în capul oaselor, luă luleaua și începu să tragă din ea, leneș, apoi exclamă, oftînd, nu se știe dacă pentru el, ca om, pentru autoritățile locului sau pentru amîndouă :

— Azi nu mai merge ca înainte! Tăcu, apoi își mîngîie barba și zise : Cum să fiu ca străbunii mei? Numai...

— Stăpîne! Stăpîne!

Doi oameni dădură buzna peste ei. Erau Liu, comandantul adjunct al trupelor, și Ding Lidong, polițistul.

— E de rău! rosti Ding. Yu Zhenxing nu mai e! A fugit.

— Cum a fugit? se miră Kong Xian, care postase santinele în fața casei Splendidei, tocmai pentru a împiedica un asemenea lucru.

— Raportează tu! ceru Liu.

— M-am dus să-l schimb pe Lăcustă...

— Ce Lăcustă? întrebă Wan.

— Ah, e porecla unui soldat. L-am găsit în fața porții Lăptucăi, dormind și duhnind tot a băutură. M-am speriat și am intrat să fac percheziție în casă. Yu Zhenxing nu mai era, iar cele două femei ziceau că habar n-au unde s-o fi dus.

— Mama lui! zbieră Kong Xian. Băgați-l la carceră.

— L-am băgat. Nu face decît să zică iar și iar : „Ce băutură!", „Ce buchet!"

— Oh!

Rămaseră tăcuți. Licențiatul aruncă furios luleaua pe masă, se ridică de unde ședea, cu ochii scînteindu-i sălbatic și negru la față.

— Femeia asta prea își bate joc! scrîșni din dinți. Intendente Wan, du-te și îndeamnă-l pe șeful clanului să pună mîna pe femeia asta sperjură și chiar mîine s-o judece sub ochii mei!

Slendida era în luna a șasea, dar se păstra încă subțire, grație antrenamentului de cîntăreață și acrobată de odinioară. De n-ar fi fost vară călduroasă, reclamînd haine subțiri, nici nu s-ar fi observat că este însărcinată. De o jumătate și ceva de an ieșise de acasă de puține ori, tot ascunzîndu-se de licențiatul Kong și temîndu-se de vorbele rele ale oamenilor. Din această pricină, chipul ei alb, mai puțin atins de vînturi și de ploi, era și mai fin. Cu toate că nu ducea lipsă de hrană, fiind totuși zi și noapte cu nervii încordați, mereu cu grijă să facă față oricăror împrejurări, ajunsese să nu mai doarmă bine, astfel că i se subțiase sîngele și căpătase o slăbiciune generală. Slăbise, ochii i se afundaseră puțin în orbite și păreau mai mari și mai strălucitori.

Licențiatul Kong trimisese de mai multe ori oameni acasă la Splendida, cerînd răspuns la chestiunile pe care el le discutase cu ea, însă femeia îl amînase de fiecare dată, pe motiv că bărbatul i-ar fi fost bolnav. În ziua inaugurării pavilionului, intendentul Wan o chemase în toiul nopții la petrecere, ca să le cînte invitaților de onoare de la județ. Înțelegînd că bărbații aceia o doreau, îi explicase intedentului că nu se simte bine, îl luase și tare, și pînă la urmă îl izgonise pur și simplu.

De chiar a doua zi, Kong Qingru pusese soldați să-i păzească poarta.

Polițistul Ding Lidong știa ce vrea licențiatul, îi înțelegea pe Lăptuca și pe Zhenxing și căuta el însuși o cale de ieșire. Se sfătuise și cu Phoenix. Casa fiind supravegheată, aceasta nu se putea apropia, iar Ding Lidong cu atît mai mult nu-și putea dezvălui identitatea. Atunci, recurseseră la ceva mai simplu. Phoenix organiză evadarea lui Yu Zhenxing din tîrg. Acesta se pregăti și, noaptea, înainte de ivirea zorilor, ea îi duse soldatului de pază mîncare și băutură. După ce omul se îmbătă, Yu Zhenxing ieși în liniște pe poartă, fără să-l împiedice nimeni.

El nici nu bănuia că un polițist urmărise întreaga scenă din întuneric, de după colțul unui zid. Era Ding. În zori, venise în post și aflase soldatul beat; își aprinsese o țigară și fumase calm, pînă cînd soarele se înălțase deasupra caselor. Atunci îl sculase pe soldat și-i ordonase să inspecteze casa, pentru că el sosise să-l schimbe în post...

Însă Phoenix și polițistul Ding Lidong nu se gîndiseră că, în furia sa de fiară, licențiatul Kong nu se va năpusti să-i vină de hac doar lui Zhenxing, dar că va sări să lovească și în Splendida.

Actul trist al pedepsirii așa-zisei femei sperjure se jucă, conform tradiției, lîngă smîrcul de la marginea tîrgului.

Mlaștina ocupa o întindere de un *mu* și era pe partea de miazăzi a drumului, la ieșirea dinspre răsărit a Tîrgului. Oamenii îi ziceau „Golful de la răsărit". Aici se scurgea apa murdară a tîrgului și surplusul de apă de pe ogoarele din jur în anotimpul ploios; nu seca niciodată și adîncimea lui cea mai mică era de cel puțin de un stat de om, iar acum, în plină vară, era cam de doi *zhang*. Pe mal, cîteva zeci de sălcii pletoase creșteau în voie. Cum nimeni nu se îngrijea de vreo curățenie, smîrcul duhnea de la o poștă. Aici își luau unii viața, înecîndu-se, tot aici se încheiau socotelile între cei ce se dușmăneau de moarte, aici erau lepădați pruncii nedoriți și acesta era locul de pedepsire a celor ce se făceau vinovați de a fi păcătuit împotriva moralei confucianiste. Oamenii credeau că, în nopțile fără lună, răzbăteau de aici, dinspre smîrc, plînsete de strigoi. Și „Golful de la răsărit", aflat la o sută de pași de Tîrgul Familiei Kong, ajunsese o adevărată teroare!

Ca întotdeauna, auzind că o să fie pedepsită cu moartea o femeie care a greșit, cîteva sute de oameni se strînseseră pe malul smîrcului. Mai bine de jumătate erau bărbați. Femeile stăteau mai în spate, în grupuri mici, speriate cu toatele și răbdătoare. Din mulțimea celor adunați acolo, unii erau guralivi, vioi, alții tăcuți, plini de ură, unii întristați, alții compătimitori... Sentimentele erau felurite, dar chipurile lor arătau la fel: posomorîte, aspre. Și chiar dacă se aflau unii neliniștiți

de pedeapsă sau care sufereau de aceeași boală, a iubirilor vinovate, socotite imorale, nu puteau să-și dea în vileag revolta de care erau stăpîniți. Tot ce puteau face era să aștepte tulburați, plini de încordare, prefăcîndu-se calmi și, înecîndu-și adevăratele simțăminte din inimă, să-și exteriorizeze laolaltă cu ceilalți o falsă dezaprobare, scuipînd scîrbiți. Un asemenea mod de a pedepsi culpele amoroase se menținea din vechime, relațiile de dragoste dintre bărbații și femeile care nu erau soț și soție fiind reprimate cu cruzime.

Privirile mulțimii stăteau îndreptate spre malul de miazăzi. Sub o salcie uscată, cu coroana retezată, fuseseră așezate o masă și un jilț, și acolo trona un om care avea rolul de a conduce toată mascarada. Era un bărbat la vreo nouăzeci și ceva de ani, cel mai bătrîn din neamul urmașilor lui Confucius, șeful clanului. Era atît de slab, încît așa cum ședea acolo în jilț, îl puteai lua drept un schelet. Copiii îi aruncau cîte o privire înfricoșată și izbucneau în plîns, ascunzîndu-se după cei mari. Bătrînul, în momentele acestea ajuns cineva, în mod obișnuit nu era luat de nimeni în seamă, și nu mai puțin decît cu cîteva zile în urmă nu făcuse decît să zacă pe pămînt, lîngă scena teatrului, cerșind de-ale gurii. Dacă însă se ivea un asemenea caz, pica norocul asupra lui, deoarece în doar cîteva minute era invitat pe locul de onoare în Templul Străbunilor și două-trei zile în șir se înfrupta din bucate alese trimise de familiile celor în culpă, devenit dintr-o dată atotputernic și privit cu venerație de fiecare om în parte. După încheierea judecății, dezbrăca hainele de șef al clanului și rămînea ca un ciine jigărit și murdar, pe care lumea îl ocolea...

Acum ședea cufundat în jilț, cu ochii închiși. Părea că doarme. În realitate, mîna lui pipăia haina lucioasă de ceremonie, pătată pe alocuri la mesele prea bogate la care se ghiftuise. Se simțea nespus de bine. Ce grozav ar fi fost dacă judecata s-ar mai fi prelungit! De-ar mai fi găsit încă mulți vinovați! Oh, de-ar fi avut în fiecare zi norocul ăsta, viața ar fi fost minunată!

Intendentul Wan se apropie și îi vorbi la ureche — era cam surd :

— Excelența Sa vă poruncește să începeți!

Șeful clanului tresări violent, se holbă și își clămpăni gura știrbă, fără nici un dinte, întrebînd, cu glas tremurat:

— El, el a venit?

— Da, zise Wan și se trase într-o parte.

Kong Qingru și Kong Xian ședeau retrași deoparte sub niște sălcii. Locul era mai povîrnit și nu atrăgea atenția.

— Bang, bang, bang! răsună gongul.

Patru bărbați cu brațele dezgolite aduseseră două vinovate și înaintară cu ele pînă în fața mesei la care trona șeful clanului. Femeile aveau capetele acoperite cu pînză neagră care nu lăsa să li se ghicească chipul. Venerabilul șef de clan își lungi gîtul slab și strigă cu glas dogit:

— Întîia vinovată!

Vălul negru de pe fața primei femei căzu. Era o văduvă de treizeci și ceva de ani. Fața galben-verzuie îi era aplecată în jos, spre piept. O arestaseră de douăsprezece zile și o ținuseră cînd cu genunchii pe cioburi de porțelan, cînd atîrnată cu capul în jos, dar nu destăinuise numele celui cu care păcătuise. Fusese pîrîtă de mătușa fostului său soț, aceasta auzind noaptea la ea glas de bărbat.

Apoi rudele soțului defunct observaseră că ea pierduse prea mult sînge și cînd o supuseseră unui control descoperiseră urme ale unei întreruperi de sarcină...

Cea mai atractivă parte a spectacolului începuse: femeia se întinse singură pe o piatră, și patru bărbați o legară fedeleș de ea, cu o sfoară, începînd de la gît în jos. Apoi smulseră în sus piatra cu femeia, își luară avînt și cu o icnitură o asvîrliră cu toată puterea în smirc. Se auzi un „bildîbic" și apa murdară zvîcni despicată în sus, ca numaidecît să coboare, închizîndu-se mohorîtă peste piatra cu făptura omenească scufundată în ea.

Mulțimea se cutremură, unii lăcrimară pe ascuns, mulți întoarseră capetele. Într-un tîrziu, fața apei zbuciumate se liniști și oamenii rămaseră iarăși în nemișcare.

— A doua vinovată! tremură prelung vocea spartă a bătrînului.

Cînd pînza neagră fu trasă, mulțimea fremătă:

— Lăptuca!

— Lăptuca.

— Lăptuca...

Ea era, ea cea numită de părinți Splendida și care se făcuse celebră cu acest supranume cît jucase pe scenă. Stătuse ghemuită pînă atunci în iarbă și păruse doar cît o mînă de pămînt. Se ridică în picioare. Ultimele zile o ținuse tot într-o spaimă, cu două nopți în urmă bărbatul îi fugise din tîrg și durerea despărțirii o secătuise cu totul, iar nu mai tîrziu decît ieri fusese arestată și tîrîtă la templu. Înainte de ziua aceasta cumplită a pedepsei lepădase pruncul. Mătușa ei îl adusese pe domnul Feng în chilia mică și întunecoasă de la templul-închisoare, îi culesese de pe paie fetița cea moartă, apoi, plîngînd, îi dăduse să bea niște leacuri...

Într-o vreme, trezindu-se din leșin, Splendida spusese încet:

— Nu plînge, tușico! Eu una mi-am căutat soarta asta și nu-mi pare rău pentru nimic din ce am făcut. Cînd Zhenxing a plecat, i-am zis să nu se îndepărteze prea mult și să lase toporul pe mîna mea. Dacă cineva s-ar fi atins de mine ca să-și îndestuleze poftele, m-aș fi omorît și el trebuia să vină să-mi ia cadavrul. Nu mi-a trecut prin minte că o să mă pască asemenea nenoroc și că n-o să fie nevoie să mă folosesc de topor! Mătușă, învelește în hainele mele pruncul ce l-am lepădat, fiindcă este carne și sînge din mine și din Zhenxing. Stai pînă o fi să vină și el, să ne îngroape la un loc, pe mine și pe fetița sa. Cît am fost sub soare, n-am avut parte să mi se zică mamă și în castelul întunecos de sub pămînt copiii spiritelor or să mă cheme doar doamnă! Tușico, nu știu cum se face, dar mie mi se părea că mai am în pîntec un băiat, un flăcăiandru... Ah, nu plînge! Hai, mai dă-mi leacuri, că mare nevoie mai am de vlagă în trup. O să mă arunc singură în apă, nu vreau să pună labele pe mine și să m-azvîrle în smîrc niște oameni de nimic.

În momentele acestea dinaintea execuției, Splendida avea chipul alb ca un petec de hîrtie. Pierduse mult sînge, părul îi cădea de-a valma, în neorînduială, o șuviță întrîndu-i în gură.

Doi bărbați începură să tragă de ea. Splendida se smulse din mîinile lor și căzu în genunchi ; se ridică cu mare efort, se clătină puțin, dar reuși să se țină ferm pe picioare. Sub soarele fierbinte, căută să privească țintă în față. Purta pantaloni albaștri și bluză albă, iar albeața stranie a feței avea o strălucire neobișnuită sub razele soarelui.

Își trecu o mînă peste față, dar șuvița de păr o ținea încă strins în dinți.

Cu un efort de care n-ai fi crezut-o în stare, se zbătu să ajungă lîngă piatra din fața mesei, arătîndu-se așa cum era ea, aprigă, de neînduplecat. Cîțiva tineri mai îndrăzneți nu se putură abține să nu strige :

— E grozavă !

— Tot Lăptuca rămîne !

— Zi o arie, să-ți întărești inima !

Lumea se foi.

Șeful clanului parcă luase foc și încercă să îngenuncheze mîndria și dîrzenia acestei femei, după el, înrăite, care-și pătase castitatea.

— Tu, care-ai adus stricăciune prestigiului neamului Kong, îți știi vina ?

Cu fața la smîrcul murdar, Splendida rosti trist, dar foarte limpede :

— Numele meu este Yang, nu Kong.

Șeful de clan tresări și-și înălță pumnul.

— Te-ai măritat în cadrul neamului Kong. Cît ai trăit ai făcut parte din neamul Kong și pînă și moartă ai să fii strigoi din familia Kong !

— Eu m-am măritat în neamul Yu, îi tăie batjocoritor vorba Splendida. Pe bărbatul meu îl cheamă Yu Zhenxing !

Șeful de clan nu știu ce să zică. Tuși o vreme, încurcat. Atunci Kong Xian se năpusti înainte.

— Taci, tîrfă fără pic de rușine ! strigă, turbat. Nici acum în fața morții nu te potolești...

— Eu și Yu Zhenxing ne-am căsătorit pe data de opt a lunii a unsprezecea din anul care s-a scurs. Am stat în lectică, așa cum se cuvine, am bătut mătănii în fața cerului și pămîntului, am invitat oaspeți la petrecere și am devenit soț și soție așa cum se cere. Cum pot fi socotită tîrfă? De ce anume n-aș avea rușine? De tulburare, chipul femeii se coloră puțin.

— Minciuni! Ești nevasta fratelui meu mai mare... zbieră Kong Xian.

— Sînt deci cumnata ta, nu-i așa? acceptă ea, rizînd sarcastic. Onorabil cumnat, recunoaște, de cîte ori ai venit peste mine, încercînd să mă batjocorești? Spune aici cît te-ai mai zbătut să te culci cu mine! L-aș întreba pe șeful clanului, vina asta trebuie sau nu să fie pedepsită?

Din mulțime se auziră rîsete.

— Legați-i piatra! strigă Kong Xian, speriat. Iute! Înecați-o cît mai repede pe femeia asta...

O mînă opri funia care urma să se încolăcească în jurul gîtului Splendidei. Oamenii amuțiră crispați. În clipa următoare, înfiorați de spaimă, ei văzură și cine trăsese în lături funia. Așteptau toți înfiorați, cu sufletul la gură...

16

Și ea fusese arestată și plimbată, cu copilul în brațe, pe străzile tîrgului. Fusese dusă sub escortă de aici pînă în capitala de județ. Fusese silită să se remărite. Purta aceeași bluză albăstrie, din pînză grosolană, țesută de ea însăși, și pantaloni negri, spălați de atîtea ori că le ieșise culoarea, și atît de purtați și cîrpiți că ajunseseră să aibă petec peste petec. Dar ea se ținea la fel de dreaptă ca oricînd, părul nu îi era cu nimic împodobit, și-l strîngea cît putea de tare în jurul capului. Era veșnic purpurie la față, sprîncenele îi erau ușor lăsate și de pe brat nu-i lipsea coșul, pe care îi plăcea așa de mult să-l poarte.

Mulți oameni din Tîrgul Familiei Kong o cunoșteau bine.

Cu mersul ei ușor, domoală, tăcută, nici nu fusese observată cînd apăruse acolo, în față. Se strecurase și se înfipsese în locul spre care se îndreptau privirile tuturor, locul înspăimîntător, crud, al morții, chiar acolo lîngă călăi! Tocmai de aceea cîteva sute de perechi de ochi se holbau la ea, uitînd-o cu totul pe Lăptuca. Chiar și Kong Qingru care era ascuns după sălcii își întinsese nedumerit capul și rămăsese cu gura căscată, nevenindu-i să-și creadă ochilor.

Kong Xian, beteag de felul său de un ochi, o cîntări de sus și pînă jos prin ochelarii săi fumurii.

— Ce treabă ai tu aici, nevastă de pietrar? întrebă surprins.

Cu frînghia în mînă, Piersica răspunse calm:

— Eu sînt de mult soția Prostălăului. Ei, uite că treceam și eu pe-aici și, văzînd ce se petrece, m-am gîndit că nu strică să vă zic două vorbe.

— Mama ta... înjură Kong Xian și merse spre ea, gata s-o alunge, dar brusc își opri pașii. În spatele femeii era un bărbat, Feng Prostălăul. Ținea sub braț o cobiliță groasă, din lemn tare, și se uita fix înainte, ca un sfinx, cu chipul golit de orice expresie.

Kong Xian se îndepărtă și ridică brațul.

— Duceți-o de aici! strigă, fioros.

— Am ceva de spus, repetă Piersica, ținînd încă frînghia în mînă.

Cei cîțiva călăi se năpustiră în față, dar rămaseră locului din pricina privirii fixe, prevestitoare de rele, a Prostălăului.

Splendida își reveni și se agăță de brațul Piersicii.

— Fugi, surioară, fugi! N-ai cum să mă scapi. Te înțeleg...

— Nu, n-am venit să te scap pe tine, ci fiindcă am într-adevăr ceva de spus, strigă tare Piersica, să fie auzită. Dumneata, Kong Xian ai pistol, apoi voi sînteți atîția aici. Cum s-o salvez? Vreau doar să vorbesc și dacă o fi să n-am dreptate, uite, mulțimea asta să mă pedep-

sească fără milă și să mă arunce împreună cu Lăptuca în smîrcul ăla negru.

— Să vorbească !

— S-auzim ! răsunară voci.

Splendida se agăță de brațul Piersicii. Aceasta lăsă frînghia și o prinse pe Splendida de mînă, cu toată duioșia de care era în stare. Apoi, văzînd că Kong Xian se întorsese și privea spre salcia unde se găsea tatăl său, cerîndu-i încuviințarea, ea nu mai așteptă răspunsul, ci se îndreptă spre șeful clanului.

— Cel care este vinovat se supune obiceiului ce-l are clanul vostru și noi, ceilalți, nu ne băgăm. Numai că, venerabile, am auzit-o pe femeia asta zicînd că s-a măritat în toată regula acum aproape un an. E adevărat, și eu am văzut lectica.

Șeful clanului își lăsă capul pe spătarul jilțului și nu reacționă în nici un fel.

— Prostii ! Amîndouă mințiți ! se repezi Kong Xian s-o împiedice să mai vorbească.

— Să zicem că mințim amîndouă, se întoarse Piersica spre mulțime. Dar oare mint și oamenii tîrgului, care se află de față ?

— Eu am văzut, rosti încet un bărbat de vîrstă mijlocie.

— Și eu ! strigă mai tare un tînăr.

— Lectica a dat de trei ori ocol tîrgului.

— A avut patru mese încărcate.

— Eu am fost la petrecere.

— Ba, Lăptuca ne-a și cîntat.

Oamenii prinseră să strige care mai de care. Atunci o voce groasă le acoperi pe celelalte.

— Au făcut-o chiar mai bine decît cu o petitoare. Eu am pregătit bucatele și am strigat ca, după obicei, să bată mătănii în fața cerului, a pămîntului și a... a tot ! încheie el, ascunzînd că atunci tinerii căsătoriți se legaseră și în fața Partidului Comunist.

— Ou de broască țestoasă ! blestemă Kong Xian, furios.

— Lasă înjurăturile, că nu lămuresc nimic. De cum deschise iar Piersica gura, lumea se liniști. Și l-aș mai întreba pe șeful clanului : femeia asta s-a măritat și a locuit cu omul ei sub același acoperiș, a rămas însărcinată cu el. Cum să fie ea tîrfă, una dintre-acelea care se țin cu alți bărbați ?

Șeful clanului se făcu a nu fi auzit. Interveni Kong Xian :

— Remăritarea ei nu era îngăduită. Noi, clanul Kong, ne împotrivim acestui lucru. Oricine se recăsătorește păcătuiește. Și ea...

— Așa, deci ? strigă Piersica și mai tare. Însă tatălui vostru, Excelenței Sale licențiatul, îi place să recăsătorească lumea. Nu el m-a dat după Prostălăul ? Eu țin și acum în inima mea binele cel mare pe care mi l-a făcut. Oare n-am dreptate să-i fiu recunoscătoare ?

Kong Xian amuți, nemaiștiind ce să răspundă. Atunci intendentul se repezi în față.

— Ai dreptate, spuse. Dar atunci cînd Lăptuca s-a măritat, s-a legat prin act că dacă bărbatul îi moare n-o să se mai mărite și are să se păstreze văduvă pînă la moarte. De asta ce zici ?

— Așa, deci ! se prefăcu Piersica a nu fi știut acest lucru.

Kong Xian și Wan zîmbiră, satisfăcuți.

— Mai ai ceva de spus ? îi rise Kong Xian în nas și uitîndu-se la femeia subțire, dar arătoasă și plăcută din fața sa, gîndi : „Mama ta, o să îngrași și tu peștii, cu trupul tău bine făcut !"

— Da, i-o întoarse Piersica. Nu înțeleg un lucru. Atunci cînd Lăptuca s-a remăritat, voi ce-ați făcut ? De ce ați lăsat-o ? Doar n-a făcut-o pe ascuns, ci în văzul lumii, cu lectică...

— Ai pocnit-o ! Era în timpul răzmeriței și ai noștri, unii muriseră, alții fugiseră, cui îi mai păsa de așa ceva ? Tu, mama mă-tii, nu știi, sau ești nebună de-a binelea ? !

— Ba pricep tot. Dacă șeful districtului a fugit și el, și nimeni din neam nu se mai afla în tîrg, ce să facă o biată văduvă ? Dacă n-a avut stăpîni, s-o apere, cum să se țină văduvă ? Nu spuneați că roșii, comuniștii folosesc

în comun bunurile și femeile? Ea n-o avea decît pe mătușă-sa, femeie slabă ca și ea, și atunci ca să nu fie folosită în comun, s-a măritat cinstit cu un bărbat. După mine, nu numai că n-a greșit și n-a ajuns tîrfă, dar a păstrat nepătat renumele neamului. N-a făcut foarte bine? Dacă nu se întîmpla să vie comuniștii, parcă s-ar mai fi căsătorit ea din nou? Vina nu-i a ei, ci a comuniștilor. De ce să fie ea pedepsită?

Mulțimea fu cîștigată și prinse să vuiască:

— Are dreptate!

— N-a greșit!

— A făcut bine.

— Drept e!

— E nevinovată!

— Venerabile! Rostește pedeapsa! Începe... se repezi Kong Xian spre șeful clanului.

Bătrînul rămase însă impasibil. Atunci Kong Xian se năpusti spre cele două femei, dar Feng Prostălăul îi sări în față, ridicînd cobilița.

— În golf! În golf! Amîndouă să fie înecate! urlă Kong Xian.

— Așa ceva nu se cade! Cum să fie omoriți oameni nevinovați? se auzi un strigăt.

— Stați! strigă licențiatul Kong, venind spre ei. Tu, fata lui Zhang Al Treilea, ești îndrăzneață și bună de gură, recunoscu el, cu fața numai zîmbet.

— Excelența Voastră! rosti ea, scoțînd coșul de pe braț și apucîndu-l de toartă cu amîndouă mîinile. M-am gîndit că Lăptuca a fost nevasta fiului vostru și dacă o termină rău, vorbele or să se abată asupra capului vostru... Eu am venit cu al meu la neamuri și treceam pe aici... Nici nu știam....

— Ba e bine ce-ai făcut. Foarte bine, spuse tare licențiatul.

— Mi-am dat eu seama că Excelența Voastră nu știa cum stau lucrurile. Altfel n-ar fi îngăduit să se ajungă pînă aici, adăugă Piersica. Eu am cam încheiat-o cu ce-am avut de zis. Dacă n-am dreptate, aruncați-mă în apă, împreună cu ea.

— Ai vorbit drept, spuse blînd licențiatul Kong. Sînt de acord. Femeie, m-ai scos într-adevăr de la mare necaz... Kong Qingru se întoarse spre șeful clanului: Ce-i asta? Îmi judeci o rudă apropiată fără să mă-ntrebi? Nevasta fiului meu a avut ochi să vadă departe și n-a înșelat pe nimeni. Xian, intendente Wan! Eliberați-o! S-a măritat cu un om cinstit. Îmi place. Oameni buni, mîine o să merg din nou la pavilion, să urmăm festivitatea. Poftesc pe toată lumea să se bucure!

Piesa se jucase. După ce Kong și ai săi se retraseră, lumea se învălmăși. Unii oameni se îngrămădiră în jurul Lăptucăi, care se așezase pe jos, răvășită, alții îi înconjurară pe Piersica și pe Prostălău. Nimeni nu vorbea, doar îi priveau cu teamă și mîndrie, oftau și se minunau că o întîmplare atît de nefastă, dureroasă și dramatică, luase o întorsătură cu un sfîrșit neașteptat de fericit. Cei mai mulți dintre spectatorii de mai înainte o porniseră însă spre sat, ținînd-o de-a lungul malului, întorcînd capul din cînd în cînd și aruncînd cîte o privire înapoi spre sinistrul loc al morții.

Prin toate cîte trecuse, Lăptuca izbutise să-i cîștige și pe aceia care o disprețuiau și o urau înverșunat.

Piersica, Phoenix și ai ei o sfătuiră să plece de îndată la fratele său, în Weihai, pentru a preîntîmpina vreo nouă cursă a licențiatului. La rîndul său, Piersica trebuia să fie atentă cînd avea să intre în Tîrgul Familiei Kong și chiar doctorul Feng se cuvenea să se ferească de „bunătatea" licențiatului.

În zona extrem-răsăriteană a provinciei Shandong, pronunția nu era peste tot aceeași. Spre răsărit, între județele Wendeng, Múping, Haiyang și orașele Yantai și Weihai erau oarecare diferențe, dar atît de mici că un nespecialist nu făcea deosebire. Dar spre apus, în Caiyang, Pingdu și alte patru județe, deosebirile erau atît de evidente, încît de cum deschideai gura erai depistat că nu aparțineai acelui loc. De aceea, oamenii Comitetului special, care se aflau în răsărit, lucrau greu în ținuturile de apus, deoarece erau descoperiți ușor. La țară

te puteai rătăci lesne, și cei veniți din afară doar dacă întrebau de drum și erau recunoscuți ca străini.

De curînd, apăruseră certe indicii că noul secretar, Liqi, era avut în vedere de autorități. Gîndindu-se la securitatea lui, oamenii socotiseră că în aceste condiții neprielnice, ținînd de particularitățile de pronunție ale limbii, cel mai bun lucru era ca să se așeze în Yantai. Acolo exista și o bază destul de bună și astfel hotărîrea de a se muta în oraș fu ca și luată. Ca atare, Liqi, Gao Yushan, cîțiva activiști și mașina de imprimat apucară calea Yantaiului.

Liqi se stabili pe strada Taikang, la numărul 18. Oficial, era profesor la Școala pregătitoare de limba engleză. Dar eforturile sale se îndreptară spre îndrumarea luptei din fiecare județ; mergea în port, în fabrici și în școli, făcea studii sociale și, cu excepția nopților, cînd dormea acasă ca tot omul, în restul timpului de puține ori era de găsit.

Gao Yushan și ceilalți locuiau în alte părți.

Într-o seară de toamnă tîrzie, cînd ultimele raze de soare parcă aprinseseră farul din Yantai, Crizantema și tatăl ei, Zhang Al Treilea, călare pe măgarul lui negru, intrară pentru a doua oară în Yantai. Crizantema era omul de legătură între partizanii din Floarea de Piersic și conducere. Venea să raporteze despre acțiunile acestora și să primească noi instrucțiuni.

La Yantai fiica și tatăl o întîlniră pe Cui Suxiang, Aroma, care îi duse într-o cameră pe jumătate ocupată de un pat. Casa și curtea erau foarte liniștite.

Aroma se interesă de vechii săi tovarăși de luptă.

— Și fratele Kong Juren?

— Mai bine, e mult mai disciplinat ca înainte. I-a promis mamei că nu se mai angajează în acțiuni individuale. Dar cine știe?

— Frumoasa?

— Ar trebui să-i spuneți tovarășa Frumoasa!

— Bravo!

— Dar Zhenhai?

— Și-a antrenat oamenii atît de bine, că totul merge strună la ei. Nu mai e ca înainte, pornit să se bată oricum...

Ușa se deschise cu un scîrțiit și un tînăr subțire și înalt își făcu apariția. Crizantema se înroși fără să vrea. Atunci femeia îi lăsă singuri.

Gao Yushui se așeză pe taburetul din fața cuptorului, pe a cărui margine stătea verișoara sa, cu picioarele atîrnate în jos. Lampa, dată mică, abia își răsfrîngea lumina asupra lor. Distanța dintre ei era mică și Yushui se uita de aproape la fată.

— Nu mă recunoști, de te uiți așa la mine? întrebă ea, rușinată.

— Nu. Eu... Tînărul se ridică, neliniștit. Mă uitam că parcă te-ai mai rotunjit la față și te-ai și albit...

— Nu vezi bine, rise ea. Cu o noapte înainte de a veni, mama mi-a zis că sînt slabă și topită de oboseală, tot alergînd de colo-colo. Tu mă privești la lumina lămpii, și ea ți-a luat ochii. Oh, uitasem. Mama ta ți-a trimis haine și de-ale gurii.

— Foarte mulțumesc! El își înălță umerii, să pară cît mai drept.

— Mulțumește-i mamei tale. De ce mie?

— Ba ție, ei nu e nevoie să-i mulțumesc, spuse el, sincer.

— Și eu îți sînt soră. Uite, ți-am adus...

— Nu te grăbi. Îl aștept pe tovarășul Liqi, să-i raportez ceva.

— Aha! Și eu care credeam că ai venit să mă vezi pe mine, rosti ea.

— Am auzit că ai sosit și, după lecții, am alergat numaidecît încoace, mărturisi el. Nu știam că iar apare ceva.

— Dar stai jos!

Yushui se așeză cuminte, ca în clasă, la recomandarea unui profesor.

— Ia zi, cum îmi spui? îl întrebă ea, zîmbind.

— Surioară.

— Mai gîndește-te.

— Tovarășa verișoară! își dădu el seama.

— Ei, și eu cînd o să-ți spun tovarășe văr ?

— Nu cînd, ci poți să-mi și spui.

— Adevărat ? Ea îi puse mîna pe umăr. Cînd ai intrat ?

— Luna trecută.

— În ce zi ?

— Pe treizeci septembrie 1936, ora opt seara, în Yantai, pe Taikang nr. 18.

— Eu ceva mai devreme.

— Cînd ?

— În luna a opta, pe cincisprezece, seara, la lumina lunii, cînd abia urcasem pe vîrful Munților Răsăriteni.

— Ah ! Yushui zvîcni în sus, îi apucă mîna stîngă cu dreapta sa și spuse emoționat : Ce bine, ce potrivealâ ! În aceeași zi, la aceeași oră. Nemaipomenit !

— Ziceai că în luna a noua...

— Am zis luna septembrie, după calendarul solar. De fapt, era mijlocul lunii a opta, de Sărbătoarea Mijlocului Toamnei. Tu în Floarea de Piersic și eu în Yantai am devenit în același timp comuniști.

— Minunat ! Nici dacă ne-am fi gîndit... Ea îl prinse bine de umăr și îl trase spre ea, strîngîndu-l la piept. Palma ei stîngă asudase de strînsoarea mîinii lui. Două inimi tinere pluteau într-un tărîm al emoției și fericirii. Se așezară genunchi lîngă genunchi, cu trupurile aplecate înainte, unul spre celălalt, cu fețele aproape atingîndu-se și vorbindu-și cu căldură.

La un moment dat, aducînd vorba despre meritele fetei și ale familiei ei, Gao Yushui întrebă de ce Cumătra A Treia nu intrase în partid.

— Mama ? Păi ea nici nume personal nu are, dar să intre în partid ! Ea e fericită că e mama a trei fete comuniste și soacra a trei gineri comuniști.

Yushui se gîndi și întrebă mirat :

— Trei fete, da, le știu, dar dintre gineri lipsește unul. Verișoară, tu ai pe cineva ?

— Ești orb de-a binelea ! Pe cine să am ? izbucni Crizantema și se întoarse cu fața spre perete.

Yushui se ridică a nu știu cîta oară.

— Iartă-mă, surioară Crizantema. Nu fi supărată pe mine. Nu se cuvenea să întreb. Eu...

— Ce să nu întrebi ? Nu trebuia să gîndești în felul ăsta !

Zhang Al Treilea, care dormea pe pat, fu trezit de vorbele lor răstite. Se sculă și tăifăsuiră îndelung, în așteptarea lui Liqi care însă nu mai veni.

...A doua zi, Liqi îi înștiință că din anumite motive Crizantema rămînea să acționeze în Yantai.

Îmbrăcați ca niște mărunți negustori de sare, partizanii se împărțiră în cinci grupuri și, după ce străbătură cîte patruzeci-cincizeci de *li*, pe la prînz ajunseseră în fața Direcției sării, amestecîndu-se printre oamenii sosiți acolo să cumpere sare. În jurul clădirii erau maldăre de sare și, noaptea, lîngă fiecare maldăr era instalat cîte un post de pază. De aceea, în timpul nopții, partizanii nu se puteau apropia un pas.

La prînz însă, mulțimea venită din toate părțile să se aprovizioneze cu sare era mai numeroasă ca oricînd, iar soldații se retrăgeau să mănînce, astfel că ziua încercuirea se putea face ceva mai lesne. Desigur, erau și riscuri. Dar mai presus de toate era consemnul : pe cît posibil să nu tragă...

În fața porții Direcției sării sé strînseseră vreo sută de oameni. Toți așteptau să ia bonuri, urmînd să primească și să ducă sarea în cărucioare, pe spinarea măgarilor, în saci atîrnați de cobilițe sau în căruțe mari, dar acestea din urmă nu erau decît trei sau patru. Un polițist slab, cu arma la spate, stătea de pază și nu le dădea oamenilor drumul să treacă decît în schimbul unei sume de bani.

Yu Zhenhai se așezase la pîndă la piciorul zidului, spre colț, iscodind împrejurimile. După ce văzu că toate santinelele intraseră pe poartă, făcu un semn cu capul spre Liu Baochuan, care era cel mai aproape. Baochuan se duse în fața porții.

— Venerabile, îi spuse polițistului, sînt venit de departe și te-aș ruga să mă ajuți. Lasă-mă să intru și eu,

să iau mai iute bonuri pentru sare, să am vreme să ajung acasă pînă se face seară.

Polițistul cel slab îl măsură cu privirea, disprețuitor.

— Dă-te la o parte ! Bani ai ?

Liu Baochuan arătă pumnul. Polițistul întinse mîna să primească bacșișul și în aceeași clipă Baochuan îl trase cu putere spre el și-i lovi cu sete. Cu un icnet jalnic, polițistul se chirci la pămînt.

Mulțimea privea speriată, dar partizanii deja scoseseră puștile la iveală și se năpustiră în curte. Îi arestară pe toți cei din clădire, funcționari și polițiști și-i strînseră în încăperea centrală. Vocile lor se auzeau peste tot :

— Sîntem comuniști !

— Aruncați armele și nu vă ucidem !

— Partizanii se poartă bine cu prizonierii !

Yu Zhenhai făcu un pas înainte, cu gîndul să strîngă armele, cînd auzi o împușcătură ca un șuier, și încă una, și simți o arsură în spate : trăsese de afară un polițist gras, șef de grupă, cu care Yu Zhenhai se mai întîlnise. Se pregătea să tragă al treilea glonț în bărbatul vînjos care nu se lăsa doborît, cînd primi în cap o lovitură de cobiliță și căzu în iarbă, ca un cîine mort. De cum îl doborî pe polițist, Cincizeci se avîntă în cameră ; Yu Zhenhai stătea nemișcat, cu arma îndreptată spre dușman. Abia atunci, văzîndu-l, Yu Zhenhai scăpă pistolul din mînă și căzu lat, avînd în corp două gloanțe.

Baotian îi opri rănitului scurgerea de sînge, îi pansă rănile și îi încinse cît mai strîns mijlocul. Zhenhai se ridică.

— Bine, spuse. Nu-i nimic. Să curățim tot. Nu putem întîrzia multă vreme.

Îi băgară pe cei douăzeci și unu de prizonieri în trei camere. Le aduseră la cunoștință cerințele partizanilor, le spuseră că nu e bine să se vîndă celor bogați și îi avertizară să nu-și mai bată joc de cei săraci. La sfîrșit, îi încuiară acolo.

Baochuan pătrunse cu cîțiva partizani la seifuri. Cum nu găsiseră cheile, abia deschiseră unul. Neavînd vreme, la celelalte două renunțară.

Împărțiră manifeste mulțimii care se afla acolo pentru sare. În ele era condamnat guvernul vinovat de vînzarea țării și de războiul civil, de numeroasele biruri grele cu care împovărase poporul, de viața oprimată, aspră, plină de neajunsuri a acestuia. Nu lipsea chemarea, adresată celor săraci, de a se ridica la luptă, alături de Partidul Comunist, urmînd drumul revoluției și al eliberării.

— Venerabili compatrioți! declară Baotian. Sîntem detașamentul de partizani condus de Partidul Comunist Chinez; luptăm cu reacțiunea, să înlăturăm asuprirea. Vrem să salvăm China și să învingem Japonia! Luați sare, luați cîtă puteți și întorceți-vă în satele voastre. Dați sare tuturor consătenilor. Noi am ars bonurile de sare, fiindcă sarea a fost strînsă cu sudoarea voastră, a celor mulți.

La început, dezorientați, oamenii erau pe punctul de a se împrăștia. Dar auzind că ei sînt partizani, se bucurară. Apoi văzură cu ochii lor cum flăcările mistuiră grămada de bonuri de sare. Îndemnul de a lua sare cîtă vor și cîtă pot fu întîmpinat cu o explozie de entuziasm. Asemenea roiurilor de albine, năvăliră asupra movilelor de sare. Erau prea însuflețiți, prea încordați, prea grăbiți și prea tulburați. Unii luară cît le trebuia și plecară. Alții se încărcară cu mult. Unii mai veniră o dată. Tot drumul era alb de-atîta sare risipită.

— Nu vă grăbiți! le spuneau partizanii, ajutîndu-i pe oameni să-și așeze poverile cu sare. Pe polițiști i-am aranjat, n-au cum să se ia după voi...

Apoi Yu Zhenhai și ai lui porniră la drum întins, oprindu-se abia după aproape douăzeci de *li*, pentru a se odihni și a face bilanțul. Pe cele două părți ale drumului se ridicau munți, iar căile de acces aveau posturi de pază. Capturaseră douăzeci și trei de puști, mai bine de o mie de gloanțe, treisprezece săbii, paisprezece baionete, o sută nouă *yuani* și treisprezece biciclete. Armele le trebuiau. Ce îi îngreuna aveau să ascundă. Banii îi trimiteau la centru, pentru cumpărarea de medicamente, de materiale de propagandă și toate celelalte. Dar bicicletele? Fiecare avea altă părere. Pînă la urmă le sfărîmară, deși unora le venea greu.

— Astea-s nimic ! spuse Baochuan. Cînd revoluția noastră se va întinde, vom lupta pe mașini...

Zhenhai îi ordonă lui Baotian să facă un ocol pe la colibă. El avea să ducă banii în Yantai. Baotian n-ar fi vrut să-l lase singur, știa că pierduse mult sînge și era alb la față, însă Zhenhai nici nu vru s-audă.

Dacă Yu Zhenhai, șeful detașamentului, ar fi bănuit numai ce soartă tristă îi aștepta pe camarazii săi, el nu s-ar fi despărțit atunci de ei.

Coliba era situată pe un munte înalt cît o măgură, veghind singuratic pe malul mării. Acesta nu era nici pe departe atît de frumos, cu forme felurite și cu stînci bizare, ca munții de prin alte părți, ci era un pisc mai lățit, stîncos, neted ca-n palmă. Ca și pe Kunyu, pe el nu creșteau decît pini pitici, ierburi și flori sălbatice. În vîrf se afla un mic templu, cu fața spre ocean. Coliba se afla undeva mai spre poale. La miazăzi de ea trecea un izvor, ce susura pierzîndu-se în mare.

La miazănoapte era o întindere pe care fusese cultivat porumb, dar el se recoltase și în locul lui rămăseseră ici-colo doar snopii de coceni.

În ziua următoare atacului de la Direcția sării, fata maestrului Jiang și un băiat de treisprezece ani le aduse partizanilor de la colibă mîncare : turtă cu brînză de soia și ridichi sărate. Hrana era suficientă pentru o zi.

La întoarcere, copilul fu prins și, schingiuit, recunoscu că fusese cu de-ale gurii la niște oameni pe care nu-i cunoștea. Fata maestrului rămăsese cu Baochuan, doar se iubeau de copii.

Cînd soarele se înălțase pe cer, cam de un stat de om, două-trei sute de soldați înconjuraseră muntele pe la miazănoapte și apus. Veniseră trupele din districtul cel mai apropiat, polițiștii și jandarmii din sate. Uniformele le erau diferite, armele, însă, la fel.

Partizanii încercară să iasă din încercuire, îndreptîndu-se spre cîmpul din spatele colibei. Baochuan îi acoperi, așteptînd ca ei să se piardă prin snopii de porumb și de sorg, apoi se ridică, să-i ajungă din urmă, dar fu rănit.

— Mama voastră ! înjură, lăsîndu-se în jos.

Baotian alergă lîngă el.

— Ce ai ?

— M-au lovit ... Dădu să se scoale, dar căzu iar jos. chircindu-se la pămînt. Frate bun, du-te cu detaşamentul. Te apăr eu ! spuse.

— Te duc în spate ! Baotian se aplecă să-l ia.

Liu Baochuan se aşează în capul oaselor, împingîndu-şi fratele cu mîna :

— Fugi, e tîrziu. Or să apară şi dinspre nord-vest şi atunci nu mai scapă nimeni.

— Cum să te las, frate bun ?

— Nu fi prost ! Baochuan îi respinse mîna. Ce e mai important ? Revoluţia sau un biet frate ! aproape că strigă, furios.

Fata lui Jiang se înapoie şi ea de pe porumbişte.

— Te ajut eu, se repezi ea.

— Du-te ! Nimeni nu-mi mai e de vreun folos.

— Prindeţi-l de viu, ticălosul ! se auziră urletele soldaţilor.

Ţinîndu-se cu mîna stîngă de burtă, Baochuan apucă pistolul-mitralieră, se ridică brusc şi întorcîndu-se spre urmăritori prinse să tragă cu furie.

— Baochuan ! strigară mai mulţi partizani.

El întoarse capul şi zbieră, ca turbat :

— Vreţi să cădeţi prizonieri ? Să murim toţi ?

— Baochuan ! strigă fata, tîrîndu-se după el.

Baochuan trase două focuri pe deasupra capului ei, urlînd :

— Cine se ia după mine, îl omor !

— Prieteni ! Să încercăm o străpungere spre nord-vest. Gata ! strigă Baotian, şi ochii îi jucau scăldaţi în lacrimi.

...Baochuan trăgea cu sete şi fiecare glonţ al lui îşi atingea ţinta. Cînd îi văzu pe ai săi depărtîndu-se, pe faţa lui plină de sudoare şi de praf răsări un zîmbet. „Ah !“ scrîşni de durere şi în clipa aceea constată că în încărcător nu mai avea gloanţe. Privi spre urmăritorii lor, care erau trîntiţi la pămînt şi apoi la marea care se deschidea largă, nesfîrşită, sub picioarele sale.

— Nici mort nu mă las !

Brusc, o porni în fugă spre mare. Cînd ajunse în păpurișul de pe țărm, se prăbuși. Pierduse o groază de sînge, iar fața îi era albă ca varul. Rana îl săgeta cu niște dureri insuportabile. Închise ochii. Apoi simți că cineva trăgea de zor de el.

Auzi plînset.

— Baochuan ! Baochuan !

Se forță să deschidă ochii. Săltă capul.

— Tu ! spuse, speriat.

— Eu.

— N-ai plecat ?

— M-am ținut după tine.

— Eu o să mor.

— Știu.

— Și tu ?

— Nu te părăsesc.

— Fetițo !

— Baochuan !

Ea îl prinse în brațe. Sîngele șiroia din el, înroșindu-i bluza și pantalonii, pătrunzînd-o pînă la piele. Vru să-l panseze, dar el îi dădu mîna în lături. Nu vroia s-o sperie. Ea îl sărută plîngînd.

Stătea în brațele fetei, cu ochii la dușmanii care alergau înspre ei.

Gloanțele zburau ca ploaia pe deasupra capetelor tinerilor, retezînd stufuL Dar ei nu le luau în seamă, se purtau ca doi îndrăgostiți aflați singuri, într-un parc, strîns lipiți unul de celălalt...

Baochuan nu-i pierdea însă din vedere pe urmăritori. Cu puterea pe care ți-o dă dragostea, folosind rezerva de gloanțe a fetei, cum se ivea capul unuia dintre ei, un glonț și țîșnea într-acolo...

În cele din urmă i se terminară și gloanțele acestea. Acum soarele cobora spre asfințit. Razele lui își pierduseră din putere, plutind calm pe deasupra stufărișului, a plajei, a apei mării. Baochuan căută cu durere la armă.

— Nu mai ești bună de nimic, dar ai fost prea destul ! spuse.

Ea îi luă pistolul. Ridică de jos o pușcă la care era fixată baioneta.

— De unde-o ai ? se sperie el.

— Am smuls-o de lîngă un ticălos mort. Din păcate, n-avem gloanțe s-o folosim.

— Ba e bună ! Ochii lui sticliră. Scoase de la piept o bucată de pînză roșie.

Ea o despături. Culoarea inițială se cam șterse, dar fusese împrospătată de sîngele lui de bărbat tînăr. Era o flamură din timpul primei revolte. Înțelese din privirile lui ce avea de făcut și legă steagul de baionetă. Apoi își prinse arma la spate, ca luptătorii și sprijinindu-l de pieptul ei, îi șopti la ureche.

— Să mergem !

— Bine.

Ținîndu-l strîns în brațe, ea ieși dintre trestii, apucînd-o pe nisipul plajei.

— În cîte locuri n-am fost la mare și uite că n-am întîlnit un mal atît de alb, spuse el.

— Așa se și numește, Plaja Albă.

— Asta-i numele satului de mai jos.

— De-aici și-a luat și satul numele. Nu crezi ?

— Nu știu. Să învingem și ne vom întoarce să întrebăm.

— Pe cine ?

— Pe regele dragon.

Înaintau încet, parcă s-ar fi plimbat și n-ar fi avut în spatele lor atîtea pușți care să le pună capăt vieții. Priveau țintă înaintea lor, fără să-și vorbească, cu inimile la fel de dîrze. Intrară în mare. Valurile, întunecate, ca un codru adînc, mari, vijelioase, zgomotoase, năvăleau peste ei, gata să-i frîngă. Steagul prins la baionetă se zbătea plesnind aerul. Ea se strînse mai lîngă el.

— Ți-e frică ? întrebă Baochuan.

— Ție ?

— Aștept ca regele dragon să trimită o zeiță în calea noastră.

— Și eu la fel.

— Gîndul mi-e la doi oameni, spuse el.

— La tata și mama ?

— La Liqi și fratele Zhenhai. Cînd oameni asemenea lor au să fie tot mai mulți, cei săraci vor învinge, iar părinții mei vor putea să moară liniștiți, că are cine să-i îngroape !

— Și eu tot la doi oameni mă gîndesc.

— La cine ?

— La Piersica și la micuța Crizantema.

— Da !

— Nevasta lui Zhenhai n-are pereche. Cînd toți vor ajunge ca ea, noroiul pămîntului o să se prefacă în zahăr. Crizantema e cea mai frumoasă fată din Muntele Kunyu. Ne-am dat întîlnire, după victorie, pe Vîrful Crizantemelor.

— Ce să căutați acolo ?

— Să cîntăm, să culegem flori.

— Știai că e comunistă ?

— E mai mică, dar mai puternică decît mine.

— Tu ești...

Răsună o împușcătură. Baochuan se dezechilibră. Tînăra fată îl cuprinse în brațe, înaintînd tot mai adînc în mare.

Sîngele lui roșu așternuse cărare peste nisipul cel alb și curat.

Haita de urmăritori era turbată de furie că nu reușise să pună mîna pe cei cîțiva partizani și că mulți dintre oamenii lor căzuseră, morți sau răniți. Acum le scăpa printre degete și partizanul acesta, curajos pînă la nebunie, singurul care se ținuse la numai cîțiva pași de ei, și tînăra aceea zănatecă ce se vîrîse de bună voie în plasă. Îi priviseră cum o porniseră pe plajă, bucuroși că aveau să-i prindă de vii, să-i interogheze și să afle de la ei informațiile ce le trebuiau. Cum să le treacă prin gînd că perechea aceea trăsnită avea să se ducă neînduplecată chiar în mare ? Brusc se făcu lumină și în mințile lor. Abia acum își dădură seama că cei doi nu mai aveau gloanțe. Se repeziră înainte, vociferînd, dar deasupra tuturor se auzi un glas :

— Ticăloșilor ! Ați fi vrut capul meu, să-l înfigeți deasupra zidului din oraș. Ehei, nu vă mai faceți visuri !

Nici un fir de păr n-o să-mi clintiți din loc! strigă Baochuan, punînd în aceste cuvinte toată vlaga care-i mai rămăsese și, smulgîndu-se de la pieptul fetei, se aruncă în apa mării.

Ea îl prinse din nou în brațe și, încordîndu-și trupul subțire, dar oțelit de antrenamentele la care luase parte de mică, înaintă cît putu mai repede. Valurile o izbeau, mugind, împingînd-o fără milă, înapoi spre mal. Dar ea se încăpățîna și mai tare, se lupta cu valurile potrivnice, despicîndu-le aprigă, ca să se piardă în necuprinderea mării, de parcă acolo îi aștepta o viață nouă, un palat al fericirii, nenumărate mîini afectuoase, fierbinți, care să-i întîmpine îmbrățișîndu-i...

La asfințit, jumătate de cer se împurpură de privirea de pe urmă a soarelui; lumina lui roșiatică se dispersa, irizînd culorile păpurișului îmbibat de sînge, aprinzînd totodată și dîrele roșii din nisipul alb al plajei și steagul recolorat în întregime de sîngele vărsat de cei doi tineri, flamură rămasă să plutească deasupra valurilor, undeva spre infinit.

17

Chiar dacă statura și tăria lui fizică și spirituală le întreceau pe acelea ale unui om obișnuit, Zhenhai era la urma urmei făcut din carne și oase și atunci cînd cele două gloanțe îi pătrunseseră în trup i se rupsese și-o claviculă. Cu atîta sînge pierdut, un altul ar fi fost pus la pămînt, însă el se ținu pe picioare și nu părăsi lupta, apoi stabili cum să acționeze în continuare detașamentul, luă cu el banii și plecă spre Yantai să-și îndeplinească misiunea. Pansat, își mai recăpătase din putere. Se îndepărtase de drumul mare și se tîrîse spre miazănoapte, ținînd-o de-a lungul rîului, printre copaci, peste dealuri și cîmpii. Străbătu cincizeci și ceva de *li* pe întuneric și cînd ajunse într-un sat din mijlocul județului Múping aproape căzu în brațele omului care-i deschisese poarta.

Acolo locuiau doi bătrîni. Fiul acestora și alți șase comuniști din sat fuseseră prinși că participaseră la răzmerița din iarnă și capetele lor fuseseră înfipte, fiecare, în cîte o țeapă, pe zidul tîrgului apropiat. Bătrînii îl plînseseră mai-mai să orbească de tot!

Îndată ce i se deschise, Yu Zhenhai fu dus în casă și întins pe pat. Mijlocul îl fulgera cu dureri cumplite, picioarele îi amorțiseră și, de pe față, stropi de sudoare rece, mari cît bobul de soia, îi picurau pe rogojina patului. Bătrînilor li se frîngea inima, neliniștiți, neștiind ce să facă.

— Ce-o fi pățit? Ce nenorocire, plîngea femeia. Ca și băiatul meu, uite...

— Uite, uite! Ce ai? o zori moșul. Omul are viață în el și tu te pui să-l bocești ca pe mort. Mai bine încălzește apă și fă ceva de-ale gurii. Băiatul e topit de foame, de oboseală...

După ce se odihni și sorbi puțină apă căulduță, Zhenhai se mai liniști și putu să se ridice în capul oaselor. Cei doi se uitau la el cu bucurie.

— Vă e greu, dar nu vă lăsați zdrobiți de durere, rosti Zhenhai. Țineți-vă întregi. Sîngele fiului vostru n-a curs degeaba. Noul nostru conducător a notat într-un carnet numele tuturor celor care s-au jertfit pentru revoluție. El spune că n-o să-i uităm în veci, ci o să-i răzbunăm și pentru binele neamurilor lor vom dobori munții și vom întoarce rîurile!

— Vezi, vezi? Ți-am zis eu că băiatul a murit pentru ca noi s-o ducem mai bine. Și tu plîngi... o dojeni bătrînul pe femeie, ștergîndu-și ochii cu mîneca hainei.

Zhenhai le vorbi despre victoriile partizanilor. Bătrîna își duse poala jachetei la ochi.

— Vezi, vezi? Iar...

— Ce iar? De bucurie!

Yu Zhenhai le spuse că se duce în Yantai. Bătrînul înțelese, iar baba se apucă să coacă niște mălai cu dovleac. Nu aveau în casă nici un pumn de făină. La miezul nopții, cînd să-l trezească și să-și pornească musafirul la drum, moșul îl găsi chircit pe cuptor, scoțînd din cînd în cînd icnete de durere.

Yu Zhenhai ar fi vrut să nu ia în seamă chinurile rănilor, dar acestea nu-l slăbeau deloc. Bătrînul spălă rana, puse niște leacuri și o legă iar cu o pînză tare, aspră.

— Copile, vorbi el, îngrijorat, am pus ceva ca să oprească sîngele, dar gloanțele sînt acolo și oasele de-or fi plesnit, nu s-au lipit încă. Cu o rană ca asta, trebuie să zaci cuminte o sută de zile. Cum să te încumeți la drum pînă-n Yantai?

Zhenhai îi spuse că lucrurile erau presante.

— Orice-ar fi, două zile stai aici, să se închidă rana cît de cît.

Și nici gînd să-l mai lase să plece. Bătrîna căută niște haine de-ale fiului său și îi schimbă cămașa pătată de sînge. Zhenhai își simțea capul greu și picioarele moi... Auzea șuierul vîntului prin stuful care acoperea casa și deodată îi apăru în fața ochilor vîrful Taibo din Masivul Kunyu acoperit de un strat de zăpadă. Venise iarna. Vremea se răcorise mult. Iar cei din comitetul special din Yantai, Liqi, Gao Yushan și ceilalți nu aveau de mîncare îndeajuns, erau rău îmbrăcați dormeau la cele mai proaste hanuri și n-aveau bani să cumpere hîrtia necesară pentru manifeste. Dar el sosise cu cei o sută nouă *yuani*, și acum puteau să soarbă cîte-o supă fierbinte, să-și cumpere pîine și să se cufunde într-un somn dulce, lîngă soba încălzită. Ah, cerul e plin de fulgi de nea? Nu, nu se poate! Zăpada e albă, iar fulgii ăștia sînt roșii, verzi, violeți. Da, flăcău bun, sînt afișe.

Se trezi brusc și își dădu seama că visase. Dar, nu, nu era vis. Dacă ducea banii, toate acestea deveneau adevărate. Se ridică, se încălță și trecu dincolo, unde era vatra. Cineva stătea în prag.

— Dormi liniștit. Al meu e plecat, spuse bătrîna, ridicîndu-se.

Chiar atunci, poarta se deschise fără zgomot și bătrînul pătrunse în curte. Încuie bine poarta și intră în casă, în mînă cu o seceră.

— N-am cum să mai rămîn, unchiule, îi spuse Zhenhai. Altfel mă îmbolnăvesc grijile și poate fi mai rău.

Bătrînul întîi se sperie, apoi rosti :

— Pleacă, nu te opresc. Aveam de gînd să mă duc mîine în Tîrgul Familiei Kong, să-i cer o rețetă domnului Feng...

Îl petrecu pînă la marginea satului, ținîndu-l de mînă, ca pe un copil.

— Fii cu grijă la drum, copile ! Și dați și voi mai des pe la noi. Nu vă faceți gînduri că fiul meu nu mai e, noi sîntem aici !

Fără să aștepte răspuns, bătrînul își luă căciula de pe cap și o schimbă cu aceea ruptă a tînărului, apoi se îndepărtă.

Drumul de o zi și ceva îi luă lui Yu Zhenhai patru zile încheiate. Și ce zile ! În prima zi mai putu strînge din dinți și făcu, înghițindu-și durerea, șaizeci de *li*. Dar cît de greu i se mai păru pietrarului Yu calea, lui, cel care bătea drumurile de ani de zile și era obișnuit să meargă cu pași mari și repezi. Noaptea și-o petrecu într-o mirişte, lîngă un sat, Muntele Auriu, nu departe de zidurile orașului Múping. Cînd se lumină de ziuă, se așternu din nou la drum. Pînă în Yantai nu trecu pe la nici un punct de legătură, fiindcă nu intrau în sfera lui de acțiune și se temea să nu cadă în vreo capcană. Preferă să doarmă pe cîmp. Sigur că ar fi putut să tragă pe la cîte un han, nu l-ar fi costat cine știe ce, dar pînă și un bănuț de aramă i se părea a fi o cheltuială pe care putea s-o evite.

În cea de-a patra zi, înainte de prînz, ajunse la răsărit de Yantai. Văzînd vapoarele în rada portului, prinse mai multă inimă și chiar se înveseli. Pînă la urmă sosise. O să se vadă cu ai săi, le va da banii și gata.

În clipa aceasta, rănile din spate parcă nu-l mai chinuiau atît de tare. Grăbi pașii. La un moment dat, zări în față un grup de oameni. Cînd se uită mai cu luare-aminte, constată că, la intrarea în oraș, trei polițiști supravegheau călătorii. Se opri. Mai înainte nu se întîmplase una ca asta. Apoi polițiștii nu dădeau atenție atît oamenilor, cît bagajelor pe care ei le purtau. Scoase

punga cu bani din traista cu merinde și o vîrî în sîn. Un țăran cu două colivii cu cocoși trecu pe lîngă el.

— Unde mergi, frate ? îl întrebă.

— În lumea mare.

— Și eu, dar nu știu drumul.

— Hai cu mine...

Trecu cu bine de postul de control. Lîngă o fîntînă, se despărți de omul cu coliviile și se opri să bea apă. Ca și altădată, îl căută pe ucenicul pielar, Yu Al Doilea, din sat cu el. La atelier, un muncitor care tocmai tăbăcea o piele, îi răspunse că Yu nu era acolo.

— Îl cauți pe Yu Al Doilea ? se apropie patronul, cu fața toată numai zîmbet și măsurîndu-l fără încetare. Ești consătean cu el. Ai venit și luna trecută, te recunosc. Intră. Hai, vino înăuntru, să bei un ceai și să tragi o pipă.

Yu Zhenhai îl urmă și se așeză pe un taburet, lăsîndu-și jos traista de pe umăr. Patronul o luă și o puse pe pat, apoi îi turnă ceai și-i pregăti o pipă. Yu Zhenhai nu fuma, i se părea că-i usucă și-i amărăște gura. Sorbi ceaiul fără culoare și fără gust, făcut din frunze ce mai fuseseră folosite o dată, și apoi din nou uscate și prăjite.

— Ce-i cu Yu ? întrebă Zhenhai.

— Stai liniștit, îi spuse patronul, care ieșise puțin și se înapoiase. I-am zis unui flăcău să vină cu ceva de mîncare. Yu Al Doilea e dus pînă la munte, cu căruța, să ia niște piei. O să fie aici după prînz. Mi-a și lăsat vorbă : „De mă caută cineva din sat, mi-a spus, să mă aștepte.“ Mă gîndesc că tu ăi fi, dacă nu... Servește, bea ceai. Sînt frunze bune, de la miazăzi, noi nu bem deăsta, dar acum ne ești oaspete de seamă...

Patronul cel grăsan trăgea mereu cu ochiul pe fereastră, neliniștit. La început, Yu Zhenhai nu observase, abia pe urmă își dăduse seama.

— Patroane, poate ai treburi. Vezi-ți de ele, eu aștept aici.

— Bine și-așa, încuviință patronul. Lipsesc puțin, mă duc... Să nu pleci ! Yu Al Doilea e om cinstit, lucrează cu sîrg. Ești din sat cu el, de-aici, din împrejurimi,

se cheamă că sintem de-ai noștri, nu te sfii. El mi-a zis că vine după prînz, trebuie să pice. O fi pe undeva, pe-aproape. Oricum, nu pleca, așteaptă-mă, că mă-ntorc... Tot vorbind, neatent, patronul se lovi de prag și fu cît pe ce să cadă.

Zhenhai bătuse calea vreme de patru zile, dormise în cîmp, și acum căldura cuptorului îl toropi de tot, făcîndu-l să pice de oboseală. Ar fi vrut să se întindă puțin. Dar nu o făcu. Banii de la piept îl apăsau, grei. Ieși în prag să vadă ce mai era în atelier, dar muncitorul dispăruse de acolo, la fel și patronul. Se întoarse, se așeză pe pat, rezemîndu-se de zid și închise ochii.

Căpătase un obicei, creat de anii de viață încordată : înainte de a adormi, se gîndea întotdeauna la cele ce le făcuse peste zi, și plănuia ce avea să facă în ziua următoare. Și acum procedă tot așa. Abia închise ochii și creierul i se puse în mișcare : de cum intrase în atelier muncitorul de acolo îi răspunsese cam în doi peri, doar să se afle în treabă. Iar patronul, data trecută se purtase rece cu el, privindu-l de sus. Ce era cu această primire grijulie și prietenie subită ? Omul vorbise și el alandala, în grabă și prefăcut, spunînd mereu aceleași lucruri. Parcă avea ceva pe suflet. Ba la plecare se și împiedicase de prag. De ce ? Nu era pragul casei sale, pe care-l trecea de atîtea ori pe zi ?

Yu Zhenhai deschise ochii. Oare Yu Al Doilea intrase la apă ? Locul era periculos. Se ridică în grabă, cu gîndul să plece, dar era deja tîrziu. Patronul se înapoiase. Zhenhai își duse automat mîna la piept. Îi rămînea doar să scoată pistolul și să tragă. Dar patronul era singur și venea spre el numai zîmbet, cu mîinile goale.

— Era vorba să-mi aducă cineva niște piei, dar pe drum i s-a oferit un preț mai mare și gata ! Am pierdut ! Asta e concurența ! Tare amară e viața asta. Mi-a luat-o înainte cu numai un pas. Uite-mă, plin de ulei, din cap pînă în picioare, străduindu-mă din răsputeri fără nici un cîștig. Seara, nevasta nu mă lasă în patul ei, că i-l murdăresc, iar copiii îmi zic maimuță grasă. Mai bine-i să cultivi pămîntul. Viața de la țară e curată. Dar

ce ai ? Mă uit la fața ta și parcă ți s-ar fi făcut rău. Întinde-te pe pat.

— Mă supără inima, zise Zhenhai, scoțind mîna din sîn.

— Precis că te-a obosit drumul, zise iar patronul, turnînd ceai. Ai tras tare să ajungi curînd, a mai bătut și vîntul ! Bea și încălzește-te. La prînz luăm ceva în gură, dormi și gata.

Zhenhai se așează. Bău. „Nu mi se mai pare că stă ca pe ghimpi, se gîndi. O fi fost într-adevăr preocupat de treburile negoțului său.“ Pe moment se liniști, dar după un timp se trezi iar muncit de un gînd : „Și printre cei săraci se găsesc trădători. Aur Scump ce fusese ? Dacă lui Yu Al Doilea i s-a întîmplat ceva, ca să scape de necaz, s-o fi dus să reclame și așteaptă ca ăia să trimită oameni.“ Lăsă ceașca de ceai și rosti cu părere de rău :

— Patroane, ți-am făcut și așa mari neplăceri. Mai am să duc cuiva o veste și o să dau la înapoiere pe aici.

— Yu Al Doilea o să vină numaidecît...

— Cînd se-ntoarce, zi-i că trec diseară.

— Cum să pleci ? se neliniști patronul. Ce să-i zic eu lui Yu Al Doilea...

— Nu plec. Duc cuiva o veste grabnică și revin. Yu Zhenhai se ridică, hotărît să nu mai tărăgăneze, ci să o ia numaidecît din loc. Îi întinse gazdei desaga. Asta o las aici la mata, să n-o pierd, în oraș e lume multă.

Patronul primi traista grea.

— Bine, bine, zise el, zîmbind. Aici nu umblă nimeni la ea. Omule, vino înapoi chiar la prînz, să mănînci. Te aștept, uite ești invitatul meu, bem și un păhărel...

Abia dispăru oaspetele și patronul, întors în cameră, se și repezi la traistă. Căută înfrigurat, o răsturnă, dar nu găsi decît turtă, dovleac și varză murată, încolo nimic.

În urmă cu cîteva zile, Yu Al Doilea fusese arestat. Patronul fusese avertizat că oricine avea să-l caute pe fostul lui lucrător trebuia dat pe mîna poliției. Dacă ajuta la prinderea comuniștilor, primea o recompensă frumoasă, iar dacă nu-i păra și îi lăsa să fugă, avea s-o pățească serios.

Patronul tăbăcăriei era cum nu se poate mai speriat, dar setea de înavuțire îi dădea ghes să se prindă la o asemenea treabă. Îl reținuse pe țăran, fără să-i pese dacă era sau nu comunist. Asta puteau s-o vadă alții, după ce-l înșfăcau. Dacă era comunist, îl răsplăteau, și el ce altceva aștepta? Dacă era să nu fie, el se arătase zelos și, oricum, nu păția nimic. De aceea se și grăbise să reclame. Cel care se ocupa de această treabă nu era în instituție și atunci fusese sfătuit să se întoarcă frumos acasă și să nu se dea de gol, urmînd ca spre seară să fie căutat.

În noaptea aceea, patru polițiști l-au așteptat pînă la miezul nopții pe necunoscutul de statură masivă. În cele din urmă, luă fiecare polițist cîte o piele și-l duseră cu ei pe patron. Îl reținură vreo zece zile, îi atribuiră culpa de a fi ascuns comuniști, și îl condamnară la trei ani închisoare, confiscîndu-i tăbăcăria...

Yu Zhenhai o porni spre poarta apuseană a orașului. Acolo, la o prăvălie de mărunțișuri se afla un alt punct de legătură. Se apropie cu prudență și, la capătul străzii, se opri, cîntărind totul din ochi, cu mîna în haină, pe pistol. Prăvălia era închisă, iar în cîrciuma de peste drum doi agenți supravegheau casa.

„Poliția!" îi recunoscu pe dată Zhenhai și făcînd stînga-mprejur, plecă. Ce să facă? Unde să se ducă? Nu mai avea altă adresă. Cui să dea banii? Comitetul special avea nevoie de ei...

Neliniștit, uitînd de oboseală și de răni, mergea fără nici o țintă, cu gîndurile rătăcindu-i aiurea, căutînd vreo cale de ieșire. Ce ușor fusese data trecută: îl căutase pe Yu Al Doilea și apoi se întîlnise cu Gao Yushan și Wang Cap Mare, cu Liqi și, la sfîrșit de tot, stătuse pe pod, cu Crizantema... Deodată, se lumină. Oare ea nu era tot acolo? Clătină din cap: atunci se afla acolo pentru a anunța o reuniune. Acum ce să caute? Cine știa că el venise în oraș? Dar cum n-avea unde să se ducă, decît să intre singur cu capul în laț, întorcîndu-se după Yu Al Doilea, mai bine făcea s-o ia înspre pod.

Zări de departe pe cineva acolo, chiar pe partea pe care data trecută o găsise pe Crizantema. „Mă gîndeam eu că mă așteaptă cineva aici", își zise, grăbind pașii.

Dar pe măsură ce se apropia își încetinea mersul. La vreo treizeci și ceva de pași, se opri de-a binelea. Nu era Crizantema, ci un băiat, îmbrăcat în uniformă școlară. Oftă și porni mai departe. După ce trecu de el, o pietricică zbură pînă la picioarele lui. Privi în urmă. Băiatul se luase după el. Nu-l luă în seamă și grăbi pasul.

— Sînt Crizantema, auzi o voce blîndă, de fată.

Speriat, se întoarse. Elevul îi făcu semn să-l urmeze, apoi făcu un ocol și intră sub pod.

— Sînt eu, Crizantema! se auzi din nou vocea cunoscută.

Yu Zhenhai înțelese, se răsuci și nevăzînd pe nimeni se repezi și el sub pod. „Băiatul" își scoase chipiul și părul i se revărsă pe umeri.

— Frățioare! șopti.

— Nu te-am recunoscut, zise Zhenhai, răsuflînd ușurat, lăsîndu-se pe o piatră, cu spatele lipit de stîlpul podului.

— Și eu era cît pe-aici să te scap. Crizantema se așeză pe pămînt, rezemîndu-se de el. Frate bun, în cîteva zile te-ai schimbat rău de tot.

— Eu?

Fără oglindă, cum să-și dea seama cum arăta? Pierduse sînge, era rănit, obosit, alarmat, nemîncat și nedormit de patru-cinci zile, slăbise și se îngălbenise, barba îi crescuse, neagră, în neorînduială, iar ochii îi răsăreau mari, de sub căciula mosului, pe care și-o trăsese în jos pe frunte. Numai ochiul ager al Crizantemei izbutise să-l descopere. Nu era de mirare că patronul se speriase de el.

— Frate, ești bolnav?

— Nu.

— Rănit? Crizantema îl pipăi la piept.

Zhenhai scoase săculețul cu bani.

— Întîi ce e urgent. Surioară Crizantema, la Direcția Sării am dat de banii ăștia și i-am adus. Nu sînt mulți, dar îi dăm din toată inima. Eu știu cîte primejdii înfruntă Liqi pentru noi, cei din peninsula Jiaodong...

Crizantema izbucni în plîns.

— S-a întîmplat ceva ? Spune !

— I-au arestat pe toți...

Lucrurile se întîmplaseră rapid, fără putință de împotrivire, cu atît mai puțin de scăpare.

În ziua aceea, Li Houshen, care răspundea de răspîndirea afișelor, se înapoiase tîrziu.

— Ce grozav ! raportase vesel. L-am întîlnit pe Tigrișor de pădure.

În casa din Taikang nr. 18 nu erau decît el și Liqi. Gao Yushan și ceilalți plecaseră să doarmă prin alte locuri.

— Ce fel de om e ? întrebase Liqi, care ședea la masă și citea, fără să-și dezlipească ochii de pe carte.

— Oh, nu-l cunoști ? E din Haiyang, comunist vechi ! Am lucrat împreună. Tigrișor e numele său conspirativ. După declanșarea revoluției a pierdut legătura cu noi. Ne-a căutat și, acum, cînd m-a întîlnit, era nespus de fericit. I-am dat cîteva exemplare din „Lupta" și „Făclia"...

— Ai discutat ceva cu el ? Liqi înălțase privirea și i se adresase cît se poate de serios.

— I-am spus că în prezent Comitetul special e aici în Yantai și că avem un șef nou. Am stabilit ca mîine la ora nouă să te întîlnești cu el.

— Cum ai putut să uiți disciplina muncii conspirative și să-i vorbești atît de ușor unuia care n-a activat vreme îndelungată ? se supărase Liqi, ridicîndu-se în picioare.

— A fost responsabil în județ, și-l cunosc foarte bine. Fii liniștit, îl asigurase Li Houshen.

— N-am de unde să știu că nu s-a schimbat, rostise Liqi, serios, iar tu n-ai nici o garanție că e încă același tînăr bun de altădată ! Sîntem într-o perioadă de luptă intensă... Eu sînt vinovat că disciplina lasă într-atîta de dorit.

— Ce-i de făcut ? I-am vorbit deja.

Liqi începuse să se plimbe neliniștit prin cameră. Nu mai trecuse printr-o asemenea situație.

— O să mai chibzuim. Oricum, mîine nici eu și nici tu nu ne întîlnim cu el.

— Tovarășe Liqi, tu ești conducător și poți s-o faci. Dar eu ? E om bun, îl știu. Dacă pierde ocazia asta, cum ne mai găsește ? Avem nevoie de oameni și el e foarte capabil.

Liqi căzuse pe gînduri.

— Fie, cedă, dacă ești atît de sigur pe el, du-te tu. Dar fii cu ochii-n patru, uită-te bine în jur și dacă e ceva în neregulă, întoarce-te degrabă să luăm măsuri. Te aștept pînă la douăsprezece.

Liqi prea credea în oameni și în cuvîntul celor din jurul său. Acesta era defectul său...

Li Houshen nu se cunoștea atît de bine cu Tigrișor de pădure. Se întîlniseră de vreo două ori, și se întîmplase ca Tigrișor, care era responsabil cu propaganda de partid într-un județ, să-l laude o dată, lucru care îi mersese la inimă. Acum Li Houshen se cam supărase pe Liqi.

A doua zi, plecase de acasă devreme și se dusese într-un birt din port, unde, ca client, era bine cunoscut. Comandase doi *liang* de alcool din dovleac, o porție de ureche afumată și două pîinițe fără susan și mîncase cu poftă : „Stai, să se clarifice lucrurile, și vedem noi cine din noi are dreptate...", își spusese, încrezător în sine.

La ora nouă, așa cum convenise cu Tigrișor de pădure, intrase în ceainăria specială pentru citit ziare, local situat dincolo de poarta de miazănoapte a „Lumii mari" *. Abia luase în mînă un ziar și doi agenți ascunși în piață se năpustiseră asupra lui și-i puseseră cătușele.

Sînt nevinovat ! strigase Li Houshen, înspăimîntat, și mai apucase doar să vadă silueta Tigrișorului de pădure pierzîndu-se în îmbulzeala din „Lumea mare".

În aceeași zi, după-amiază, la ora patru, pe baza mărturiilor lui Li Houshen, cei din brigada specială a Tribunalului militar îi arestaseră pe Liqi și pe toți ceilalți...

Numai că Liqi, văzînd că se face ora douăsprezece, luase cîteva măsuri de prevedere ; împachetase documentele, își făcuse bagajele și la capătul străzii, pe zidul cenușiu al unei case, trasase cu creta două ovale, semnul

---

* *Da shijie*. Lumea mare, o zonă comercială și de distracții, prevăzută cu piață de schimb, magazine, săli de cinematograf, de teatru și de operă, deschise zi și noapte.

convențional că la această adresă nu se mai putea merge. Dădu fuga acasă la Li Houshen, dar acesta nu venise încă. Luă de la soția lui toate manifestele, le băgă în doi saci, închirie, o ricșă și o porni spre Gao Yushan. Cui Aroma era acolo. Îi spuse în grabă ce se întîmplase și-i sfătui să fugă. Aroma plecă de îndată, ducînd cu ea documentele și afișele. Gao Yushan se zori să-i anunțe pe ceilalți și Liqi, în ricșă, alergă spre secretarul adjunct...

Dar, în situația la care se ajunsese, agenții nu erau ușor de înșelat. Ei îl văzuseră pe Liqi urcînd în ricșă și luaseră urma tuturor ricșarilor. Într-un oraș mic, aceștia nu erau prea mulți și Liqi fusese prins. Din fericire însă, apucase să-l avertizeze pe adjunctul său.

Asemenea păianjenului, trădătorul nu poate să trăiască pînă nu-și varsă otrava din burtă. Li Houshen se ocupa cu propaganda și știa adresele tuturor. Arestările se ținuseră lanț cîteva zile în șir.

Gao Yushan fusese și el arestat, și încă alți doi membri ai Comitetului special. Apoi, opt muncitori comuniști, șapte elevi...

La auzul acestor vești cumplite, Zhenhai se înnegură și săculețul cu bani căzu din mîna lui mare, care prinsese să tremure. Capul îi alunecă pe spate, izbindu-se de stîlp cu un zgomot sec, iar ochii îi rămaseră ficși.

Crizantema îngenunche în fața lui, și-i prinse o mînă într-a sa. La încheietură avea o cicatrice adîncă.

— Frățioare, spuse, de ți-e greu, dă-i drumul, plîngi! E mai bine așa. Nu ține răul în tine, în felul ăsta te îmbolnăvești. Asta o știu de la mama. Acum, eu, Aroma și fratele Yushui, stăm împreună și cînd ne apucă plînsul n-o slăbim pînă dimineața. Am pus la adăpost documentele și căutăm să aflăm cine a fost prins, cine nu... Aroma a transformat costumul vărului Yushui și așa am putut ieși. Știu bine drumul ăsta și de-aia vin aici. Ieri am stat toată după-amiaza. Ce-am mai așteptat! Dar, uite, că a meritat! Frățioare, ți-am zis să plîngi, doar pe-aici sînt atît de mulți agenți încît nici așa ceva nu e bine să fie văzut. Mai bine mai rabdă să găsim un loc bine ascuns și o să-ți dai acolo drumul la lacrimi.

Yu Zhenhai nu numai că nu plînse, dar își reveni și privi îndelung la silueta fragedă a fetei, la chipul ei tandru.

— Nu pot plînge, surioară, vorbi, strîngînd din dinți. Nu te neliniști. Mă-ntorc eu, n-ai grijă și n-o să-l cruț pe dușman.

Crizantema își reveni.

— Frate, îndată ce-ți trece slăbiciunea asta și-ți urcă sîngele în obraji, intrăm în oraș să ne odihnim. Aroma stă la niște muncitori, oameni de treabă. Dar ce ai, ești bolnav?

— Sînt rănit, dar nu-i nimic grav.

— Vai de mine! Chiar ești rănit? se sperie ea. De-ar ști Piersica, i s-ar frînge inima. Mi-a zis că dacă te știe sănătos, poate rămîne departe de tine o viață întreagă, și se simte împăcată și fericită. Hai, o să te ascundem bine.

— Nu, nu merg. Trebuie să mă înapoiez, răspunse el, ferm. Dar voi nu sînteți în pericol?

Crizantema își strînse părul și-și îndesă pe cap șapca de elev.

— Nu ne e teamă. Trebuie să descoperim unde se află Liqi și ceilalți...

Zhenhai încuviință din cap, admirativ, ridică banii de jos și-i întinse Crizantemei:

— Țineți-i pentru voi.

— Avem de-ale gurii.

— Banul o să vă ajute să dați de urma alor noștri și să aflați unde au fost duși.

— Bine. Uite și de la mine doi *yuan*-i, să ai pentru noapte, ca să dormi pe undeva. El și-a vîndut stiloul, să facă rost de bani.

— Cine?

— Yushui, vărul meu. Ar mai fi ceva. Data trecută, tata mi-a promis că o să vină să-mi aducă niște încălțări. Zi-i să nu vină. Și să nu-i spui așa, deodată, ce s-a întîmplat aici. El e foarte inimos...

Crizantema ieși de sub pod și cercetă împrejurimile. Veni curînd înapoi, îl ajută pe Zhenhai să-și pună la spinare traista cu merinde pe care o adusese cu ea și, văzînd că nu mai avea mersul sigur de altădată, luă cinci *yuan*-i și le dădu drumul pe furiș în buzunarul lui.

— De n-o să mai poți merge, ia o ricșă, o să găsești bani în buzunar, spuse și se îndepărtă repede.

Zhenhai privi lung în urma ei.

— N-avea grijă, soră bună! De-ar fi să mă tîrăsc și tot ajung eu acasă.

Dincolo de Yantai, înspre răsărit, Múping, capitală de județ, este primul oraș de care dai și, venind din alte locuri, cum ar fi Weihai, Wendeng, Rong sau din portul Insula Pietrei, vrei nu vrei treci prin el. Din vremuri străvechi, cel care cucerea Yantaiul, era obligat să pună mîna și pe Múping, care devenea un fel de paravan al acelui important centru comercial și administrativ. Iar dacă Múping-ul cădea, Yantai-ul era pe ducă. De aceea, între cele două orașe erau legături cum nu se poate mai strînse, drumul dintre ele fiind plin de hanuri și tot timpul circulat.

În noaptea aceea, tîrziu, vîntul din nord-vest bătea cu putere, șuierînd sinistru, în vreme ce nori negri se învălătuceau în văzduh, acoperind stelele. În copacul uscat de la marginea satului, era atîrnat un lampion greu, rezistent la vînt, pe geamurile căruia se zăreau caligrafiate ideogramele : HANUL PROSPERITATE ȘI POZIȚIE SOCIALĂ. La cîțiva pași se afla hanul și, înăuntru, în spatele tejghelei, stătea un bărbat de cincizeci și ceva de ani, cu mustață deasă și neagră ; la lumina scăzută a unei lămpi cu petrol, el socotea de zor la abac. Deodată, se opri și ciuli urechile. Se sculă în picioare, se duse în curtea din spate și intră agitat în casă.

— Nevastă! Scoală-te și fă focul, avem oaspeți! strigă.

Fugi spre lampă și-i ridică fitilul, luminînd bine încăperea, apoi o zbughi în grajd și puse fîn în iesle. Cînd se întoarse, o căruță cu roți de cauciuc trăsese lîngă poartă. Nici nu se oprise ea bine, că el și sări și luă catîrul de căpăstru.

— Bine-ați venit! Aici sînteți ca acasă. Trebuie să fiți tare ostenit de drum.

— La ora asta încă nu dormi, hangiule? se miră cel care mînase animalul, sărind jos de pe capră.

— Vă așteptam. Unde ați pornit-o, noaptea? întrebă mieros.

— În Weihai, cu marfă. Din păcate, după postul de pază din Yantai, un catîr, și-a pierdut o potcoavă din față și și-a zdrelit un picior. N-am avut încotro și l-am legat în spatele căruței.

Hangiul se înveseli și mai tare. În cursul dimineții, un porc destul de mare de-al unui frate de-al lui căzuse de pe un zid și se zdrobise de moarte, trebuind neapărat să fie sacrificat. El luase doar capul și partea din spate, plîngîndu-se că nu prea avea oaspeți. Nemaiîncăpîndu-și în piele de bucurie, hangiul merse și dezlegă catîrul rănit.

— Nu vă faceți griji, oaspete drag! Pe la noi se găsesc și animale zdravene, în putere, și potcovari. Iar de-o fi să stați vreo două zile, se cheamă că o să vă fericiți gura. Am fiert măruntaiele și capul unui porc pe care l-am sacrificat chiar acuși, înainte de cină. Un porc bun și gras... Oh, în căruță văd că mai e cineva! Doarme? Sînteți împreună?

— L-am întîlnit pe drum. E bolnav, căzuse, vlăguit de puteri...

— E fierbinte ca jarul! zise, pipăindu-i fruntea. Cum să zic? Rămîne la han?

— Stai liniștit, omul are bani. Mi-a dat un *yuan*, dar mie nu-mi trebuie.

— Vai, altceva vroiam să zic, continuă hangiul în culmea fericirii. Se duse aproape de cel din căruță: Drumețule! Hei, drumețule! Treziți-vă. Ați ajuns la han. Hanul! Sînteți acasă!

Omul din căruță se ridică greoi. Hangiul mustăcios se întoarse cu spatele, să-l ia în cîrcă, dar călătorul îl opri.

— N-ai să mă poți căra. Cobor singur...

Hangiul îl ajută să se dea jos din căruță. Într-adevăr, omul acela era un bărbat uriaș și chiar așa, cum era acum, adus din spate, îl întrecea pe stăpînul hanului cu o jumătate de stat de om. Hangiul petrecu brațul greu al omului pe după ceafa sa și intră cu el în han, pe jumătate sprijinindu-l și pe jumătate purtîndu-l în spate.

— Vai de mine, cum v-ați putut îmbolnăvi, dumneavoastră, ditamai omul? Dar fiți fără grijă! Aici în sat avem un doctor care face minuni și cînd dă omul de boală... De fapt, dumneavoastră nici n-aveți nevoie de

leacuri, beți doar niște supă cu ghimbir, asudați bine și cu asta gata. Mie-mi place să sar în ajutorul clienților. Să n-aveți nici o grijă...

Hangiul își trecu mîna, din spatele drumețului în partea lui dreaptă, atingîndu-i buzunarul, și constată că acolo erau bani. Gestul acesta fu de-ajuns să-l facă să-și schimbe gîndurile și nu-l mai duse într-o cameră comună, ci o porni în curtea din spate, spre camerele de o persoană. Abia mai răsufla, sugrumat sub greutatea neobișnuită a omului.

— Drumețule drag, fiți pe pace. Vă dau o cameră tihnită, în care să vă înzdrăveniți iute. Ehei, în vremurile pe care le trăim, banul îți dă viață, nu alta, spuse și-și mută mai sus mîna pe care o ținuse peste buzunarul cu bani.

Adevărul era că de-ar fi vrut să fure, ar fi putut-o face foarte ușor. Dar hangiul nu putea să procedeze așa. El se străduia din răsputeri să smulgă banii clienților pînă și pentru un bob de sare, cu atît mai mult pentru bucate, lemne sau nutreț, lucru pe care îl făcea cu sînge rece, pentru că acesta era mijlocul lui de a-și cîștiga existența. Firește, avantaje și mai mari avea la cîte un prilej norocos ca acela de astăzi, cînd putea să-i moară în han un călător bolnav aflat singur la drum, și toate bunurile rămase de pe urma aceluia să intre pe mîna sa. Într-un asemenea caz, după socotelile lui, lucrurile îi reveneau de drept, pentru serviciile aduse, altfel unul ca el n-ar fi avut nevoie nici de un capăt de ață. Aceasta era purtarea, felul de a fi dintotdeauna al hangiilor de prin locurile acestea și tocmai de aceea le dădea mîna să strige cu deplină îndreptățire : „Drumețule ! Drumețule ! Ați ajuns la han ! Hanul ! Sînteți acasă !"

Îl instală în aripa de apus a casei, aprinse lampa și îl înveli.

— Mulțumesc, hangiule, mă descurc eu singur, vorbi drumețul cu glas chinuit, întinzîndu-se mai bine în pat.

— Cuptorul e cam rece, îl înfierbînt numaidecît, spuse, zîmbind spășit, ca și cum și-ar fi cerut iertare. Să nu credeți că e de rîs, dar am avut pe cineva care mi-a dat o mînă de ajutor la treburile casei și acum, uite-mă

singur. De vreun an, japonezii ne tot amenință și negoțul nu mai merge, oaspeții s-au împuținat. Atunci i-am dat drumul argatului și am rămas doar eu și a mea să facem toată treaba. Dar de vreme ce o să stați mai mult la mine, vă slujesc chiar eu și sînt sigur că are să vă meargă bine. Gustați ceva ? Am porc proaspăt tăiat...

— Am merinde reci. Adu-mi niște supă fierbinte.

— Asta... Bolnavii n-au chef de mîncare. Bine, mai vedem mîine. Merindea o iau și-o încălzesc. E vreme de iarnă.

— Îți rămîn îndatorat, hangiule.

Hangiul desfăcu bocceaua și găsi zece piinițe din făină și un pachețel de hîrtie. Aruncă o privire spre oaspete și văzîndu-l cu fața în jos, pipăi pachețelul : înăuntru erau doi *yuan*-i din metal. Clientul său părea țăran, dar aceștia nu erau oamenii care să facă așa ușor rost de atîția bani. Putea să fie și vreun moșier... Făcu foc și trecu în bucătărie, îndemnîndu-și nevasta să pregătească un bol mare cu supă de varză, în care să pună cît mai mult usturoi, ghimbir și ardei, să încălzească piinițele, să pună lîngă ele niște friptură de porc ; cînd toate fură gata, le duse clientului aranjate frumos pe o tavă de lemn. Lăsă tava pe o masă din scîndură albă, nelăcuită.

— Încălziți-vă puțin, drumețule.

Îl sprijini să meargă pînă la masă, îi puse bețișoarele în mînă, apoi luă lampa din fereastră și o așeză pe masă. Înteți focul, dar văzînd că drumețul abia atinge bucatele, îl sfătui să mănînce bine, că numai așa se putea vindeca repede ; supa avea un gust nemaipomenit, oricine ar fi golit-o pe dată. Cînd băgă de seamă că omul se apucase să se ospăteze ca lumea, hangiul se arătă pe deplin liniștit.

— Drumețule bun, patul se încălzește numaidecît. Cu hrană caldă în stomac, o să aveți un somn bun, și mîine o să vă simțiți mai bine. În cîteva zile...

Brusc, rămase cu gura căscată și ochii ațintiți la fața drumețului. Nu-i venea să-și creadă ochilor. Clipea mărunt, nesigur pe el, și îl trecură fiori reci de frică ; vătraiul îi căzu din mînă.

În clipa cînd drumeţul întoarse capul, faţa îi intră chiar sub lumina plină a lămpii. „Cerule! Cine să fie altul, dacă nu el?“ Trecuseră doi ani de atunci, dar niciciînd în viaţa lui nu trăsese o mai mare sperietură ca acum. I se tăiase cu totul respiraţia. Era foarte răvăşit. Îi venea s-o rupă la fugă, dar picioarele nu-l ascultau. Ar fi vrut să strige, dar gura nu i se deschidea. Stătea acolo, pironit locului, cu ochii la călător şi îşi zicea cu amărăciune: „Cerule! E el, precis că el este!“

Hangiul mustăcios îl recunoscuse prea bine. Oaspetele lui era Yu Zhenhai.

După ce trecuse de postul de control aflat la ieşirea din Yantai, Yu Zhenhai pur şi simplu nu mai putuse merge. Vestea arestării tovarăşilor lui îl paralizase, fusese ca un şuvoi de apă rece trecut peste un fier înroşit în foc. Simţea lovitura mai greu decît Crizantema, pe care, într-un fel, lacrimile o eliberaseră... Trebuia să se întoarcă la detaşamentul său cît mai repede, pentru a se apăra bine, să nu fie lichidaţi cu totul. Rupsese o creangă dintr-un copac şi şi-o făcuse băţ de sprijin, deşi nici aşa nu s-ar fi putut spune că mergea, ci înainta mai mult tîrîndu-se. Apoi nici să se tîrască nu se mai simţise în stare. Rănile din spate se infectaseră din pricina mersului, a oboselii; în plus, îl lăsaseră şi nervii...

Pe înserat, o căruţă trecuse pe lîngă el şi căruţaşul oprise. Zhenhai înţelese rapid că omul era argat şi avea inimă bună şi acceptă să urce. La început, discută cu el, apoi îşi pierdu cunoştinţa. Nu-şi închipuise că hangiul unde aveau să tragă o să-l recunoască. Stătuse la el împreună cu Dinte de Aur, în urmă cu ani...

— Nu te teme, hangiule, încercă el să-l liniştească, lăsînd jos bolul cu mîncare şi beţişoarele.

— Ştiu, frate Yu Zhenhai. Sînteţi un om brav.

— Atunci, dacă ştii ce fel de om sînt, cum crezi că ţi-aş putea face vreun rău? Ridică-te, ce-ai căzut în genunchi?

Hangiul rămase prosternat.

— Vă ştiu om bun şi că luptaţi pentru oamenii de rînd, vorbi hangiul, printre sughiţuri de plîns. Dar porniţi-o la drum. Plecaţi degrabă din casa mea. Dacă află

poliția, sînt un om mort. Data trecută era cît pe-aci să-mi pierd viața. Plecați la drum, omule bun!

Zhenhai se ridică, gata să-și ia bocceaua, dar nu se putu ține pe picioare și se sprijini cu mîinile amîndouă de pat, fiindcă altfel s-ar fi prăbușit la pămînt.

— Mă vezi în ce stare sînt, hangiule. Cum să plec? Ești om sărac, de-al nostru, și mi-am vărsat sîngele și pentru tine. Lasă-mă barem o noapte și mîine în zori mă duc. De-o fi să mor, mor pe drum, măcar nu-ți fac ție necazuri. Scoală-te de acolo, nu-mi place să te văd așa.

Hangiul se ridică de jos, își șterse lacrimile și sudoarea de pe față și se uită îngrozit la bărbatul masiv dinaintea sa, apoi ieși în curte, să vadă dacă nu cumva se luminează de ziuă.

— Bine, plecați mîine în zori. Dar cum o să mergeți? Și dacă nu plecați, cum e mai bine?

— Te duci, mă vinzi și-ți încasezi recompensa sau mă duci chiar tu, cum vrei... de data aceasta Yu Zhenhai vorbi cît mai răspicat și se lăsă pe pat, dar nu uită să-și vîre mîna la piept...

Hangiul mustăcios trase ușa după el. Se opri în spatele ei, respiră adînc și fugi la poartă, să cerceteze drumul. Cu inima zdrobită, intră în casă, apoi ieși, iar intră... de cîteva ori. Înainte de a se crăpa de ziuă, merse la nevastă și-i povesti ce se întîmplase.

— Tu, ăla grozavul! îl certă ea. Ți-am zis să nu primești oaspeți noaptea, dar ce, m-asculți pe mine? Cum să fie bine, cînd îți intră noaptea o pisică în casă?

— Nu țipa! o opri el, răstindu-se însă ca și ea. Apoi adăugă, trist: Mă zbat pentru copiii noștri, să strîngem cît mai mult. Cine știe ce-om mai avea de pătimit! Ascultă! Cîntă cocoșii. La urma urmei, el e om bun, mi-a zis că se-nvoiește să plece în zori... Încheind, ieși iute, apucînd-o spre aripa apuseană a casei.

În starea de încordare în care se afla, nu băgase de seamă că cineva trăsese cu urechea la fereastră. O umbră se îndepărtă și intră în grajd.

— Drumețule, drumețule! strigă, din fața ușii lui Zhenhai, hangiul. Nu spuneați că în zori o porniți la drum? Se luminează de ziuă, e timpul! Neprmind răspuns, împinse ușa și intră.

Lampa pîlpîia. Călătorul era pe pat, așa cum îl lăsase. Nu mișca. Hangiul se apropie și-l zgîlții. Nimic... Îl privi atent. Omul avea ochii închiși și, la lumina slabă a lămpii, chipul îi era îngrozitor, ca de mort.

— E mort ? murmură hangiul și fugi ca nebun afară.

În casa de alături locuia fratele său mai mic. Îi povesti prin ce îi fuse dat să treacă, apoi căutară amîndoi un tîrn pentru cărat bălegar și un arac, așternură un sac de in pe fundul tîrnului și înghesuiră mortul în el, acoperindu-l cu un alt sac. Hangiul luă și bocceaua și o puse deasupra, apoi, forțindu-se din răsputeri, cei doi ridicară sarcina pe umeri și o porniră încet spre poartă. Traversară curtea și ieșiră la șosea. De teamă să nu se ia cineva pe urmele lor iuțiră pașii. Mergeau aproape alergînd și curînd se pierdură în întuneric.

18

— Îl lăsăm aici ?

— Să-l mai ducem puțin ...

— Sîntem la vreo șase *li* de sat. Curînd o să se lumineze de ziuă ...

— Bine. Pune-l jos.

Hangiul și fratele său mai mic lăsară jos tîrnul în care îl îngrămădiseră pe Yu Zhenhai și-și șterseră sudoarea de pe ceafă.

— E aproape încă o dată cît bălegarul pe care-l cărăm de obicei, se plînse fratele, iar pe lîngă asta ne-am și grăbit al naibii, că abia îmi pot trage sufletul.

— La întoarcere, îți fac cinste în toată legea. Frate drag, să nu sufli nimănui ce-am făcut noi doi astăzi... Hai să-l răsturnăm lîngă șosea. Trage-l de mijloc !

Hangiul apucă de picioare, fratele lui îl prinse pe Yu Zhenhai pe după subsuori și-l scoaseră din tîrn, așezîndu-l pe iarbă la marginea drumului.

— Frate scump, omul ăsta încă mai respiră ... se minună fratele cel mic.

Hangiul duse mîna în dreptul gurii lui Zhenhai.

— Mda, respiră, spuse.

— Păi, ce ziceam eu ?

— Dacă trăiește, are noroc, altfel l-am fi îngropat.

Hangiul zăbovi cîteva clipe, pipăind iarba și nisipul, pe care le simți umede și reci, apoi întinse jos sacul de cînepă, mutîndu-l pe Yu Zhenhai deasupra lui și îi puse alături bocceaua cu care venise la el.

— Bravule chinez, îi vorbi hangiul, cu glas tremurat, dorim din tot sufletul să-ți vii în fire și să te înapoiezi în satul tău... N-am inimă de cîine, dar uite că n-am încotro. Sînt nevoit să mă-ngrijesc de han, de nevastă și de copii ! Lucrurile și cei șapte *yuani* le-am lăsat lîngă tine. Nu-ți iau nimic pentru cît ai stat la mine, nu-ți port pică, ba mai mult, îți urez să ai parte de noroc. Chiar tu mi-ai zis că, dacă nu pleci înainte de ivirea zorilor, îmi dai voie să chem poliția să te scoată pe ușă afară. Asta sînt eu și nu altfel. Îți sînt prieten, așa să știi și am inimă bună, nu-mi place să fac rău...

Se stîrnise vîntul. Marea se dezlănțuise, nestăpînită aruncînd valuri înalte spre țărm.

Cei doi ridicară de jos tîrnul, gata să o ia din loc.

— Unde o-ntindeți ? răsună o voce groasă.

Frații încremeniră. Cînd ridicară privirea, văzură un om călare pe un catîr mare, negru. Nu avea nimic în mînă, nici pușcă și nici sabie. „Cerule, de unde s-o fi ivit ?" își zise hangiul.

— Nu ne luați drept ce nu sîntem, voinice, spuse cu voce tare. Sîntem oameni buni, n-am făcut nimic rău. Omul ăsta...

— Ați făcut un lucru bun, știu prea bine. Am auzit tot ce-ai vorbit cu nevasta și ce-ai plănuit cu fratele tău. Răufăcătorii n-o sfîrșesc bine. Pricepi ?

— Vai de mine ! Trebuie să fiți un nemuritor picat din ceruri ! Hangiul făcu plecăciuni, speriat. Vedeți prea bine că n-am avut gînduri rele. M-am temut să n-o pățesc...

— Cine e cel din iarbă ? întrebă necunoscutul.

— E...

— Fii cinstit, că eu și așa știu pînă și ce ai în burtă. Vreau să te încerc. Vorbește !

— E fratele mai mic al lui Yu Zhenhai.

— Prostii ! El are un frate mai mare !
— Dumneavoastră sînteți...
— Neam cu el.
— Vai de mine ! Fie-vă milă, domnule !

Hangiul îngenunche, bătînd mătănii. Fratele său se luă numaidecît după el, făcînd același lucru. Văzînd că cel lungit pe iarbă se scoală în capul oaselor, necunoscutul descălecă și se apropie de el.

— Tu ești, Zhenhai ! Copilul meu !

— Oh ! Cum de-ai dat de mine ? întrebă Zhenhai, abia mijindu-și ochii.

— M-am luat după ăștia. Mama lor de tîlhari ! răbufni Zhang Al Treilea.

Lucrurile se potriviseră de la sine. Zhang Al Treilea trăsese la han pentru o noapte. La cererea Crizantemei, venise să aducă zece perechi de încălțări cu fețe de bumbac și alte lucruri pentru tovarășii din Comitetul special. Cum avea atîtea pe cap, în noaptea aceea nu putuse să închidă un ochi. Se sculase și-și aprinsese luleaua, trăgînd cu urechea la mișcările de afară. Apoi ieșise să mai dea niște fin catîrului și ca să-și mai treacă vremea dăduse și un ocol hanului. Era singurul mușteriu. Apoi, îndată după miezul nopții mai trăsese la han o căruță mare. Dacă hangiul, în speranța unei recompense, nu l-ar fi dus pe Yu Zhenhai într-una din camerele separate, el ar fi nimerit în aceeași odaie cu socrul său și povestea noastră ar fi fost mai simplă. Zhang Al Treilea urmărise din umbră toată forfota stîrnită în han de noul venit. Ce mare mandarin trăsese la han, se întreba ? Numai să nu fi fost cumva licențiatul Kong și oamenii lui. Ieșise afară și se ascunsese în ieslea animalelor. După ce hangiul îl cărase anevoie pe bolnav în camerele interioare, se liniștise. Dar cum ciudatul du-te-vino și forfota din spate nu conteneau, se ridicase și din fereastră băgase de seamă neliniștea hangiului. Ieșise iar, chiar în clipa cînd hangiul intrase la nevastă, și trăsese cu urechea la discuția celor doi soți. Cine să fie bolnavul ? se întrebase din nou. Oricine ar fi fost, era unul dintre-ai lui, de vreme ce hangiul se temea de autorități. Omul, și el, se purta bine cu bolnavul, dar altfel... Ce să facă ? Asudase tot ! Întotdeauna venise la Yantai împreună cu fata cea

mică și în orice împrejurare îi dădea ascultare acesteia. Acum cu cine să se sfătuiască ? Tot frămîntîndu-se el așa, un cocoș prinsese să trîmbițeze : se apropiau zorile. Urmărise cu înfrigurare toate pregătirile hangiului. Cînd cei doi inși plecaseră cu bolnavul la drumul mare, se speriase : „O fi murit ?“ Fugise la el, luase desaga în spinare, scosese catîrul din grajd și ieșise din sat. Nu se grăbise, muncit de un gînd : ei erau doi, iar el unul singur. Le putea oare face față ? Dacă cei doi duceau un comunist, viu sau mort, chiar dacă nu-l mai putea salva, trebuia să știe cine era și ce se întîmplase. Apoi își dăduse seama că hangiul și celălalt om, după cum se arătau, erau niște fricoși. Ce rost avea să-i fie teamă de ei ? Oare el putea fi mai prejos decît fiicele sale ? Pînă și Frumoasa, cît era de plăpîndă, făcuse dovada unui caracter dîrz, neînfricat. De ce să-i fie frică ? Pentru prima oară în viața sa, prinsese curaj fără să fi băut, dar pentru orice siguranță rămăsese călare. De-ar fi fost să nu le țină piept, ar fi rupt-o de îndată la fugă. Pipăise foarfeca cea mare, pe care o ținea ascunsă în sîn, unealta sa de zi cu zi, se apropiase și strigase din răsputeri...

Yu Zhenhai nu numai că nu murise, dar chiar își revenise deși rănile din spate îl săgetau dureros. După mai multe zile de mare oboseală, dormise pentru prima oară pe un pat cald, se acoperise ca tot omul cu o plapumă, apoi mîncase bine, mai băuse și fiertura aceea tare de ghimbir și toropit și amețit căzuse fără simțiri într-un somn greu, ca de moarte. Mai apoi, scos la aer și cărat prin frig o bună bucată de drum, își venise în fire încetul cu încetul, iar atunci cînd își dăduse seama că era purtat de doi oameni, crezuse pur și simplu că visează. Mintea lui amorțită se pusese cu febrilitate în mișcare și singurul gînd era să se trezească, să-și revină repede și să plece ; trebuia să plece înainte de ivirea zorilor, să nu tremure și să nu aibă de suferit pentru el hangiul... Dar se trezise cu adevărat abia după strigătele lui Zhang Al Treilea.

Hangiul și fratele său se aflau încă prosternați.

— Ridicați-vă, rosti Zhenhai. Sîntem între noi, oamenii de rînd, și n-o să ne facem tocmai acum necazuri.

— Îmi pare rău că v-am pricinuit necazuri...

— Ei, şi eu ţi-am vorbit tăios. Dar aici, în locurile astea, sîntem în colţii duşmanilor. Hai să dăm totul pe seama lor!

Cei doi se sculară de jos, neliniştiţi încă, temători.

— Întindeţi-o degrabă. Se crapă de ziuă, îi îndemnă Zhenhai, care se ridicase între timp cu ajutorul socrului său şi acum stătea rezemat de un copac... Sacul nu-mi mai trebuie... Băgă mîna în buzunar şi scoase un *yuan*. Asta e pentru noaptea petrecută în han.

Hangiului nu-i venea să-şi creadă ochilor şi urechilor.

— Nu vreau, nu e nevoie! După ce că ne iertaţi pentru cele întîmplate, mai sînteţi şi bun cu noi. Pentru un bol cu apă... refuză el, scărpinîndu-e în barbă.

— La ce să vă poarte cineva pică? Ne zbatem fiecare cum putem. Tu faci negoţ şi la unul ca tine totul costă! stărui Zhenhai.

— Păi e chiar prea mult... ochii hangiului luciră.

— Ia-l! Îl punem în contul dormitului şi mîncării. Noi, comuniştii, luăm numai de la ceilalţi, înrăiţi şi cu stare!

— Numai tu eşti de vină, îl acuză bărbatul cel tînăr pe fratele său. Altă dată n-am să mă mai înhăitez cu tine la mişelii.

Hangiul mustăcios îşi făcu de lucru cu mîinile, vădit tulburat, apoi şi le împreună într-un gest de implorare şi se lăsă iar în genunchi, în faţa lui Zhang al Treilea.

— Oameni buni! Am muncit în zadar cincizeci de ani şi mai bine! Omoriţi-mă, să ştiu că scap...

Yu Zhenhai înaintă greu spre el.

— Prietene, şopti, am pistolul în sîn şi de-aş fi vrut să te împuşc, o făceam de mult. Dar comuniştii nu trag decît în cei mari, care ni se împotrivesc!

— Prietene bun, spuse atunci hangiul, ridicîndu-se. Văd că sînteţi serios rănit. Hai înapoi la mine la han, nu mă mai tem...

— Haide, veniţi! se rugă şi fratele cel mic.

— Nu. În ochii lui Yu Zhenhai sclipi o lacrimă. Acum avem treburi grăbnice, dar o să ne vedem cît de curînd!

— Veniţi dumneavoastră, i se adresă atunci hangiul lui Zhang Al Treilea.

— Data viitoare nu te ocolesc, rosti Al Treilea, mîndru.

Cu toţii îl ajutară pe Zhenhai să urce în spinarea catîrului.

— Mergi înapoi şi mulţumeşte-i omului care m-a luat în căruţa sa. Spune-i că am plecat cu un consătean, îi ceru Yu Zhenhai hangiului, întinzîndu-i mîna să-şi ia rămas bun.

Spre răsărit, umbrele întunecate ale nopţii se rupseseră şi razele puternice ale soarelui îşi făcuseră loc. Cerul se luminase bine. Vîntul sufla nebuneşte.

Se apropia iarna, dar vîntul rece din Siberia încă nu se instăpînise cu drepturi depline în peninsulă. Vegetaţia din Masivul Kunyu îşi avea rădăcinile înfipte adînc în solul negru-gălbui şi, pentru că fusese din abundenţă stropită de apa ploilor, arăta cum nu se poate mai viguroasă ; pe de altă parte, marea de pe cele trei laturi ale peninsulei mai reflecta cu destulă tărie căldura razelor soarelui acumulată de peste vară, de aceea toamna cu frumuseţea sa senină se prelungise, iar iarna fusese amînată pentru mai tîrziu.

Pe vîrful Taibo căzuse deja prima zăpadă, dar, cu excepţia ierburilor verii care se uscaseră, pinii erau încă verzi, iar culorile florilor şi ale frunzelor din copaci, pastelate uşor de brumă, emanau încă aerul stenic de bogăţie şi de viaţă.

În curtea templului dărăpănat de la Izvorul Ochiul Dragonului, doi bărbaţi şi o femeie stăteau liniştiţi, trăgînd cu urechea la fiece zgomot şi luînd aminte la trecători. Soarele luneca spre asfinţit, cînd o tînără se ivi de pe panta dimpotrivă a muntelui. Avea pe ea o jachetă din bumbac albastru, pantaloni negri, iar pe braţ purta un paner. Mergea repede, grăbită.

— Cine e ? întrebă unul dintre bărbaţi.

— E din Floarea de Piersic. Femeia pietrarului Yu.

— Aha... se mulţumi să spună celălalt bărbat, pipăindu-şi puşca.

— Pe vremuri... Acum e nevasta Prostălăului. Se pare că se înţeleg bine şi că îşi sînt atît de apropiaţi că nu umblă decît tot împreună, continuă femeia. E chiar de

mirare că azi e singură. Nu-l văd pe Prostălău ţinîndu-se după ea, cu cobiliţa lui...

— Mergi şi vezi ce zice. Întoarce-te cu ea în sat, iar dacă ai ceva, mă cauţi mîine la Wan...

Ajunsă lîngă gura izvorului, Piersica lăsă panerul jos, se plecă şi-şi spălă mîinile, apoi bău apă. Se ridică şi se şterse la gură cu dosul palmei. Abia o pornise din nou la drum cînd se auzi strigată.

— Piersico, nepoată dragă!

Piersica se opri şi căută cu ochii în direcţia de unde venise glasul. Kong Geruială ieşise din templu şi-i făcea semne cu mîna.

— Tu erai... rosti Piersica în semn de bineţe.

— Vin din Tîrgul Familiei Kong, am trimis de acolo pe cineva în Yantai după nişte fire de mătase. Cade îngheţul şi care cumătră n-ar vrea să cîştige un ban, să aibă cîte ceva de sărbători. O să am de lucru la atelier... Vino şi tu cîteva zile, îţi garantez plată bună.

— Gospodăria mea din munte nu-mi dă răgaz, îi răspunse Piersica, apucînd-o la drum.

Geruială se preschimbase cu totul în rău. Nu numai că nu pentru fire de mătase mersese ea în tîrg, ci pentru că o chemase în modul cel mai direct licenţiatul Kong să-i dea instrucţiuni precise, urgente. Acesta, ea şi toţi şefii de judeţ, primise înştiinţare din partea lui Yan Zizheng că oraşul Yantai căzuse în mîinile comuniştilor. Licenţiatul îl trimisese pe Kong Xian după Dovleac Stricat şi după alţi moşieri, pentru a pune la cale împreună lichidarea partizanilor. Pe de altă parte, îi dăduse lui Kong Geruială doi agenţi care se ţineau tot prin preajma templului de la Izvorul Ochiul Dragonului, pentru a putea primi şi transmite rapid ştiri din partea acesteia. Firește, ea încasase pe loc cincizeci de *yuani*. Atunci cum să nu dorească din adîncul sufletului să pună ea însăşi mîna pe Yu Zhenhai...?

— El ce mai face? întrebă Geruială.

— Cine?

— Prostălăul — oriîncotro te duci, hop şi el, cu cobiliţa pe umăr, să te apere.

— ...

— Acum de ce nu e cu tine?

— Are treabă acasă.

— 'Mda. Peţitoarea îşi răsfrînse buza, neştiind cum să reia vorba. Mă gîndesc, Piersico, aşa, că de fapt tu îţi treci zilele lîngă un om care nu e, nenorocitul de el, întreg. Dacă e să-i zicem pe şleau, ia spune, cum ţi se pare faţă de ălălalt bărbat al tău, de pietrarul ? Care-i mai bun ? ...

— Vezi... Piersica amuţi încremenită. Se întoarse furioasă, şi, strîngînd din dinţi, se uită la femeie.

Dar Geruială îşi urmă netulburată drumul, nebănuind că gîndul şi vorbele sale, obişnuite la una ca ea, puteau stîrni o reacţie atît de înverşunată. Cînd observă atitudinea tinerei femei, se trase înapoi, speriată. Piersicii i-ar fi plăcut s-o pălmuiască, să-i tragă şi cîteva picioare în fundul mare. Numai că, făcînd un pas de-a-n-dărătelea, piciorul lui Geruială alunecase de pe o piatră şi ea căzuse în genunchi.

— Nici n-ar trebui să-ţi spun „tanti", că nici măcar nu ştii ce e ruşinea, spuse Piersica tăios şi se îndepărtă de lîngă ea.

Kong Geruială se ridică şi îşi şterse genunchiul.

— Aşteaptă-mă, nepoată ! strigă.

Piersica încetini mersul.

— Ce mai ai de spus ?

— Te-ai supărat ? Parcă nu m-ai cunoaşte ! rosti Geruială, uitîndu-se intrigată la spatele drept, frumos al tinerei femei. Toată viaţa m-am ocupat cu aşa ceva, îi zic şi eu mai de-a dreptul, ce vrei.

— Ei... Piersica nu-şi putu reţine un zîmbet.

Simţind că aşa o îmbunează, Geruială aminti că ai ei nu creşteau porci, dar că porcăriile le stăteau în gură, şi alte asemenea... Tîrziu, cînd în zare răsări satul lor, schimbă vorba.

— De cîte ori merg la tîrg, trec pe la Frumoasa. Atîta suflet apropiat mi-a mai rămas ! O duce greu, sărmana, trudind în atelierul de brodat. Nepotu-meu Juren nu mai apare, să-şi lase el nevasta, i-auzi... Mi-e şi frică să nu-şi găsească femeia pe altcineva.

— Nu te nelinişti, sora mea nu e dintr-alea.

— Ea n-o fi, dar trupul cere ! Să nu-şi pună chiar

cîinele ăla de licențiat vreun gînd cu ea, așa cum a făcut-o cu tine.

— Poate ! Dar soră-mea o să se poarte la fel ca mine.

O vreme, se lăsă între ele tăcerea. Geruială înțelese că Frumoasa l-ar asculta pe licențiat dacă acesta i-ar găsi alt soț, dar Piersica se referise la dîrzenia firii ei.

— Pînă la urmă, așa sau altminterea, voi vă trăiți viața, dar nepotu-meu, vai de zilele lui, săracul, că atîta rudă mai am și eu ! Piersico, de-ai să-l vezi cumva pe Juren, zi-i să dea și pe la mine și neapărat pe la Frumoasa.

— Cum să-l văd ?

— Nu trece pe la voi, pe la coliba din munte ? Sînteți rude, doar n-ai de ce să-i porți pică ori să-i faci vreun rău.

— Astăzi oricui i-e frică. Și chiar dacă n-ar fi vorba de noi, tot n-ar face-o el.

— Bine zici. Numai că... Dar de s-o nimeri totuși să pice pe la tine vreunul de-ai săi, oricine-ar fi, vezi să i se dea veste că mătușă-sa nu mai poate de dorul lui.

— Nu cred că am să văd pe cineva din cei de care zici.

— Da' îndărătnică și neînduplecată mai ești, n-ai nici măcar un cuvințel mai cald și pentru mine...

Gîndindu-se că s-ar fi putut ca tînăra să aibă în paner ceva ce-ar merita atenție, Geruială iuți pasul, se apropie bine și tam-nesam smuci de el. Acesta alunecă de pe brațul Piersicăi și se rostogoli la pămînt.

— Ce ai ?

— Eu... Vroiam să mă țin alături de tine. Nu mi-a dat prin cap că-o să ți se răstoarne coșul. Kong Geruială se aplecă și-i puse lucrurile la loc.

Era însă cu totul dezamăgită, fiindcă ce aflase în paner nu erau decît niște săculeți cu bumbac și făină. Desigur, asta nu însemna că Piersica nu ar fi avut cu desăvîrșire nici un amestec în treburile comuniștilor. Geruială cîntări din priviri trupul bine legat al femeii.

— Nepoato, încă n-ai... ?

— Ce să am ?

— Vreo veste de „bucurie".

Un val de sînge fierbinte năvăli pe sub pielea Piersicii. Cu obrajii în flăcări, de data aceasta totuși nu se sumeți, reținîndu-și revolta și supărarea. Lăsă capul în jos și spuse :

— Nu.

— Bine, dar ăsta nu-i un lucru mărunt. N-ai decît o fată, pe-aia făcută cu bărbatul dintîi și tare ar mai fi bun un flăcău. Nimic nu e mai însemnat pe lume ca urmașii. Nu te uita la una ca mine... Cu pietrarul ai rămas pe dată, iar cu Prostălăul ești de ceva vreme și nimic. Nu cumva ăsta nu e capabil ? Sau tu nu-l lași și nu te porți cu el ca femeie...

„Jigodie murdară, ești ca un vierme de cîmp, gîndi Piersica. Nerușinată cum ești, ai fi în stare să ieși în uliță cu fundul gol. Ar trebui să te scuip în față și să plec îndată de lîngă tine ! " Dar se stăpîni și liniștită îi spuse :

— Tușă, ce grijulie ești cu noi ! Ai dreptate, și eu aș vrea un băiat. Dar nu știu cum se face, că nu vine. Ori eu am suferit prea mult și oi fi cumva bolnavă, ori m-a secătuit Bambus Tînăr, că, uite, nu rămîn... Dacă afli de vreun leac, dă-mi de știre.

— Știu eu mai multe !

Geruială îi și spuse cîteva rețete. Era bucuroasă. O bănuise că îi stă inima tot la Yu Zhenhai, dar acum se încredințase că femeia era tot femeie. Însemna că se învățase cu Prostălăul, de vreme ce se arăta dornică să-i facă copii.

Abia cînd intră în curtea părintească, Piersica observă că între timp se lăsase seara.

Nici nu se lungise bine Feng Prostălăul pe rogojina sa din fața cuptorului-pat, că iar își săltă capul, uitîndu-se țintă într-acolo, cu ochii săi plini de vinișoare de sînge.

Opaițul cu ulei de arahide, atîrnat pe peretele de lut, avea o flacără destul de mare, lumina ei răsfrîngîndu-se peste patul acela îngust pe care se aflau întinși doi oameni : Yu Zhenhai și fiica sa, Bambus Tînăr.

În urmă cu două zile, dimineața, pe cînd Zhang Al Treilea, ținînd catîrul de căpăstru, se furișa pe povîrnișul muntelui, iscodind în stînga și-n dreapta, apăruse ca din pămînt, în fața lui, nu altul decît Feng Prostălăul.

— Știai că venim ? se bucurase Zhang, dînd cu ochii de el. Ai picat cum nu se putea mai bine...

După eșecul revoluției, unele zone ale puterii populare, cum era Floarea de Piersic, deveniseră nesigure, astfel că ascunzătorile și locurile de întîlnire ale revoluționarilor erau acum în căsuțele izolate din inima munților. Casa lui Feng era una dintre ele. După ce autoritățile se convinseseră că Piersica nu mai avea nici o legătură cu fostul său bărbat, supravegherea lor încetase, însă Piersica era la fel de precaută ca întotdeauna. De atîția ani, se obișnuise astfel și îi transmisese și Prostălăului felul acesta atent de a se purta și de a acționa pentru cauza lor. Cînd primeau oaspeți făceau amîndoi de pază, cu rîndul. Ea veghea de obicei în spatele porții, dar el urca pe o stîncă mare, neagră de deasupra ripei, ținînd sub observație cărăruia care suia pînă la colibă ; nu uita niciodată să-și ia cu el cobilița și stătea la postul său de pază, nemișcat, mîndru. Revenea abia în zori, pe drumul de întoarcere zăbovind să culeagă ierburi de soi și să adune vreascuri, în vreme ce ochii lui ageri, de vultur, prindeau orice mișcare jur-împrejurul lui pînă la cel puțin trei *li* depărtare.

După asemenea nopți de veghe repetate, se deprinseseră cu felul acesta de viață și chiar atunci cînd nu primeau nici un vizitator, iar în casă nu se aflau decît Piersica, Bambus Tînăr și el, Feng Prostălăul se trezea la cea mai mică adiere a vîntului, înainte de ivirea zorilor. Atunci o apuca agale pe munte în sus, luîndu-se cu treburile sale, dar supraveghind locurile.

În dimineața cînd îl întîlnise pe Zhang, Feng Prostălăul rămăsese tăcut, mulțumindu-se să arunce cîteva priviri spre bărbatul de pe spinarea catîrului, luase în cîrcă bagajul lui Zhang Al Treilea și îndemnase animalul pe cărarea care ducea acasă.

Drumul era abrupt și întortocheat, iar catîrul se sucea și se răsucea de tot atîtea ori, zgîlțîindu-l cumplit pe Yu Zhenhai. La un moment dat, Feng se dusese în fața lui Zhang, lăsase jos povara și, fără o vorbă, își încovoiase spinarea, făcîndu-l pe acela să priceapă că îi cerea să i-l pună pe Zhenhai în cîrcă.

— Poți să-l duci ? se mirase Al Treilea.

— Catîrul merge prost pe un drum ca ăsta și unui rănit îi face rău atîta zguduitură.

— Păi, are trup zdravăn, e trecut bine peste suta de *jin*-uri. Cum ai să-l cari ?

Fără să răspundă, Feng Prostălăul se apucase singur să-i prindă brațele lui Zhenhai. Acesta ajunsese fără un strop de vlagă în el și stătea pleoștit, neputincios. Prostălăul îl rugase din nou, din privire, pe Al Treilea să-l ajute.

— O să te sugrume, mă piticule. Ești un... îl dojenise Zhang.

Trupul greu, ca de frasin, al pietrarului Yu îl covîrșise pe Prostălău. Și totuși el nu se lăsase turtit, ci numai se chircise, proptindu-și mîinile pe pămînt și o pornise în patru labe, cățărîndu-se încet, dar cu ușurință pe drumul acoperit de pietricele, iarbă și ace de pin. După vreo două sute și ceva de pași, ajunsese acasă, îl răsturnase pe pat și, mai departe, o lăsase pe Piersica să se îngrijească de bărbatu-su, în timp ce el, într-o cămăruță lăturalnică, cu un ac, se apucase să-și scoată ghimpii care îi intraseră în palmă. După ce terminase, fusese nevoit să-și bandajeze mîinile.

În mod firesc s-ar fi cuvenit ca Piersica să fi fost liniștită. Ea fusese aceea care mersese în locul lui Zhenhai pe urmele partizanilor, să le ducă vești, în timp ce acasă, două zile și două nopți, Feng Prostălăul îi curățase cu ierburi rănile lui Zhenhai, i le spălase cu apă caldă și i le unsese de mai multe ori cu rășină, tot el îi făcuse de mîncare bolnavului, îl ajutase să-și facă nevoile. Yu Zhenhai căzuse abia acum cu adevărat la pat ; rănile îl dureau mai mult ca niciodată, avea febră mare, dar în ciuda a toate acestea nu scotea un vaiet. Vorbea puțin, să-și cruțe puterile, mînca mult și se stăpînea să nu își trădeze suferința. Prostălăul era mulțumit. După ce Yu Zhenhai sfîrșea de mîncat, Feng Prostălăul o lua pe Bambus Tînăr în camera de alături și-i dădea să mănînce tăiței rămași de la masa tatălui ei, apoi o scotea în curte, la soare, să nu-l stingherească pe „unchiul". El

lua securea, cobilița și un coș de nuiele și pleca prin împrejurimi. Se înapoia nu după multă vreme cu vreascuri, ierburi de leac și ouă de vrăbii. Odată dăduse chiar peste două prepelițe. Noaptea alegea lemne bune pentru ars, încingea bine cuptorul-pat și Bambus Tînăr se ghemuia lîngă „unchiul" acela ca lîngă mamă-sa. El își punea o rogojină pe un braț de paie, în fața vetrei. De fapt nu prea dormea, se scula tot timpul și mergea să-i pipăie fruntea bolnavului și să-l întrebe dacă vrea apă... Alteori ieșea afară și rămînea să vegheze pe stînca cea neagră...

De data aceasta se uita grijuliu la cele două trupuri omenești, unul mare și celălalt mic. Cerul se luminase de ziuă, hîrtia transparentă din cadrul ferestrei se albise, lăsînd razele soarelui să se strecoare în cameră. De afară, se auzea șuierul vîntului. Ierburi uscate fuseseră purtate de vînt pînă în curte, unde se roteau în vîrtejuri de-a valma, parcă cerșind un ajutor din partea stăpînilor gospodăriei.

Prostălăul căzu pe gînduri, întrebîndu-se dacă lumina fusese aceea care îl trezise, ori urletul vîntului. Nu putea fi nici una, nici alta. Își simțea capul greu de oboseală și de-ar fi fost să adoarmă, să-l fi tras cineva de gene și nu și le-ar fi dezlipit, ori să-i fi aprins petarde bubuitoare lîngă urechi și el unul nu ar fi auzit nici un sunet. Atunci ce-l făcea să se ridice aproape îndată ce se întindea să se odihnească ? Chiar atunci, în clipa dintre aceste două gînduri, sări în picioare și-l zgîlțîi pe Yu Zhenhai.

Îl speriase respirația lui. Era ușoară, aproape ca a fetiței și tocmai de aceea lui Feng Prostălăul îi sărise inima din piept. Nu cumva bolnavul se afla la capătul zilelor sale ?

Yu Zhenhai ardea ca focul ! Prostălăul îl zgîlțîi încă o dată, dar bolnavul nu reacționă în nici un fel. Îi pipăi pulsul... Ba foarte iute, ba pîlpîind abia simțit. Înnebunit, alergă pe dată, în camera de trecere, unde se găsea un raft cu tot felul de leacuri. Apucă un borcănaș, se uită la el, apoi îl lăsă. Nu avea ceea ce i-ar fi trebuit. Stătu în cumpănă, apoi dădu fuga în curte și smulse una după alta ierburile atîrnate la uscat. Le întoarse, le trecu prin mînă rînd pe rînd, dar nici una nu-i era de folos. Năvăli

în cămăruța laterală și scormoni într-un coș de nuiele. Aruncă pe jos, în jurul său, mai toate ierburile.

Se întoarse la raft și iar luă la mînă borcan după borcan. Cînd îl nimeri pe cel dorit, văzu cu supărare că era gol. Atunci îl azvîrli la pămînt. Dezamăgit, călcă pe el și-l zdrobi. Cuprins de un acces teribil de mînie, aruncă în stînga și în dreapta borcan după borcan.

— Cerule, vai, cerule! urlă mai apoi ieșit în mijlocul curții, cătînd la norii negri de deasupra capului său. Plîngea. Își înălțase, disperat, în aer, mîinile pline de urmele înțepăturilor de ghimpi...

Undeva, pe aproape, niște vulturi croncăneau gălăgioși. Poate pentru că porneau după vînat, poate că prevesteau înghețul ce se apropia, cîntecul lor fiind astfel unul de luptă sau de îmbărbătare pentru vîrstnicii ori puii din cîrdurile lor.

Feng conteni cu plînsul și ieși din curte, cercetînd în direcția dincotro răzbăteau țipetele păsărilor. Deodată ochii îi lucirâ. Fugi înapoi acasă, luă securea și o frînghie de grosimea unui deget, încuie bine ușa casei și o porni la goană ca vîntul, mai iute decît păsările de pe cer, ținînd-o tot spre cuibul vulturilor.

Vîntul puternic mîna din spate norii, undeva spre sud-est, într-un iureș răscolitor, ca de sfîrșit de lume, la el adăugîndu-se un vuiet enorm, de parcă herghelii întregi s-ar fi întrecut prin văzduh, ori ca și cum cerul prăbușit s-ar fi făcut una cu munții și laolaltă s-ar fi rostogolit cu un vacarm infernal într-un hău fără fund.

Numai zece frasini uriași, bătrîni, crescuți unul lîngă altul, roată, aducînd cu un fel de pagodă, stăteau drepți în furtună, mîndri, sfidători, ocrotind cuiburile aflate în siguranță deplină între crengile lor solide.

Și dintr-o dată păsările se speriară cu toatele. De amar de vreme nu se mai arătase ființă omenească lîngă sălașurile lor. Iar dacă ajungea vreuna vreodată pe acolo, ea trecea mai departe, văzîndu-și de-ale sale, pe cînd, iată, omul de acum se oprise lîngă trunchiurile copacilor și le dădea tîrcoale... Cerule! Doar nu avea de gînd să urce la ele! Generații după generații nu apucaseră ei, vulturii, să vadă una ca asta!

Feng Prostălăul se învîrti jur-împrejurul copacilor, cîntărindu-i pe fiecare în parte, de sus pînă jos. Își trecu frînghia pe mijloc, înfipse securea în pom, deasupra capului său, se descălță, „ptiu!" — scuipă în podul palmei, își frecă mîinile și începu să se cațere.

Păsările prinseră să croncăne. Strigătele de alarmă răsunară asurzitoare, umplînd văzduhul. Cîrduri-cîrduri, vulturii zvîcneau în sus din cuiburile lor, năvăleau în zbor de pe stîncile din jur, rotindu-se deasupra copacilor, înnegrind cerul cu trupurile lor. Văzînd că omul a ajuns aproape de un cuib, își agitară aripile larg desfăcute și, croncănind, înălțîndu-și ciocurile ascuțite, amenințătoare, puternice, cu lovitura dură ca de ciocan, se aruncară asupra atentatorului.

Asemenea ciocănitoarei, Prostălăul se lipise strîns de copac. Cu picioarele proptite bine în denivelările scoarței, cu degetele înfipte în coaja copacului, pe care îl cuprinsese cu brațele, înainta încet-încet tot mai sus. El era deprins de mic să se cațere în copaci, însă un om obișnuit nu numai că nu s-ar fi gîndit la una ca asta, dar ar fi socotit-o chiar nebunie, cu atît mai mult cu cît frasinul avea trunchiul gros și pe o înălțime apreciabilă lipsit de crengi. Lui Feng însuși îi venea destul de anevoie. Dar cel mai greu era de înfruntat atacul vulturilor. Vulturii din Masivul Kunyu nu erau mari de felul lor, fapt pentru care lumea le zicea vrăbii de munte. Se hrăneau, de regulă, cu păsări, dar se dovedeau fără seamăn de periculoși cînd se dădeau la om, mai cu seamă acum cînd se dezlănțuiseră în stoluri, luptîndu-se pe viață și pe moarte ca să-și apere bătrînii și odraslele. Cu cît Feng urca mai sus, cu atît țipetele lor erau mai aprige. Vulturii începură să se năpustească spre el, unii după alții. Întinse un braț să le stăvilească asaltul. Vulturii nu se lăsară, ci îl izbiră cu aripile peste față, peste cap, și pînă și căciula îi fu smulsă de ciocul unuia dintre ei în timp ce un altul îl lovi cu ciocul în ceafă. Simți un fel de topire în el și apoi ceva umed, și cald prinse să i se prelingă pe gît. Se opri, trase securea de la brîu și o roti în jurul său, stăvilind năvala păsărilor. Fulgi negri începură să plutească în aer.

Cînd păsările se îndepărtară, el își reluă urcușul. Pe neașteptate însă, primi o lovitură în piciorul stîng, în pulpă; de durere, piciorul rănit îi alunecă și el s-ar fi prăvălit dacă n-ar fi avut prezența de spirit să înfigă securea în copac. Ținîndu-se strîns de mînerul acesteia, rămase agățat pe trunchi. Piciorul stîng îi amorțise. Prostălăul nu-l mai putea mișca. Labele picioarelor îi erau pline de bătături care formau o crustă groasă și tare, dîndu-i putința să calce nepăsător, fără să sufere cel mai mic neajuns, peste pietrele ascuțite, peste mărăcinișuri și ghimpi. Nici nu mai ținea minte de cîți ani în șir lepăda încălțările de cum trecea iarna. Și chiar atunci, la vreme geroasă, nu-și punea ciorapi, pentru că nu avea nevoie. După ce se luase cu Piersica, ea îi croise încălțări, îi împletise ciorapi, silindu-l să le poarte. Dar el le descălța de îndată ce ieșea pe poartă, trăgîndu-și-le din nou, la întoarcere, înainte de a intra în casă. Cînd se ducea la rude sau la fratele său, la oraș, căra încălțările la spinare vîrîndu-și-le în picioare la marginea satului sau a tîrgului...

În starea în care era, Feng Prostălăul încercă de cîteva ori să-și tragă înapoi piciorul. De durere, abia se mai putea ține acolo, spînzurat de trunchiul copacului. Săltă capul cercetînd în sus. Pînă la prima creangă mai avea cam un *zhang*, iar un vultur bătrîn, feroce, nu înceta să-l atace fără milă. În ciuda durerilor, își înfipse piciorul într-o adîncitură provocată de o tăietură în scoarța copacului, smulse securea și, cu ochii roșii, izbi cu sete, neîndurător și necruțător în vulturul pestriț, cu ghearele mari. Jur-împrejurul lui zburară numai pene, și pasărea țîșni în jos, țipînd de durere. Ceilalți vulturi, ca molipsiți, prinseră și ei să croncănească îngroziți, nemaiîndrăznind să se repeadă la om, dar rotindu-se în jurul lui, tot căutînd un prilej să atace...

— Ce-aveți cu mine de mă înfruntați, făpturi sălbatice ce sînteți? De ce nu mă întrebați ce vreau să fac? Cine vă vrea răul? vorbi Prostălăul, aproape plîngînd, nu atît de durere, cît de ciudă.

În cele din urmă reuși să se cațere pe prima creangă. Ajunsese la patru sau cinci *zhang* de pămînt și, fiind la

cinci-șase *chi** de peretele stîncos, se afla cu mult deasupra peșterii de piatră. O piatră ciudată, lată cam de un *zhang*, ieșea din stîncă, întinzîndu-se ca o limbă sau ca o lingură printre copaci. Pe ea se depusese strat peste strat găinațul păsărilor, și în timp, se formase ca un loc dintre cele mai fertile. Aici creșteau acum buruieni de munte, groase și mari, încă proaspete, verzi, protejate la căderea brumei de chiar prezența cuiburilor de vulturi. Prostălăul zăbovi puțin să-și mai tragă sufletul, cercetă piatra, apoi, cu o mînă își dezlegă frînghia de la brîu și o înnodă de creanga groasă care trecea orizontal pe deasupra stîncii, în timp ce cu cealaltă se ținea să nu cadă. Cu securea între dinți, se prinse cu mîinile amîndouă de frînghie și se lăsă să atîrne în văzduh, legănat ușor de vîntul puternic. Alunecă încet pe frînghie pînă simți sub picioare limba aceea de stîncă. Cînd fu sigur că tălpile îi sînt bine înfipte în ea, strînse la brîu frînghia care-i prisosea. Apoi se lăsă pe vine, uitîndu-se în jurul său cu luare-aminte și căutînd cu mîinile printre ierburile grase și prin tufăriș. Nu după multă vreme descoperi două frunze cu cîte un pistil vinețiu, ca un ac de brad. Le rupse cu grijă, vîrîndu-le în buzunarul hainei. Se apucă iarăși să caute. Nemaiaflînd iarba dorită, culese o mînă de curmale sălbatice, grase, de culoare violet-roșcat, le puse și pe acestea bine, prinse din nou securea, dezlegă de la brîu capătul frînghiei, ridică privirea spre creanga de deasupra sa și simți că îl ia cu ameteli, gata să se prăbușească în gol; chiar în clipa aceea, ceva îl impunse în piciorul gol, în chiar piciorul stîng în care fusese rănit. Țipă involuntar, amarnic.

— Ah! Mama ta!... Securea îi căzu. Un picior îi alunecă pe marginea stîncii și dacă n-ar fi fost ținut de frînghie ar fi alunecat în gol, zdrobindu-se de pietre!

Înțepătura îl îndureră mai mult decît mușcătura vulturului. De ce oare? Privi spre laba piciorului: patru-cinci scorpioni, groși cam cît degetul cel mare de la picior, cu acul plin de otravă gata pregătit, căutau locul cel mai

* Peste un metru; 1 *chi* = 0,3 m.

nimerit să-l înțepe din nou cu veninul lor. Un fior rece il străbătu, țîșni în sus cu toată vigoarea, se prinse de frînghie și se lăsă să alunece în jos, de data aceasta spre pămînt. Găsi securea, își luă încălțările din pînză de la rădăcina copacului și o rupse la fugă spre casă cît putu de repede.

La drept vorbind, rănit și vlăguit cum era, mai degrabă se rostogolea sau se tîra pe pămînt, însă și așa, în cele din urmă, păși pragul colibei sale.

Îndată luă vasul pentru fierturile din ierburi de leac, scoase cele două plante mici și le puse la foc. În momentul acela își dădu seama că nu mai poate sălta piciorul stîng și că îl arde un fel de flacără la inimă și la plămîni. Așteptă pînă la primul clocot al apei cu iarba de leac, apoi vărsă fiertura într-un bol de lut, pe care îl prinse cu amîndouă mîinile. Se lăsă în genunchi pe piciorul drept și, tîrînd piciorul stîng după el, înaintă încet de la vatră pînă la cuptorul-pat. Puse bolul plin lîngă căpătîiul lui Yu Zhenhai și îi întoarse fața spre el, o față roșie ca focul de marea fierbințeală din trupul lui. Bolnavul ținea ochii închiși și lui Feng i se păru că nici nu mai suflă. Cu toate acestea, nu se pierdu cu firea, ci se apucă să-l strige :

— Să nu crezi că te-am lăsat singur dinadins, frățioare... Ia și bea fiertura și ești scăpat. Scăpat...

Prostălăul ridică bolul, suflă în el să se răcească, dar cum să-i dea bolnavului să bea ? În toată casa n-avea o lingură pentru supă... Atunci sorbi din fiertură, își apropie gura de aceea a lui Zhenhai și dădu drumul licorii între buzele acestuia. Îi dădu în felul acesta să bea pînă simți că îl scutură fiori de frig, din ce în ce mai tare, încît nici gura bolnavului n-o mai nimerea. Se opri, se odihni puțin, apoi continuă să facă tot așa cu fiertura, pînă la ultimul strop. Mîna îi tremura acum atît de tare, încît bolul îi scăpă jos și se sparse. Se chirci și el acolo, jos, lîngă pat.

Zăcu o vreme cu capul pe pămîntul umed, apoi și-l ridică. Jumătatea stîngă a trupului îi amorțise, iar piciorul stîng i se umflase. Cînd ridică pantalonul, observă că i se învinețise de tot. Un fir roșu, ca un șarpe subțire, cît

o ață, se furișase pe sub piele, de la talpă în sus pînă aproape deasupra gleznei. Cînd avea să ajungă la inimă, nu mai era nimic de făcut, viața i se sfîrșea. Feng Prostălăul, omul care culesese toată viața ierburi de leac, știa, firește, că veninul scorpionului era grozav de periculos. Se zicea că scorpionul cu nouă vertebre poate ucide și-un bou. El nu avusese vreme să numere vertebrele aceluia care-l mușcase pe el, însă era pe deplin conștient de nocivitatea veninului. Totuși nu se sinchisise și nu făcuse nimic pentru el, nici măcar atunci cînd îi dăduse lui Zhenhai să bea din gura sa, cînd ar fi putut să înghită cel puțin o sorbitură. Acum se sculă cu mare greutate de jos, zbătîndu-se să se tîrască pentru a se sprijini de zid ; de cum izbuti, luă o sfoară de cînepă care era agățată de un cui și, chinuindu-se din răsputeri, și-o legă cît mai strîns la baza piciorului, ca să împiedice otrava un timp să i se răspîndească în organism...

— Bambus Tînăr ! Bambus, mă auzi ? chemă el. Scoală-te, Bambus Tînăr, n-auzi vrăbiile ciripind ? Ți-am pus lîngă pernă o mînă de curmale. Vezi de le mănîncă și așteaptă-mă acasă. Eu mă reped după lemne și vin degrabă...

Copila dormea încă. El ieși, sprijinindu-se cu grijă, dar abia ieși pe ușă, că se și rostogoli la pămînt, trăgînd după sine nelipsita-i cobiliță grosolană, cioplită de mîna sa.

— De ce stai în ușă pe vîntul ăsta, Bambus Tînăr ?

— Așa mi-a zis tata, să te-aștept. Bine c-ai venit, mămico ! spuse fata, mîncînd încă din curmale.

Piersica avea ca întotdeauna panerul petrecut pe după braț. Vîntul îi răvășise părul și îi aruncase în față praful drumului. Se aplecă, culese de jos cobilița și o agăță pe perete.

— Taică-tu... ? întrebă.

— Doarme... L-am ajutat eu să se țină pe picioare. Mi-a zis să te-aștept aici. Uite ce curmale mari, grase și dulci. O grozăvie !

Piersica nu prea luă seama la vorbele fetei și intră gîndind : „Dacă s-a trezit și a fost în stare să-i vorbească, poate să doarmă, e bine...“ Se apropie de cuptorul-pat și îl

găsi pe Zhenhai acolo, răsuflînd egal, puternic, cufundat într-un somn liniștit. Femeii i se luă o piatră de la inimă. Abia acum puse coșul jos și se așeză la un colț al patului, să-și odihnească picioarele ostenite și umflate care o mai și dureau de atîta mers. Luă o batistă de pe poliță și-și șterse sudoarea de pe față și de pe gît.

Noaptea și-o petrecuse la părinți, însă nu lipise geană de geană, fiind tot cu gîndul la coliba de pe munte. Închisese și ea ochii abia înspre ziuă, dar se sculase curînd și fără să se spele sau să se pieptene, în ciuda îndemnurilor mamei, își apucase panerul și o zbughise pe poartă, luînd drumul muntelui. Mai mult fugise, și străbătuse treizeci de *li* pe o zi rea, mohorîtă, fără soare, ajungînd acasă tocmai la prînzul cel mic. Cît ar fi dorit să mai zăbovească puțin, măcar cîteva minute, așa cum stătea acum, cu capul rezemat de perete, ca să-și revină.

Dar nu trecu nici o clipă și Bambus Tînăr intră peste ea.

— Mămico, eu n-am mîncat de dimineață. Tata e rău, doarme întruna...

— Las' că-ți fac eu ceva.

Piersica se ridică și săltă capacul de la vasul de pe foc, din care se împrăștiară aburi.

— Aici ce ai, fata mamei ? De ce n-ai mîncat singură ? Să nu mai spui că tata e rău. El e bolnv și nu se poate scula.

— Nu se poate scula ? Păi n-a fost plecat, doar el mi-a cules curmale. Cînd să se îmbolnăvească ? Ce, eu n-aș ști ? o contrazise Bambus Tînăr primind din mîna mamei o bucată de dovleac copt și apucîndu-se să mănînce.

Piersica se sperie și se uită spre pat.

— Tatăl tău e bolnav rău, șopti, cum să fi plecat ?

— Mămico, te-ai aiurit ca bunicul, sau ce ai ? se miră Bambus Tînăr, făcînd ochii mari. Cel care zace e unchiul, cum să fie tata ?

Piersica se cutremură, speriată. Abia acum își dădu seama că de cînd venise, îl luase pe soțul scump inimii sale drept una și aceeași persoană cu „tatăl" pe care îl știa fata. Atunci băgă de seamă și vasul spart și se sperie de moarte.

— Bambus Tînăr ! Tatăl ăla al tău unde e ?

— Păi nu ți-am zis, de cum ai venit că doarme ? Pe patul lui ! zise fata, nemulțumită.

Piersica ieși din încăpere și se-ndreptă spre cămăruța de la marginea casei. O linie roșiatică-închisă îi atrase atenția. Se aplecă să vadă mai bine și înțelese că era o dîră de sînge. Înfricoșată, să repezi înăuntru.

Pe patul grosolan în care abia putea sta întins un om, Feng Prostălăul dormea făcut colac. Fața îi era pămîntie. Ținea ochii închiși și gura strînsă. Își mușcase pînă la sînge buzele. Degetele mîinilor i se înfipseseră adînc în lutul peretelui și al cuptorului-pat.

Piersica îl zgîlții de umăr, strigînd :

— Frate ! Ce ai, frate ? Ce ai ? Deschide ochii, sînt eu, m-am înapoiat ! Hai, vorbește ! Frate !...

După puțin timp, Prostălăul întredeschise ochii. Dar în ei nu mai licărea lumina înțelegerii, iar gura și-o mișcă în zadar, nereușind să scoată un sunet.

— Vorbește, frate, ce s-a întîmplat ? Sînt eu, sora ta, Piersica ! M-am întors. Ce ți s-a întîmplat de ai ajuns în halul ăsta ?

Plîngînd, Piersica îi luă palmele și constată cu inima frîntă că erau pline de sînge.

Deodată, în ochii bărbatului licări o scînteie de viață, deși gura lui nici de data aceasta nu scoase un cuvînt. Își trase cu putere mîinile dintr-ale ei și le înfipse iar în latul peretelui. Dar ea i le luă din nou, strîngîndu-le cît putea de tare.

— Ce s-a întîmplat, frate ? zise, plîngînd. Nu te mai chinui, și spune ceva ! Frate... Ai mîinile reci...

Cîteva lacrimi se rostogoliră din ochii lui. De mai bine de doi ani erau împreună și nu se ținuseră astfel de mînă, iar dacă vreodată se atinseseră din nebăgare de seamă, el se trăsese numaidecît într-o parte. Iar acum...

— Surioară, reuși el să lege cîteva cuvinte, nu te neliniști. Mi-e mai bine. Nu pot vorbi, dar sînt în stare să stau în capul oaselor... Se forță să se ridice, dar Piersica îl opri. L-ai văzut pe tatăl lui Bambus Tînăr ? Să nu te iei după faptul că a căzut într-un somn adînc.

Gata ! Nu mai are nimic. A băut fiertură de iarbă care te scoală din morți și asta i-a curățat otrava din sînge. N-are nimic, să fii liniștită.

— Ah ! iarbă care te aduce la viață ? Ai fost pe „gura scorpionilor", după iarba asta ? se sperie Piersica.

Capul Prostălăului se lăsă într-o parte. Piersica se uita la el, în timp ce o treceau fiori reci...

Odată, el îi vorbise de iarba care scoală omul din morți *, spunîndu-i că era un fel de „iarbă a nemuririi", dar că se găsea tot mai rar și nu prin locuri umblate. Creștea pe unde nu putea fi văzută de om, sau pe unde, chiar de-ar fi fost știută de el, acesta nu era în stare să ajungă la ea, necutezînd să-și primejduiască propria-i viață, fiindcă îl pîndeau tot felul de rele... Într-una din vizitele doctorului Feng la ei pe munte, venit după ierburi de leac, acesta adusese cu el un șoim de vînătoare. Șoimul prinsese un iepure alb, dar în timp ce zbura pe deasupra copacilor, se speriase de ceva și scăpase din gheare iepurele. Animalul căzuse pe limba aceea de stîncă. În timpul cît așteptaseră ca șoimul să-și reia prada, se petrecuse cu iepurele un fenomen curios. Deși capul lui fusese zdrobit între ghearele șoimului, iar picioarele și le frînsese în cădere și, pe deasupra, pe burta lui mai găsiseră și trei scorpioni, iepurele nu murise, ci dimpotrivă revenise la viață. Domnul Feng îl cercetase cu multă atenție și descoperise că iepurele avea în gură o iarbă, iarba care te întoarce la viață, iar locul în care aceasta creștea era un cuibar de scorpioni veninoși. Doctorul Feng numise stînca „gura scorpionilor". În anul acela, pe limba mamei lui Feng Zijiu apăruse o excrescență, și cu toate că el o extirpase, ea se formase din nou. Era cancer. Feng Prostălăul vrusese să se ducă să culeagă iarba miraculoasă, însă fratele său îl oprise...

Totul era limpede acum. Piersica plîngea cu sufletul zdrobit. Dădu să-i panseze rănile pricinuite la cap și la picioare de ciocurile vulturilor, însă Prostălăul îi reținu de data aceasta el mîinile.

---

* *Hui sheng cao*, iarba care te întoarce la viață.

— Nu te mai chinui, n-are rost, surioară, șopti el. Nu mai am scăpare. Otrava mi-a ajuns la inimă...

— Ba există scăpare. Mă duc să caut iarba... Piersica se răsuci, să plece.

— Îți știu simțămintele, dar e prea tîrziu... o opri el.

— Chiar de-ar fi să mor...

— Dacă ai de gînd să faci lucruri prostești. du-te... se supără Prostălăul, desfăcînd palmele.

Piersica se uită la el, răvășită.

— Te-ai supărat, frate... îngăimă.

— Sigur, zise el, îmbujorîndu-se. Sînt de-al vostru și l-am scăpat de la moarte pe șeful partizanilor, cu prețul vieții unui nebun! Ce mare lucru! De-aia m-am supărat!

Piersica lăsă capul în jos și înghiți în sec. Nu știa cum era mai bine. Ce putea face?

— Ascultă-mă, surioară, își înmuie el glasul. Iată ce vroiam să zic... Fratele meu mi-a spus că otrava intră în inimă și se rotește apoi cu sîngele prin trup. Acum ea a ieșit din inimă și de-aia mi-am mai venit în fire și am și ceva vlagă în mine ca să pot să vorbesc. Dar cînd se întoarce, atunci... Surioară, un prostălău se duce în locul unui om de preț. El a suferit pentru noi și e cu mult mai folositor decît unul ca mine. Așa se cuvine socotit!

— Frate, frate bun, fratele meu! Și tu ești om de preț, ai suferit atîta și ne ești tare folositor, spuse Piersica, plîngînd și se așeză lîngă el, prinzîndu-i marginea hainei.

— Te-aș ruga ceva, surioară. Dacă nu vrei, poți să mă blestemi, zise el, luîndu-i o mînă.

— Spune, vreau cu dragă inimă!

— Surioară, vorbi el din nou, întorcînd capul, să n-o vadă, ai putea să coși nasturele de la piept?

— Pot, pot...

— E aici, în buzunarul ăsta... Îl aveam pregătit. E nasturele rupt atunci de către Aur...

Piersica observă că Feng purta haina aceea neagră și peticită pe care o avusese pe el cînd se despărțise pe vremuri de Aur. O îmbrăcase înainte de venirea ei. Iar

în buzunar avea tocmai nasturele acela învelit în pînză și un capăt de ață. El, un prostălău pentru toată lumea, era un om plin de suflet și simțire. Piersica luă un ac, băgă ața în el și, luînd nasturele din mîna lui, cu lacrimi în ochi, începu să i-l coasă.

În clipele acelea, ochii Prostălăului scînteiau ca flacăra, ațintiți la fața femeii de lîngă el. Abia înainte de moarte își îngăduise s-o privească atît de direct și atît de aproape! Și neputîndu-se stăpîni, își înălță mîna și-i culese îndrăzneț cîteva frînturi de iarbă uscată, din părul răvășit.

— Frate, vorbi Piersica, înecată de lacrimi, ți-am cusut eu, în locul sorei Aur, nasturele, atît de scump inimii tale.

— Ba chiar tu trebuia să mi-l coși, acum ești mai mult decît Aur... rosti el, limpede.

— Du-te liniștit, frate, zise ea cu greu, potopită de plîns. Tu și Aur nu ați stins flacăra vieții. Bambus Tînăr, pentru voi...

— Ea e fiica mea vitregă...

— Nu, e propria ta fiică! De astăzi încolo, o să se numească Feng. Feng!

— Oh, ce tată mai sînt și eu, n-am mai apucat să aduc două sarcini de lemne, nici să-i dau să mănînce, sărăcuța... vorbele Prostălăului se frînseră brusc.

Piersica se aplecă să rupă cu dinții ața cu care îi cususe nasturele. Cînd ajunse cu fața în dreptul inimii lui Feng Prostălăul, lacrimi fierbinți îi curseră din ochi ca un izvor, udîndu-i bluza...

19

De Sărbătoarea Luminii Pure, oamenii se duc la mormintele celor apropiați și le refac movilele, sădesc pe ele iarbă, ard santal și bani de hîrtie, ba unii oferă chiar sacrificii în alimente, și totuși, destul de curios, nimeni

nu se îngrijește să se roage stăpînului spiritelor * sau să facă ofrande acasă, în fața tăbliței funerare.

În ziua acestei sărbători, în anul de grație 1936, Zhang Al Treilea se purtă altfel decît de obicei. Aflat în camera centrală, aranjă pe masa din preajma pietrei pentru decorticat orezul patru feluri de bucate: un bol cu tăiței din făină de dovleac, o farfurie cu ouă prăjite, o alta cu pește și un bol mai mare cu brînză de soia preparată cu varză. În patru castroane de mărimi diferite, puse pîinițe din făină, iar în mijlocul mesei, între toate aceste bunătăți, așeză o pereche de bețișoare din lemn alb, un pahar și un ibric cu băutură. După ce aprinse trei bucăți de santal, făcu o plecăciune adîncă în fața mesei de sacrificii, apoi puse bețele de santal într-un vas, ridică ibricul, umplu paharul cu băutură de dovleac, îl ridică și pe acesta, cu gesturi largi, solemne, foarte grave și vărsă din conținut pe pămînt, lîngă masă.

— Nepoate, azi e întîia sărbătoare a demonilor de cînd tu „ai plecat", rosti grav, și unchiul o să-ți țină tovărășie la această masă pentru tine... Mănîncă și bea! Nu te sfii, nu trebuie să te arăți cumpătat și nici să te zgîrcești pentru mine. Am de unde... Bunătățile astea le-a adus fii-mea a mare, pentru fratele ei mai mic. Dar eu știu că, la anii lui, Fărîmiță n-are cum le face față. Băutura mi-a rămas taman de la Anul Nou, e mai tare ca a lui Zhang Guiyuan, păcătosul ăla care precis că toarnă apă în ea... Bea! Cum, nu poți? Nu, nu te cred! Înainte de moarte, poate, dar acum? E alcool pentru spirite, fără ăsta nu se poate. Ascultă-mă pe mine, spiritele beau atît de mult, că te și sperii. Ca pe apa aia rece, nu alta! E drept că pentru ei și apa are gust de băutură, fiindcă în gura lor se preface în alcoolul cel mai grozav...

---

* În concepția tradițională chineză asupra morții, dincolo de viața propriu-zisă, o dată ce ea a fost încheiată, se permanentizează, într-o dedublare netă, existența materială și spirituală a oricărui muritor, ajuns să „trăiască" în două „lumi", ca duh *bo* (ținînd de regnul animal) în lumea umbrelor subpămîntene (un fel de iad) aflată la izvoarele adînci ale Fluviului Galben, și ca spirit *hun*, cu totul dematerializat, în lumea sferelor („paradisurilor") cerești.

Ei, n-o să cuvîntez prea mult, te-oi fi supărat. Uite, te las să bei în tihnă...

Zhang Al Treilea nu se îndură să verse toată băutura din pahar. După vreo cinci picături, puse paharul pe masă și, pofticios, înghiți în sec, stăpînindu-se. Se așeză lîngă vatră și își scoase săculețul cu tutun. Stătu îndelung acolo, în fața mesei cu ofrande, inima bătîndu-i aprig în piept.

— Aoleu, dar înfruptă-te, nepoate! izbucni, în cele din urmă. Pe cînd trăiai, n-am putut să-ți dau astfel de bunătăți. Mănîncă. Hai, ia și mănîncă! Lumea zice că spiritele nu pun gura pe orez sau tăiței, dar eu, unul, n-aș crede. Dacă nu s-ar înfrupta cu ce le dai, ar mai avea vlagă în ele? Orice se mișcă pe lumea asta sau ailaltă bea și mănîncă, cu toate că, trebuie să recunosc, nu toți îi poftesc la băutură scoasă din dovleac. Iar apa n-are cum să se sfîrșească. Ehei, nepoate drag, oamenii se duc, că asta ne e soarta, dar după fiecare rămîne, acolo, un mușuroi de pămînt. Și uite, într-o zi ca asta, ceilalți merg și-l aranjează frumos... Numai tu n-ai lăsat nimic... Ba și alții se prăpădesc rău, dar măcar se află ce și cum, și-ntr-o zi ca asta ai lor care trăiesc își amintesc de el, îi îngrijesc mormîntul... Lăcașul tău pe unde-o fi? O arde careva bani de hîrtie pentru sufletul tău? Și de-ar fi așa, cum de n-am și eu cît de cît habar? Da' uite că a fost să rămîn pe urma ta eu, cel rău, un bătrîn prăpădit, care-ți ține tovărășie! Hai, înfruptă-te...

Zhang Al Treilea se înduioșase de-a binelea. Lacrimile îi șiroiau pe obraji, prelingîndu-i-se pe lîngă mustață, întrîndu-i în gură. Se apropie de masă, cu ochii pe pahar.

— Bea, nepoate drag! Nu-mi lăsa mie... Hai, fie, o să te-ajut.

Apucă paharul și-l goli dintr-o sorbitură, îl umplu din nou și iarăși îl dădu peste cap. Bău unul după altul patru pahare mari, pînă goli ibricul. Voise doar să-și alunge durerea, însă rezultatul ieșise pe dos. Alcoolul de dovleac îi răscoli burta deprinsă cu asemenea băutură și, cu ea, întreaga-i ființă, astfel că în loc să uite sau măcar

să-și înmoaie durerea, se trezi că se aruncă peste masă, plîngînd în hohote.

— Nepoate al meu, nepoate bun! strigă, printre sughițuri. Cum de te-ai prăpădit, ia spune-mi? Eu, Zhang Al Treilea, trăiesc și oameni buni ca tine au plecat pentru totdeauna. Fir-ar să fie de viață scîrboasă și de moarte nemernică ce-i ia doar pe ăi mai buni! Numai ei zac în pămînt, fie vîrstnici sau cruzi, bărbați sau femei, se duc unul după altul! Ai face un munte din ei! Poate să fie revoluție, răscoală, poți să învingi da'-nainte de toate rămîne numai un mușuroi de pămînt sub cer. Toți ajung spirite și duhuri... Ce să zic de unu' ca mine, Zhang Al Treilea. Băieții mi s-au dus, și cel mare și cel mic, ori că rău ori că bun, gata, am rămas cu fetele... Mama ta de viață, mi se frînge inima! Hai, băutură de dovleac, arde-mă, să nu mai știu de mine... De-am apucat să trăiesc ca să pățesc nenorociri ca astea, ce mama ei de revoluție să mai fac...

Una dintre fete intră în casă și se sperie, văzîndu-l. Se repezi la el, îl zgudui, trăgîndu-l de braț și strigîndu-i:

— Tată, tată! Ce-i cu tine? Ce faci aici? De ce plîngi?

— Copilă proastă! o certă el, fără să contenească din plîns și ținînd ochii închiși. De nu-l bocesc eu, cine s-o facă? Lasă-mă, Piersico...

— Eu sînt Crizantema, tată...

— Crizantema? Ce mai întrebi? Fratele tău cel mare a pierit fără urmă...

— El? Crizantema slăbi strînsoarea. Tată, dar nu l-ați lăsat voi să moară, tu și cu mama? Nici n-ați vrut s-auziți să-l îngroape în capul satului și nici să mai știți de el cînd l-au dus în munți, printre stînci. Acum îl mai și plîngi... Aiurit mai ești, tăticule. Băutura asta te-a scos din minți...

Zhang Al Treilea își reveni brusc. Se ridică de peste masa pe care căzuse și se șterse la ochi. Crizantema merse și se așeză pe pat. Veni și el acolo, se trase la un capăt, își umplu pipa și ceru:

— Dă-i tatei un foc.

Crizantema întoarse dinadins capul spre fereastră. Fața-i slabă, prelungă, cu pielea netedă, rozalie, plăcută, cu buzele cărnoase, pe care acum ea și le ținea strînse ferm, și cu gropițele adînci din obraji era pe de-a-ntregul cuceritoare.

— Of! suspină bătrînul, văzînd că nu e băgat în seamă. Un tată aiurit n-ar fi nimic. Dar cînd el e cu un picior în groapă și unul afară și nu i-au rămas pe lîngă el decît niște copile zăpăcite...

— Vorbești ca să te afli în treabă. Numai cine se înfrinează urcă și la ceruri! zise ea îmbunată, dar prefăcîndu-se a se ține mîndră.

— Of și-aoleu! Păcat că te avea la inimă! Cînd era printre noi, te-nvăța să scrii și să citești, iar tu, copilă rea...

— Tată, despre cine vorbești? De cine? Crizantema se răsuci spre el, fixîndu-l cu privirea.

— De cine, dacă nu de el? Zhang Al Treilea lăcrimă. Aur Scump, netotul ăla, nu merită să fie socotit fratele tău. Eu ziceam de adevăratul tău frate cel mare...

— Ah! Tată, ia zi-mi, e cumva fratele Liqi? întrebă ea, venind lîngă el.

Zhang Al Treilea suspină, trăgînd din luleaua neaprinsă. Crizantema se tulbură dintr-o dată și izbucni în plîns. Se duse spre masa cu ofrande, se opri în fața ei și strigă, printre lacrimi:

— Cine ți-a dat vestea asta, tată? și fără să aștepte răspunsul se puse de-a binelea pe bocit.

— Mai ai și nas să-ntrebi? răbufni el. Nu mi-ai zis chiar tu?

— Eu? se sperie ea și se răsuci spre el.

— Dacă zic vorba aia, că nici măcar nu știi pe ce lume ești, te superi, așa-i? De Anul Nou, cînd te-ai înapoiat de la Yantai, nu ne-ai spus tu, plîngînd de mi se rupea inima, de mila tă, că Liqi, Gao Yushan și ceilalți au fost luați și tîriți la Jinan? Ei, bine, ce era greu să-mi dau și eu seama că s-au sfîrșit? Gata, nu mai sînt!

— Asta...

— Nu ți-a trecut prin cap, nu-i așa ? Atunci ia ascultă la mine, cuminte : cînd ticăloșii pun mîna pe cineva, și-l bagă la zdup aici în sat, îl iau la palme. De-l trimit la sediul comunei, îi fac pielea numai vergi. La district îl lasă pe bietul om fără mîini și fără picioare. Cîți dintre cei închiși la județ mai scapă de-acolo cu viață ? Soră-ta a doua a scăpat acum cîțiva ani prin grija Splendidei și tot ne-a venit acasă cît pe ce să-și dea duhul. Ei, ia gîndește-te, dacă Liqi a fost dus în capitala provinciei, el, care e șef, a ieșit viu din mîinile ălora ? Vorbește !

Crizantema își stăpîni lacrimile. Se trase spre cuptor și, fără un cuvînt, se uită țintă cu ochii umezi la masa cu ofrande.

Chibzuise destul la cele spuse de tatăl său. Iarna trecută, după ce Liqi, Gao Yushan și ceilalți fuseseră arestați, Cui Aroma, ea și Gao Yushui rămăseseră în Yantai, încercînd să afle cîte ceva despre soarta lor și să comunice celor care véneau pentru dispoziții, care era situația. Cheltuiseră bani, îi mituiseră pe unii și ajunseseră să știe că ai lor fuseseră duși în secret la Jinan, în capitala provinciei. Mai apoi, din pricina mașinii de imprimat, Yushui fusese și el prins. Cei cîțiva, rămași în libertate, lipsiți de instrucțiuni, erau cu totul dezorientați și atunci ca, ca și ceilalți, plecase acasă. Și cu toate că știa bine că, o dată căzuți în mîinile dușmanului, revoluționarii nu aveau nici un fel de sorți de scăpare și doar întîmplător se nimerea printre ei și cîte unul mai norocos, atîta vreme cît încă nu-i parvenise vestea morții arestaților, nu renunțase la speranța de a-i mai vedea vii...

— Vezi, m-am gîndit la ce vouă nici nu v-a dat prin cap, se făloși Zhang, trăgînd ca și mai înainte din pipa neaprinsă. Numai că n-am vrut să vă spun, ca să nu vă fie greu. De-ai ști cît m-am chinuit eu zilele astea și cît am tot stat de vorbă noaptea cu fratele tău cel mare. De adormeam, se făcea că el venea la mine și mă trezea cu glasul lui bine știut... Asta e prima Sărbătoare a Luminii Pure de cînd el s-a dus...

Crizantema se repezi la vatră, aprinse un beţigaş din tulpină de cînepă şi i-l întinse tatălui său. Zhang Al Treilea îl luă şi-l puse în capul lulelei.

— Tată, mămica unde e? Dar copiii lui Niu? Nu i-am văzut.

— S-a dus cu ei pe munte, la mormîntul lui Fărîmiţă. Soră-ta cea mare, Frumoasa, s-a înapoiat de ieri acasă la ea. Crizantemă, cum e la Weihai? Mai bine ca-n Yantai? Treaba merge?

Crizantema se duse în prag, privi afară şi cînd se întoarse se ghemui la pieptul tatălui. Din trei fete cîte avea, numai ea era atît de drăgăstoasă cu el.

— Tăticule bun, îi şopti ea la ureche, treaba merge. Comitetul s-a mutat în Weihai, avem acolo cîţiva activişti de ispravă. În cîteva zile, vor trimite oameni să ia legătura cu Yu Zhenhai, ca să adune din nou partizanii la un loc.

— Aha, or să se bată!

— Nu ştiu prea bine. Poate. Eu am fost şi-am căutat-o pe Piersica, să transmită partizanilor să se strîngă aici la noi în sat.

— Cînd?

— Într-o zi.

Zhang renunţă să mai fumeze, vărsă tutunul ars şi băgă pipa în sîn.

— Păi, e cazul să ne pregătim. Crizantema, pot să fac şi eu ceva?

— Tată scump, te-am auzit ce-ai spus mai înainte, că nu-ţi mai stă gîndul la revoluţie. Toţi ajungem pămînt, spirite, duhuri... îl dojeni ea, zîmbind.

— Şi ce? Chiar şi-aşa, tot noi sîntem ăia mulţi. Pe urmă o să ne războim şi acolo, sub pămînt, cu duhurile ălora ticăloşi. Numai să aibă cine ne conduce, şi facem tot ce trebuie!

„După cum s-a supărat Aroma, cred că indicaţiile lui Huang Bai sînt adevărate", se gîndi Yu Zhenhai. Drumul pe povîrniş în jos era greu de făcut. Călcă într-o groapă, se răsuci şi sări să se prindă de trunchiul unui pin de pe

margine. Se agăță de el, izbutind să rămînă în picioare. Își duse mîna stîngă la spate, strîngînd din dinți.

— Ce ai, frate Zhenhai ? întrebă Cincizeci, susținîndu-l din spate. Șalele tale...

— Nu-i nimic. Am călcat strîmb...

— Ne odihnim puțin ? E încă devreme.

Yu Zhenhai nu răspunse, dar nici nu se așeză. Rămase în picioare, îmbrățișînd lacom cu privirea munții negri.

Se aflau în ultima decadă a lunii a doua după calendarul lunar. Nu era lună, și stelele abia licăreau pe cer, astfel că vîrfurile munților mai degrabă se ghiceau decît se zăreau.

Anul trecut, la începutul iernii, Feng Prostălăul îl smulsese pe Yu Zhenhai din ghearele morții, cu ajutorul unei ierbi, veghindu-l în coliba sa de pe munte. Mai apoi Piersica, strîngînd din dinți, îl îngrijise după sfaturile pe care i le dăduse doctorul Feng. Umblase la răni cu bețișoare de lemn, îndepărtînd puroiul amestecat cu sînge și scotocind de zor pînă ce dăduse peste ceva tare, ca două bobițe de alună. Le scosese și acelea se dovediseră într-adevăr a fi două gloanțe mici. După ce îl scăpase de ele, se îngrijise să-i oblojească zilnic, cu ierburi de leac, rănile, și acestea porniră să se vindece văzînd cu ochii ; cînd Zhenhai fu în stare să se miște, îl mutară în casa unui tovarăș de nădejde. În satul acela se afla un sanitar, pe deasupra și om bun, care își făcea drum noapte de noapte la el, să-l vadă și să-l pansеze. La sfîrșitul anului, rănile lui Zhenhai se închiseseră și prinseseră să se cicatrizeze, dar el fusese chemat, vindecat-nevindecat, rău-bine, cum ar fi fost, printre partizani.

De cîteva luni, de la căderea celor din Yantai, partizanii se împărțiseră pe trei grupe de cîte opt-nouă oameni. Baotian era șeful. O grupă acționa de-a lungul țărmului mării, una pe Rîul Scroafei și cealaltă în Masivul Kunyu. Se preocupau în principal de cîștigarea unui număr cît mai mare de oameni de partea lor, străduindu-se să-i facă pe aceștia să înțeleagă situația ; în felul acesta sporeau rîndurile comuniștilor și propria lor forță. Punctele de legătură erau acum mai puține, dar mai si-

gure. Vigilența crescuse pe măsură ce căpătaseră experiență. Uneltirile vrăjmașilor, una după alta, erau zădărnicite de oamenii lor. Numai că, negăsindu-i pe partizani, soldații se răzbunau pe săteni... În județele Wendeng și Múping, trei case care ascunseseră partizani fuseseră distruse și cinci oameni care le locuiau își aflaseră moartea...

De cîteva zile, Huang Bai, omul de legătură al Comitetului special, însărcinat cu chestiuni politice, apăruse la coliba lui Ding. El îi înștiințase că cei care scăpaseră de la dezastrul din Yantai se mutaseră în Weihai. Fusese trimis să-l întîlnească pe Yu Zhenhai și să-i transmită instrucțiuni. Zhenhai se bucurase mult. Aflase însă că partizanii urmau să-și stopeze acțiunile. Jiang Jieshi fusese obligat, în urma incidentului de la Xian *, să înceteze războiul intern și să promoveze cooperarea în lupta împotriva agresorului japonez. Comitetul Central al Partidului Comunist Chinez propusese un front comun cu Partidul Național-ist. Acum Comitetul special din peninsula Jiaodong căuta să intre în legătură cu forurile superioare locale ale Partidului Național-ist. Această mare schimbare a situației politice îl dezumflase pe Zhenhai.

— Reacționarii n-au reușit să pună mîna pe noi, sărise cu gura Cincizeci, și tu zici că vrei să intri în legătură cu ei. Nu ne vîrîm singuri capetele sub secure?

— Asta vorbește ca să nu adoarmă! răbufnise și Kong Juren, trîntindu-și de pămînt căciula ruptă, ponosită. Jiang ăla se unește el cu noi? Revoluția se bizuie pe arma din mînă. Ce să discutăm cu ei?

— Voi de-ai cui sînteți? izbucnise Huang Bai. Sînteți împotriva partidului! Hoinăriți doar de colo-colo, ați nimicit și voi cîțiva reacționari, în schimb ați dus pe-atîția dintre ai noștri la pieire, așa că nici nu-i de mirare că unii vă zic bandiți, banda ălora de pe Kunyu...

— Pleosc!

Cincizeci îi trăsese omului o palmă. Degetele lui butucănoase îi lăsaseră urme serioase pe obraz.

---

* La 12 decembrie 1936, doi generali patrioți, dînd expresie voinței naturii, l-au arestat pe Jian Jieshi, obligîndu-l să accepte frontul comun.

— Răsculați-vă ! strigă Huang Bai, trăgîndu-se spre perete. Împotriviți-vă ! Yu Zhenhai, tu ai sau nu grijă de ei... ? !

— Te duci și le spui șefilor tăi că nu înțelegem această indicație, rostise Zhenhai.

După ce Huang Bai plecase, pentru prima oară ajungînd să se îndoiască și el în privința unei instrucțiuni venite de sus, Yu Zhenhai le trimisese pe Aroma și pe Crizantema la Weihai.

Raportul lui Huang Bai nu putea decît să toarne gaz peste foc. Îndată ce ajunseseră în Weihai, Aroma alergase la sediu, unde fusese aspru mustruluită de cineva din conducere. Se aprecia că partizanii lui Yu Zhenhai erau mai degrabă o bandă răzleață, fiindcă se opuseseră deschis politicii partidului, nu ascultaseră ordinele superiorilor, iar eventualele lor acțiuni puteau aduce chiar prejudicii luptei. Noul ordin fusese acesta : toți partizanii să se întrunească în Floarea de Piersic, unde urma să le vorbească cineva din conducere. După aceea, avea să li se confiște armele și să se stabilească care încotro urma să se ducă.

Cui Aroma nici măcar nu putuse deschide gura, pentru că Huang Bai o condusese afară pe poartă aproape cu forța. Pe drum, ea nu-i suflase nimic Crizantemei, și mai apoi nici chiar lui Zhenhai, despre mustrările și amenințările conducerii, ținîndu-le cu o undă de durere și ciudă în inima sa : după ea, nu s-ar fi căzut ca cei de sus să se arate mînioși ; le-ar fi stat mai bine să-i lămurească și ei, acolo, pe loc, lucrurile, că doar de aceea și venise.

Yu Zhenhai simțise că asprimea șefilor față de grupul lor nu era a bună, dar oricum n-ar fi putut nici măcar presupune că ordinul primit avea să fie cu urmări atît de grave pentru el și pentru cei douăzeci și șapte de partizani ai săi. Și nu numai el, care abia se pusese pe picioare după atita boală și zăcut, dar nici măcar unul dintre oamenii lui nu se gîndise că întrunirea lor secretă în Floarea de Piersic se putea asocia cu desființarea grupului. În cătunul acesta de munte nu descoperiseră niciciînd între ei sau între locuitori un singur trădător. Evenimentele petrecute cu răniții la Templul Porumbeilor de pe Casa-de

Piatră nu fuseseră puse în legătură cu acțiunea de trădare a cuiva din sat. Iar de atunci trecuse încă un an, timp în care partizanii nu se mai iviseră prin sat, iar dacă trecuse totuși cîte unul pe acolo, o făcuse în cel mai mare secret. Ordinul era ordin și trebuia executat. Se grăbiseră să coboare în sat în plină noapte și, fără să se-mprăștie pe la casele oamenilor, se adunaseră cu toții în templul bine ascuns printre livezile cu pomi fructiferi, de la capătul de răsărit al satului, urmînd ca peste zi să rămînă tot acolo, chiar dacă ar fi fost luați drept spirite sau demoni ! Apoi, în afara cîtorva comuniști din cătun și a două familii — a Piersicăi și a lui Cincizeci —, care răspundeau de aprovizionarea lor cu apă și cu alimente, ceilalți țărani nu știau nimic despre întrunire. Oare nu avea să li se-ntîmple cine știe ce, dacă stăteau să aștepte în templu patru-cinci zile ?

Din nefericire, nu în a cincea zi și nici măcar în a treia, ci chiar a doua zi seara se petrecuse ceva neplăcut. Și cel care le adusese năpasta pe cap fusese Kong Juren.

Partizanii se înghesuiseră în cele trei încăperi ale templului, odihnindu-se noaptea în maldăre de fin. Iarna era pe sfîrșite și, strînși unul în altul, dormeau destul de bine. Încă nu aflaseră de ce fuseseră chemați, dar presupuneau că ori aveau să pornească atacul de aici, ori cumva să primească instrucțiuni pentru extinderea propagandei... Ca să nu fie văzuți de săteni, nu puseseră santinele, ci aranjaseră în așa fel, încît țăranii-comuniști care știau de ei să dea pe acolo ca din întîmplare.

În seara aceea pe la ora cinci, după ce Zhang Al Treilea iscodise și se asigurase că nu era nimeni pe drum, cele trei fete ale sale se strecurară în grabă spre templu : Piersica și Crizantema cu cîte o căldare cu apă, iar Frumoasa cu două coșuri cu bucate — dovleci uscați, turtă și ridîchi uscate.

Găleata de lemn, plină-ochi cu apă, a Crizantemei, era cu mult mai grea decît sarcina Frumoasei, dar ea era parcă de oțel, așa mergea de drept și de firesc. Frumoasa însă se clătina ca o salcie bătută de vînt, gata să pice jos în orice clipă. Strîngea din dinți și continua să se țină îndeaproape, în urma surorilor sale mai mici.

Templul era luminat de o lampă mare, peste ferestre fiind trase obloanele, astfel că în afară nu răzbătea nici o rază de lumină. Partizanii se apucaseră să mănînce, numai Kong Juren cu ochii pe Frumoasa pusese jos bolul cu mîncare.

Nu se văzuseră de mai bine un an și lui îi era drag s-o privească. Așezată lîngă lumină, Frumoasa turna apă sau le-ntindea oamenilor bucate, fără să-i dea bărbatului vreo atenție. Și chiar de i-ar fi fost dor de omul său, în fața lumii nu ar fi mers să stea lîngă el. Apoi, cum îi venise și lui rîndul, îi duse niște apă, dar fără vreun gest anume pentru el, ba chiar nici nu ridicase ochii să-i arunce măcar o privire. De la o vreme, de cînd se angajase în acțiune, viața nu i se mai părea pustie. Fie că muncea în atelierul de broderii, ori că broda acasă, nu mai era aceea de altădată, căpătase dintr-o dată o putere care o susținea. Tușea mai puțin, se mai întremase, pusese ceva carne pe ea și prinsese puțină culoare. Înainte vreme, ori de cîte ori venea acasă din Tîrgul Familiei Kong, se oprea de vreo trei ori, să-și tragă sufletul, pe cînd de data aceasta, sosind în Floarea de Piersic, deși cărase niște lucruri, nu se odihnise decît o singură dată, lîngă Templul Dragonului. Acum, că purtase pe cobiliță cele două coșuri, se îmbujorase bine la chip și arăta tînără, fragedă, cu adevărat frumoasă.

Kong Juren bău doar apă, fără să fi pus gura pe mîncare, cu ochii tot la nevastă, care încheind treburile ieșise după tatăl său și după cele două surori și nici că-l luase în seamă.

— Oh ! murmură el și se ghemui pe fin.

Dar cum putea să doarmă ? Se obișnuise cu o astfel de viață, greul nu de la fin venea, se oploșise el și prin locuri mai rele, dar acum, imediat ce închise ochii, chipul minunat, blînd și plăcut al soției îi apăruse în față, chinuindu-l. Se ridică în capul oaselor. Avea poftă de-o țigară. Căută țigările, dar le terminase. Își trecu privirea peste tovarășii de luptă care se cufundaseră în somnul cel dulce, se ridică din locul său cu grijă și ieși afară.

În fața porții, doi oameni discutau cu glas scăzut, așezați direct pe pămînt. Erau Zhenhai și Boatian. Noaptea

dinainte și-o petrecuseră la fel, abia peste zi apucaseră să se odihnească puțin. Kong Juren le spuse că n-avea somn și că voia să rămînă el în locul lor, urmînd să-și facă somnul a doua zi. Dar la puțină vreme după ce ei intrară în templu, o apucă tiptil spre casa lui Zhang Al Treilea.

Ulițele satului erau liniștite și întunecate. La munte, ciinii nu latră din te miri ce.

La un moment dat, Kong Juren se opri, chibzui puțin și o coti spre miazăzi. Cînd ajunse în fața unor porți lăcuite în negru, bătu încet.

Cum dădu cu ochii de el, Kong Geruială nu-și mai încăpu în piele de bucurie de parcă i-ar fi picat din cer o comoară de mare preț. Îl luă de braț, să fie sigură că nu-l scapă, și trase de el să-l bage în casă. El însă refuză să intre.

— Mătușico, stăm mai bine aici în curte, am venit să ne socotim.

— Vai de mine! Ce mai e și asta pe capul meu? răspunse femeia, pregătită să fie luată la întrebări.

— Bine, nu mai zic nimic. Dar ajută-mă. Du-te și cheam-o pe Frumoasa. Spui că ai nevoie de ea pentru o cusătură grabnică și rămîn cu ea aici în casă la tine.

Geruială își roti ochii spre el, curioasă și bănuitoare.

— Dar ce cauți aici? Nu puteai să mergi de-a dreptul la ea? Doar te au de bine!

— Nu pot să mă duc... chestie de vigilență. Hai, pleacă, o zori el.

— Bine, dar cine nu te lasă? Mai e cineva cu tine?

— Nu...

— Tu de unde vii?

— Dintr-un loc.

— Și-ncotro o apuci? Stai aci peste noapte?

— Nu neapărat.

— Mîine o să mai fii aici?

— ...

Kong Juren căută să deslușească prin întuneric expresia de pe chipul femeii. Oare tușa lui bună să fie omul licențiatului Kong? Speriat, se întoarse și o porni spre uliță.

— Las-o baltă. Am treburi, gata, s-a făcut timpul să plec.

— Vai, stai niţeluş, Juren ! îl opri ea, prinzindu-l de poala hainei. Merg de grabă şi-ţi aduc nevasta. Hai, intră în casă şi bea ceva. Dulapul mi-e plin cu bunătăţi. Cum o să pleci în felul ăsta...

Kong Juren simţi că ea n-avea deloc gînduri bune, curate şi brusc îşi smulse haina şi o rupse la fugă, pierzindu-se în întunericul greu. Îi era cît se poate de limpede că trebuia să fie cît mai precaut. Şi deşi se asigurase că nu e urmărit, pentru orice eventualitate nu se înapoie direct la templu. O luă mai întîi spre apus, ajungînd pînă la Rîul Pietrei, unde zăbovi o vreme. Cum totul i se părea în ordine, făcu calea întoarsă şi intră tiptil în templu.

În dosul porţii, stătu şi trase cu urechea, dar nu se simţea nici o mişcare. Cînd se lumină de ziuă, le propuse cît se poate de ferm lui Zhenhai şi Baotian ca mătuşa lui să fie supravegheată din scurt. Mai mult, dacă femeia ar fi intenţionat cumva să plece din sat, trebuia să se facă tot posibilul spre a fi împiedicată. Ei fură impresionaţi de vigilenţa lui şi hotărîră ca Frumoasa să fie aceea care să stea cu ochii pe Geruială.

Abia atunci Kong Juren, împăcat, puse capul jos şi adormi.

De unde să ştie că nici în felul acesta necazul nu mai putea fi evitat !

Abia fugise Kong Juren din curtea lui Geruială şi mătuşă-sa doar apucase să încuie poarta, că, din casă, un bărbat se şi repezise spre ea şi îi şoptise ceva la ureche. Ea o descuiase din nou şi bărbatul se strecurase pe lîngă ziduri, ca un cîine hămesit, şi se făcuse nevăzut.

Acesta era aranjamentul lui Kong Qingru. El ascunsese un agent în casa lui Geruială, pentru a urmări mişcarea partizanilor. Omul fusese pregătit în Jinan şi adusese cu el doi porumbei voiajori. Cît stătuse în Floarea de Piersic, se ţinuse cu Geruială. Omul vagabondase de cînd se ştia şi acum găsise o femeie, adevărat, mai mare decît el cu vreo cincispreze ani, dar care să-l îngrijească aşa cum se cuvine. Ea îl ţinea pe mîncare şi băutură şi

el o iubea, fiind parcă făcuți unul pentru celălalt. Ziua, ca iscodea ce se întîmpla prin sat, prînzîndu-se la taciale cu oamenii, iar noaptea el se cățăra pe zid și veghea de acolo, atent la orice mișcare.

Luni de zile porumbeii făcuseră drumul pînă în Tîrgul Familiei Kong, fără să poarte cu ei vreo știre deosebită. Și cum nu erau vești prețioase, nici porumbeii nu aduceau certificarea recompensei bănești. Iată însă că într-o seară, îndelungată așteptare se dovedise rodnică...

Agentul se ținuse pe urmele lui Kong Juren, ajungînd în cele din urmă și la templu și, cum nu-i fusese greu să-și dea seama că partizanii se mutaseră acolo, alergase într-un suflet acasă și scrisese un bilet cifrat. În zori, după ce dăduse drumul porumbelului, Geruială îl îmbrățișase pătimașă și-i spusese bucuroasă, sărutîndu-i barba deasă :

— Ce grozav ! Și ce noroc pe noi, tată scump ! La prînz, soldații or să fie aici... Nu-mi pasă de aur sau de argint, și n-o să-i cer ticălosului de licențiat decît să mi te dea mie...

Așa se petrecuseră lucrurile.

Soldații au venit repede, cam după prînz, călări pe cai și pe biciclete, peste o sută de oameni. Au intrat în cătun, umplînd ulițele și-au apucat-o din toate părțile spre templu, încercuindu-l.

Pînă spre seară încă vreo două sute de soldați și polițiști din Múping și Wendeng li s-au adăugat celor dintîi. Prin copacii din jurul templului fuseseră agățate lampioane, iar pe unde era loc viran acestea fuseseră prinse de pari înfipți în pămînt. Vreo treizeci și ceva de lampioane luminau ca ziua și nici o pisică n-ar fi putut să iasă din templu fără să fie văzută.

Singurul lucru care le rămăsese partizanilor era să dea piept cu dușmanul. De cîteva luni nu mai luptaseră și aveau destulă muniție, iar templul satului cît era el de dărăpănat, era totuși înconjurat cu zid gros, din rocă dură, zdravănă, rezistentă și numai cu poarta le-ar fi fost ceva mai greu. Clădirea avea acoperiș de olane, fiind singura de acest fel în întreg cătunul de munte și prin

urmare nu i se putea da foc de la depărtare. La adăpostul zidului, partizanii respinseseră cîteva atacuri. Terenul din jurul templului era mai ridicat, ei erau trăgători buni și de fiecare dată agresorii pierduseră oameni. Singura dificultate consta în faptul că ei dispuneau numai de puști cu bătaie scurtă.

A doua zi, șefii militari din județele Wendeng și Mûping sosiră cu patru mitraliere. Kong Qingru apăruse și el într-o lectică, iar pe spinările a zece măgari adusese șuncă, carne de porc și alte alimente. Cîte un pachet de țigări străine „Tunul roșu" revenea la doi soldați, iar de la nivel de comandant de grupă în sus se beneficia și de alcool. După ce analizară situația, hotărîră astfel : nu mai era nevoie să încerce să ia cu asalt templul, ci să caute să-i țină bine și cît mai mult încercuiți pe partizani, fiindcă, fără apă și mîncare, secătuiți, ei aveau în mod sigur să le cadă în mîini. În felul acesta, nu numai că îl prindeau pe Yu Zhenhai, căpetenia cea periculoasă, dar din gura atîtor inși cîți erau acolo nu puteau să nu smulgă o mulțime de informații despre organizația de partid.

Licențiatul Kong se simțea mai fericit decît niciodată. Chinul lui de ani întregi se vădea de data aceasta pe deplin răsplătit. Cu privirea ațintită la curtea pustie a templului, le vorbi soldaților :

— Frații, e greu. În munții ăștia golași nu se află o gospodărie ca lumea. Stați numai să-l prindem pe pietrarul Yu și sînteți cu toți invitații mei, la Pavilionul Iarnă-Primăvară.

— Fiți fără grijă ! îl asigură Liu, comandantul adjunct al trupelor. Pietrarul și ai lui sînt ca peștii intrați în năvodul morții, ca tigrul căzut în groapa-capcană. S-a terminat cu ei.

— Ei și-au dorit-o ! clătina din cap licențiatul. Mîncați bine și beți cumpătat, frații, păstrîndu-vă cu mare grijă, fiindcă fiara e primejdioasă și cînd e legată ! Strigați-le că dacă se predau frumușel, n-o să pățească nimeni nimic, nici chiar pietrarul Yu. Ba îi și plătim bine. Nu e numai gîndul meu, dar așa a poruncit și șeful de județ.

— Strigați ! porunci Kong Xian.

— Hei, voi de acolo! urlă Lăcustă. Ascultați-mă, sărăcanilor ajunși cu gîtul sub secure! Noi ne-nfruptăm din șuncă și din carne de porc aduse de la Pavilionul Iarnă-Primăvară. Voi aveți burțile goale, vă ghiorțăie mațele, nu-i așa? Vă poftim și pe voi la bucatele noastre!

Soldații prinseră să strige, care mai de care.

— Partizani! Ieșiți și nimeni nu trage în voi, ba vă și răsplătim!

— O sută de *yuani* de om!

— Doi *mu* de pămînt fertil.

— Și o bucată de munte pe deasupra!

— Vă găsim neveste...

Patru-cinci gloanțe șuierară. Un soldat aflat mai în față se prăbuși. Intendentul Wan fugi și se trînti lîngă banca pe care ședea licențiatul, la adăpostul unui dîmb. Ascunzîndu-se după un pietroi, Kong Xian slobozi unul după altul toate gloanțele din încărcătorul armei.

— Ascultați! urlă, mînios. Pietrarul Yu e cu voi? Dacă are vlagă în el să răspundă.

— Nu e...

— Este! Zi ce ai de spus! se auzi o voce groasă, puternică.

— Cine ești?

— Yu Zhenhai.

Kong Xian tăcu, se chirci mai tare la pămînt și strigă:

— Bine, eroule. Pietrarule Yu, ascultă-mă bine: ești foarte destoinic în luptă, dar te afli de trei ori încercuit de aproape și încă de trei ori de la distanță. Ești prins fără scăpare, ca-ntr-un cerc de fier. Să zburați n-aveți cum! Fii înțelegător și ieși cuminte cu oamenii tăi cu tot de acolo. Nu vom lua în seamă ce-a fost mai înainte între noi, ba chiar vă și recompensăm cu bani frumoși.

— Adevărat?

— Poate nu te încrezi în spusele tatălui meu, dar aici sînt și soldații de la județ, și aceasta e chiar porunca șefului de județ. Nimic nu e vorbă în vînt. Cei o mie de *yuani* puși pe capul tău îi vei primi chiar tu. Ceilalți oameni ai tăi așișderea...

Răspunsul fu o împușcătură.

Glonțul se izbi de pietroiul în spatele căruia se ascunsese Kong Xian, făcînd să sară în aer multe fărîme de piatră, care-l loviră peste nas pe cel ce se credea la adăpost.

— Foc! Foc! Trageți în ei! Îi omorîm! urlă Kong Xian, turbat.

Gloanțele ricoșau făcînd să țîșnească scîntei pe toată suprafața zidului gros.

Împărțiți în două grupe, cei douăzeci și șapte de partizani făceau față acestor atacuri luptînd și odihnindu-se pe rînd, acolo în templu. Nu mîncaseră de cu o seară mai înainte, iar apa o băuseră deja. Vorbeau cît mai puțin, se mișcau cu zgîrcenie, cruțîndu-și forțele, pentru a putea rezista.

Flămînd și însetat era greu să lupți. Văzînd că soldații erau din ce în ce mai mulți, și că ei, cei din templu, n-aveau nici o șansă să spargă încercuirea, partizanii socotiră că ar face mai bine să iasă pe poartă cît mai aveau vlagă în ei și muniție suficientă ca să se bată pe viață și pe moarte. Dar Yu Zhenhai nu vru să dea ascultare stăruințelor oamenilor săi. El păstra un fir de speranță și căuta să vadă cum s-ar putea agăța de el.

— Zhenhai, ce facem, ne așteptăm aici moartea? nu mai putu răbda nici Baotian.

Zhenhai se uită în curte și nu răspunse. Văzînd cît de greu îi era comandantului să răspundă, Kong Juren găsi o cale:

— Ce părere aveți? Ne facem că ne predăm, ieșim pe poartă și apoi atacăm și fugim.

— Da' ce, ei sînt proști? sări de colo Cincizeci. Dacă nu aruncăm puștile ne lasă să ieșim?

— Le aruncăm, dar de nu ne omoară și avem cîte ceva ascuns, luăm pe urmă de la ei...

Cîțiva partizani se înfuriară.

— Kong Juren! Ce inimă ai? strigă Dasheng. Ți-e frică de moarte, om lipsit de curaj?

— M-am păstrat pentru revoluție, răspunse Juren sarcastic. Tu ai înțeles ce ne vorbea tovarășul Liqi? Mie să-mi fie frică de moarte? Poate altuia, nu mie. La revoltă, atunci...

— Nu vă certați, îi opri Zhenhai. Tovarășul Liqi a spus să avem grijă de noi nu în sensul pe care-l susții tu, ci dîndu-ne să înțelegem că trebuie să ducem revoluția mai departe pînă la capăt, să găsim căile cele mai bune pentru triumful ei. De ce zic ei că nu ne omoară? Ca să ne lase să acționăm? Sau ca să-i vindem pe-ai noștri, să trădăm revoluția?

— Fraților, eu am fost bine intenționat, nu m-am gîndit la ceva rău, se scuză Kong Juren, rușinat.

Yu Zhenhai își concentră privirea, căutînd cu intensitate peste vîrfurile piersicilor din livadă.

Lampioanele din copaci se legănau ușor în bătaia vîntului...

Cumătra A Treia nu-și putea dezlipi ochii de pe coșul cu mîncare, deși era sigur că ea nu-l vedea; respirația i se precipită... Cele trei fiice ale ei țineau cu cîte-o mînă de coș. Și trei guri rostiră într-un glas, neliniștite:

— Ce ai, mămico?

Cumătra A Treia întoarse capul, ferindu-se de lumina și așa slabă a lămpii. Cu fața în întuneric, începu să plîngă...

Din ziua trecută, de cînd partizanii fuseseră încercuiți, sătenii erau cum nu se poate mai necăjiți. Șapte comuniști și mai bine de zece tineri din sat, băieți și fete, se adunaseră acasă la secretarul celulei de partid, Yang Yuqing. Fiecare împușcătură le sporea durerea! Singura forță care luptase ani în șir pentru ei, cei din Floarea de Piersic, și pentru populația din peninsulă urma cît de curînd să fie lichidată.

Ce era de făcut?

Nimeni nu le putea sări în ajutor celor douăzeci și șapte de oameni, iar ei, ca să salveze țara de rele și neajunsuri, muriseră de nouă ori într-o viață de om! Cerule, chiar locuitorii Florii de Piersic aveau să sape cu mîinile lor gropile celor mai scumpi oameni sufletului lor!

Nu se mai știa cine, poate un om simplu ca Zhang Al Treilea, sau vechiul comunist Zhang Fuli, strigase deodată:

— Murim noi pentru ei!

Proiectul de acțiune „viață pentru viață" fusese pus la punct în grabă, satul întreg, ridicat în picioare, se organiza, forfotea, bărbații se înarmau pînă la unul, fiecare cu ce avea la îndemînă : puști de vînătoare, topoare, sape, furci... La miezul nopții, aveau să declanșeze atacul, să-și dea foc propriilor case, pentru a deplasa spre sat atenția soldaților. Dar înainte de orice, bătrînii, femeile și copiii se cădea să fie puși la adăpost, și chiar atunci cînd hotărirea fusese luată, se și apucaseră să-i scoată pe furiș din sat. Pe de altă parte, trebuia să pătrundă cineva în templu, ca să le ducă partizanilor apă și alimente. Înfometați și însetați, cum puteau ei să țină piept unui dușman de atîtea și atîtea ori mai numeros ? Dar cine s-ar fi încumetat s-o facă ? Ajunși în acest impas, Piersica, apărută ca din pămînt, le oferise soluția salvatoare.

Ea se întîlnise la Aroma cu un cadru de conducere și cu Huang Bai, stătuse cu ei pînă mîncaseră de prînz, apoi se odihnise și, după aceea cu Bambus Tînăr în brațe, își condusese oaspeții spre Floarea de Piersic. Ajunși la Vîrful Crizantemelor, aflaseră de la sora ei cea mică ce se întîmplase între timp în sat. Huang Bai și conducătorul acela se arătaseră îngrijorați și speriați.

— Tot lipsa de disciplină i-a stricat bandei ăsteia de pe Kunyu de-a ajuns pînă aici, să cadă și-n cursa dușmanului... izbucnise Huang Bai.

— Să nu ne pripim, îl domolise șeful. Să așteptăm să se lase noaptea și atunci intrăm în sat și căutăm o cale să-i salvăm.

Piersica și Crizantema se împotriviseră ca el, omul din conducere, să meargă în sat. Ceruseră ca Aroma să-l ducă înapoi pe munte. Piersica o lăsase pe Bambus Tînăr în seama Aromei, și o pornise de mînă cu Crizantema spre sat, iute cît le țineau picioarele...

Piersica își asumase ea sarcina de a le duce partizanilor alimentele și apa. Dacă ar fi lăsat această treabă pe mîinile unui bărbat, el ar fi bătut la ochi. Ori una ca ea, în calitate de mamă a fiicei lui Yu Zhenhai, era îndreptățită s-o facă, dincolo de orice bănuială, urmărind, pasămite, să-i sfătuiască pe cei din templu, să pună ar-

mele jos. Era femeie, putea pătrunde mai ușor decît oricare acolo, doar nu fugea, și polițiștii ar fi fost astfel înșelați.

Yang Yuqing căzuse pe gînduri. Toți se uitaseră la ea, neștiind cum era mai bine.

— Dacă intri acolo, pericolul e mare, spusese Zhang.

— Nu vorbeați de viață pentru viață ?

— Ai suferit destul, Piersico...

— Nu numai eu. Vorbește, unchiule Yuqing ! implorase Piersica.

— Așa facem ! rostise ferm Yang Yuqing, ridicîndu-se în picioare. Toată lumea se întoarce acasă și stă gata-pregătită.

Vestea plecării Piersicii la partizani o cutremurase pe Cumătra A Treia. Frumoasa și Crizantema o ajutaseră pe sora lor să salte coșul mare, plin cu mîncare. Trei mîini a trei surori pe toarta coșului de sub ochii ei ficși, aproape că-i opriseră în loc inima de mamă !

Văzînd că maică-sa, absentă, nu reacționa în nici un fel, nu făcea un singur gest, Frumoasa i se adresă Piersicii :

— Surioară, lasă-mă pe mine, fii ascultătoare. Tu o ai pe Bambus Tînăr, pe cînd eu...

— Ba eu mă duc, tu să asculți de mine, soră mai mare. Sînt mai puternică la trup decît tine și mai sînt și trecută prin multe. Bambus Tînăr o are pe mama, n-ai grijă, nu pățește nimic.

— Eu sînt cea mai nimerită, surioarelor, nu voi, sări Crizantema, cuprinzîndu-le într-o privire pe amîndouă. N-am pe nimeni și de-ar fi să mor, mă plîngeți un pic și gata. La trup sînt zdravănă, voinică, nu se pierde una ca mine. De nu merg eu, cum aș putea să mai dau ochii cu fratele Liqi și cu partizanii ?

Cumătra A Treia întoarse capul.

— Mamă ! rostiră într-un glas trei guri și fetele, cu chipuri rugătoare, se uitară la ea.

Dar femeia nu scoase o vorbă. Se răsuci pe loc, luă caucul tăiat dintr-un tilv și săltă capacul oalei cu apă, de pe vatră ; camera fu năpădită de aburi. Fetele își înconjurară mama. Cumătra A Treia se apucă să toarne apă fiartă în găleata de tablă, nici încet, nici repede,

cauc după cauc, ca într-un fel de ritual. Fața i se pierdu în aburii albi care o împresurară și fetele nu-i mai putură zări chipul. Auzeau numai șiroitul apei vărsate în găleată, cu sunet, moale, plăcut.

Piersica făcu un pas spre ea și-i prinse mîna luîndu-i caucul.

— Mămico! șopti, cu inima frîntă. Înțeleg ce simți. Te rog, spune ceva! Găleata s-a umplut, ajunge, mămico!

Mîna Cumetrei A Treia era rece.

— Eu n-am nici o vină, să știi, continuă Piersica, dar n-am altă cale. Pasul ăsta trebuie făcut...

Crizantema o apucă și ea pe maică-sa de umăr, mîngîindu-i cu o mînă părul.

— Mămico, mămica mea! rosti, duios. De obicei făceai ba una, ba alta și te descurcai în toate. Acum ce ai... Te rog să vorbești, mămica mea!

— Vorbește, mămico! îi ținură celelalte două fete isonul.

Cumătra A Treia se așeză pe cuptor, măsurîndu-le cu privirea.

— Mă duc eu, sînt cea mai nimerită, urmă fata cea mare.

— Ba eu sînt cea mai potrivită, mamă! spuse a doua.

— Ba eu sînt mai cu cădere decît toate, mămico a mea, nu se lăsă a treia.

Cele trei fete se uitau la ea încordate, stăpînite de unul și același gînd: „Mămico, hotărăște tu cine dintre noi trei să se ducă!"

Cumătra A Treia clătină ușor, dar ferm din cap.

Fetele stăteau cu ochii pe ea, neștiind ce să înțeleagă. Cumătra A Treia prinse mîna Crizantemei și le spuse cu glas tremurat:

— Fetele mele! Am dat naștere la cinci copii. Fratele vostru cel mare, Aur Scump, a apucat-o după capul său pe un drum rău, care l-a dus la pierzanie. Fărîmiță, frățiorul cel mic... Nu e clipă în care tatăl vostru să nu se gîndească la el și să-l plîngă oriunde, pe cîmp, pe munte... vîntul bate și-i tot usucă lacrimi și lacrimi... Mama știe bine, i-a mai rămas doar un strop de viață în trupul ăsta suferind și puțin... În casa lui Zhang n-o să

se mai nască nimeni. Și ajuns aici, tatăl vostru n-are nici el la ce mai trăi, e c-un picior în groapă. Și-a pierdut orice vlagă din trup și abia de-și tîrîie zilele după el. Acum doar voi mi-ați mai rămas și drumul ăsta la partizanii prinși ca într-un clește e aproape fără nici o cale de întoarcere.

— Mamă, dacă mă duc eu, mai rămîn două surori mai mici cu tine!

— Merg eu, mămico, și-ți rămîn tot două fete!

— Ba plec eu, mămica mea bună, și îți las surorile cele mari!

Cumătra A Treia se ridică, energică.

— Eu zic să nu plece una...

— Mămico! se repeziră cu toatele.

Cumătra A Treia nu le luă în seamă, ci le mîngîie pe rînd, apoi vorbi cît se poate de răspicat:

— Frumoaso, Piersico și Crizantemo, mergeți toate trei, împreună!

În aceeași clipă, cele trei surori îngenunchează în fața mamei:

— Fetele mele dragi, urmă ea și mai ferm, sînteți tustrele comuniste. Iar mama voastră nu e deloc nătîngă! Oricare dintre voi s-ar duce, de una singură tot n-ar fi bine pentru ea, că soldații ăia fioroși nu-s oameni s-o scoți la capăt cu ei. Plecați împreună. Mergeți și fie să aveți norocul să scăpați cu viață. Eu rămîn doar cu speranța asta în suflet, gîndiți-vă la mine și nu vă lăsați călcate în picioare, și facă-se să vă întoarceți vii, nevătămate... Fără să aștepte ca ele să-i răspundă, o apucă spre camera centrală, de acolo trecu în aripa apuseană, își luă bocceaua și ieși grăbită pe poartă.

Acolo dădu peste un om, purtînd la brîu o foarfecă mare, iar în brațe cu o sarcină de paie.

— Fugi, mama copilelor mele! Acuș-acuș dau foc la casă...

Era Zhang Al Treilea.

Femeia se opri.

— Te aștept pe cîmp, printre duzi... vorbi ea cu glas scăzut.

— Nu mă aștepta... De nu m-oi ivi pînă-n zori, ia-o pe munte în sus, la locul unde odihnește Fărimiță. Precis că o s-ajung acolo și eu ! spuse el grav.

— De ce gîndești așa ? Poate... rosti ea, abia stăpînindu-se.

— Viață pentru viață ! declară el, apoi adăugă, zorit : Ce zici tu, femeie ? Să-mi dau eu singur foc la casă ? Am încercat de cinci-șase ori și uite că nu pot să-mi ridic brațul... Zi-i fratelui Yuqing că mai bine facem așa : eu să-i pun foc la casă lui, și el s-o aprindă pe-a noastră...

— Ei, ce mare păcat pentr-o casă, acoperită și aia cu stuf. Nepriceputule ! Așa i-ar fi vorbit într-alte împrejurări, însă acum, privindu-i trupul împuținat, adus din spate, își înghiți brusc cuvintele, scotoci în boccea și scoase o sticlă. I-o vîrî în sîn și-i spuse în schimb, cu voce blîndă : Tată, trestie și stuf găsim noi, dacă arde casa veche, ridicăm alta. Omul însă trebuie să se păstreze... Ce spui, mai ai nevoie de ajutor ?

Tăria vorbelor sau cea a băuturii îi insuflară vigoare lui Zhang Al Treilea. Aprinse paiele și-și sălta brațul.

Planul „viață pentru viață" se desfășură bine.

Cei peste trei sute de soldați erau cu ochii ațintiți asupra templului. Dar, în afară de Yu Zhenhai, mai putea fi altcineva în toată peninsula să îndrăznească a li se împotrivi, să cuteze să le prejudicieze securitatea ? Cu atît mai puțin, cine din cătunul acesta de munte cu vreo cincizeci și ceva de case, locuite doar de sărăntoci, le-ar fi putut lor clinti măcar un fir de păr din cap ? Chiar de-ar fi admis că în sat puteau fi ascunse elemente comuniste, tot n-ar fi avut de ce să se teamă. De aceea, conform ideii tactice a lui Kong Qingru, armata din două județe se apucase și săpase în jurul templului cîteva rînduri de șanțuri de apărare, soldații rămînînd pe loc, în așteptare. Noaptea, nu puțini soldați se întindeau răpuși de oboseală, căutînd să profite pe apucate de cîte un pui de somn. Gradații înjurau, trăgeau cîte o rafală de gloanțe spre templu, la care le răspundeau doar ecoul munților și lătratul cîinilor. Tihna obișnuită a locului pierise cu totul.

De data aceasta cerul era și el mohorît. Bezna se lăsase groasă s-o tai cu cuțitul. La adăpostul întunericului și al vacarmului venit dinspre templu, bătrînii, femeile și copiii, împărțiți în patru grupuri, se refugiară în mare grabă prin livezile de piersici, pe care le cunoșteau bine, și prin rîpele din munte. Mai trecuseră printr-o astfel de încercare, că doar nu era prima ! Cînd știe bine un lucru, omul acționează fără greș. Numai Kong Geruiață care luase și ea parte la ultima întrunire a asociației de femei, se ascunsese cu o zi mai înainte în Tîrgul Familiei Kong, știind ea bine de ce...

Bărbații în putere, organizați într-o grupă de luptă, se adunaseră în curtea lui Yang Yuqing aflată în capătul de sud-vest al satului, opus templului.

La miezul nopții, cei șaptezeci și ceva de oameni erau gata să pornească la atac. Dar Zhang Guiyuan, care avea cazan de băutură, se apucă dintr-o dată să strige ca ieșit din minți :

— Care-i ăla de i-a trăsnit prin cap să dați foc caselor, să radeți din temelie satul și să băgați lumea de vie în mormînt ? Frate Al Treilea ! Unde ești ? Unde este Zhang Al Treilea ? Ah, precis că lui i-a trăsnit asta prin cap. El are doi gineri căpetenii de partizani închiși în templu, și-i dă mîna... Dacă vrea să și-i scape, n-are decît, treaba lui, dar de ce-și bagă vecinii în belea ? Cine are necazuri, să tragă, cine nu, să se întoarcă frumușel acasă, să se întindă pe cuptor și să doarmă liniștit.

Se lăsă tăcerea. Oamenii stringeau în mîini armele și tot felul de unelte, căutînd cu ochii plini de mînie spre locul de unde venea glasul. Fiind prea întuneric, nu distingeau trăsăturile celui nemulțumit, dar îl știau prea bine după glas.

— Zhang Guiyuan ăsta ! răbufni cineva. Om fără inimă, nici gînd să fie de-al nostru.

— O lichea, ce tot vrea ?

— Ciine rău, colțos, care nu se dă la lup, ci la om !

— Ce nemernicie...

— Nu m-aș fi gîndit...

Părerile și învinuirile urmară tot așa. Zhang Fuli, șeful satului și comunist știutor de carte, se duse în fața lui Zhang Guiyuan.

— Frate Guiyuan! îi vorbi. Oamenii sînt gata, cu săgeata pusă-n arc, cum s-ar zice, ori cu paloșul în palmă. N-avem timp de discuții. Sigur, gura-i a ta, poți să strigi ce-ți place! Drumurile sînt multe, fiecare apucă încotro vrea. De nu-ți place să fii alături de noi, pleacă, dar nu te apuca să înșeli cu vorbele tale fără temei lumea și să ne faci rău.

— Ba nu, frate Fuli, eu, unul, nu-ți dau dreptate. Tocmai tu, care știi carte, ai pus mîna pe sabie!

— Mă înfrunți? N-ai încredere în mine?

— Gura! Prostule! îi opri cineva. Un bătrîn trecut de optzeci de ani, cu o secure în mînă și la brîu cu un topor, se repezi spre Zhang Guiyuan.

Era bunicul acestuia. Fusese pădurar din tinerețe și lumea îi spunea Domnul Munților, nimeni nemaiamintindu-și adevăratul lui nume. Singura lui plăcere era să asculte și iar să asculte operă de Beijing, și cînd se ținea bîlci la Castelul Apei Sfinte, cum din pricina slujbei nu se putea duce, se trăgea și el cît mai aproape, cu urechea ațintită lacom într-acolo. Cînd bătea vîntul și glasurile cîntăreților se pierdeau aiurea, se cățăra pe o stîncă înaltă, să nu scape nimic, să audă cît mai bine. Iar de se întîmpla ca vîntul să-și schimbe direcția, fugea din stîncă în stîncă pînă găsea locul cel mai prielnic. Era un bărbat mic, uscățiv, dar numai nerv, din cap pînă-n picioare. Și acum, la vîrsta lui înaintată, reușea dintr-o lovitură să doboare un copac.

Domnul Munților se opri în fața lui Zhang Guiyuan.

— Mă prostănac mic, vezi că Fuli te-a luat prea ușor, îl certă el. Crezi că nu te știe lumea că ai de gînd să faci avere turnînd cu vedrele apă în băutură? Toți ai lui Zhang Al Treilea sînt oameni de nădejde și pentru ei sînt chezași munții și apele. Cine gîndești că se încrede în prostiile alea pe care le îndrugi tu? În noaptea asta vrem să-i scăpăm pe-ai noștri. Viața flăcăilor ăștia care luptă pentru noi face cît sute sau mii de vieți de-ale noastre. Cele cincizeci și șapte de familii din cătun, plus

eu, care nu mai mor, fac cu mic cu mare două sute opt suflete. Toți sînt buni și numai tu, sămînță rea, care-ai îndrugat baliverne strigătoare la cer nu înțelegi din tot ce vrem și ne străduim noi că trebuie să rămîi aici? Ia! Ia toporișca asta!

Zhang Guiyuan nu vru să primească toporul. Se întoarse pe loc și o luă printre oameni, ieșind din curte.

— Eu nu mă duc să mor pentru străini!

— Întoarce-te! strigă Domnul Munților. Nepot tont! Te duci la cazanul tău...

— Asta-i singura lui bucurie, zise Yang Yuqing.

— Prostii! La armată se dă ordin! Ce facem noi nu-i lucru de mîntuială, tună Domnul Munților și se repezi și-și înșfăcă de braț nepotul. Pentru partizani, unii din noi o să murim, alții o să sîngerăm, dar n-o să-i lăsăm pe unii ca ei să fie îngropați aici, în Floarea de Piersic. Altfel cum am apărea noi în fața lumii? Am mai avea noi obrazul să ni se spună bază a puterii populare?

— Tu te-ai prostit, bătrîne, îl înfruntă cu brutalitate Zhang Guiyuan, zbătîndu-se să-i scape. Tu știi bine că nu mai ai mult de trăit, pentru tine viața nu mai prețuiește nimic. Eu, însă, am nevoie de viața mea. Lasă-mă! Fugiți, băieți, oameni buni, altfel va fi prea tîrziu...

Bunicul îl împinse cu putere, trîntindu-l la pămînt:

— Ascultă-mă, sămînță de trădător: tată n-ai, mamă n-ai și mă aduci acum în stare să te omor cu mîna mea. Oamenii ăștia îmi sînt martori. Vrei să împrăștii oamenii, făcînd cel mai mare rău revoluției. Află de la mine că pravila obștei nu iartă!

— Bunicule... urlă omul.

Nimeni nu se amestecă. Oamenii priviră cum Domnul Munților ridică securea și, abătînd-o în jos, cu un icnet, ca pe o sabie, despică în două capul lui Zhang Guiyuan...

Zhang Fuli înălță sabia.

— Cine dă înapoi, cade ca Zhang Guiyuan! strigă.

Șaptezeci și ceva de țărani se grăbiră să ridice armele pe care le țineau în mîini...

20

Locul se chema Vîrful Crizantemelor și nu pentru că ar fi avut o mulțime de astfel de flori * ; dimpotrivă, ele erau chiar puține.

De fapt, vîrful era o stîncă uriașă, neagră, răsărind semeață din mijlocul unor vîrfuri mai mărunte, și, doar din loc în loc, printre crăpăturile ei se strecurau triumfătoare spre lumină pîlcuri-pîlcuri de crizanteme înfipte-n rădăcini puternice.

Florile acestea sălbatice o porneau să crească drept în sus, dar din pricina configurației locului ajungeau cu tulpinele întinse orizontal sau atîrnate cu capul în jos, fapt pentru care li se zicea crizantemele povîrnișurilor prăpăstioase. Aceasta era și explicația că toate crizantemele de aici erau mereu vii, proaspete, atrăgătoare, încîntînd vreme îndelungată privirea cu florile lor mici, de forma stelelor, și galbene ca aurul, încît păreau nepieritoare, neatinse nicicînd de ofilire. În anotimpul bogat al „dublului nouă“ **, bruma toamnei le pudra cu argintiul său strălucitor, ca pe niște codane, florile arătîndu-se și mai minunate, iar frunzele, de un verde scăpărător ; mai apoi, la căderea primei zăpezi în Munții Kunyu, ele căpătau o frumusețe matură, ca a femeilor fardate cu gust.

După calendarul lunar, era prin ziua a noua a lunii a noua și crizantemele de pe vîrful care le purta numele se aflau în deplina putere a farmecului lor. Dar înflo-

---

* Crizantema de cultură sau sălbatică este foarte apreciată în întreaga Chină, pentru varietatea și bogăția culorilor sale. Luna a noua este cunoscută ca Luna Crizantemelor și atunci, prin tradiție, se fac plimbări în locuri abundînd în crizanteme, pentru a li se admira frumusețea. În felul acesta crizantema s-a menținut din vechime, pînă astăzi, ca o emblemă a mijlocului toamnei și ca un simbol al jovialității. Crizantema este floarea națională a Chinei, fiind reprezentarea convențională a soarelui care răsare.

** *Chong jiu*, ziua a noua a lunii a noua : din calendarul lunar, sărbătoare populară a toamnei.

rind prin locuri atît de puțin umblate, atinse doar de albinele care veneau în zbor de la sute de *li* depărtare, pentru a le culege nectarul, firește că oamenii nu prea se bucurau de prospețimea și frumusețea lor. De data aceasta, cu totul întîmplător și neobișnuit, își făcuse apariția la poalele stîncii o fată ; se așezase acolo ținînd pe genunchi un paner, pe care îl îmbrățișase cu mîinile amîndouă, și rumenă toată la față, sta cu ochii plecați, ațintiți asupra unui smoc de crizanteme de munte dinaintea ei.

Desigur, Crizantema nu alergase într-un suflet pe acest vîrf de munte prăpăstios doar dintr-un capriciu. Se afla la peste treizeci de *li* de cătunul său, Floarea de Piersic, și dacă nu i s-ar fi dat aici o întîlnire însemnată, oricît de frumoase ar fi fost crizantemele, ea tot nu și-ar fi găsit vreme să vină pentru ele să le admire și să le culeagă. Cu gulerul albastru al bluzei ei mici, roșii, într-o armonie perfectă de culoare în tabloul locului, mai cu seamă cu petele vii, galben-aurii ale delicatelor crizanteme din jur, ea nu-și culese nici măcar una să și-o pună la butonieră. Se spunea că fetele născute de sărbătoarea „dublului nouă" nu erau de nimeni băgate în seamă, iar mamele, văzîndu-le de la bun început tot galbene, le dădeau numele de Crizantema. Numai că în ce o privea pe Crizantema, numele nu-i era cîtuși de puțin pe potriva împrejurărilor care-l justificau în cazul altor fete.

Crizantema primise indicația să se întîlnească pe Vîrful Crizantemelor cu un om de la conducerea organizației. Trebuia să fie aici la ora prînzului. Privi cerul. Soarele se afla încă la răsărit. Se așezase să-și tragă sufletul, după ce străbătuse în fugă atîta amar de cale.

În primăvară, sătenii din Floarea de Piersic reușiseră să-i scape pe partizanii încercuiți în templu, dînd, așa cum se angajaseră, apriga bătălie „viață pentru viață", plătită cu un preț destul de scump fiindcă nu puțini dintre ei muriseră atunci eroic. Fetele lui Zhang Al Treilea își duseseră la bun sfîrșit misiunea, reușind, cu toate primejdiile prin care trecuseră, să rămînă în viață.

În noaptea aceea de pomină, Frumoasa, Piersica şi Crizantema se apropiaseră de templu. Licenţiatul Kong şi ai lui le îngăduiseră să intre pe motivul bine intuit de Piersica, însă o reţinuseră pe Crizantema drept gaj.

De cum apăruseră acolo, un soldat şi pusese ochii pe ele. De fapt, era comunistul Ding Lidong, aflat în conspirativitate, pe numele lui de ilegalist, Zăpadă. La începutul anului, fusese mutat în Wendeng, ca soldat. El nu se îndepărtase un pas de Crizantema, pentru a o apăra de poftele deşănţate ale adjunctului Liu. Kong Xian, plin de el, abia dacă îşi mai încăpea în piele, jubilînd : cînd Yu Zhenhai avea să se predea, îşi zicea, partizanii, inclusiv cele trei surori frumoase, aveau să fie duşi pe sus şi închişi în Tîrgul Familiei Kong şi acolo bărbaţii urmau să fie decapitaţi, iar femeile, o dată căzute în mîna lor, nimic nu-i împiedica să facă orice şi-ar fi dorit cu ele. Dacă partizanii refuzau să se predea, şi păsări dacă ar fi fost, prinşi cum erau în colivie, nu aveau nici o şansă să-şi mai ia ei zborul : rămaşi fără gloanţe, lihniţi, ameţiţi de foame, vlăguiţi şi secătuiţi de tot, îi puteau lua ca din oală, bărbaţi şi femei, pînă la unul.

Crizantema nu avea de unde să-l cunoască pe Ding Lidong şi simţise o ură înverşunată împotriva poliţistului aceluia negricios.

Spre marea stupoare a partizanilor, Frumoasa şi Piersica pătrunseseră în templu...

În acel moment, în sat focul se întinse uriaş, cotropitor. Apoi răsunaseră bubuituri, împuşcături, pîrîituri de mitralieră, dar şi multe strigăte, înfiorînd pînă şi munţii cu zgomotul şi ecourile lor, de parcă o armată de zeci de mii de oameni se aruncase asupra vrăjmaşului aflat la pîndă, lîngă templu.

Ţăranii sosiţi pe ascuns îi luaseră pe agresori prin surprindere, producînd în tabăra lor panică.

Zhenhai ordonase cîtorva trăgători buni să ochească rînd pe rînd, fără greş, cu sînge rece cele treizeci şi ceva de felinare agăţate sus, dincolo de zidul exterior al templului. El însuşi, sigur, stăpîn pe el, izbutise să doboare una după alta şase lampioane aprinse, şase surse de lumină. Rămăsese doar un singur felinar, ca un ochi des-

chis, necruțător, în fața intrării. În felul acesta, singura poartă de ieșire din templu se afla încă sub un focar de lumină.

Văzînd soldățimea din jurul ei agitîndu-se în dezordine, Crizantema se aruncase asupra lui Ding Lidong.

— Fugi! ii strigase acesta.

Fără să-l asculte, fata se agățase cu furie de arma lui. Ding, supărat, o împinsese cît putuse mai blînd, luase arma, o ridicase la ochi și trăsese în felinarul rămas întreg.

Întunericul cel mai negru căzuse dintr-o dată peste împrejurimi. Numai în depărtare focul din cătunul Floarea de Piersic se ridicase pînă la cer.

În haosul de neînchipuit care se iscase, inamicul își concentrase forțele asupra sătenilor. Partizanii, după cum le fusese mai la îndemînă, săriseră pe ferestre, peste ziduri, năvăliseră pe poartă și se făcuseră nevăzuți în munții cufundați în beznă...

Cînd primul soldat intrase în sat, Zhang al Treilea se nimerise în gura uliței. De cum văzuse inamicul prinsese cu amîndouă mîinile sabia și furios i-o înfipse aceluia în burtă. Auzindu-i vaietul, nu mai avusese puteri să smulgă arma din el și se aruncase la pămînt, îngrozit de ce făcuse.

La răspîntie se întîmplase ceva și mai grozav: Domnul Munților, agitîndu-și în aer toporișca, ieșise în întîmpinarea a șapte-opt soldați care fugăreau niște țărani. Soldații întorseseră puștile spre el.

— L-ați făcut scăpat pe Yu Zhenhai! Bravo vouă! Să vă vedem acum, ciinilor! strigaseră...

La lumina roșietică a limbilor de foc, nesățioase, înainte ca viteazul bătrîn, să se frîngă, sub loviturile gloantelor primite, una din mîinile sale de fier apucase să arunce dintr-o zvîcnitură temuta-i secure de pădurar și aceasta despicase un dușman. Apoi piciorul drept al Domnului Munților se răsucise pe loc și omul se prăvălise.

...Ca turbați, asediatorii trecuseră prin foc și sabie apoi toată suflarea peste care dăduseră în cătunul Floarea de Piersic. Numai viermii pămîntului și păsările cerului scăpaseră neatinse. Douăzeci și șapte de țărani —

printre ei și Zhang Fuli și Zheng Fuxiang — fuseseră mai întîi tîrîți pe ulițele satului, pentru ca apoi să fie uciși alături de încă alți patru, oameni bătrîni sau bolnavi, care nu apucaseră să se pună la adăpost. Strada pietruită, livezile cu piersici, Riul Pietrei erau presărate cu cadavre și inundate de sînge. Douăzeci și șapte de oameni se jertfiseră pentru a salva douăzeci și șapte de partizani. Douăzeci și șapte pentru douăzeci și șapte, cu adevărat „viață pentru viață".

Casele arseseră toate, de la acoperișurile de stuf, la temelii, și nu le rămăsese năpăstuiților, dar curajoșilor țărani, mai nimic din bunuri. Părea că sîngele curățise de toate și de tot Floarea de Piersic.

A treia zi, cînd refugiații se înapoiaseră în sat, nu descoperiseră printre cei uciși nici un leș de partizan. Îndurerați, plîngîndu-și morții, părinți sau frați, ei găsiseră totuși putere să strige :

— Victorie ! Victorie ! Am învins !

Într-adevăr, învinseseră. Oamenii din cătunul Floarea de Piersic îi salvaseră cu prețul vieții lor pe partizani...

De vreo jumătate de an, situația se schimbase în rău. Japonezii, care ocupaseră China de nord, puseseră grabnic la cale incidentul de la Xian, stîrnind în toată țara un val crescînd al rezistenței. Apoi, după incidentul de la Podul Marco Polo și o dată cu căderea orașelor Beijing și Tianjin în mîinile lor, imperialiștii japonezi își întețiseră atacurile : cotropiseră provincia Shandong, năpustindu-se asupra ei ca cele mai teribile torente de munte : Jinan și Qingdao fuseseră pierdute concomitent, guvernul aflat la putere neschițînd un cît de mic gest în apărarea lor. Guvernatorul provinciei fugise, dregătorii civili și militari de la toate nivelele se înspăimîntaseră și își strînseseră bunurile pe care le puteau lua asupra lor, gata de refugiu ori de capitulare. Desigur, se aflaseră și unii curajoși, pregătiți de rezistență în fața agresiunii Japoniei. Cam pe atunci, Partidul Comunist Chinez dăduse publicității Programul în zece puncte, de rezistență antijaponeză și de salvare a țării, aclamat puternic și susținut în țară de adevărații patrioți, indife-

rent de poziția lor socială. Într-o agitație uriașă, poporul pus astfel în mișcare ceruse încetarea războiului intern și întoarcerea armelor împotriva dușmanului extern. Elevii și studenții fugiți din provincia ocupată de japonezi și ajunși în Jiaodong, locul întîmplărilor deja povestite, propagaseră în toate felurile și prin toate mijloacele indicațiile privind calea rezistenței și a salvării patriei, mobilizînd masele la războiul antijaponez. Între timp, detașamentul Armatei Roșii comandat de Yu Zhenhai se reorganizase și se întărise. El nu numai că recuperase unele puncte de legătură ce-i fuseseră nimicite de dușman, dar își crease numeroase altele noi, pusese mîna pe mașini de imprimat afișe și se înarmase pentru a se apăra și rezista. Numărul oamenilor lui se ridicase la peste șaizeci.

Crizantema și Frumoasa făceau mereu drumul între munte și mare, aducîndu-le partizanilor vești, afișe, ajutîndu-i pe cei proaspăt recrutați. În urmă doar cu cîteva zile, ele două și Piersica trecuseră pe la toate punctele de legătură și comunicaseră șefilor grupelor de partizani să se deplaseze imediat în Satul Familiei Yu aflat la poalele masivului Bogăția Muntelui, pentru a lua parte la o urgentă și importantă adunare.

Crizantema și un tovarăș din partea locului urcaseră într-o barcă pescărească și o apucaseră spre vest, de-a lungul litoralului, pînă în județul Haiyang. Yu Zhenhai și ai lui acționau acum în acest ținut. Vîntul toamnei adia proaspăt, răcoritor, fața apei era ca o oglindă și barca plutea ușor, o dată cu frînturile de nori de pe cer. Urcaseră în barcă la amiază și spre asfințit ajunseseră, străbătînd vreo treizeci-patruzeci de *li*. Muntele străjuia plin de măreție un golf asemenea cornului lunii, iar nisipul de pe țărm era alb ca zăpada, chiar orbitor cu albeața lui stranie.

Barca o cîrmise spre mal.

— Am ajuns, o vestise pescarul.

— Nisipul e atît de alb? se mirase Crizantema.

— Da.

— Ce loc minunat ! oftase ea și se ridicase în picioare, cuprinzînd lacom cu ochii peisajul acela rar, greu de aflat altundeva, al întîlnirii muntelui cu marea.

Deodată, își făcuseră apariția pe țărm numeroși oameni, să fi fost ca vreo-sută. Înfricoșată, Crizantema se așezase iute pe locul său, iar barcagiul, fără o vorbă, întorsese spre largul mării barca, ce zvîcnise ca săgeata slobozită din arc. Crizantema nu-și putea dezlipi ochii de pe țărm. Oamenii deveneau acolo mai mulți, două, trei, patru sute ! Și nu apăruseră nicidecum întîmplător, ci stătuseră pînă atunci ascunși prin stufăriș și dincolo de el, întinși pe plajă, în așteptarea unui moment anume pentru a ieși la iveală. Erau bărbați, femei, bătrîni și copii, cu coșulețe de papură în mînă, cu sarici pe spate ; o parte dintre ei înaintau spre mare purtînd pe umeri opt bărci.

— Ce fac ? Nu par să aibă gînduri rele ! murmură ea.

— Caută sufletele, spuse barcagiul, uitîndu-se și el într-acolo.

— Caută sufletele ?

— Mda. Se mai zice și chemarea duhurilor.

Într-adevăr, acesta era scopul pentru care atîta lume se strînsese acolo. Era un obicei popular din partea locului. Dacă unii dintre oameni dispăreau în largul mării, înecați, sau dacă mureau altfel, dar nu li se mai găseau trupurile, rudele lor recurgeau la acest ritual. Toată mulțimea aceea se apropiase între timp de apa mării, îngenunchease pe nisipul alb, oamenii scoseseră din panere și din sarici bani de hîrtie, santal și felurite decupaje din hîrtie reprezentînd ființe și obiecte ; aprinseseră bețele de santal, le înfipseseră în pămînt, iar hîrtiei galbene și imitațiilor de bani pentru cheltuielile duhurilor celor morți le dăduseră foc. Unii băteau mătănii, lovindu-și tîmplele de pămînt, alții plîngeau. Cele opt bărci erau conduse fiecare în parte de cîte trei bărbați, iar un tînăr și o tînără, înveșmîntați din cap pînă-n picioare în albul doliului aruncau în mare pîinițe, scovergi, alte bunătăți și băutură...

— Ale cui suflete să fie ? Și de ce atîția oameni ? întrebase Crizantema, tulburată.

— Am trăit mai mult de șaizeci de ani, rostise barcagiul, sprijinindu-se în lopată și uitîndu-se buimac la procesiune, dar nu mi-a fost dat pînă acu' să văd așa ceva. Ia ascultă, poate auzi cumva tu, ce strigă ?

Strigătul țîșnit chiar atunci din sute de guri, gonea parcă din toate direcțiile deasupra întinderii mării, răsunînd trist, tragic, sfîșietor :

— Întoarceți-vă, dragii noștri !

— Întoarce-te, fiule bun.

— Marea e rece, fetița mamei !

— Hai înapoi, copilașul meu. Vino, mama ți-a cusut straie noi.

— Vino acasă, fiule bun !

— Azi e ziua voastră. Mai țineți minte ? Săturați-vă bine și prindeți puteri să vă biruiți vrăjmașii !

— Luați-vă bani de cheltuială ! În fiece an, la vremea asta, o să vă dăm iar alții, aici.

— Nu uitați de bani. Chemați-l pe stăpînul iadului la cîteva banchete, să se poarte bine cu voi. Sînteți și așa amîndoi atît de rău răniți !

— Întoarceți-vă, scumpii noștri !

— ...

Soarele pe scăpătate, cocenii adunați în snopi, plaja, cu nisipul alb-orbitor mărginind golful în formă de lună, stufuI, trestiile... În cele din urmă, Crizantema înțelesese. Cu un an mai înainte, în această zi și la această oră, Baochuan și fiica maestrului Jiang muriseră acolo. Nu, nu muriseră, dimpotrivă, trăiau acolo și aveau să trăiască veșnic. Ei erau vii în inimile oamenilor. Plînsese și ea, îndurerată.

— Îi cunoști ? întrebase barcagiul, surprins.

— Îmi erau ca frate și soră, spusese și își scosese de pe mînă brățara din argint, darul pe care i-l făcuse Frumoasa, cînd împlinise șaptesprezece ani. Aceasta era prima și singura ei bijuterie. Își desprinsese din păr și o crizantemă de munte, floarea cu care se gătise înainte de a porni la drum, și-i dăduse drumul în mare, o dată cu brățara. Brățara grea de argint se dusese numaidecît la fund, dar crizantema rămăsese să plutească pînă departe, pe mare, purtată de valuri.

— Surioară, ţi-a fost dat să fii mireasa fratelui Baochuan, în grota muntelui, şi nu te-ai împodobit atunci cu nimic. Ia asta de la mine, chiar dacă-i puţin. S-o porţi...

Cît despre crizantema de munte... Odată, plănuiseră să meargă împreună pe Vîrful Crizantemelor, să culeagă flori, amînaseră mereu şi ea, iată, nu mai avea cum să ajungă acolo. Ah, de-ar fi putut culege toate crizantemele din munte, să le arunce în mare, ca ea, chiar dincolo, în lumea umbrelor să le poarte în păr !

...Cu faţa scăldată în lacrimi, Crizantema întinse mîna spre tulpina unei flori, apoi şi-o retrase. Oftă. Îşi trecu mîinile printre tulpinile florilor. O făcu atît de firesc, şi se lăsă încet-încet cu totul printre flori, încît albinele nici măcar n-o ocoliră, ci i se căţărară pe mînă, zburară nestingherite în jurul ei, unele lunecîndu-i pe cap, pe frunte, de parcă ea însăşi ar fi fost o floare.

— De ce n-o veni ? murmură Crizantema, privind spre soarele aflat acum la apus. Căută la drumeagul care şerpuia pe panta nord-estică a muntelui şi tresări. „Cine-o fi ? Îl însoţeşte tot Huang Bai ?".

Acest Huang Bai fusese criticat nu de mult. El şi unul dintre organizatorii de partid se duseseră, fără să se consulte cu nimeni, şi discutaseră cu şeful judeţului Wendeng problema rezistenţei antijaponeze şi acceptaseră ca partizanii să fie incluşi în trupele judeţului. Şeful acela era un aiurit şi nici Huang Bai nu era mai breaz decît el. Măcar unul dintre ei să fi fost cu mintea limpede. Liqi şi Gao Yushan n-ar fi făcut aşa ceva, în ruptul capului.

— Oare n-or fi păţit ceva ? se cutremură Crizantema, vorbind de una singură să-şi dea curaj. Ei să fie ?

Fata îşi chinuia mintea fără nici un temei real, împinsă doar de temerile şi nedumeririle sale. Cu toate acestea, de Sărbătoarea Luminii Pure, Zhang Al Treilea făcuse ofrande pentru sufletul lui Liqi, iar după vorbele lumii, cine fusese o dată luat de guvernul din Jinan, cu greu ar fi scăpat cu viaţă. De cîteva luni entuziasmul rezistenţei sporise, se cerea eliberarea condamnaţilor politici, a comuniştilor, dar în această parte de lume nimeni nu fusese graţiat, deşi, pe de altă parte, mandarinii nici nu îndrăzneau să execute pe cineva. Unii arestaţi se folosiseră de

intervenția mulțimii și evadaseră din închisori. Or, un om atît de capabil ca Liqi, dacă nu fusese pînă atunci lichidat, să nu fi izbutit și el să iasă din temniță? Mai cu seamă că cei din conducerea partidului puteau cere să fie eliberat cutare sau cutare.

O mînă moale se lăsă pe umărul fetei. Crizantema întoarse capul și spuse, emoționată:

— Soră Aroma! Tu ești?

— Bravo, om de legătură care se ia la întrecere cu florile, ca să se aleagă dintre ea și ele preferata albinelor! o dojeni Aroma, zîmbitoare, cu fața îmbujorată, neslăbind-o din ochi. Dacă dădea peste tine un ticălos, ce-mi făceai?

— În afară de ai noștri, cine să mai știe acest loc? Și ce să caute aici ticăloșii?

— Asta n-aș putea spune, dar în orice loc e bine să fii cu grijă și cu ochii în patru. Aroma o mîngîie cu dragoste. Erai neliniștită? Ce-ai făcut? Ah, o coroniță! Pentru tine?

— Pentru fata maestrului Jiang.

— Ah! Aroma cercetă coronița împletită din crizanteme de munte.

— Toate florile astea n-ar fi destule pentru una ca ea și pentru fratele Baochuan... murmură Crizantema, cu lacrimi în ochi.

Aroma încuviință din cap, rămînînd tăcută. Crizantema își dădu seama că aceste cuvinte i-au amintit femeii de sacrificiul soțului ei, Ding Chijie, și se grăbi să adauge:

— Ah, surioară! De-ar fi să mor, tare aș vrea să mi se întîmple aici. Coronița asta mi-ajunge, nu vă mai dau de furcă vouă, mamei...

— Taci, copilă proastă, domnișoară gingașă. Dacă tot n-ai altceva de făcut, mai bine te-ai apuca să-nfloreșți ca crizantemele astea, ori să-i dai zor cu alergătura ca albinele harnice de aici. Da' ce zic eu? Ești chiar la fel ca ele! Tu, fetița mea, o să te faci mai grozavă decît ele, iar florile și albinele te vor invidia, nu glumă.

— Vai, surioară Aroma, ce ți-a mai ieșit din gură! Mă faci să cred că sînt o adevărată comoară. Ei, unde-s șefii cu care urma să mă văd?

— Vin și ei numaidecît. Eu le-am luat-o înainte. Aroma își apropie obrazul de acela al fetei. Cine zici tu că vine ?

— Cine ? Crizantema se îmbujoră. Inima îi bătu mai tare.

— Ghicește !

— Nu cumva.. Crizantema o privi stăruitor, neîndrăznind să pronunțe numele celui la care se gîndea, de teamă să nu fie pe dată dezamăgită de răspunsul Aromei.

— Dă-i drumul !

— Tovarășul Liqi ?

— El. Și încă ?

— Fratele Yushan ?

— Da. Și încă ?

— Tovarășul acela din Comitetul special, care a fost arestat ?

— Da. Toți vin.

— Vai, ce bine !... Crizantema sări în picioare și o apucă de mînă pe Aroma. Hai înaintea lor, hai !

Aroma o opri, tăindu-i tot avîntul :

— Nu ți s-a spus să aștepți aici locului ? Ei sînt conduși de cineva, Piersica e cu ei, iar partizanii îi veghează. Nu-i suficient ca să nu fie nevoie și de noi două ?

Din nou Crizantema se însenină de bucurie. Tăcu, zîmbind, dar fremăta toată.

— După ce Liqi și Muntele au fost arestați, nu s-a putut dovedi că sînt comuniști și ei au ținut-o una și bună că au fost pîrîți pe nedrept. După incidentul de la Podul lui Marco Polo, înainte de venirea japonezilor, guvernatorul provinciei s-a speriat și a fugit. Jinanul fierbea. Atunci tovarășul Liqi a luat conducerea tuturor deținuților politici și a pus la cale evadarea.

— Și a venit să stea ca odinioară în fruntea noastră !

— A fost trimis să organizeze insurecția armată.

— Insurecția ?

— Noi sîntem Armata a treia de rezistență antijaponeză și de salvare a patriei, a provinciei Shandong.

— Armata a treia ?

— În vestul provinciei mai sînt două armate.

— Așadar, nu numai la noi, în Jiaodong, s-a ridicat lumea!

— Țara întreagă fierbe! Armata Roșie a încheiat marșul cel lung și a ajuns în nordul provinciei Shanxi, unde și-a schimbat denumirea în Armata a opta. Partizanii din sud și-au zis Noua Armată a patra. Toți au înaintat, luptînd cu dracii de japonezi și lichidîndu-i pe trădătorii de patrie.

— Ce mai vești! exclamă Crizantema, rîzînd din toată ființa.

— Crizantema, n-ai pe nimeni despre care să nu mai fi auzit nimic?

— Pe cine să am?

— Pe cineva foarte apropiat, care a fost și el arestat.

Un fel de negură păru să treacă peste obrajii împurpurați ai fetei. Clătină din cap, mușcîndu-și buzele. Aroma îi luă palmele într-ale sale.

— Cum, pe cine? Nu știi nimic de „tovarășul tău frate"?

— El...

— Trăiește! A ieșit!

— Yushui... Crizantema se aruncă în brațele femeii, își rezemă capul de umărul ei și începu să plîngă.

În primăvară, într-un nou drum pe care-l făcuse la Yantai, Crizantema aflase că Gao Yushui și alți cîțiva tovarăși fuseseră înghesuiți într-o barcă și aruncați în mare. Cum se nimerise să fie anotimpul prunilor în floare și elevii organizaseră șezători în afara orașului, se dusese și ea pe acolo, dar nu rămăsese mult, ci alergase într-un suflet la odaia în care cîndva dormise alături de el și de tatăl său, pe același pat, și plînsese din străfundul sufletului... Acum nu-i venea să creadă că Yushui era în viață.

— Yushui a fost schingiuit în închisoare, i-au rupt brațul stîng, și-l ține încovoiat și acum, după ce s-a vindecat. Le-au dat drumul pe mare, iar din altă barcă au tras în ei. Un tovarăș bătrîn l-a apărat cu propriul său trup pe Yushui. A fost găsit de către pescari a doua zi în stufăriș. Gata, nu mai plînge. Acum e bine, lucrează în Weihai, la Comitetul special. E tare ocupat și n-a putut să vină chiar el, dar ți-a trimis ceva în dar, de ziua ta...

Crizantema simți la încheietura mîinii ceva rece și lunecos : era o brățară de jad. Cu capul încă pe umărul Aromei, șopti, stăpînindu-și lacrimile :

— Într-adevăr ! Azi e ziua mea. Am împlinit optsprezece ani. Să vii să mănînci la noi.

— Îți urez viață lungă și frumoasă ! rosti Aroma, netezindu-i cu mîna părul. Noi toți te iubim. De cum m-a văzut, Liqi, m-a întrebat de „ surioara tovarășei" !

— Sînt nepricepută, mare lucru nu fac eu... se scuză, parcă rușinată.

— Ba el te laudă. Alfabetul latin l-ai învățat ?

— Sigur... Noi unde declanșăm insurecția ? Și cînd ?

Și cu toate că în jurul lor nu erau decît munți îmbrăcați în culorile toamnei, Aroma șopti :

— Ascultă povața unui om mai vîrstnic decît tine : lucrul ăsta e secret.

Cu ochii scînteind, Crizantema privi spre lanțul muntos care se înalță spre miazănoapte. De acolo apărură patru oameni, îndreptîndu-se spre Vîrful Crizantemelor.

Pe cincisprezece decembrie 1937, sub conducerea lui Liqi, Comitetul special Jiaodong al Partidului Comunist Chinez avu o reuniune lărgită, încheind astfel activitățile pregătitoare și punînd la punct planul concret de acțiune. Se stabilise locul : Muntele Fericirea Cerească, și data : 24 decembrie.

Muntele Fericirea Cerească se ridica la vreo cincizeci de li pe direcția nord-est de Wendeng, fiind așezat în calea a trei reședințe de județ : Wendeng, Rongcheng și Weihai.

Înainte de ivirea zorilor zilei celei mari, Liqi și alți conducători urcară pe munte, oprindu-se la Templul Împăratului de jad. Templul avea trei cămăruțe acoperite cu stuf și o curte de formă pătrată. Fusese părăsit de călugări și lăsat în paragină ; un singur om se afla aici, pe nume Wang, care îl păzea.

În ceasul hotărît, cei șaizeci și ceva de participanți, strînși între timp, abia dacă încăpeau în curte, unii fiind nevoiți să rămînă dincolo de porțile templului. Trei tinere femei prezente și ele acolo se aflau în atenția tuturor.

Liqi apăru în pragul uşii templului şi, cu faţa spre miazăzi, rosti :

— Tovarăşi ! Am luptat cu toţii eîţiva ani buni cu reacţiunea, înfruntînd gloanţele, sacrificîndu-ne, urmînd neabătut partidul, totul pentru libertatea poporului. Acum, Japonia imperialistă a dezlănţuit un război total împotriva noastră. Jinan şi Qingdao au fost cotropite şi armatele japoneze se îndreaptă fulgerător spre noi, să ne zdrobească. În faţa pericolului care pîndeşte patria, naţiunea, partidul a chemat la unitate, la colaborare între Partidul Naţionalist şi Partidul Comunist, astfel ca întregul nostru popor să se angajeze în războiul de rezistenţă, pentru salvarea patriei. Aşa vom face şi noi ! Vom mobiliza mulţimea, vom institui rezistenţă armată şi vom crea baze de rezistenţă. Ne vom uni cu toţi cei care doresc să lupte împotriva Japoniei, indiferent de apartenenţa lor la un partid sau altul, fie ei săraci, ori bogaţi, pentru a ne apăra ţara, poporul şi a pune pe fugă inamicul. Fie ca steagul rezistenţei antijaponeze să fluture înalt în Jiaodong ! ...

Aplauze. Aşezaţi pe trei rînduri, partizanii stăteau în faţă. Liqi proclamă pe loc înfiinţarea primului detaşament al Armatei a treia, avîndu-l comandant pe Yu Zhenhai. Gao Yushan fu numit comisar politic. Detaşamentul se compunea din trei grupe, conduse fiecare în parte de Liu Baotian, Kong Juren şi încă cineva.

Liqi trecu steagul lui Yu Zhenhai, care îl prinse strîns în mîini şi îl agită în văzduh.

Conform planului de acţiune, merseră din Wendeng în Mûping şi de acolo în Haiyuang, făcînd propagandă rezistenţei. În fiecare sat şi oraş, soldaţii afişau lozinci, răspîndeau manifeste şi ţineau mitinguri, explicînd calea firească ce trebuia urmată pentru triumful libertăţii.

Nenumăraţi tineri, muncitori, ţărani, comercianţi, studenţi, elevi şi soldaţi se înregimentau cu însufleţire, încît după cîteva zeci de *li* de drum, detaşamentul depăşise suta de voluntari. Şi nu veneau numai bărbaţi, ci şi femei. Iar în afara angajării în rezistenţă, pentru rezistenţă, unii o făceau şi spre a se rupe de vreun necaz personal, ori că nu aveau din ce să trăiască, ori că trebuiau să scape

și să se pună la adăpost de vreo situație neplăcută, insuportabilă. Astfel, valul acesta uriaș, atotcuprinzător, al rezistenței în fața dușmanului extern, includea cît se poate de firesc și revolta în fața asupririi sociale și a cutumelor tradiției, în fond, a oprimării de orice fel. Deoarece nu se instituise și o putere politică, un organ sau for politico-administrativ, mîncarea, îmbrăcămintea și cazarea cădeau în sarcina poporului. Și cum nici el nu avea cum să le facă față atîtor oameni, erau acceptați în Armata insurecțională numai tineri voluntari ; femeile care totuși îi însoțeau erau folosite pentru munca de propagandă, dar în mod oficial nu erau socotite aderente. În realitate, se găseau destui dintre cei care nu stăteau decît vreo cîteva zile și se întorceau ei singuri acasă, unii fiindcă, lipsiți de convingeri ferme, dădeau înapoi, alții deoarece se arătau descurajați de cum se loveau de greutăți. Aceștia erau oameni care vedeau că lucrurile nu se normalizau, așa, dintr-o dată, după dorința lor, că a te angaja în revoluție și a opune rezistență nu era cîtuși de puțin floare la ureche și că nu era deloc plăcut să n-ai unde dormi, să te lipsești de somn și să mărșăluiești la nesfîrșit, cu trupul nespălat, făcînd bube, și să mănînci pe apucate, doar fiertură de dovleci și ridichi sărate, după care să bei numai apă rece, nici aceea pe săturate... Acești oameni își ziceau că oricît de rău e acasă, măcar aveau un pat cald ! Și erau pricini, pentru ei îndreptățite, să fugă pe furiș.

Dar această acțiune era la urma urmelor ceva cu totul nou, nemaiîntîlnit, sfînt. Comunistul Yu Zhenhai, neînfricat, neîngenuncheat nici de pămînt și nici de cer, cu atît mai puțin de mandarini, trecea drept un erou al rezistenței, iar cei mai mulți din Armata insurecțională erau mîndri că pot merge alături de el ! În același timp, valul entuziasmului uriaș se înălța, năprasnic. Unii reveneau ei la casele lor, dar locul le era luat de alți oameni din noua localitate străbătută de flacăra, iute și vie a avîntului, adusă de insurgenți.

Atmosfera aceasta de mare efervescență populară, acest entuziasm general nestăvilit se înstăpîniră peste întreg Jiaodong-ul în iarna sfîrșitului de an 1937. Munții Kunyu, care mocneau de atîta vreme, răbufniră și ei, în plin, pe față.

Detașamentul activă cîteva zile în județul Mûping; numărul oamenilor și al armelor i se dublă. Unii își aduseră arme proprii : săbii, puști de fabricație locală, artizanală. Apoi alții, oameni de toate condițiile, căutîndu-și libertatea, se țineau în urma armatei, precum coada lungă a unei comete. Ajunseseră în dreptul Muntelui Kunyu, într-un sat cale de vreo zece *li* de Tîrgul Familiei Kong și de Rîpa Pinilor Roșcați...

În după-amiaza aceea, Yu Zhenhai și Gao Yushan ocupați cu rezolvarea situației unora dintre insurgenți, femei ce urmau să se întoarcă acasă, la bărbații lor, fură întrerupți de Kong Juren, care intră cu pas mare în clădire și spuse, agitat :

— Am prins un ticălos. Ordonați să-l spintec cu sabia, sau să-l împușc ?

— Cine e ? întrebă Yushan.

— Dușmanul de moarte al tovarășului Zhenhai, spuse Juren și strigă spre ușă : Aduceți-l !

Un bătrîn gîrbovit, cu o căciulă ponosită sub braț, fu împins înăuntru de către doi soldați. El se repezi spre Yu Zhenhai și îngenunche.

— Fii bun ! se plînse. Lasă-mă cu viață ! Nepoate, noi sîntem doar vecini. Te voi socoti binefăcătorul meu. Eu am inimă bună. Toate relele le-a făcut gineri-miu, împuțitul...

— Dovleac Stricat ! strigă Yu Zhenhai. Ridică-te ! Armata insurecțională nu permite o atare comportare.

Yu Zhishan se trase într-o parte, cu spinarea frîntă ca mai înainte, neîncetînd să ceară iertare, printre hohotele de plîns.

— De ce-ai venit în satul ăsta ? întrebă Yushan.

— Eu ? Să string dijma. N-aș fi venit, dar nu mai am ce să mănînc... se bîlbîi moșul.

— I-auzi cine-i sărac lipit pămîntului ! se repezi Kong Juren. Dovleac Stricat ! Tu, de cînd te știu, te-ai împotrivit revoluției, iar acum nu urmărești decît să distrugi rezistența...

— Luminate mandarin ! Eu stringeam dijma. Trei familii n-au achitat-o. Nu le-am luat nimic cu forța, dar i-am grăbit să-mi plătească.

— Asta e un aspect. Și celălalt? îl luă Gao Yushan din scurt.

— Nu-i altul. Da', firește, strîngeam și ca să am ce să vă dau, să contribui la rezistență...

— Minciuni!

— Da, da, așa-i. Strîngeam pentru mine, nu pentru rezistență.

— Te temi de moarte? întrebă Yu Zhenhai.

Pe mosier îl apucă tremuratul:

— Mi-e frică! Mi-e frică!

— Atunci spune adevărul, continuă Zhenhai, ferm. Mărturisește, te-a trimis Kong Qingru?

— Și el vrea să lupte...

— Poveștl!

— N-am încheiat. Are de gînd să adopte lozinca rezistenței, pentru a vă intra în voie și a vă lovi pe la spate, vorbi el, privind îngrozit spre pistoalele de la brîul comandantului. M-a trimis să văd ce se petrece pe aici, cît sînteți de slabi, ori de puternici. Atît. Altceva n-am făcut, nici n-aș fi îndrăznit... Da' n-o să mai fac niciodată.

— Unul ca tine se poate schimba? strigă Zhenhai.

— Da. Mă schimb pe dată. Dar lăsați-mi viața. Cereți-mi oricîți bani vreți și vă dau o scrisoare către ai mei, de-acasă, dar nici prea mulți, că eu nu mă măsor cu cei din neamul Kong...

— Ne iei de negustori...

— Animalul vede fînul și omul banul, așa-i o vorbă.

— Taci! Kong Juren îl pocni cu piciorul. Să nu ne pui în aceeași oală cu tine.

— Nu-l lovi, îl opri Yushan pe Juren.

— Ba să mă înjure și să mă lovească. O merit din plin! Numai să nu mă omoare.

— Yu Zhishan! i se adresă Gao Yushan. Nu te vom omorî. Te întorci și-i spui lui Kong Qingru că dacă nu boicotează rezistența și nu-și trădează patria, dîndu-se de partea agresorilor, nu ne vom lega de el; dimpotrivă, vom lupta împreună cu dracii de japonezi. N-are nevoie să trimită iscoade, acum lucrăm la lumină. Tu te-ai purtat mult prea sălbatic cu oamenii și trebuie să încerci

să devii altul. Dijmele tale sînt foarte mari, fă bine și micșorează-le. Și ia-i mai încet pe cei care n-au ce să-ți dea. Țara e în primejdie și fiecare trebuie să contribuie cu ceva, cu forța brațelor, cu bani. Ai auzit ?

— Da. Am auzit ! bătu Yu Zhishan plecăciuni, gata să plece.

— Stai ! îl reținu Yu Zhenhai.

Dovleac Stricat se îngălbeni.

— Nepoate mare ! se milogi. Pe vremuri am greșit, nu zic nu, față de tatăl tău și față de nevastă-ta. O să-ți dreg casa, ți-o fac ca nouă, și-ți dau și pămînt să-l folosești în parte...

— N-ai grijă, te lăsăm liber, spuse Yu Zhenhai, scîrbit, fără să-i ia în seamă vorbele. Numai un lucru vreau să-i transmiți licențiatului : dacă luptă cinstit contra japonezilor, scapă, dar dacă se mai dedă la relele de pînă acum, n-o să-i fie deloc ușor !

Cei doi lei din piatră cenușie aflați de o parte și de alta a porților mari, lăcuite în negru, degajau un aer plin de aroganță ; între ei, pe treptele de piatră, aștepta stăpînul casei, neliniștit, livid la față. Fiul său, comandantul trupelor din district, dragon cu un singur ochi, scund și rotofei, îl îmboldi, nerăbdător :

— Hotărăște-te repede, tată ! O arestăm și o omorîm pe fata cea mică a lui Zhang Al Treilea, că e aici, nu departe, în casa nevestei lui Kong Juren.

Licențiatul se uita în josul Străzii Mari, tăcut. După ce armata Japoniei intrase în Shandong, armata regimului antipopular naționalist se prăbușise ca un munte uriaș, atrăgînd după sine tot ce însemna autoritate guvernamentală în provincie. Comandamentele locale din Jiaodong răsăriseră acum ca ciupercile după ploaie și, sub steagul și deviza „rezistenței" își întăreau forțele, cucereau teren. Șefii lor erau vreo zece, ori chiar mai mulți, fiecare stăpîn peste un teritoriu. Unii erau dregători oficiali, alții un fel de regi locali, neîncoronați.

În această situație, Kong Qingru se trezise în cea mai grea dilemă. Cine era mai bun ? Cui să i se încredințeze ? Yan Zizheng din județul Wendeng era numai om politic,

n-avea putere militară. Cong Jingyue avea soldați, dar era doar șeful siguranței dintr-un județ, ce să facă el cu cei două-trei sute de oameni ai săi ? Wang Xingren din Insula Pietrei stăpînea un port bogat în pește și sare ; avea trupe bine echipate, dar el însuși nu era din partea locului, n-avea rădăcini adînci înfipte în sol. Dintre forțele din apropiere, cele mai puternice erau acelea ale lui Zheng Weiping, din Weihai. El avea de mult relații cu japonezii, deținea arme și fonduri străine. Pe deasupra, licențiatul se înrudise cu el. Zheng, da, era unul pe care se putea bizui. Se zvonea însă că acolo situația era destul de încurcată, forțele se divizaseră și, dacă se iscau tulburări, totul se dădea peste cap. Se părea că cel mai bine ar fi fost să se supună Múpingului. Yan Zizheng îi spusese că cele două partide — naționalist și comunist — se asemănau ca formă, dar ca spirit ideologic erau departe unul de altul, întocmai ca apa și focul. Jiang Jieshi acceptase de nevoie rezistența, să cîștige popularitate, dar n-avea de gînd să le îngăduie comuniștilor să se ridice pe acest motiv, ci dimpotrivă, în ascuns, el urma să ducă pînă la capăt acțiunea sa de nimicire a Partidului Comunist. Clicile militare locale se băteau pentru supremație teritorială, dar erau de-ai lor, pe cînd comuniștii nu trebuiau lăsați să-și sporească rîndurile. Aflați la strîmtoare, ei trebuiau, vrînd-nevrînd, să-și schimbe politica și în vorbă o puteau face cu ușurință, arătîndu-se de acord cu cererea de a rezista Japoniei ; puteau duce și tratative, ba admite, fără nici o cricnire, și afișele pe tema rezistenței, dar din umbră aveau să distrugă fără cruțare organizațiile comuniste și neapărat să ucidă pînă la unul partizanii din Kunyu... Tocmai de aceea șeful de județ contactase unii șefi comuniști și aranjase ca detașamentul lui Yu Zhenhai să intre sub comanda directă, unică a județului. Știrea aceasta apăruse chiar în ziarul din Weihai, „Fluxul Mării Galbene", cu precizarea că Yu Zhenhai acceptase deja să facă parte din trupele județene. Apoi se abătuse din senin o lovitură ca de trăsnet : comuniștii porniseră insurecția pe Muntele Fericirea Cerească și coborîseră din munți cu steagurile fluturînd. Osatura noii armate era

chiar detașamentul rămas neînfrînt de mai bine de cîțiva ani. Comandantul era pietrarul Yu Zhenhai, omul imposibil de prins și de lichidat !

Insurecția aceasta îi adusese licențiatului Kong adevărate nopți de coșmar. Oare soldații comuniști erau zeități, de vreme ce erau uciși și nu se mai terminau ? La fel ca în vremea revoluției din iarna de acum cîțiva ani, demnitarii și moșierii din cele patru comune se adunaseră în tîrg, implorîndu-l pe șeful de district să ia o hotărîre. Kong Qingru plecase noaptea spre județ și hotărîse în secret, împreună cu Li, șeful județului, și cu Yan, șeful partidului, să se prefacă numai a participa la rezistență, ca să fie pe placul poporului, dar din umbră să se ocupe de nimicirea Armatei insurecționale și a forțelor antijaponeze. Cînd se întorsese, licențiatul schimbase numele detașamentului districtual în : „Detașamentul antijaponez, pentru salvarea patriei și asigurarea liniștii", ordonînd ca fiecare sat să instituie „Grupe de autoapărare". Aceia care nu se supuneau și nu ieșeau la muncă sau nu plăteau contribuția, să fie învinuiți și pedepsiți ca sabotori ai rezistenței. Să proclame și ei, ca și comuniștii, un program al tuturor activităților în acest sens. La marginea răsăriteană a tîrgului să se ridice o estradă, unde elevii să interpreteze piese antijaponeze, iar militarii și dregătorii să țină discursuri. La început, veniseră oamenii, atrași de publicitate, dar cu timpul se împuținaseră din ce în ce mai mult, fiindcă ceea ce se proclama era numai o rezistență unitară sub conducerea președintelui Jiang — vorbă în vînt — iar despre reducerea taxelor, a birurilor, despre lupta împotriva oprimării și despre libertate nu se sufla un cuvînt. Dimpotrivă, nu era zi să nu se amintească și răsamintească despre contribuția la război, dar oamenii de rînd erau sătui de cuvîntări și lihniți de foame. Cine să le asculte propaganda ? Pînă la urmă, părinții nu-și mai lăsaseră copiii să urce pe scenă, cu toate că cine vorbea la Pavilionul Iarnă-Primăvară primea zilnic două porții de *baozi* *...

* Pîinițe fierte în abur.

Spre deosebire de ei, pe comuniști îi asculta toată lumea. Pe deasupra, cele șapte-opt fete tinere din Floarea de Piersic învățaseră piese de teatru modern de la elevii și studenții refugiați în cătunul lor și jucau în fața țăranilor : *Biciul, O baniță de orez, Vagabondul, Mă întorc acasă luptînd* și altele. În unele sate nici nu urcau pe vreo estradă, ci interpretau piesele într-un act la cîte-un colț de uliță sau cîntau (ultimele două piese erau cîntate) plîngînd și plîngeau cîntînd. Ascultătorii rămîneau tulburați de aceste spectacole. Motivarea rezistenței la agresiunea Japoniei era mai reală, fiecare cuvînt ajungînd drept la inima spectatorilor, cu toții oameni simpli, săraci. Tot mergînd din sat în sat, tinerele au început să fie cunoscute și așteptate — li se spunea Fetele Florii de Piersic — și mulți le luau urma să le asculte și să le vadă jucînd. Și se găseau nu puțini tineri care, auzindu-le, fugeau de acasă dornici să se alăture Armatei a treia conduse de comuniști.

Deci nu numai prestigiul partizanilor era evident, dar mai apăruseră și grupurile acelea de propagandă, alcătuite din niște codane, apoi mai supărătoare decît orice era prezența în Tîrgul Familiei Kong a țăranilor flămînzi și a elevilor fugiți din orașele ocupate de japonezi, indivizi care, în loc să-și vadă de-ale lor, făceau zarvă chiar în poarta șefului de district. Cum să mai poată suporta licențiatul Kong așa ceva ?

— Vorbește o dată, tată ! Pînă nu arestăm și nu pedepsim crunt pe cîțiva, nu se poate ! Cel mai bun lucru e să începem cu fata asta a lui Zhang Al Treilea. Face cea mai mare zarvă și pe deasupra e și frumoasă, iar unde e ea se strîng oamenii buluc, nu se lăsa Kong Xian.

— Nu putem stîrni mînia mulțimii, zise bătrînul, nedezlipindu-și privirile de pe stradă.

— O ridicăm noaptea...

— Vremurile s-au schimbat. Pînă și venerabilul Jiang a semnat un pact cu Partidul Comunist și-a ajuns să strige în cor cu el pe tema rezistenței și a lichidării unor trădători... Xian, spune-i intendentului să plece

imediat la Yantai și să invite o trupă de operă pentru cinci zile.

— Costă !

— Merită, de-ar fi să vindem o casă, ori ceva pămînt. Repede ! Vreau o trupă bună, cu repertoriu nou și să vină cu toate stelele ei de mîna-ntîi. Pe urmă, dați știre prin sate. La Pavilion să fie mîncare-ndeajuns și oferiți-o zi și noapte, la prețul cel mai scăzut.

— Nu merită atîta cheltuială, tată.

— Nu înțelegi. Ca să cîștigăm poporul avem nevoie de placa asta, a rezistenței. Doar cu ea crește părul pe spinarea oii și or să-și plătească toți taxele. Vreau să văd, care pe care : sînt ei mai grozavi, cu țărăncile și elevii lor, sau noi, cu o trupă celebră !

21

Tîrgul Familiei Kong era într-o viermuială neeontenită. Se apropia sfîrșitul anului și, la țară, în afară de strînsul vreascurilor și de împrăștierea bălegarului pe cîmp, nu erau alte munci. Aflînd că din port sosise o trupă cu actori celebri, toată lumea, pînă și cei care aveau ceva treabă prin tîrg, dăduse buzna s-o vadă și să-și astîmpere curiozitatea.

Era tocmai vremea cînd țăranii din împrejurimi vindeau lemne, făceau un negoț destul de slab cu produse de mare și cîștigau acolo cît puteau pentru sărbătorile de iarnă. Situația părea a se mai fi așezat. Japonezii se aflau încă la o mie de *li* depărtare, soldații guvernului nu se mai întreceau să-i extermine pe comuniști, teroarea scăzuse, iar propaganda rezistenței adusese un suflu nou în peninsula Jiadong.

De cîteva zile, după micul dejun, cînd soarele se ridica peste munții de la răsărit, pe scena ridicată lîngă Pavilionul Iarnă-Primăvară răsuna gongul, grăbind mulțimea să o pornească de acasă și să se îmbulzească în fața estradei. Toboșarul, mîncat și băut bine, bătea în

toba sa mai să o spargă și grindina loviturilor se auzea pînă departe în satele din jur, iar nu după mult timp peste cîmpul înzăpezit apăreau cîrduri de oameni.

Kong Qingru își făcu apariția, însoțit de cîțiva din oamenii lui. Îmbrăcase o robă de ceremonie, lungă, iar peste cap își înfundase o căciulă de castor, de formă cilindrică, pe care și-o ținea dreaptă, înaltă. Își tunsese mustața și fața îi apărea mai luminoasă, mai rumenă, iar ochii îi luceau de mulțumire. Cum să nu fie satisfăcut cîtă vreme prin strădaniile sale înfundase propaganda comunistă și oamenii veniți să asculte erau de cîteva ori mai mulți decît atunci cînd dăduse spectacole pentru comemorarea fraților săi morți? Ehei, lozinca aceasta a rezistenței era bine aromitoare, așa că nu era de nici o mirare îndrăzneala comuniștilor de-a ieși cu ea la lumină, agitînd-o întruna.

Mănunchiul acela de bărbați impozanți tocmai se așezase pe un rînd de scaune, cînd intendentul Wan se repezi spre Kong Qingru.

— Excelență! Dincolo au mai ridicat o scenă.

— Ce spui? licențiatul nu pricepu imediat.

— Priviți, e peste drum! O scenă nouă!

Kong Qingru se răsuci în scaun și, la vreo trei sute de pași distanță, văzu o estradă pătrată, din lemn, îngrădită pe părți cu fire înalte de sorg. Scena era goală și în fața ei nu era nici țipenie.

— Cine-a lucrat-o? se miră licențiatul.

— Nu mi-e clar. Ieri seară, după ultimul spectacol, nu era. Au înălțat-o peste noapte.

— Or fi venit din altă parte, crezînd că aici, fiind zile de tîrg, pot cîștiga mai bine, zise Kong Xian.

— Așa în pripă? Parc-au lucrat-o cu spirite.

— Să fie „ei" ? își dădu cu părerea Wan.

Privirile tuturor acelor înalte personaje se îndreptară spre licențiat. El se uită înnegurat spre noua estradă goală, apoi își reveni și-și mîngîie mustața.

— Domnilor, să urmărim în tihnă spectacolul nostru. Trăim vremuri tulburi, sîntem în război, oricine poate face propagandă pentru rezistența națională. Spuneți-le să înceapă și într-una din pauze am să uro și eu pe

scenă să le vorbesc oamenilor. Astăzi le-arătăm noi prestigiu, ca să mai salte capul...

Scena vecină fusese într-adevăr înjghebată de comuniști. Organizația de partid hotărîse o propagandă lărgită, incluzînd-o și pe cea culturală, în cadrul căreia fuseseră reuniți cei mai buni muzicanți și interpreți amatori de operă de Beijing. Splendida fusese chemată din Weihai și după mai multe zile de repetiții, reușiseră să pună la punct interpretarea a vreo duzină de opere, mai mari și mai mici, printre care : *Năpasta din familia pescarului, Femeia liberă, Rezistența la oștile dușmane, Orhideea se înrolează, Țesătoarea de aur, Asociația săbiilor*. În această vreme se pregătiseră lemnăria, cuiele și toate cele trebuincioase pentru construirea estradei, fuseseră aduși treisprezece tîmplari, cinci fierari și cîteva duzini de lucrători care se apucaseră de lucru nu mai devreme decît după miezul nopții trecute, și în revărsatul zorilor podiumul era deja gata, iar pămîntul din fața lui bine nivelat. Organizatorii erau doi bărbați care-și pierduseră copiii, fierarul Liu Fu și maestrul în arte marțiale Jiang Mingying.

Pe scena lui Kong Qingru se interpreta *Dobîndirea slujbei mandarinale după uciderea dragonului*. Spectatorii urmăreau piesa cu sufletul la gură, cînd de pe scena din spate răsunară ropote de tobă și bătăi dese în gong. Oamenii întoarseră capetele și văzură podiumul de acolo plin de soldați prinși într-o luptă crîncenă. Săbiile și tot felul de alte arme își fulgerau scînteierile repezi și, din încleștarea aceea grozavă, se desprindeau răcnetele înfiorătoare ale luptătorilor : ei erau elevii maestrului Jiang, care făceau o demonstrație de *kongfu* * cu arme adevărate. Mulțimea se simți captivată cu totul, renunță la opera clasică și răsucindu-se numai se întoarse cu spatele la ea și cu fața spre scena cealaltă, fără ca măcar să se obosească să se ridice de acolo de unde ședea.

* Una dintre modalitățile de luptă veche, inclusă între artele marțiale tradiționale, bazată pe agilitatea luptătorului, pe dexteritatea și ingeniozitatea lui în mișcări (salturi acrobatice, rotiri, manevre) și în mînuirea unor arme simple străvechi.

Kong Qingru îi sfătui pe oamenii săi să încheie şi să bage un număr de dansuri cu săbii. Dar actorii nu erau pregătiţi pentru aşa ceva şi pe deasupra mai erau şi machiaţi pentru operă. Licenţiatul se înfurie şi ordonă să joace orice fragment de operă, cu lupte, numai să fie cît mai atrăgător, cît mai zgomotos. Atunci doi actori machiaţi ca dregători civili puseră mîna pe săbii şi începură o încăierare. Se băteau aiurea, făcînd mult zgomot pentru nimic.

Unii spectatori se uitară într-o doară, apoi, rîzînd şi înjurînd, se întoarseră definitiv de la spectacolul acela improvizat. Kong Qingru stătea ca pe ghimpi ; îşi mîngîie barba şi spuse, rîzînd :

— Firește, cum să cînte operă niște oameni de paie ? Aştia fac şi ei ce ştiu mai bine !

Cei din jurul lui aplaudară, ovaţionînd :

— Bine zis ! Bravo !

— Minunat !

Dar lucrurile nu durară mult în felul acesta. Kong Qingru observă că majoritatea spectatorilor nu-şi mai dezlipeau ochii de la scena din spate, cu toate că de la un moment dat nu se mai auzi cine ştie ce larmă acolo. Ce-i atrăgea ? Cu capul umflat de atîta necaz, licenţiatul Kong se ridică şi porni spre noul podium. Nu putu răzbi în faţă, auzi doar vocea plăcută, învăluitoare a unei cîntăreţe. Intendentul Wan veni în urma lui cu un scaun şi-şi ajută stăpînul să se aşeze. Personajul Jad Roşu cînta, iar soldaţii se luptau ca mai înainte. Din timp în timp, de pe buzele spectatorilor izbucneau cuvinte de laudă.

— Ce voce plăcută are !

— Cîntă desăvîrşit.

— Nemaipomenit ! Bravo !

— De cînta prost, a- mai fi chemat-o pe ea Lăptuca ?

În faţa ochilor licenţiatului licăriră stele de aur orbitoare. Îl lovi o ameţeală, cît pe ce să se prăbuşească de pe scaun. Kong Xian şi Wan îl sprijiniră.

— Cum îndrăzneşte să-i ajute pe comunişti ? Tată, hai să le luăm scena cu asalt ! propuse Kong Xian.

Licenţiatul se făcuse roşu de furie.

— Prostul! scrîșni printre dinți! Sîntem în război și el ar vrea să se poarte ca-n timpurile bune, după obicei! Mai bine zi-i lui Liu să urce pe scenă și să le ceară contribuția la rezistență. Dar mai spune-i că fără aprobarea mea n-are voie să aresteze pe nimeni, nici să tragă cu pistolul.

Kong Xian transmise ordinul. Liu, adjunctul său, sui pe scenă împreună cu Lăcustă și alți vreo zece soldați.

— Contribuția!

— Contribuția pentru războiul de rezistență! cerură ei, adresîndu-se Lăptucăi, care interpreta rolul principal.

— Jad Roșu se luptă cu invadatorii, iar Lăptuca noastră mobilizează soldații...

Vorbele murdare continuară tot astfel.

— Ce-i aici? răsună o voce puternică și o sabie grea de cincisprezece *jin*-uri scînteie amenințător în fața soldaților.

Lăcustă și ceilalți se speriară, dar Liu scoase pistolul:

— Bătrîne, ai barba ninsă degeaba, spuse, și ne mai faci și greutăți. Și așa, fiică-ta a fost înhăitată cu... Dar ne socotim noi la sfîrșit. Azi sîntem în război și strîngem fonduri. Dacă ne împiedici, înseamnă că sabotezi lupta pentru rezistență.

— Minciuni! strigă Jiang, mîniat. Voi sabotați rezistența. Voi sînteți ăia care aruncați năpasta asupra lumii!

— Ehei, bătrîne nevolnic, cînd te superi prinzi curaj! Sabia ta n-are bătaie lungă ca pistolul meu. Și nu doar tu, ci și pietrarul Yu, ucenicul diavolului, trebuie să stați cuminți la locul vostru. Băieți, ia puneți-mi-l în lanțuri pe turbulentul ăsta!

O mînă se lăsă grea pe umărul lui Liu. Omul întoarse capul și pe loc se schimbă la față, iar picioarele prinseră să-i tremure.

— Nu mă cunoști? Nu-l căutai pe ucenicul maestrului aici de față?

— Vă cunosc, cum... Nu, eu... se bîlbîi Liu.

— Știi că cei care subminează propaganda pentru rezistență sînt în cîrdășie cu trădătorii de țară?

— Știu. De fapt...

— Ordinele pot fi drepte sau nu. Dacă vi se spunea să mîncați c..., îl mîncați? Aveți grijă, să nu credeți că dacă pe scenă e mai mare tărăboiul și poate să sară oricine să facă ce vrea, nu mai are nimeni grijă de oameni. Mulți din Armata insurecțională sînt aici, printre spectatori... Purtați uniforma cu care v-a înțolit guvernul, dar noi sîntem în straie țărănești, degeaba vă uitați, n-aveți cum să-i recunoașteți pe-ai noștri, îi lămuri el.

Soldații înghițiră în sec.

— Astăzi v-o spun limpede : cine-i atinge doar cu un deget pe cei care fac propagandă luptei antijaponeze, atunci...

Yu Zhenhai luă o pușcă din mîna lui Cincizeci, ochi spre scena cealaltă, aflată la trei sute de pași și trase. Unul dintre actorii aflați pe scenă se sperie de șuieratul glonțului și căzu lat.

— A încălcat armistițiul ! urlă Lăcustă.

— Ai omorît un actor care făcea propagandă luptei antijaponeze, se răți Liu, cine e vinovat ?

Zhenhai îi întinse lui Cincizeci arma cu care trăsese.

— Mergeți și vedeți. Dacă i-am zgîriat cît de cît pielea, sînt vinovat.

Actorul se ridică, se pipăi, apoi se porni să bată din palme. Oamenii izbucniră în hohote de rîs.

Soldații amuțiră. Zhenhai coborî, spunînd :

— Coborîți, să vedem piesa. Și luați-aminte, noi nu greșim ținta.

Deodată, dintre spectatori se auziră voci :

— Licențiatul Kong e printre noi !

— Vrea s-o-ntindă...

Cîțiva tineri îi ațînură calea.

— Conduceți-l spre scenă ! strigă Cincizeci.

Oamenii se traseră într-o parte și alta, făcîndu-i loc. Dar Yu Zhenhai, coborît deja de pe scenă, îi ieși în întîmpinare, și fără să vrea luă arma în mînă. Ochii i se înroșiră, ațintiți asupra lui Kong Qingru, iar gîndurile prinseră a i se învălmăși în cap, într-o rotire demențială, încît nici n-ar fi putut spune la ce sau la cine se gîndea în clipa aceea : la bunicul pe care omul acesta îl lăsase să crape de foame, la mamă și la sora pe care tot

el le dusese la moarte, la tatăl pe care el îl arsese de viu, la soția care vărsase atîta sînge din prieina lui sau la tovarășii de arme și oamenii obișnuiți care fuseseră schingiuiți, răniți sau chiar uciși de el... Omul acesta era autorul tuturor acelor blestemății, lupul care băuse sînge și mîncase carne de om ! Clocotind de mînie, ridică pistolul. Acest ticălos care făcea cît zece nemernici ar fi putut pieri într-o clipă și el ar fi răsuflat ușurat. Dar nu, nu-i era îngăduit s-o facă și-i întinse lui Cincizeci pistolul.

— Pocnește-l, frate Hai !

— Nu. Ține-mi tu pistolul.

— Asta...

— Asta e politica ! Rostind aceste cuvinte, strînse pumnii.

Licențiatul Kong se străduise cîțiva ani buni, dar nu izbutise să ajungă față în față cu dușmanul său direct. Iar astăzi, cînd i se ivise rara ocazie, atît de mult așteptată, se speriase de moarte, încît chipul i se făcuse parcă de lut. Yu Zhenhai dăduse el din mînă pistolul, dar pumnul lui mare, tare ca fierul, ar fi fost de ajuns ca să-i crape din două lovituri capul.

— Șefule de district ! aproape că îi strigă Zhenhai, străduindu-se să-și înfrîneze furia. Ți-am transmis cîteva cuvinte prin ruda ta, Yu Zhishan. Ți-au ajuns la ureche ?

Kong Qingru încercă să stea cît mai drept și, aflat încă sub teroarea întîlnirii cu omul căruia i se dusese vestea ca viteaz între viteji, îngăimă ca un bîlbîit :

— A... a... Mi-a spus, a spus...

— Dacă n-a fost limpede, repet : Dacă luptă cinstit contra japonezilor, scapă, dar dacă se mai dedă la relele de pînă acum, n-o să-i fie deloc ușor !

— A fost o neînțelegere ! Numai o neînțelegere ! își reveni licențiatul, văzînd că nu era vorba în ce-l privea de vreun pericol de moarte. Noi susținem din inimă statutul distinsului vostru partid. Ce-a fost, aparține trecutului. Azi țara trece prin momente grele și vom rezista umăr la umăr, împreună.

— Da ! Yu Zhenhai luă pistolul și-l băgă în toc.

Vorbele-s corecte. Am să-ți zic un lucru : nu te stîrpesc și nu fiindcă n-ai merita-o dar nu-mi îngădui să irosesc nici un glonț, le țin pe toate pentru salvarea Chinei !

Splendida intră în casă și merse de se trînti direct pe patul-cuptor.

Mătușa veni în urma ei și văzînd-o acolo oftă, îi scoase condurii din picioare, desfăcu o pătură și o acoperi bine.

Splendida nu clipi, lăsîndu-se în voia ei. Era frîntă de oboseală. De cum venise din Weihai, nu avusese vreme să treacă pe acasă, ci o pornise întins cu Piersica la Rîpa Pinilor Roșcați, unde începuse repetițiile. Piesele le știuse cîndva bine, și de aceea și le amintise repede, numai că țăranii care interpretau celelalte roluri, neobișnuiți cu ele, se arătaseră stîngaci, cu totul în afara lor... dar dacă se apucase de un lucru, apoi el trebuia dus pînă la capăt. Pînă la urmă, luase ea toate rolurile principale.

Pe scenă Splendida se simțise ea însăși emoționată, pătrunsă de semnificațiile acțiunii lor și pe măsură ce juca se înfierbînta mai tare. A doua zi, pentru a se putea mișca cu mai multă grație, se îmbrăcase mai ușor. Scena însă era în plină bătaie a vîntului și ea răcise. Băuse o fiertură de leacuri preparate de domnul Feng și nu se dăduse bătută. Astăzi urcase pe scenă și cîntase așa bolnavă cum era. După ultima arie, se schimbase și fără să se demachieze alergase de-a dreptul acasă.

Mătușa îi întinse cu o mînă fiertura de ierburi de leac, iar bolul cu zeamă de *jiang** din cealaltă mînă, îl puse pe masa din fața cuptorului-pat.

— Splendida, fetița mea, scoală-te. Ia doctoria, dezbracă-te și vîră-te sub plapumă. Dacă nădușești bine, te înzdrăvenești.

— Nu am cum să mă scol, șopti ea. Ah, iată, mi-s oasele ca rupte !

---

* Denumirea chinezească pentru ghimbir, plantă erbacee, cu iz aromatic, folosit în bucătărie drept condiment și în medicină în stări gripale.

— Atunci de ce te-ai mai apucat să cînți ? Apăi teatru se cheamă porcăria aia de-acolo unde urlă vîntul și bate zăpada ? Oh, că nu i-ai dat ascultare lui taică-tău, răposatul, care ți-a zis cu vorbă de moarte să lași încolo scena...

— Iar mă iei așa ! Splendida se ridică în capul oaselor. Astăzi n-a fost un spectacol obișnuit. De-ar fi trăit tata, ar fi urcat și el pe scenă !

— Ei... Mătușa o îmbie iar cu bolul cu fiertura de ierburi.

— Tare nu le-aș mai lua. Sînt amare ca fierea.

— Ieri și azi-dimineață le-ai luat și nu ți-au stricat.

— Ca să pot să cînt.

— Hai soarbe-le. Leacul ăsta amar vindecă boala cea mai grea.

— Boala mea n-o vindecă.

— Asta... Mătușa se uită la ea, oftă și turnă apă caldă într-un lighean pe care-l potrivi în suportul lui special, cu cadru circular. Spală-te pe față, măcar.

— Să mă spăl ? Cine mă mai vede ?

— Vezi-te singură în oglindă.

Splendida roti capul spre oglinda ciobită de pe dulapul cu haine. Machiajul era încă întreg. Din oglindă se holba la ea o față suferindă, tristă, înăcrită de rele... Mătușa îi aduse săpun și prosop.

— Ești plecată de un an și mai bine și mă ustura la inimă de dor să-ți mai văd obrazul, zise ea. Eram sigură că-l aveai la fel de catifelat, alb și plin, așa cum îl știam dintotdeauna, dar cînd am dat alaltăieri cu ochii de tine, m-am speriat. Splendida, ia seama cum arăți, ai slăbit atît, că în curînd o să te usuci de tot. Hainele îți sînt largi, de înoți în ele, obrajii ți s-au scofîlcit și ești toată numai nas, ochi și gură. O să-i cer socoteală lui Gengxin. Atîta soră bună are și el și a ținut-o în casa lui să crape de foame. O fi el zgîrcit, ori o fi dat peste-o nevastă zgîrie-brînză, n-aș putea băga mîna-n foc că una din astea e pricina... Eu una știu, că n-o duce rău și chiar cu ierburi să te fi hrănit și nu ajungeai în halul ăsta de slabă ! Nepoată-mea care a plecat de la mine era toată albă și fragedă, roșioară în obraji, bine făcută...

— Omul nu-i animal, să-l țină doar mîncarea, abia răspunse Splendida.

— Ei, și ?

— Sînt neliniștită, frămîntată de griji și supărări ! Zhenxing m-a lăsat singură de-un an și jumătate și mie-mi stă gîndul la el zi și noapte. Unde-o fi ? Ce om bun și cinstit și iubitor ! Ah, de n-aș fi trecut prin ce-am trecut și de-aș fi putut să nasc, copilul ar avea acum un an, ar striga tată, mamă... Știi că de data asta Kong nu ne mai poate face nici un rău ? Bine-ar fi fost să-l fi pus la pămînt un glonț de-al lui Yu Zhenhai ! De s-ar întoarce, numai, al meu ! Izbucni în plîns, sări jos de pe pat, merse la dulap și își duse mîinile înainte ca și cum ar fi vrut să-și cuprindă fața din oglindă. Fără el, fără dragul meu, n-am nevoie să arăt bine ! La ce bun să mă doctoricesc ? Ce rost mai are viața mea ? Nu oglinda trebuia s-o spargi tu atunci, ci pe mine să mă faci fărîme, că aș fi scăpat de necazul ăsta mare care mă năpăstuiește. Oh, cerule ! Iată-mă bolnavă, dar cu cît mă simt mai sfîrtecată de dureri, cu atît mi-e mai bine. Să mor ! Sînt slabă? Ei și ? E vreun rău în asta ? Dimpotrivă, ce altceva m-ar ferici mai mult decît să ajung ca firul de iarbă, căruia nu-i dăunează nici cel mai amarnic vînt. N-am decît să arăt rău și astfel lumea să închidă ochii cînd mă vede... Fu cuprinsă de un acces de plîns zguduitor.

Sărmana mătușă ! Nemaiștiind cum s-o ia, păși încet cu picioarele sale micuțe, ieșind afară din încăpere, apoi se întoarse, o strigă, o zgîlții și pînă la urmă se puse și ea pe plîns. Peste puțin, Splendida se potoli. Se așeză pe pat,pierdută, cu părul răvășit ; lacrimile îi stricaseră machiajul.

— Nu te amărî, tușico ! rosti rar Splendida. Stau acasă, nu mai plec în Weihai.

— Crezi că se poate ? Licențiatul Kong n-o să se lase el cu una cu două. Cu comuniștii n-o să se ia el, dar cu unii ca noi...

— Măcar știu că închei socotelile cu el ! Rămîn acasă și mi-l aștept pe Zhenxing, orice-ar fi ! declară hotărîtă.

— Ba-l aștept eu și dacă vine îi zic unde să te caute.

— Poate că-n Weihai nici n-ar îndrăzni să se ducă. Mă gîndesc că dacă trăiește, o să calce cît de curînd în casa asta. Dacă află despre cele ce s-au petrecut pe-aici și că fratele lui e șef, n-are să piardă o clipă, o să alerge de grabă încoace. O fi chiar pe drum ! Sigur că da ! O fi în drum spre casă și în cîteva zile ajunge. Mătușă, noaptea să nu mai zăvorăști poarta. Și să scoți așternutul pentru două persoane. Bine, sorb fiertura, oricît de amară. Și mă spăl...

— Adevăr grăit-ai. De zici vînt, bate ploaia ! zîmbi, printre lacrimi, bătrîna.

Cineva bătu în poartă. Era Piersica. Mătușa îi făcu loc să intre ; noua venită îi spuse cu voce scăzută ceva și rămase acolo în dosul porții așteptînd ca bătrîna să o închidă din nou. Splendida trăsese cu ochiul pe fereastră și văzînd cine era musafirul își reveni cît ai clipi. Cînd Piersica își făcu apariția în camera ei, ea nu mai era cea de cu puțin înainte, ci arăta de-a dreptul schimbată, pusă la punct din cap pînă-n picioare, cu fața spălată și cu părul pieptănat.

Cele două tinere se așezară pe marginea patului, ținîndu-se de mînă. Piersica părea nerăbdătoare să-i vorbească, însă șovăi, simțindu-i palma fierbinte ; își mută privirea de la chipul ei livid la bolul cu leacuri de pe masă.

— Am auzit că ai răcit, surioară, spuse după o vreme. Tare n-aș fi vrut...

— Nu-i nimic. Se pare că aveai o treabă anume.

— Aveam, dar te văd tare bolnavă.

— Cum mi-ai zis că ai nevoie de mine, surioară, uite m-am și făcut bine, mărturisi Splendida. Întinse mîna, luă bolul cu fiertura de ierburi de leac și îl goli din cîteva sorbituri.

— Atunci plecăm în noaptea asta la Weihai. Mergem împreună. Pregătește-te, îți spun pe drum despre ce e vorba.

Districtul Weihai era condus de Sun Xifeng. Omul acesta era în vîrstă de treizeci și ceva de ani, studiase în Franța și avea concepții burghezo-democratice, iar

pentru Dr. Sun Yatsen nutrea o mare considerație. După ce primise numirea, vroise să facă ceva deosebit pentru țară și popor, de aceea se concentrase cu sîrguință asupra treburilor publice, înlăturase funcționarii corupți, înființase școli, interzisese fumatul opiumului și casele de prostituție, îi pedepsea cu asprime pe infractori și nu prea pusese inimă în campania de lichidare a comuniștilor. În împrejurările de acum își propusese să participe efectiv la rezistența contra Japoniei, dar avea forțe puține, abia un detașament de trupe locale și acela doar de cîteva zeci de oameni. Puterea militară nu era în mîna lui și pe deasupra nici nu se încredea în declarațiile lui Jiang Jieshi cum că avea să lupte pînă la capăt. Partidul Comunist Chinez se împotrivea cu fermitate agresorului, dar era prea lipsit de forță și n-avea mari șanse de reușită. Armata japoneză se apropia rapid, dar el, unul, era departe de gîndul de a-și trăda patria. Ce era de făcut? Cum nu lepăda costumul european și vorbea mai mereu franțuzește, calea era firească: plecarea în străinătate.

Zheng Weiping, șeful siguranței din Weihai, aparținea clicilor militare și era prin chiar natura sa și a situației sale împotriva comuniștilor, ura cu înverșunare poporul și se înconjurase de numeroși moșieri, printre care Kong Qingru, cu care se și încuscrise. Ginerele căpeteniei satului Rîpa Pinilor Roșcați se afla sub ordinele lui, fiind comandantul unui detașament de poliție. Cu toată puterea lui militară, Zheng aștepta plecarea lui Sun pentru a se putea pregăti să-i întîmpine în felul lui pe japonezi — capitulînd.

În oraș mai era o putere și anume aceea reprezentată de trupele marinei militare. Ca trupe specializate, acestea aveau puține legături cu comandamentele locale și atitudinea lor nu era una clară, fățișă, nici în privința comuniștilor și nici a japonezilor. În concurența dintre Sun și Zheng nu se amestecau. Erau bine echipate și apropierea lor de una din părți putea fi decisivă.

Acestea erau cele trei forțe din Weihai. Dar, pe lîngă acestea, mai era una, și încă cea mai mare: poporul.

Oamenii simpli vărsaseră sînge și în războiul trist și sîngeros dintre China și Japonia din 1898, și pe timpul ocupației britanice, cînd englezii obținuseră o concesiune în Weihai și monopolizaseră economia orașului. Urmașii luptătorilor de odinioară moșteniseră spiritul de rezistență în fața opresiunii. Cînd vestea incidentului din Xian ajunsese în Weihai, mulțimea fusese adînc tulburată, punîndu-se numaidecît în mișcare, astfel că în librării, în școli, în magazine se făcuse tot mai auzită propaganda în favoarea rezistenței. Tunetul tunurilor de la Podul Marco Polo cutremurase orășelul-port. Cotidianul Weihai-ului publicase articole pe tema rezistenței, elevii și profesorii, tinerii refugiați din nord demonstraseră pe străzi, iar lozincile, piesele și cîntecele umpluseră orașul. Muncitorii, țăranii, negustorii, cetățenii de rînd nu discutau decît despre luptă, despre salvarea patriei. Comitetul special Jiaodong folosise prilejul de a întări această orientare și a instituit „Avangarda eliberării națiunii chineze", ca o organizație periferică. Avangarda se extinsese rapid și în ea intraseră nu numai elemente muncitorești, țărănești, militare și elevi, dar ea îl absorbise pînă și pe fratele mai mic al lui Sun Xifeng, unul dintre comandanții forțelor maritime și încă și alte cadre militare. Cadrele organizației Partidului Naționalist din oraș și tinerii din acest partid participau aproape cu toții la această organizație.

De curînd, Comitetul special se ocupase direct de Sun Xifeng. Liqi și alții purtaseră mai multe discuții cu el, ajungînd la următorul acord : Sun le dădea comuniștilor toate armele din depozite ; oamenii din subordinea lui aveau permisiunea să se înroleze în detașamentele de rezistență ; Partidul Comunist îl ajuta pe Sun Xifeng să urce împreună cu ai săi, în deplină securitate, pe un vas englezesc și-l lăsa să ia cu el sigiliul public și banii aflați în seifuri. Numai că la punerea în practică a înțelegerii se iviseră greutăți din partea comandantului detașamentului de trupe locale, Yang Gengxin.

Provenit din oameni săraci și urîndu-și din adîncul sufletului socrul, Yang Gengxin putea să participe fără probleme la activitatea de rezistență sau cel puțin să

nu-i pună acesteia bețe în roate. Soția lui însă îngreunase lucrurile. El se însurase cu fata unui negustor, care era dependent de Zheng Weiping. Pe fată o luase pentru frumusețea ei, dar și pentru banii și casa în stil european pe care, ca dotă, le aducea cu ea. În împrejurările momentului prin care treceau, Zheng îl presa pe Yang Gengxin să garanteze integritatea depozitelor de arme și de bani, iar soția lui, susținîndu-și tatăl, îi cînta aceluia în strună. Partea rea era că îndemnurile socrului îl duceau la trădarea patriei, iar să plece cu Sun nu-l lăsa inima. Să nu-l asculte pe socru echivala fie cu acceptarea căii alese de șeful său, fie cu aceea hotărîtă de comuniști, a luptei cu Japonia. Și într-un caz și în celălalt, nevasta lui frumoasă și gingașă nu l-ar fi putut urma — nici în străinătate și nici în munți. Yang Gengxin suferea complit în nehotărîrea lui, iar decizia sa, o dată luată, ar fi cîntărit greu în balanța victoriei...

— Înțelegi? De aceea ne-am gîndit la tine, să ne ajuți, îi spuse Piersica Splendidei.

— Mă socotiți de-a voastră și voi face tot ce îmi va sta în putință.

— Bănuiam eu că așa vei proceda. Crezi că o să te asculte?

— Sîntem foarte apropiați. În afară de mătușa și de fratele meu nu mai am alte rude. Cît am stat la el, un an și ceva, s-a purtat tare frumos. Cumnata mea, cum bine spuneai, e o frumusețe ce nu-și află perechea, dar e o ființă fără simțul dreptății. Cît am stat la ei, frate-meu nu mi-a îngăduit să scot o vorbă despre voi. Chiar și despre mine și Zhenxing nu-i puteam spune nimic, de față cu ea. Oricum, mă voi strădui din răsputeri să-l conving, nu-l pot lăsa să dea de bucluc.

La miezul nopții pătrunseră într-un sătuc situat nu departe de șoseaua ce ducea spre Weihai. Piersica o luă înainte și bătu la o poartă bine știută de ea... În dimineața zilei următoare, pe cînd gazda pregătea măgarul care s-o ducă pe Splendida mai departe, primiră printr-un mesager o veste rea.

Armata insurecțională acționase din plin în zilele acelea și izbutise să aprindă făclia rezistenței în numeroase

sate. Dar în urmă cu două zile, aflat prin apropiere de Wendeng, la vremea micului dejun, detașamentul lui Yu Zhenhai fusese împresurat de trupele județene, ce numărau patru-cinci sute de oameni, înarmați pînă în dinți și, în plus, dispunînd și de cîteva mașini. Dîndu-și seama de gravitatea situației, Yu Zhenhai ordonase retragerea spre sat, unde se gîndise să angajeze lupta, dar grupa comandată de Kong Juren se nimerise a fi cea mai în față, despărțită de trupele dușmane numai de firul unei ape.

— Repede, retragerea ! îi ceruse Gao Yushan comandantului de detașament.

— Sîntem armata județeană ! se auzise un glas de pe malul celălalt. Luptăm și unii și alții împotriva japonezilor ! Veniți să discutăm o chestiune de cooperare.

— N-are rost să ne retragem, zisese Juren. Dacă luptăm umăr la umăr, hai să discutăm.

Gao Yushan cercetase bănuitor împrejurimile.

— Mi-e teamă că ne întind o cursă. Mai întîi ne retragem...

— Asta ar însemna că ne e teamă ! De ce ne-ar fi ? Pînă și licențiatul Kong e acum cu botul pe labe, cum să ne atace ? Dacă ți-e frică de moarte, nu veni. Uită-te la noi.

Kong Juren, instructorul și optsprezece soldați trecuseră pe malul răsăritean. Comandantul trupelor județene ordonase imediat dezarmarea și legarea proaspeților sosiți. Cu tot avertismentul adresat tovarășilor săi, Gao Yushan îi urmase.

— Încălcați acordul și distrugeți rezistența, strigase. Sînt comisar politic. Dați-le drumul, răspund eu !

Rezultatul fusese că se trezise legat și el. Dușmanul ucisese pe loc, dintre cei prinși, trei soldați, participanți la revoluția din urmă cu un an și se retrăsese în reședința de județ, ducîndu-i cu el pe Gao Yushan și restul de șaptesprezece soldați.

— Lupi sîngeroși ! Cine-s cei omoriți ? întrebă Piersica.

— Dasheng, Li și Kong Juren.

— Vai !

— Am auzit apoi că Juren ar mai fi în viață. A cerut să fie transportat în Floarea de Piersic.

— Da ?

— Să-și vadă nevasta.

Kong Juren nu murise pe loc. Într-un fel chiar avusese noroc. Obligate să se retragă, trupele județene n-apucaseră să cerceteze morții. Cînd ajunsese acasă la Zhang Al Treilea, Juren abia mai respira. Fusese pus jos, în încăperea centrală, așa întins cum era pe ușa pe care-l căraseră cîțiva oameni. Cumătra A Treia îi rugă pe aceștia să-l mute pe pat.

— Nu, n-are rost, ceru Juren, cu durere în glas. Sînt plin de sînge și nu vreau să năclăiesc așternutul...

Cumătra A Treia trimise pe cineva în Tîrgul Familiei Kong, după doctor. Ea și Zhang Al Treilea, plîngînd amîndoi în tăcere, rămaseră să vegheze rănitul.

— N-am cum să vă fac să mă iertați... șopti el. Nici măcar nu mă pot ridica, să îngenunchez în fața voastră

— Ce spui ? îl opri Zhang. Mama lor ! O să te înzdrăvenești și o să te întorci alături de Zhenhai, ca să le veniți de hac ălora cu fierea neagră.

— Tîrziu, prea tîrziu...

— Nu vorbi așa, copile. Voi sînteți de neînfrînt... începu Cumătra A Treia și încercă iarăși să-l ia de acolo de unde era, să-l pună pe pat, dar el refuză din nou.

— Nu vă faceți griji. Știu prea bine ce e mai nimerit de făcut. Dacă mă mișc, atunci mai repede... Ea de ce nu vine ? Nu vrea să mă vadă ?

— Nu, copile. Femeia luă un bol cu apă, îl puse lîngă el și cu o batistă îi șterse sîngele de pe buze. Crizantema s-a și dus în fugă după ea. Vine... așteapt-o...

— Da. Am să mă țin viu,pînă o fi să sosească ea aici. Kong Juren închise ochii. Două lacrimi mari i se rostogoliră pe obraji.

Frumoasa lucra în atelierul de broderie al lui Kong Geruială. Cu toate că aceasta din urmă se alesese cu cinci sute de arginți pentru faptul de a fi aflat locul întrunirii partizanilor și, dornică de a se bucura de cîștigul său, avusese de gînd să se stabilească în Múping, toate fuseseră zadarnice, pentru că Kong Qingru îi pretinsese să

stea ca mai înainte la pîndă în Floarea de Piersic, promiţîndu-i să-i trimită şi un agent care s-o ajute. După ce se întorsese în sat, Geruială îşi pierduse cu totul somnul, visînd mereu că Kong Juren o ridică din casă şi o păteşte la fel ca Aur Scump, sau mai rău, capul îi era retezat şi aruncat la ciini, iar trupul despicat în opt părţi, din care oameni sălbatici sfîşiau cîte o ciozvîrtă pe care şi-o prăjeau... Sătenii aveau însă alte griji. Culegeau ierburi, doborau copaci şi, pe locul gol al caselor arse, ridicau altele noi, ducînd aceeaşi viaţă aspră de mai înainte. Cu sau fără ea, satul îşi trăia viaţa, aşa că femeia îşi reveni cu timpul : dormea şi mînca bine... Curînd însă se supără : „Nu mă băgaţi în seamă, hai ?", îşi zicea văzînd atitudinea sătenilor, „mai bine vă lichida pe toţi. De-aţi şti că cu v-am făcut-o, v-aţi ploconi pînă la pămînt în faţa mea şi nu v-aţi mai uita chioriş la una ca mine". Singurătatea nu-i pria. Îl aştepta cu jind pe agent, să-i fie iar „în preajmă" în nopţile de iarnă, dar i se cam topise bruma de speranţe. Venise vremea rezistenţei antijaponeze. Partizanii intrau ziua-n amiaza mare în tîrg, nu se mai sfiau ca altădată, iar licenţiatul nu mişca un deget, ascultînd de vorbele pietrarului. Ce se întîmplase ? Geruială nu putea înţelege. Dar îşi spunea că ar face bine dacă s-ar apuca să strige şi ea în gura mare că era împotriva japonezilor. Trecea de cîteva ori pe zi pe la casa lui Zhang, neslăbindu-i pe cei doi soţi din frate şi soră, iar pe uliţa satului sporovăia neîntrebată, lăudîndu-se cu nepotul său şi, generoasă, chema de zor nevestele să brodeze în atelierul său.

— Scoatem ceva bani şi cumpărăm tunuri, avioane şi-i bombardăm pe drăcuşori...

Cu Frumoasa era nespus de grijulie. De la începutul perioadei de rezistenţă, Frumoasa revenise în satul în care se născuse, se angajase în atelierul de broderie şi ducea şi muncă de propagandă, ori le ajuta pe Fetele Florii de Piersic în acţiunile lor culturale. De cîteva zile i se umflase iar piciorul sting, care-i fusese cîndva rănit, dar ca una nu vroia să stea degeaba ; pe Geruială o considera o patroană ca oricare alta şi aşa se şi purta

cu ea. Aceasta dădea mereu din gura-i mare, însă ea, Frumoasa, n-o lua în seamă.

Cînd venise Crizantema s-o cheme, ea tocmai se afla pe uliţa satului, înaintînd din greu prin zăpada îngrămădită de vînt. Nu-i fusese limpede de la început. Cine era rănit? Crizantema spusese „fratele cel mare". Cine anume? Fratele lor cel mare nu mai era de cîţiva ani. Le putea zice astfel celor apropiaţi, dar ar fi trebuit să alăture şi numele de familie. Chiar şi cumnatului i se adresau aşa. Oare să fie Gao Yushan? El le era văr şi ce rost avea s-o caute pe ea? Se opri, simţindu-şi piciorul amorţit.

— Surioară, nu fii neliniştită. N-aş putea spune cît de gravă i-e rana, fiindcă nici măcar n-am văzut-o. I-am condus pe oamenii care l-au cărat pînă la noi şi care au şi plecat pe dată după doctor. Ziceau că-i înconjuraseră trupele din Wendeng. Fratele Juren nu a dat ascultare sfatului lui Yushan şi a apucat-o spre duşman, să poarte discuţii cu el, dar acela îi întinsese o cursă. Yushan şi ceilalţi au fost luaţi prizonieri. În Juren şi în alţi doi s-a tras în plin şi totuşi Juren a mai avut viaţă în el...

Rănitul era, aşadar, Kong Juren, bărbatul ei. Cum de nu-i trecuse prin minte că el era „fratele cel mare"? De fapt, Crizantema îl numea rar în felul acesta, dar şi mai important era faptul că inima Frumoasei nu bătea cîtuşi de puţin pentru el. De cînd îi promisese că va rămîne definitiv cu partizanii, bărbatul ei nu mai făcuse greşeli. Se gîndea rar la el. Uneori cu strîngere de inimă, dar nu ca la un om apropiat, temătoare ca nu cumva să răcească, să păţească ceva, ci mai degrabă îngrijorată să nu calce iar greşit şi să fugă la duşman. Pentru celălalt bărbat, Gao Yushan, dimpotrivă, era frămîntată de neliniştea să nu fie rănit sau să nu sufere în închisoare, cu toate că de la ultima lor discuţie nu-l mai urmărea în tot ce făcea şi nu-l mai iubea nici cu aceeaşi patimă veche. Vai! Realitatea vieţii îi tocise bine simţămintele. Nici nu-şi închipuise că rănirea soţului şi prinderea iubitului aveau să fie pentru ea ca o lovitură de bumerang. Cel dintîi ajunsese pe moarte din chiar vina sa, dar al doilea suferea din pricina primului. Ce era în inima ei? Durere,

părere de rău, ură, dragoste, tristețe, amărăciune? N-ar fi putut spune nici ea însăși. Un tremur o cuprinse din cap pînă-n picioare. Simți cum amorțește toată și se face rece ca zăpada de pe jos. Crizantema o luă aproape pe sus...

Se ghemui lîngă rănit, cu privirea țintă la cerga care era trasă peste el, fără să-i curgă o lacrimă. Juren făcu ochii mari. Stropi mari îi alunecau unul după altul pe obraji.

— Știu... Știu că mă urăști, zise, blînd. Am greșit rău, l-am pierdut și pe el.

— Nu ești tu de vină, copile. Cei răi sînt otrăviți de tot! sări să-l aline Cumătra A Treia, vîrîndu-i Frumoasei batista în mînă, cu gîndul să-i șteargă ea sîngele care i se prelingea printre buze.

Frumoasa primi batista, dar nu se clinti. Crizantema îi aduse un scăunel, însă ea rămase în aceeași poziție, ca și cum nu l-ar fi văzut. Kong Juren asistă în tăcere la toată scena. Lacrimile îi curgeau fără întrerupere.

— Cei răi sînt otrăviți de tot, dar nici eu nu-s mai bun. Urăște-mă, Frumoaso! Din prieina mea ai avut mereu înfipt un cuțit în inimă. Nu-ți sînt pe măsură. Și nici pe potriva socrilor și cumnatelor nu sînt! Ascultă-mă... Ca să te iau pe tine, am fost la bancă și i-am pus pe oamenii de acolo să-l oblige pe tata socru să-și plătească datoriile musai la sfîrșit de an, ca astfel eu, venindu-i în ajutor, să te pot lua din chiar mîinile lui. Pe urmă, ca să te păstrez, l-am pîrît pe Yushan că e comunist...

Lacrimile continuau să curgă, amestecîndu-se cu sîngele. Frumoasa strînse batista în mînă, ridică brațul, apoi îl lăsă moale în jos. Cumătra A Treia o văzu, îi luă batista și-l șterse ea pe Juren. Atunci apăru Kong Geruială.

— Vai, ce-a pățit? strigă Geruială, de cum intră, și se aruncă asupra rănitului. Zhang o opri.

— Nu-l atinge, e rănit rău.

— Am venit tîrziu! se plînse ea. Nepotul meu...

— Tu să taci. Taci! îi strigă el, mînios, dînd s-o scuipe. Ai picat bine, te-aș fi căutat și eu.

— Spune, nepoate drag!

— Vreau să ne socotim, lupoaică bătrînă. Nu m-ai îndemnat tu la rele? Cine i-a vorbit dușmanului despre răniții ascunși în peșteră? Dar despre partizanii aflați la templu?

Toți ai casei încremeniră uitîndu-se cu ură la Geruială.

— Juren, ai început să aiurezi!

— I-ai anunțat, și aveam de gînd să trec pe la tine, să te întreb. Dacă-ai fi recunoscut și-ai fi promis că nu mai faci, te iertam, doar mi-ești mătușă. Dar m-am dus singur în gura lupului și nu mai pot să te iert, ești mai rea decît mine și decît alții...

— Ești nebun... Geruială dădu să fugă.

Crizantema se așezase în ușă.

— Tată, ce faci cu foarfecele ăla mare?

Zhang Al Treilea trecuse în altă cameră și-și luase foarfecele, apoi trimisese pe unul dintre copiii lui Niu după cineva din sat. Copilul reveni în fugă.

— Vorbește, femeie ticăloasă, strigă. O să-ți străpung inima.

— Spun, spun tot! Geruială se prosternă, cerînd iertare. Licențiatul Kong m-a stricat...

Înștiințați, Yang Yuqing și cîțiva comuniști din sat sosiră și ei de îndată. Kong Geruială mărturisi că în urmă cu numai o noapte trecuse pe la ea un agent trimis de licențiat, cu ordin să supravegheze acțiunile comuniștilor...

Bărbații o legară zdravăn pe Geruială și o purtară aproape pe sus acasă, să-l aresteze și pe agent. Dar omul, experimentat, îi zărise pe fereastră. O împușcă pe Geruială apoi, știind că n-are scăpare, își zbură creierii...

Kong Juren își pierduse cunoștința. Sîngera fără-ncetare. Femeile căutară hainele noi rămase de la Aur Scump și-l schimbară. Cînd își reveni, rănitul ceru apă. Vocea îi era stinsă.

— N-ai cum să mă ierți, îi spuse el Frumoasei. Știu prea bine că în cei cîțiva ani trăiți împreună ai fost a mea doar cu trupul, nu și cu inima. Aceasta îți era dată unui om bun, căruia eu i-am făcut rău pînă și cu puțin înainte de-a-mi afla moartea... E cinstit. A fost prins

tocmai fiindcă a vrut să ne salveze. El îți seamănă bine, cu el ai face pereche potrivită, nu cu mine. De-acum încolo, însoțește-te cu el, urmează-l. Cerule, nădăjduiesc să scape, să...

Kong Juren, copil al unei familii decăzute, vagabond, bandit, răzvrătit, comunist, își mai simți doar gura plină de sînge și în aceeași clipă se stinse.

Cu pieptul parcă ars de o flacără, Frumoasa se aruncă asupra trupului aceluia rece, apoi întoarse capul spre ai săi. Tatăl, mama și sora plîngeau în tăcere. Frumoasa îi fusese lui Juren nevastă timp de șapte ani, dar abia acum, pentru prima oară, îl sărută pe gură, cu sinceritate și curaj. Cu pieptul fierbinte, fremătînd, se strînse cît mai aproape de inima lui sfîrșită. Lacrimile fierbinți ale femeii se scurseră peste buzele lui reci.

22

Incidentul de lîngă Wendeng nu era unul izolat. Îndărătnicii din Partidul Naționalist vorbeau de rezistență numai pentru a înșela poporul și pentru a-l atrage de partea sa, în realitate pregătindu-se pentru întîmpinarea japonezilor. Înaintea incidentului, organele locale și armata arestaseră sau uciseseră peste douăzeci de comuniști și elemente active în campania antijaponeză din Haiyang, Múping și Rongcheng. În această situație, Comitetul special Jiaodong al Partidului Comunist adoptă două măsuri. Întîi, Armata insurecțională avea să se împartă în grupe mici, continuînd dispersat activitatea de propagandă, împletind activitatea legală cu cea secretă. Pe de altă parte, trebuia grăbită insurecția din Weihai, pentru a-și spori forțele, a-și lărgi influența politică și a lovi în conservatori.

Sun se decisese să plece, numeroși colegi de-ai lui vroiau să participe activ în rezistență și doar o mînă de trădători alesese calea așteptării dușmanilor. La îndrumarea comuniștilor, Yang aderase la Avangardă și la

Armata insurecțională... Insurecția avea să explodeze și aici, Liqi și ceilalți munceau zi și noapte, plini de încordare, pentru a pune la punct toate detaliile. În cele din urmă, data fu fixată : 15 ianuarie 1938.

Era zi de târg. Dimineața, printre cei grăbiți să prindă marele eveniment se aflau și cîțiva elevi care interpretau scenete de lupte în plină stradă. Ceea ce făceau era în fond o acțiune de diversiune, pentru ca astfel cei care coordonau acțiunea, îmbrăcați ca elevi, muncitori sau comercianți, să se furișeze nestingheriți pe grupe de cîte doi și trei, pentru a se aduna în fața comenduirii. Neliniștit, Zheng Weiping sporise patrulele din oraș și telefonase de trei ori la baza marinei :

— Comuniștii activează prin oraș. O să dăm de belea ! Cer încă o dată ajutor pentru a limpezi situația.

Cei de la marină îl aminau, dîndu-i răspunsuri evazive.

Pe la ora nouă, se strînseseră înaintea comenduirii vreo cincizeci de persoane. La zece, cei șase polițiști care patrulau pe acolo fură înlăturați și înlocuiți cu membri ai Avangărzii. Poarta dinspre sud fu închisă. De acum, cine avea să intre pe poarta comenduirii trebuia să cunoască parola : „Insurecție".

Ora prînzului. Președintele Consiliului comercial, însoțit de o mulțime de vagabonzi și răufăcători, veni cu mare pompă și, pretinzînd că fac parte din rezistență, cerù predarea armelor și a banilor. Santinelele Avangardei blocară intrarea, refuzînd să dea curs cererii, dar ei vociferară, făcînd scandal.

Liqi, care era în clădire, îi ordonă lui Yang ca, în calitate de șef al detașamentului de apărare, să ia măsuri pentru alungarea acelora... Numai că, imediat, Zheng trimise un detașament de polițiști, amenințînd că dacă nu li se predă muniția, îl va aresta pe Sun Xifeng.

Atmosfera devenise încordată. Cei cîțiva soldați și cincizeci de oameni cu mîinile goale nu constituiau un adversar de temut pentru polițiști. Pe deasupra, se putea spune că Partidul Comunist împiedica ordinea și pregătirile pentru rezistență, aruncînd o lumină rea asupra insurecției. Liqi telefonă la baza marinei, cerîndu-i comandantului, care era membru al Avangardei, ajutorul.

El sosi repede, călare, în fruntea detașamentului său alcătuit din oameni îmbrăcați în uniforme albastre, care îi înconjurară pe polițiști. Comandantul se adresă politicos șefului poliției :

— Am auzit că cineva face dezordine. În numele securității orașului, am venit să vă ajutăm.

Zheng motivă că în comenduire se strecuraseră elemente comuniste. Yang își făcu atunci din nou apariția, vorbind în numele lui Sun :

— Nimeni să nu înțeleagă greșit. Colaborăm în mod sincer. Oricine ar fi, trebuie să se supună indicației președintelui Jiang.

Deși neîmpăcat în adîncul inimii sale, Zheng se supuse. Marinarii se retraseră.

Începînd de la ora prînzului; toată lumea era cu ochii pe ceas. Cu cîteva minute înainte de trei, ora oficială a declanșării, încordarea crescuse. Unul din detașamentele Armatei a treia, cel condus de Yu Zhenhai, și care constituia forța de șoc a insurecției, întîrzia.

Fiecare minut trecea greu și Zhenhai nu mai apărea.

Yang Gengxin îl înștiință pe Liqi că Sun adunase întregul personal în sala de întruniri din clădirea cea mare, gata să rostească alocuțiunea de renunțare la post și să predea cheile, însă nu îndrăznea să înceapă, din cauza întîrzierii lui Yu Zhenhai. Liqi nu răspunse, dar unul dintre participanții la insurecție, un bărbat cu ochelari, profesor, se porni să zbiere :

— Ce ne facem ? Detașamentul n-o să mai vină, iar dintre noi, cam jumătate nici nu știu să țină o pușcă în mînă. Ce insurecție e asta ? Am mai putea...

Unii încercară să-l domolească, ceilalți îl priviră neliniștiți. Liqi, secretarul Comitetului special, omul cu chipul galben, uscățiv, se uită rapid, prin ochelarii de miop, peste chipurile elevilor, profesorilor și muncitorilor din sală, apoi își ridică poalele robei lungi, cărturărești, și scoase o pușcă rămasă de la Ding Chijie. Ieși cu pușca pe umăr. Mulțimea fremătă, strîngînd din pumni.

— Transmiteți-i domnului Sun că totul va începe la ora prevăzută. Detașamentul nostru va sosi. În caz extrem, de nu va sosi, îi vom garanta securitatea. Partidul Comunist, dacă a spus ceva, așa va fi...

Nu apucă să termine, că din poartă se auzi :

— Parola !

— Insurecție !

Un țăran înalt ca un platan intră cu pași mari, apăsați.

— Tovarășe Liqi, raportez ! Detașamentul a sosit !

Izbucniră urale. Profesorul care răbufnise mai înainte, sări în sus de bucurie.

Liqi strînse mîna mare a lui Yu Zhenhai..

Era ora trei fix. Insurecția se pornea. Sun Xifeng își începu cuvîntarea...

Din altă curte, unde era depozitul, fură scoase puști, muniție, uniforme militare. Toți participanții la insurecție îmbrăcară uniforma cenușie, își prinseră la brîu cartușiera și apucară în mînă cîte o pușcă. Toți erau emoționați, entuziaști, se îndemnau unii pe alții, rîdeau, unii plecaseră fruntea, fredonînd „Odă voluntarilor"... Un grup de elevi interpreta Marșul rezistenței :

Ieșiți din fabrici, ogoare și școli
Nimiciți dușmanul și eliberați patria pînă
la frontiere...

Se lăsa înserarea. Liqi și ceilalți din conducere se adunaseră pentru a pune la punct planul de acțiune pe mai departe. Yu Zhenhai pusese santinele peste tot. Fosta clădire a administrației concesiunii coloniale britanice, cu puțin mai înainte sediul impozant al guvernului Partidului Naționalist, care oprimase poporul, se transformase într-o fortăreață a rezistenței.

În noaptea rece, din loc în loc răsunau împușcături. La periferie, cîinii lătrau fără încetare, iar dinspre mare răzbăteau fluierături de sirene. Siluete negre se apropiau de comenduire.

Teribilă, neliniștită noapte !

În aceeași seară, în partea apuseană a orașului, în zona reședințelor mandarinale, a negustorilor bogați, în fața unei clădiri în stil european, cu un etaj, văruită în galben lăptos, își făcu apariția un țăran de treizeci și ceva de ani. Purta o căciulă din blană de cîine, iar trupul

slab prinsese să i se încovoaie înainte de vreme. Dacă nu l-ar fi privit de aproape, mai mult ca sigur că Yu Zhenxing n-ar fi fost recunoscut nici măcar de vreuna din rubedeniile sale.

Cîndva se strecurase afară din Tîrgul Familiei Kong, cu ajutorul lui Phoenix și a prietenilor lui, pentru a se pune la adăpost de primejdii. Unde era să se ducă ? Dacă ajungea pe litoralul Mării Galbene, veștile de la țară i-ar fi parvenit destul de greu. Splendida era însărcinată, îl implorase să nu plece departe, urmînd să se întoarcă la ea de îndată ce lucrurile se liniștează. De aceea nu o apucase spre Yantai, ca de acolo să ia un vapor pentru Dalian, ci o pornise spre vest, pînă în județul Huang. Locurile erau bogate. Se cultiva porumb și se făcea negoț.

Cînd Zhenxing ajunsese acolo, era vremea culesului și singurul lucru pe care-l putea face era să se bage argat. Truda lui fără preget, îndemînarea, vorba bună, îl făcuseră să primească porecla „Bun la toate". După culesul porumbului, gazda îl rugase să rămînă.

Zhenxing muncea ziua, uitînd de toate, și noaptea se gîndea, chinuit, la Splendida. Lucra cu vrednicie, dar dorul de ea îl simțea tot mai aprig. În fiecare seară număra și răsnumăra banii de drum pe care-i primise din mîna sa. Nu se atinsese deloc de ei și pusese deoparte și ceva din agoniseala lui : într-o zi se va putea întoarce, să fie iar împreună cu femeia sa și, din banii strînși din sudoarea lui, avea să repare casa din Ripa Pinilor Roșcați și să trăiască acolo, alături de ea și de copilul lor, departe de pămîntul Familiei Kong. Oare avea să vină, sau nu, o astfel de zi ? Muncea din răsputeri, slăbind zi după zi, se șubrezise, pielea feței i se zbîrcise toată și i se îngroșase, dar asta nu-l interesa, unicul lui gînd era la ea...

Cînd vestea constituirii Armatei a treia, în cadrul căreia unul din comandanți era Yu Zhenhai, în urma insurecției de pe Muntele Fericirea Cerească, ajunsese în satul acela, Zhenxing își luase degrabă rămas bun de la stăpîn și alergase cît îl ținuseră picioarele spre casă. De data aceasta avea să fie bine, își zisese, am să pot trăi liber, sub ochii lumii, cu Splendida !... Într-o bună zi,

ajunse la Izvorul Dragonului, situat la granița județului Wendeng, întîlnise cîțiva soldați care schimbau muniție pe țigări. Zhenxing pipăise banii cîștigați într-un an și ceva de argăție, pe care-i păstra în sîn, laolaltă cu banii de drum primiți de la Splendida și întrebase dacă putea să cumpere și el gloanțe. Frumos negoț! Soldații mai întîi se speriaseră, apoi se tîrguiseră, scăzînd mereu din preț. Zhenxing cumpărase trei sute de gloanțe, iar de la un ofițer achiziționase un pistol micuț...

În drumul spre satul natal se întîlnise cu Yu Zhishan. Stătea în spatele căruței în vreme ce un argat mîna catîrul. O pornise undeva, departe, cu marfă. Zhenxing își plecase privirea, încercînd să-l evite, să treacă neobservat, dar se auzise strigat.

— Asta n-o fi băiatul ăl mare al lui Yu? Măi, tu ești ăla care te-ai ținut cu Lăptuca și pe urmă ți-ai luat picioarele la spinare?

Zhenxing se înroșise la chip.

— Da ...

Dovleac Stricat vorbea pe un ton, binevoitor, înălțîndu-și cu trufie nasul roșu :

— Nepoate, nu te speria. Lumea-i alta, s-a schimbat, acum luptăm în rezistență! Cumnatul meu, licențiatul Kong, este șeful unui district care se războiește cu dracii din Oceanul Răsăritean*, cine să aibă vreme să se ocupe de o văduvă care s-a luat cu un bărbat?

— Noi nu sîntem ...

— Sînteți sau nu, tot aia-i. Nimănui nu-i pasă! Șeful de clan a fost găsit plutind înecat pe apa golfului astvară, în timpul căldurilor ălora mari. Nu era nici cît o jigodie de cîine mort și n-ar fi fost bun nici să-l pui, ca îngrășămînt, la rădăcina unui vrej... Ei, te-ai înapoiat de sărbători, ori să lupți? Te-oi fi îmbogățit, ai?

— Nu. Eu ...

— Ai venit după Lăptuca, știu eu, cu care te ai tare bine. Am dreptate? Ha!

Dovleac Stricat ajunsese tocmai unde voia el, adică la ce i se învîrtea lui în cap stăruitor. Se ducea cu marfă

---

* Japonia.

în Weihai și ar fi avut nevoie de doi argați, altfel îi rămînea căruța pe undeva împotmolită în zăpadă ; un singur catîr n-ar fi putut s-o scoată. Dacă ar mai fi fost cineva care s-o împingă din spate, ar fi fost numai bine, dar el nu se îndura nici să cheltuie bani și de aceea nu-și luase cu el decît un nepot. Ce noroc că-l întîlnise pe Yu Zhenxing, om muncitor, priceput, numai bun la drum lung. Uite un lucru grozav, la care nu se așteptase !

— Zhenxing, de ce-ai venit tu în sat ? Frumoasa ta Lăptucă e, ehei, de mult în Weihai, nu știai ?

Zhenxing se speriase.

— Cînd a plecat ?

— De un an și mai bine. Stă la fratele său. Acum două luni s-a întors și a cîntat pe scenă. Ha-ha, o adevărată stea de operă ...

— A cîntat operă ?

— Sigur. În inima tîrgului. Împreună cu o trupă invitată de cumnatu-meu ...

— Cu a licențiatului Kong ?

— Chiar așa. Ce stai ca un prost în drum, Zhenxing ! Mai bine hai cu mine după ea. Și eu merg tot în Weihai, avem același drum. Îmi poți da și o mînă de ajutor la împinsul căruței. Bani n-am, fiecare-și mănîncă din traistă, da' barem nu mergi singur la cale așa lungă.

— E adevărat ? întrebase Zhenxing încă buimac. Săltase capul, gîndindu-se : „Nu se poate, ăsta minte". Își mai bătuse o dată joc de el. Nu putea fi adevărat, era și el unul din tagma licențiatului Kong.

— Hai, acolo o să-ți placă ! Dar să nu uiți, nepoate, eu am fost primul care mi-am pus toate nădejdile în tine ... Nu mai sta locului, hai la drum !

Lui Yu Zhenxing nu-i dădea ghes inima să plece. Avea de gînd să caute în sat un om cinstit, în spusele căruia să se poată încrede. Chiar atunci, se apropiase cineva împingînd o roabă. Era fierarul Liu Fu. Din pricina vîntului și a zăpezii mari, omul nu se uita decît în jos la drum și nu-l recunoscuse pe cel cu care vorbea Dovleac Stricat. Cînd fierarul ajunsese la cîțiva pași de el, Zhenxing privise spre Dovleac Stricat și i se adresase noului venit :

— Ai plecat cu treabă, unchiule ?

Liu Fu abia în momentul acela îl observase și, mirat, se oprise cu roabă cu tot.

— Te-ai înapoiat, Zhenxing?

— Mda. Unchiule, frate-miu conduce iar vreo revoluție?

Da. Acum îi zice insurecție.

Spune-mi, ea, Splendida, sau Lăptuca, e în Weihai?

— E de multișor acolo...

— Și între timp s-a-ntors să cînte?

— A cîntat grozav... Zhenxing, mergi în sat, stai aici cu noi, nu pleca în tîrg...

— De ce?

— De la licențiat te poți aștepta la orice. Mergi în sat.

Liu Fu se uitase spre Dovleac Stricat și nu spusese mai multe.

— Eu... ezită, apoi îi întinse fierarului rănița din spate. Dă-i-o lui frate-meu. Lui îi poate fi de folos ce-i-m eu în ea.

— Unde te duci?

— Mă duc...

Pe drum, Zhenxing nu știuse cum să alerge mai iute, să ajungă înaintea Splendidei și să audă adevărul din gura ei. Ajunsese spre seară în fața porții, stătuse și așteptase acolo pînă se aprinseseră lămpile și tot nu-i venise să bată în poartă. Se temea. De ce? Se temea că nevasta lui, mai scumpă pentru el decît viața, se schimbase, devenise alt om, sau poate că așa fusese dintotdeauna...

...Pînă la urmă bătu în poartă. Splendida nu era acasă. Îl primi o femeie tînără, înaltă, zveltă, bine hrănită, cu obrajii albi și pometii roșii, cumnata Splendidei și soția lui Gengxin, fiica negustorului Libelulă Verde.

Splendida se întoarse acasă spre miezul nopții. Fusese la fratele său, să-i spună că pierduse două zile și două nopți de pomană: îi vorbise în fel și chip cumnatei, îi povestise toate prin cîte trecuse ea și familia sa, dar nu reușise să facă să-i vibreze măcar o coardă din inimă.

Ea susținea sus și tare că dacă bărbatul ei se angaja în lupta cu japonezii între ei doi avea să se așeze ura...

Splendida intră pe poartă, cu inima strînsă. Casa era cufundată în beznă, numai în odăița din colțul de miază-noapte al clădirii și în camera slugilor de la parter era lumină. Întrebă ce se întîmplase. Slujnica de nouăsprezece ani o înștiință că stăpîna plecase de puțină vreme la ai săi. Cînd auzi că pe ea o așteaptă cineva, nu mai luă aminte la spaima de pe chipul slujnicei și zbură la etaj, deschizînd larg ușa.

Cu capul în pămînt, un bărbat stătea chircit lîngă fotoliu, fumînd. Camera se umpluse de duhoarea grea de tutun. Cînd ea trecu pragul, el nici nu-și ridică pleoapele.

— Cine ești ? Tu... întrebă ea, speriată. Nu continuă. Pe chipul slab, ochii omului păreau și mai mari, iar cînd se deschiseră își arătară lumina știută. Se aruncă spre el, prinzîndu-l de gît.

— Tu ești, Zhenxing ! Tu ești ! strigă, gîtuită de emoție.

— Credeai că n-am să mai vin ?

Ea nu observă răceala din vorbele lui.

— Nu-mi pot crede ochilor. Nu-mi pot crede ochilor că ai venit aici și încă atît de repede...

Furios, Zhenxing se ridică, împingînd-o cît colo. Splendida căzu pe pat. Se trezi din beția revederii, privindu-i cu atenție chipul negru de furie.

— Ce ai ? i se adresă nedumerită.

— Întreabă-te pe tine, zise el, sarcastic, zîmbind răutăcios. Unul ca mine n-ar fi trebuit să calce aici, în casa asta și în camera asta, și nici să dea ochii cu tine. Bine că am auzit cu urechile mele și am văzut cu ochii mei. Iartă-mă ! Ți-am murdărit scumpete de casă.

Se întoarse să plece. Splendida își simți trupul înghețat, de parcă dintr-o dată s-ar fi prăbușit într-un hîrdău cu apă rece. Se repezi înainte și-l prinse de pulpana hainei.

— Cerule ! strigă, plîngînd. Ce ai ? Am stat separați un an și jumătate și mi te-ai schimbat într-atît. Ce s-a întîmplat ? Spiritele sau demonii te-au făcut altul ? Cine

ești ? Nu ești omul meu, bărbatul meu ? Eu cum am dus-o tot timpul ăsta...

— Așa e. Spiritele sau demonii au făcut schimbarea, dar nu cu mine, ci cu tine, rosti el, înfiorat puțin, împingînd-o departe de el.

— Nu înțeleg, de ce nu vorbești limpede ? bătu ea din picior. Cum m-am schimbat ? Pînă și cînd omori un om, îi spui de ce ! Nu cumva iar te-ai luat după Dovleac Stricat și Kong Xian, ca atunci...

— Oh, oftă el, și eu așa am crezut, din păcate...

— Vorbește ! Ce e ? Dă-i drumul ! îl îndemnă ea, privindu-l cu sinceritate. Era convinsă că destăinuindu-i ce aflase, supărarea lui avea să dispară ca un fum, sau ca un nor răzleț și între ei doi se va instăpîni armonia.

Numai că de data aceasta Splendida calculase greșit. Nu știa că lucrurile ajunseseră atît de departe.

— Te întreb, te-ai întors în Tîrgul Familiei Kong și ai cîntat ?

— Am cîntat. A fost...

— Bine, ai început bine !

— Ascultă-mă...

— Întîi întreb cu tot ce am de întrebat. Cumnata ta e om bun sau nu ?

— Om bun ! Splendida spusese ce gîndea.

— Ea te poate ponegri ?

— Firește că nu.

— Sînteți certate ?

— Nu.

— Vă uriți ?

— Nu...

— Bine. Te întreb : De ce-ai lepădat copilul ?

— Ah, copilul. Familia Kong m-a făcut să-l...

— Tu ai dorit-o. Altfel nu te mai vroia nimeni !

— Ce îndrugi acolo ? se supără ea.

— Cumnată-ta îndrugă ? !

— Ah ! Ea...

— Dacă ea îndrugă vrute și nevrute, uită-te la asta.

Abia atunci observă Splendida o fotografie azvîrlită pe fotoliu. Erau doi oameni acolo, un tînăr tuns și ras după moda europeană, cu ochelari de soare pe nas, și ea,

în costum de baie, trîntiți amîndoi la soare, pe nisipul plajei.

— Nu vedea demoni unde nu sînt. E fratele cel mare al cumnatei...

— Omul tău !

— Cine-a spus ?

— Ea.

Parcă o îmbrîncise cineva într-o prăpastie adîncă de o mie de picioare ; păli, buzele i se înnegriră.

— Tu crezi orice, iubitul meu ? murmură.

— Hm ! Zhenxing scrîșni din dinți și îi întoarse spatele, dînd să plece.

Splendida se duse după el, prinzîndu-l de picior.

— Om bun, omul meu bun ! Nu pleca ! Nimic nu-i adevărat. Sînt vorbe rele, scornite să mă piardă și la unele ca ele nici că m-aș fi gîndit vreodată. Eu mi-am dezvăluit toată inima în fața ei, și femeia asta mi s-a arătat bună, blîndă, dar se vede că în sufletul ei nu-mi vroia decît moartea. Zhenxing ! Nu poți fi așa de nemilos, ascultă-mă...

— Baliverne ! o împinse Zhenxing. Eu n-am inimă, sau tu ți-ai pierdut-o ? Uită-te cum ești îmbrăcată, în ce casă stai, lîngă ce bărbați te-ai pozat... Ca să te ghiftuiești și să te lăfăi în lux ai venit la frate-tău, uitînd de iubire și de jurăminte, ca și de ura pe care o purtai în tine. Ai urcat pe scenă să-i faci bucurie licențiatului Kong... Oamenii ca tine sînt ca șarpele cel mai veninos, ca lupul cel mai fioros. Asta, inimă de femeie ! Cum de mai cutezi să faci umbră pămîntului ? Cu cît mori mai repede, cu atît mai bine, scapi de propriile-ți murdării.

— Yu Zhenxing ! urlă ea. Dai la o parte iubirea noastră de ani de zile, luîndu-te după vorbe ciinoase ? Tu ești om bun, nu poți pleca. Așteaptă pînă mîine și va veni cineva care-ți va da socoteală. Atunci o să-ngenunchi în fața mea, să te iert.

— Bine, fie ! Femeia neagră de păcate luminează trecutul ! strigă și el, nebun de mînie. O să vină frate-tău să mă aresteze, să mă oblige, împreună cu Kong Qingru, să le dezvălui unde mi-e fratele...

— Stai, nebunule...

— Te urăsc ! Eu... Ca un leu turbat de furie, Zhenxing se aruncă asupra femeii, o doborî pe pat și-și încleștă mîinile pe gîtul ei. Se iubiseră ani de zile, își fuseseră unul altuia soț și soție și Zhenxing n-o cuprinsese niciodată cu atîta sălbăticie. Din păcate, acum nu era iubire, ci ură de moarte.

Splendida se zbătu, dar imediat se liniști. Plînse de durere. Își trase mîna dreaptă care-i fusese prinsă sub trup și scotoci sub pernă, scoțînd cuțitul de tăiat legume, pe care-l purta mereu asupra sa ; era același cu cel folosit de el pe vremuri ; îl lovi cu mînerul lui. Yu Zhenxing crezu că vrea să-l spintece și strînse și mai tare mîinile în jurul gîtului ei alb, firav. Cuțitul căzu pe podea, iar el se ghemui jos, prostit.

Splendida zăcea nemișcată, fără vlagă. Ochii ei de artistă, cu sclipirile lor albe și negre, vii, plini de viață, își pierdeau treptat strălucirea. Cu ultimul strop de viață, ea își concentră cu îndrăzneală privirea asupra omului în care-și pusese toată iubirea, dăruindu-i-se trup și suflet.

Yu Zhenxing fu trezit ca dintr-un coșmar de o voce slabă de femeie, sunînd vag, ca de la mari depărtări :

— Omule bun... Omule cinstit... Iubitul meu... Nu te condamn, am spus-o mereu... Aștept să-mi trimiți lectica... Să-mi trimiți sicriul... Le vreau deopotrivă, pe-amîndouă... Pe-amîndouă... Fugi... Aici ești în bîrlogul lupului... Fugi...

Nu, nu visa. Era glasul ei. Și nu venea cîtuși de puțin de departe, ci chiar de lîngă el. Se ridică dintr-o zvîcnire în genunchi și se plecă asupra ei, scuturînd-o, jeluindu-se la ceruri și la pămînt, strigînd-o, tragic, sfîșietor...

— Iubito ! Ce-am făcut, iubito ! Inima mi-a fost mușcată de lupi hrăpăreți. Pe cine mai aflu eu pe lumea asta...

După miezul nopții, dinspre mare se iscă vîntul. Sufla cu atîta furie, încît stelele de pe cer ardeau ca aprinse în vîlvătăi din jeratecul lor mocnit.

Înfruntînd răceala și pustiul străzilor reci, un bărbat strîngînd la piept o femeie pe care o purta pe brațe, se îndrepta grăbit spre mare. Ocoli plaja din partea de

miazănoapte a orașului și urmînd stîncile cu forme bizare ajunse într-un loc ferit și liniștit.

Se așeză pe un capăt de stîncă rece, umedă, strîngînd din răsputeri femeia la pieptul său. Își desfăcu nasturii pufoaicei, cuprinzînd-o în ea, aducîndu-și-o mai aproape de inimă. Niciodată n-o îmbrățișase cu atîta sete Zhenxing pe Splendida. Femeia parcă simțea și ea lucrul acesta, pentru că se lăsă în voia lui, rămînînd nemișcată, în așteptare, la pieptul bărbatului. Dar oricîtă dragoste ar fi avut el pentru ea, în momentul acela, și oricîtă dogoare ar fi revărsat spre ea din străfundurile lui sufletești, tot n-ar fi reușit să readucă la viață trupul ei, care înghețа încetul cu încetul.

Apele mării, în fluxul lor obișnuit de dimineață, se ridicau firesc înspre mal, înghițind tot, puțin cîte puțin : întîi împresurînd egal și cu blîndețe stînca pe care ședea bărbatul cu prețioasa lui povară, apoi, acoperind-o, făcînd-o nevăzută sub ele, se întinseră mai departe, ușor, înecînd țărmul... Într-un tîrziu, cînd soarele roșu apăru la orizont, strania pereche de îndrăgostiți singuratici pierise de mult sub noianul de ape, nelăsînd după ea nici o urmă.

Neliniștita noapte lăsă locul zorilor luminoși.

16 ianuarie.

Aerul era neobișnuit de tare, proaspăt, curat, vîntul îmblînzit și soarele minunat. Văzduhul arăta ca un cristal albastru, marea se odihnea, calmă, albastră și ea, iar orașul sta prins pe celelalte trei părți ale sale în lanțurile muntoase care-l vegheau ; la răsărit, Insula Ducelui era cufundată în întregime în albul orbitor al zăpezii. Argintiul scînteia, auriul reflecta, iar între pămînt și cer, tot ce exista pe lume, părea infinit de pur, transparent, diafan, ca luminile unui palat diamantin uriaș, fără margini.

Insurgenții se adunară în jurul steagului din curtea comenduirii. Cei peste o sută de oameni, cu excepția cîtorva femei, îmbrăcaseră uniforme militare cenușii, în mîini sau la spinare purtînd puști, iar la centură cartușiere cu muniție. Steagul roșu al Armatei a treia, fla-

mură care fluturase cîndva pe Muntele Fericirii Cereşti, se ridica din nou. Ceremonia înălţării drapelului deasupra oraşului Weihai se făcu într-o tăcere solemnă. Membri ai Avangardei interpretară apoi „Marşul voluntarilor". Liqi fu rugat să ia cuvîntul. Lepădase roba de cărturar în favoarea unei uniforme militare. Avea pistol şi, în plus faţă de toţi ceilalţi, o geantă de umăr, din piele de bou. Era un dar de la Sun Xifeng, pe care îl acceptase pentru a-şi arăta respectul faţă de partener. Liqi urcă pe treapta cea mai de sus din faţa clădirii principale şi îi salută pe cei aflaţi acolo. Vorbea domol, însă cu suflet:

— Sîntem un detaşament al poporului, angrenat în rezistenţa antijaponeză. Pentru a-i bate pe cotropitori şi a ne apăra casa, ne unim cu toate forţele de care dispune ţara. Vom merge la sate, să-i mobilizăm şi să-i organizăm pe cei mulţi. Şi laolaltă cu întregul popor vom înfrînge, construind o Chină nouă.

Apoi trupele se împrăştiară, pregătindu-se pentru pasul următor...

— Bea, bea! Gustă! Băutura asta nu e prea tare. N-a avut bob de cereale în ea. Şi ce aromă rară... Mănîncă, mănîncă! Gustă cîte ceva. Supa asta de cocoş de munte e grozav de gustoasă! Un an şi mai bine nu ţi-a căzut sub ochi nici măcar o pană de găină. E tare bună, îngrăşă! La vreme cu zăpadă carnea asta e mai gustoasă decît orice şi fragedă foc. Ha-ha! Dobitoacele de pe lîngă casă, cît şi cele sălbatice să-şi aducă prinosul la rezistenţă! Să se jertfească pînă şi ele!

Zhang Al Treilea şedea pe cuptorul-pat şi se ocupa de masă: ba turna în pahare, ba ridica beţişoarele şi cu pricepere punea bucate în farfuria oaspetelui din faţa sa. Acesta nu era altul decît Liqi în persoană. Zîmbitor, musafirul se arătă supus şi ridică paharul sorbind puţin din el, după care duse beţişoarele la gură.

— Bun! Grozav. Uite, beau, mănînc... nu mai conteni el cu laudele, dar, de fapt, îşi muiase doar buzele şi abia de apucase să guste din bucate.

Zhang avea grijă de oaspete, băutura o sorbea înghiţitură după înghiţitură.

— Unchiule Al Treilea, anul ăsta ai dus-o bine. Te mai dor ochii ?

— Nu prea. De fapt, de mulți ani, n-am fost atît de bucuros. Sărac, sărac, dar fericit.

— Ce ți-a pricinuit atîta fericire, tăticule ? îl luă în primire Crizantema, făcîndu-și apariția. Că nu ți s-o trage din aceea că băutura e bună ? Ori te-a lăsat cumva mama să bei pe săturate ?

— Tu...

— Ce sarcini îmi dai, frate Liqi ?

— Nu una, ci multe.

— Încotro plec ?

— Stai acasă, de sărbători !

Zhang folosi momentul să toarne iar alcool.

— Crizantema, de-acum te-ai făcut și tu mare. Lasă omul să simtă gustul ospățului.

— Știu, tată, bucură-te. Bea, spuse, și-i umplu paharul.

— Umple-l și pe-al fratelui tău Liqi. Zhang Al Treilea ridică paharul și-l goli pe jumătate. Ah, de doi ani îți tot păstrez băutură și uite că abia anul ăsta guști din ea. În anul dintîi, atunci, de Sărbătoarea Luminii Pure, îmi ziceam că nu mai ești în viață. Nici nu mă gîndeam că anu' de-acu' o să ne calci pragul și nu singur, ci cu o mînă de soldați de-ai noștri. Ești ca unul ce nu are moarte ! Ce mai, nemuritor.

Liqi rise cu poftă.

— Unchiule, atunci tu ești mai nemuritor decît mine.

— Eu ?

— Tatăl meu e Spiritul băuturii... rise Crizantema, dar văzîndu-și tatăl mîniat, se grăbi să adauge : Bambus Tînăr mi-a spus că m-ați chemat. E vreo treabă ? O ajutam pe mama să facă *jiaozi* *.

---

* *Jiaozi*, un fel de colțunași cu carne, specialitate culinară tradițională, foarte răspîndită în jumătatea de nord a Chinei și nelipsită în noaptea de Anul Nou.

— Ar fi ceva. Liqi deschise geanta pe care o ținea la spate, scoase o hîrtie albă împăturită și i-o întinse : Ți-am adus o scrisoare.

— Scrisoare ? Cine să-mi scrie mie ? se prefăcu surprinsă.

— Nu cunoști destule ideograme ca să deslușești cine ? Citește-o mai întîi.

Crizantema despături hîrtia. Văzu începutul și coborî privirile spre încheiere : „Cu stimă, tovarășul frățior Gao Yushui".

Frate Liqi, multe din caracterele de aici nu le recunosc. N-ai vrea să mi-o citești ?

Scrisoarea am găsit-o printre niște documente pe care mi le-a trimis. Dar n-a citit-o nimeni. Nu-i frumos să deschizi scrisorile altora. Nu-i așa, unchiule Al Treilea ?

— Om mare și-i ia în seamă pe copiii ăștia. Eu nu... mormăi el.

Liqi întinse mîna după scrisoare, scoase stiloul și acolo, pe masă, scrise în alfabetul cu litere latine pronunția ideogramelor pe care bănuia că ea nu le recunoaște. Crizantema luă scrisoarea și deschise gura, citind însă pentru ea, fără să articuleze nici un sunet :

„Tovarășă Zhang Crizantema, dragă verișoară,

Cu siguranță că nu te-ai gîndit că îți voi scrie, dar nu pot să nu-ți dezvălui un fapt. Cînd am ieșit din închisoare, am aflat că ai făcut progrese în activitatea noastră și de bucurie am rugat-o pe sora Aroma să-ți aducă din partea mea o brățară de jad. Pe cînd am cerut să-ți fie dăruită, nutream pentru tine doar prietenie, fără alt gînd ascuns. Dar apoi mi-am amintit că brățara aceea mi-o dăduse tata s-o folosesc în caz de logodnă și eu îi schimbasem destinația fără să știu. Inteligentă cum te știu, sînt convins că n-ai să permiți altora să se gîndească la lucruri urîte și în orice caz nu vreau să te superi pentru ce am făcut. Astăzi am ocazia să-ți scriu și declar că brățara nu semnifică decît prietenie. Dacă nu mă crezi, n-ai decît s-o sfărîmi. Iar dacă ai încredere în inima mea

dreaptă, păstreaz-o ca amintire. Îți urez victorie și iar victorie!

Cu stimă, tovarășul frățior Gao Yushui"

Cînd încheie, Crizantema pipăi fără să vrea brățara de jad pe care o purta la mîna stîngă și simți că se împurpurase întrucîtva în obraji. Se uită pe furiș la cei doi. Liqi citea un document, iar tatăl ei era ocupat cu paharul. Răsuflă ușurată, împături scrisoarea cu grijă și o băgă în buzunarul mic de la bluza de piele.

— Yushui e încă în județul Huang. Muncește cu vrednicie, e un tînăr de viitor, murmură Liqi ca pentru sine.

— Ține minte, e mai mic decît tine, preluă Zhang vorba.

— Cu șaptesprezece zile, spuse Crizantema.

— Oricum, mai mic.

— Bună ziua! Bună ziua, unchiule Liqi!

Bambus Tînăr și trei dintre copiii lui Niu intrară în fugă în cameră. Liqi coborî și, desculț cum era, îi culese pe cei patru copii și-i urcă lîngă el pe patul-cuptor.

— Bambus Tînăr, întrebă, ținînd-o pe fetiță de mînă, mă mai cunoști?

— Sigur, sigur! N-am zis, „Bună ziua, unchiule Liqi?" Te știu și dacă ai ochelari. Înainte aveam un domn Chen. Și el purta ochelari.

— Ești fată isteață, spuse Liqi emoționat. Și cum să nu fie! Chen condusese activitatea revoluționară pe aceste locuri, înaintea lui. El, Liqi, nu-l întîlnise vreodată, dar oamenii îl tot pomeneau și aduceau des vorba de el. Și cum ar fi putut ca tocmai în zilele acestea ale victoriei, să-i dea uitării și să nu-și amintească luptătorii, eroii lor?

— Unchiule Liqi, de-acum încolo mie să nu-mi mai zici doar Bambus Tînăr. Mai pui alături și numele Feng. Pe mine mă cheamă Feng. Feng Bambus Tînăr. Pe tata îl cheamă Feng...

Yu Zhenhai intră pe ușă cu pași mari, așa cum îi era obiceiul. În urma lui venea Piersica aducînd *jiaozi*. Fetița nu așteptă ca noul venit să deschidă gura și rosti:

— Unchiule Yu, știi că pe mine mă cheamă Feng? Unchiul Liqi nu știe și mi-a zis doar Bambus Tînăr. Mămico, de ce nu i-ai spus? Unchiule Liqi, să mă înveți și pe mine carte și, cînd o fi, s-o începem cu numele meu de familie.

— Bine. Așteaptă doar să punem mîna pe putere și de îndată vă învățăm pe toți carte, vorbi Liqi, uitîndu-se la fetiță și la Piersica... „Piersica, Feng Prostălăul și Yu Zhenhai au putut să-și fie unul altuia atît de apropiați și în același timp atît de curați, de puri"...

Yu Zhenhai adusese o veste îmbucurătoare: în dimineața aceea, cel de-al doilea detașament nimicise dușmanii care atacaseră populația angrenată în acțiuni ale rezistenței într-un sat de lîngă Wendeng.

— Bine-a făcut! Ticăloșii ăștia cu inimi de piatră și care calcă în picioare interesele țării și ale națiunii, opunîndu-se din răsputeri voinței poporului, merită cu prisosință să fie zdrobiți. Dar sînteți frînți de oboseală.

— După-amiază, autoritățile județului Wendeng au dat drumul celor optsprezece tovarăși care mai rămăseseră închiși. Acum se odihnesc și ei împreună cu detașamentul. Printre ei e și Munte. Tovarășii spuneau că ai stăpînit bine situația, prevăzînd și evitînd uneltirile celor din Partidul Naționalist.

— Nu i-am zis și eu că e musai nemuritor! se lăudă Zhang.

— Tată! Crizantema se temu că el va sporovăi prea multe și îi tăie vorba. Își trecu brațul după grumazul lui ca să-l poată împiedica.

— Unchiule Al Treilea, omul nu poate ajunge nemuritor, vorbi Liqi, serios. Eu am spus adineauri că nemuritor ești tu și familia ta și întreg sătucul acesta. Ba, sîntem toată provincia și toată țara, toți cei care trudesc din greu pe lumea asta mare. Iar dușmanul nu se teme de unul sau altul dintre noi, ci de unitatea noastră, de forța noastră o dată ce ne înarmăm. Jiang Jieshi de aceea a fost obligat să accepte rezistența, fiindcă l-a băgat în sperieți mînia celor mulți, i-a fost frică de armata noastră, roșie în număr de cîteva zeci de mii de oameni. Dacă insurecția noastră n-ar fi reușit, n-am putea acum vorbi de rezistență și n-am avea nici unde ne ține picioarele.

Sîntem puternici și cine ne pune bețe în roate să ia aminte. Le-am forțat mîna și era firesc ca pînă la urmă, neavînd încotro, să-i elibereze pe tovarășii arestați. Dar lucrurile astea, unchiule, le știți mai bine decît mine! În anii ăștia ați făcut atîtea pentru a menține și a lărgi armata noastră proprie — partizanii...

— Eu n-am făcut cine știe ce. La început... Crizantema îi făcu semn. Tu, ia aminte. Dacă am greșit, Liqi știe cum să se poarte cu mine. M-am speriat tare, nu glumă, la început, cînd am aflat că ginere-miu e comunist, apoi încă o dată, atunci cînd învățătorul Chen s-a dat de gol în fața mea; în clipa aia, parcă mi-am pierdut mințile și de frică ce-mi era nici nu l-am lăsat pe om să mai mănînce și l-am dat pe ușă afară. Mi-era teamă că îmi pun ăia foc la casă și că rostul și familia mi s-or duce de ripă...

— Tată, dar te-ai schimbat cu totul de atunci, de mult, cînd s-au întîmplat astea, rosti Piersica.

— Nu mîncați? Cumătra A Treia veni cu alt rînd de *jiaozi*, fierbinți.

Crizantema îl împunse pe Zhang de la spate.

— Zi-i mai departe, tată, iute! îl îndemnă ea cu dragoste. Îmi place să te ascult!

— Spune, unchiule! Cu voce tare! îi ceru și Liqi.

— Hai, tată, îi dădu ghes Zhenhai.

— Te-ascultăm, unchiule! Ne place! strigară într-un glas copiii lui Niu.

— Dăi drumul, Al Treilea! fu de aceeași părere Cumătra A Treia.

Bambus Tînăr se uită la Zhang, apoi la Cumătra A Treia și se băgă, șugubeață, în vorbă:

— Spune drept, dacă bunica nu te ruga și ea, apoi atunci rămîneai mult și bine cu gura închisă, nu-i așa?

Zhan Al Treilea își întinse cu semeție gîtul, goli paharul, se mîngîie pe piept și rosti tare, făcînd cu mîna roată spre casă:

— Atît mai vroiam să mai zic: facem tot ce ne stă în puteri spre binele luptei și uite, trăim și avem și casă, cu toate că a ars una odată.

Înainte însă ca *jiaoziul* fierbinte să fie atins, un om de legătură sosi cu o veste-fulger : trupele japoneze care ocupaseră orașul Yantai intenționau să atace Mûpingui. Gheara fascistă se întinsese lacomă pînă în poarta casei !

Conducătorii Armatei a treia convocară în plină noapte o ședință de extremă urgență...

23

Surorile aveau două sarcini diferite, dar se nimerise ca, fără să-și dea întîlnire, să se întîlnească în același loc. Crizantema se aruncă în brațele Piersicii, o luă de gît și sări în sus de bucurie :

— Surioară a doua ! Ce cauți aici ? Ce bine, ce noroc ! Cum ai venit ?

Piersica își îndreptă părul răvășit de sora sa cea mică :

— Întîi spune tu cum ai sosit.

O femeie înaltă, zveltă, cu fața rotundă intră cu mîncare și o puse pe masa așezată pe patul-cuptor.

— Întîi mîncați și apoi povestiți, le sfătui ea.

Crizantema o lăsă pe Piersica și se duse s-o ajute pe femeie să aștearnă masa.

— Cu ce bunătăți îți primești oaspeții, soră Aroma ? întrebă, curioasă.

— Oaspeți ? Tu ești oaspete ? Soră-ta, poate, însă tu... rîse Aroma. Am pregătit două feluri de bucate coreene. Dar tu să nu-mi zici că-s prea ardeiate și nici tu, Piersico, să nu mormăi că sînt prea dulci.

— Cine se teme de dulce ? exclamă Crizantema.

— Ea. E obișnuită cu amarul. Am dreptate, Piersico ?

— Spune-o și pentru tine, că o știi și pe pielea ta, zîmbi Piersica. Iar ai slăbit. Ia loc, ne-ngrijim singure să ne luăm bucate...

Aroma locuia într-o cameră a unei clădiri dintr-o curte mare, situată în apropierea templului de la marginea orașului. În aceeași curte mai trăiau niște munci-

tori și vînzători ; cînd Armata insurecțională se retrăsese, casa și curtea fuseseră lăsate pe mîna unei familii nevoiașe.

Mîncară toate trei. Piersica venise să ia niște medicamente pe care le primise partidul și, profitînd de ocazie, încercase să dea de urma Splendidei. De ce nu plecase încă din Weihai ?

— Ai aflat ceva ? întrebă Crizantema.

— Nu. Am bătut îndelung la poarta cumnatei ei și pînă la urmă a ieșit o fată tînără, slujnica, de bună seamă. Mi-a zis că a plecat de mult. Cînd s-o întreb altele, a clătinat din cap și mi-a închis poarta în nas.

— Dar de ce oare Splendida n-a plecat o dată cu fratele său ?

— Vă spun eu, interveni Aroma. Cu o seară înainte l-a căutat pe fratele său să-l înștiințeze că nu izbutise s-o scoată la cap cu cumnata, care o ținea una și bună că, dacă bărbatu-său se alătură insurgenților, ea o să-l lase. Yang Gengxin a sfătuit-o să nu-și mai piardă timpul cu nevasta lui și să plece. Dar Splendida i-a răspuns că femeia s-a purtat totuși bine cu ea și n-o rabdă inima s-o lase singură, gîndindu-se, totodată, că ar fi putut să mai stăruie pe lîngă ea și s-o convingă. Chiar l-a asigurat că aveau să-l caute împreună peste cîteva zile, încredințată fiind că majoritatea femeilor se înmoaie cînd e la mijloc soarta bărbatului lor.

Cele două surori căzură pe gînduri.

— Atunci unde să se fi dus ? se arătă nedumerită Crizantema. E o femeie răbdătoare. Să se fi pierdut ?

— Oare ? După masă o pornesc iarăși pe urmele ei.

— Și tu, Crizantemo ? De ce-ai venit ? întrebă Aroma.

— Am făcut propagandă în zona Cuijia... Ah, surioară Aroma, Piersico ! Se aude că japonezii or să intre în Mûping. Armata noastră se instruiește. Tovarășul Liqi zicea că trebuie începută lupta. Că e nevoie să imprimăm afișe...

— Și tu de ce-ai venit ? o zori nerăbdătoare Piersica.

— N-am spus ?

— Ai spus ?

— Să cumpăr hîrtie și cerneluri pentru afișe cît mai frumoase! Mi s-a spus să vin aici, să-i dau Aromei treizeci de *yuani* și ea o să mă ajute să fac rost de tot ce-mi trebuie...

A doua zi, surorile Zhang părăseau orașul. De urma Splendidei nu dăduseră. Direcția în care o apucaseră Splendida și Yu Zhenxing numai marea o știa. Ea îi primise la pieptul său larg și nu-i azvîrlise înapoi pe mal, ci îi purtase departe în Oceanul Pacific, așa cum cei doi îndrăgostiți, reuniți prin moarte, și-o doriseră. Soarta lor nu și-o știuseră nici ei prea bine, darmite să ajungă s-o afle altcineva. Singură, soția lui Yang Gengxin era cea care știa ceva, dar ea nu avea să rostească vreun cuvînt, urmînd să ducă taina celor doi nefericiți cu sine în pămînt.

Femeia aceasta era într-adevăr ciudată. Fără să se trădeze prin nimic, ea se purtase frumos cu Splendida, însă în realitate o dușmănea ca pe nimeni alta. O ura pentru că femeia frumoasă pe care o primise o vreme în casa sa îi atrăsese bărbatul în lupta de rezistență. Bărbatul și tatăl ei aveau datoria să sporească averea familiei, să devină cei mai de vază oameni din Weihai și deodată totul se năruise, fiindcă omul ei se dăduse cu comuniștii. Dacă ar mai fi întreținut legături cu un astfel de soț, nu numai că japonezii nu s-ar fi „bizuit" pe ei, ci bogăția și chiar viața ei n-ar mai fi fost sigură. De aici izvora ura ei. De aceea îi ura cu o intensitate fără margini pe comuniști, ura cu aceeași tărie rezistența și îi ura din străfundul inimii pe Sun și pe Yang. În cele din urmă, își vărsase toată ura asupra acelei femei frumoase, care tulburase liniștea casei ei, asupra fostei actrițe Lăptuca.

În seara insurecției, aceasta nu-și ascultase fratele să plece cu el chiar a doua zi, ci rămăsese pe loc, cugîndul bun să mai stăruiască pe lîngă cumnata sa și, în același timp, să-i țină și companie. De unde să știe că îndată ce plecase spre comenduire, cumnata pusese la cale răzbunarea cea mai cruntă împotriva ei.

Nevasta lui Yang știa de iubirea Splendidei cu un argat. Auzise chiar din gura Splendidei cît de mult se

iubeau și cîte vitregii înfruntaseră ; atunci cînd îi povestise vărsase lacrimi, dar spiritul ei diabolic o împinsese să speculeze iubirea pătimașă trădată de vorbele lui Yu Zhenxing sosit într-un suflet, nepăsător la felul cum arăta, asudat și murdar, numai și numai să afle de urma nevestei despre care știa că ar fi fost acolo, la fratele ei.

Omul cu inimă blîndă și credulă nu era un adversar pe măsura femeii cu vorba mieroasă și cu sabia gîndului la pîndă. El, care nu văzuse vreodată lumea stînd la soare pe o plajă, de unde să-și dea seama că fotografia aceea compromițătoare fusese îngrijit tăiată dintr-o poză de grup ?

În noaptea aceea, cînd în toată casa nu se zărea lumină decît în odaia Splendidei și a slugii, de fapt într-o încăpere întunecoasă veghea, ca un duh al răului, cineva. După ce-l convinsese pe Zhenxing că Splendida era o femeie murdară, stăpîna, mințindu-și sluga că pleacă la părinți, acasă, se ascunsese de fapt în camera alăturată odăiței Splendidei, trăgînd cu urechea la cearta celor doi. Dacă s-ar fi întîmplat ca Splendida să înmoaie inima bărbatului, avea de gînd să toarne otravă în ceai și să le dea să bea. Iar dacă și acest plan îi dădea greș, a doua zi putea să-i învinuiască pe amîndoi că lucrau mînă în mînă cu Yu Zhenhai.

Lăptuca, deși cu experiența vieții pe care o dusese, înțelesese doar cu puțin înainte de a muri că nimerise în bîrlogul lupului. Dar Yu Zhenxing cel cinstit, chiar și atunci cînd, cu cadavrul ei în brațe, așteptase în liniște venirea fluxului, continuase să fie înșelat că nevasta lui greșise față de el, cu toate că îl iubea, fiindcă de nu l-ar fi iubit, el nu i-ar fi făcut nimic...

Așa muriseră amîndoi, și se părea că nimeni, în afara singurei persoane care nu era străină de toată tragedia lor, nu avea să afle vreodată împrejurările...

Piersica avea ochi pătrunzători și descoperise că la intrarea în clădirea prin preajma căreia dăduse tîrcoale dimineața, în preziua plecării erau două patrule. Se oprise și, cînd apăruse o bătrînă, se prefăcuse a fi cunoștințe vechi și trecuseră prin fața casei vorbindu-și încet, intim.

Seara, cineva le transmisese că japonezii intraseră în Mûping, cu o zi mai înainte. În Weihai se făceau pregătiri pentru aclamarea cotropitorilor. Aroma hotărîse ca a doua zi cele două surori s-o pornească la drum...

Acum fiecare cu cîte o sarcină mare la spinare, Piersica avînd trecut după cot și minerul nelipsitului ei paner, cele două surori se îndreptau grăbite spre poarta apuseană ; cînd se apropiară, zăriră oameni întorși din drum de patrulă. De obicei, patrulau acolo doi polițiști, dar acum erau patru, plus un șef ; nu se putea circula decît cu permis, iar bagajele erau controlate.

Cele două surori se îngroziră. Ele n-ar fi putut trece nici cu permise ; ar fi fost pe loc recunoscute și arestate. O luară înapoi.

— Ce facem ? Ne întoarcem la Aroma, să ne gîndim la o cale ? întrebă Crizantema.

— N-avem încotro. Trebuie s-o căutăm. Și așa o să ne fie greu. Ai noștri se bat cu japonezii și au nevoie de doctorii. Iar dacă învingem, sînt necesare hîrtia și cernelurile tale !

Tot umblînd prin oraș, dădură de o stradă de-a lungul cursului unui rîu. Pe acolo nu erau case, ci ogoare și vii. Cerul acoperit de nori și de ceață era coborît și întunecat. Începuse să fulguiască. Trecătorii erau puțini. Pe o asemenea zi rece și la un ceas atît de devreme, cine n-avea treburi grabnice nu ieșea din casă. Cei cîțiva care fuseseră întorși de santinele se duseseră în tîrg să facă negoț.

Deodată, în față le apăru o căruță. Catîrul trăgea din greu, iar cel care-l mîna mergea pe jos, pe lîngă el. În căruță ședea un om, cu capul în piept.

Piersica și Crizantema, ajunse la cîțiva pași de căruță, îl recunoscură pe fierarul Liu Fu în omul care mîna catîrul, tot îndemnînd : „Diii !" și care, văzîndu-le, întoarse capul. O știa bine pe Piersica, însă cînd ea vru să deschidă gura să-i vorbească, el repetă : „Diii !" și făcu semn cu capul înspre căruță. Omul din căruță era șeful satului Rîpa Pinilor Roșcați, moșierul Yu Zhishan, zis Dovleac Stricat. Ea plecă privirea și grăbi pasul.

— Cine era, soră a doua ? întrebă Crizantema.

— Dovleac Stricat !

— S-o luăm iute din loc.

— Piersico ! Femeia se auzi strigată. Se întoarseră amîndouă și-l văzură pe fierar venind spre ele. Căruța se oprise.

— Nu-ți face necazuri pentru noi, unchiule.

— Nicidecum. Dovleac Stricat e beat-mort. Doarme. Alaltăieri, nemernicul ăsta a venit aici cu marfă și avea nevoie de-un argat. Eu m-am sfătuit cu maestrul Jiang și m-am oferit să-l ajut, că îmi lipsea oțel pentru forjat săbii. Ieri am picat aici. Eu mi-am cumpărat trei sute de jin-uri de oțel. Pe gineri-su, care e șeful poliției, l-au pus acum și primarul orașului, Zheng Weiping ăsta l-a chemat pe la el și l-a ospătat. Lacom cum e, s-a îmbătat ca un porc, dar el nu și nu, că azi plecăm, să fie acasă pe cincisprezece, de Sărbătoarea Lampioanelor. A făcut bani buni cu pînza pe care a vîndut-o și... hai la drum. Voi două vreți să ieșiți din oraș ?

— N-avem cum. Patrula s-a dublat. Voi ieșiți ?

— Mai e vorbă ? Gineri-su i-a dat permis de liberă intrare și ieșire.

Crizantema își arcui înalt sprîncenele, în semn de întrebare, dacă sau nu să se alăture căruței. Piersica încuviință din cap.

Dovleac Stricat sforăia ca un urs. Liu Fu puse legăturile femeilor undeva în spate. Crizantema sări sprintenă pe capra căruței. Pistolul lui Dovleac Stricat era la cingătoare, în tocul de piele prins sub șold. Fata scoase încet tocul, îl desfăcu, gata să cotrobăie în el, însă chiar în clipa aceea se dezechilibră ; se apucă cu mîna stîngă într-un gest reflex de căciula moșierului smulgîndu-i-o de pe cap. Omul se trezi și strigă, înspăimîntat, ca mușcat de șarpe :

— Ce faci ?

— Dar tu ? răspunse Crizantema, îndreptînd spre el pistolul pe care i-l smulsese.

Aburii alcoolului zburară numaidecît din capul moșierului.

— Și femeile se ocupă cu... zise moșierul, nedumerit, ridicînd mîinile.

— Ce spui ? Nu le cunoști, vecine ? se amestecă Liu Fu.

Piersica veni în față.

— Tu... Tu erai ? Bărbatul tău dintîi mi-a dat o lecție. Mi-ajunge. Acum sînt în rezistență.

— Perfect. Stai liniștit, mergem și noi cu căruța, spuse Piersica și urcă, așezindu-se în spatele lui.

Crizantema se așeză lîngă el vîrîndu-și mîna cu pistolul pe sub haină și îmboldindu-l cu țeava armei în coastă. Omul stătea cuminte, fără să se clintească, temîndu-se ca nu cumva să se descarce pistolul. De fapt, nici una dintre cele două femei nu știa să tragă. Fierarul, și el, era în stare să scoată ace dintr-o bucată de fier, dar la aceste jucării nu se pricepea ; și apoi pistolul nu avea nici măcar glonț pe țeavă.

Căruța înainta spre postul de control.

— Spui că sîntem cu tine, i se adresă Piersica lui Dovleac Stricat. De ieșim, mergem laolaltă, de nu...

— Cum să nu, cine-ar îndrăzni altfel ! se grăbi el să le asigure. Stați în căruță. Patrulele sînt în subordinea lui gineri-miu și n-or să scoată un cuvînt...

Weihaiul rămăsese departe. Crizantema îi întinse Piersicii pistolul și coborî. Începu să alerge pe lîngă căruță, să-și dezmorțească picioarele înghețate.

Nemailuîndu-l în seamă pe moșier, surorile flecăriră o vreme cu Liu Fu. La un moment dat, acesta își aminti ceva.

— Piersico, am uitat să-ți spun mai înainte, cînd Zhenxing s-a dus la Weihai, mi-a încredințat o raniță, rugîndu-mă să i-o dau fratelui său. Pînă acum nu l-am întîlnit. Tu te vezi cu el ?

— Zhenxing s-a întors ? Cînd a fost el la Weihai ?

— Înainte de Anul Nou. În ziua cînd cu insurecția, preciză Dovleac Stricat.

— Scorneli, îl opri Crizantema. Iar minți ?

— Are dreptate, rosti Liu Fu. Nu minte, l-a întîlnit și el, ba Zhenxing l-a condus pînă-n Weihai.

— Spune tot adevărul, îl somă Piersica pe Yu Zhishan.

— Mi-a zis că merge să dea de urma nevesti-sii. A ăsteia, a Lăptucăi. Eu mă duceam la oraș cu niște marfă de Anul Nou și a venit și el cu mine, m-a ajutat, mi-a

mai împins căruța... Am rămas în oraș două zile, dar el nu m-a căutat. Ce-am mai pățit la întoarcere cu nepotul ăla mic, s-a îmbolnăvit, pricăjitul, și mamă-sa a cerut bani de doctorii... Să nu mai vorbim! M-am făcut foc și pară, nu alta!

— Alte vești despre el nu ai?

— Nu, nu. Dovleac Stricat lăsă capul în jos și tăcu, gîndindu-se că s-o fi supărat cu Splendida fiindcă îl ajutase pe el, fără să se aleagă cu un ban.

Îngrijorarea Piersicii pentru soarta lui Yu Zhenxing spori.

Căruța ajunse la o răscruce dintre Weihai și Wendeng. Locul se numea Valea celor Trei Familii, fiindcă erau deschise acolo trei cîrciumi unde călătorii de departe și țăranii din împrejurimi se opreau să-și odihnească picioarele, să vîndă lemne sau alte produse, să bea, să mănînce și să asculte tot felul de istorioare. Trecuse de amiază. Liu Fu și fetele lui Zhang hotărîră să mănînce aici din merindea ce-o aveau la ei.

Cele două surori se încălziră puțin la bucătărie, băură niște apă caldă și se înfruptară din bucatele pregătite de Aroma. Deodată, din cîrciuma de peste drum se auzi vocea unui bărbat care povestea cum fusese atacat **Múpingul** de către Armata insurecțională. Mai bine de o **duzină** de oameni stăteau gură-cască, ascultînd. Se opriră, **trăgînd** și ele cu urechea. Omul tocmai istorisea:

— ...Militarii japonezi nu-i socotesc pe soldații guvernului oameni vii, în carne și oase. Alaltăieri, au venit în mașini pînă în Múping, aducîndu-l cu ei pe noul șef de județ și toată liota trădătorilor. N-au pus decît două mitraliere în fața clădirii autorității locale și fostul șef de județ care urla la oameni, ocărîndu-i și blestemîndu-i, s-a speriat de moarte, părăsindu-l cu totul curajul. A cedat locul ploconindu-se și s-a tras deoparte, uitîndu-se prostit cum japonezii îi instalează pe noii șefi. Japonezii au stat în oraș atît cît i-a trebuit șefului-marionetă, pus de ei peste județ, să înjghebe o gardă pentru apărare, iar apoi au urcat repede în mașini și au luat, nemaiîncăpîndu-și în piele de trufie, drumul Yantaiului. Dar s-au bu-

curat prea devreme. China n-are numai partidul de guvernămînt, ci încă un partid, cel comunist. Iar dacă Partidul Naţionalist are soldaţi, Partidul Comunist are puşti. Armata noastră a treia a ridicat steagul luptei cu japonezii. Múpingul a fost asaltat de un mare detaşament, iar comandantul Liqi era în fruntea lui. A fost prima luptă cu japonezii şi cu trădătorii, iar ai noştri trebuiau să învingă cu orice chip. Eşecul nu putea fi nici măcar gîndit, darmite îngăduit. Ca să atace prin surprindere, cei optzeci şi ceva de oameni călări au pornit ieri pe seară de la bază, apucînd-o cu toţii, ca un uriaş dragon alb, pe cărărui lăturalnice, ocolind drumurile publice. De ce dragon alb? Fiindcă pe braţul stîng fiecare soldat avea petrecută cîte-o banderolă albă. Mă întrebaţi poate la ce era bună banderola. Şi eu vă răspund că pentru recunoaştere pe întunericul nopţii aceleia. În felul acesta, iuţi ca vîntul, au străbătut nouăzeci şi ceva de *li* şi în zori au intrat în Múping.

Cine-a fost în Múping? Ei, nu se poate să nu fi fost vreunul din voi! Uite, plecînd de aici, şi înaintînd tot spre apus, cam la o sută de *li*, privind din latura apuseană a Muntelui Kunyu, dincolo de o albie lată de rîu, se întinde oraşul Múping. Oraşul are istoria lui. În dinastia Ming se numea Ninghaizhou, iar şi mai înainte, în Han, i se zicea Chemu şi aşa mai departe. Loc străvechi, nu glumă! La miazănoapte de oraş e Insula Cailor, iar spre nord-vest, la numai şaizeci de *li*, e Yantai-ul. Iar din Yantai spre răsărit sînt oraşele Weihai, Wendeng, Rongcheng, Shidao. Ca să ajungi aici la noi, e musai să treci prin Múping. Ehei, păi tocmai d-aia, dintotdeauna, cine ocupă Yantai-ul vrea-nu vrea trebuie să pună mîna şi pe Múping. Cînd în Yantai plouă, în Múping bate vîntul. E oraş vechi, vechi el, dar nu mare. *Yamen-ul*, sediul autorităţilor, e orientat cu faţa spre miazăzi, fiind aşezat la mijlocul Străzii Mari. Zidul care înconjoară oraşul e de nepătruns, gros cît nici nu vă închipuiţi, solid şi gros de i s-a dus faima. Şi uite aşa, trădătorii ajunşi mari mandarini au socotit că sînt bine ocrotiţi de nişte ziduri, iar nu mai departe decît în Yantai, se puteau bizui pe tătucul lor japonez, cu vapoare, maşini şi avioane, ca să

nu mai pomenim de cei o sută şi ceva de soldaţi şi poliţişti de lîngă dosul lor. Cine ar fi îndrăznit să le spulbere lor visul acela de aur? Seara şi-au aprins lampioanele colorate şi s-au pus, nene, pe benchetuit, felicitîndu-se care mai de care că-s de-acum mari şi tari şi că or să se căpătuiască. La urmă, au urcat turtiţi pe cuptoare şi s-au cufundat în somnul cel mai dulce. Ai noştri, îndrumaţi de cercetaşi, au atacat prin toate cele trei porţi deodată. Şi pînă nu le-au nimicit oamenii, pe cei o sută şi ceva de soldaţi, şi pînă nu i-au smuls chiar pe ei din aşternuturi, marionete îndopate de japonezi, ăia au tot crezut că visează şi că împuşcăturile sînt petarde slobozite-n cinstea lor! Din închisori au scos o mulţime de oameni buni care erau împotriva japonezilor, iar locuitorii au ieşit pe străzi, ocărîndu-i pe trădătorii luaţi pe sus din pat, aşa cum se aflau doar în cămăşi de noapte. Şi ăştia se tirau pe pămînt, în genunchi, tremurînd şi de frig şi de frică! Ah, de-aţi fi văzut cum s-a schimbat faţa oraşului! Străzile s-au umplut de pancarte cu chemări la lupta antijaponeză. Pe urmă a avut loc adunarea populară de judecată a vînzătorilor de ţară... Ha-ha-ha! Pînă la amiaza mică, ai noştri dăduseră o lovitură pe cinste!

Din mulţime se auziră rîsete, comentarii. Apoi, încet, încet, oamenii se împrăştiară, apucînd-o fiecare spre casa lui, să ducă cît mai repede vestea victoriei.

Circiuma se golise şi Crizantema făcînd ochii mici, căută spre omul ce se zărea prin uşa deschisă.

— Oare nu e unchiul Bi? Ba chiar el ne-a adus aşa veşti...

— Se putea unul ca el să lipsească de la o atare bătălie? A fost doar cercetaş, lămuri Piersica. Unchiule Bi, unchiule Bi!

Bi Songlin lăsă jos ceaşca şi ieşi în prag.

— Voi mi-eraţi? se bucură el din toată inima.

— Venim de la Weihai... Ai noştri au luptat bine, unchiule, rosti Piersica.

— Eu mă duc spre miazăzi, după detaşamentul al doilea al lui Zhenhai, spuse el, după ce se uită roată în jurul său, asigurîndu-se că nu-l aude nimeni altcineva.

Le spun de victorie și le transmit ordinul să se întîlnească-n apus cu grosul Armatei insurecționale. Dar intrați și vă odihniți...

La despărțire Piersica îi îndesă merinde în legătura de la spinare. Cît ai clipi, Bi se făcu nevăzut pe drumul spre munți.

— Asta om ! Și zboară, nu alta, observă Crizantema, privind silueta care se îndepărta.

— ...Vai ! exclamă Piersica, ridicînd capul și căutînd cu privirea în jur. Unde e căruța ?

— Ah ! făcu și Crizantema.

Liu Fu ieși tocmai atunci din circiumă și, nevăzînd căruța, rosti, supărat :

— Nemernicul ăsta bătrîn m-a mînat după apă pentru catîr...

— Ascultați, nu e departe ! Aud copitele, vorbi Crizantema, scoțînd pistolul din coșul Piersicii și apucînd-o la fugă spre sud-vest.

Piersica și Liu Fu se luară după ea.

Yu Zhishan își biciuia calul cu furie. Ajunsese deja pe culmea dealului.

Tinerele nu-i bănuiseră gîndul ascuns și dacă el n-ar fi rupt-o la fugă cu bagajele lor, prețioasele medicamente și la fel de prețioasele materiale de propagandă, ele n-ar fi alergat pe urmele lui. Nu le rămînea decît o singură soluție : după el, orice-ar fi fost !

Crizantema fugea pe drumeagul șerpuitor al muntelui ca ieșită din minți. În viața sa nu alergase atît de repede. Drumul de țară era acoperit cu un strat subțire de zăpadă și picioarele îi alunecau, se izbea de pietrele de pe margine, dar ei nici că-i păsa. În goana ei nebună, zăpada spulberată de vînt îi șfichiuia fața, dar ea n-o simțea ; își ținea urechea ațintită la tropotul catîrului. Doar atît. Și zăpada se învîrtea în jurul ei ca un vîrtej scînteietor.

Auzi huruitul căruței, tot mai deslușit, apoi din ce în ce mai tare, și în sfîrșit o zări.

— Oprește ! Oprește ! Te omor, creatură de nimic ce ești ! Oprește ! strigă ea ascuțit, cît o ținea gura.

Din căruță, Dovleac Stricat întoarse capul. O văzu. Precipitîndu-se, învîrti și mai aprig biciul. Căruța avea

o încărcătură de o mie de *jin*-uri, drumul era lunecos, cu cotituri fără număr, iar animalul înhămat nici măcar nu-şi primise tainul ca lumea ; apoi căruţa avea roţi butucănoase, grele, prinse în şine de fier, aşa că nici pe departe nu putea alerga ca o cabrioletă pe rulmenţi ! Văzînd că urmăritorii se apropie, Dovleac Stricat se apucă să urle din răsputeri :

— Săriţi ! Săriţi, oameni buni ! Banditii de comunişti vor să mă omoare. Eu sînt căpetenia satului ! Gineri-miu e om mare ! Cine mă scapă din mîinile ăstora are un balot de pînză...

— Opreşte ! Opreşte numaidecît ! De nu asculţi, trag! strigă Crizantema, agitînd pistolul.

Dovleac Stricat se sperie de-a binelea. Cum drumul urca iar, biciui cu atîta sete catîrul, încît mînerul biciului i se frînse în mînă. Căruţa ajunsese tocmai în vîrful dealului, de unde drumul cobora în pantă abruptă şi vehiculul o porni vertiginos în jos...

Crizantema ajunse şi ea pe deal abia trăgîndu-şi sufletul ; privi în jos gata s-o zbughească pe urmele căruţei, dar priveliştea la care fu martoră o ţintui locului : pe coasta aceea aproape dreaptă, acoperită cu zăpadă şi gheţuş, căruţa grea se rostogolea ca un bolid, la vale. Săltat în genunchi, moşierul mai apucă doar să strige :

— Ah ! Ah ! Scăpaţi-mă ! Mor...

Urmă un zgomot înfiorător, şi căruţa, animalul şi omul se prăbuşiră în prăpastia de dincolo de marginea drumului.

Crizantema îşi duse palmele la ochi.

Piersica şi Liu Fu o găsiră aşezată jos de-a dreptul în zloată ; în fundul prăpastiei, căruţa zăcea răsturnată cu roţile în sus. Dintr-o ochire înţeleseră totul. Liu Fu o luă înainte. Piersica se lăsă în genunchi lîngă sora sa şi scoase din paner un pantof cu talpa de piele de porc şi faţa din pînză neagră, groasă.

— Eşti răpusă de oboseală. Faţa ţi-e plină de chiciură, îi spuse.

— Îmi vin numaidecît în puteri. E al meu ?

Piersica îi apucase deja laba piciorului stîng ; curăță zăpada și mîzga de pe ciorapul alb, împletit din fir de lînă gros, și numai apoi îi bagă pantoful în picior.

— Ai fugit și n-ai simțit nici cînd ți-a alunecat pantoful. Uite, ești leoarcă de năduşeală. O să răcești.

— Eu ? Că n-oi fi de lut, să mă topesc în apă. Vezi mai bine ce e cu Dovleac Stricat.

— Bine, rămîi aici și odihnește-te.

— Odihnă ! Tare mi-e teamă că prostul ăla s-a făcut terci. Să nu mă chemați pînă nu-l acoperiți.

Într-adevăr, moșierul, căruța și catîrul se făcuseră zob. Liu Fu găsi o bucată de pînză și-i acoperi cadavrul.

— Știa prea bine că n-o să-i clintim un fir de păr din cap. I-am tot strigat să oprească. De ce-o fi fugit ca un ieșit din minți ? întrebă Crizantema într-o doară, încruntîndu-se.

— Și eu mă gîndeam la asta. Să fi avut ceva și să se fi temut de noi ? Oameni din ăștia ca el mereu ascund cîte ceva.

— Ia vedeți, n-o fi asta ? rosti Liu Fu, pe cînd scotocea de zor printre lucruri. Cartușe !

— I-auzi la el, secătura, dosea cartușe cu care să ne distrugă ! spuse Crizantema.

Numai atît ? se arătă Piersica neîncrezătoare. M-aș mira...

Crizantema se apropie de cadavru, cu gîndul să ia țolul de pe el.

— Lasă-mă pe mine, fătucă... o opri Liu Fu.

— Scotocește bine, unchiule.

Tot căutînd, fierarul dădu peste scrisoarea adresată licențiatului. Fusese pusă într-un plic sigilat bine, din piele de bou. Înăuntru se afla o singură coală de hîrtie, pe care fuseseră așternute cu stiloul cîteva rînduri. Semna Zheng Weiping, cu numele său de cărturar.

Erau cîteva cuvinte neînsemnate, urări firești ca între neamuri.

Dar Crizantema nu se încrezu doar în ce era scris acolo, negru pe alb. Se încruntă, căutînd cu privirea spre munții împăduriți. Undeva, aproape, se auzea susurul unui izvor.

— Vino puțin, soră a doua, strigă și se repezi la matca izvorului aflată dincolo de drum. Vino să crăpăm gheața...

Piersica sparse gheața într-o margine și Crizantema umezi coala de hîrtie. Deodată, conținutul real al scrisorii apăru la lumină. Crizantema se uită de cîteva ori peste ea, parcă nevenindu-i să creadă.

— Îi spune că Kong din județul Wendeng și Wang din Insula Pietrei și-au unit forțele, adunînd peste patru sute de oameni și sînt gata să zdrobească cel de-al doilea detașament al Armatei insurecționale. Se întrunesc undeva la miazănoapte de Tîrgul Familiei Kong. Îi cere să li se alăture și îi garantează că după venirea japonezilor o să fie făcut șeful județului Wendeng.

— Ah! se sperie Liu Fu.

— Aștia nu pot trăi fără să pună la cale și să săvîrșească blestemății! izbucni Piersica.

— Mai zice că are o informație sigură cum că Armata a treia se îndreaptă spre apus și că Yu Zhenhai cu detașamentul său o să apuce și el într-acolo!

— Ce bine le mai știe! Precis că au pe cineva...

— Nu se poate, Geruială e moartă.

— Să le spunem alor noștri. Dar nu știm precis pe unde-or fi. Ce păcat că unchiul Bi a plecat chiar acum...

— Liniștește-te. Știu eu punctele de legătură de pe aici. O să trec peste tot și pînă mîine armata noastră are să afle. Din visul licențiatului de a ajunge șef de județ o să se aleagă praful și pulberea... Ia stați voi aici! Dincolo, pe coasta muntelui e un om de-al nostru, unchiul Li. El poate să trimită niște oameni să vă dea o mînă de ajutor la strînsul lucrurilor. Dovleac Stricat ăsta a trăit făcîndu-și de cap și a murit pedepsit după cum a meritat-o. Unchiule, cum-necum, oțelul pentru baionete l-a strivit chiar înainte de a fi fost preschimbat de mîna dumitale în arme. Stați aici! Îi întinse panerul.

— Ia-l. E cu hrană rece. Pistolul e la unul din capete...

— Nu-mi trebuie pistolul, n-am habar cum se trage cu el.

— Măcar îți dă curaj! Piersicii i se umeziră ochii. Crizantema își mîngîie sora pe braț.

— Văd că nu scapi un prilej ca să-mi arăţi că tu eşti cea mai mare, vorbi, zîmbind, şi, gropiţele din obraji i se adînciră. Nu-ţi fă griji. Mă duc şi mă întorc peste munte. Voi fi ca zeiţa cu picioare uriaşe şi voi trece din vîrf în vîrf, ca şi cum ar fi la o aruncătură de băţ. Să le spui părinţilor că pe cincisprezece, de Sărbătoarea Lampioanelor, o să fiu acasă, să petrecem împreună.

Crizantema porni la drum cu paşi repezi, ţinînd în mînă panerul surorii sale. Curînd silueta ei zveltă se topi prin ninsoarea deasă. Urmărind-o cu privirea, Piersica îşi aminti cum arăta în urmă cu trei ani, cînd plecaseră amîndouă după detaşamentul de partizani : mică, plăpîndă, mereu lîngă ea, ascultînd supusă fiece cuvînt. Acum însă ea era cu totul alta şi rolurile păreau a se fi schimbat.

În chiar momentul cînd Bi Songlin vorbea despre victoria Armatei insurecţionale şi în clipele cînd surorile Zhang ascultîndu-l se bucurau împreună cu ceilalţi, adică la ora unu şi ceva în după-amiaza zilei de 13 februarie 1938, sau în cea de-a paisprezecea zi a lunii întîi, după calendarul lunar, la o sută de *li* depărtare de locul unde se aflau ei, la Templul Spiritul Tunetului, aflat la miazăzi de Mùping, se ducea o bătălie crîncenă, de fapt urmarea sau prelungirea luptei din Mùping.

Dimineaţa, pe la ora zece, după lecţia pe care le-o dăduse trădătorilor din Muping, Armata insurecţională trecuse la un şir întreg de acţiuni prompte : trimisese cercetaşii să transmită restului trupelor şi organizaţiilor de partid ordine şi informaţii complete despre situaţia frontului, eliberase prizonierii, postase un detaşament la podul de pe şoseaua ce ducea spre Yantai, apoi, cu restul efectivului şi cu cîţiva prizonieri preţioşi, plus armele şi muniţiile obţinute ca trofee de război, se îndreptase spre Templul Spiritul Tunetului.

Templul se afla la trei *li* de oraş şi avea o curte mare, de formă pătrată, o clădire centrală — templul propriu-zis — şi un şir de încăperi, de o parte şi de alta a acesteia. Zidul înconjurător, din cărămizi şi pietre, era vopsit într-o singură culoare. Doar clădirea centrală mai putea fi socotită templu — aici se afla de altfel o statuie a zeului

tunetului — căci în celelalte încăperi se amenajase o școală primară. Acum elevii erau în vacanță.

De cum ajunseseră la templu, postaseră santinele. Ostașii obosiți și înfometați se instalaseră prin camere, să-și mai tragă sufletul în timp ce ofițerii se apucaseră să-i interogheze pe prizonieri. Știindu-i la templu, țăranii de prin împrejurimi sosiseră cu coșuri încărcate de bucate...

Liqi tăia cu baioneta niște coli mari de hîrtie albgălbuie. Pe masă rămăseseră neatinse un bol cu legume fierte și trei felii de pîine. Cincizeci ridică el bolul și se apucă să mănînce, întrebînd, totodată :

— De ce nu mănînci ? s-au răcit.

— Mănînc, mănînc. Altfel s-ar putea ? răspunse Liqi, apucînd o felie de pîine. Mușcă din ea și o puse la loc pe masă, continuîndu-și operația.

— Slăbești văzînd cu ochii. De cazi, cine mai conduce lupta noastră ?

— Cine mai conduce lupta ? vorbi Liqi, aruncîndu-i o privire și apucîndu-se apoi să lege filele abia tăiate. Partidul ! Tu, eu și toți ceilalți sîntem conduși de partid. Aparținem poporului, partidului. Noi sîntem doar niște oameni obișnuiți, așa că de n-aș fi venit eu, s-ar fi găsit neapărat altcineva, poate chiar mai bun. E sau nu e așa ?

— Ce spui e adevărat, recunoscu Cincizeci, dar nici să nu mănînci și să muncești pînă la istovire nu e bine !

— Atunci mănînc, acceptă el și mușcă iar.

Spre prînz văzduhul înnorat se umplu de zumzet. Un avion se roti o dată deasupra capitalei județului, apoi zbură pe deasupra templului, spre Yantai. Oamenii nu-i acordară prea mare atenție, dar după nici o oră avionul se întoarse. Se roti de cîteva ori deasupra templului. Steagul cu emblema soarelui se vedea clar pe aripile de metal.

Oamenii se adăpostiră în clădirea centrală a templului. După ce avionul se îndepărtă, Liqi, neliniștit de eventualitatea unui atac, ordonă ca în cea mai mare grabă grosul trupelor să fie conduse spre munți. Unii comandanți și soldați din detașamentul special, în total douăzeci și ceva de oameni, urmau să rămînă deocamdată pe loc. Cei din

detașamentul care avea misiunea să supravegheze drumul spre Yantai, văzînd că trupele părăsiră templul, socotiseră că trebuiau să se retragă cu toții spre munți și, fără alt ordin, își părăsiseră postul...

La unu și ceva după prînz, pentru a treia oară, avionul japonez de recunoaștere cercetase insistent templul.

Ca să nu fie văzute, santinelele puse de cei rămași în templu se ascunseseră în spatele porților. De aceea, cînd un țăran alergase nebunește spre ei, strigînd : „Soldații japonezi" !, descoperiseră cu uimire că soldați ai marinei japoneze, îmbrăcați în uniforme albastre, cu căști de oțel și cu puști cu baionete apăruseră ca din pămînt în fața intrării. Santinelele deschiseră focul.

Ceilalți, alarmați de împușcături, începură să tragă și ei de pe la colțul zidurilor, de la ferestre și din ușile clădirii templului.

Riposta dușmanului fu violentă · se prăbușiră olanele, cărămizile zburau dislocate de la locul lor, iar sala centrală luă foc. Cîțiva oameni fură răniți. Liqi fugea de la un grup la altul, dînd ordine și îmbărbătîndu-i.

Numărul japonezilor creștea clipă de clipă ; acum erau cu toții peste trei sute. Platoul acoperit cu un strat alunecos de zăpadă nu le era însă prielnic, înaintau greu, poticnindu-se și, de cîteva ori cînd se apropiaseră de ziduri, fuseseră nevoiți să dea înapoi, împinși de o ploaie de gloanțe...

Sala principală ardea năprasnic, mistuită pînă la temelii de limbi de foc. Peste puțin, grinzile tavanului cedară și clădirea se prăbuși cu totul. Printr-o spărtură căscată în zidul curții, soldații inamici se năpustiră în curtea templului.

Comandantul detașamentului special primi o lovitură mortală. Alți cîțiva fură și ei grav răniți.

— Tovarăși ! strigă Liqi. Economisiți muniția ! Trageți fără greș, la țintă. Rezistăm, orice-ar fi, pînă se lasă întunericul și atunci ne strecurăm noi cumva...

Vocea i se frînse. Se clătină, dar cu efort reuși să-și apropie capul de zid, proptindu-se în el.

Cîțiva îl înconjurară.

— Liqi ! Ce... țipă Cincizeci.

— Tovarăși... Liqi se forță să stea drept, gura i se umplu de sînge și, palid, alunecă moale spre pămînt.

Baotian îl prinse. Pieptul lui Liqi era năclăit de sînge, iar chipul i se făcuse ca de ceară.

— Luați trupurile celorlalți... Se străduí să vorbească. De mine... nu vă ocupați. Luați doar geanta de piele... În ea găsiți...

Ce avea în ea ? Un caiet gros cu însemnări, unde erau trecute numele tuturor luptătorilor, adresele și rudele lor, și un altul cu filele albe, pe care cu puțin mai înainte îl încropise...

Istorisirea noastră trebuie să se întoarcă în anul 1938, februarie paisprezece sau ziua a cincisprezecea a primei luni, după calendarul lunar.

De cîțiva ani buni, Crizantema tot umblase de colo-colo, prin munți, pe șesuri, ori pe țărmurile mării, prin sate și la oraș, înfruntînd vîntul și ploaia, mărșăluind pe zăpadă ori pe zloată.

Se înălțase bine, picioarele i se lungiseră, iar chipul i se făcuse fără seamăn de frumos și, cum îi plăcea firescul, naturaletea, fața ei nu cunoscuse o dată măcar o urmă de pudră sau de fard. Fire dîrză, curajoasă, neîngenuncheată, mersese singură prin locuri neumblate, ținîndu-și umerii plăpînzi aduși înainte, încercînd, din pudoare, să-și ascundă sînii bine dezvoltați, care ei i se păreau prea plini.

De mică purtase îmbrăcămintea surorii celei mari, care, preferată de mama sa și ei însăși plăcîndu-i să se împodobească, se alegea întotdeauna cu cîte o rochie nouă ori altceva de îmbrăcăminte. Sora a doua, mai puțin pretențioasă, purta cîte-o haină chiar doi-trei ani la rînd. Ea, Crizantema, era a treia fată la părinți și ca în toate familiile nevoiașe își refăcea lucrurile primite de la celelalte surori și astfel trecea anul. Acum ajunsese și ea o mîndrețe de fată de nouăsprezece ani, însă pînă nu demult fusese îmbrăcată în aceeași bluză roșie, din bumbac pe care și-o făcuse Frumoasa cînd se măritase. Decolorată complet, bluza îi rămăsese într-atît de mică, încît mîneca, lungă odată, nu-i mai acoperea brățara de la încheietura mîinii,

De data aceasta, avea pe ea o jachetă înflorată, nouă, de culoare violetă, primul lucrușor de la bun început al ei, pe care și-o făcuse de Anul Nou, cu ajutorul Frumoasei.

Apucase pe drumeagul de munte, ținîndu-se tot pe marginea lui. Mergea calmă, fără grabă, cu atît mai mult cu cît soarele aflat la răsărit o încredința că mai avea timp destul pînă la amiază. Urma să aibă o întîlnire exact la vremea prînzului. Apoi se simțea cu adevărat obosită. Oricît ar fi fost de obișnuită cu urcușurile, picioarele îi erau, la urma urmei, din carne și oase, nu din fier sau din lemn! Nu mai mult decît cu o zi înainte, chiar după ce se despărțise de Piersica și de Liu Fu, o rupsese la fugă și gonise așa fără să se cruțe, trecînd pe la opt puncte de legătură, unde reușise să comunice celor în drept informațiile prețioase în posesia cărora intrase. Apoi o luase spre miazăzi, de-a lungul Rîului Scroafei și înainte de ivirea zorilor ajunsese la casa unchiului Jiang Mingyan, maestrul în arte marțiale, din Rîpa Pinilor Roșcați, aruncîndu-se cu bucurie în brațele lui...

Maestrul Jiang se uitase la fata ce-și ținea mîinile amîndouă sub cap în chip de pernă, pe cînd sta întinsă să se odihnească pe o margine de cuptor. Bătrînul îi turnase într-un bol niște supă. Numai că îndată după micul dejun, Phoenix, din Tîrgul Familiei Kong, trimisese prin cineva știrea că la prînz avea să vină un om de la Comitetul special pe Vîrful Crizantemelor. Crizantema se grăbise să plece într-acolo, cunoscînd cel mai bine locul acela, fără a lua în seamă protestele maestrului Jiang.

— Unchiule, nu fi supărat, îi vorbise ea cu glas dulce, cînd era gata să iasă pe ușă... Victoriile Armatei a treia se datorează și pildei eroice a lui Baochuan și a fiicei matale... Cînd ți-o fi dor de ea, gîndește-te la mine, eu, să știi, te iubesc la fel de mult...

„Ah, picioare nevolnice, de ce nu vă străduiți să mergeți mai iute și zăboviți, ca niște lenețe ce sînteți! Dacă nu vă grăbiți, o să iau o piatră și am să vă lovesc bine... Hai, măi gambelor, nu vă lăsați, vorbiți-le și voi tălpilor și chiar tu, spinare, ce mi te apleci înainte, ține-te dreaptă! Oh, Crizantema nu vă mai iubește deloc, nu știți decît de odihnă și iarăși odihnă... Bine, uite, am să

merg mai încet, dar de stat, orice-ar fi, nu pot. N-am ce să vă fac, nu se poate să întîrziem, să lăsăm lumea să ne aştepte. Daţi-i zor, mergeţi, mergeţi ! După rîul ăsta, mai avem de trecut cinci izvoare, ocolim Calul, ne coborîm pe o rîpă, două... sînt vreo şapte la număr, pe urmă o luăm pe Piatra cu şase cărări şi gata, am ajuns ! Acolo e Stînca Cenuşie, cu Vîrful Crizantemelor ! Ne întîlnim cu tovarăşul acela, luăm mesajele aduse şi o ţinem tot într-o fugă pînă acasă. Ne veselim de Sărbătoarea Lampioanelor şi voi, picioare, şi tu, spinare, o să vă odihniţi pe săturate. Acasă e mama şi n-o să mai fie cazul nici chiar să ne mai mişcăm. O să stăm întinse pe cuptorul cald. O să fie bine. Îi spunem tatei tot ce ştim despre victoria din Múping şi el precis că o să izbucnească : „Mama lor !“ O să fie tare plăcut. Tata n-o să-şi mai încapă în piele de bucurie, o să dea peste cap pahar după pahar, pînă cînd mama o să-i ia vasul cu băutură din mînă... La început n-o să-i zic mamei că plec cu Armata a treia, ca să-i fie şi ei, de sărbătoare, bucuria deplină... Ah, dar cine-o fi tovarăşul care va veni la întîlnire ? Cineva din conducerea Comitetului Special, aşa mi s-a spus. Oare să fie chiar fratele Liqi ? Ar fi nemaipomenit. Anul trecut, cînd l-am întîlnit, tot drumul ăsta l-am făcut. Şi el era frînt de oboseală şi cînd s-a aşezat să scrie l-a prins somnul de-a binelea... Dar acum el e comandantul armatei, are răspundere grea, e ocupat şi precis că iar a slăbit, bietul de el... De-ar fi să vină el, orice sarcină om avea, întîi şi-ntîi îl iau cu mine acasă, să petreacă şi el de sărbătoare şi să se odihnească oleacă. Tata şi aşa tot o să bea mult... Ce om şi el, acu' un an sau doi, de Sărbătoarea Luminii Pure, a chemat „duhul“ lui Liqi să bea împreună cu el. Chiar aşa ! Un om atît de bun şi de capabil ca Liqi trebuie neapărat să trăiască mult, să fie mereu în frunte. Ce ne-am face fără el ? E limpede ca bună-ziua : dacă e Liqi omul meu, nu-l las pînă nu-l iau cu mine... Vai, ce proastă sînt ! Păi, el dacă ar fi, ar veni cu toată armata ! Şi ce rost ar avea să mă duc eu în calea lor ? Atunci cine să fie ? Ah, te pomeneşti c-o fi el... Din cîte ştiu e undeva prin vest, în judeţul Huang. Ar putea el să vină tocmai de acolo ? Ce să facă

aici ? Ei, treabă ar fi. Şi chiar fără treabă, de ce n-ar veni pur şi simplu doar într-o vizită ? Să-l vadă pe tata, să-i dea bineţe mamei, s-o vadă pe tovarăşa lui verişoară... Chiar, nu l-am văzut de un an şi mai bine. A stat la închisoare, a fost schingiuit, s-a ales cu un braţ ţeapăn şi cu cicatrice pe frunte. Oare i-o sta rău ? Nu, nu cred ! Fratele Yushan n-are şi el o cicatrice pe obraz ? De-ar fi să dea de necaz şi să fie rănit, măcar să nu-i fie atinsă faţa. Eu, de pildă, dac-ar fi şi-ar fi să mă nimerească ceva, întîi faţa mi-aş ascunde-o... Vai, prostuţo, tu eşti tu, de ce vrei ca ceilalţi să fie la fel ca tine ? Ţie-ţi arde de cum arată o cicatrice de pe chipul omului ! Şi ce dacă apare acolo, na, ca din senin ? Parcă aşa nu mai poate omul intra în partid şi să facă revoluţia ? Omul acela, Coajă de Alună, s-a jertfit eroic ! Şi tu, uite pe unde-ţi umblă gîndurile ! Omul frumos sau urît pe dinafară n-are nici o legătură cu ce are bun sau rău în sufletul său. Şi nici nu e ginere... Mamă, chiar aşa ! În anul acela, la Yantai, printre prunii în floare, m-am aruncat de gîtul lui să nu vadă poliţiştii afişele. Dar el chiar că e băiat rău. Agenţii plecaseră, şi el nu-mi mai dădea drumul, mă strîngea... Pe urmă, s-a întîmplat să dormim în acelaşi pat. Tata era între noi, e drept, dar tot... Atunci eram mică. Şi el la fel. Acum s-o fi făcut om în toată firea, zdravăn, n-o mai sta nici cocoşat. Cînd o să dau ochii cu el n-o să mă mai port ca pe vremuri. Sînt doar verişoara lui şi am să-i dau înapoi brăţara de jad... Vai, ce greu e să-ţi dai seama de cîte ceva. Cînd un văr face unei verişoare un cadou, acolo, e ceva neobişnuit în asta ? Pe urmă, sînt fată mare, am crescut, pot să stau cu încheietura mîini goală, fără măcar o brăţară acolo ?... Dar chiar să fie el cel care vine la întîlnire ? Parcă n-ar fi putut să vină de-a dreptul în Floarea de Piersic ? Ce rost avea să se vadă mai întîi cu un om de legătură ? Ţi-au luat-o gîndurile razna... Atunci... Atunci cine să fie ? Ce-mi pasă ? ! Are să fie un tovarăş de-al nostru. Şi dacă nu se grăbeşte, îl duc la noi de sărbătoare. Treizeci de *li*. Înainte de a se înnopta, vom fi acasă... Vai, iată c-am şi ajuns !"

Crizantema își schimbă panerul de pe un braț pe altul. Făcuse pe nesimțite, cu gîndurile aiurea, drumul bine știut. Sosise cînd soarele mai avea o prăjină pînă la amiază.

Lucru rar în munca de legătură pe care o făcuse ea de atîta vreme : persoana pe care ar fi trebuit s-o aștepte sosise înaintea ei. Firește, nu era Liqi. În aceste momente, un bătrîn dintr-un sat din vecinătatea județelor Wendeng și Mùping îi dăruia comandantului căzut eroic în luptă, propriul său coșciug. Nici Gao Yushui nu putea fi, pentru că acum era ocupat pînă peste cap cu scrierea lozincilor de întîmpinare a Armatei a treia. Dar Crizantema îl cunoștea și pe cel care venise. O vreme fusese om de legătură din partea Comitetului Special.

— Tu erai, tovarășe Huang ? spuse ea cu căldură, înaintînd spre bărbatul acela. Te rog să mă ierți, te-am făcut să îngheți așteptîndu-mă.

Huang Bai stătea jos, într-un loc mai retras. Zăpada de sub picioarele lui se vedea că fusese bătătorită bine, cu siguranță că de plimbatul lui nervos, și în juru-i erau împrăștiate patru-cinci chiștoace de țigară.

— De ce-ai ajuns abia acum ? întrebă, nerăbdător.

— Eu ? N-a fost vorba că la amiază ? motivă fata, apropiindu-se, cu ochii ațintiți pe căciula lui de blană. E frig tare. Încotro o iei acum ? Hai iute cu mine !

— Ce să mai mă grăbesc, mi-ajunge cît m-ai ținut aici, la îngheț, spuse el, și scoase o nouă țigară, aprinzîndu-și-o.

Crizantema veni mai aproape de el, dar nu se așeză. Călca zăpada, legănîndu-și panerul. Apoi rosti :

— Am mers încet, tovarășe Huang ? Ați mîncat ? Am ceva în coș.

— Nu, nu. Nu mănînc. Ești o tovarășă bună, nu ești vinovată cu nimic. Eu însă sînt totuși grăbit. Huang Bai zîmbi, privind-o. Tovarășă Zhang Crizantema, Comitetul Special m-a trimis să lămurim dispunerea punctelor de legătură din zonă. Situația s-a schimbat și e nevoie să le stabilim din nou. E bine că ai venit chiar tu. Ești veche în munca asta, cunoști bine situația și

ești un om capabil. Să-mi spui mai întîi punctele de legătură pe care le cunoști, denumirea satelor și a responsabililor pentru fiecare în parte și pe urmă ne ducem să le cercetăm.

— Bine... Crizantema era gata să raporteze.. dar brusc schimbă vorba : Tovarășe Huang, abia am trecut pe la ele. Toți mi-au spus că de cîteva zile dușmanul e cu ochii în patru. N-ar fi mai bine să le controlăm peste cîteva zile ?

— Eu...

— Mi se pare că e în legătură cu planul dușmanului.

— Ce plan ?

— Încă n-ai aflat ? Am dat peste o scrisoare secretă trimisă de Zheng Weiping licențiatului Kong...

— Ce scrisoare ? Despre ce e vorba ? întrebă Huang Bai, tulburat, sărind în picioare.

Crizantema puse jos coșul, băgă mîna în buzunarul din dos al hainei, apucă scrisoarea și i-o întinse. Huang Bai o luă zorit și o citi.

La început Crizantema nu-i dădu atenție. Își roti privirea, cercetînd cu atenție împrejurimile. Abia acum, în această mișcare grăbită, ochii ei, la fel de iuți ca ai Piersicii, văzură că mîinile bărbatului tremurau și de sub căciula de blană i se prelingea sudoarea.

„Zicea că i-e frig și de cum a văzut scrisoarea, na, că l-au apucat nădușelile, își zise. Ce-o fi cu el ?"

— Tovarășe Huang, nu fi supărat și nici îngrijorat, vorbi ea, să-l liniștească. Scrisoarea nu ne mai poate face nici un rău, doar a căzut în mîinile noastre. Am trecut deja pe la toate punctele de legătură și la al doilea detașament se cunoaște deja situația. Planul dușmanului s-a prăbușit în gol.

— Ah ! Așa ! Bine, bine ! Ești pricepută foc... Huang Bai se îndepărtă puțin, își șterse sudoarea pe furiș, băgă scrisoarea în buzunar, se întoarse, se așeză și scoase stiloul și un caiet.

— Hai, spune-mi, să notez.

— Mda. Stai să mă gîndesc. Crizantema își încruntă sprîncenele.

— Ce să te gîndești ? Nu te învîrți mereu tot pe aici ?

— Sigur, numai că eu știu drumul, casele și oamenii, dar numele satelor și ale oamenilor nu le cunosc pe toate.

— Și cum îi găsești ?

— Ți-am spus, știu drumul către sate și ulițele care duc la porțile respective. Unora le zic unchiule Li sau Zhang, dar pe cei mai mulți îi strig : mamă sau cumătră, sau frate sau surioară.

— Bine. Dacă te gîndești bine și îmi spui exact, fără greș, merge și așa, spuse Huang, neavînd de ales. Acum, lupta e foarte complicată și nu putem să-i dăm răgaz dușmanului. Trebuie să fim vigilenți...

În timp ce Huang Bai îi vorbea cît mai convingător, Crizantema chibzuia cu toată seriozitatea, dar nu la punctele de legătură, pe care le știa pînă și-n somn, ci la omul din fața sa. El să fie trădătorul ? Ce-l apucase așa tamnesam încordarea și disperarea de cu puțin mai înainte ? Supărarea, ura să te facă să asuzi într-atît ? Să fie el ticălosul care transmitea informații dușmanului ? Nu, nu se poate. El e tovarăș bun, a fost om de legătură în, chestiuni politice și acum lucrează la Comitetul special. Nu, nu se putea. În Yantai, trădase cineva care nu lucra în Comitetul Special. Liqi o sfătuise să nu ia aminte numai la vorbă, la cuvintele plăcute ale celor cu care avea de-a face, ci și la purtarea, la faptele lor. Graba asta a lui de a afla nu ascundea oare ceva rău ? Poate că așa i se întîmpla lui la supărare, să asude, poate... Mai bine așa. Oricum, dacă nu-i spunea decît ceva aiurea și nu era un ticălos, n-avea de ce să se supere. Iar s-ar fi arătat într-adevăr altfel, atunci...

— Tovarășe Huang, m-am gîndit. Ascultă...

Bucuros, Huang Bai notă unsprezece locuri. Apoi Crizantema scoase din coș pistolul pe care-l purta întotdeauna cu ea.

— Ce vrei... păli Huang Bai.

— Nu știu să-l folosesc, rise Crizantema. Învață-mă și pe mine, tovarășe Huang.

— Bine. Asta-i de fabricație germană, se mînuiește ușor.

Huang Bai luă pistolul și scoase cartușiera. I-o arătă.

— Poți să ucizi cîțiva dușmani cu gloanțele din asta, zise.

Crizantema se uită atentă cum se procedează cu arma, încercă și ea o dată și apoi o băgă în paner.

— Mulțumesc, zise. Să mergem.

— Unde ? întrebă bărbatul, băgînd carnetul și stiloul în buzunar.

— Nu ziceai să trecem în control ?

— Dar n-ai spus tu că dușmanul e cu ochii pe noi ?

— Întîi trecem pe la mine.

— De ce ?

— Să petrecem de Sărbătoarea Lampioanelor.

— Nu vreau să vă deranjez. Trebuie să plec numai-decît, clătină el din cap.

— Unde ?

— La Comitet...

— Te duci să trădezi, acolo te duci, țipă ea deodată. Trădătorule !

Huang Bai se sperie și din nou năduși tot.

— Lasă gluma. Fetițo, cum îndrăznești să-ți insulți legătura superioară...

— Ba tu ești cel care ne-ai tot trădat pînă acum. Ai de gînd să dai fuga să-i întinzi pe tavă dușmanului punctele de legătură, îi strigă Crizantema, mînioasă.

— Prostii ! N-am timp să mă ocup de tine, dar o să cer organizației voastre să te educe ca lumea, mai spuse el, gata să plece.

— Du-te, du-te, dar ai să le dai informații greșite, rîse ea, triumfătoare. Stăpînii tăi or să te omoare !

— Cum ? Huang se opri, întorcînd capul spre ea.

— Tot ce ți-am înșirat acolo sînt nume de bogătași, de trădători, de tîlhari... rîse ea.

Roșu pînă în vîrful urechilor, Huang Bai se repezi la ea, scoase pistolul și rosti cu ură :

— Joci tare, comunisto, dac-ai încercat să tragi pe sfoară pe unul ca mine. Spune-mi adevărul, sau mori acum pe loc !

— Perfect, răspunse Crizantema, sigură pe sine, fără să mai zîmbească. Mai înainte nu eram sigură și te-am încercat. Ți-am întins o cursă.

...Prins în Weihai cu cîtva timp în urmă, Huang Bai, omul acesta cu carte și pregătire politică superioară cedase într-o singură zi în fața presiunilor și ofertelor lui Zheng Weiping, devenind agentul acestuia...

Cum Crizantema nu vroia în ruptul capului să-i dezvăluie ce-l interesa, acesta îi spuse că o va sili să-l însoțească în Tîrgul Familiei Kong.

— Și dacă nu vreau ? întrebă Crizantema, încet.

— Te omor. Huang Bai îndreptă pistolul spre ea.

— Și dacă nu mă nimerești ?

— Ba te nimeresc !

— Și dacă nu mor ? Mai e și sora a doua !

Huang Bai trase două focuri. Crizantema se prăbuși acolo pe stîncă scăpînd panerul care i se rostogoli la picioare. Bubuiturile stîrniseră nesfîrșite ecouri peste munții golași. Stoluri de vulturi țîșniră speriate de pe stîncile din jur, croncănind și zburînd care-ncotro, cît mai departe de locul acela.

Huang Bai se apropie de fată și-și puse mîna deasupra gurii ei. Simțind că ea nu mai respiră, dădu să fugă pe coasta muntelui în jos, la vale, dar din neatenție alunecă și căzu...

Crizantema nu murise, totuși. Sîngele care-i cursese din plin o vreme se opri și ea își reveni treptat. Deschise ochii cu greu. Undeva, în fața ei, se tîra o umbră pe zăpadă, căutînd să se îndepărteze. Fata întinse mîna și pipăi panerul, apoi dădu peste un obiect rece ca gheața — pistolul. Băgă gloanțele cu amîndouă mîinile și trase o dată și încă o dată în umbra aceea neagră. Umbra se făcu una cu pămîntul și rămase nemișcată. Doar atunci Crizantema lăsă să-i cadă pistolul pe zăpadă.

Razele soarelui înmuiaseră zăpada, și apa provenită din topirea ei se prelingea prin crăpăturile stîncii, chiar pe acolo pe unde creșteau crizantemele de munte, ciudatele crizanteme care se nășteau și înfloreau în mod miraculos din piatră. Acum erau cu toate uscate, dar

rădăcinile lor puternice, nepieritoare, sorbeau lacome, apa, în așteptarea vîntului de primăvară și a brumelor argintii ale toamnei, pentru a-și înălța și deschide floarea, ca un triumf total al lor la vremea Sărbătorii Dublului nouă.

Cînd își reveni, Crizantema văzu că era întinsă peste tulpinile unor flori. Privindu-le pe îndelete, recunoscu coroniță din crizanteme pe care o împletise în același loc, cu un an în urmă. În momentul acela o apăsă cu pieptul, poate de durere — glonțul îi ieșise pe sub sînul stîng —, poate din fireasca sa pudoare de a-și ascunde sînul de curînd împlinit.

Sîngele se pornise iarăși și nu se mai oprea, scurgîndu-se pe piatra cenușie și de-acolo la rădăcina unei crizanteme. Dar mîna Crizantemei nu putea sta locului, se mișca întruna. Își adună puterile ca să-și îmbibe mîna de sîngele prelins pe stîncă, cu gîndul să scrie ceva. Cum s-o facă ? Mîna îi tremura și n-ar fi fost în stare să traseze ideogramele și așa destul de complicate. Își dădea bine seama că nu mai avea decît un ultim strop de viață în trup. Trebuia să facă totuși ceva și cît mai repede. Muie degetul înghețat în sîngele fierbinte și lîngă rădăcina crizantemei, pe stînca spălată de zăpadă și de apă, așternu două rînduri în literele alfabetului latin, printre care amestecase și două-trei caractere simple

CRIZANTEMA A UCIS DUȘMANUL.
PĂRINȚI, NU MA PLÎNGEȚI.

Abia încheie de mîzgălit și se chirci, prăbușindu-se cu totul pe stînca cenușie. Rămase în nemișcare, frumoasă ca atunci cînd dormea pe patul cald, de acasă, al mamei, sau cînd se ghemuia lîngă spinarea tatălui. Chipul ei arăta blîndețe, seninătate, împăcare, și era tot atît de firesc ca și viu, încît pînă și gropițele din obraji se aflau la locul lor, în frumusețea lor dintotdeauna, neatinsă cu nimic.

— *SFÎRȘIT* —

Postfață

Indubitabil, literatura chineză, intrată în circuitul de valori internaționale din cele mai vechi timpuri, s-a îmbogățit considerabil prin scrierile inspirate din marile bătălii purtate împotriva ingerințelor și a dominației japoneze. Începută la sfîrșitul secolului trecut, intensificată după 1932, cînd armatele imperiale ocupă Manciuria, dezlănțuită pe toate planurile în perioada 1945—1949, lupta antijaponeză a cuprins, practic, milioane și milioane de chinezi încadrați în milițiile populare sau în unitățile și marile unități ale Armatei Populare de Eliberare. Eroismul probat în această încleștare de poporul chinez și forțele sale armate sub conducerea Partidului Comunist Chinez a constituit surse de inspirație pentru opere literare care s-au impus conștiinței naționale și universale.

În rîndul scriitorilor care s-au inspirat din lupta dusă contra militarismului japonez, a tendințelor sale de dominație și subjugare a altor popoare, se numără și Feng Deying, autorul unor romane care dau relief virtuților afirmate de poporul chinez în nenumăratele înfruntări cu cei care și-au propus să le răpească libertatea, dreptul de a fi stăpîni pe pămîntul lor străbun.

Născut în anul 1935, în provincia Shandong, situată la răsărit de Beijing, într-o familie de țărani săraci cu

vederi comuniste despre lume și viață, Feng Deying s-a încadrat din fragedă tinerețe în rîndurile luptătorilor pentru libertate și dreptate socială, asemenea părinților, fraților și surorilor sale. La 14 ani se înrolează în Armata Populară Chineză de Eliberare, în cadrul căreia își definește trăsăturile de comunist și revoluționar. Remarcîndu-se ca un activist cu reale calități politice și spirituale i s-au încredințat diferite funcții, ajungînd să-și desfășoare activitatea în Departamentul politic superior al armatei.

Implicat și fascinat de epopeea luptei antijaponeze, de sacrificiile și privațiunile impuse poporului său, de forța politică și organizatorică a Partidului Comunist Chinez, de eroismul ostașilor, al țăranilor și muncitorilor, Feng Deying a încredințat tiparului, la numai 19 ani, romanul cu tematică de război intitulat sugestiv *Amara floare de rapiță (Ku caihua)*. Această carte s-a bucurat de o bună primire, fiind reeditată de mai multe ori.

Succesul debutului l-a antrenat într-o asiduă creație literară. Excelent povestitor, reporter, comentator, scenarist, realizator al unor incitante piese de teatru, Feng Deying și-a cîștigat stima cititorilor. În 1959, deci la un an după debutul încununat de succes, apare al doilea roman, *Ghiocelul (Ying Chunhua)*. Volumul care l-a consacrat, aducîndu-i definitiv popularitatea este însă *Crizantema de munte (Shan Juhua)*.

Vigoarea realistă, faptul substanțial de viață și expresia stilistică concisă, atribute ale celor trei romane, au determinat diferite case editoriale să le traducă în limbile engleză, rusă și japoneză.

Cărțile scriitorului Feng Deying (se pronunță aproximativ Făn Tă-in) sînt optimiste, încrezătoare în victoria forțelor progresiste. Personajele sînt caractere puternice, vii, emoționante.

Narațiunea este bogată, amplă, captivantă, cu toate că nimic la modul voit sau artificial spectaculos nu se arată, ci, dimpotrivă, se degajă atîta firesc de parcă viața însăși se strecoară între cele două coperți.

Romanul *Crizantema de munte* cuprinde istorisirea obiectivă a multelor întîmplări dureroase, dar și a faptelor extraordinare ale unor oameni simpli, în perioada rezistenței antijaponeze. Autorul este preocupat de a răspunde la întrebarea : cum de au reușit armatele Japoniei militariste să pătrundă atît de repede în China ? Recurgînd la adevăruri concrete de viață, individuale și colective, el pune în lumină, mai mult decît ar fi putut-o face cartea de istorie, adevăruri zguduitoare. Pe fundalul succeselor obținute de forțele militariste este proiectat valul de rezistență al poporului chinez, romanul constituindu-se ca o operă literară pătrunsă de un vibrant patriotism.

Crizantema de munte este o amplă frescă (două volume în original, după care am realizat această versiune) a satului chinez dinainte de eliberare, cu viața lui cotidiană, obiceiuri, superstiții, cu numeroasele suferințe și cu simplele și puținele bucurii ale țăranilor ; la acestea se adaugă și urmărirea procesului de conștientizare treptată a lor, culminînd cu ridicarea la luptă hotărîtă în momentul în care ei înțeleg că libertatea patriei este amenințată.

În centrul acțiunii se află familia lui Zhang Al Treilea, un țăran sărac din cătunul de munte Floarea de Piersic. Zhang are trei fete, toate ajunse luptătoare comuniste, și doi băieți. Băiatul cel mare, Aur Scump, de copil băgat la patron pentru plata unor datorii de familie, trăiește la oraș și, corupt de mirajul parvenirii, se dezrădăcinează, devine un străin, ba chiar un dușman pentru ai săi ; el se lasă atras în mașinațiunile anticomuniste ale lui Kong Qingru, șef de district, și, trădîndu-și familia și sătenii, ajunge să-și plătească ambițiile meschine cu viața. În schimb, băiatul cel mic, Fărîmiță, cade eroic, la numai șase ani, în lupta cu dușmanul.

Între caracterele memorabile ale romanului se află însă nevasta țăranului Zhang, Cumătra A Treia, femeie

cu inimă generoasă și minte ascuțită, o luptătoare de o dîrzenie neasemuită, punînd mai presus de sentimentele sale de mamă cerințele și țelurile luptei; inima ei de mamă tresare însă pentru fiecare gest îndrăzneț sau acțiune revoluționară a copiilor ei, dar ea nu e omul care să dea vreodată înapoi, ci, dimpotrivă, în momentele sale de reculegere nu face decît să caute și să aleagă modalitatea cea mai bună de a-i veni de hac dușmanului.

Crizantema, Piersica și Frumoasa sînt trei ipostaze ale mamei lor. Frumoasa este visătoare, dar voluntară în privința opțiunilor sale în dragoste, ceea ce o ajută să-și depășească gingășia fizică și să lupte umăr la umăr alături de surorile sale. Piersica este un caracter călit de timpuriu fizic și sufletește, fiind crescută de mică fără menajamente, ca un fel de flăcău al familiei. Răbdarea, dîrzenia și înțelepciunea, ca și generozitatea inimii constituie zestrea ei spirituală din partea Cumetrei A Treia, dar aceasta capătă nuanțe și expresii unice în cadrul personalității sale formate de propria-i experiență de viață.

Curată, duioasă și dăruită total luptei împotriva silniciilor dinăuntrul și din afara țării, Crizantema este prin prospețimea și tăria crezurilor sale luminoase și limpezi personajul simbol al cărții. Ca și crizantema de munte, ea este mai mult decît o existență fizică, materială, ea este rădăcina vie care susține, peste vitregiile anotimpului sau vieții, floarea idealului, nădejdea, speranța de împlinire a țelului omenirii: înstăpînirea în lume a soarelui cald și pașnic. Cu o asemenea viziune optimistă, romanul obiectiv, sobru, viguros, care sfîrșește totuși cu moartea eroică a mezinei lui Zhang, își justifică la modul cel mai îndreptățit titlul simbolic, plin de poezie, al triumfului Crizantemei de munte, al oamenilor cu tărie de piatră care rămîn să continue lupta, s-o ducă mai departe.

Personaje eroice, mărețe, pe măsura momentului pe care îl trăiesc sînt și Chen și Liqi, lideri comuniști, intelectuali, care renunță la viața de familie pentru a se dedica educării poporului, progresului social și luptei pentru

eliberarea țării. Primul va fi executat de autoritățile reacționare, iar cel de-al doilea se va sacrifica într-o încleștare cu forțele japoneze de ocupație. Un loc aparte îl ocupă partizanii și conducătorul lor, Yu Zhenhai, zis Pietrarul, cu sufletul de puritatea jadului. Bărbat cu o statură fizică impresionantă, beneficiind și de o rară frumusețe spirituală, Yu Zhenhai este tipul eroului popular în jurul căruia se țes legende peste legende, el murind și înviind ca un nemuritor ; el este acela care devine purtătorul plenar al însemnelor de demnitate și neatîrnare ale națiunii, cel care, datorită capacităților sale de luptător și de conducător, va birui agresorul și, ca un prototip al chinezului conștient și matur, se va impune pe plan intern și va clădi China nouă. Ceilalți partizani, frații Liu, Baochuan, Cincizeci, Gao Yushan (chiar Kong Juren) și alții sînt individualități puternice, oameni de acțiune, plini de vitejie.

Romanul are pagini de o mare forță emoțională, scene simbolice, într-o tratare romantică, așa cum ar fi : moartea lui Baochuan, care, ciuruit de gloanțe, pe jumătate cadavru în brațele iubitei sale, preferă să dispară în apele oceanului, împreună cu femeia iubită, decît să fie capturat ; sacrificarea prin împingerea în abis a lui Fărîmiță de către însăși mama lui, Cumătra A Treia, singura cale pentru a împiedica năvălirea dușmanului într-o peșteră unde se aflau partizanii răniți, și încă multe asemenea acte zguduitoare de sacrificiu în numele idealului suprem de luptă al poporului.

Dincolo de acțiunea propriu-zisă, reținatenția momentele de viață țărănească, aspră, dură, împletite cu scene încărcate de culoare locală, marcate de elemente ale tradiției populare, fie în clipe fundamentale, precum nașterea, căsătoria, moartea, fie în cotidian.

Romanul *Crizantema de munte* de Feng Deying se adresează deopotrivă tinerilor și celor maturi, iar experiența amară a războiului, prin puterea de evocare vie,

sensibilă a talentului remarcabil al autorului, capătă proporții de avertisment cutremurător pentru generațiile de astăzi.

Romanul *Crizantema de munte* este o operă literară solidă, vie, susținută printr-un dialog sclipitor, adesea încărcat de umor, în jurul unor personaje viguroase, memorabile, angrenate în întîmplări exemplare pentru spiritul de luptă eroică al poporului chinez dintotdeauna.

CONSTANTIN LUPEANU